ANNA AND THE KING

กับข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์

จากใจผู้เขียน

หลายคนที่เคยชมภาพยนตร์เรื่อง “Anna and The King” ฉบับปี พ.ศ. 2542 (นำแสดงโดย โจวเหวิน ฟะ และ โจดี้ ฟอสเตอร์) คงเกิดข้อสงสัยว่าภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นเรื่องจริงหรือไม่ ? มีเนื้อหาส่วนใดที่เป็น “เรื่องจริง” และส่วนใดที่เป็น “เรื่องสมมุติ” ? ข้อสงสัยเหล่านี้ทำให้ผู้เขียนเกิดแรงบันดาลใจที่จะค้นคว้าหาข้อมูลในประวัติศาสตร์มาเปรียบเทียบกับเนื้อหาในภาพยนตร์เรื่องนี้เพื่อคลายข้อสงสัย

ผู้เขียนพบว่าภาพยนตร์เรื่องนี้ดัดแปลงมาจากหนังสือเรื่อง “The English Governess at The Siamese Court” และ “The Romance of The Harem” ของ แอนนา เลียวโนเวนส์ ซึ่งเขียนเล่าประสบการณ์การเป็นพระอาจารย์ให้กับเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ที่ประเทศสยาม ระหว่างปี พ.ศ. 2405 - 2410

ผู้เขียนพบว่าเนื้อหาในหนังสือทั้งสองเล่มมีทั้งส่วนที่เป็นเรื่องจริง, ส่วนที่บิดเบือน และส่วนที่ไม่อาจสรุปได้ว่าเป็นเรื่องจริงหรือบิดเบือน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาในภาพยนตร์และข้อมูลในประวัติศาสตร์ผู้เขียนแบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อ แต่ละหัวข้อสรุปเฉพาะประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์โดยลำดับเหตุการณ์สำคัญในแต่ละปี เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเห็นภาพของสังคม, เศรษฐกิจ และการเมืองในสมัยรัชกาลที่ 4 และนำมาเปรียบเทียบกับเนื้อหาในภาพยนตร์ว่าถูกต้องมากน้อยแค่ไหน

ผู้เขียนพบว่าหลายเหตุการณ์เกิดขึ้นช่วงที่แหม่มแอนนาอาศัยอยู่ในประเทศสยาม เช่น เหตุการณ์จดหมายตอบกลับจากประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาเรื่องการพระราชทานช้างไทย แต่หลายเหตุการณ์ไม่ได้เกิดขึ้นในช่วงที่แหม่มแอนนาอาศัยอยู่ในประเทศสยาม เช่น การเป็นอาณานิคมชาติตะวันตกของพม่า, เขมร และญวน และบางเหตุการณ์ไม่ได้เกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์ เช่น เหตุการณ์กบฏในสมัยรัชกาลที่ 4

หลายคนอาจกล่าวหาว่าแหม่มแอนนา “บิดเบือน” ประวัติศาสตร์ แต่ผู้อ่านต้องเข้าใจด้วยว่าหนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยที่ผู้อ่านเคยเรียนหรืออ่านในสถาบันศึกษา, ห้องสมุด หรือร้านหนังสือในประเทศไทยเกือบทั้งหมดถูก “บิดเบือน” ประวัติศาสตร์เช่นเดียวกัน

ผู้เขียนค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือและอินเตอร์เน็ตทั้งในและต่างประเทศเพื่อทำให้ผู้อ่านเข้าใจประวัติศาสตร์ไทยมากยิ่งขึ้นโดยเปิดเผยเนื้อหาที่เป็นความจริงไม่มีการ “บิดเบือน” แต่อย่างใด

ถ้าผู้อ่านสงสัยหรืออยากทราบรายละเอียดของเหตุการณ์มากกว่าในหนังสือเล่มนี้สามารถค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมได้ในอินเตอร์เน็ตหรือในหนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยที่ระบุไว้ด้านหลังของหนังสือเล่มนี้

ป.ล. ผู้อ่านต้องจำให้ขึ้นใจว่าแหม่มแอนนาอาศัยอยู่ในประเทศสยามระหว่างปี พ.ศ. 2405 - 2410 เพื่อที่ผู้อ่านสามารถเปรียบเทียบได้ว่าเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ส่วนใดที่ “ถูกต้อง” และส่วนใดที่ “ไม่ถูกต้อง”

สารบัญ

ก่อนจะเป็น Anna and The King **1**

ข้อเท็จจริงของบุคคลในภาพยนตร์ **5**

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) 5
อาลักษณ์ 7
แอนนา เลียวโนเวนส์ 9
เจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกา 12
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) 15
หลุยส์ เลียวโนเวนส์ 18
เจ้าจอมมารดาเที่ยง 20
พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว 21
สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ 23
ศรีวา 25
เจ้าฟ้า 3 พระองค์ 27
เจ้าฟ้าจันทรมณฑล 31
ภิกษุในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) 32
เจ้าจอมมารดาอึ่ง 34
ครอบครัวบรัดเลย์ 36
ไมครอฟท์ คินเคด 40
บี๊บบี้และมูนชี 42

ข้อเท็จจริงของบุคคลที่ถูกกล่าวถึง **44**

สมเด็จพระเจ้าตากสิน 44
อับราฮัม ลินคอล์น 46
จักรพรรดินโปเลียนที่ 3 49
ทักษ์ เฉลิมเตียรณ 51

จักรพรรดิถงจื้อ 52
พ่อมดเมอร์ลิน 55
สมเด็จพระราชินีนาถวิคตอเรีย 56
แฮเรียต เบียเชอร์ สโตว์ 60

ข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ในภาพยนตร์ 62

งานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำในสมัยรัชกาลที่ 4 62
สงครามสยาม-พม่าในสมัยรัชกาลที่ 4 63
การพระราชทานสิ่งของให้กับแหม่มแอนนา 64
กระบวนการยุติธรรมในสมัยรัชกาลที่ 4 65
การผนวชของรัชกาลที่ 5 67
การพระราชทานช้างให้กับสหรัฐอเมริกา 68
การประหารชีวิตในสมัยรัชกาลที่ 1 - 4 69
การปล่อยทาสในสมัยรัชกาลที่ 4 71
การกบฏในสมัยรัชกาลที่ 4 72
การเข้าเฝ้าของคณะราชทูตฝรั่งเศส 74
การพบกันอีกครั้งระหว่างรัชกาลที่ 5 กับแหม่มแอนนา 75
การเข้าเฝ้ารัชกาลที่ 4 ของแหม่มแอนนา 76

ข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ถูกกล่าวถึง 77

สมรภูมิแอนตีตั้ม 77
การผนวชของรัชกาลที่ 4 78
การล่าอาณานิคมของชาติตะวันตกในเอเชียอาคเนย์ 80
วิกฤตการณ์โรคอหิวาตกโรคในสมัยรัชกาลที่ 1 - 4 85
การสถาปนาราชวงศ์จักรี 87
การศึกษาของพระบรมวงศานุวงศ์ในรัชกาลที่ 4 91

ข้อเท็จจริงของสถานที่ในภาพยนตร์ 92

บ้านพักของแหม่มแอนนา 92
วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) 93

อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี (เขาวัง) 94
พระที่นั่งอนันตสมาคมและพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท 96
ท่าเตียนและตลาดท่าเตียน 99
พระราชวังบางปะอิน 101
วัดมหาธาตุ (อุทยานประวัติศาสตร์ จ.สุโขทัย) 103

ข้อเท็จจริงของสถานที่ที่ถูกกล่าวถึง 105

ด่านพระเจดีย์สามองค์ 105
อาณานิคมอินเดีย 109
จังหวัดที่ถูกกล่าวถึง 111
เมืองบอมเบย์ 119
อาณาจักรอยุธยา 121
ปราสาทคาเมล็อท 125
ประเทศอังกฤษ 126

ข้อเท็จจริงของสิ่งที่น่าสนใจในภาพยนตร์ 132

พระราชชายาและพระราชทายาทในรัชกาลที่ 4 132
พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต) 136
ช้างเผือกในรัชกาลที่ 4 141
กระท่อมน้อยของลุงทอม 145
เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช 147
พระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์ 148
Daisy Bell 150
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ 152
ศาลพระภูมิ 156
พระอรหันต์ 158
พระมหาสังข์ 162
ภิกษุณี 165
พระมหาพิชัยมงกุฎ 167

ข้อเท็จจริงของสิ่งที่น่าสนใจที่ถูกกล่าวถึง 169

ธงชาติสยาม 169

สัดหลวง 171

บริษัท บริติช อิสต์ อินเดีย จำกัด 172

ข้อเท็จจริงของนวัตกรรมที่น่าสนใจ 175

ดินปืน (ดินระเบิด) 175

เรือกลไฟ 179

แผนที่ประเทศสยาม 181

รถลาก 183

รถพระที่นั่ง 184

แว่นตา 187

กล่องดนตรี 189

ซิการ์ 190

แตร 192

ข้อเท็จจริงของการละเล่นและประเพณี 194

ลอยกระทง 194

โขน 196

การมัดผมจุก 198

พระราชพิธีทรงผนวช 201

การหมอบคลาน 204

พระราชพิธีพระบรมศพ 206

กีฬาโครเกตและกีฬาคริกเก็ต 208

วอลซ์ 213

พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ 214

เกร็ดประวัติศาสตร์ที่ควรรู้ 218

ธรรมยุตนิกาย 218

การพิจารณาคดีในสมัยรัชกาลที่ 1 - 4 220

กฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ 225
กฎหมายตราสามดวง 226
มาร์กาเร็ต แลนดอน 228
บทบาทของแหม่มแอนนาในราชสำนักสยาม 229
ตำนานกษัตริย์อาเธอร์กับอัศวินโต๊ะกลม 230
จาก "สยาม" สู่ "ไทย" 236
ปริศนาการสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าตากสิน 240
ความรักระหว่างรัชกาลที่ 4 กับแหม่มแอนนา 242
ความสนิทสนมระหว่างรัชกาลที่ 4 กับเจ้าฟ้าจันทรมณฑล 243
จาก "สนธิสัญญาเบอร์นี" สู่ "สนธิสัญญาเบาว์ริง" 244
ปริศนาการมีตัวตนของเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกา 249
บริษัท หลุยส์ ตี เลียวโนเวนส์ (ประเทศไทย) จำกัด 251
แอนนากับพระเจ้ากรุงสยาม 253
ข้อตกลงการจ้างงานของแหม่มแอนนา 254

จดหมายเหตุที่ควรรู้ 255

วิบากกรรมก่อนการขึ้นครองราชย์ของรัชกาลที่ 4 255
วิกฤตการณ์วังหน้า 258
การเลิกทาสและระบบไพร่ในสมัยรัชกาลที่ 5 260
การเจริญสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศในสมัยรัชกาลที่ 4 262
วิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 264
การสถาปนาอาณาจักรธนบุรี 266
สงครามฝิ่นกับบริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัด 269
อาณานิคมอินโดจีน-ฝรั่งเศส 270
การเสียดินแดนในสมัยรัชกาลที่ 1 - 5 278

เหตุผลที่ภาพยนตร์ถูกห้ามฉาย 290

นานาทัศนะคติ 293

ก่อนจะเป็น Anna and The King

หลายคนเข้าใจว่า แอนนา เลียวโนเวนส์ เป็นผู้แต่งเรื่อง “Anna and The King” แต่ความจริงเธอไม่ได้แต่งเรื่องนี้แต่อย่างใด

หลังจากที่เธอเดินทางออกจากประเทศสยาม เธอเขียนหนังสือเล่าประสบการณ์ของเธอช่วงที่อาศัยอยู่ในประเทศสยามเป็นเวลากว่า 5 ปี เธอได้แต่งหนังสือเกี่ยวกับประเทศสยาม 2 เล่ม คือ

1. The English Governess at The Siamese Court
2. The Romance of The Harem

หนังสือทั้งสองเล่มนี้บอกเล่าเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นในประเทศสยามในมุมมองของเธอ เป็นหนังสือขายดีทั้งในยุโรปและสหรัฐอเมริกา และมีการแปลเป็นภาษาต่างๆหลายภาษา (รวมทั้งภาษาไทย)

ในปี พ.ศ. 2405 แหม่มแอนนาและบุตรชายของเธอเดินทางสู่ประเทศสยามเพื่อรับตำแหน่งเป็น “พระอาจารย์” สอนภาษาอังกฤษ, วิทยาศาสตร์เบื้องต้น, วรรณคดีอังกฤษ และขนบธรรมเนียมอังกฤษให้แก่เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)

ในปี พ.ศ. 2410 แหม่มแอนนาและบุตรชายของเธอเดินทางออกจากประเทศสยามไปเมืองนิวคาสเซิล (อังกฤษ) ก่อนที่จะเดินทางไปสหรัฐอเมริกา

ในปี พ.ศ. 2412 แหม่มแอนนาและบุตรชายของเธออาศัยอยู่ในนิวยอร์ค (สหรัฐอเมริกา) เธอประสบปัญหาทางการเงินจึงเริ่มเขียนบทความเกี่ยวกับประสบการณ์ของเธอตอนที่อาศัยอยู่ในประเทศสยามเป็นตอนๆลงในนิตยสาร Atlantic Monthly เรื่อง “The Favorite of The Harem”

ในปี พ.ศ. 2413 แหม่มแอนนารวบรวมบทความของเธอที่เขียนลงในนิตยสาร Atlantic Monthly เป็นหนังสือและตั้งชื่อว่า “The English Governess at The Siamese Court”

หนังสือเล่มนี้สร้างรายได้และชื่อเสียงให้แหม่มแอนนาอย่างมาก แต่ถูกวิจารณ์อย่างหนักถึงการบิดเบือนเรื่องราวระหว่างแหม่มแอนนากับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)

ในปี พ.ศ. 2416 แหม่มแอนนาแต่งหนังสือเกี่ยวกับชีวิตรักของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) กับนางห้าม, เรื่องซุบซิบในราชสำนักสยาม และเรื่องของเจ้าจอมทับทิม โดยตั้งชื่อหนังสือเล่มใหม่ของเธอว่า “The Romance of The Harem”

ในปี พ.ศ. 2482 นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม (จอมพล ป. พิบูลสงคราม-นายกรัฐมนตรี) แก้ไขรัฐธรรมนูญเปลี่ยนชื่อประเทศจาก “สยาม” เป็น “ไทย” เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2482 (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง “จาก “สยาม” สู่ “ไทย”” ได้ใน “เกร็ดประวัติศาสตร์ที่ควรรู้”*)

ในปี พ.ศ. 2487 มาร์กาเร็ต แลนดอน นำเนื้อหาจากหนังสือทั้งสองเล่มของแหม่มแอนนามาดัดแปลง โดยตั้งชื่อหนังสือของเธอว่า “Anna and The King of Siam” หนังสือของเธอกลายเป็นหนังสือขายดีทั้งในยุโรปและอเมริกา และมีการแปลเป็นภาษาต่างๆมากกว่า 20 ภาษา

หนังสือเล่มนี้สร้างรายได้และชื่อเสียงให้ มาร์กาเร็ต แลนดอน อย่างมาก แต่ถูกวิจารณ์อย่างหนักถึงการบิดเบือนประวัติศาสตร์ (*อ่านชีวประวัติของเธอเรื่อง "มาร์กาเร็ต แลนดอน" ได้ใน "เกร็ดประวัติศาสตร์ที่ควรรู้"*)

Anna and The King of Siam
(พ.ศ. 2489)

ในปี พ.ศ. 2489 20th Century Fox นำหนังสือเรื่อง "Anna and The King of Siam" มาสร้างเป็นภาพยนตร์โดยใช้ชื่อเดียวกับหนังสือ และออกฉายเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2489 โดยมี เร็กซ์ แฮริสัน แสดงเป็นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) และ ไอรีน ดันน์ แสดงเป็นแหม่มแอนนา

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช และ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) ทำหนังสือชี้แจงเกี่ยวกับพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ผ่านทางรัฐบาลของสหรัฐอเมริกา

ในปี พ.ศ. 2490 ภาพยนตร์เรื่อง "Anna and The King of Siam" ได้รับอนุญาตให้ฉายในประเทศไทยที่ศาลาเฉลิมกรุง

ในปี พ.ศ. 2494 ละครบรอดเวย์เรื่อง "The King and I" ซึ่งดัดแปลงมาจากภาพยนตร์เรื่อง "Anna and The King of Siam" (พ.ศ. 2489) เริ่มแสดงตั้งแต่วันที่ 29 มีนาคม 2494 ที่โรงละคร เซนท์ เจมส์ นิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา โดยมี ยูล บรินเนอร์ แสดงเป็นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) และ เกอทรูด ลอว์ เรนซ์ แสดงเป็นแหม่มแอนนา

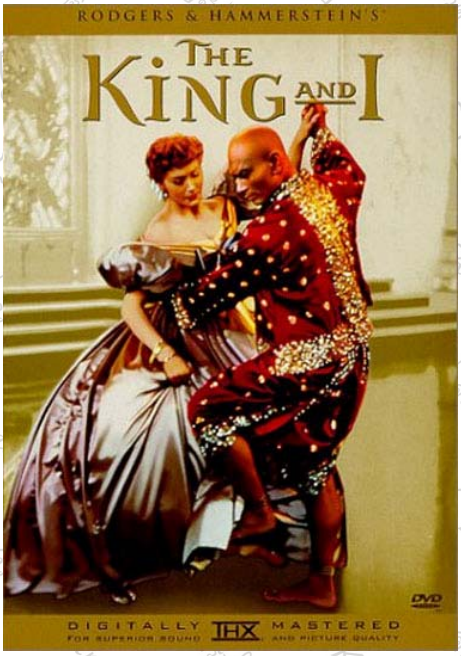

The King and I
(พ.ศ. 2499)

ละครบรอดเวย์เรื่องนี้ประสบความสำเร็จอย่างมาก และสร้างชื่อเสียงให้กับ ยูล บรินเนอร์ มีการแสดงซ้ำถึง 1,246 รอบ (นอกจากนี้ยังมีการแสดงละครเรื่อง "Anna and The King of Siam" ในปี พ.ศ. 2520, 2528 และ 2539 ในหลายประเทศ โดยนักแสดงรายอื่น)

ในปี พ.ศ. 2495 ละครบรอดเวย์เรื่อง "The King and I" ได้รับรางวัลโทนี (สาขาดนตรีประกอบยอดเยี่ยม)

ในปี พ.ศ. 2499 จอมพล ป. พิบูลสงคราม (นายกรัฐมนตรี) ตราประมวลกฎหมายอาญา โดยเพิ่มนิยามหมิ่นพระบรมเดชานุภาพให้ครอบคลุมถึงการทำให้เสื่อมเสียพระเกียรติในประมวลกฎหมายอาญา (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "กฎหมาย*

หมิ่นพระบรมเดชานุภาพ" ได้ใน "เกร็ดประวัติศาสตร์ที่ควรรู้")

20th Century Fox สร้างภาพยนตร์เรื่อง "The King and I" อีกครั้ง โดยยึดรูปแบบจากละครบรอดเวย์ของ ริชาร์ด ร็อดเจอร์ และออกฉายเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2499 โดยมี ยูล บรินเนอร์ แสดงเป็นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) และ เดบอราห์ เคอร์แสดงเป็นแหม่มแอนนา ภาพยนตร์เรื่องนี้ประสบความสำเร็จอย่างมาก และได้รับรางวัลออสการ์ 5 สาขา (สาขานักแสดงนำฝ่ายชายยอดเยี่ยม, สาขากำกับศิลป์ยอดเยี่ยม, สาขาเครื่องแต่งกายยอดเยี่ยม, สาขาดนตรีประกอบยอดเยี่ยม และสาขาบันทึกเสียงยอดเยี่ยม)

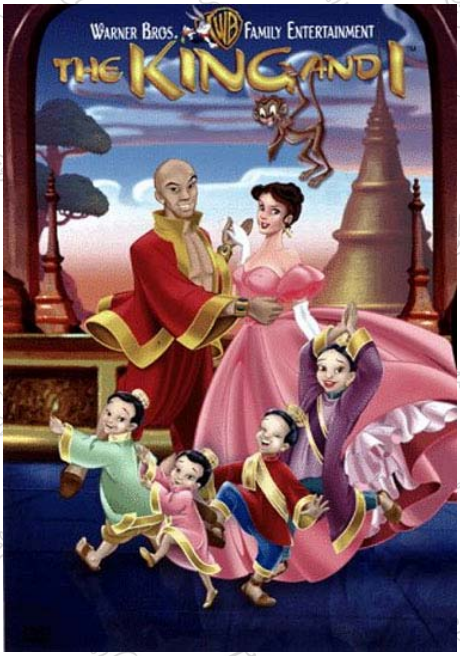

The King and I
(พ.ศ. 2542)

ภาพยนตร์เรื่องนี้ได้ทดลองฉายที่โรงภาพยนตร์เฉลิมเขตร์ และผ่านการพิจารณาจากแผนกพิจารณาภาพยนตร์ (กองทะเบียนกรมตำรวจ) เมื่อเดือนตุลาคม 2499 แต่ไม่ได้รับอนุญาตให้ฉายตามคำสั่งของจอมพล ป. พิบูลสงคราม (เนื่องจากภาพยนตร์นำเสนอเนื้อหาที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกษัตริย์ไทย)

ในปี พ.ศ. 2515 Columbia Broadcasting System (CBS) สร้างละครโทรทัศน์ (Sitcom) เรื่อง "Anna and The King" ออกฉายทางโทรทัศน์ ระหว่างวันที่ 17 กันยายน - 31 ธัน วาคม 2515 โดยมี ยูล บรินเนอร์ แสดงเป็นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) และ ซามานธา เอ็ดการ์ แสดงเป็นแหม่มแอนนา

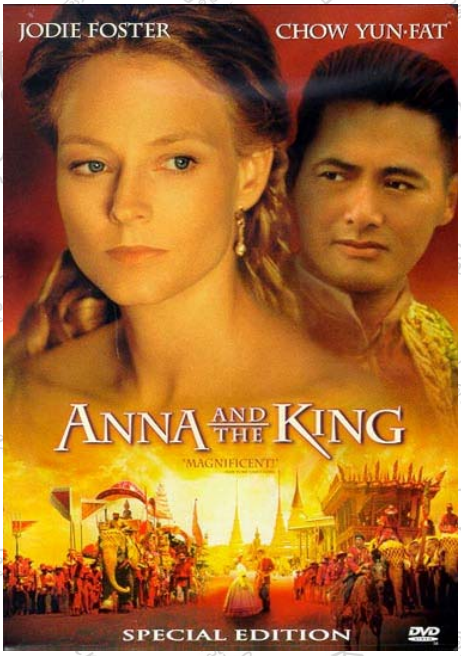

Anna and The King
(พ.ศ. 2542)

ในปี พ.ศ. 2542 Warner Brothers Animation สร้างภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง "The King and I" และออกฉายเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2542 โดยมี มาติน วิดโนวิค ให้เสียงเป็นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) และ มิรันดา ริชาร์ดสัน ให้เสียงเป็นแหม่มแอนนา

ภาพยนตร์เรื่องนี้ไม่ประสบความสำเร็จ และถูกห้ามฉายในประเทศไทยตามคำสั่งของนาย ชวน หลีกภัย (นายกรัฐมนตรี) (เนื่องจากภาพยนตร์มีเนื้อหาบาง ส่วนที่บิดเบือนประวัติศาสตร์)

20th Century Fox สร้างภาพยนตร์ "Anna and The King" โดยมี โจว เหวิน ฟะ แสดงเป็นพระบาทสมเด็จพระจอม

เกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) และ โจดี้ ฟอสเตอร์ แสดงเป็นแหม่มแอนนา
ภาพยนตร์เรื่องนี้ประสบความสำเร็จพอสมควร และถูกเสนอชื่อเข้าชิงรางวัลออสการ์ 2 รางวัล (สาขากำกับศิลป์ยอดเยี่ยม และสาขาเครื่องแต่งกายยอดเยี่ยม) แต่ไม่ได้รับรางวัล
ภาพยนตร์เรื่องนี้ถูกห้ามฉายในประเทศไทยตามคำสั่งของนาย ชวน หลีกภัย (เนื่องจากภาพยนตร์มีเนื้อหาบางส่วนที่บิดเบือนประวัติศาสตร์) (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมได้ใน "เหตุผลที่ภาพยนตร์ถูกห้ามฉาย"*)

ปัจจุบัน : ภาพยนตร์เรื่อง "The King and I" และ "Anna and The King" ถูกห้ามฉายในประเทศไทย แต่หนังสือเรื่อง "แอนนากับพระเจ้ากรุงสยาม" (หนังสือแปลจากหนังสือเรื่อง "Anna and The King" ของมาร์กาเร็ต แลนดอน) สามารถจำหน่ายในประเทศไทย (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "แอนนากับพระเจ้ากรุงสยาม" ได้ใน "เกร็ดประวัติศาสตร์ที่ควรรู้"*)

ข้อเท็จจริงของบุคคลในภาพยนตร์

ภาพยนตร์มีบุคคลหลายรายปรากฏอยู่ บุคคลเหล่านี้ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของประเทศสยาม บางรายมีตัวตนอยู่จริง, บางรายยังคงเป็นปริศนา และบางรายเป็นเพียงตัวละครสมมุติซึ่งอ้างอิงจากบุคคลอื่น เนื่องจากในภาพยนตร์มีบุคคลหลายราย ผู้เขียนจึงรวบรวมเฉพาะข้อมูลของบุคคลในภาพยนตร์ที่เห็นว่ามีประโยชน์มาสรุปเพื่อให้เห็นภาพอย่างชัดเจน

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)

ข้อมูลในภาพยนตร์

- พระองค์ทรงเป็นกษัตริย์ของประเทศสยาม
- พระองค์ทรงเคยผนวชอยู่ที่ จ.หนองคาย เป็นเวลา 27 ปี ก่อนทรงขึ้นครองราชย์
- ตอนที่แหม่มแอนนาเดินทางสู่ประเทศสยาม พระองค์ทรงมีพระชายา 23 พระองค์, พระสนม 42 คนและพระราชทายาท 58 พระองค์ (และกำลังจะมีพระราชทายาทอีก 10 พระองค์)
- พระองค์ทรงพระปรีชาสามารถด้านภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสอย่างมาก

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (Anna and The King)

- พระองค์ทรงรักและไว้วางพระราชหฤทัยพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว (พระราชอนุชา (น้องชาย)), เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) และแม่ทัพอาลักษณ์อย่างมาก
- พระองค์ทรงเชื่อและไว้วางพระราชหฤทัยแหม่มแอนนาอย่างมาก
- พระองค์ทรงดูหนุ่มและแข็งแรง
- พระองค์ทรงโปรดการสูบซิการ์
- พระองค์ทรงหมายมั่นให้เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) เป็นกษัตริย์พระองค์ต่อไป
- พระองค์ทรงพระปรีชาสามารถด้านการทหาร, การเมือง, การปกครอง และการต่างประเทศ
- พระองค์ทรงรักและโปรดปรานเจ้าฟ้าจันทรมณฑลอย่างมาก

- พระองค์ทรงกล้าหาญและทรงรักพระราชทายาทอย่างมาก
- พระองค์ทรงต่อสู้กับพวกกบฏด้วยพระองค์เอง

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงมีพระนามเดิมว่า "เจ้าฟ้ามงกุฎ" เป็นพระราชทายาทลำดับที่ 43 ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) และเป็นพระราชโอรสลำดับที่ 2 กับสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี (พระอัครมเหสี)

ในปี พ.ศ. 2394 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) สวรรคต พระบรมวงศานุวงศ์และเหล่าขุนนางลงความเห็นให้ทูลเชิญพระองค์ทรงขึ้นครองราชย์ พระองค์ทรงลาสิกขาบท และทรงขึ้นครองราชย์เป็น "พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)" เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2394 (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "วิบากกรรมก่อนการขึ้นครองราชย์ของรัชกาลที่ 4" ได้ใน "จดหมายเหตุที่ควรรู้"*)

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (18 ตุลาคม 2347 - 1 ตุลาคม 2411)

พระองค์ทรงให้ข้าราชการสวมเสื้อเข้าเฝ้า, ทรงให้จัดพระราชพิธีมาฆบูชา, ทรงให้สังคายนาพระไตรปิฎก, ทรงให้ขุดคลองคลองผดุงกรุงเกษม และทรงประกาศใช้ "ธงช้างเผือก" เป็นธงชาติสยาม

ในปี พ.ศ. 2396 พระองค์ทรงมีพระบรมราชานุญาตให้ราษฎรที่เดือดร้อนสามารถถวายฎีกาต่อพระองค์ได้ และทรงประกาศใช้ "หมาย" แทนเงินตรา

ในปี พ.ศ. 2400 พระองค์ทรงให้สร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์เพื่อพระราชทานแก่พระบรมวงศานุวงศ์-ข้าราชการ, ทรงให้ขุดคลองมหาสวัสดิ์-คลองถนนตรง และทรงประกาศให้ประชาชนสามารถเข้าเฝ้าข้างทางขบวนเสด็จพระราชดำเนิน

ในปี พ.ศ. 2401 พระองค์ทรงให้ตั้งโรงพิมพ์เพื่อพิมพ์ราชกิจจานุเบกษาสำหรับเผยแพร่ข่าวสารของทางราชการ

ในปี พ.ศ. 2403 พระองค์ทรงให้ตั้งโรงกษาปณ์เพื่อผลิตเหรียญเงินสำหรับใช้เป็นสิ่งแลกเปลี่ยนซื้อ-ขายแทนเงินพดด้วง

ในปี พ.ศ. 2404 พระองค์ทรงตรา "พระราชบัญญัติคำนำหน้าชื่อ", ทรงให้ตั้งตำรวจนครบาล และทรงให้ตัดถนนเจริญกรุง

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ในฉลองพระองค์แบบจักรพรรดิจีน)

ในปี พ.ศ. 2406 พระองค์ทรงให้ตัดถนนบำรุงเมือง-ถนนเฟื่องนคร และเสด็จประพาสภาคใต้

ในปี พ.ศ. 2409 พระองค์ทรงให้ขุดคลองภาษีเจริญ และทรงคำนวณการเกิดสุริยุปราคาเต็มดวงว่าจะเกิดขึ้นในวันที่ 18 สิงหาคม 2411 ที่ภาคใต้ของประเทศสยาม (อ.หว้ากอ จ.ประจวบคีรีขันธ์)

ในปี พ.ศ. 2411 พระองค์ทรงให้ขุดคลองดำเนินสะดวก, ทรงให้ตั้งกรมเรือกลไฟ และเสด็จพระราชดำเนินไปที่ อ.หว้ากอ (จ.ประจวบคีรีขันธ์) เพื่อทอดพระเนตรสุริยุปราคา เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2411

พระองค์สวรรคตด้วยพระโรคไข้ป่า (หลังจากที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินกลับจากหว้ากอ (จ.ประจวบคีรีขันธ์)) เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2411 ขณะทรงมีพระชนมายุ 64 พรรษา 11 เดือน รวมระยะเวลาครองราชย์นาน 16 ปี 6 เดือน

อาลักษณ์

แม่ทัพอาลักษณ์ (Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

- เขาเป็นแม่ทัพของกองทัพสยาม
- เขาเชี่ยวชาญภาษาอังกฤษอย่างมาก
- เขาเป็นแม่ทัพที่ได้รับการไว้วางพระราชหฤทัยจากพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4), พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว และเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) อย่างมาก
- เขาศรัทธา และเคารพในสมเด็จพระเจ้าตากสินอย่างมาก
- เขาคิดว่าราชวงศ์จักรีอ่อนแอ และอยู่ภายใต้การควบคุมของขุนนางชั้นสูง-ชาติตะวันตก
- เขาเป็นหัวหน้ากองทัพกบฏ
- เขาคิดว่าล้มล้างราชวงศ์จักรีทำให้ประเทศสยามหลุดพ้นจากการล่าอาณานิคมของชาติตะวันตก

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในประวัติศาสตร์สยามและหนังสือทั้งสองเล่มของแหม่มแอนนาไม่ได้ระบุชื่อของบุคคลรายนี้แต่อย่างใด อีกทั้งในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ไม่ปรากฏว่า ประเทศสยามมีการก่อกบฏแต่อย่างใด (เนื่องจากกองทัพส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การควบคุมของพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว และเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง)) บุคคลผู้นี้จึงน่าจะเป็นเพียงจินตนาการของผู้สร้างภาพยนตร์เรื่องนี้เท่านั้น แต่ผู้เขียนพบว่ามีบุคคลที่น่าสนใจที่ควรจะกล่าวถึง

ในปี พ.ศ. 2395 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงจัดตั้งกองทหารเพิ่มขึ้น 2 กองคือ กองรักษาพระองค์อย่างยุโรป (กองทหารรักษาพระองค์ปืนปลายหอกข้าหลวงเดิม) และกองปืนใหญ่อาสาญวน เพื่อทดแทนอาสาญวนเข้ารีตที่โอนไปขึ้นกับพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว และทหารมอญในกระทรวงกลาโหมที่โอนไปขึ้นกับเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง)

พระองค์เจ้านพวงศ์
(6 มีนาคม 2365 - 25 กรกฎาคม 2410)

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้านพวงศ์ กรมหมื่นมเหศวรศิววิลาส ทรงมีพระนามเดิมว่า "พระองค์เจ้านพวงศ์" เป็นพระราชทายาทลำดับที่ 1 และเป็นพระราชโอรสลำดับที่ 1 ในเจ้าฟ้ามงกุฎ (รัชกาลที่ 4) กับเจ้าจอมมารดาน้อย (พระราชนัดดา (หลาน) ในสมเด็จพระเจ้าตากสิน))

ในปี พ.ศ. 2367 พระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) ทรงผนวช พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) สวรรคต เจ้าจอมมารดาน้อยและพระองค์จึงทรงย้ายไปอาศัยอยู่กับพระพงษ์นรินทร์ (พระปิตุลา (ลุง) ของเจ้าจอมมารดาน้อย) เจ้าจอมมารดาน้อยทรงเลี้ยงดูพระองค์อย่างลำบาก

พระองค์ทรงไม่ได้รับราชการใดเลยตลอดช่วงที่พระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) ทรงผนวช (เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงเห็นว่า พระองค์ทรงเป็นพระโอรสของเจ้าฟ้ามงกุฎ (รัชกาลที่ 4) และพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่าพระองค์ทรงกลัวพระแสงปืน)

ในปี พ.ศ. 2394 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงขึ้นครองราชย์ แต่ทรงไม่รับเจ้าจอมมารดาน้อยและพระองค์เข้าพระบรมมหาราชวัง ส่งผลให้เจ้าจอมมารดาน้อยทรงน้อยพระทัยอย่างมาก

ในปี พ.ศ. 2395 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงลงพระราชอาญาจำคุกเจ้าจอมมารดาน้อยในคุกสนม (เนื่องจากเจ้าจอมมารดาน้อยทรงให้ข้ารับใช้ของพระองค์หัวเราะเยาะพระองค์ระหว่างที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินโดยเรือพระที่นั่งไปตลาดแก้ว (วัดเขมา จ.นนทบุรี) ร่วมกับนางห้าม)

พระองค์และพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสุประดิษฐ์ กรมหมื่นวิษณุนาถนิภาธร (พระอนุชา (น้องชาย)) ทรงขอพระราชทานอภัยโทษให้กับเจ้าจอมมารดาน้อย แต่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงไม่ยินยอม

เจ้าจอมมารดาน้อยทรงสิ้นพระชนม์ในคุกสนม พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงพระราชทานเพลิงพระศพที่สวนท้ายวังของกรมหมื่นวิษณุนาถนิภาธร และทรงให้พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสุประดิษฐ์ กรมหมื่นวิษณุนาถนิภาธร สร้างวัดบริเวณที่พระราชทานเพลิงพระศพ

ในปี พ.ศ. 2396 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงแต่งตั้งเป็น “กรมหมื่นมเหศวรศิวลาส” กำกับดูแลกรมล้อมพระราชวัง

ในปี พ.ศ. 2405 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้พระองค์กำกับดูแลกรมพระคลังมหาสมบัติเพิ่มเติม

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสุประดิษฐ์ กรมหมื่นวิษณุนาถนิภาธรสิ้นพระชนม์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้พระองค์สร้างวัดต่อ

ในปี พ.ศ. 2410 พระองค์สิ้นพระชนม์ เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2410 ขณะทรงมีพระชนมายุ 45 พรรษา 4 เดือน (รัชกาลที่ 4 ทรงให้สร้างวัดต่อจนเสร็จ และทรงพระราชทานนามว่า “วัดตรีทศเทพ” ในเวลาต่อมา)

แอนนา เลียวโนเวนส์

แอนนา เลียวโนเวนส์
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

- เธอเป็นสตรีชาวอังกฤษ
- เธอแต่งงานกับทหารอังกฤษ (ทอม เลียวโนเวนส์)
- สามีของเธอเสียชีวิตในสมรภูมิก่อนที่เธอจะเดินทางสู่ประเทศสยาม
- เธอเป็นหม้ายและไม่ได้แต่งงานใหม่
- เธอมีบุตรชาย 1 คน (หลุยส์ เลียวโนเวนส์)
- เธอและบุตรชายของเธอเดินทางจากเมืองบอมเบย์ (อินเดีย) สู่ประเทศสยามเพื่อเป็นพระอาจารย์ให้กับเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)
- เธอเป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) อย่างมาก

- เธอเป็นที่ปรึกษาของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)
- เธอเป็นชาวคริสเตียนที่เคร่งครัดในศาสนาอย่างมาก
- เธอเป็นคนฉลาด, เปิดเผย, กล้าคิด, กล้าแสดงออก, รักเด็ก และเป็นนักต่อสู้เพื่อสิทธิสตรี
- เธอรักบุตรชายของเธออย่างมาก
- เธอเป็นที่เคารพของเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5), เจ้าจอม (มารดา), พระราชโอรส, พระราชธิดา และเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) อย่างมาก
- เธอมีส่วนช่วยเหลือพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ต่อสู้กับพวกกบฏ

แอนนา เลียวโนเวนส์
(Deleted Scene)

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

แอนนา เลียวโนเวนส์ มีชื่อจริงว่า "แอนนา แฮเรียต เอ็ดเวิร์ด" เกิดที่เมืองอัชมาดนาการ์ (อินเดีย) เป็นบุตรสาวคนที่ 2 ของ เซอร์เจียน โทมัส เอ็ดเวิร์ด กับ แมรี่ แอนเน่ กลาสคอท (บิดาของเธอเสียชีวิตก่อนที่เธอจะเกิด 3 เดือน มารดาของเธอจึงแต่งงานใหม่กับ แพททริค โดโนโฮว์ (ทหารเรือไอริช) ซึ่งเป็นทหารประจำกองทัพอังกฤษในเมืองบอมเบย์ (อินเดีย))

แอนนา เลียวโนเวนส์
(26 พฤศจิกายน 2374 - 19 มกราคม 2458)

ในปี พ.ศ. 2381 เธอถูกส่งตัวไปเรียนหนังสือที่อังกฤษโดยอาศัยอยู่กับลุงของเธอ (เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับพ่อเลี้ยงของเธอไม่ราบรื่น)

ในปี พ.ศ. 2390 เธอเดินทางกลับอินเดีย และศึกษาด้านศาสนาคริสต์และวัฒนธรรมตะวันออกกับ จอร์จ เพอซี่ แบดเกอร์ และ มาเรีย เพอซี่ แบดเกอร์ (ภรรยา)

เธอเดินทางไปอียิปต์และปาเลสไตน์ร่วมกับ จอร์จ เพอซี่ แบดเกอร์ และ มาเรีย เพอซี่ แบดเกอร์ เพื่อหลบหนีการบังคับแต่งงานของพ่อเลี้ยงของเธอ (ว่าที่สามีของเธออายุมากกว่าเธอถึง 2 เท่า)

ในปี พ.ศ. 2392 เธอเดินทางกลับอินเดียอีกครั้ง และแต่งงานกับ โทมัส ลีออน โอเว่นส์ (เสมียนอังกฤษ) (เธอรวบนามสกุลของสามีเป็น "เลียวโนเวนส์" ในเวลาต่อมา)

เธอถูกคัดค้านอย่างหนักจากพ่อเลี้ยงและมารดาของเธอ เธอและสามีของเธอจึงเดินทางไปเมืองเพิร์ช (ออสเตรเลีย) เพื่อตั้งโรงเรียนสำหรับสตรี

เธอและสามีของเธอเผชิญกับปัญหาทางการเงินจึงตัดสินใจเดินทางไปเมืองปีนัง (มาเลเซีย) เพื่อเปิดโรงเรียนอีกครั้ง ขณะที่สามีของเธอได้รับตำแหน่งเป็น "พนักงานในโรงแรม"

ในปี พ.ศ. 2402 โทมัส ลีออน โอเว่นส์ เสียชีวิตด้วยโรคลมชัก ขณะมีอายุ 33 ปี เธอและสามีของเธอมีบุตรชาย-หญิง 4 คน (2 คนแรกเสียชีวิตตั้งแต่เด็ก, ลูกคนที่ 3 เป็นผู้หญิง (เอวิส เลียวโนเวนส์) และลูกคนสุดท้องเป็นผู้ชาย (หลุยส์ เลียวโนเวนส์))

เธอและบุตรของเธอเดินทางไปสิงคโปร์ และเปิดโรงเรียนอีกครั้งเพื่อสอนลูก-หลานของเจ้าหน้าที่อังกฤษที่ทำงานอยู่ในสิงคโปร์

ในปี พ.ศ. 2405 พระยาอัษฎงคตทิศรักษา (ตันกิมเจ๋ง-กงสุลสยามประจำสิงคโปร์) ติดต่อเธอเพื่อเป็นพระอาจารย์สอนภาษาอังกฤษและวิทยาศาสตร์ให้กับเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ต่อจาก แดน บีช บรัดเลย์ (หมอบรัดเลย์)

แอนนา เลียวโนเวนส์ (ในวัยชรา)

เธอตอบรับและส่งบุตรสาวของเธอไปเรียนต่อที่อังกฤษ เธอและบุตรชายของเธอเดินทางสู่ประเทศสยาม (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "ข้อตกลงการจ้างงานของแหม่มแอนนา" ได้ใน "เกร็ดประวัติศาสตร์ที่ควรรู้"*)

เธอรับตำแหน่งเป็น "พระอาจารย์" ของเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5)-พระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) และ"ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาต่างประเทศ" ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)

ในปี พ.ศ. 2410 เธอและบุตรชายของเธอเดินทางออกจากประเทศสยามไปสหรัฐอเมริกา โดยอ้างเรื่องปัญหาสุขภาพ เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2410 (นักประวัติหลายคนเห็นว่า เธอไม่พอใจที่ไม่ได้รับการขึ้นเงินเดือน แต่ในหนังสือ "The Romance of The Harem" ระบุว่า เธอไม่พอใจการประหารชีวิตเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกาอย่างมากจนล้มป่วยนาน 1 เดือนจึงกราบบังคมทูลรัชกาลที่ 4 เพื่อลาออก)

ในปี พ.ศ. 2412 เธอเริ่มเขียนบทความเกี่ยวกับชีวิตของเธอตอนที่เธออาศัยอยู่ในประเทศสยามเป็นตอนๆลงในนิตยสาร Atlantic Monthly เรื่อง "The Favorite of the Harem" ซึ่งสร้างรายได้และชื่อเสียงให้เธออย่างมาก

ในปี พ.ศ. 2413 เธอรวบรวมบทความของเธอที่เขียนลงในนิตยสาร Atlantic Monthly เป็นหนังสือ และตั้งชื่อว่า "The English Governess at The Siamese Court"

ในปี พ.ศ. 2416 เธอแต่งหนังสือเกี่ยวกับชีวิตรักของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) โดยตั้งชื่อหนังสือเล่มใหม่ของเธอว่า “The Romance of The Harem”

ในปี พ.ศ. 2427 เธอเข้าเฝ้าพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศร์วรฤทธิ์ (พระราชโอรสในรัชกาลที่ 4) ซึ่งทรงดำรงตำแหน่งเป็นราชทูตไทยประจำสหรัฐอเมริกา (เนื่องจากเจ้าจอมมารดากลิ่น (พระราชชนนี (มารดา)) และพระองค์ทรงเป็นลูกศิษย์ของแหม่มแอนนา)

เธอแต่งหนังสือเรื่อง “Life and Travel in India” ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของเธอในวัยเด็กของเธอตอนอาศัยอยู่ที่อินเดีย

ในปี พ.ศ. 2430 เธอเดินทางไปเมืองฮาลิแฟกซ์ (โนวาสโกเทีย แคนาดา) และเป็นหนึ่งในผู้ร่วมก่อตั้ง Victoria School of Art and Design (Nova Scotia College of Art and Design)

ในปี พ.ศ. 2432 เธอแต่งหนังสือเรื่อง “Our Asiatic Cousins” ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับชาวจีนที่อพยพไปอาศัยอยู่ในทวีปอเมริกาเหนือ

ในปี พ.ศ. 2440 เธอเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ขณะเสด็จประพาสยุโรปครั้งที่ 1

ในปี พ.ศ. 2443 เธอเดินทางไปใช้ชีวิตในบั้นปลายที่เมืองมอนทรีออล (ควิเบก แคนาดา)

ในปี พ.ศ. 2458 เธอเสียชีวิตอย่างสงบด้วยโรคชรา เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2458 ขณะมีอายุ 83 ปี 1 เดือน

เจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกา

เจ้าจอมทับทิม
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

- เธอเป็นสตรีที่งดงาม
- เธออายุมากกว่า 20 ปี
- เธอเป็นคนรักของนาย แดง (พระครูปลัดใบฎีกา) โดยไม่มีใครรู้
- เธอเป็นบุตรสาวของคหบดี (ทักษ์ เฉลิมเตียรณ)
- เธอถูกถวายตัวเป็นเจ้าจอมโดยไม่เต็มใจ
- เธอพยายามหลบหนีออกจากพระบรมมหาราชวังด้วยการโกนศีรษะเป็นภิกษุณี
- เธอถูกกล่าวหาว่าลักลอบเป็นชู้กับพระครูปลัดใบฎีกา
- พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงลงพระราชอาญาประหารชีวิตเธอด้วยการตัดศีรษะ

ข้อมูลในภาพยนตร์

- เขาเป็นคนรักของเจ้าจอมทับทิมโดยไม่มีใครรู้
- เขาอายุมากกว่า 20 ปี
- หลังจากที่เจ้าจอมทับทิมถวายตัวเป็นเจ้าจอมในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เขาตัดสินใจผนวชเป็นภิกษุ
- เขาได้รับการเลื่อนสมณศักดิ์เป็น "พระครูปลัดใบฎีกา"
- เขาถูกกล่าวหาว่าลักลอบเป็นชู้กับเจ้าจอมทับทิม
- พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงลงพระราชอาญาประหารชีวิตเขาด้วยการตัดศีรษะ

พระครูปลัดใบฎีกา
(Anna and The King)

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในประวัติศาสตร์สยามไม่มีประวัติของบุคคลทั้งสองนี้แต่อย่างใด แต่นักประวัติศาสตร์หลายคน และในหนังสือ "The Romance of The Harem" ระบุว่า

- **เจ้าจอมทับทิม**

- เธอมีชื่อเดิมว่า "ทับทิม" เป็นลูกชาวบ้านธรรมดา เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2394 มีหน้าตางดงาม
- เธอชอบพอกับนาย แดง มาก่อนที่จะถวายตัวเป็นเจ้าจอมในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)
- พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงทอดพระเนตรเห็นทับทิมขณะที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปงานพระราชพิธีฝังลูกนิมิตที่สถานที่ก่อสร้างวัดราชประดิษฐ์ (วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม) และทรงพอพระทัยในตัวเธอ (พ.ศ. 2407)
- เธอถูกถวายตัวเป็นนางห้ามในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) โดยไม่เต็มใจ ขณะที่เธอมีอายุ 13 ปี โดยอยู่ในความดูแลของเจ้าจอมมารดาเที่ยง และปกปิดเรื่องการชอบพอกับนาย แดง
- เธอเป็นคนหัวดื้อ และมักจะไปแอบหลบอยู่ตามห้องของเพื่อน ขณะที่ต้องเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)

- เธอเรียนหนังสือกับแหม่มแอนนาอาทิตย์ละ 1 - 2 วัน และเคยให้แหม่มแอนนาสะกดชื่อ "พระครูปลัด" เป็นภาษาอังกฤษ
- เธอหายตัวไปจากพระบรมมหาราชวังโดยไม่มีใครพบเห็นเธอเป็นเวลาหลายเดือนจนพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงตั้งรางวัลนำจับเธอ 20 ชั่ง (พ.ศ. 2410)
- ภิกษุ 2 รูปพบเธอซ่อนตัวอยู่ในกุฏิของพระครูปลัดใบฎีกา โดยโกนศีรษะ, โกนคิ้ว และสวมจีวรปลอมตัวเป็นสามเณร
- เธอ, พระครูปลัดใบฎีกา และเพื่อนอีก 2 คน (มะปรางและสุมาลา) ถูกจำคุกและถูกไต่สวน
- เธอสารภาพว่า เธอหลบหนีออกจากพระบรมมหาราชวังโดยปลอมตัวเป็นสามเณร และหลบหนีออกมาพร้อมพระภิกษุที่เข้าไปรับบิณฑบาต
- เธอสารภาพว่า เธออยู่ร่วมกุฏิกับพระครูปลัด และพระครูปลัดไม่ทราบว่าตนเป็นหญิง และไม่ได้มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาว

● พระครูปลัดใบฎีกา

- เขามีชื่อเดิมว่า "แดง" เป็นลูกชาวบ้านธรรมดา เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2394
- เขาชอบพอกับทับทิมก่อนที่ทับทิมจะถูกถวายตัวเป็นนางห้ามในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)
- เขาถูกเกณฑ์เป็นคนงานก่อสร้างวัดราชประดิษฐ์ (พ.ศ. 2408)
- เขาผนวชเป็นภิกษุในฐานานุกรมของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (สา ปุสฺสเทโว) วัดราชประดิษฐ์ และได้รับการได้เลื่อนสมณศักดิ์เป็น "พระครูปลัดใบฎีกา"

● การประหารชีวิตเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกา

- แหม่มแอนนาทูลขอชีวิตเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกาจากพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) พระองค์ทรงยกเว้นโทษประหารชีวิตให้กับเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกา แต่ทรงเปลี่ยนพระทัยหลังจากที่ผู้พิพากษาถวายผลการพิจารณาคดี
- เจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกาถูกเฆี่ยนตี, ทรมาน และถูกประหารชีวิตด้วยเผาทั้งเป็น ขณะทั้งสองมีอายุ 16 ปี
- พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้สร้างเจดีย์ขึ้น 2 องค์ไว้ที่ข้างโบสถ์วัดสระเกศเพื่อฝังอัฐิของเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกา (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "ปริศนาการมีตัวตนของเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกา" ได้ใน "เกร็ดประวัติศาสตร์ที่ควรรู้"*)

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5)

เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

- ตอนที่แหม่มแอนนาเดินทางสู่ประเทศสยาม พระองค์ทรงมีพระชนมายุ 9 พรรษา
- พระองค์ทรงรักพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) อย่างมาก
- พระองค์ทรงเป็นเสมือนพระเชษฐา (พี่ชาย) องค์โตของพระราชทายาททุกพระองค์
- พระองค์ทรงพระปรีชาสามารถด้านภาษาอังกฤษอย่างมาก
- ในตอนต้นของภาพยนตร์พระองค์ทรงเอาแต่พระทัยของพระองค์เอง และทรงดูถูกสตรี
- ในตอนหลังของภาพยนตร์พระองค์ทรงเปลี่ยนแปลง, ทรงมีพระทัยที่อ่อนโยน และทรงเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- ในตอนต้นของภาพยนตร์พระองค์ทรงชกต่อยกับ หลุยส์ เลียวโนเวนส์
- ในตอนหลังของภาพยนตร์ หลุยส์ เลียวโนเวนส์ เป็นพระสหายสนิทของพระองค์
- พระองค์ทรงมีพระอัจฉริยภาพมาก
- พระองค์ทรงกล้าหาญ และทรงมีความเป็นผู้นำ
- พระองค์ทรงรัก และทรงเคารพแหม่มแอนนาอย่างมาก
- พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงหมายมั่นให้พระองค์เป็นกษัตริย์พระองค์ต่อไป
- พระองค์ทรงมีส่วนช่วยเหลือพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ต่อสู้กับพวกกบฏ
- พระองค์ทรงสามารถรักษาเอกราชของประเทศสยามจากการล่าอาณานิคมของชาติตะวันตก
- พระองค์ทรงประกาศเลิกทาส
- พระองค์ทรงปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
(Deleted Scene)

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (20 กันยายน 2396 - 23 ตุลาคม 2453)

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงมีพระนามเดิมว่า "เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์" เป็นพระราชทายาทลำดับที่ 9 และเป็นพระราชโอรสลำดับที่ 1 ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) กับสมเด็จพระเทพศิรินทราบรมราชินี (พระมเหสี)

ในปี พ.ศ. 2395 สมเด็จพระนางเจ้าโสมนัสวัฒนาวดี (พระอัครมเหสี) และสมเด็จเจ้าฟ้าโสมนัส (พระราชโอรส) สิ้นพระชนม์

ในปี พ.ศ. 2411 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) สวรรคต พระบรมวงศานุวงศ์และเหล่าขุนนางลงความเห็นให้ทูลเชิญพระองค์ทรงขึ้นครองราชย์เป็น "พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5)" เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2411 และแต่งตั้งให้เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) เป็น "ผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน"

ในปี พ.ศ. 2414 พระองค์เสด็จประพาสสิงคโปร์-ชวา (อินโดนีเซีย)-อินเดีย และทรงประกาศให้ยกเลิกการไว้ผมทรงมหาดไทย

ในปี พ.ศ. 2415 พระองค์ทรงตั้งโรงเรียนหลวงในพระบรมมหาราชวัง (โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ), ทรงปฏิรูปการทหาร และทรงประกาศใช้เสื้อราชประแตน

ในปี พ.ศ. 2416 พระองค์ทรงมีพระชนมายุครบ 20 พรรษา และทรงสามารถบริหารราชการแผ่นดินด้วยพระองค์เอง เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) จึงลาออกจากตำแหน่ง "ผู้สำเร็จราชการการแผ่นดิน"

พระองค์ทรงแต่งตั้งเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) เป็น "สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์", ทรงประกาศให้เลิกประเพณีหมอบคลานเวลาเข้าเฝ้า และทรงตั้งหอรัษฎากรพิพัฒน์ (กระทรวงการคลัง)

ในปี พ.ศ. 2417 พระองค์ทรงตั้งสภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน, ทรงตั้งสภาที่ปรึกษาในพระองค์ (องคมนตรี (Prime Council)), ทรงตรา "พระราชบัญญัติพิกัดเกษียณอายุลูกทาส-ลูกไท", ทรงตั้งโรงเรียนสตรีล้วน (โรงเรียนสตรีวังหลัง) และทรงประกาศใช้ "เงินอัฐกระดาษ" แทนเหรียญทองแดง

พระองค์ทรงขัดแย้งกับกรมพระราชวังบวรวิไชยชาญในเหตุการณ์ "วิกฤตการณ์วังหน้า" (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "วิกฤตการณ์วังหน้า" ได้ใน "จดหมายเหตุที่ควรรู้"*)

ในปี พ.ศ. 2418 พระองค์ทรงเริ่มการโทรเลข (กรุงเทพ-สมุทรปราการ)

ในปี พ.ศ. 2424 พระองค์ทรงเริ่มทดลองใช้โทรศัพท์ (กรุงเทพ-สมุทรปราการ)

ในปี พ.ศ. 2426 พระองค์ทรงตั้งกรมโทรเลข, ทรงตั้งกรมไปรษณีย์ และทรงเปิดบริการไปรษณีย์ในกรุงเทพ

ในปี พ.ศ. 2427 พระองค์ทรงตั้งโรงเรียนสำหรับประชาชน (โรงเรียนวัดมหรรณพาราม)

ในปี พ.ศ. 2429 พระองค์ทรงประกาศยกเลิกตำแหน่ง “กรมพระราชวังบวรสถานมงคล (วังหน้า)” และทรงประกาศตำแหน่ง “สยามมกุฎราชกุมาร (รัชทายาท)”

ในปี พ.ศ. 2430 พระองค์ทรงตั้งกรมยุทธนาธิการทหาร (กระทรวงกลาโหม), กระทรวงธรรมการ (กระทรวงศึกษาธิการ) และโรงเรียนนายร้อยทหารบก

ในปี พ.ศ. 2431 พระองค์ทรงเริ่มทดลองจัดการปกครองส่วนกลางแผนใหม่, ทรงประกาศใช้รัตนโกสินทร์ศก (ร.ศ.) เป็นศักราชในราชการ, ทรงตั้งกรมพยาบาล (กระทรวงสาธารณสุข), ทรงตั้งโรงพยาบาลศิริราช และทรงยกเลิกวิธีพิจารณาโทษตามแบบจารีตนครบาล

พระองค์ทรงเผชิญกับการล่าอาณานิคมของอังกฤษและฝรั่งเศส (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง “อาณานิคมอินโดจีน-ฝรั่งเศส” และ “การเสียดินแดนในสมัยรัชกาลที่ 1 - 5” ได้ใน “จดหมายเหตุที่ควรรู้”*)

เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์
(ก่อนทรงขึ้นครองราชย์)

ในปี พ.ศ. 2432 พระองค์ทรงเริ่มใช้วันทางสุริยคติในราชการ

ในปี พ.ศ. 2434 พระองค์ทรงตั้งกระทรวงยุติธรรม และทรงตั้งกรมรถไฟ

ในปี พ.ศ. 2435 พระองค์ทรงเริ่มปฏิรูประเบียบบริหารราชการแผ่นดิน, ทรงตั้งศาลโปริสภา (ศาลแขวง) และทรงส่งนักเรียนไปศึกษาวิชาทหารในยุโรป

ในปี พ.ศ. 2436 พระองค์ทรงตั้งมหามกุฎราชวิทยาลัย และทรงตั้งสภาอุณาโลมแดง (สภากาชาดไทย)

ในปี พ.ศ. 2437 พระองค์ทรงตั้งมณฑลเทศาภิบาล, ทรงตั้งโรงไฟฟ้า และทรงเปิดบริการรถไฟสายกรุงเทพ-อยุธยา เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2437

ในปี พ.ศ. 2439 พระองค์ทรงตั้งศาลหัวเมือง, ทรงตั้งโรงเรียนฝึกหัดวิชาแพทย์และผดุงครรภ์ และทรงจัดทำงบประมาณแผ่นดิน

ในปี พ.ศ. 2440 พระองค์ทรงตั้งโรงเรียนสอนวิชากฎหมาย, ทรงเริ่มการสอบชิงทุนเล่าเรียนหลวงไปเรียนในยุโรป และเสด็จประพาสยุโรปครั้งที่ 1

ในปี พ.ศ. 2441 พระองค์ทรงตั้งกรมเสนาธิการทหารบก, ทรงให้ควบรวมกรมไปรษณีย์-กรมโทรเลข และทรงประกาศใช้ “เหรียญสตางค์”

ในปี พ.ศ. 2442 พระองค์ทรงให้ตั้งกองทหารตามหัวเมือง

ในปี พ.ศ. 2444 พระองค์ทรงตั้งโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (จ.นครราชสีมา) และทรงเปิดบริการเดินรถไฟสายอีสาน (กรุงเทพ-นครราชสีมา)

ในปี พ.ศ. 2445 พระองค์ทรงเปิดบริการเดินรถไฟสายใต้ (กรุงเทพ-เพชรบุรี), ทรงตั้งสามัคยาจารย์สมาคม (คุรุสภา), ทรงตั้งโอสถศาลา, ทรงตั้งกรมธนบัตร และทรงตรา “พระราชบัญญัติธนบัตร ร.ศ. 121”

ในปี พ.ศ. 2447 พระองค์เสด็จประพาสต้นครั้งที่ 1

ในปี พ.ศ. 2448 พระองค์ทรงตั้งหอสมุดสำหรับพระนคร (หอสมุดแห่งชาติ), ทรงตรา "พระราชบัญญัติเกณฑ์ทหาร ร.ศ. 124", ทรงเริ่มทดลองจัดการปกครองสุขาภิบาล (ต.ท่าฉลอม จ.สมุทรสาคร) และทรงตรา "พระราชบัญญัติทาส ร.ศ. 124" เพื่อทยอยเลิกทาสให้หมดไปจากประเทศสยามภายในปี พ.ศ. 2454 (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "การเลิกทาสและระบบไพร่ในสมัยรัชกาลที่ 5" ได้ใน "จดหมายเหตุที่ควรรู้"*)

ในปี พ.ศ. 2449 พระองค์เสด็จประพาสต้นครั้งที่ 2 และทรงตั้งโรงเรียนนายเรือ

ในปี พ.ศ. 2450 พระองค์เสด็จประพาสยุโรปครั้งที่ 2 และทรงเปิดบริการเดินรถไฟสายตะวันออก (กรุงเทพ-ฉะเชิงเทรา)

ในปี พ.ศ. 2451 พระองค์ทรงจัดการปกครองสุขาภิบาลตามหัวเมือง, ทรงประกาศยกเลิกเงินพดด้วง, ทรงตรา "กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127" และทรงตรา "พระราชบัญญัติทองคำ ร.ศ. 127" (ใช้ทองคำเป็นมาตรฐานเงินตราแบบสากล)

ในปี พ.ศ. 2452 พระองค์ทรงประกาศยกเลิกเงินแบบเก่า (เฟื้อง-ซีก-เสี้ยว-อัฐ-โสฬส) และทรงเปิดบริการประปา

ในปี พ.ศ. 2453 พระองค์สวรรคตด้วยพระโรคพระวักกะ (ไต) เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2453 ขณะทรงมีพระชนมายุ 56 พรรษา 10 เดือน รวมระยะเวลาครองราชย์นาน 42 ปี 1 เดือน

หลุยส์ เลียวโนเวนส์

หลุยส์ เลียวโนเวนส์
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

- เขาเป็นบุตรชายของ แอนนา เลียวโนเวนส์
- เขาและมารดาของเขาเดินทางสู่ประเทศสยามเมื่อเขาอายุ 6 ปี
- ในตอนต้นเขาและเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) ทะเลาะและชกต่อยกัน
- ในตอนหลังเขาเป็นพระสหายสนิทของเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5)
- เขาเป็นคนฉลาด, เปิดเผย, กล้าคิด, กล้าแสดงออก, กล้าหาญ และรักเพื่อน
- เขาและมารดาของเขามีส่วนช่วยเหลือพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ต่อสู้กับพวกกบฏ

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

หลุยส์ เลียวโนเวนส์
(25 ตุลาคม 2399 - 17 กุมภาพันธ์ 2462)

หลุยส์ เลียวโนเวนส์ มีชื่อจริงว่า "หลุยส์ โทมัส เลียวโนเวนส์" เกิดที่เมืองปีนัง (มาเลเซีย) เป็นบุตรชายคนสุดท้องของแหม่มแอนนา กับ โทมัส ลีออน โอเว่นส์

ในปี พ.ศ. 2402 โทมัส ลีออน โอเว่นส์ เสียชีวิตด้วยโรคลมชัก เขาและมารดาของเขาเดินทางไปสิงคโปร์ แม่ของเขาเปิดโรงเรียนสอนลูก-หลานของเจ้าหน้าที่อังกฤษที่ทำงานอยู่ในสิงคโปร์

ในปี พ.ศ. 2405 มารดาของเขาตอบรับการเป็นพระอาจารย์ให้กับเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) มารดาของเขาส่งพี่สาวของเขา (เอวิส เลียวโนเวนส์) ไปเรียนต่อที่อังกฤษ ก่อนที่เขาและมารดาของเขาเดินทางสู่ประเทศสยาม เขาเรียนหนังสือร่วมกับเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) และเป็นพระสหายสนิทของเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5)

ในปี พ.ศ. 2410 เขาและมารดาของเขาเดินทางออกจากประเทศสยามไปสหรัฐอเมริกา เขาศึกษาต่อในยุโรปจนจบการศึกษา

ในปี พ.ศ. 2424 เขาเดินทางสู่ประเทศสยามอีกครั้ง และได้รับการแต่งตั้งเป็น "หัวหน้ากองทหารม้า" ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5)

ในปี พ.ศ. 2427 เขาลาออกจากตำแหน่งหัวหน้ากองทหารม้า และเข้าทำงานกับ Borneo Company โดยทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลการบุกเบิกไม้สักใน จ.เชียงใหม่

ในปี พ.ศ. 2429 เขาลาออกจาก Borneo Company และทำข้อตกลงกับ Bombay Burmah Trading Company เพื่อดำเนินกิจการสัมปทานไม้สัก

ในปี พ.ศ. 2432 เขาก่อตั้งบริษัทร่วมกับ ชิต (หมออเมริกัน) เพื่อดำเนินกิจการสัมปทานไม้สัก

ในปี พ.ศ. 2448 เขาก่อตั้งบริษัท หลุยส์ โทมัส เลียวโนเวนส์ จำกัด เพื่อดำเนินกิจการสัมปทานไม้สัก เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2448 (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "บริษัท หลุยส์ ตี เลียวโนเวนส์ (ประเทศไทย) จำกัด" ได้ใน "เกร็ดประวัติศาสตร์ที่ควรรู้"*)

ในปี พ.ศ. 2456 เขาเดินทางออกจากประเทศสยามเพื่อไปใช้ชีวิตในบั้นปลายที่อังกฤษ

ในปี พ.ศ. 2462 เขาเสียชีวิตที่อังกฤษด้วยโรคไข้หวัดใหญ่ เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2462 ขณะมีอายุ 62 ปี 3 เดือน [*วิกฤตการณ์โรคไข้หวัดใหญ่สเปน (Influenza Pandemic of 1918-1919)*]

เจ้าจอมมารดาเที่ยง

เจ้าจอมมารดาเที่ยง
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

- เธอเป็นเจ้าจอมมารดาคนโปรด และเป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) อย่างมาก
- เธอเป็นคนเก่ง, ฉลาด และรักความยุติธรรม
- แหม่มแอนนายกย่องเธอเสมือนเป็น "พระอัครมเหสี" ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)
- เธอมีหน้าที่ดูแลเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)
- เธอรักและเคารพต่อแหม่มแอนนาอย่างมาก
- เธอเป็นผู้ดูแลเจ้าจอมทับทิม
- เธอดูแลห้องพระเครื่องต้น (ห้องครัว)

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

เจ้าจอมมารดาเที่ยง มีชื่อเดิมว่า "เที่ยง" เป็นบุตรสาวคนโตของพระยาอัพภันตริกามาตย์ (ดิศ) กับขรัวยายคล้าย และเป็นพี่สาวร่วมมารดาเดียวกับ "เจ้าจอมมารดาชุ่ม"

ในปี พ.ศ. 2394 เธอถวายตัวเป็นเจ้าจอมในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) หลังจากที่พระองค์ทรงลาผนวชมาประทับที่พลับพลา โรงแสงใน (ก่อนที่รัชกาลที่ 4 จะทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกขึ้นเป็นกษัตริย์)

ในปี พ.ศ. 2405 เธอเป็นผู้มีอำนาจ, เป็นที่เคารพ และเป็นใหญ่อยู่ในเจ้าจอม-เจ้าจอมมารดาอย่างมาก (เนื่องจากสมเด็จพระนางเจ้าโสมนัสวัฒนาวดี (พระอัครมเหสี) สิ้นพระชนม์ (พ.ศ. 2395)

เจ้าจอมมารดาเที่ยง
27 ธันวาคม 2374 - 24 มกราคม 2456

และสมเด็จพระเทพศิรินทราบรมราชินี (พระมเหสี) สิ้นพระชนม์ (พ.ศ. 2404))
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงไว้วางพระราชหฤทัย, ทรงยกย่องเป็นพระสนมผู้ใหญ่ และทรงแต่งตั้งให้บัญชาการห้องพระเครื่องต้น
ในปี พ.ศ. 2456 เธอถึงแก่อนิจกรรมด้วยโรคชรา เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2456 ขณะมีอายุ 81 ปี

พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว (Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

- พระองค์ทรงเป็นพระราชอนุชา (น้องชาย) ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)
- พระองค์ทรงเป็นกษัตริย์พระองค์ที่ 2 ของประเทศสยามเสมอด้วยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)
- พระองค์ทรงได้รับการไว้วางพระราชหฤทัยจากพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) อย่างมาก
- พระองค์ทรงเป็นผู้บัญชาการกองทัพสยาม
- พระองค์ทรงไว้วางพระราชหฤทัยเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) และแม่ทัพอาลักษณ์อย่างมาก
- พระองค์ทรงมีพระปรีชาสามารถด้านการทหารอย่างมาก
- พระองค์ทรงพระปรีชาสามารถด้านภาษาอังกฤษอย่างมาก
- พระองค์ทรงระแวงและไม่ไว้วางพระราชหฤทัยพม่าอย่างมาก
- พระองค์ทรงถูกปลงพระชนม์ด้วยพระแสงปืน
- พระองค์ทรงยอมสละพระชนชีพเพื่อปกป้องประเทศสยาม

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระนามเดิมว่า “เจ้าฟ้าจุฑามณี” เป็นพระราชทายาทลำดับที่ 50 และเป็นพระราชโอรสลำดับที่ 3 ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) กับสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี และทรงเป็นพระราชอนุชาร่วมพระราชชนนี (มารดา) เดียวกับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)

พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว
(4 กันยายน 2351 - 7 มกราคม 2408)

ในปี พ.ศ. 2367 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ได้ทรงแต่งตั้งให้เข้ารับราชการทหาร

ในปี พ.ศ. 2375 พระองค์ทรงได้รับการเลื่อนพระยศเป็น "สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนอิศเรศรังสรรค์" เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2375

พระองค์ทรงบังคับบัญชาการทหารปืนใหญ่, กรมกองแก้วจินดา, กรมทหารแม่นปืนหน้าแม่นปืนหลัง, กองญวนอาสารบ และแขกอาสารบ

ในปี พ.ศ. 2379 พระองค์ทรงต่อเรือรบกลไฟ 2 ลำ (เรือพุทธอำนาจ และเรือราชฤทธิ์)

ในปี พ.ศ. 2384 พระองค์ทรงแปลจากตำราภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการทหาร (การใช้ปืนใหญ่ของฝรั่ง, การหล่อปืนตามแบบวิธีการสมัยใหม่ และการยิง)

พระองค์ทรงรวบรวมความรู้-ความเชื่อสยามโบราณเพื่อเขียนแทรกในตำราการสร้างปืนใหญ่ (ทำเนียบนามปืนใหญ่ และเคล็ดลับอาถรรพ์ต่างๆ)

ในปี พ.ศ. 2394 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงพระประชวรอย่างหนักใกล้สวรรคต พระองค์เสด็จไปหาพระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) เพื่อตรัสถามเรื่องการทรงขึ้นครองราชย์ แต่พระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะทรงขึ้นครองราชย์

พระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) ทรงขึ้นครองราชย์เป็น "พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)" (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "วิบากกรรมก่อนการขึ้นครองราชย์ของรัชกาลที่ 4" ได้ใน "จดหมายเหตุที่ควรรู้"*)

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงแต่งตั้งเป็น "พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว" และทรงมีพระเกียรติยศเป็นพระเจ้าแผ่นดินพระองค์ที่ 2 เสมอด้วยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2394

ในปี พ.ศ. 2404 พระองค์ทรงพระประชวรบ่อยครั้งโดยไม่สามารถหาสมุฏฐานของพระโรคจึงเสด็จพระราชดำเนินไปรักษาพระองค์ตามเมืองต่างๆ

ในปี พ.ศ. 2407 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงจับได้ว่า พระองค์ทรงตระเตรียมอาวุธ-กระสุนจำนวนมาก

พระองค์ทรงทูลอ้างว่า พระองค์ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะปกป้องราชสมบัติจากเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) (เนื่องจากพระองค์ทรงไม่ไว้วางพระราชหฤทัยในเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง))

ในปี พ.ศ. 2408 พระองค์สวรรคตอย่างปริศนา เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2408 ขณะทรงมีพระชนมายุ 56 พรรษา 4 เดือน รวมระยะเวลาครองราชย์นาน 13 ปี 7 เดือน (นักประวัติศาสตร์หลายคนเห็นว่า พระองค์ทรงถูกปลงพระชนม์ด้วยพระโอสถพิษ เนื่องจากรัชกาลที่ 4 ทรงเกรงว่า พระองค์จะทรงแย่งชิงราชสมบัติจากเจ้าฟ้าจุฬา

ลง กรณ์ (รัชกาลที่ 5) และในหนังสือ “The English Governess at The Siamese Court” ระบุว่า พระองค์ทรงถูกปลงพระชนม์ด้วยพระโอสถพิษอย่างช้าๆ โดยรัชกาลที่ 4 ทรงมีส่วนรู้เห็น)

สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์

สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

- เขามีตำแหน่งเป็น “เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์”
- เขาเป็นสมุหพระกลาโหม
- เขาเป็นนายกรัฐมนตรีของประเทศสยาม
- เขาเชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษอย่างมาก
- เขาเป็นขุนนางที่ได้รับการไว้วางพระราชหฤทัยจากพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) และพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวอย่างมาก
- เขาเป็นขุนนางที่ซื่อสัตย์ และจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) อย่างมาก
- เขาให้ความเคารพต่อแหม่มแอนนาอย่างมาก

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) มีชื่อเดิมว่า “ช่วง บุนนาค” เป็นบุตรชายคนโตของสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ) กับท่านผู้หญิงจันทร์

ในปี พ.ศ. 2366 สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ) นำเขาถวายตัวเป็นมหาดเล็ก (มหาดเล็กช่วง) ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) เพื่อช่วยงานด้านการคลัง, การท่า และการต่างประเทศ

ในปี พ.ศ. 2369 เขาได้รับการเลื่อนตำแหน่งเป็น “นายไชยขรรค์” (มหาดเล็กหุ้มแพร) และเป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) อย่างมาก

ในปี พ.ศ. 2376 เขาได้รับการเลื่อนตำแหน่งเป็น “หลวงสิทธิ์ (หลวงนายสิทธิ์)” (นายเวรมหาดเล็ก)

ในปี พ.ศ. 2378 เขาศึกษาวิชาต่อเรือกำปั่นใช้ใบ และต่อเรือกำปั่นใช้ใบ

ในปี พ.ศ. 2379 เขาต่อเรือกำปั่นใช้ใบ 4 ลำ (เรือรบวิทยาคม, เรือรบวัฒนานาม, เรือจินดาดวงแก้ว และเรือเทพโกสินทร์)

สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์
(23 ธันวาคม 2351 - 19 มกราคม 2425)

ในปี พ.ศ. 2384 เขาได้รับการเลื่อนตำแหน่งเป็น "จมื่นไวยวรนาถ" (หัวหมื่นมหาดเล็ก)

ในปี พ.ศ. 2385 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงเพิ่มสร้อยนามพระราชทานว่า "จมื่นไวยวรนาถภักดีศรีสุริยวงศ์"

ในปี พ.ศ. 2393 เขาได้รับการเลื่อนตำแหน่งเป็น "พระยาศรีสุริยวงศ์" (จางวางมหาดเล็ก)

ในปี พ.ศ. 2394 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) สวรรคต เขาและเหล่าขุนนางลงความเห็นให้ทูลเชิญพระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) ทรงขึ้นครองราชย์เป็น "พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)" (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "วิบากกรรมก่อนการขึ้นครองราชย์ของรัชกาลที่ 4" ได้ใน "จดหมายเหตุที่ควรรู้"*)

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงแต่งตั้งเป็น "เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์" (ว่าที่สมุหพระกลาโหม)

ในปี พ.ศ. 2398 สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ) ถึงแก่พิราลัย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) จึงทรงแต่งตั้งเป็น "เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์อัครมหาเสนาบดี" (สมุหพระกลาโหม)

เซอร์ จอห์น เบาว์ริง และคณะราชทูตอังกฤษอัญเชิญพระราชสาส์นและเครื่องราชบรรณาการของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (กษัตริย์อังกฤษ) เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เพื่อเจรจาขอแก้ไข "สนธิสัญญาเบอร์นี (Burney Treaty)"

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงแต่งตั้งเป็นหนึ่งในผู้แทนสยามเจรจาแก้ไขสนธิสัญญาเบอร์นี (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "จาก "สนธิสัญญาเบอร์นี" สู่ "สนธิสัญญาเบาว์ริง"" ได้ใน "เกร็ดประวัติ ศาสตร์ที่ควรรู้"*)

ในปี พ.ศ. 2400 เขาเดินทางร่วมกับคณะราชทูตเพื่ออัญเชิญพระราชสาส์น และเครื่องราชบรรณาการไปถวายสมเด็จพระราชินีนาถวิคตอเรีย (กษัตริย์อังกฤษ) (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "การเจริญสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศในสมัยรัชกาลที่ 4" ได้ใน "จดหมายเหตุที่ควรรู้"*)

ในปี พ.ศ. 2411 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) สวรรคต เขาและเหล่าขุนนางลงความเห็นให้ทูลเชิญเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ทรงขึ้นครองราชย์เป็น "พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5)" และได้รับการแต่งตั้งเป็น "ผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน" (เนื่องจากรัชกาลที่ 5 ทรงมีพระชนมายุ 15 พรรษา)

ในปี พ.ศ. 2416 เขาลาออกจากตำแหน่ง "ผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน" และได้รับการแต่งตั้งเป็น "สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์" (เนื่องจากรัชกาลที่ 5 ทรงมีพระชนมายุ 20 พรรษา)

ในปี พ.ศ. 2417 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงเชิญมาเพื่อช่วยไกล่เกลี่ยความขัดแย้งระหว่างพระองค์กับกรมพระราชวังบวรวิไชยชาญในเหตุการณ์ "วิกฤตการณ์วังหน้า" (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "วิกฤตการณ์วังหน้า" ได้ใน "จดหมายเหตุที่ควรรู้"*)
ในปี พ.ศ. 2425 เขาถึงแก่พิราลัยด้วยโรคลมช่วงที่เดินทางกลับจาก จ.ราชบุรี ขณะมีอายุ 73 ปี

ศรีวา

ศรีวา
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

- เขาเชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสอย่างมาก
- เขาเป็นล่ามหลวงให้กับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) และเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง)
- เขาเป็นขุนนางที่ซื่อสัตย์ และจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) อย่างมาก

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในประวัติศาสตร์สยามและหนังสือทั้งสองเล่มของแหม่มแอนนาไม่ได้ระบุชื่อของบุคคลรายนี้แต่อย่างใด อีกทั้งในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ราชสำนักสยามมีขุนนางทั้งชาวสยามและชาวต่างประเทศที่เชี่ยวชาญทั้งภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสอยู่หลายราย บุคคลผู้นี้จึงน่าจะเป็นเพียงจินตนาการของผู้สร้างภาพยนตร์เรื่องนี้เท่านั้น แต่ผู้เขียนพบว่ามีบุคคลที่น่าสนใจที่ควรจะกล่าวถึง
ในปี พ.ศ. 2400 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) เดินทางร่วมกับคณะราชทูตเพื่ออัญเชิญพระราชสาส์น และเครื่องราชบรรณาการไปถวายสมเด็จพระราชินีนาถวิคตอเรีย (กษัตริย์อังกฤษ) ขุนจรเจนทะเลเป็นหนึ่งในคณะราชทูต และเดินทางไปอังกฤษในฐานะ "ล่ามหลวง"

พระชลธารพินิจฉัย
(**** 2369 - 1 พฤษภาคม 2431)**

พระชลธารพินิจฉัย มีชื่อเดิมว่า "ฉุน" เป็นบุตรชายของหมื่นจรเจนชลากับสตรีญวน

ในปี พ.ศ. 2384 จมื่นไวยวรนาถ (เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง)) ฝากตัวกับกัปตันเดินเรืออังกฤษไปฝึกวิชาเดินเรือกำปั่นที่อังกฤษ

ในปี พ.ศ. 2394 เขาได้รับประกาศนียบัตรการเดินเรือจากอังกฤษ

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงแต่งตั้งเป็น "ขุนจรเจนทะเล"

ในปี พ.ศ. 2400 เขาเดินทางไปอังกฤษร่วมกับเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) และคณะราชทูตในฐานะ "ล่ามหลวง" เพื่ออัญเชิญพระราชสาส์น และเครื่องราชบรรณาการไปถวายสมเด็จพระราชินีนาถวิคตอเรีย (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "การเจริญสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศในสมัยรัชกาลที่ 4" ได้ใน "จดหมายเหตุที่ควรรู้"*)

ในปี พ.ศ. 2402 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เสด็จประพาสแหลมทราย (จ.สงขลา) และทรงให้เขาเดินทางไปสิงคโปร์เพื่อซื้อน้ำแข็งกับครอบทองแดงวิสาดกลับประเทศสยาม

ในปี พ.ศ. 2404 เขาเดินทางไปฝรั่งเศสร่วมกับพระยาศรีพิพัฒน์รัตนราชโกษาธิบดี (แพ) กับคณะราชทูตในฐานะ "ล่ามหลวง" ของเจ้าหมื่นไวยวรนาถ (วร) เพื่อเชิญพระราชสาส์น และเครื่องราชบรรณาการไปถวายจักรพรรดินโปเลียนที่ 3 (จักรพรรดิฝรั่งเศส)

ในปี พ.ศ. 2409 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้พระภาษีสมบัติบริบูรณ์ (ยิ้ม-เจ้าภาษีฝิ่น) ขุดคลองจากบางกอกใหญ่จนถึงวัดปากน้ำ (จ.ธนบุรี)

เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) กับพระภาษีสมบัติบริบูรณ์ (ยิ้ม) จ้างเขาดูแลการวางแนวเส้นทางการขุดคลองและขุดคลอง (คลองภาษีเจริญ)

ในปี พ.ศ. 2412 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) และเขาดูแลการวางแนวเส้นทางการขุดคลองจากคลองผดุงกรุงเกษม (หน้าวัดโสมนัสวิหาร) จนถึงแม่น้ำเจ้าพระยา (ต.เกาะใหญ่ อ.บางปะอิน จ.อยุธยา) (คลองเปรมประชากร)

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงแต่งตั้งเป็น "หลวงชลธารพินิจฉัย" (เจ้ากรมคลอง)

ในปี พ.ศ. 2413 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงแต่งตั้งเป็น "พระชลธารพินิจฉัย"

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) เสด็จประพาสสิงคโปร์ และทรงให้เขาเดินทางไปสิงคโปร์ร่วมกับพระองค์

ในปี พ.ศ. 2414 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) เสด็จประพาสอินเดีย และทรงให้เขาเดินทางไปอินเดียร่วมกับพระองค์

ในปี พ.ศ. 2419 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) และเขาดูแลการวางแนวเส้นทางการขุดคลองจากศาลากลางคลองแสนแสบจนถึงปลายคลองท่าไข่ (จ. ฉะเชิงเทรา) (คลองนครเนื่องเขต)

ในปี พ.ศ. 2429 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้เขาเดินทางไปเมืองฮานอย (เวียดนาม) เพื่อดูแลการจัดงานเอ็กซิบิชั่นของประเทศสยาม (ในยุคนั้นญวนเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงพระราชทานเครื่องราชอิสริยยศมงกุฎสยามชั้นที่ 3 (ตริตาภรณ์มงกุฎสยาม (ต.ม.))

ในปี พ.ศ. 2431 เขาถึงแก่พิราลัยด้วยโรคไข้หวัดใหญ่ ขณะมีอายุ 62 ปี

เจ้าฟ้า 3 พระองค์

ข้อมูลในภาพยนตร์

- ทั้งสามเป็นพระราชทายาทในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)
- ทั้งสามเป็นลูกศิษย์ของแหม่มแอนนา

เจ้าฟ้ากรรณิการ์แก้ว พระองค์เจ้าศุขสวัสดี พระองค์เจ้าทองกองก้อนใหญ่
(Anna and The King)

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

● พระองค์เจ้าทองกองก้อนใหญ่

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าทองกองก้อนใหญ่ กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม ทรงมีพระนามเดิมว่า "พระองค์เจ้าทองกองก้อนใหญ่" เป็นพระราชทายาทลำดับที่ 27 และเป็นพระราชโอรสลำดับที่ 1 ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) กับเจ้าจอมมารดาสังวาล

ในปี พ.ศ. 2418 พระองค์ทรงเป็นนักเรียนศาลฎีกา และทรงคำนวณการเกิดสุริยุปราคาเต็มดวงถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ว่าจะเกิดขึ้นในวันที่ 6 เมษายน 2418 ที่ภาคใต้ของประเทศ

พระองค์เสด็จไปแหลมเจ้าลาย (จ.เพชรบุรี) เพื่อทอดพระเนตรสุริยุปราคา (แต่นักดาราศาสตร์ไม่สามารถถ่ายภาพสุริยุปราคา)

ในปี พ.ศ. 2424 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงแต่งตั้งเป็น "กรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคม"

ในปี พ.ศ. 2436 พระองค์ทรงได้รับการเลื่อนพระยศเป็น "ข้าหลวงต่างพระองค์สำเร็จราชการมณฑลฝ่ายเหนือ"

ในปี พ.ศ. 2442 พระองค์ทรงได้รับการเลื่อนพระยศเป็น "กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม" และทรงดำรงตำแหน่งเป็นผู้บัญชาการทหารเรือ

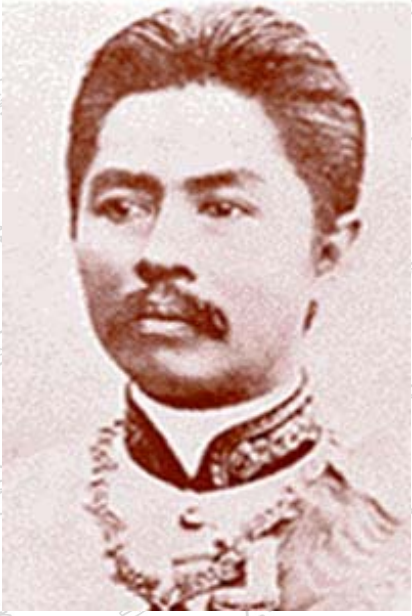

พระองค์เจ้าทองกองก้อนใหญ่
(5 เมษายน 2399 - 25 มกราคม 2467)

ในปี พ.ศ. 2453 พระองค์ทรงได้รับพระนิพนธ์เรื่อง "ปักษีปะกรนัม เรื่องพญาระกา" จากกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ และทรงถวายกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ให้ทรงอ่าน (กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ทรงนิพนธ์เรื่อง "ปักษีปะกรนัม เรื่องพญาระกา" ซึ่งมีเนื้อหาสีเสียดกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์กรณีหม่อมพักตร์ เนื่องจากหม่อมพักตร์ไม่ต้องการเป็นพระชายาในกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ และหลบหนีออกจากพระบรมมหาราชวัง แต่กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ทรงไม่ยินยอม และทรงพยายามพาตัวหม่อมพักตร์กลับจนเกิดความวุ่นวายอย่างมาก กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์จึงทรงยื่นพระหัตถ์เข้าช่วยเหลือหม่อมพักตร์ สร้างความไม่พอพระทัยให้กับกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์อย่างมาก) *[คดีพญาระกา]*

กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ทรงเสียพระทัยอย่างมาก (เนื่องจากพระองค์ทรงเข้าพระทัยว่ารัชกาลที่ 5 ทรงทอดพระเนตร และทรงเห็นชอบให้แสดงต่อหน้าพระพักตร์) และเสด็จออกจากกรุงเทพโดยมิได้กราบบังคมทูลลาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5)

ขุนนางผู้ใหญ่ของกระทรวงยุติธรรม 28 รายเข้าชื่อถวายฎีกาเพื่อขอลาออกจากราชการตามกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ส่งผลให้เกิดความวุ่นวายในราชสำนักสยามอย่างมาก

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงลงพระราชอาญาขับพระองค์ และพระทายาทของพระองค์ออกจากพระบรมมหาราชวัง และทรงห้ามมิให้เข้าเฝ้าในที่รโหฐาน แต่ให้เฝ้าได้ในท้องพระโรงหรือในที่มีผู้เฝ้าอยู่มากเท่านั้น

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงมีพระราชบัญชาห้ามพระทายาทของพระองค์ขึ้นสู่พระราชมณเฑียร เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2453 (พระบรมราชโองการฉบับนี้ถูกยกเลิก หลังจากที่รัชกาลที่ 5 สวรรคต)

ในปี พ.ศ. 2467 พระองค์สิ้นพระชนม์ด้วยพระโรคอันตะ (ลำไส้ใหญ่) พิการ เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2467 ขณะมีพระชนมายุ 67 พรรษา 9 เดือน

- **พระองค์เจ้าศุขสวัสดี**

พระองค์เจ้าศุขสวัสดี
(14 มีนาคม 2398 - 16 เมษายน 2468)

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศุขสวัสดี กรมหลวงอดิศรอุดมเดช ทรงมีพระนามเดิมว่า "พระองค์เจ้าศุขสวัสดี" เป็นพระราชทายาทลำดับที่ 17 และเป็นพระราชโอรสลำดับที่ 2 ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) กับเจ้าจอมมารดาจันทร์

ในปี พ.ศ. 2411 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงแต่งตั้งเป็น "คะเด็ตทหารมหาดเล็ก" (นักเรียนนายร้อย)

ในปี พ.ศ. 2414 พระองค์ทรงได้รับการเลื่อนพระยศเป็น "นายดาบในกองร้อยที่ 5" กรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์

พระองค์ทรงเป็นราชองครักษ์ระหว่างที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) เสด็จพระราชดำเนินประพาสมลายู, ชวา และอินเดีย

ในปี พ.ศ. 2416 พระองค์ทรงได้รับการเลื่อนพระยศเป็น "นายร้อยเอกในตำแหน่งผู้บังคับกองร้อยที่ 5" (กรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์)

ในปี พ.ศ. 2417 พระองค์ทรงได้รับการแต่งตั้งให้เป็น "ผู้กำกับแตรวงในกรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์" เพิ่มอีกตำแหน่ง

ในปี พ.ศ. 2419 พระองค์ทรงได้รับการเลื่อนพระยศเป็น "เจ้าต่างกรม"

ในปี พ.ศ. 2430 พระองค์ทรงได้รับการเลื่อนพระยศเป็น “ผู้แทนผู้บังคับการทหารล้อมวัง” (กรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์)

ในปี พ.ศ. 2431 พระองค์ทรงได้รับการเลื่อนพระยศเป็น “นายพันเอกผู้บังคับการทหารราบในกรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์” และได้เลื่อนพระยศเป็น “นายพลตรี”

ในปี พ.ศ. 2433 พระองค์ทรงได้รับการเลื่อนพระยศเป็น “ปลัดทหารบกใหญ่”

ในปี พ.ศ. 2435 พระองค์ทรงได้รับการเลื่อนพระยศเป็น “ผู้บังคับการกรมทหารหน้า” (กรมทหารราบที่ 4)

ในปี พ.ศ. 2455 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ทรงแต่งตั้งเป็น “พล.ต. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสุขสวัสดิ์ กรมหมื่นอดิศรอุดมเดช” (ผู้บัญชาการกองพลทหารบกที่ 10)

ในปี พ.ศ. 2456 พระองค์ทรงย้ายมาเป็น “ผู้บัญชาการกองพลทหารบกที่ 4” ทรงได้รับการเลื่อนพระยศเป็นเป็น “กรมหลวง” และทรงย้ายมาเป็น “ผู้บัญชาการกรมพระคชบาล”

ในปี พ.ศ. 2460 พระองค์ทรงย้ายมาเป็น “จเรสัตว์พาหนะทหารบกและการทหารม้า” และทรงดำรงตำแหน่ง “นายทหารพิเศษประจำกรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์”

ในปี พ.ศ. 2462 พระองค์ทรงได้รับการเลื่อนพระยศเป็น “นายพลโท”

ในปี พ.ศ. 2463 พระองค์ทรงได้รับการแต่งตั้งให้เป็น “นายทหารพิเศษประจำกรมทหารบกม้ากรุงเทพรักษาพระองค์”

ในปี พ.ศ. 2468 พระองค์สิ้นพระชนม์ด้วยพระโรคพระปัปผาสะ (ปอด) เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2468 ขณะมีพระชนมายุ 70 พรรษา 1 เดือน

• เจ้าฟ้ากรรณิการ์แก้ว

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรรณิการ์แก้ว กรมขุนขัตติยกัลยา ทรงมีพระนามเดิมว่า “เจ้าฟ้ากรรณิการ์แก้ว” เป็นพระราชทายาทลำดับที่ 23 และเป็นพระราชธิดาลำดับที่ 1 ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) กับพระสัมพันธวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพรรณราย (พระมเหสี)

ในปี พ.ศ. 2425 พระองค์สิ้นพระชนม์ เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2425 ขณะทรงมีพระชนมายุ 26 พรรษา (ในยุคนั้นพระราชธิดาส่วนใหญ่ไม่ได้ทรงอภิเษกสมรส และต้องทรงครองพระองค์เป็นโสดตลอดพระชนชีพ ส่งผลให้พระราชธิดามักทรงระบายโดยการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน (เล่นเพื่อน))

เจ้าฟ้ากรรณิการ์แก้ว
(10 ธันวาคม 2398 - 13 พฤษภาคม 2425)

เจ้าฟ้าจันทรมณฑล

เจ้าฟ้าจันทรมณฑล
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

- พระองค์ทรงโปรดปรานภาษาอังกฤษ และการวาดภาพอย่างมาก
- พระองค์ทรงมีพระอัจฉริยภาพ, อ่อนโยน และน่ารัก
- พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงรัก และโปรดปรานพระองค์อย่างมาก
- พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงอุ้มพระองค์เป็นประจำ
- พระองค์เป็นลูกศิษย์ที่แหม่มแอนนาโปรดปรานอย่างมาก
- พระองค์ทรงรัก และเคารพแหม่มแอนนาอย่างมาก
- พระองค์สิ้นพระชนม์ด้วยพระโรคอหิวาตกโรค ขณะทรงมีพระชนมายุ 8 พรรษา

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจันทรมณฑล กรมหลวงวิสุทธิกษัตริย์ ทรงมีพระนามเดิมว่า "เจ้าฟ้าจันทรมณฑล" เป็นพระราชทายาทลำดับที่ 19 และเป็นพระราชธิดาลำดับที่ 1 ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) กับสมเด็จพระเทพศิรินทราบรมราชินี และทรงเป็นพระราชขนิษฐาร่วมพระราชชนนี (มารดา) เดียวกับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5)

ในปี พ.ศ. 2405 พระองค์ทรงเป็นลูกศิษย์ของแหม่มแอนนา และทรงได้รับการชื่นชมจากแหม่มแอนนาอย่างมากถึงความฉลาด-ความน่ารัก

ในปี พ.ศ. 2406 พระองค์สิ้นพระชนม์ด้วยพระโรคอหิวาตกโรค เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2406 ขณะทรงมีพระชนมายุ 8

เจ้าฟ้าจันทรมณฑล
(24 เมษายน 2398 - 14 พฤษภาคม 2406)

พรรษา (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "ความสนิทสนมระหว่างรัชกาลที่ 4 กับเจ้าฟ้าจันทรมณฑล" ได้ใน "เกร็ดประวัติ ศาสตร์ที่ควรรู้"*)

ภิกษุในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว)

ภิกษุในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม (Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

- ท่านเป็นภิกษุที่จำพรรษาในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
- พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงเคารพท่านอย่างมาก

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในประวัติศาสตร์สยามและหนังสือทั้งสองเล่มของแหม่มแอนนาไม่ได้ระบุชื่อของภิกษุรูปนี้แต่อย่างใด อีกทั้งวัดพระศรีรัตนศาสดารามไม่เคยมีภิกษุจำพรรษา ภิกษุรูปนี้จึงน่าจะเป็นเพียงจินตนาการของผู้สร้างภาพยนตร์เรื่องนี้เท่านั้น แต่ผู้เขียนพบว่ามีภิกษุที่น่าสนใจที่ควรจะกล่าวถึง

ในปี พ.ศ. 2407 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้สร้างวัดราชประดิษฐ์ (วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม) เพื่อเป็นวัดประจำรัชกาล และเป็นวัดสำหรับธรรมยุตนิกาย (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "ธรรมยุตนิกาย" ได้ใน "เกร็ดประวัติศาสตร์ที่ควรรู้"*)

ในปี พ.ศ. 2408 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงอาราธนาสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (สา ปุสฺสเทโว) เป็นเจ้าอาวาสวัดราชประดิษฐ์

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (สา ปุสฺสเทโว) มีพระนามเดิมว่า "สา" เกิดที่บางไผ่ (จ. นนทบุรี) เป็นบุตรชายของนาย จันท์ กับ อำแดง สุข

ในปี พ.ศ. 2363 ท่านผนวชเป็นสามเณร และเรียนพระปริยัติธรรมกับอาจารย์อ่อน (บิดาของท่าน) ที่พระราชวังบวร

ในปี พ.ศ. 2369 ท่านเข้าแปลพระปริยัติธรรม และแปลได้ 2 ประโยคจึงไม่ได้เป็น "เปรียญ" แต่ได้เป็น "เปรียญวังหน้า" (ในยุคนั้นผู้เข้าแปลพระปริยัติธรรมต้องแปลพระธรรมบทให้ได้ครบ 3 ประโยค (เปรียญธรรม 3 ประโยค) ในครั้งเดียวจึงนับว่าเป็น "เปรียญ" ถ้าแปลไม่ได้ครบทั้ง 3 ประโยคครั้งต่อไปต้องแปลตั้งแต่ประโยค 1 ใหม่ แต่มีการผ่อนผันให้กับผู้ที่แปลได้ 2 ประโยคจะได้รับการอุปการะจนกว่าจะเข้าแปลใหม่ ภิกษุ-สามเณรที่ได้รับพระราชทานอุปการะจึงถูกเรียกว่า "เปรียญวังหน้า")

ในปี พ.ศ. 2373 ท่านเข้าแปลพระปริยัติธรรมอีกครั้ง, สามารถแปลพระปริยัติธรรม 9 ประโยคในครั้งเดียว และได้เป็น "เปรียญเอก"

ในปี พ.ศ. 2376 ท่านผนวชเป็นภิกษุที่วัดราชาธิวาส (วัดสมอราย) โดยมีพระสุเมธาจารย์ (เกิด) เป็นพระอุปัชฌาย์ และพระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) เป็นพระกรรมวาจาจารย์ ท่านได้รับฉายานามว่า "ปุสฺโส"

พระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) ทรงไว้วางพระราชหฤทัยอย่างมาก

ในปี พ.ศ. 2379 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงอาราธนาพระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) และท่านมาครองวัดบวรนิเวศวิหาร

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (สา ปุสฺสเทโว)
(19 สิงหาคม 2356 - 11 มกราคม 2442)

ในปี พ.ศ. 2382 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงเลื่อนสมณศักดิ์เป็น "พระอมรโมลี" (พระราชาคณะ)

ในปี พ.ศ. 2392 ท่านลาผนวช และกลับบ้านเพื่อใช้ชีวิตแบบฆราวาส

ในปี พ.ศ. 2394 ท่านผนวชเป็นภิกษุครั้งที่ 2 ที่วัดบวรนิเวศวิหาร โดยมีกรมหมื่นบวรรังษีสุริยพันธุ์เป็นพระอุปัชฌาย์ และพระศรีวิสุทธิวงศ์เป็นพระกรรมวาจาจารย์ ท่านได้รับฉายานามว่า "ปุสฺสเทโว" (ในการผนวชครั้งที่ 2 ท่านแปลพระยัติธรรม 9 ประโยคอีกครั้งจึงได้รับสมญานามว่า "สังฆราช 18 ประโยค")

ในปี พ.ศ. 2401 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงเลื่อนสมณศักดิ์เป็น "พระสาสนโสภณ" (แต่ถือตาลปัตรแฉกเสมอพระราชาคณะชั้นสามัญ)

ในปี พ.ศ. 2408 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงอาราธนาท่านจากวัดบวรนิเวศวิหารมาครองวัดราชประดิษฐ์ (วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม), ทรงแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาส และทรงให้เปลี่ยนตาลปัตรเป็นตาลปัตรแฉกพื้นแพรเสมอชั้นธรรม

ในปี พ.ศ. 2415 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงเลื่อนสมณศักดิ์เป็น "พระธรรมวโรดม" (พระราชาคณะชั้นเจ้าคณะรอง) (แต่ใช้ราชทินนามเดิมว่า "พระสาสนโสภณที่พระธรรมวโรดม")

ในปี พ.ศ. 2416 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงผนวชเป็นพระภิกษุที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม กรมหมื่นบวรรังษีสุริยพันธ์เป็นพระราชอุปัชฌาย์ และท่านเป็นพระราชกรรมวาจาจารย์

ในปี พ.ศ. 2422 ท่านได้รับการเลื่อนสมณศักดิ์เป็น "สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์" (สมเด็จพระราชาคณะ) และใช้ราชทินนามว่า "สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ"

ในปี พ.ศ. 2431 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงเห็นว่า อักษรขอมไม่เป็นที่นิยม ส่งผลให้การศึกษาพระไตรปิฎกไม่แพร่หลาย

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงมอบหมายให้ท่านและพระเถระผู้ใหญ่ทำการสังคายนาพระไตรปิฎกอักษรขอมเป็นอักษรสยามเพื่อพิมพ์เป็นหนังสือสำหรับเผยแพร่

ในปี พ.ศ. 2434 ท่านได้รับการเพิ่มอิสริยยศเป็น "เจ้าพระคุณสมเด็จ" และได้รับการยกย่องเป็น "อรรคมหาคารวสถาน"

ในปี พ.ศ. 2436 ท่านและพระเถระผู้ใหญ่ชำระพระไตรปิฎกอักษรขอมเป็นอักษรสยามสำเร็จ และจัดพิมพ์เป็นพระไตรปิฎกอักษรสยาม (พระไตรปิฎกอักษรสยามมีจำนวน 1,000 จบ (จบละ 39 เล่ม)) ก่อนพระราชพิธีรัชดาภิเษก (ครองราชย์ครบ 25 พรรษา) ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5)

ในปี พ.ศ. 2436 ท่านได้รับการเลื่อนสมณศักดิ์เป็น "สมเด็จพระสังฆราช" เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2436

ในปี พ.ศ. 2442 ท่านมรณภาพด้วยพระโรคบิด เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2442 ขณะมีพระชนมายุ 85 ปี 4 เดือน รวมระยะเวลาครองตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราชนาน 5 พรรษา 1 เดือน

เจ้าจอมมารดาอิ่ง

เจ้าจอมมารดาอิ่ง
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

- เธอเป็นเจ้าจอมมารดาในพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3)
- เธอเป็นบุตรสาวของราชนิกุลที่มีอิทธิพลมาก
- เธอเป็นคนโลภ และเห็นแก่ตัว
- เธอไม่ยอมปล่อยทาสของเธอให้เป็นอิสระ

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

เจ้าจอมมารดาอิ่ง เป็นบุตรสาวของเจ้าพระยานิกรบดินทร์ (โต) และเป็นเจ้าจอมมารดาของกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ (รัชกาลที่ 3) เธอไม่ค่อยมีบทบาทในประวัติศาสตร์สยามมากนัก แต่ผู้เขียนพบว่ามีบุคคลที่น่าสนใจที่ควรจะกล่าวถึง

ในปี พ.ศ. 2405 แหม่มแอนนาเป็นพระอาจารย์สอนหนังสือให้กับเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)

เจ้าจอมมารดากลิ่น (ซ่อนกลิ่น) เป็นบุตรสาวของพระยาดำรงราชพลขันธ์ (จุ้ย)

ในปี พ.ศ. 2397 เธอถวายตัวเป็นเจ้าจอมในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) และเป็นพระสนมเอก

ในปี พ.ศ. 2405 เธอเป็นลูกศิษย์ของแหม่มแอนนา และได้รับการชื่นชมจากแหม่มแอนนาอย่างมากถึงความฉลาด-ความขยัน

เธอแปลหนังสือเรื่อง “Uncle Tom’s Cabin” จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาสยาม

ในปี พ.ศ. 2407 พระยาดำรงราชพลขันธ์ถึงแก่พิราลัย เธอให้พระองค์เจ้าชายกฤษดาภินิหาร (พระราชโอรสในรัชกาลที่ 4 กับเธอ) นำจดหมายไปถวายพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เพื่อขอให้พระองค์ทรงแต่งตั้ง นกแก้ว คชเสนี (พี่ชายของเธอ) เป็นเจ้าเมืองนครเขื่อนขันธ์ (พระประแดง)

เจ้าจอมมารดากลิ่น (ซ่อนกลิ่น)
(**** 2378 - 13 พฤศจิกายน 2468)**

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงกริ้ว, ทรงลงพระราชอาญาจำคุกเธอฐานหมิ่นพระราชอำนาจ (นักประวัติศาสตร์หลายคนเห็นว่า พระองค์อาจทรงกริ้วที่เธอมีพระราชโอรสทั้งที่พระองค์ทรงบรรทมกับเธอเพียงครั้งเดียว และทรงตั้งพระนามพระราชโอรสว่า “พระองค์เจ้าชายกฤษดาภินิหาร” เพื่อเป็นการประชด เนื่องจากพระองค์ทรงแต่งตั้ง นกแก้ว คชเสนี เป็น “พระยามหาโยธา” ปกครองเมืองนครเขื่อนขันธ์ (พระประแดง) ในเวลาต่อมา)

เธอถูกจำคุกสนมจนซูบผอม (เนื่องจากไม่มีข้ารับใช้ของเธอคนใดกล้าเข้ามาปรนนิบัติเธอ) และบอกแหม่มแอนนาให้ช่วยดูแลพระราชโอรสของเธอ

แหม่มแอนนาขอร้องให้เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) ช่วยทูลขอให้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงพระราชอภัยโทษให้กับเธอ

ในปี พ.ศ. 2408 พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงพระราชทานอภัยโทษให้เธอ และทรงมีพระราชหัตถเลขา ฉบับที่ 3 เลขที่ 80 ตอบกลับแหม่มแอนนาเรื่องที่พระองค์ทรงพระราชทานอภัยโทษให้กับเธอ ลงวันที่ 18 มีนาคม 2408

ในปี พ.ศ. 2410 เธอจัดงานเลี้ยงที่บ้านของเธอ, เชิญแหม่มแอนนา-แขกเหรื่อมาร่วมงาน และประกาศเลิกทาสของเธอ 132 คน

เธอให้อิสระทาสของเธอเลือกที่จะอยู่กับเธอต่อหรือไม่, เรียกพวกเขาว่า “คนรับใช้” และให้อาหาร-เครื่องนุ่งห่ม-เบี้ยหวัดคนละ 4 บาท

ในปี พ.ศ. 2442 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ทรงแต่งตั้งพระองค์เจ้าชายกฤษดาภินิหารเป็น “พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากฤษดาภินิหาร กรมพระนเรศร์วรฤทธิ์”

ในปี พ.ศ. 2460 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ทรงให้สร้างวังมะลิวัลย์ที่เขตพระนคร (กรุงเทพ)

เธอและพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากฤษดาภินิหาร กรมพระนเรศร์วรฤทธิ์ย้ายออกจากพระบรมมหาราชวังไปอาศัยอยู่ในวังมะลิวัลย์

ในปี พ.ศ. 2468 เธอถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2468 ขณะมีอายุ 90 ปี (เนื่องจากพระองค์เจ้าชายกฤษดาภินิหารสิ้นพระชนม์ด้วยพระโรคพระอันตะ (ลำไส้ใหญ่) เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2468 ขณะทรงมีพระชนมายุ 70 ปี 3 เดือน ส่งผลให้เธอเสียใจอย่างมากจนล้มป่วย)

ครอบครัวบรัดเลย์

ดร. แดน บีช บรัดเลย์ ซาราห์ แบลคลี บรัดเลย์
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

- ทั้งสองเป็นสามี-ภรรยา
- ทั้งสองเป็นชาวอเมริกัน และเคยเดินทางไปอาศัยอยู่หลายประเทศในเอเชีย
- ทั้งสองทำธุรกิจในประเทศสยาม
- ทั้งสองรู้จัก และสนิทสนมกับแหม่มแอนนาเป็นอย่างดี
- ทั้งสองได้รับเชิญเข้าร่วมงานเลี้ยงพระกระหารค่ำของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)
- ทั้งสองเป็นเห็นแก่ตัว
- ทั้งสองเดินทางออกจากประเทศสยาม หลังจากที่พวกเขารู้ว่า ประเทศสยามกำลังจะทำสงครามกับพม่า

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

● แดน บีช บรัดเลย์

แดน บีช บรัดเลย์ (หมอบรัดเลย์) มีชื่อจริงว่า "แดน บีช บรัดเลย์" เกิดที่เมืองมาร์เซลลัส (นิวยอร์ค สหรัฐอเมริกา) เขาเป็นบุตรชายคนที่ 5 ของ แดน บรัดเลย์ กับ ยูนิช บีช (มารดาของเขาเสียชีวิตหลังจากที่เขาเกิด 1 วัน บิดาของเขาจึงแต่งงานใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2348)

ในปี พ.ศ. 2376 เขาจบการศึกษาจาก College of Physicians and Surgeons (นิวยอร์ค สหรัฐอเมริกา) และได้สมัครเป็นสมาชิกของ American Board of Com missioners for Foreign Missions (ABCFM)

ในปี พ.ศ. 2377 เขาได้รับการอนุมัติจาก ABCFM ให้เดินทางไปประเทศในเอเชียเพื่อเผยแผ่ศาสนาคริสต์ นิกายโปรเตสแตนต์

เขาแต่งงานกับ เอมิลี่ รอยซ์ (เนื่องจากครูสอนศาสนาคริสต์ต้องมีคู่แต่งงานถึงมีสิทธิเดินทางไปประเทศห่างไกล)

ในปี พ.ศ. 2377 เขาและภรรยาของเขาเดินทางออกจากบอสตัน (สหรัฐอเมริกา) เพื่อเดินทางไปเอเชีย เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2377

ดร. แดน บีช บรัดเลย์ (หมอบรัดเลย์)
(18 กรกฎาคม 2347 - 23 มิถุนายน 2416)

ในปี พ.ศ. 2378 เขาและภรรยาของเขาเดินทางไปสิงคโปร์ เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2378 และพักอยู่ที่สิงค์โปร์ 6 เดือน โดยอาศัยอยู่ที่ London Missionary Society

เขาเรียนภาษาสยามจนสามารถพูดภาษาสยามได้, ซื้อตัวพิมพ์อักษรสยาม และแท่นพิมพ์ไม้เพื่อนำเข้าใช้งานที่กรุงเทพ

เขาและภรรยาของเขาเดินทางสู่ประเทศสยาม เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2378 (วันเกิดอายุ 31 ปีของเขา)

เขาและภรรยาของเขาอาศัยอยู่กับครอบครัวของ สตีเฟน จอห์นสัน (ครูสอนศาสนาคริสต์) ที่ย่านวัดเกาะ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเผยแผ่ศาสนาคริสต์ นิกายโปรเตสแตนต์ ให้กับชาวจีนในกรุงเทพ

เขาเปิดโอสถสถานเพื่อทำการรักษา-จ่ายยา และแจกจ่ายหนังสือเกี่ยวกับศาสนาคริสต์ นิกายโปรเตสแตนต์ ให้กับคนไข้ชาวจีน โดยได้รับการสนับสนุนทางการเงินจาก ABCFM

เขาก่อตั้งโรงพิมพ์ที่ตรอกกัปตันบุช (สถานที่ตั้งของ ABCFM) และดำเนินการพิมพ์ใบปลิว

นาย กลิ่น (เจ้าของที่) บังคับให้เขา, ภรรยาของเขา และครูสอนศาสนาออกจากสถานที่เช่า (เนื่องจากพวกเขาไม่ได้ขออนุญาตเปิดโอสถสถานจากรัฐบาล) เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2378

พวกเขาย้ายมาเช่าที่ของสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ) ที่บริเวณหน้าวัดประยูรวงศาวาส และเปิดดำเนินการโอสถสถานอีกครั้ง เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2378

ในปี พ.ศ. 2379 เขาก่อตั้งโรงพิมพ์ใช้แท่นพิมพ์ใหม่ที่ทันสมัยที่สุด และเริ่มพิมพ์หนังสือ “บัญญัติ 10 ประการ” เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2379 (โรงพิมพ์ของเขาเริ่มพิมพ์สิ่งพิมพ์เกี่ยวกับศาสนาคริสต์ นิกายโปรเตสแตนต์ เพื่อแจกจ่ายในเวลาต่อมา)

ในปี พ.ศ. 2380 เขาผ่าตัดแขนพระภิกษุที่ได้รับอุบัติเหตุจากกระบอกบรรจุดินดำทำพลุระเบิดในงานฉลองที่วัดประยูรวงศาวาสเพื่อรักษาชีวิต เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2380

ในปี พ.ศ. 2381 เขาปลูกฝีป้องกันโรคไข้ทรพิษโดยวิธีฉีดหนองเชื้อ เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2381

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงพระราชทานเงินเพื่อจัดซื้อเชื้อหนองฝีโคจากสหรัฐอเมริกาเพื่อปลูกฝีให้ชาวสยาม และทรงให้แพทย์หลวงมาศึกษาวิธีการปลูกฝีเพื่อขยายการปลูกฝีให้ชาวสยามมากขึ้น

ในปี พ.ศ. 2382 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงจ้างให้โรงพิมพ์ของเขาพิมพ์ “ประกาศห้ามสูบฝิ่น” จำนวน 9,000 ฉบับ

ในปี พ.ศ. 2384 เขาหล่อตัวพิมพ์ภาษาสยามขึ้นเพื่อใช้ในโรงพิมพ์ของเขา และหล่อตัวพิมพ์ภาษาสยามและภาษาอังกฤษอย่างละ 1 ชุดเพื่อถวายพระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) สำหรับใช้ที่โรงพิมพ์วัดบวรนิเวศวิหาร

ในปี พ.ศ. 2387 เขาเริ่มพิมพ์หนังสือพิมพ์ “หนังสือจดหมายเหตุ บางกอกรีคอเดอร์ (Bangkok Recorder)” ออกจำหน่าย เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2387 (จำหน่ายเดือนละ 1 ครั้ง)

เขาได้รับพระราชทานที่ดินให้เช่าบริเวณปากคลองบางกอกใหญ่เพื่อขยายโรงพิมพ์ และพิมพ์หนังสือจำนวนมากออกจำหน่าย (โรงพิมพ์ของเขาพิมพ์หนังสือหลายประเภท (ศาสนา, นิยาย, ประวัติศาสตร์, กฎหมาย, และวรรณคดี) ในเวลาต่อมา)

ในปี พ.ศ. 2388 เอมิลี่ รอยซ์ บรัดเลย์ เสียชีวิตด้วยโรควัณโรค ส่งผลให้เขากลายเป็นพ่อหม้าย

ในปี พ.ศ. 2389 เขาประสบภาวะขาดทุนจากจนต้องหยุดดำเนินกิจการหนังสือพิมพ์ "หนังสือจดหมายเหตุบางกอกรีคอเดอร์"

ในปี พ.ศ. 2390 ABCFM เรียกให้เขาเดินทางกลับสหรัฐอเมริกา แต่เขาไม่ยอมกลับ เขาจึงตัดสินใจลาออกจาก ABCFM เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2390

เขาเป็นหมอสอนศาสนา โดยปราศจากการช่วยเหลือจาก ABCFM

ในปี พ.ศ. 2391 เขาเดินทางกลับสหรัฐอเมริกาเพื่อขอการสนับสนุนทางการเงินจาก American Missionary Association (AMA) และแต่งงานกับ ซาราห์ แบลคลี เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2391

ในปี พ.ศ. 2393 เขาและภรรยาคนที่สองเดินทางสู่ประเทศสยาม

ในปี พ.ศ. 2402 เขาเริ่มพิมพ์หนังสือพิมพ์ "บางกอกคาเลนเดอร์ (Bangkok Calender)" ออกจำหน่าย เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2402

ในปี พ.ศ. 2405 เขาซื้อลิขสิทธิ์ "นิราศลอนดอน" จากหม่อมราโชทัยเพื่อพิมพ์ออกจำหน่าย

ในปี พ.ศ. 2416 เขารวบรวมคำภาษาไทยจัดทำเป็นพจนานุกรมภาษาไทย (อักขราภิธานศรับท์) และเสียชีวิตที่กรุงเทพ เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2416 ขณะมีอายุ 68 ปี 11 เดือน

• ซาราห์ แบลคลี บรัดเลย์

ซาราห์ แบลคลี บรัดเลย์ มีชื่อจริงว่า "ซาราห์ แบลคลี" เกิดที่เมืองวอเตอร์ฟิลด์ (โอไฮโอ สหรัฐอเมริกา) เป็นบุตรสาวของ มิลเลอร์ แบลคลี กับ โฟบบี้ เบลล์

ซาราห์ แบลคลี บรัดเลย์
(23 ธันวาคม 2361 - 18 สิงหาคม 2436)

ในปี พ.ศ. 2388 เธอจบการศึกษาจาก Oberlin College และเป็นครูอยู่ที่โรงเรียนแห่งหนึ่งที่เมืองเดน (สหรัฐอเมริกา)

ในปี พ.ศ. 2391 เธอพบรักกับหมอบรัดเลย์ และแต่งงานกับเขา เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2391

ในปี พ.ศ. 2393 เธอและสามีของเธอเดินทางสู่ประเทศสยามและช่วยเหลืองานด้านการเผยแผ่ศาสนาคริสต์ร่วมกับสามีของเธอ

ในปี พ.ศ. 2416 สามีของเธอเสียชีวิต เธอจึงรับช่วงดำเนินกิจการโรงพิมพ์ และเผยแผ่ศาสนาคริสต์

ในปี พ.ศ. 2436 เธอเสียชีวิตที่กรุงเทพ เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2436 ขณะมีอายุ 74 ปี 7 เดือน

ไมครอฟท์ คินเคด

ไมครอฟท์ คินเคด
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

- เขาเป็นนักธุรกิจจากบริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัด (British East India Company)
- เขาทำธุรกิจร่วมกับชาวสยามหลายอย่าง
- เขาเป็นคนโลภ, เปิดเผย, กล้าคิด และกล้าแสดงออก
- เขาเป็นผู้แจ้งข่าวการกบฏต่อเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง)

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในประวัติศาสตร์สยามและหนังสือทั้งสองเล่มของแหม่มแอนนาไม่ได้ระบุชื่อของบุคคลรายนี้แต่อย่างใด อีกทั้งในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) มีชาวตะวันตกเดินทางสู่ประเทศสยามเพื่อทำการค้ากับชาวสยามจำนวนมาก (แบบส่วนตัว และแบบเป็นตัวแทนของบริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัด) บุคคลผู้นี้จึงน่าจะเป็นเพียงจินตนาการของผู้สร้างภาพยนตร์เรื่องนี้เท่านั้น แต่ผู้เขียนพบว่ามีบุคคลที่น่าสนใจที่ควรจะกล่าวถึง

ในปี พ.ศ. 2251 Governor and Company of Merchants of London Trading into The East Indies ควบรวมกิจการกับ European East India Companies และจัดตั้ง United Company of Merchants of England Trading to The East Indies (British East India Company)

เซอร์ จอห์น เบาว์ริง มีชื่อจริงว่า “จอห์น เบาว์ริง” เกิดที่เมืองเอ็กเซกเตอร์ (เดวอน อังกฤษ) เป็นบุตรชายของครอบครัวที่เคร่งครัดในศาสนาคริสต์ นิยากายยูนิทาเรียน

ในปี พ.ศ. 2348 เขาลาออกจากโรงเรียนเพื่อช่วยพ่อของเขาค้าขายเสื้อผ้า

ในปี พ.ศ. 2358 เขารับราชการและเริ่มฉายแววอัจฉริยะด้านภาษา และถูกส่งตัวไปทำงานที่สเปน

ในปี พ.ศ. 2361 เขาลาออกจากราชการเพื่อประกอบธุรกิจส่วนตัว และต้องเดินทางไปประเทศต่างๆทั่วยุโรป ส่งผลให้เขาสามารถพูด 8 ภาษาหลักในยุโรป (ภาษาอังกฤษ, ภาษาฝรั่งเศส, ภาษาสเปน, ภาษาฮอลันดา (เนเธอร์แลนด์), ภาษาโปแลนด์, ภาษารัสเซีย, ภาษาเช็ค และภาษาฮังกาเรียน)

ในปี พ.ศ. 2364 เขาประสบความล้มเหลวในธุรกิจจึงเปลี่ยนมาทำงานด้านการเขียนและการแปลภาษา และแปลหนังสือ "Specimens of The Russian Poets (ภาษารัสเซีย)" เป็นภาษาอังกฤษ

ในปี พ.ศ. 2367 เขาแปลหนังสือ "Batavian Anthology (ภาษาฮอลันดา)" และ "Ancient Poetry and Romances of Spain (ภาษาสเปน)" เป็นภาษาอังกฤษ

เขาได้รับแต่งตั้งเป็น "บรรณาธิการของนิตยสาร Westminster Review" และย้ายไปศึกษาแพทย์และกฎหมายจาก University of Groningen (เนเธอร์แลนด์)

ในปี พ.ศ. 2372 เขาได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตจาก University of Groningen (เนเธอร์แลนด์)

ในปี พ.ศ. 2373 เขาแปลหนังสือ "Poetry of The Magyars (ภาษาฮังกาเรียน)" เป็นภาษาอังกฤษ

เขาถูกวางตัวเป็น "ผู้แทนทางการค้าของอังกฤษ" (บริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัด) เขาเดินทางไปประเทศต่างๆในยุโรปและเอเชีย

ในปี พ.ศ. 2378 เขาเป็นสมาชิกรัฐสภาคิลมาน็อค (สกอตแลนด์) และได้รับการแต่งตั้งเป็น "ผู้แทนการค้าของอังกฤษ" เพื่อเจรจาทางการค้ากับฝรั่งเศส, สวิตเซอร์แลนด์, อิตาลี, ซีเรีย, เยอรมนี และจีนในเวลาต่อมา

เซอร์ จอห์น เบาว์ริง
(17 ตุลาคม 2335 - 23 พฤศจิกายน 2415)

ในปี พ.ศ. 2386 เขาแปลหนังสือ "Manuscript of The Queen's Court (ภาษาเช็ค)" เป็นภาษาอังกฤษ

ในปี พ.ศ. 2391 เขาประสบกับภาวะล้มละลายจากธุรกิจของเขา

ในปี พ.ศ. 2392 รัฐบาลอังกฤษแต่งตั้งเป็น "กงสุลอังกฤษประจำเมืองกวางตุ้ง (กว่างโจว)" (จีน)

ในปี พ.ศ. 2397 เขาได้รับการแต่งตั้งเป็น "เซอร์", ได้รับการแต่งตั้งเป็น "ผู้ว่าการเกาะฮ่องกง" และสามารถพูดภาษาจีนกลาง

ในปี พ.ศ. 2398 เขาอัญเชิญพระราชสาส์น และเครื่องราชบรรณาการของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (กษัตริย์อังกฤษ) เดินทางสู่ประเทศสยาม เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2398

เขาและรัฐบาลสยามทำ "สนธิสัญญาเบาว์ริง (Bowring Treaty)" เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2398 (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "จาก "สนธิสัญญาเบอร์นี" สู่ "สนธิสัญญาเบาว์ริง"" ได้ใน "เกร็ดประวัติศาสตร์ที่ควรรู้"*)

ในปี พ.ศ. 2400 เขาแต่งหนังสือเรื่อง "The Kingdom and People of Siam" บรรยายเรื่องราวเกี่ยวกับการเดินทางสู่ประเทศสยามเพื่อทำ "สนธิสัญญาเบาว์ริง (Bowring Treaty)"

ในปี พ.ศ. 2403 เขาได้รับตำแหน่ง “ประธาน” ของ British Filipinos Union Apart (BFUA)
ในปี พ.ศ. 2411 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงแต่งตั้งเป็น “พระยาสยามมานุกูลกิจสยามมิตรมหายศ” (อัครราชทูตไทยประจำกรุงลอนดอนและทวีปยุโรป)
ในปี พ.ศ. 2415 เขาเสียชีวิตที่เมืองเอ็กเซกเตอร์ (เดวอน อังกฤษ) เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2415 ขณะมีอายุ 80 ปี 1 เดือน

บิ๊บบี้และมูนชี

บิ๊บบี้ มูนชี
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

- ทั้งสองเป็นชาวอินเดีย
- ทั้งสองเดินทางสู่ประเทศสยาม
- ทั้งสองเป็นสามี-ภรรยา
- ทั้งสองเป็นคนรับใช้ของแหม่มแอนนา
- ทั้งสองสามารถพูดภาษาอังกฤษ
- แหม่มแอนนาไว้วางใจทั้งสองอย่างมาก
- ทั้งสองรักและจงรักภักดีต่อแหม่มแอนนาอย่างมาก

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในประวัติศาสตร์สยามไม่ได้ระบุชื่อของบุคคลทั้งสองนี้แต่อย่างใด แต่ในหนังสือ “The English Governess at The Siamese Court” กล่าวถึงเรื่องราวของทั้งสอง

ในปี พ.ศ. 2405 แหม่มแอนนา, หลุยส์, บี๊บบี้ และมูนชีเดินทางสู่ประเทศสยาม แหม่มแอนนาจ้างบี๊บบี้-มูนชี ในฐานะคนรับใช้, แม่ครัว และผู้ช่วยงาน

● บี๊บบี้

- เธอเป็นผู้หญิง
- เธอเป็นภรรยาของมูนชี
- เธอเป็นชาวฮินดู
- เธอเป็นพยาบาล
- เธอที่มีบุคลิกสดใส, ร่าเริง และจิตใจอ่อนโยน
- แหม่มแอนนาจ้างเธอในฐานะคนรับใช้และแม่ครัว

● มูนชี

- เขาเป็นผู้ชาย
- เขาเป็นสามีของบี๊บบี้
- เขาเป็นชาวเปอร์เซีย
- เขาเคร่งครัดในศาสนาอิสลาม
- เขาเป็นครูสอนภาษาอินเดีย (มูนชีเป็นชื่อเรียกของผู้ที่เป็นครูสอนภาษาอินเดียซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นชาวฮินดู หรือชาวเปอร์เซีย)
- แหม่มแอนนาจ้างเธอในฐานะคนรับใช้และผู้ช่วยงาน

ข้อเท็จจริงของบุคคลที่ถูกกล่าวถึง

ภาพยนตร์มีบุคคลที่ถูกกล่าวถึงหลายราย บุคคลเหล่านี้ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของประเทศสยามและโลก บางรายมีตัวตนอยู่จริง, บางรายเป็นเพียงบุคคลที่ถูกอ้างถึง และบางรายเป็นเพียงบุคคลในตำนาน เนื่องจากในภาพยนตร์มีบุคคลที่ถูกกล่าวถึงหลายราย ผู้เขียนจึงรวบรวมเฉพาะข้อมูลของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในภาพยนตร์ที่เห็นว่ามีประโยชน์มาสรุปเพื่อให้เห็นภาพอย่างชัดเจน

สมเด็จพระเจ้าตากสิน

แม่ทัพอาลักษณ์และเลดี้ บรัดเลย์
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

แม่ทัพอาลักษณ์บอก เลดี้ บรัดเลย์ ว่า สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงพระปรีชาสามารถมาก แต่พระองค์ทรงถูกประหารชีวิตฐานวิกลจริต และพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงขึ้นครองราชย์ต่อจากพระองค์

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงมีพระนามเดิมว่า “หยง” เป็นบุตรชายของขุนพัฒ (นาย ไหฮอง แซ่แต้) กับ อำแดง นกเอี้ยง

ในปี พ.ศ. 2277 พ่อและแม่ของพระองค์ยกพระองค์ให้กับเจ้าพระยาจักรี (ครุฑ) ขณะทรงมีพระชนมายุเพียง 3 วัน (เนื่องจากขณะที่พระองค์ทรงบรรทมอยู่ในเปลปรากฏว่า งูเหลือมใหญ่เลื้อยมาขดรอบตัวพระองค์ พ่อและแม่ของพระองค์จึงเชื่อว่า พระองค์มีบุญมากจึงต้องยกให้ผู้มีบุญเลี้ยงดู)

เจ้าพระยาจักรี (ครุฑ) รับพระองค์เป็นบุตรบุญธรรม, เลี้ยงดูพระองค์อย่างดี และตั้งพระนามใหม่ว่า “สิน” ในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 2290 เจ้าพระยาจักรี (ครุฑ) นำพระองค์ถวายตัวเป็นมหาดเล็กในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ (กษัตริย์อยุธยา) และสนิทสนมกับนาย ทองด้วง (รัชกาลที่ 1) ซึ่งเป็นมหาดเล็กในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 2297 เจ้าพระยาจักรี (ครุฑ) จัดงานผนวชให้กับพระองค์ โดยมีอาจารย์ทองดีเป็นพระราชอุปัชฌาย์ที่วัดโกษาวาส พระองค์กับนาย ทองด้วง (รัชกาลที่ 1) ทรงออกบิณฑบาตด้วยกันเป็นประจำ

ในปี พ.ศ. 2300 พระองค์ทรงลาสิกขาบทออกจากการภิกษุ และทรงได้รับตำแหน่ง "มหาดเล็กรายงาน"

ในปี พ.ศ. 2301 สมเด็จพระเจ้าเอกทัศน์ (กษัตริย์อยุธยา) ทรงแต่งตั้งเป็น "หลวงยกกระบัตรเมืองตาก" รับราชการอยู่ที่เมืองตาก และทรงได้รับเลื่อนพระยศเป็น "พระยาตาก" (เนื่องจากเจ้าเมืองตากถึงแก่พิราลัย)

ในปี พ.ศ. 2307 พม่าเคลื่อนทัพโจมตีหัวเมืองต่างๆในภาคใต้จนถึง จ.เพชรบุรี สมเด็จพระเจ้าเอกทัศน์ทรงให้พระยาโกษาธิบดีและพระยาตากไปรักษา จ.เพชรบุรี ทั้งสองเคลื่อนทัพต่อสู้กับพม่าจนพม่าถอยทัพไปด่านสิงขร (จ.ประจวบคีรี ขันธ์)

สมเด็จพระเจ้าตากสิน
(17 เมษายน 2277 - 10 เมษายน 2325)

ในปี พ.ศ. 2308 พม่าเคลื่อนทัพโจมตีกรุงศรีอยุธยาอีกครั้ง พระยาตากทรงเคลื่อนทัพต่อสู้ และทรงสามารถปกป้องกรุงศรีอยุธยาจึงได้รับการเลื่อนพระยศเป็น "พระยาวชิรปราการ" (เจ้าเมืองกำแพงเพชร)

พระองค์ทรงถูกเรียกให้มารักษาพระนคร ก่อนที่พระองค์จะทรงปกครอง จ.กำแพงเพชร (เนื่องจากพม่าเคลื่อนทัพโจมตีกรุงศรีอยุธยา)

ในปี พ.ศ. 2309 พระองค์ทรงสั่งยิงปืนใหญ่ต่อสู้กับพม่าที่โจมตีพระนคร โดยมิได้ขออนุญาตจากศาลาลูกขุนจึงทรงถูกฟ้องให้ชำระโทษภาคทัณฑ์

ในปี พ.ศ. 2310 พระองค์, ขุนนางที่จงรักภักดี และทหารประมาณ 500 คนทรงตีฝ่าวงล้อมพม่าออกจากค่ายวัดพิชัย (จ.อยุธยา) และทรงมุ่งหน้าไปบ้านโพธิ์สังหาร (จ.อยุธยา) เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2310

พระองค์ทรงรวบรวมไพล่พล-เสบียง-อาวุธ และทรงเคลื่อนทัพกอบกู้กรุงศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2310

ในปี พ.ศ. 2311 พระองค์ทรงสถาปนาพระองค์เป็น "พระศรีสรรเพชญ์" (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) และทรงสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานีของอาณาจักรธนบุรี เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2311 (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "การสถาปนาอาณาจักรธนบุรี" ได้ใน "จดหมายเหตุที่ควรรู้"*)

ในปี พ.ศ. 2325 พระองค์สวรรคตโดยทรงถูกสำเร็จโทษประหารชีวิต ฐานวิกลจริต เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2325 (บางข้อมูลระบุช่วงระหว่างวันที่ 6 - 10 เมษายน 2325) ขณะทรงมีพระชนมายุ 47 พรรษา 11 เดือน รวมระยะเวลาครองราชย์นาน 14 ปี 3 เดือน (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "ปริศนาการสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าตากสิน" ได้ใน "เกร็ดประวัติศาสตร์ที่ควรรู้"*)

อับราฮัม ลินคอล์น

รัชกาลที่ 4 กับแหม่มแอนนา
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงตรัสชื่นชมประธานาธิบดี อับราฮัม ลินคอล์น ถึงสิ่งเขาทำเพื่อสหรัฐอเมริกากับแหม่มแอนนา

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ประธานาธิบดี อับราฮัม ลินคอล์น มีชื่อจริงว่า "อับราฮัม ลินคอล์น" เกิดที่เมืองฮาร์ดิน (เคนทักกี สหรัฐอเมริกา) เป็นบุตรชายของ โทมัส ลินคอล์น กับ แนนซี่ แฮงค์

ในปี พ.ศ. 2359 เจ้าของที่ดินบังคับให้เขาและครอบครัวของเขาย้ายไปทำนาที่อื่น เขาและครอบครัวของเขาจึงย้ายไปเมืองเพอร์รี่ (อินเดียนนา สหรัฐอเมริกา)

ในปี พ.ศ. 2361 แม่ของเขาเสียชีวิตด้วยโรคติดเชื้อจากโคนมขณะมีอายุ 34 ปี พ่อของเขาแต่งงานใหม่กับซาห์ร่า บุช จอห์นสัน

เขาสนิทสนมกับแม่เลี้ยงของเขา (เนื่องจากเขาและพ่อของเขามีความสัมพันธ์ไม่ราบรื่นซึ่งเกิดจากการที่เขาต้องการเรียนหนังสือเพื่อเป็นนักกฎหมาย แต่พ่อของเขาต้องการให้เขาเป็นชาวนา)

ในปี พ.ศ. 2373 เขาและครอบครัวของเขาย้ายไปพื้นที่สาธารณะเมคอน (อิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา) (เนื่องจากบ้านและที่นาของพวกเขาถูกพายุทอร์นาโดถล่มจนเสียหายอย่างหนัก) เขาเรียนหนังสือระยะหนึ่งก่อนที่จะหยุดเรียนกลางคัน (เนื่องจากเขาและครอบครัวของเขาต้องย้ายบ้านอีกครั้ง)

ในปี พ.ศ. 2374 เขาและครอบครัวของเขาย้ายไปเมืองโคลส์ (อิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา) เขาออกจากบ้านเพื่อหาที่อยู่ใหม่ (เนื่องจากเขามักถูกพ่อของเขาทำร้ายร่างกายเป็นประจำซึ่งเกิดจากการที่เขาต้องการเรียนหนังสือ)

ในปี พ.ศ. 2375 เขาสมัครเป็นสมาชิกพรรควิก และลงเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาแห่งรัฐอิลลินอยส์ แต่ประสบความล้มเหลว

เขาได้รับเลือกเป็นหัวหน้ากองเพื่อต่อสู้กับชาวอินเดียนแดงในช่วงสงครามแบล็คฮอร์ค (หัวหน้าชนเผ่าซอคและฟ็อกซ์ (อินเดียนแดง) ทำสนธิสัญญากับรัฐบาลสหรัฐอเมริกาให้เช่าพื้นที่ทางทิศตะวันออกของมิสซิสซิปปี (สหรัฐอเมริกา) ปีละ 1,000 เหรียญสหรัฐ โดยที่พวกเขาสามารถอาศัยอยู่จนกว่ารัฐบาลสหรัฐจะสามารถขายที่ดินผืนนี้ได้ สร้างความไม่พอใจให้กับชนเผ่าแบล็คฮอร์ค (อินเดียนแดง) เนื่องจากพวกเขาไม่ได้มีส่วนร่วมในการทำสนธิสัญญา ส่งผลให้เกิดสงครามระหว่างชนเผ่าแบล็คฮอร์ค (อินเดียนแดง) และรัฐบาลอเมริกัน)

เขาเปิดกิจการร้านขายของชำขนาดเล็กที่เมืองนิวซาเลม (อิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา) หลังจากที่สงครามยุติลง

ในปี พ.ศ. 2377 เขาลงเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาแห่งรัฐอิลลินอยส์อีกครั้งและชนะการเลือกตั้ง เขาเริ่มเรียนกฎหมายด้วยตนเอง

ในปี พ.ศ. 2380 เขาเดินทางไปสปริงฟิลด์ (อิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา) เพื่อเรียนกฎหมายกับ จอห์น ที สจ๊วต และกลายเป็นทนายความที่มีชื่อเสียง

เขาได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรควิก (เนื่องจากเขาชนะการเลือกตั้งในสภาแห่งรัฐอิลลินอยส์ 4 สมัยซ้อน) และเริ่มนโยบายต่อต้านการค้าทาส

ในปี พ.ศ. 2385 เขาเขียนบทความโดยใช้นามแฝงในหนังสือพิมพ์ Sangamon Journal

ในปี พ.ศ. 2392 โทมัส ลินคอล์น ป่วยหนัก เขาจึงเดินทางไปเยี่ยมพ่อของเขาที่เมืองโคลส์ (อิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา)

ในปี พ.ศ. 2394 โทมัส ลินคอล์น เสียชีวิต ขณะมีอายุ 73 ปี เขาไม่ได้เดินทางไปดูใจเขาก่อนเสียชีวิต และไม่ไปร่วมงานศพของเขา

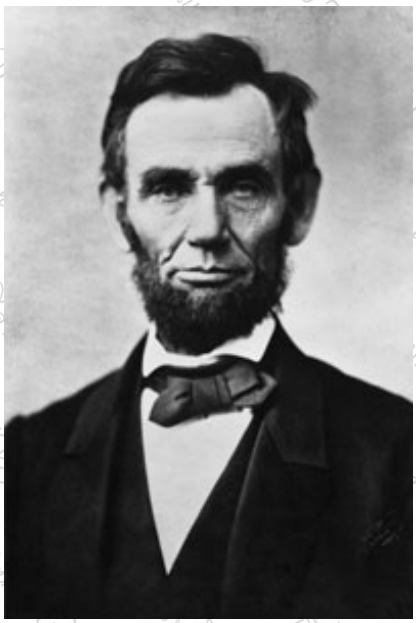

ประธานาธิบดี อับราฮัม ลินคอล์น
(12 กุมภาพันธ์ 2352 - 15 เมษายน 2408)

เขาอ้างว่า เขาไม่ว่างและภรรยาของเขาใกล้คลอด (แต่เขาเขียนจดหมายถึง จอห์น ดี จอห์นสตั้น (น้องชายต่างมารดาของเขา) ว่า มันเป็นความเจ็บปวดมากกว่ายินดีที่ได้พบหน้าพ่อของเขา)

ในปี พ.ศ. 2397 เขาลาออกจากพรรควิก และสมัครเป็นสมาชิกพรรคริพับลิกัน

ในปี พ.ศ. 2403 เขาได้รับเลือกเป็นตัวแทนของพรรครีพับลิกันลงชิงชัยตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริการ่วมกับ แฮนนิบอล แฮมลิน (คู่ชิงรองประธานธิบดี) กับตัวแทนของพรรคเดโมแครท (เจมส์ บูแคนัน (ประธานาธิบดี) และ จอห์น คาเบล แบรคคินไรด์ (รองประธานาธิบดี))

เขาชูนโยบายเลิกทาสในการหาเสียง ส่งผลให้เขาชนะการเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2403

ในปี พ.ศ. 2404 เขาสาบานตน, เข้ารับตำแหน่ง “ประธานาธิบดี” และเริ่มผลักดันนโยบายเลิกทาส เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2404

นโยบายเลิกทาสของเขา ส่งผลให้เกิดสงครามกลางเมืองอเมริกา (ในยุคนั้นรัฐต่างๆในสหรัฐอเมริกาแตกความคิดเห็นออกเป็น 2 ฝ่ายคือ รัฐฝ่ายเหนือ 23 รัฐ (ส่วนใหญ่เป็นภาคอุตสาหกรรม) เห็นด้วยกับการเลิกทาส แต่รัฐฝ่ายใต้ 11 รัฐ (ส่วนใหญ่เป็นภาคเกษตรกรรม) คัดค้านการเลิกทาส ส่งผลให้สหรัฐอเมริกาแตกออกเป็น 2 ประเทศคือ สหรัฐอเมริกา (United States of America (Union)-ฝ่ายเหนือ) และสหพันธรัฐอเมริกา (Confederate States of America (Confederacy)-ฝ่ายใต้) สงครามยืดเยื้อถึง 4 ปี

ในปี พ.ศ. 2408 สงครามกลางเมืองอเมริกายุติลงโดยสหรัฐอเมริกาเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2408

จอห์น วิลคิส บูธ ยิงปืนที่ด้านหลังของศีรษะของเขาขณะชมละครโอเปร่าเรื่อง “Our American Cousin” ในที่นั่งพิเศษสำหรับประธานาธิบดีที่โรงละคร Ford Theatre (วอชิงตัน ดี ซี สหรัฐอเมริกา) เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2408

เขาได้รับบาดเจ็บสาหัสและถูกผ่าตัดฉุกเฉินโดยแพทย์ที่ร่วมชมละครโอเปร่า เขาทนพิษบาดแผลไม่ไหวและเสียชีวิต เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2408 (ตอนเช้าวันรุ่งขึ้น) ขณะมีอายุ 56 ปี 2 เดือน รวมระยะเวลาครองตำแหน่งประธานาธิบดีนาน 4 ปี 1 เดือน

● ประวัติย่อของ จอห์น วิลคิส บูธ

จอห์น วิลคิส บูธ เป็นนักแสดงละครโอเปร่าที่มีชื่อเสียงจากครอบครัวนักแสดงบูธ เกิดที่แมรี่แลนด์ (สหรัฐอเมริกา)

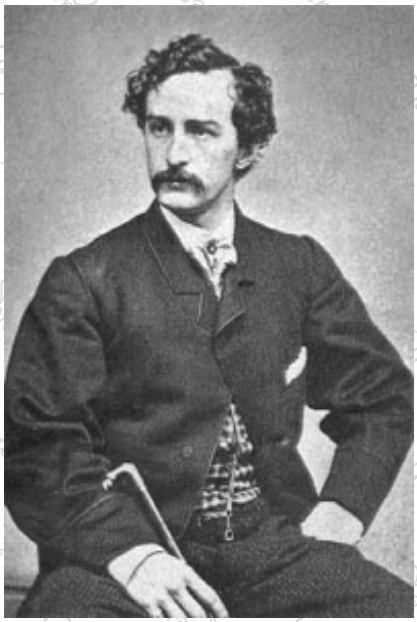

จอห์น วิลคิส บูธ
(10 พฤษภาคม 2381 - 26 เมษายน 2408)

ในปี พ.ศ. 2398 เขาเริ่มแสดงละครโอเปร่าเรื่อง “Richard III” ในบทนักแสดงสมทบชายที่โรงละคร Baltimore's Charles Street Theatre (แมรี่แลนด์ สหรัฐอเมริกา)

ในปี พ.ศ. 2403 เขาเป็นนักแสดงนำชายที่มีชื่อเสียง และเดินทางไปแสดงละครโอเปร่าที่เมืองต่างๆทั่วสหรัฐอเมริกา

ในปี พ.ศ. 2404 เขาเป็นพวกสหพันธรัฐอเมริกา (Confederacy) และคัดค้านนโยบายเลิกทาสของประธานาธิบดี อับราฮัม ลินคอล์น

ในปี พ.ศ. 2408 เขายิงปืนใส่ประธานาธิบดี อับราฮัม ลินคอล์น และหลบหนีไปชนบททางตอนเหนือของเวอร์จิเนีย (สหรัฐอเมริกา)

เขาถูกทหารตามล่า และถูกวิสามัญฆาตกรรม เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2408 ขณะมีอายุ 26 ปี 11 เดือน

จักรพรรดินโปเลียนที่ 3

คณะราชทูตฝรั่งเศส
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

คณะราชทูตฝรั่งเศสทูลอธบายพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เรื่องเรือขนอาวุธของฝรั่งเศสซึ่งลุกล้ำน่านน้ำของประเทศสยาม และจักรพรรดินโปเลียนที่ 3 (จักรพรรดิฝรั่งเศส) ทรงถวายกระบี่เพื่อเป็นของขวัญสำหรับมิตรภาพระหว่าง 2 ประเทศ

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

จักรพรรดินโปเลียนที่ 3 ทรงมีพระนามเดิมว่า "หลุยส์ นโปเลียน โบนาปาร์ต" เป็นพระราชทายาทลำดับที่ 3 และพระราชโอรสลำดับที่ 1 ใน หลุยส์ โบนาปาร์ต (พระราชอนุชาของจักรพรรดินโปเลียนที่ 1) กับพระนางออร์ตองซ์ เดอ โบอาร์เนส์

ในปี พ.ศ. 2358 นโปเลียน ฌวฟฟรอย โจเซฟ ชาลส์ โบนาปาร์ต (พระราชภาดา (ลูกพี่ลูกน้อง) ในจักรพรรดินโปเลียนที่ 3) ทรงขึ้นครองราชย์เป็น "จักรพรรดินโปเลียนที่ 2" (จักรพรรดิฝรั่งเศส) เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2358

หลุยส์ สเตนนิลัส ซาเวียร์ (ราชวงศ์บูร์บง) ทรงก่อกบฏ (Second White Terror) และทรงขึ้นครองราชย์เป็น "พระเจ้าหลุยส์ที่ 18" เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2358

พระเจ้าหลุยส์ที่ 18 ทรงมีพระราชบัญชาปลดจักรพรรดินโปเลียนที่ 2 และทรงเนรเทศพระบรมวงศานุวงศ์ในราชวงศ์โบนาปาร์ตออกจากฝรั่งเศส

พระองค์กับพระนางออร์ตองซ์ เดอ โบอาร์เนส์ ทรงถูกเนรเทศไปเมืองเธอร์กู (สวิตเซอร์แลนด์)

พระองค์ทรงหมายมั่นที่จะทรงกอบกู้ราชวงศ์โบนาปาร์ต

จักรพรรดินโปเลียนที่ 3
(20 เมษายน 2351 - 9 มกราคม 2416)

ในปี พ.ศ. 2379 พระองค์และผู้นิยมในราชวงศ์โบนาปาร์ต (Bonapartist) ทรงก่อกบฏที่เมืองสตราสบูร์ก (ฝรั่งเศส) แต่ไม่ประสบความสำเร็จ และเสด็จหนีกลับสวิตเซอร์แลนด์

พระเจ้าหลุยส์ ฟิลิปป์ที่ 1 (กษัตริย์ฝรั่งเศส) ทรงเรียกร้องให้สวิตเซอร์แลนด์ส่งพระองค์เป็นผู้ร้ายข้ามแดน แต่สวิตเซอร์แลนด์ปฏิเสธ

รัฐบาลสวิตเซอร์แลนด์เกรงว่า การไม่ส่งพระองค์เป็นผู้ร้ายข้ามแดนอาจส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างสวิตเซอร์ แลนด์กับฝรั่งเศสจึงเนรเทศพระองค์ไปสหรัฐอเมริกา

ในปี พ.ศ. 2383 พระองค์และทหารรับจ้างลักลอบเข้าเมืองบูโลญ (ฝรั่งเศส) เพื่อก่อกบฏอีกครั้ง, ทรงถูกจับกุม และทรงถูกตัดสินให้จำคุกตลอดพระชนชีพ แต่พระองค์ทรงได้รับการช่วยเหลือจากพระบรมวงศานุวงศ์ในราชวงศ์โบนาปาร์ตที่เมืองออง (ฝรั่งเศส)

พระองค์ทรงนิพนธ์หนังสือที่เกี่ยวกับการอ้างสิทธิในการขึ้นครองราชย์ของพระองค์, การปฏิรูปการปกครอง, เศรษฐกิจแบบผสมสังคมนิยม (Bonapartism)

ในปี พ.ศ. 2389 หลุยส์ โบนาปาร์ต สิ้นพระชนม์ ขณะทรงมีพระชนมายุ 67 พรรษา ส่งผลให้พระองค์ทรงเป็นรัชทายาทของราชวงศ์โบนาปาร์ต

ผู้นิยมในราชวงศ์โบนาปาร์ตพาพระองค์เสด็จหนีไปเมืองเซาธ์พอร์ท (อังกฤษ) โดยการเปลี่ยนฉลองพระองค์ (เสื้อผ้า) กับช่างก่ออิฐ

ในปี พ.ศ. 2391 ชาวฝรั่งเศสลุกฮือเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบ “สาธารณรัฐฝรั่งเศสครั้งที่ 1 (French First Republic-กษัตริย์ทรงอยู่ภายใต้รัฐสภา)” เป็นระบอบ “สาธารณรัฐฝรั่งเศสครั้งที่ 2 (French Second Republic-ประธานาธิบดี)” เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2391

พระองค์เสด็จกลับฝรั่งเศส และทรงมีพระราชประสงค์ที่จะเข้าสู่การเมืองจึงทรงลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น “ประธานาธิบดี”

พระองค์ทรงได้รับการสนับสนุนจากผู้นิยมระบอบกษัตริย์ (Monarchist)-ชนชั้นกลาง-ชนชั้นล่าง และทรงชนะการเลือกตั้งเป็น “ประธานาธิบดี” เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2391

ในปี พ.ศ. 2394 พระองค์ทรงเรียกร้องให้คณะที่ประชุมแห่งชาติ (National Assembly) แก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อให้ประธานาธิบดีสามารถดำรงตำแหน่งมากกว่า 1 สมัย

พระองค์ทรงถูกต่อต้านจากสมาชิกคณะที่ประชุมแห่งชาติ (เนื่องจากพวกเขาเกรงว่า พระองค์จะทรงผูกขาดอำนาจ และทรงฟื้นฟูระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์) ส่งผลให้การแก้ไขรัฐธรรมนูญไม่สบความสำเร็จ

พระองค์ทรงปฏิวัติ, ทรงยึดอำนาจจากคณะที่ประชุมแห่งชาติ, ทรงยกเลิกระบอบสาธารณรัฐฝรั่งเศสครั้งที่ 2 และทรงสถาปนาพระองค์เป็น “จักรพรรดินโปเลียนที่ 3” เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2394

ในปี พ.ศ. 2397 พระองค์ทรงร่วมมือกับอังกฤษ, ซาดิเนีย (ออสเตรีย) และจักรวรรดิออตโตมัน (ตุรกี) เคลื่อนทัพต่อสู้กับรัสเซีย ส่งผลให้เกิดสงครามไครเมียน (Crimean War) สงครามยืดเยื้อเกือบ 3 ปี

ในปี พ.ศ. 2400 สงครามยุติลงโดยที่ฝรั่งเศส, อังกฤษ, ซาดิเนีย และจักรวรรดิออตโตมันเป็นฝ่ายชนะ ส่งผลให้ฝรั่งเศสมีอิทธิพลมากขึ้นในยุโรป

ในปี พ.ศ. 2413 จักรวรรดิเยอรมัน (German Empire) เคลื่อนทัพโจมตีออสเตรีย ฝรั่งเศสเคลื่อนทัพต่อสู้กับเยอรมนีเพื่อปกป้องออสเตรีย (เนื่องจากฝรั่งเศสเกรงว่า จักรวรรดิเยอรมันจะเคลื่อนทัพโจมตีฝรั่งเศส) ส่งผลให้เกิดสงครามฝรั่งเศส-เยอรมัน สงครามยืดเยื้อเกือบ 1 ปี พระองค์ทรงถูกจับกุมที่สมรภูมิซีดาน (Battle of Sedan), ทรงถูกปลดจากตำแหน่ง "จักรพรรดิ" และทรงถูกเนรเทศไปอังกฤษ เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2413
หลุย จูลส โทรชู (ผู้บัญชาการทหารบกและสมาชิกรัฐสภา) เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบ "สาธารณรัฐฝรั่งเศสครั้งที่ 3 (French Third Republic-ประธานาธิบดี)" และสถาปนาตนเองเป็น "ประธานาธิบดี" เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2413
ในปี พ.ศ. 2416 พระองค์สวรรคตด้วยพระโรคพระวักกะ (ไต) และติดเชื้อในพระกระแสโลหิต เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2416 ขณะทรงมีพระชนมายุเกือบ 64 พรรษา 8 เดือน รวมระยะเวลาครองตำแหน่งประธานาธิบดีนาน 2 ปี 11 เดือน และครองราชย์นาน 17 ปี 9 เดือน

ทักษ์ เฉลิมเตียรณ

ศรีวากับเจ้าจอมทับทิม
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

ศรีวาพาทับทิมเข้าเฝ้า และทูลบอกพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ว่า ทับทิมเป็นบุตรสาวของทักษ์ เฉลิมเตียรณ คหบดีค้าใบชาที่มั่งคั่งที่สุดในประเทศสยาม

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในประวัติศาสตร์สยามและหนังสือทั้งสองเล่มของแหม่มแอนนาไม่ได้ระบุชื่อของบุคคลรายนี้แต่อย่างใด อีกทั้งไม่อาจสรุปได้ว่า เจ้าจอมทับทิมมีตัวตนหรือไม่ บุคคลผู้นี้จึงน่าจะเป็นเพียงจินตนาการของผู้สร้างภาพยนตร์เรื่องนี้เท่านั้น แต่ผู้เขียนพบว่ามีบุคคลที่น่าสนใจที่ควรจะกล่าวถึง
ในปี พ.ศ. 2541 ศาสตราจารย์ ดร. ทักษ์ เฉลิมเตียรณ ได้รับตำแหน่งเป็น "ผู้อำนวยการโครงการอุษาคเนย์ศึกษา" ที่ Cornell University (สหรัฐอเมริกา)

ศาสตราจารย์ ดร. ทักษ์ เฉลิมเตียรณ
(31 พฤษภาคม 2488 - ปัจจุบัน)

ทักษ์ เฉลิมเตียรณ เกิดที่กรุงเทพ เป็นบุตรชายของนาย จรัส เฉลิมเตียรณ กับ นาง เพ็ญศรี เฉลิมเตียรณ

ในปี พ.ศ. 2508 เขาจบการศึกษาจาก University of The Phi lippines (ฟิลิปปินส์)

ในปี พ.ศ. 2511 เขาได้รับปริญญามหาบัณฑิตจาก Occiden tal College (สหรัฐอเมริกา)

ในปี พ.ศ. 2514 เขาได้รับปริญญามหาบัณฑิตจาก Cornell University (สหรัฐอเมริกา) และแต่งหนังสือเรื่อง “ลำดับเหตุการณ์สงครามเวียดนาม พ.ศ. 2488-2512”

ในปี พ.ศ. 2517 เขาได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตจาก Cornell University (สหรัฐอเมริกา) และได้รับตำแหน่งรองศาสตราจารย์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ในปี พ.ศ. 2526 เขาแต่งหนังสือเรื่อง “การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ”

ในปี พ.ศ. 2528 เขาได้รับตำแหน่ง “รองผู้อำนวยการโครงการอุษาคเนย์ศึกษา” ใน Cornell University (สหรัฐอเมริกา)

ในปี พ.ศ. 2541 เขาได้รับเลื่อนการตำแหน่งเป็น “ผู้อำนวยการโครงการอุษาคเนย์ศึกษา” ใน Cornell University (สหรัฐอเมริกา)

จักรพรรดิถงจื้อ

รัชกาลที่ 4 แหม่มแอนนา หลุยส์
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงตรัสบอกแหม่มแอนนาว่า พระองค์มีพระราชทายาทน้อยกว่าจักรพรรดิจีน

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

จักรพรรดิถงจื้อ
(27 เมษายน 2399 - 12 มกราคม 2418)

จักรพรรดิถงจื้อ ทรงมีพระนามเดิมว่า "อ้ายซินเจวี๋ยหลัว ไจ้ฉุน" เป็นพระราชทายาทลำดับที่ 1 และพระราชโอรสลำดับที่ 1 ในจักรพรรดิเสียนเฟิงกับซูสีไทเฮา

ในปี พ.ศ. 2404 จักรพรรดิเสียนเฟิงสวรรคต เจ้าฟ้าไจ้ฉุนทรงขึ้นครองราชย์เป็น "จักรพรรดิถงจื้อ" เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2404

จักรพรรดิเสียนเฟิงทรงฝากพระบรมราชโองการให้กับซู่ซุ่น (พระญาติสนิท) และทรงแต่งตั้ง "ผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน" จำนวน 8 ราย สร้างความไม่พอพระทัยให้กับซูสีไทเฮา (พระมเหสีฝ่ายตะวันตก) อย่างมาก

ขุนนางชั้นสูงทูลเชิญซูสีไทเฮาและซูอันไทเฮา (พระมเหสีฝ่ายตะวันออก) เข้าร่วมว่าราชการแผ่นดินหลังม่าน ส่งผลให้ซู่ซุ่นทรงไม่พอพระทัยอย่างมาก

ซูสีไทเฮา, ซูอันไทเฮา, ซู่ซุ่น และผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน 8 รายอัญเชิญพระบรมศพของจักรพรรดิเสียนเฟิงจากเมืองเรอเหอ (จีน) เสด็จกลับกรุงปักกิ่ง

ซูสีไทเฮาและซูอันไทเฮาทรงเตรียมการก่อกบฏจึงทรงอ้างว่า ทั้งสองต้องเสด็จกลับกรุงปักกิ่งก่อนตามประเพณี

ซู่ซุ่นทรงให้หยงลุ (ราชองครักษ์) ติดตามทั้งสองไปเพื่อสังหารทั้งสองกลางทาง แต่หยงลุสนิทสนมกับซูสีไทเฮาจึงไม่สังหาร และอารักขาทั้งสองเสด็จกลับถึงกรุงปักกิ่ง

ซู่ซุ่นและผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน 8 รายอัญเชิญพระบรมศพของจักรพรรดิเสียนเฟิงเสด็จกลับถึงกรุงปักกิ่ง ซูสีไทเฮา, ซูอันไทเฮา และเจ้าชายกง (พระราชอนุชา (น้องชาย) ในจักรพรรดิเสียนเฟิง) ทรงมีพระบัญชาให้จับกุมซู่ซุ่นและผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน 8 ราย

ซูสีไทเฮาและซูอันไทเฮาทรงกล่าวหาว่า ซู่ซุ่นทรงปลอมแปลงพระบรมราชโองการ และทรงมีพระบัญชาให้ประหารชีวิตซู่ซุ่น

ซูสีไทเฮาและซูอันไทเฮาทรงกล่าวหาว่า ผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน 8 รายสมคบกับชาติตะวันตกจนเป็นเหตุให้จีนแพ้สงครามฝิ่นครั้งที่ 2 (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "สงครามฝิ่นกับบริษัท บริติช อีสต์ อินเดีย จำกัด" ได้ใน "จดหมายเหตุที่ควรรู้"*) จึงทรงมีพระบัญชาให้ปลดผู้สำเร็จราชการแผ่นดินทั้งแปด และทรงพระราชทานแพรขาวให้ทำอัตวินิบาตกรรม (ฆ่าตัวตาย)

ซูสีไทเฮาและซูอันไทเฮาทรงสถาปนาพระองค์เป็น "ผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน" และทรงออกว่าราชการแผ่นดินหลังม่านจนกว่าจักรพรรดิถงจื้อจะทรงบรรลุนิติภาวะ

ซูสีไทเฮา
(29 พฤศจิกายน 2378 - 15 พฤศจิกายน 2451)

ในปี พ.ศ. 2415 จักรพรรดิถงจื้อทรงไม่สามารถอ่านหนังสือจบประโยคได้ ซูสีไทเฮาทรงพระปริวิตกในความหย่อนพระปรีชาสามารถของพระองค์จึงทรงเขี่ยวเข็นพระองค์ให้ขยันมากขึ้น สร้างความไม่พอพระทัยให้กับพระองค์อย่างมาก

พระองค์ทรงมักระบายอารมณ์กับขันทีที่กระทำผิดเพียงเล็กน้อยโดยการโบยตีอย่างรุนแรง

ในปี พ.ศ. 2416 พระองค์ทรงมีพระชนมายุครบ 17 พรรษา และทรงสามารถบริหารราชการแผ่นดินเอง

ซูสีไทเฮาและซูอันไทเฮาทรงลาออกจากตำแหน่ง "ผู้สำเร็จราชการการแผ่นดิน"

ซูสีไทเฮาและซูอันไทเฮาทรงพยายามแทรกแซงการบริหารราชการแผ่นดินหลายครั้ง (เนื่องจากพระองค์ทรงบริหารราชการแผ่นดินอย่างไร้ประสิทธิภาพ)

พระองค์ทรงให้บูรณปฏิสังขรณ์พระราชวังฤดูร้อน (圓明園) เพื่อให้ซูสีไทเฮาและซูอันไทเฮาเสด็จไปประทับที่พระราชวังแห่งนี้ (เนื่องจากพระองค์ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะบริหารราชการแผ่นดินด้วยพระองค์เอง)

พระองค์ทรงมีพระราชดำริให้พระบรมวงศานุวงศ์, ขุนนางชั้นสูง และผู้มีบรรดาศักดิ์ช่วยกันบริจาคเงินและทรัพย์สินให้กับพระคลังมหาสมบัติ (เนื่องจากพระคลังมหาสมบัติแทบไม่มีเงินเหลือ หลังจากที่จีนต้องชดใช้ค่าปฏิกรรมสงครามในสงครามฝิ่นครั้งที่ 2) สร้างความไม่พอใจให้พวกเขาอย่างมาก

ในปี พ.ศ. 2417 พระองค์ทรงถูกกดดันจากพระบรมวงศานุวงศ์, ขุนนางชั้นสูง และผู้มีบรรดาศักดิ์ซึ่งเข้าชื่อทูลแนะนำการบริหารราชการแผ่นดิน และคัดค้านการบูรณปฏิสังขรณ์พระราชวังฤดูร้อน สร้างความไม่พอพระทัยให้กับพระองค์อย่างมากจึงทรงมีพระราชบัญชาปลดพวกเขาออกจากฐานันดรศักดิ์และตำแหน่งให้เป็นสามัญชน

ซูสีไทเฮาและซูอันไทเฮาทรงทราบพระราชบัญชานี้จึงทรงตำหนิพระองค์อย่างหนัก และทรงตรัสสั่งให้พระองค์ทรงยกเลิกพระบรมราชโองการนี้ สร้างความไม่พอพระทัยให้กับพระองค์มากยิ่งขึ้น และทรงระบายอารมณ์กับขันทีรุนแรงยิ่งขึ้น

พระองค์, เจ้าฟ้าไจ้เช็ง (พระโอรสของเจ้าชายกง) และขันทีมักเสด็จออกจากพระบรมมหาราชวังในตอนกลางคืนเพื่อไปหาความสำราญในสถานบริการ

ในปี พ.ศ. 2418 พระองค์สวรรคตด้วยพระโรคซิฟิลิส เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2418 ขณะทรงมีพระชนมายุ 18 พรรษา 8 เดือน รวมระยะเวลาครองราชย์นาน 13 ปี 4 เดือน (พระองค์ทรงมีพระมเหสี 1 พระองค์ (จักรพรรดินีเจียชุ้น) และทรงไม่มีพระราชทายาท)

พ่อมดเมอร์ลิน

รัชกาลที่ 4 ตรัสเรื่องพ่อมดเมอร์ลิน
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงตรัสบอก ไมครอฟท์ คินเคด เรื่องของพ่อมดเมอร์ลิน

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในประวัติศาสตร์อังกฤษไม่มีประวัติของบุคคลนี้แต่อย่างใด แต่ในตำนานกษัตริย์อาเธอร์กับอัศวินโต๊ะกลม ระบุเรื่องราวของบุคคลนี้ นักประวัติศาสตร์หลายคนเห็นว่า บุคคลนี้น่าจะมีพื้นฐานมาจาก เมอร์ธิน วิลธ์ (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "ตำนานกษัตริย์อาเธอร์กับอัศวินโต๊ะกลม" ได้ใน "เกร็ดประวัติศาสตร์ที่ควรรู้"*)

- **พ่อมดเมอร์ลินในตำนาน**

- เขาเป็นผู้พาอาเธอร์ (วัยทารก) หลบหนีการประหารชีวิตจาก อูเธอร์ เพนดรากอน (บิดาของอาเธอร์) ไปฝากไว้กับเซอร์ เอคเตอร์ กับภรรยา
- เขาเป็นพ่อมด, พระอาจารย์ และที่ปรึกษาของอาเธอร์
- เขาทูลแนะนำอาเธอร์ว่า อาเธอร์ควรจะประหารมอร์เดรด (พระราชโอรส) เพื่อรักษาเมืองคาเมล็อท
- เขาใช้เวทมนต์วิเศษเสกให้เก้าอี้ทุกตัวของโต๊ะกลมมีชื่อเจ้าของเก้าอี้เป็นตัวอักษรสีทองปรากฏขึ้นเมื่อเจ้าของเก้าอี้ปรากฏตัว และพยากรณ์ว่า เมื่อใดที่เจ้าของ "เก้าอี้

พ่อมดเมอร์ลิน

หันตภัย (Siege Perilous)" ปรากฏตัวเมืองคาเมล็อทจะถึงจุดจบ และใครที่ไม่ใช่เจ้าของเก้าอี้ตัวนี้มานั่งเก้าอี้ตัวนี้จะถูกไฟเผาจนตาย

- เขาช่วยเหลือ เซอร์ บาลิน ออกมาจากซากปรักหักพัง หลังจากที่เขาต่อสู้กับกษัตริย์เพลเลส และบอกเซอร์ บาลิน ว่า จอกศักดิ์สิทธิ์สูญหายจากการต่อสู้
- เขาบอกกับอัศวินโต๊ะกลมว่า ใครที่สามารถครอบครองจอกศักดิ์สิทธิ์ ผู้นั้นจะสามารถนั่งเก้าอี้มหันตภัยอย่างปลอดภัย และพยากรณ์ว่า อัศวินโต๊ะกลมที่บริสุทธิ์ 3 คนจะค้นพบจอกศักดิ์สิทธิ์ แต่มีอัศวินโต๊ะกลม 1 คนที่สามารถครอบครองจอกศักดิ์สิทธิ์
- หลังจากที่อาเธอร์เดินทางไปเกาะอวาลอน (Avalon) เลดี้ ออฟ เดอะ เลค (Lady of The Lake) ล่อลวงให้สร้างเสาวิเศษ และจองจำเขาอยู่ในเสาวิเศษชั่วนิรันดร์

- **เมอร์ธิน วิลธ์**

- เขามีฝาแฝดผู้หญิง 1 คน (เมอร์ธิน เกวินธีท) เกิดเมื่อปี พ.ศ. 1083
- เขาเป็นนักพยากรณ์ และเป็นนักแต่งกวีให้กับ เกวิน โดเลย์ เอป เคย์ดิโอ
- เขาประพันธ์เรื่องเกี่ยวกับ "สงครามอาร์ฟเดอริธ" (พ.ศ. 1116)
- ไรเดอร์ช ฮาเอล (กษัตริย์สเตร็ธไซลด์) ทรงสังหาร เกวิน โดเลย์ เอป เคย์ดิโอ (พ.ศ. 1116)
- เขาหนีไปอยู่ในป่าคาลีโดเนียน (สกอตแลนด์) หลังจากที่ เกวิน โดเลย์ เอป เคย์ดิโอ ถูกสังหาร
- เขาถูกทอดทิ้ง และกลายเป็นคนวิกลจริตที่เปลือยกาย-มีผมและหนวดเครารุงรัง

สมเด็จพระราชินีนาถวิคตอเรีย

แหม่มแอนนากับหลุยส์
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

แหม่มแอนนาบอกบุตรชายของเธอว่าประเทศสยามและอังกฤษปกครองด้วยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ กษัตริย์ทรงต้องมีพระสนมหลายรายเพื่อมีพระราชทายาทหลายพระองค์

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

สมเด็จพระราชินีนาถวิคตอเรีย
(24 พฤษภาคม 2362 - 22 มกราคม 2444)

สมเด็จพระราชินีนาถวิคตอเรีย ทรงมีพระนามเดิมว่า "อเล็กซานดรินา วิกตอเรีย" เป็นพระราชทายาทลำดับที่ 1 และพระราชธิดาลำดับที่ 1 ในเจ้าชายเอ็ดเวิร์ด ดยุคแห่งเคนต์และสแตรเธิร์น กับเจ้าหญิงวิกตอเรียแห่งแซ็กซ์ โคบูร์ก ซาลเฟลด์ ในปี พ.ศ. 2380 สมเด็จพระเจ้าวิลเลียมที่ 4 สวรรคต และทรงไม่มีพระราชทายาท

พระองค์ทรงเป็นพระนัดดา (หลาน) จึงทรงขึ้นครองราชย์เป็น "สมเด็จพระราชินีนาถวิคตอเรีย" เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2380 (อังกฤษเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็น "ระบอบปรมิตตาญาสิทธิราชย์ (Constitutional Monarchy-กษัตริย์ทรงต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย)" เมื่อปี พ.ศ. 2232)

ในปี พ.ศ. 2382 เซอร์ โรเบิร์ต พีล (นายกรัฐมนตรี-พรรคทอรี่) กราบบังคมทูลพระองค์เพื่อลาออกจากตำแหน่ง เนื่องจากความล้มเหลวจากเหตุการณ์ "วิกฤตการณ์ห้องพระบรรทม (Bedchamber Crisis)" (ในยุคนั้นนางกำนัลประจำห้องพระบรรทมของพระองค์ส่วนมากต้องเป็นภรรยาของนักการเมือง (พรรควิก) เขาต้องการให้พวกเธอเปลี่ยนเป็นภรรยาของนักการเมืองพรรคของตน (พรรคทอรี่) แต่พระองค์ทรงคัดค้านอย่างหนัก ส่งผลให้เขารู้สึกว่า เขาไม่สามารถบริหารราชการภายใต้ข้อจำกัดของพระองค์ได้) วิลเลียม แลมป์ (พรรควิก) ได้รับการแต่งตั้งเป็น "นายกรัฐมนตรี" ต่อจากเขา

ในปี พ.ศ. 2383 เอ็ดเวิร์ด อ็อกซ์ฟอร์ด พยายามลอบปลงพระชนม์พระองค์ด้วยการยิงปืน 2 ครั้ง แต่กระสุนพลาดเป้า ขณะพระองค์กับเจ้าชายอัลเบิร์ต (พระสวามีในสมเด็จพระราชินีนาถวิคตอเรีย) เสด็จโดยรถม้าพระที่นั่งในกรุงลอนดอน เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2383

เอ็ดเวิร์ด อ็อกซ์ฟอร์ด ถูกจับกุมและถูกกล่าวหาว่าเป็นกบฏ ศาลตัดสินให้เขาพ้นความผิด เนื่องจากเขาวิกลจริต (นักประวัติศาสตร์แตกความคิดเห็นออกเป็นหลายฝ่าย บ้างเห็นว่าเขาพยายามเรียกร้องความสนใจ, บ้างเห็นว่าพวกปฏิรูปการเมืองเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง, บ้างเห็นว่ากลุ่มผู้สนับสนุน เออร์เนส ออกัสตัสแห่งฮาโนเวอร์ (รัชทายาท) เป็นผู้อยู่เบื้องหลัง)

ในปี พ.ศ. 2385 จอห์น ฟรานซิส พยายามลอบปลงพระชนม์พระองค์ด้วยปืน ขณะพระองค์เสด็จโดยรถม้าพระที่นั่งในพระราชอุทยานเซนต์เจมส์ (กรุงลอนดอน) เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2385

จอห์น ฟรานซิส ถูกจับกุมก่อนที่จะยิงปืน ศาลตัดสินให้เขามีความผิดฐานเป็นกบฏ และต้องโทษประหารชีวิต

จอห์น ฟรานซิส ได้รับการลดหย่อนโทษเหลือโทษเนรเทศออกนอกประเทศตลอดชีวิต

จอห์น วิลเลียม บีน พยายามลอบปลงพระชนม์พระองค์ด้วยปืนที่บรรจุด้วยกระดาษและยาสูบในกรุงลอนดอน เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2385

จอห์น วิลเลียม บีน ถูกจับกุมและถูกกล่าวหาว่าเป็นกบฏ ศาลตัดสินให้เขามีความผิดฐานเป็นกบฏ และต้องโทษประหารชีวิต

เจ้าชายอัลเบิร์ตทรงเห็นว่า การลงโทษประหารชีวิตรุนแรงเกินไปจึงทรงสนับสนุนให้รัฐสภาตรา "พระราชบัญญัติการทรยศต่อชาติปี (Treason Act of 1842)" (กฎหมายที่กำหนดให้การเล็งปืนพก, การลอบทำร้าย, การขวางปาสิ่งของ, การผลิตปืนพก หรืออาวุธอันตรายใดๆที่มีเจตนาเพียงทำให้พระบรมวงศานุวงศ์ทรงตกพระทัยสามารถลงโทษด้วยการจำคุกไม่เกิน 7 ปี) ส่งผลให้ จอห์น วิลเลียม บีน ได้รับการลดหย่อนโทษเหลือโทษจำคุก 18 เดือน

ในปี พ.ศ. 2388 ไอร์แลนด์ประสบกับเหตุการณ์ "วิกฤตการณ์มันฝรั่งเหี่ยวแห้ง (Irish Potato Famine)" พระองค์ทรงบริจาคเงินส่วนพระองค์จำนวน 5,000 ปอนด์ให้กับชาวไอริชที่หิวโหย (ในยุคนั้นชาวไอริชเสียชีวิตเนื่องจากความอดอยากมากกว่า 1 ล้านราย และ 1 ล้านรายต้องอพยพออกนอกประเทศ)

พระองค์เสด็จไปเยี่ยมโรงเรียนสอนศาสนาคริสต์ นิกายคาทอลิก ที่เมย์นูธ (ไอร์แลนด์) ช่วงที่เกิดเหตุการณ์ "การขอเงินงบประมาณจากเมย์นูธ (Maynooth Grant)" (โรงเรียนสอนศาสนาคริสต์ นิกายคาทอลิก ในไอร์แลนด์ขอให้รัฐบาลเพิ่มงบประมาณจาก 9,000 ปอนด์ต่อปีเป็น 26,000 ปอนด์ต่อปี เซอร์ โรเบิร์ต พีล (นายกรัฐมนตรี (ครั้งที่ 2)) เห็นชอบด้วย แต่ประชาชนที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโปรเตสแตนต์ ส่วนใหญ่คัดค้าน)

ในปี พ.ศ. 2389 เซอร์ โรเบิร์ต พีล กราบบังคมทูลพระองค์เพื่อลาออกจากตำแหน่งอีกครั้ง ช่วงที่เกิดเหตุการณ์ "กฎหมายข้าวโพด (Corn Laws)" (กฎหมายเกี่ยวกับการเก็บภาษีนำเข้าธัญพืชเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรภายในอังกฤษ แต่ถูกมองว่าเป็นการกีดกันการค้า พรรคทอรี่แตกความคิดเห็นออกเป็น 2 ฝ่าย บ้างคัดค้านกฎหมายฉบับนี้ บ้างสนับสนุนกฎหมายฉบับนี้ ฝ่ายที่คัดค้านกฎหมายฉบับนี้จึงร่วมมือกับพรรควิกยกเลิกกฎหมายฉบับนี้อย่างเฉียดฉิว) ลอร์ด จอห์น รัสเซลล์ (พรรควิก) ได้รับตำแหน่ง "นายกรัฐมนตรี" ต่อจากเขา

ในปี พ.ศ. 2392 วิลเลี่ยม แฮมิลตัน พยายามทำให้พระองค์ทรงตกพระทัยด้วยปืนที่บรรจุด้วยดินปืน ขณะพระองค์เสด็จโดยรถม้าพระที่นั่งบน ถ.คอนสติทิวชั่น ฮิลล์ (กรุงลอนดอน)

วิลเลี่ยม แฮมิลตัน ยอมรับสารภาพว่ากระทำผิดจริง ศาลตัดสินให้เขามีความผิดฐานเป็นกบฏ และถูกเนรเทศออกนอกประเทศ 7 ปี

พระองค์เสด็จเยือนไอร์แลนด์อย่างเป็นทางการครั้งแรกท่ามกลางปัญหาความอดอยากของชาวไอริช (พระองค์ทรงเป็นที่นิยมของชาวอังกฤษ แม้จะเกิดวิกฤตการณ์ความอดอยาก)

ในปี พ.ศ. 2393 โรเบิร์ต เพท ใช้ปืนตีพระเศียร (ศีรษะ) ของพระองค์จนทำให้พระมาลา (หมวก) ของพระองค์หลุด และพระองค์ทรงฟกช้ำ ขณะพระองค์เสด็จลงจากรถม้าพระที่นั่งในกรุงลอนดอน

โรเบิร์ต เพท อ้างว่า เขาวิกลจริต แต่ศาลไม่เชื่อจึงตัดสินให้เขามีความผิดฐานเป็นกบฏ และถูกเนรเทศออกนอกประเทศ 7 ปี

ในปี พ.ศ. 2404 เจ้าชายอัลเบิร์ตสิ้นพระชนม์ ส่งผลให้พระองค์ทรงเสียพระทัยอย่างมาก, ทรงฉลองพระองค์ (เสื้อผ้า) สีดำตลอดพระชนม์ชีพ และทรงหลีกเลี่ยงการปรากฏพระองค์ในที่สาธารณะ
พระองค์ทรงประทับอยู่ในปราสาทบัลมอรัล (Balmoral Castle-เบอร์ดีนไชร์ สกอตแลนด์) หรือตำหนักออสบอร์น (Osborne House-เกาะไวท์ ไอร์แลนด์) เป็นส่วนใหญ่ และไม่ค่อยเสด็จเข้ากรุงลอนดอน
พระองค์ทรงสนิทสนมกับ จอห์น บราวน์ (มหาดเล็กสกอตแลนด์) มาก (มีข่าวลือว่า พระองค์และเขาทรงมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาว และทรงอภิเษกสมรสแบบเงียบๆ)
ในปี พ.ศ. 2430 รัฐบาลอังกฤษจัดงานเฉลิมฉลองพระราชพิธีกาญจนาภิเษก (Golden Jubilee-ครองราชย์ครบ 50 พรรษา) เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2430 และจัดงานเลี้ยงพระกระยาหารที่มหาวิหารเวสต์มินส์เตอร์ (Westminster Abbey-กรุงลอนดอน) โดยมีกษัตริย์และเจ้าชายจากประเทศต่างๆในยุโรป 50 พระองค์เสด็จมาร่วมงาน
ขบวนการกู้ชาติไอริช (Irish Republican Army) วางแผนลอบปลงพระชนม์พระองค์โดยการระเบิดมหาวิหารเวสต์มินส์เตอร์ ขณะที่พระองค์เสด็จร่วมงานขอบคุณพระเจ้า (The Jubilee Plot) แต่ไม่ประสบความสำเร็จ
ฟราสซิส มิลเลน (หัวหน้ากลุ่มลอบปลงพระชนม์) หลบหนีไปสหรัฐอเมริกา และเสียชีวิตอย่างปริศนาในเวลาต่อมา (นักประวัติสาสตร์เห็นว่า เขาอาจถูกสมาชิกขบวนการกู้ชาติไอริชฆ่าปิดปาก)
ในปี พ.ศ. 2437 วิลเลี่ยม เอวาร์ต แกลดสโตน (นายกรัฐมนตรี-พรรคเสรีนิยม) กราบบังคมทูลพระองค์เพื่อลาออกจากตำแหน่ง เนื่องจากไม่สามารถผ่าน “ร่างพระราชบัญญัติปกครองตนเองของไอร์แลนด์ (Irish Government Bill 1893)” (กฎหมายให้อำนาจไอร์แลนด์สามารถปกครองตนเอง แต่ถูกคัดค้านอย่างหนักจากรัฐสภา) ลอร์ดโรสเบอรี่ (พรรคเสรีนิยม) ได้รับตำแหน่ง “นายกรัฐมนตรี” ต่อจากเขา
ในปี พ.ศ. 2439 พระองค์ทรงให้จัดงานเฉลิมฉลองในวโรกาสที่พระองค์ทรงครองราชย์ยาวนานที่สุดในประวัติศาสตร์อังกฤษ เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2439 (งานเฉลิมฉลองจัดอย่างต่อเนื่องจนถึงงานเฉลิมฉลองพระราชพิธีพัชราภิเษก (Diamond Jubilee-ครองราชย์ครบ 60 พรรษา) ในปี พ.ศ. 2440)
ในปี พ.ศ. 2444 พระองค์สวรรคตด้วยพระโรคเส้นพระโลหิตในพระมัตถลุงค์ (สมอง) แตก เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2444 ขณะทรงมีพระชนมายุ 81 พรรษา 7 เดือน รวมระยะเวลาครองราชย์นาน 63 ปี 7 เดือน

• ประวัติย่อของ จอห์น บราวน์

จอห์น บราวน์ เป็นมหาดเล็กที่สมเด็จพระราชินีนาถวิคตอเรียทรงสนิทสนม และทรงไว้วางพระราชหฤทัยมากที่สุด เกิดที่เมืองเครธี (สกอตแลนด์)
ในปี พ.ศ. 2396 เขาได้รับตำแหน่งมหาดเล็กนอกอาคารของปราสาทบัลมอรัล (เบอร์ดีนไชร์ สกอตแลนด์) ของสมเด็จพระราชินีนาถวิคตอเรียกับเจ้าชายอัลเบิร์ต (พระสวามีในสมเด็จพระราชินีนาถวิคตอเรีย)

จอห์น บราวน์
(8 ธันวาคม 2369 - 27 มีนาคม 2426)

ในปี พ.ศ. 2404 เจ้าชายอัลเบิร์ตสิ้นพระชนม์ด้วยพระโรคไทฟอยด์ ส่งผลให้สมเด็จพระราชินีนาถวิคตอเรียทรงเสียพระทัยอย่างมากจนเก็บพระองค์อยู่ในปราสาทบัลมอรัล เขาเป็นมหาดเล็กที่รับใช้สมเด็จพระราชินีนาถวิคตอเรีย และได้รับการไว้วางพระราชหฤทัยจากสมเด็จพระราชินีนาถวิคตอเรียอย่างมาก

บาทหลวงของสมเด็จพระราชินีนาถวิคตอเรียบันทึกคำสารภาพก่อนเสียชีวิตว่า เขาเป็นประธานในการอภิเษกสมรสอย่างลับๆระหว่างสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียกับจอห์น บราวน์ (แต่นักประวัติศาสตร์แตกความคิดเห็นออกเป็น 2 ฝ่าย บ้างเชื่อ, บ้างไม่เชื่อ)

ในปี พ.ศ. 2426 เขาเสียชีวิต เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2426 ขณะมีอายุ 56 ปี 3 เดือน

แฮเรียต เบียเชอร์ สโตว์

แหม่มแอนนากับเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

แหม่มแอนนาถวายหนังสือเรื่อง “กระท่อมน้อยของลุงทอม (Uncle Tom’s Cabin)” ให้กับเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และทูลบอกพระองค์ว่า แฮเรียต เบียเชอร์ สโตว์ เป็นผู้เขียนหนังสือเล่มนี้

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

แฮเรียต เบียเชอร์ สโตว์ มีชื่อจริงว่า “แฮเรียต เอลิซาเบธ บีเชอร์” เกิดที่เมืองลิชฟิลด์ (คอนเนตทิคัต สหรัฐอเมริกา) เป็นบุตรสาวคนที่ 7 ของนักเทศน์ ไลแมน บีเชอร์

ในปี พ.ศ. 2376 เธอได้รับตำแหน่งเป็น “ครู” สอนหนังสือในโรงเรียนของพี่สาวของเธอ และเขียนหนังสือภูมิศาสตร์สำหรับเด็ก

ในปี พ.ศ. 2379 เธอและสามีของเธอเดินทางไปเมืองบรุนสวิค (เมน สหรัฐอเมริกา) เพื่อเป็นวิทยากรใน Bowdoin College

ในปี พ.ศ. 2395 เธอเริ่มเขียนบทความเป็นตอนๆลงในนิตยสารรายสัปดาห์ National Era เรื่อง “Uncle Tom’s Cabin” เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับประสบการณ์ของครอบครัวทาสผิวดำ

ในปี พ.ศ. 2396 เธอเขียนหนังสือเรื่อง “A Key to Uncle Tom’s Cabin” ซึ่งถูกวิจารณ์อย่างหนักถึงการบิดเบือนประวัติศาสตร์ (หนังสือทั้งสองเล่มของเธอถูกห้ามจำหน่ายในสหพันธรัฐอเมริกา (Confederate States of America-ฝ่ายใต้) ในช่วงสงครามกลางเมืองอเมริกา)

เธอเดินทางไปยุโรปหลายประเทศเพื่อประชาสัมพันธ์หนังสือของเธอ, ได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นจาก Affectionate and Christian Address (กลุ่มสนับสนุนให้เลิกทาสในสหรัฐอเมริกา) และกลายเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง

ในปี พ.ศ. 2399 เธอเขียนหนังสือเรื่อง “Dred” เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอัตถชีวประวัติของ แคโรไลน์ นอร์ต้น (นักต่อสู้เพื่อการเลิกทาส)

ในปี พ.ศ. 2403 ประธานาธิบดี อับราฮัม ลินคอล์น อ่านหนังสือ “Uncle Tom’s Cabin” และเกิดแรงบันดาลใจที่จะเลิกทาสในเวลาต่อมา

แฮเรียต เบียเชอร์ สโตว์
(14 มิถุนายน 2354 - 1 กรกฎาคม 2439)

ในปี พ.ศ. 2405 เธอเข้าพบประธานาธิบดี อับราฮัม ลินคอล์น และขอร้องให้เขาเร่งรัดการเลิกทาส

ในปี พ.ศ. 2416 เธอเดินทางไปเมืองฮาร์ทฟอร์ด (คอนเนตทิคัต สหรัฐอเมริกา) และเขียนหนังสือ “Woman in Sacred History” ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของเธอ

ในปี พ.ศ. 2439 เธอเสียชีวิตอย่างสงบด้วยโรคชรา เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2439 ขณะมีอายุ 85 ปี

ข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ในภาพยนตร์

ภาพยนตร์มีเหตุการณ์หลายเหตุการณ์ปรากฏอยู่ เหตุการณ์เหล่านี้ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของประเทศสยาม บางเหตุการณ์มีอยู่จริง, บางเหตุการณ์ยังคงเป็นปริศนา และบางเหตุการณ์ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์ เนื่องจากในภาพยนตร์มีเหตุการณ์หลายเหตุการณ์ ผู้เขียนจึงรวบรวมเฉพาะข้อมูลของเหตุการณ์ในภาพยนตร์ที่เห็นว่ามีประโยชน์มาสรุปเพื่อให้เห็นภาพอย่างชัดเจน

งานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำในสมัยรัชกาลที่ 4

รัชกาลที่ 4 ทรงจัดงานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำ (Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้จัดงานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำรับรองชนชั้นสูง และนักการทูตอังกฤษ

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในปี พ.ศ. 2410 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เสด็จออกรับชาวตะวันตกที่หอโภชนสินลาศ (หมู่พระอภิเนาวนิเวศน์) เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2410

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้ทำเสาธงชักในวังหลวง (ธงตรามหามงกุฎ) และวังหน้า (ธงจุฑามณี)

พระองค์ทรงสวมสายสะพาย “ลิจอง ดอนเนอร์ (Legion d’Honneur) ชั้นสายสะพาย” (เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดของฝรั่งเศสซึ่งจักรพรรดินโปเลียนที่ 3 (จักรพรรดิฝรั่งเศส) ทรงถวายพระองค์)

พระองค์ทรงให้จัดงานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำเพื่อรับรองชนชั้นสูงตะวันตก โดยไม่มีการแสดงละคร-ดนตรี

พระองค์ทรงพระราชทานบรมราชานุญาตให้ชาวตะวันตกที่อยู่ในกรุงเทพยืนเข้าเฝ้าในท้องพระโรง (ขุนนางสยามสวมเสื้อเข้าเฝ้า แต่ต้องหมอบกราบ)
พระองค์ทรงพระราชทานพระหัตถ์ (มือ) ให้ชาวตะวันตกจับ และทรงมีพระบรมราชานุญาตให้ชนชั้นสูงตะวันตกดื่มเครื่องดื่ม-สูบบุหรี่ต่อหน้าพระพักตร์
พระองค์ทรงพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้กับขุนนางสยาม และชนชั้นสูงตะวันตกที่มีความชอบเพื่อเป็นเกียรติ์

สงครามสยาม-พม่าในสมัยรัชกาลที่ 4

กองทัพหลวงเคลื่อนทัพเพื่อรบกับพม่า (Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้เคลื่อนทัพโจมตีพม่าหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวสวรรคต

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในปี พ.ศ. 2395 อังกฤษไม่พอใจที่พม่าผูกขาดการค้าจึงส่งกองทัพทำสงครามอังกฤษ-พม่าครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2395
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงฉวยโอกาสที่พม่าทำสงครามกับอังกฤษแต่งตั้งให้พระเจ้าน้องยาเธอกรมหลวงวงศาธิราชสนิทเป็น “แม่ทัพใหญ่” และเจ้าพระยายมราชเป็น “ทัพหน้า” เคลื่อนทัพโจมตีเมืองเชียงตุง แต่ไม่ประสบความสำเร็จ
ในปี พ.ศ. 2396 สงครามยุติลงโดยอังกฤษเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ พระเจ้าปะกัน (กษัตริย์พม่า) ทรงจำต้องเสียกรุงหงสาวดีและเมืองใกล้เคียงเพิ่มขึ้น ส่งผลให้พม่าเสียดินแดนภาคใต้ทั้งหมด
ในปี พ.ศ. 2396 พระเจ้ามินดง (พระราชอนุชา (น้องชาย) ในพระเจ้าปะกัน) ทรงก่อกบฏยึดอำนาจจากพระเจ้าปะกัน, ทรงปฏิรูปประเทศให้ทันสมัย และทรงย้ายเมืองหลวงไปกรุงมัณฑะเลย์

ในปี พ.ศ. 2398 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงฉวยโอกาสที่การเมืองพม่าวุ่นวาย แต่งตั้งให้พระเจ้าน้องยาเธอกรมหลวงวงศาธิราชสนิทเป็น “แม่ทัพใหญ่” และเจ้าพระยายมราชเป็น “ทัพหน้า” เคลื่อนทัพโจมตีเมืองเชียงตุงอีกครั้ง แต่ไม่ประสบความสำเร็จ

การพระราชทานสิ่งของให้กับแหม่มแอนนา

แหม่มแอนนาได้รับพระราชทานพระธำรงค์ (Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงพระราชทานพระธำมรงค์ (แหวน) ให้กับแหม่มแอนนาเพื่อเป็นการขอบพระทัยที่แหม่มแอนนาจัดการงานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำ แต่แหม่มแอนนาปฏิเสธ

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) เสด็จประพาสยุโรปครั้งที่ 1 และทรงพระราชทานพระธำมรงค์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ให้กับแหม่มแอนนา

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในปี พ.ศ. 2410 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงพระราชทานเหรียญที่ระลึกให้กับแหม่มแอนนาก่อนที่จะเดินทางออกจากประเทศสยาม

ในปี พ.ศ. 2412 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้พระวิสูตรสาครดิฐ (กัปตัน จอห์น บุช) นำเงินพระราชทานไปให้กับแหม่มแอนนาที่สหรัฐอเมริกา พระวิสูตรสาครดิฐนำเงินพระราชทานจำนวน 400 เหรียญสหรัฐอเมริกาให้กับแหม่มแอนนา เพื่อเป็นการขอพระทัยสำหรับการเป็นพระอาจารย์

เหรียญที่ระลึกของรัชกาลที่ 4

กระบวนการยุติธรรมในสมัยรัชกาลที่ 4

เจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกา
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

เจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกาถูกจับกุม, ถูกไต่สวน, ถูกล่ามโซ่, ถูกทรมาน และถูกเฆี่ยนตี

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในประวัติศาสตร์สยามไม่มีประวัติของบุคคลทั้งสองนี้แต่อย่างใดจึงไม่อาจสรุปได้ว่าการไต่สวนพิจารณาคดีของทั้งสองมีจริงหรือไม่ แต่ผู้เขียนพบว่ามีกระบวนการยุติธรรมที่น่าสนใจที่ควรจะกล่าวถึง
ในปี พ.ศ. 2398 เซอร์ จอห์น เบาว์ริง และคณะราชทูตอังกฤษอัญเชิญพระราชสาส์นและเครื่องราชบรรณาการของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (กษัตริย์อังกฤษ) เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เพื่อเจรจาขอแก้ไข "สนธิสัญญาเบอร์นี (Burney Treaty)"
รัฐบาลสยามและอังกฤษทำ "สนธิสัญญาเบาว์ริง (Bowring Treaty)" เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2398 ส่งผลให้ประเทศสยามต้องเสียสิทธิสภาพนอกอาณาเขต (Extraterritoriality-สิทธิในการพิจารณาคดีคนในบังคับของชาติตะวันตก) และต้องปฏิรูประบบกฎหมาย, ตำรวจ และศาล

- **ด้านกฎหมาย**

ในสมัยรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 1 - 4) ประเทศสยามใช้ "กฎหมายตราสามดวง" (กฎหมายเก่าตั้งแต่สมัยอยุธยาซึ่งแทบไม่เคยมีการแก้ไข) เป็นหลัก (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "กฎหมายตราสามดวง" ได้ใน "เกร็ดประวัติศาสตร์ที่ควรรู้"*)
ชาติตะวันตกมักอ้างว่า กฎหมายของประเทศสยามล้าสมัย, ไม่ยุติธรรม และเรียกร้องให้ประเทศสยามปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงต้องตรากฎหมายใหม่เกือบ 500 ฉบับ และทรงให้ประกาศต่างๆมีผลบังคับใช้เหมือนกฎหมาย เช่น ประกาศให้ชาวสยามรับจ้างชาติตะวันตก, ประกาศห้ามนำคนในบังคับของชาติตะวันตกมาเป็นทาส, ประกาศให้ประชาชนและขุนนางสามารถเป็นเจ้าของละครผู้หญิง ในปี พ.ศ. 2401 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้ตั้งโรงพิมพ์หลวงขึ้นในพระบรมมหาราชวัง (โรงอักษรกิจจานุเบกษา) เพื่อพิมพ์ประกาศราชการ (หนังสือราชกิจจานุเบกษา) สำหรับเผยแพร่ให้กับประชาชน (ในยุคนั้นกฎหมายถือเป็นของสูงมีเฉพาะกษัตริย์, พระบรมวงศานุวงศ์ และขุนนางเท่านั้นที่มีสิทธิอ่าน)

● ด้านศาล

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ประเทศสยามใช้กระบวนการศาลรูปแบบเดิม, ไม่มีการแบ่งศาลออกเป็นหลายศาล-หลายระดับ และใช้วิธีการไต่สวนแบบจารีตนครบาล (การพิจารณาคดีด้วยการทรมานจำเลย)

ผู้ถูกกล่าวหาหลายรายต้องสารภาพโดยที่ไม่ได้ทำความผิด (เนื่องจากพวกเขาทนการถูกทรมานไม่ไหว) (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "การพิจารณาคดีในสมัยรัชกาลที่ 4 - 5" ได้ใน "เกร็ดประ วัติศาสตร์ที่ควรรู้"*)

ชาติตะวันตกมักอ้างว่า กระบวนการยุติธรรมของประเทศสยามโหดร้าย-ไม่ยุติธรรมจึงไม่ยอมรับ และเรียกร้องขอสิทธิสภาพนอกอาณาเขตให้กับคนในบังคับของประเทศของตน

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงจัดตั้งศาลกงสุล และศาลต่างประเทศเพื่อพิจารณาคดีสำหรับคนในบังคับของชาติตะวันตก โดยมีวิธีการพิจารณาคดีคือ

- คดีแพ่งและคดีอาญาที่คนในบังคับของชาติตะวันตกเป็นจำเลยให้กงสุลของประเทศนั้นๆมีอำนาจพิจารณาตัดสินคดีความ โดยไม่ใช้วิธีการไต่สวนแบบจารีตนครบาล
- คดีแพ่งและคดีอาญาที่คนในบังคับของชาติตะวันตกเป็นโจทก์และชาวสยามเป็นจำเลยให้ขึ้นศาลไทย (แต่อนุญาตให้กงสุลของประเทศนั้นๆเข้าไปนั่งฟังการพิจารณาคดี)

● ด้านตำรวจ

ในปี พ.ศ. 2403 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงจัดตั้งตำรวจพระนครบาล (กองโปลิสคอนสเตเบิล)

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้จ้างหลวงรัฐยาภิบาลบัญชา (กัปตัน เอส.เย.เบิร์ดเอมส์) เป็น "ผู้บังคับกองโปลิส" โดยมีหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับชีวิตและทรัพย์สินของชาวตะวันตก และความสงบเรียบร้อยภายในพระนครแทนข้าหลวงกองจับ-กองตระเวนซ้ายขวา

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้ตั้งตำรวจพระนครบาลที่โรงกระทะ (สำนักงานเขตสัมพันธ์วงศ์), ทรงให้จ้างชาวมลายู-อินเดียเป็นตำรวจ โดยเริ่มปฏิบัติงานครั้งแรกที่ตลาดสำเพ็ง (ตำรวจพระนครบาลเปลี่ยนเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติในเวลาต่อมา)

การผนวชของรัชกาลที่ 5

เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ทรงผนวชเป็นสามเณร (Deleted Scene)

ข้อมูลในภาพยนตร์

เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) ทรงผนวชเป็นสามเณรที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) ช่วงที่แหม่มแอนนาเป็นพระอาจารย์ของพระองค์

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในปี พ.ศ. 2409 เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) ทรงผนวชเป็นสามเณรที่วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเวลา 6 เดือน (ระหว่างที่พระองค์ทรงผนวช พระองค์ทรงหยุดเรียนหนังสือกับแหม่มแอนนาชั่วคราว)

ในปี พ.ศ. 2411 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) สวรรคต พระองค์ทรงขึ้นครองราชย์เป็น “พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5)” เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2411

ในปี พ.ศ. 2416 พระองค์ทรงผนวชเป็นภิกษุที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) เป็นเวลา 27 วัน โดยมีกรมหมื่นบวรรังษีสุริยพันธ์เป็นพระราชอุปัชฌาย์ และพระสาสนโสภณเป็นพระราชกรรมวาจาจารย์

เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (ขณะทรงผนวชเป็นสามเณร)

การพระราชทานช้างให้กับสหรัฐอเมริกา

รัชกาลที่ 4 ทรงได้รับจดหมายจากประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา (Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงได้รับจดหมายตอบกลับจากประธานาธิบดี อับราฮัม ลินคอร์น (ประธานาธิบดีอเมริกา) ซึ่งปฏิเสธ และขอบพระทัยสำหรับการพระราชทานช้างให้กับสหรัฐอเมริกา

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในปี พ.ศ. 2404 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้ กัปตัน เบอเรียน (กัปตันอเม ริกัน) ซึ่งเดินทางเข้าสู่กรุงเทพนำพระราชหัตถเลขา ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2404 ส่งถึงประธานาธิบดี เจมส์ บูแคนัน (ประธานาธิบดีอเมริกา) โดยทรงมีพระราชประสงค์ที่จะทรงพระราชทานช้าง (ตัวผู้และตัวเมีย) ให้กับสหรัฐอเมริกาเพื่อเป็นการเจริญสัมพันธไมตรี

อับราฮัม ลินคอล์น ขึ้นดำรงตำแหน่ง “ประธานาธิบดี” เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2404

สงครามกลางเมืองอเมริกาเริ่มขึ้นที่เมืองฟอร์ด ซัมเตอร์ (เซาท์แคโรไลนา สหรัฐอเมริกา) ส่งผลให้ประธานาธิบดี อับราฮัม ลินคอล์น ไม่สนใจเรื่องการพระราชทานช้างของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)

ในปี พ.ศ. 2405 ประธานาธิบดี อับราฮัม ลินคอล์น ถวายจดหมายตอบกลับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2405

เขาปฏิเสธ และขอบพระทัยสำหรับการพระราชทานช้างโดยอ้างว่า สหรัฐอเมริกามีภูมิอากาศ และภูมิประเทศที่ไม่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงช้าง

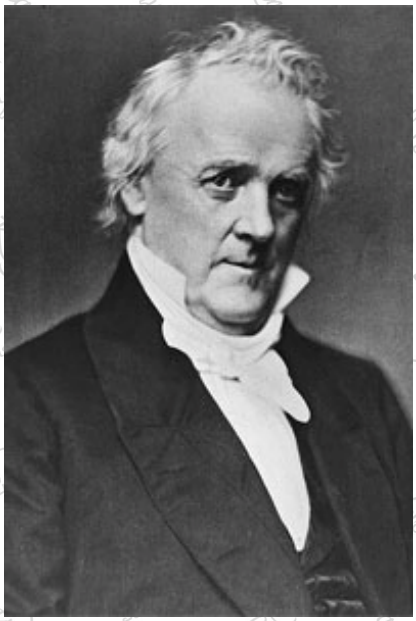

ประธานาธิบดี เจมส์ บูแคนัน (23 เมษายน 2334 - 1 มิถุนายน 2411)

การประหารชีวิตในสมัยรัชกาลที่ 1 - 4

เจ้าจอมทับทิมและพระครูปลัดใบฎีกา
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงลงพระราชอาญาประหารชีวิตเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกาที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) ด้วยการตัดศีรษะ

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในประวัติศาสตร์สยามไม่มีประวัติของบุคคลทั้งสองนี้แต่อย่างใดจึงไม่อาจสรุปได้ว่าการประหารชีวิตของทั้งสองมีจริงหรือไม่ แต่ผู้เขียนพบว่ามีการประหารชีวิตที่น่าสนใจที่ควรจะกล่าวถึง
ในสมัยรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 1 - 5) มีรายละเอียดในการประหารชีวิตนักโทษคือ

- **สถานที่ :** มีการประหารชีวิตหลายสถานที่ (วัดปทุมคงคา (วัดสำเพ็ง), วัดสันติธรรมาราม (วัดโคกขี้แร้ง), วัดพลับพลาไชย (วักโศก), วัดดิสหงสาราม (วัดมักกะสัน)) แต่ไม่เคยมีการประหารชีวิตที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว)
- **รูปแบบ :** มีการประหารชีวิตหลายรูปแบบ (การทุบด้วยท่อนไม้จันทร์, การตัดศีรษะ, การใส่ตะกร้อหวายให้ช้างแตะ, การโบย, การขังกรงประจาน)

ในปี พ.ศ.2325 สมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก (รัชกาลที่ 1) ทรงจับกุมสมเด็จพระเจ้าตากสิน และทรงลงอาญาประหารชีวิตที่วัดอรุณราชวราราม (วัดแจ้ง) ฐานทรงวิกลจริต เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2325 (บางข้อมูลระบุช่วงระหว่างวันที่ 6 - 10 เมษายน 2325)
พระบรมวงศานุวงศ์ในสมเด็จพระเจ้าตากสิน (ชาย) และขุนนางที่จงรักภักดีต่อสมเด็จพระเจ้าตากสินกว่า 50 รายถูกประหารชีวิตด้วยการตัดศีรษะ (เจ้าฟ้ากรมขุนอินทรพิทักษ์ (พระราชโอรสในสมเด็จพระเจ้าตากสิน), พระเจ้าหลานเธอกรมขุนรามภูเบศร์, พระยาพิชัย (ดาบหัก), เจ้าพระยานครราชสีมา, พระยาสวรรค์ และพระยารามัญวงศ์) นอกนั้นถูกถอดยศทั้งหมด (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "ปริศนาการสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าตากสิน" ได้ใน "เกร็ดประวัติศาสตร์ที่ควรรู้"*)

ในปี พ.ศ.2327 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงให้ขุดหีบพระบรมศพของสมเด็จพระเจ้าตากสิน, ทรงพระราชทานเพลิงพระบรมศพ และทรงให้อัญเชิญพระอังคาร (อัฐิ) บรรจุในพระเจดีย์ที่วัดบางยี่เรือใต้ (วัดอินทารามวรวิหาร)

ในปี พ.ศ. 2346 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงจับได้ว่า พระองค์เจ้าลำดวนและพระองค์เจ้าอินทปัตซ่องสุมคนแอบฝึกวิชาในตอนกลางคืนร่วมกับพระยาเกษตราธิบดีจึงทรงลงพระราชอาญาประหารชีวิต ฐานคบคิดจะทำร้ายพระองค์และก่อกบฏ

ในปี พ.ศ. 2352 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ทรงลงพระราชอาญาประหารชีวิตเจ้าฟ้าสุพันธวงศ์ (พระราชนัดดา (หลาน) ในรัชกาลที่ 1), เจ้าฟ้ากรมขุนกษัตรานุชิต (พระราชโอรสในสมเด็จพระเจ้าตากสิน) และบุคคลอื่นรวมมากกว่า 100 ราย ฐานคบคิดจะก่อกบฏ

ในปี พ.ศ. 2358 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ทรงลงพระราชอาญาประหารชีวิตสมเด็จเจ้าฟ้าชายทัศไภย (พระราชโอรสในสมเด็จพระเจ้าตากสิน) และเจ้าจอมในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ฐานลักลอบเป็นชู้

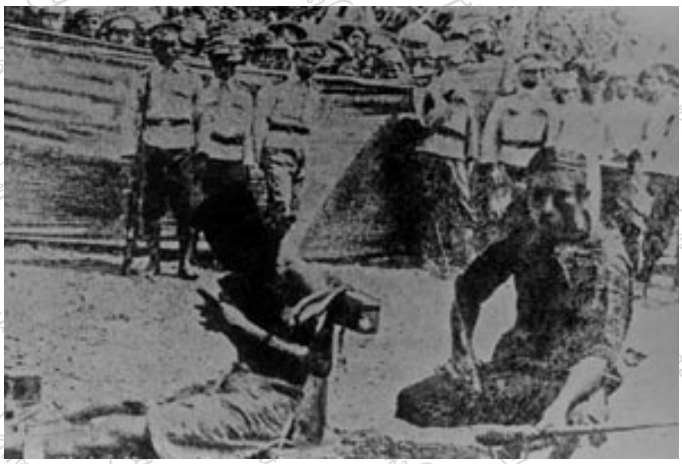

การประหารชีวิตด้วยการตัดศีรษะในสมัยรัตนโกสินทร์

ใน พ.ศ. 2370 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงมีพระราชบัญชาให้ขังพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 (กษัตริย์ล้านช้าง) และครอบครัวของพระองค์ในกรงเหล็กประจานที่หน้าพระที่นั่งสุทไธสวรรย์ ฐานก่อกบฏ (ในยุคนั้นล้านช้างเป็นเมืองขึ้นของประเทศสยาม) พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 และครอบครัวของพระองค์ทรงถูกทรมานด้วยเครื่องกรมกรณ์ (ครก-สาก (สำหรับโขลก), เบ็ด (สำหรับเกี่ยวแขวน), กระทะ (สำหรับต้ม), ขวาน-เลื่อย (สำหรับผ่าอก) และขาหยั่ง (สำหรับแห่ประจาน))

พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 และครอบครัวของพระองค์ทรงถูกนำไปแห่ประจาน เพื่อให้ประชาชนสาบแช่งเวลาบ่ายแดดร่มของทุกวันพระโลหิตไหลจนสิ้นพระชนม์ทุกพระองค์

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงให้นำพระศพของพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 และครอบครัวของพระองค์ทุกพระองค์ไปเสียบประจานที่วัดราชวรินทร์ (วัดสำเหร่)

ในปี พ.ศ. 2391 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงจับได้ว่า กรมหลวงรักษรณเรศร (พระราชโอรสในรัชกาลที่ 2) ทรงซ่องสุมเจ้านายและขุนนางจำนวนมากจึงลงพระราชอาญาประหารชีวิตที่วัดปทุมคงคาด้วยท่อนไม้จันทร์ ฐานคบคิดจะก่อกบฏ, มักใหญ่ใฝ่สูงทำตัวเทียมกษัตริย์, ยักยอกเงินเบี้ยหวัด-เงินค่าบูชาพระบาท และมีพฤติกรรมฝักใฝ่เพศชาย (พระบรมวงศานุวงศ์และขุนนาง 7 รายถูกประหารชีวิตด้วยการตัดศีรษะ)

ในปี พ.ศ. 2400 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงลงพระราชอาญาประหารชีวิตขุนสุวรรณและเจ้าจอมมารดาช้อย (เจ้าจอมมารดาในพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว) ที่วัดดิสหงสาราม (วัดมักกะสัน) ฐานลักลอบเป็นชู้

การปล่อยทาสในสมัยรัชกาลที่ 4

แหม่มแอนนากับเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง)
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

แหม่มแอนนาเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เพื่อทูลอธิบายเรื่องที่เธอไถ่ตัวและปล่อย "ละออ" (ทาสหญิงของเจ้าจอมมารดาอึ่ง) เป็นอิสระโดยไม่รับการยินยอมจากเจ้าจอมมารดาอึ่ง

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงวินิจฉัยให้การปล่อยทาสถูกต้องตามกฎหมาย

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในสมัยรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 1 - 4) ประเทศสยามไม่มีกฎหมายเลิกทาส ทาสที่ต้องการไถ่ตัวต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หรือได้รับการยินยอมจากนายทาส

ทาสมีหลายประเภท บางประเภทไถ่ถอนตนเองได้ แต่บางประเภทไถ่ถอนตนเองไม่ได้ (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "การเลิกทาสและระบบไพร่ในสมัยรัชกาลที่ 5" ได้ใน "จดหมายเหตุที่ควรรู้"*)

แหม่มแอนนาเขียนจดหมายทูลถามพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เรื่องการปล่อยทาส และพระองค์ทรงมีพระราชหัตถเลขาเลขที่ 108 ตอบกลับแหม่มแอนนาเรื่องการปล่อยทาสว่า

"แม้จะเป็นพระเจ้าอยู่หัวของชาวสยาม การที่จะให้เสรีแก่ทาสให้พ้นจากข้อพันธะที่จะต้องรับใช้นายตามกฎหมายของพวกเขานั้นจะเป็นการละเมิดกฎหมาย และขนบประเพณีของสยามอย่างแรง หรือการที่จะให้ความสะดวกแก่เธอที่จะซื้อทาสทั้งสอง และปล่อยให้เป็นเสรี โดยปราศจากความยินยอมของคุณแพนายของพวกเขานั้นก็เป็นการละเมิดอย่างสูงสุดเช่นกัน"

การกบฏในสมัยรัชกาลที่ 4

แม่ทัพอาลักษณ์เคลื่อนทัพเพื่อก่อกบฏ
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

แม่ทัพอาลักษณ์เคลื่อนทัพมาหาพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เพื่อหมายสังหารพระองค์ และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในประวัติศาสตร์สยามและหนังสือทั้งสองเล่มของแหม่มแอนนาไม่ได้ระบุเหตุการณ์กบฏแต่อย่างใด อีกทั้งในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ไม่ปรากฏว่ามีการก่อกบฏ เหตุการณ์นี้จึงน่าจะเป็นเพียงจินตนาการของผู้สร้างภาพยนตร์เรื่องนี้เท่านั้น แต่ผู้เขียนพบว่ามีเหตุการณ์ที่น่าสนใจที่ควรจะกล่าวถึง

ในปี พ.ศ. 2399 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) และเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) เสด็จพระราชดำเนินไปสนามหลวงโดยรถม้าพระที่นั่ง แต่รถม้าพระที่นั่งล่ม ส่งผลให้พระองค์และเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) ทรงได้รับบาดเจ็บ (พระเศียร (ศีรษะ) ของเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) แตก)

หน่วยข่าวกรองอังกฤษตีแผ่กรณี "ลอบปลงพระชนม์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)" เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2399

หนังสือพิมพ์ Illustrated Times (หนังสือพิมพ์อังกฤษ) ตีพิมพ์บทความเรื่อง "ความล้มเหลวในการลอบปลงพระชนม์พระเจ้ากรุงสยาม" โดยระบุว่า

"เราได้รับรายงานที่โลดโผนจากสำนักข่าวของเราในเมืองมัทราส (อินเดีย) ว่าสมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม (รัชกาลที่ 4) ได้รับการทูลเชิญเมื่อ 2 เดือนมาแล้ว (ตุลาคม 2399) ให้เป็นองค์ประธานในงานเลี้ยงซึ่งจัดให้มีขึ้นโดยคหบดีที่มั่งคั่งที่สุดในกรุงสยาม งานนี้เป็นงานใหญ่พระเจ้าอยู่หัวทรงตอบรับคำเชิญซึ่งปกติขัดกับพระราชประเพณีแห่งราชสำนักสยาม พระราชอนุชาของพระเจ้าอยู่หัว (พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว) ทรงคลางแคลงพระทัยในคำเชิญที่ผิดปกติวิสัย แน่นอนมันดูผิดสังเกตจึงได้ทูลแนะนำไม่ให้เสด็จ

พระราชดำเนินไป ด้วยแน่พระทัยว่าจะมีเหตุร้ายเกิดขึ้นซึ่งจะเป็นภัยต่อพระองค์ แต่เนื่องจากพระเจ้าอยู่หัวทรงตอบรับไปจึงไม่มีพระราชประสงค์ที่จะแสดงความรังเกียจสงสัยเพราะอุปทานดังกล่าว แต่เพื่อเป็นทางออกที่ดีจึงทรงออกอุบายส่งบุคคลอื่นปลอมตัวไปแทนในงานนั้น บุคคลนั้นต้องสวมฉลองพระองค์เลียนแบบกษัตริย์เพื่อให้ดูสมจริง ข้าราชบริพารคนหนึ่งที่มีรูปร่าง, หน้าตา, ความสูง และลักษณะท่าทางคล้ายคลึงพระเจ้าอยู่หัวที่สุดถูกคัดเลือก และส่งไปเพื่อจุดประสงค์ดังกล่าว หมายกำหนดการสำหรับเวลาที่จะเสด็จพระราชดำเนินไปถึงงานเลี้ยงเป็นตอนเที่ยงคืน พระเจ้าอยู่หัวปลอมเดินตามแผนที่วางไว้ทุกขั้นตอน หลังจากที่เดินทางถึงบริเวณงาน และถูกอัญเชิญเข้าสู่ที่ประทับที่พระราชบัลลังก์ที่จัดเตรียมไว้เป็นพิเศษ ทันทีที่นั่งลงก็เกิดเสียงระเบิดขึ้นสนั่นหวั่นไหว ความรุนแรงของระเบิดปลิดชีพตัวแทนผู้เคราะห์ร้ายของพระเจ้าอยู่หัวในพริบตาพร้อมกับผู้ติดตามอีก 7 รายซึ่งยืนอารักขาอยู่ที่นั่น

ส่วนความคืบหน้าในการสอบสวนคาดว่ายากที่จะชี้ตัวผู้บงการได้ เพราะจากรูปการมีบุคคลสำคัญที่เข้าไปเกี่ยวข้องด้วยหลายรายซึ่งเป็นการยากต่อการสืบพยาน การรายงานข่าวจึงไม่คืบหน้าต่อไปอีก"

หลังจากที่ข่าวนี้ถูกเผยแพร่ออกไปพระสยามธุรพาหะ (ดี.เค.เมซัน-กงสุลสยามประจำกรุงลอนดอน) ไม่มีการแก้ข่าว หรือประท้วง

ในปี พ.ศ. 2404 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้คณะราชทูตอัญเชิญพระราชสาส์น และเครื่องราชบรรณาการไปถวายจักรพรรดินโปเลียนที่ 3 (จักรพรรดิฝรั่งเศส)

หนังสือพิมพ์ L'Illustration (หนังสือพิมพ์ฝรั่งเศส) ตีพิมพ์บทความโดยอ้างว่า ราชทูตสยามเล่าเรื่องความเป็นไปในราชสำนักสยามว่า

"หลังจากรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) สิ้นสุดลง กษัตริย์พระองค์ใหม่ไม่มีผู้ใดเหมาะสมเท่าเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) ที่เป็นรองจากกษัตริย์ทางด้านปกครองอยู่ ณ กรุงสยามในเวลานี้"

ในปี พ.ศ. 2407 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงไว้วางพระราชหฤทัยในเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) อย่างมาก

พระบรมวงศานุวงศ์และขุนนางเกรงว่า หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) สวรรคต เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) จะขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์จึงทูลเตือนพระองค์เรื่องของเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) แต่พระองค์ทรงไม่ใส่พระทัยและปฏิบัติพระองค์เป็นปกติเรื่อยมา (มีข่าวลือว่า รัชกาลที่ 4 ทรงให้เซ้งตึกและที่ดินที่สิงคโปร์เพื่อพระราชทานให้กับพระบรมวงศานุวงศ์ในพระองค์)

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงจับได้ว่า พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตระเตรียมอาวุธ-กระสุนจำนวนมาก

พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงทูลอ้างว่า พระองค์ทรงตระเตรียมอาวุธเพื่อปกป้องราชสมบัติจากเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง)

ในปี พ.ศ. 2408 พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวสวรรคตอย่างปริศนา เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2408 ขณะทรงมีพระชนมายุ 56 พรรษา 4 เดือน

การเข้าเฝ้าของคณะราชทูตฝรั่งเศส

คณะราชทูตฝรั่งเศส
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

คณะราชทูตฝรั่งเศสทูลอธิบายพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เรื่องเรือขนอาวุธของฝรั่งเศสซึ่งลุกล้ำน่านน้ำของประเทศสยาม

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

รัชกาลที่ 4 กับคณะราชทูตฝรั่งเศส

ในปี พ.ศ. 2228 คณะราชทูตฝรั่งเศสอัญเชิญพระราชสาส์น, เครื่องราชบรรณาการ และทหารฝรั่งเศสของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 (จักรพรรดิฝรั่ง เศส) เข้าเฝ้าสมเด็จพระนารายณ์ (กษัตริย์อยุธยา)
สมเด็จพระนารายณ์ทรงให้ทหารฝรั่งเศสไปรักษาเมืองธนบุรีและเมืองมะริด (พม่า)
ในปี พ.ศ. 2232 สมเด็จพระเพทราชา (กษัตริย์อยุธยา) ทรงมีพระราชบัญชาให้ขับไล่ทหารฝรั่งเศสออกจากอาณาจักรอยุธยา (เนื่องจากพระองค์ทรงเกรงว่า ฝรั่งเศสจะยึดครองอาณาจักรอยุธยา) ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรอยุธยา-ฝรั่งเศสยุติลง
ในปี พ.ศ. 2406 คณะราชทูตฝรั่งเศสอัญเชิญพระราชสาส์น, เครื่องราชบรรณาการ, เครื่องราชอิสริยาภรณ์ (ลิจอง ดอนเนอร์ (Legion d'Honneur) ชั้นสายสะพาย) และกระบี่ของจักรพรรดินโปเลียนที่ 3 (จักรพรรดิฝรั่งเศส) เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2406 (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "การเจริญสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศในสมัยรัชกาลที่ 4" ได้ใน "จดหมายเหตุที่ควรรู้"*)

การพบกันอีกครั้งระหว่างรัชกาลที่ 5 กับแหม่มแอนนา

รัชกาลที่ 5 กับแหม่มแอนนา
(Deleted Scene)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งเพื่อมาเยี่ยมแหม่มแอนนาที่บ้านพักของเธอ

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในปี พ.ศ. 2440 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) เสด็จประพาสยุโรปครั้งที่ 1 เมื่อเดือนเมษายน-ธันวาคม 2440

พระองค์ทรงแต่งตั้งสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง (พระอัครมเหสี) เป็น "ผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน" และทรงสถาปนาเป็น "สมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรีบรมราชินีนาถ"

พระองค์ทรงพระราชทานวโรกาสให้แหม่มแอนนาและหลานสาวของเธอเข้าเฝ้าที่สถานทูตสยามประจำกรุงลอนดอน (อังกฤษ) เป็นการส่วนพระองค์ ขณะที่พระองค์เสด็จประพาสอังกฤษ เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2440

พระองค์ทรงตำหนิแหม่มแอนนาที่นำพระบรมสาทิสลักษณ์ (ภาพวาด) ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ซึ่งทรงดูชราภาพอย่างมากใส่ในหนังสือ "The English Governess at The Siamese Court" แต่แหม่มแอนนาทูลอ้างว่า เธอเขียนเรื่องจริง

ข่าวการเสด็จประพาสรัสเซียของรัชกาลที่ 5

การเข้าเฝ้ารัชกาลที่ 4 ของแหม่มแอนนา

รัชกาลที่ 4 กับแหม่มแอนนา
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) นำแหม่มแอนนาและบุตรชายของเธอเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ที่ท้องพระโรง

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในปี พ.ศ. 2405 แหม่มแอนนาและบุตรชายของเธอเดินทางสู่ประเทศสยามเพื่อรับตำแหน่งเป็น "พระอาจารย์" สอนภาษาอังกฤษ, วิทยาศาสตร์เบื้องต้น, วรรณคดีอังกฤษ และขนบธรรมเนียมอังกฤษให้แก่เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) พระวิสูตรสาครดิฐ (กัปตัน จอห์น บุช) นำแหม่มแอนนาเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เพื่อรับตำแหน่ง "พระอาจารย์" ให้กับเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2405

พระวิสูตรสาครดิฐ (กัปตัน จอห์น บุช)
(4 สิงหาคม 2362 - 3 สิงหาคม 2448)

ข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ถูกกล่าวถึง

ภาพยนตร์มีเหตุการณ์ที่ถูกกล่าวถึงหลายเหตุการณ์ เหตุการณ์เหล่านี้ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของประเทศสยามและของโลก บางเหตุการณ์มีอยู่จริง แต่บางเหตุการณ์ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์ เนื่องจากในภาพยนตร์มีเหตุการณ์ที่ถูกกล่าวถึงหลายเหตุการณ์ ผู้เขียนจึงรวบรวมเฉพาะข้อมูลของเหตุการณ์ที่ถูกกล่าวถึงในภาพยนตร์ที่เห็นว่ามีประโยชน์มาสรุปเพื่อให้เห็นภาพอย่างชัดเจน

สมรภูมิแอนตีตั้ม

รัชกาลที่ 4 กับแหม่มแอนนา (Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงตรัสบอกแหม่มแอนนาว่า สมรภูมิแอนตีตั้มมีคนถึง 70,000 คน ถูกสังหารภายในคืนเดียว

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในปี พ.ศ. 2404 อับราฮัม ลินคอล์น เข้ารับตำแหน่ง “ประธานาธิบดี” เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2404
อับราฮัม ลินคอล์น ผลักดันนโยบายเลิกทาสจนนำไปสู่สงครามกลางเมืองอเมริกา (ในยุคนั้นรัฐต่างๆแตกความคิดเห็นออกเป็น 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายที่เห็นด้วยกับการเลิกทาส (สหรัฐอเมริกา (United States of America (Union))-ฝ่ายเหนือ) และฝ่ายที่คัดค้านการเลิกทาส (สหพันธรัฐอเมริกา (Confederate States of America (Confederacy))-ฝ่ายใต้) สงครามยืดเยื้อถึง 4 ปี
ในปี พ.ศ. 2405 กองทัพแห่งสหภาพ (สหรัฐอเมริกา) เคลื่อนทัพสู่เมืองชาร์ปเบิร์ก-เมืองแอนตีตั้ม (แมรี่แลนด์ สหรัฐอเมริกา) และเผชิญหน้ากับกองทัพแห่งสหพันธมิตร (สหพันธรัฐอเมริกา)

นายพล จอร์จ บี แมคเคลเลน (กองทัพแห่งสหภาพ) เคลื่อนทัพโจมตีกองทัพแห่งสหพันธมิตรใกล้เมืองแอนตีตั้ม (แมรี่แลนด์ สหรัฐอเมริกา) เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2405 ช่วงเวลา 6.00 - 23.00 น.

นายพล โจเซฟ ฮุคเกอร์ (กองทัพแห่งสหภาพ) โจมตีกองทัพแห่งสหพันธมิตรทางปีกซ้ายจนถอยร่นไปที่โบสท์ดังเกอร์ และหวังให้กองทัพแห่งสหพันธมิตรถอยร่นไปจนถึง ถ.ซันเคน ซึ่งกองทัพแห่งสหภาพตั้งกองทัพรออยู่ แต่กองทัพแห่งสหพันธมิตรไม่ยอมถอยและตั้งมั่นต่อสู้

ตอนค่ำนายพล แอมบรอส เบิร์นไซด์ (กองทัพแห่งสหภาพ) เคลื่อนทัพมาทางสะพานเบิร์นไซด์โดยมีนายพลแอม บรอส โพเวล ฮิลล์ (กองทัพแห่งสหภาพ) ซึ่งแบ่งกองทัพจากเมืองฮาเพอร์เฟอรี่ (เวสท์เวอจิเนีย สหรัฐอเมริกา) ตามมาเป็นกองหลังเพื่อโจมตีกองทัพแห่งสหพันธมิตร

สมรภูมิแอนตีตั้ม

นายพล โรเบิร์ต อี ลี (กองทัพแห่งสหพันธมิตร) ต้องเผชิญกับการโจมตี 2 ด้าน แต่ยังคงยืนหยัดต่อสู้จนสามารถพากองทัพแห่งสหพันธมิตรถอยหนีข้ามลำธารแอนตีตั้มไปเวอจิเนีย (สหรัฐอเมริกา)

สงครามยุติลงโดยที่กองทัพแห่งสหภาพไม่สามารถทำลายกองทัพแห่งสหพันธมิตร ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตกว่า 3,500 ราย, บาดเจ็บกว่า 17,000 ราย และถูกจับกุมกว่า 1,700 ราย

การผนวชของรัชกาลที่ 4

รัชกาลที่ 4 และพระราชทายาท (Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงตรัสบอกแหม่มแอนนาว่า พระองค์ทรงเคยผนวชเป็นภิกษุ 27 พรรษาก่อนทรงขึ้นครองราชย์ที่อารามสงฆ์ใน จ.หนองคาย

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในปี พ.ศ. 2361 เจ้าฟ้ามงกุฎ (รัชกาลที่ 4) ทรงผนวชเป็นสามเณรโดยมีการสมโภชที่พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย, ทรงแห่ไปผนวชที่พระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) โดยมีสมเด็จพระสังฆราช (มี) เป็นพระอุปัชฌาย์และสมเด็จพระญาณสังวร (สุก) เป็นพระอาจารย์, เสด็จไปประทับอยู่ที่วัดมหาธาตุ และทรงลาผนวชช่วงออกพรรษา (รวมเป็นระยะเวลาประมาณ 7 เดือน)

ในปี พ.ศ. 2367 พระองค์ทรงผนวชอีกครั้งที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) โดยมีสมเด็จพระสังฆราช (ด่อน) เป็นพระอุปัชฌาย์ และทรงได้รับพระนามฉายาว่า "วชิรญาโณ (วชิรญาณภิกขุ)" พระองค์เสด็จไปประทับอยู่ที่วัดมหาธาตุ (วัดมหาธาตุวรวิหาร) 3 วัน และเสด็จไปจำพรรษาที่วัดราชาธิวาส (วัดราชาธิวาสราชวรวิหาร)

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) สวรรคต

เจ้าฟ้ามงกุฎ (รัชกาลที่ 4) ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะลาผนวชเพื่อทรงขึ้นครองราชย์ แต่ทรงถูกสมเด็จพระศรีสุราลัย (พระราชชนนี (มารดา) ในรัชกาลที่ 3) กับกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ (รัชกาลที่ 3) กีดกัน (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "วิบากกรรมก่อนการขึ้นครองราชย์ของรัชกาลที่ 4" ได้ใน "จดหมายเหตุที่ควรรู้"*)

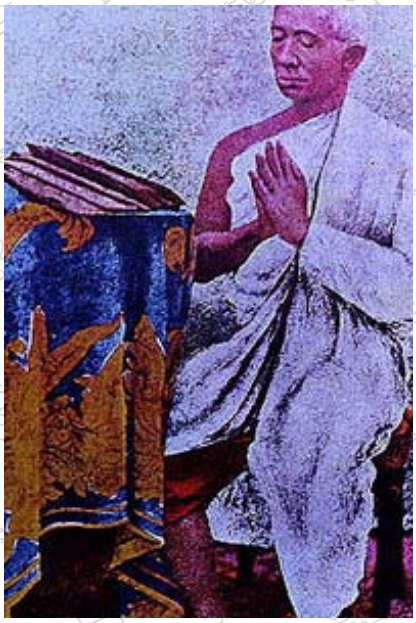

เจ้าฟ้ามงกุฎ
(ขณะทรงผนวชเป็นภิกษุ)

กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ทรงขึ้นครองราชย์เป็น "พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3)" เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2367

พระองค์ทรงผนวชนาน 27 พรรษา, เสด็จธุดงค์ไปตามหัวเมืองต่างๆทั่วประเทศ, ทรงพากเพียรศึกษาภาษาอังกฤษจนสามารถตรัสและเขียนได้อย่างเชี่ยวชาญ และทรงก่อตั้งธรรมยุตนิกาย (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "ธรรมยุตนิกาย" ได้ใน "เกร็ดประวัติศาสตร์ที่ควรรู้"*)

ในปี พ.ศ. 2379 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงถูกกดดันจากคณะสงฆ์ให้ทรงยอมรับธรรมยุตนิกายจึงทรงอาราธนาพระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) มาครองวัดบวรนิเวศวิหารแต่ทรงไม่ยอมรับธรรมยุตนิกายเป็นนิกายหนึ่งในพุทธศาสนา

ในปี พ.ศ. 2394 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) สวรรคต พระบรมวงศานุวงศ์และเหล่าขุนนางลงความเห็นให้ทูลเชิญพระองค์ทรงขึ้นครองราชย์ พระองค์ทรงลาผนวชออกจากการภิกษุและทรงขึ้นครองราชย์เป็น "พระ บาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)" เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2394

การล่าอาณานิคมของชาติตะวันตกในเอเชียอาคเนย์

รัชกาลที่ 4 กับแม่ทัพอาลักษณ์
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

แม่ทัพอาลักษณ์ทูลบอกพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ว่าพม่าเป็นอาณานิคมของอังกฤษ เวียดนามและกัมพูชาเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในสมัยรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 1 - 5) เอเชียอาคเนย์เผชิญกับการล่าอาณานิคมของชาติตะวันตก (อังกฤษและฝรั่งเศส) แต่ผู้เขียนพบว่ามีเหตุการณ์การล่าอาณานิคม (พม่า, เวียดนาม (ญวน) และกัมพูชา (เขมร)) ที่น่าสนใจที่ควรจะกล่าวถึง

- **พม่า**

ในปี พ.ศ. 2367 อังกฤษไม่พอใจที่พม่าพยายามขยายอาณาจักรเข้าสู่อาณานิคมอินเดียจึงขอความช่วยเหลือจากประเทศสยาม (ในยุคนั้นอินเดียเป็นอาณานิคมของอังกฤษ)
พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงให้เคลื่อนทัพเพื่อร่วมมือกับอังกฤษทำสงครามอังกฤษ-พม่าครั้งที่ 1 สงครามยืดเยื้อถึง 2 ปี
ในปี พ.ศ. 2369 สงครามยุติลงโดยประเทศสยาม-อังกฤษเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ พระเจ้าจักกายแมง (กษัตริย์พม่า) ทรงจำต้องทำ "สนธิสัญญายันดาโบ (Treaty of Yandabo)" ส่งผลให้พม่าต้องเสียเมืองอัสสัม, เมืองมณีปุระ, เมืองยะไข่ และเมืองตะนาวศรีให้กับอังกฤษ เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2369
อังกฤษคืนเมืองที่พม่ายึดไปจากประเทศสยามให้กับประเทศสยาม แต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงปฏิเสธ (เนื่องจากพระองค์ทรงเห็นว่า อังกฤษคืนเฉพาะเมืองชั้นในที่ทุรกันดาน โดยไม่ยอมคืนเมืองชายฝั่ง และต้องการใช้ทหารสยามเป็นลูกหาบช่วยขนอาวุธ)

ในปี พ.ศ. 2395 อังกฤษไม่พอใจที่พม่าผูกขาดการค้าจึงทำสงครามอังกฤษ-พม่าครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2395

ในปี พ.ศ. 2396 สงครามยุติลงโดยอังกฤษเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะอีกครั้ง พระเจ้าปะกัน (กษัตริย์พม่า) ทรงจำต้องเสียกรุงหงสาวดีและพื้นที่ใกล้เคียงเพิ่มขึ้น ส่งผลให้พม่าเสียดินแดนภาค ใต้ทั้งหมด (อังกฤษเรียกดินแดนที่ยึดได้ทั้ง 2 ครั้งรวมกันว่า "พม่าตอนใต้ (Lower Burma)")

พระเจ้ามินดง (พระราชอนุชา (น้องชาย) ในพระเจ้าปะกัน) ทรงก่อกบฏยึดอำนาจจากพระเจ้าปะกัน

พระเจ้ามินดง (กษัตริย์พม่า) ทรงปฏิรูปประเทศให้ทันสมัย, ทรงยกเลิกระบบผูกขาดการค้า, ทรงส่งพระราชทายาทไปศึกษาที่ชาติตะวันตก, ทรงส่งราชทูตไปชาติตะวันตก (เพื่อหามิตรประเทศมาถ่วงอำนาจอังกฤษ) และทรงย้ายเมืองหลวงไปกรุงมัณฑะเลย์ (พม่า)

พระเจ้าธีบอ
(1 มกราคม 2402 - 19 ธันวาคม 2458)

ในปี พ.ศ. 2421 พระเจ้าธีบอ (กษัตริย์พม่า-หุ่นเชิดของพระมเหสี (พระนางศุภยลัต) และขุนนาง (แตงดาวุ่นกี้และกินหวุ่นมินกี้)) ทรงขึ้นครองราชย์

พระองค์ทรงดำเนินกุศโลบายเจริญสัมพันธไมตรีกับฝรั่งเศส (พระองค์ทรงพระราชทานสัมปทานไม้ในภาคเหนือ-เส้นทางเดินเรือในแม่น้ำอิระวดี-กิจการไปรษณีย์ให้กับฝรั่งเศส เพื่อแลกกับการที่ฝรั่งเศสยอมขายยุทธปัจจัย และขัดขวางอังกฤษไม่ให้ขยายอิทธิพลเพิ่ม) สร้างความไม่พอใจให้กับอังกฤษอย่างมาก

อังกฤษส่งคณะราชทูตเดินทางไปกรุงปารีสเพื่อเตือนฝรั่งเศสให้หยุดการขายยุทธปัจจัยให้กับพม่า โดยอ้าง "ข้อตกลงสมานฉันท์ ฉบับที่ 1 (Entente Cordiale I)" (ข้อตกลงที่ทั้งสองจะไม่แย่งดินแดนซึ่งกันและกัน เมื่อปี พ.ศ. 2387) ฝรั่งเศสจึงยอมถอนตัว

ในปี พ.ศ. 2428 ศาลหลุดดอ (ศาลพม่า) มีคำสั่งให้อายัดไม้จากบริษัทของอังกฤษที่ได้รับสัมปทานในภาคเหนือ (เนื่องจากไม้ที่ได้รับสัมปทานไม่ได้ชำระภาษี) และพิพากษาให้ชำระภาษี-ค่าปรับ

อังกฤษไม่พอใจคำพิพากษาจึงเคลื่อนทัพมาขู่พม่า พม่ายอมนิรโทษกรรม แต่อังกฤษไม่ยอมรับ (เนื่องจากอังกฤษเกรงว่า พม่าจะสมคบกับฝรั่งเศสอีกครั้ง) ส่งผลให้อังกฤษทำสงครามอังกฤษ-พม่าครั้งที่ 3

สงครามยุติลงโดยอังกฤษเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะอีกครั้ง พม่ากลายเป็นประเทศในอาณานิคมของอังกฤษ เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2428

อังกฤษบังคับให้พระเจ้าธีบอทรงสละราชสมบัติ, เนรเทศพระองค์และพระมเหสีไปอยู่ที่เมืองรัตนคีรี (อินเดีย) และแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแผ่นดินอินเดียปกครองพม่า

ในปี พ.ศ. 2458 พระเจ้าธีบอสวรรคต เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2458 ขณะทรงมีพระชนมายุ 56 พรรษา 11 เดือน รวมระยะเวลาครองราชย์นาน 7 ปี 1 เดือน สิ้นสุดราชวงศ์อลองพญา

- **ญวน (เวียดนาม)**

จักรพรรดิห่ามงี
(22 กรกฎาคม 2415 - 14 มกราคม 2486)

ในปี พ.ศ. 2391 จักรพรรดิตึดึ๊ก (จักรพรรดิญวน) ทรงไม่ยอมรับความเจริญจากชาติตะวันตก, ทรงปิดประเทศ และทรงต่อต้านการเผยแพร่ศาสนาคริสต์ของชาติตะวันตก

ในปี พ.ศ. 2400 จักรพรรดิตึดึ๊กทรงให้จับกุมและประหารชีวิตบาทหลวงชาวตะวันตกและชาวเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์เป็นจำนวนมาก

ชาลส์ เดอ มงติญี (กงสุลฝรั่งเศสประจำประเทศสยาม) เดินทางไปญวนเพื่อเจรจากับจักรพรรดิตึดึ๊กให้ทรงยอมเปิดประเทศ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ

ในปี พ.ศ. 2401 ฝรั่งเศสส่งเรือรบติดปืนใหญ่เข้าสู่น่านน้ำดานัง (เวียดนาม) และโจมตีดินแดนภาคใต้ของญวน สงครามยืดเยื้อถึง 2 ปี

ในปี พ.ศ. 2403 สงครามยุติลงโดยฝรั่งเศสเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ

ในปี พ.ศ. 2405 จักรพรรดิตึดึ๊กทรงจำต้องทำ “สนธิสัญญาไซ่ง่อน (Treaty of Saigon 1862) ฉบับที่ 1” ส่งผลให้ญวนต้องสูญเสียภาคใต้ 6 เมืองให้กับฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2405

ในปี พ.ศ. 2406 จักรพรรดิตึดึ๊กทรงต้องทำ “สนธิสัญญาเว้ (Treaty of Hue 1863) ฉบับที่ 1” เพื่อรับรอง “สนธิสัญญาไซ่ง่อน (Treaty of Saigon 1862)” เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2406

ในปี พ.ศ. 2407 จักรพรรดิตึดึ๊กทรงจำต้องทำข้อตกลงยอมให้ฝรั่งเศสมีอำนาจอย่างเต็มที่เหนือดินแดนของญวน และมีสิทธิที่จะแต่งตั้งจักรพรรดิ

ในปี พ.ศ. 2417 จักรพรรดิตึดึ๊กทรงต้องทำ “สนธิสัญญาไซ่ง่อน (Treaty of Saigon 1874)” ส่งผลให้ญวนต้องเปิดท่าเรือ และอนุญาตการค้าเสรี

ในปี พ.ศ. 2426 จักรพรรดิตึดึ๊กสวรรคต และทรงไม่มีพระราชทายาท ส่งผลให้พระบรมวงศานุวงศ์ทรงแย่งชิงราชสมบัติจนราชสำนักญวนเกิดความวุ่นวายอย่างหนัก

ญวนเปลี่ยนจักรพรรดิ 3 พระองค์ภายในปีเดียว (จักรพรรดิตึดึ๊ก (ครองราชย์ 4 วัน), จักรพรรดิเหียบเฮา (ครองราชย์ 4 เดือน) และจักรพรรดิเคียนปัค (ครองราชย์ 8 เดือน))

จักรพรรดิเหียบเฮา (จักรพรรดิญวน) ทรงต้องทำ “สนธิสัญญาเว้ (Treaty of Hue 1883) ฉบับที่ 2” โดยยอมให้ฝรั่งเศสมีอำนาจในการบริหารราชการ, การศาล, การคลัง และการค้าในญวนตอนเหนือจนถึงตอนกลางทั้งหมด เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2426

ในปี พ.ศ. 2427 จักรพรรดิเคียนปัค (จักรพรรดิญวน) ทรงจำต้องทำ "สนธิสัญญาเว้ (Treaty of Hue 1884) ฉบับที่ 3" เพื่อรับรองข้อตกลงใน "การประชุมฮัมมอน (Harmond Convention)" เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2427
ในปี พ.ศ. 2428 จักรพรรดิห่ามงี (จักรพรรดิญวน) ทรงนำประชาชนต่อสู้กับฝรั่งเศสแต่ทรงพ่ายแพ้ กองทัพฝรั่งเศสยึดพระบรมมหาราชวัง ญวนกลายเป็นประเทศในอาณานิคมของฝรั่งเศส
จักรพรรดิห่ามงีเสด็จหนีแต่ทรงถูกจับ และทรงถูกเนรเทศไปแอลจีเรีย ฝรั่งเศสแต่งตั้งจักรพรรดิดงคาน (จักรพรรดิญวน-หุ่นเชิดของฝรั่งเศส) ขึ้นครองราชย์ และแบ่งญวนออกเป็น 3 ส่วนคือ

- ภาคเหนือ (เขตอารักขาตังเกี๋ย (Tonkin)) มีเมืองฮานอยเป็นเมืองหลวง
- ภาคกลาง (เขตอารักขาอันนาม (Annam)) มีเมืองเว้เป็นเมืองหลวง
- ภาคใต้ (เขตอารักขาโคชินไชน่า (Cochinchina)) มีเมืองไซ่ง่อนเป็นเมืองหลวง

ในปี พ.ศ. 2486 จักรพรรดิห่ามงีสวรรคต เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2486 ขณะทรงมีพระชนมายุ 70 พรรษา 5 เดือน รวมระยะเวลาครองราชย์นาน 11 เดือน

● กัมพูชา (เขมร)

ในสมัยรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 1 - 4) กัมพูชา (เขมร) เป็นเมืองขึ้นของประเทศสยาม ชาวเขมรไม่พอใจประเทศสยามเป็นอย่างมาก (เนื่องจากประเทศสยามมักกดขี่, ขูดรีดภาษี และเกณฑ์ไพร่พลเพื่อใช้แรงงาน-ทำสงครามหลายครั้ง)
ในปี พ.ศ. 2399 สมเด็จพระหริรักษ์รามาธิบดี (กษัตริย์เขมร-หุ่นเชิดของประเทศสยาม) ทรงแอบส่งพระราชหัตถเลขาไปถวายจักรพรรดิโปเลียนที่ 3 (ฝรั่งเศส) ผ่านสายลับฝรั่งเศสในสิงคโปร์เพื่อขอให้ฝรั่งเศสคุ้มครองเขมรจากประเทศสยาม และทรงร้องขอเมืองที่ญวนยึดไปจากเขมรคืน
ชาลส์ เดอ มงติญี (กงสุลฝรั่งเศสประจำประเทศสยาม) เดินทางไปเมืองกำปอด (กัมพูชา) เพื่อเจรจาเรื่องการขอความคุ้มครองจากฝรั่งเศส
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงส่งสายลับประกบ ชาลส์ เดอ มงติญี และสมเด็จพระหริรักษ์รามาธิบดี สร้างความไม่พอใจให้กับฝรั่งเศสอย่างมาก
ในปี พ.ศ. 2403 สมเด็จพระหริรักษ์รามาธิบดีสวรรคต พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงแต่งตั้งนักองค์ราชาวดี (พระราชโอรสในสมเด็จพระหริรักษ์รามาธิบดี) ทรงขึ้นครองราชย์เป็น "สมเด็จพระนโรดมพรหมบริรักษ์"

สมเด็จพระนโรดมพรหมบริรักษ์
(กุมภาพันธ์ 2377 - 24 เมษายน 2447)**

(เนื่องจากเขมรเป็นเมืองขึ้นของประเทศสยามการแต่งตั้งกษัตริย์จึงต้องได้รับความเห็นชอบจากประเทศสยาม)

สมเด็จพระนโรดมพรหมบริรักษ์ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะกอบกู้อาณาจักรเขมรจากประเทศสยามจึงทรงสานต่อกุศโลบายของสมเด็จพระหริรักษ์รามาธิบดี

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงมีพระราชบัญชาให้ย้ายปราสาทพระขรรค์และตาพรหม (กัมพูชา) มาก่อสร้างใหม่ที่เขามหาสวรรค์ (จ.เพชรบุรี) และวัดปทุมวัน (จ.อยุธยา) (เนื่องจากพระองค์ทรงต้องการข่มขวัญสมเด็จพระนโรดมพรหมบริรักษ์)

พระสุพรรณพิศาลและกองทัพสยามเตรียมรื้อปราสาท แต่ชาวเขมรต่อสู้และสังหารพวกเขา ส่งผลให้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงต้องยกเลิกพระราชบัญชานี้ในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 2404 กงต์ เดอ กาสเตลโน (กงสุลฝรั่งเศสประจำประเทศสยาม) ส่งจดหมายถึงพระยาพระคลังเรียกร้องสิทธิที่จะติดต่อโดยตรงกับเขมร แต่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงปฏิเสธเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2404

ในปี พ.ศ. 2406 นายพล กรองดิแยร์ (นายพลฝรั่งเศส) นำเรือรบฝรั่งเศสติดปืนใหญ่เข้าสู่เมืองอุดงมีชัย (กัมพูชา) เพื่อขอเปิดเจรจากับเขมร เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2406

สมเด็จพระนโรดมพรหมบริรักษ์ทรงทำข้อตกลงกับฝรั่งเศสเพื่อปกป้องความมั่นคงของราชบัลลังก์ และพระราชอำนาจในการปกครองประเทศของพระองค์กับฝรั่งเศส โดยแลกกับสัมปทานการไม้, เหมืองแร่ และการเผยแผ่ศาสนาคริสต์ โดยไม่ได้รับความยินยอมจากประเทศสยาม

สมเด็จพระนโรดมพรหมบริรักษ์ทรงส่งพระราชหัตถเลขาถึงพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) โดยทรงทูลอ้างว่า พระองค์ทรงถูกฝรั่งเศสบีบบังคับให้ทำข้อตกลงฉบับนี้

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงทำสนธิสัญญาลับระหว่างประเทศสยาม-เขมร (กษัตริย์เขมรต้องได้รับแต่งตั้งจากประเทศสยาม) เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2406

ในปี พ.ศ. 2408 ลามาร์ช (บาทหลวงฝรั่งเศส) กับพระยาวิเศษสงครามเกิดการวิวาท พระยาวิเศษสงครามกล่าวหาว่า ลามาร์ชตลบตะแลง สร้างความไม่พอใจให้กับลามาร์ชอย่างมาก

ลามาร์ช แจ้ง กาเบรียล โอบาเรต์ (กงสุลฝรั่งเศสประจำประเทศสยาม) ว่า พระยาวิเศษสงครามลบลู่พระเจ้า (ในยุคนั้นการลบลู่บาทหลวงซึ่งเป็นตัวแทนของพระเจ้าเท่ากับเป็นการลบลู่พระเจ้า)

ลามาร์ช และ กาเบรียล โอบาเรต์ ทำหนังสือถวายพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เพื่อขอให้พระองค์ทรงลงพระราชอาญาโบยพระยาวิเศษสงคราม

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงพิจารณา และทรงเห็นว่า พระยาวิเศษสงครามไม่สมควรถูกลงพระราชอาญา สร้างความไม่พอใจให้กับ ลามาร์ช และ กาเบรียล โอบาเรต์ อย่างมาก

ลามาร์ช และ กาเบรียล โอบาเรต์ ทำหนังสือถวายพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) อีกครั้งโดยระบุว่า พระองค์ทรงลบลู่พระเจ้า, ทรงหมิ่นพระเกียรติ์ของจักรพรรดินโปเลียนที่ 3 (จักรพรรดิฝรั่งเศส) และขู่ว่า ฝรั่งเศสจะส่งเรือรบติดปืนใหญ่โจมตีประเทศสยาม

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้หม่อมราโชทัยไปชี้แจงกับ กาเบรียล โอบาเรต์ แต่ กาเบรียล โอบาเรต์ ไม่ยอมรับ และเดินทางออกจากประเทศสยามไปญวน

ในปี พ.ศ. 2410 นายพล กรองดิแยร์ นำเรือรบฝรั่งเศสติดปืนใหญ่เข้าสู่แม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อบีบบังคับให้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงยกเลิกสนธิสัญญาลับระหว่างประเทศสยาม-เขมร โดยมีสาระสำคัญคือ

- ประเทศสยามยอมรับว่า เขมรเป็นดินแดนในอารักขาของฝรั่งเศส
- เขมรไม่ต้องส่งเครื่องราชบรรณาการให้กับประเทศสยาม
- สนธิสัญญาลับระหว่างประเทศสยาม-เขมรเป็นโมฆะ
- อาณาจักรเขมรเป็นอิสระ และอยู่ระหว่างดินแดนในครอบครองของประเทศสยามและฝรั่งเศส
- เมืองพระตะบอง, เมืองเสียมราฐ และอาณาจักรล้านช้างซึ่งอยู่ติดชายแดนเขมรให้เป็นของประเทศสยามต่อไป

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงจำต้องทำ “อนุสัญญาฝรั่งเศส-สยาม (Franco-Siamese Treaty 1867) ฉบับที่ 1” เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2410 ส่งผลให้เขมรกลายเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส

ในปี พ.ศ. 2427 สมเด็จพระนโรดมพรหมบริรักษ์ทรงถูกบีบให้ทำข้อตกลงยอมให้ฝรั่งเศสมีอำนาจในการบริหารราชการ, การศาล, การคลัง และการค้าในเขมรทั้งหมด (รวมทั้งสิทธิที่จะแต่งตั้งกษัตริย์)

ในปี พ.ศ. 2447 สมเด็จพระนโรดมพรหมบริรักษ์สวรรคต เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2447 ขณะทรงมีพระชนมายุ 70 พรรษา 2 เดือน รวมระยะเวลาครองราชย์นาน 43 ปี 6 เดือน ฝรั่งเศสแต่งตั้งนักองค์สีสุวัตถิ์ขึ้นครองราชย์เป็น “สมเด็จพระนโรดมสีสุวัตถิ์ (กษัตริย์เขมร-หุ่นเชิดของฝรั่งเศส)”

วิกฤตการณ์โรคอหิวาตกโรคในสมัยรัชกาลที่ 1 - 4

การสิ้นพระชนม์ของเจ้าฟ้าจันทรมณฑล
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

แหม่มแอนนาเดินทางมาเยี่ยมเจ้าฟ้าจันทรมณฑลก่อนสิ้นพระชนม์

เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) บอกแหม่มแอนนาว่า โรคอหิวาตกโรคมีอยู่ทุกที่ในโลก แต่แทบไม่เคยมีในกรุงเทพ

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

วิกฤตการณ์โรคอหิวาตกโรค พ.ศ. 2392 (ห่าปีระกา)

ในสมัยรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 1 - 4) ประเทศสยามมีการระบาดของโรคอหิวาตกโรคหลายครั้ง บางครั้งรุนแรง แต่บางครั้งไม่รุนแรง การระบาดของโรคอหิวาตกโรคแต่ละครั้งส่งผลให้มีผู้เสีย ชีวิตจำนวนมาก แต่ผู้เขียนพบว่ามีวิกฤตการณ์โรคอหิวาตกที่น่าสนใจที่ควรจะกล่าวถึง

ในปี พ.ศ. 2363 เกิดการระบาดของโรคอหิวาตกโรคอย่างหนักในเดือนมิถุนายน (โรคอหิวาตกโรคแพร่มาจากอินเดียเข้าสู่ปีนัง-กรุงเทพ) มีผู้เสียชีวิตทั้งในกรุงเทพและหัวเมืองถึง 1 ใน 3 (มากกว่า 30,000 ราย) จนวัดเผาศพไม่ทัน มีพระบรมวงศานุวงศ์สิ้นพระชนม์ 1 พระองค์

ซากศพของผู้เสียชีวิตด้วยโรคอหิวาตกโรคกองถมทับในป่าช้าวัดสังเวชวิศยาราม (วัดบางลำพู), วัดบพิตรพิมุข (วัดเชิงเลน), วัดปทุมคงคา (วัดสำเพ็ง) และวัดสระเกศ และลอยในแม่น้ำลำคลองจำนวนมากจนประชาชนต้องอพยพหนีออกจากพระนคร

คณะราชทูตญวนอัญเชิญพระราชสาส์น และเครื่องราชบรรณาการของจักรพรรดิยาล็อง (จักรพรรดิญวน) เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2)

คณะราชทูตเวียดนามติดโรคอหิวาตกโรคจนเสียชีวิตกว่า 10 ราย พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ทรงมีพระราชบัญชาให้คณะราชทูตเวียดนามรีบเดินทางกลับญวน

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ทรงให้จัดพระราชพิธีอาพาธพินาศ (พิธีขับไล่สิ่งชั่วร้าย) เพื่อบำรุงขวัญประชาชน, ทรงให้ยิงปืนใหญ่ตลอดคืน, ทรงให้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุแห่รอบพระนคร, ทรงรักษาศีล, ทรงสละพระราชทรัพย์เพื่อไถ่ชีวิตสัตว์, ทรงปล่อยนักโทษ และทรงห้ามราษฎรทำปาณาติบาต (ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต)

ในปี พ.ศ.2365 เกิดการระบาดของโรคอหิวาตกโรคอีกครั้ง แต่ไม่รุนแรงและสงบอย่างรวดเร็ว มีพระบรมวงศานุวงศ์สิ้นพระชนม์ 1 พระองค์

ในปี พ.ศ. 2392 เกิดการระบาดของโรคอหิวาตกโรคอีกครั้ง ช่วงวันที่ 6 มิถุนายน - 15 กรกฎาคม 2392 (โรคอหิวาตกโรคแพร่มาจากอินเดียเข้าสู่ จ.ตาก-กรุงเทพ) มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก เจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ถึงแก่พิราลัย *[ห่าปีระกา]*

ในปี พ.ศ.2403 เกิดการระบาดของโรคอหิวาตกโรคอีกครั้ง พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้ แดน บีช บรัดเลย์ (หมอบรัดเลย์) เป็นผู้รักษา โรคอหิวาตกโรคสงบอย่างรวดเร็ว

การสถาปนาราชวงศ์จักรี

แม่ทัพอาลักษณ์และเลดี้ บรัดเลย์
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

แม่ทัพอาลักษณ์บอกเลดี้ บรัดเลย์ ว่า สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงถูกกล่าวหาว่าพระองค์ทรงวิกลจริต และเหล่าขุนนางแทนที่พระองค์ด้วยพระอัยกา (ปู่-รัชกาลที่ 1) ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในปี พ.ศ. 2292 นาย ทองดี (บิดาของรัชกาลที่ 1) นำนาย ทองด้วง (รัชกาลที่ 1) ถวายตัวเป็นมหาดเล็กในเจ้าฟ้าอุทุมพร (พระบาทสมเด็จพระอุทุมพรมหาพรพินิต-กษัตริย์อยุธยา) และได้รู้จักสนิทสนมกับนาย สิน (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ซึ่งเป็นมหาดเล็กในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 2297 นาย ทองด้วง (รัชกาลที่ 1) และนาย สิน (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงผนวชเป็นภิกษุที่วัดโกษาวาส ทั้งสองทรงออกบิณฑบาตด้วยกันเป็นประจำ

ในปี พ.ศ. 2301 สมเด็จพระเจ้าเอกทัศน์ (กษัตริย์อยุธยา) ทรงแต่งตั้งเป็น “หลวงยกกระบัตรเมืองราชบุรี” รับราชการอยู่ที่เมืองราชบุรี

ในปี พ.ศ. 2310 หลวงยกกระบัตรเมืองราชบุรี (รัชกาลที่ 1) และครอบครัวเสด็จหนีไปที่เมืองอัมพวา (จ.สมุทรสงคราม) หลังจากที่กรุงศรีอยุธยาถูกตีแตก

นาย สุดจินดา (นาย บุญมา-น้องชายในรัชกาลที่ 1) ลงเรือเล็กหนีออกจากกรุงศรีอยุธยามาหาหลวงยกกระบัตรเมืองราชบุรี (รัชกาลที่ 1) ที่เมืองอัมพวา (จ.สมุทรสงคราม)

นาย สุดจินดา ชวนหลวงยกกระบัตรเมืองราชบุรี (รัชกาลที่ 1) เสด็จไปหาพระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ที่เมืองชลบุรี แต่หลวงยกกระบัตรเมืองราชบุรี (รัชกาลที่ 1) ทรงปฏิเสธ

หลวงยกกระบัตรเมืองราชบุรี (รัชกาลที่ 1) ทรงพระราชทานเรือใหญ่-เสบียงอาหาร, ทรงฝากดาบคร่ำ-แหวน 2 วง, ทรงตรัสบอกให้ไปรับอำแดง นกเอี้ยง (มารดาของสมเด็จพระเจ้าตากสิน) ซึ่งอพยพไปที่บ้านแหลม (จ.เพชรบุรี) และทรงมีพระราชดำริให้ไปฝากตัวกับพระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน)

พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) กับนาย สุดจินดา ทรงเคลื่อนทัพต่อสู้กับพม่าจนสามารถกอบกู้กรุงศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2310

ในปี พ.ศ. 2311 พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงสถาปนาพระองค์เป็น "พระศรีสรรเพชญ์ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน)" เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2311

สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงแต่งตั้งนาย สุดจินดา เป็น "พระมหามนตรี" (เจ้าพระตำรวจขวาใน) และทรงให้เคลื่อนทัพโจมตีพม่าที่บางกุ้ง (จ.สมุทรสงคราม)

สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงให้พระมหามนตรีเดินทางไปรับหลวงยกกระบัตรเมืองราชบุรี (รัชกาลที่ 1) จากเมืองอัมพวา (จ.สมุทรสงคราม) เข้ามารับราชการ และทรงแต่งตั้งหลวงยกกระบัตรเมืองราชบุรี (รัชกาลที่ 1) เป็น "พระราชวรินทร์" (เจ้ากรมพระตำรวจขวานอก)

สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงแต่งตั้งพระราชวรินทร์ (รัชกาลที่ 1) เป็น "พระยาอภัยรณฤทธิ์" และทรงแต่งตั้งพระมหามนตรีเป็น "พระยาอนุชิตราชา" (จางวางตำรวจ)

ในปี พ.ศ. 2312 พระอุทัยราชา (นักพระองค์ตน) เคลื่อนทัพโจมตีเมืองพุทไธเพชร (กัมพูชา)

สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงให้พระยาอภัยรณฤทธิ์ (รัชกาลที่ 1) และพระยาอนุชิตราชาเคลื่อนทัพกอบกู้เมืองพุทไธเพชร พระยาอภัยรณฤทธิ์ (รัชกาลที่ 1) ทรงตั้งทัพอยู่ที่เมืองนครราชสีมา พระยาอนุชิตราชาถอยทัพกลับมาที่เมืองลพบุรี (เนื่องจากทั้งสองทรงทราบข่าวลือเรื่องสมเด็จพระเจ้าตากสินสวรรคต)

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
(30 มีนาคม 2279 - 7 กันยายน 2352)

พระยาอนุชิตราชาตั้งทัพอยู่ที่เมืองลพบุรี (เนื่องจากเขาทราบข่าวเรื่องสมเด็จพระเจ้าตากสินทรงปลอดภัย)

สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงทราบเรื่องพระยาอนุชิตราชาถอยทัพกลับ และตั้งทัพอยู่ที่เมืองลพบุรีจึงทรงกริ้ว (เนื่องจากพระองค์ทรงเกรงว่า พระยาอนุชิตราชาจะก่อกบฏ)

สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงมีพระราชบัญชาเรียกให้พระยาอนุชิตราชาเข้าเฝ้าเพื่อชี้แจงจนทรงพอพระทัยจึงทรงให้พระยาอภัยรณฤทธิ์ (รัชกาลที่ 1) และพระยาอนุชิตราชาทรงถอยทัพกลับกรุงธนบุรี

ในปี พ.ศ. 2313 พระเจ้าฝาง (เจ้าเมืองฝาง) เคลื่อนทัพโจมตีเมืองพิษณุโลก และพยายามขยายอาณาจักรลงมากรุงธนบุรี

สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงให้พระยาอภัยรณฤทธิ์ (รัชกาลที่ 1) และพระยาอนุชิตราชาเคลื่อนทัพกอบกู้เมืองพิษณุโลก แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ

สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงลงพระราชอาญาโบยพระยาอภัยรณฤทธิ์ (รัชกาลที่ 1) 30 ที ฐานย่อหย่อนในการรบกับพระเจ้าฝาง

พระยาอภัยรณฤทธิ์ (รัชกาลที่ 1) กับพระยาอนุชิตราชาทรงเคลื่อนทัพกอบกู้เมืองพิษณุโลกอีกครั้ง และทรงสามารถกอบกู้เมืองพิษณุโลกสำเร็จ

สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงแต่งตั้งพระยาอนุชิตราชาเป็น "เจ้าพระยาสุรสีหพิษณวาธิราช" (ผู้สำเร็จราชการเมืองพิษณุโลก)

ในปี พ.ศ. 2314 สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงแต่งตั้งพระยาอภัยรณฤทธิ์ (รัชกาลที่ 1) เป็น "เจ้าพระยาจักรี (ด้วง)" (สมุหนายก) (เนื่องจากเจ้าพระยาจักรี (ครุฑ) ถึงแก่พิราลัย)

ในปี พ.ศ. 2318 สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงให้เจ้าพระยาจักรี (ด้วง) (รัชกาลที่ 1) และเจ้าพระยาสุรสีหพิษณวาธิราชทรงเคลื่อนทัพต่อสู้กับพม่าที่เมืองพิษณุโลก

สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงให้เจ้าพระยาจักรี (ด้วง) (รัชกาลที่ 1) ทำเมรุเผาสมเด็จพระพันปีหลวง (อำแดง นกเอี้ยง-มารดาของสมเด็จพระเจ้าตากสิน) และทรงลงพระราชอาญาโบยเจ้าพระยาจักรี (ด้วง) 50 ที ฐานไม่เอาพระทัยใส่ในราชการ (เนื่องจากเมรุถูกฝนชะเอากระดาษทองที่ปิดเมรุร่วงหลุดลงหมด)

สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท
(8 กันยายน 2286 - 3 พฤศจิกายน 2346)

ในปี พ.ศ. 2320 สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงแต่งตั้งเจ้าพระยาจักรี (ด้วง) (รัชกาลที่ 1) เป็น "สมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก"

ในปี พ.ศ. 2321 สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงให้บาทหลวงฝรั่งเศสเข้าเฝ้า และทรงตรัสบอกบาทหลวงว่า พระองค์ทรงกำลังจะบิน แต่บาทหลวงฝรั่งเศสไม่เชื่อ พระองค์จึงทรงไล่บาทหลวงฝรั่งเศสออกไปโดยไม่ได้ลงพระราชอาญา

สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงบำเพ็ญพระกรรมฐานที่ตำหนักแพกับสมเด็จพระวันรัตน์ (ทองอยู่) เจ้าพระยาสุรสีหพิษณวาธิราชคลานเข้าเฝ้าโดยไม่ได้ขอพระบรมราชานุญาตจึงทรงลงพระราชอาญาโบยเจ้าพระยาสุรสีหพิษณวาธิราช 60 ที

ในปี พ.ศ. 2322 สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงลงพระราชอาญาประหารชีวิตเจ้าจอมมารดาฉิมใหญ่ (พระราชธิดาในรัชกาลที่ 1) ฐานลักลอบเป็นชู้

ในปี พ.ศ. 2324 สมเด็จพระเจ้าตากสินตรัสถามคณะสงฆ์ว่า ภิกษุสามารถไหว้พระองค์ซึ่งบรรลุโสดาบันได้หรือไม่ (เนื่องจากพระองค์ทรงเข้าพระทัยว่า พระองค์ทรงบรรลุโสดาปัตติผล (โสดาบัน))

คณะสงฆ์แตกความคิดเห็นออกเป็น 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายที่เห็นว่าได้ (พระพุทธโฆษาจารย์ (วัดระฆังโฆสิตาราม) และพระโพธิวงศ์ พระรัตนมุนี (วังหงส์)) และฝ่ายที่เห็นว่าไม่ได้ (สมเด็จพระสังฆราช (วัดระฆังโฆสิตาราม), พระพุฒาจารย์ (วัดอมรินทราราม) และพระพิมลธรรม (วัดโพธาราม))

สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงไม่พอพระทัยกับความคิดเห็นของสมเด็จพระสังฆราช (วัดระฆังโฆสิตาราม), พระพุฒาจารย์ (วัดอมรินทราราม) และพระพิมลธรรม (วัดโพธาราม) จึงทรงลงพระราชอาญาคือ

- สมเด็จพระสังฆราช (วัดระฆังโฆสิตาราม), พระพุฒาจารย์ (วัดอมรินทราราม) และพระพิมลธรรม (วัดโพธาราม) ถูกโบยรูปละ 100 ที
- พระฐานาบาเรียนวัดระฆังโฆสิตาราม, วัดอมรินทราราม และวัดโพธาราม (จำนวน 500 รูป) ถูกโบยรูปละ 50 ที
- ภิกษุทั้งหมดต้องไปขนอาจม (อุจจาระ) และชำระเวจกุฎี (ล้างส้วม))

สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงถอดยศสมเด็จพระสังฆราช (วัดระฆังโฆสิตาราม), พระพุฒาจารย์ (วัดอมรินทราราม) และพระพิมลธรรม (วัดโพธาราม) จากสมณฐานันดรศักดิ์เป็น "พระอนุจร" (ภิกษุลูกวัด)

สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงให้ขังสมเด็จพระสังฆราช (วัดระฆังโฆสิตาราม), พระพุฒาจารย์ (วัดอมรินทราราม) และพระพิมลธรรม (วัดโพธาราม) ที่วัดหงส์, ทรงแต่งตั้งพระโพธิวงศ์ พระรัตนมุนี (วังหงส์) เป็น "สมเด็จพระสังฆราช" และพระพุทธโฆษาจารย์เป็น "พระวันรัต" และทรงบังคับให้ภิกษุต้องถวายบังคมหมอบคลานเหมือนอย่างข้าราชการฆราวาส

ในปี พ.ศ. 2325 สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงให้สมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก (รัชกาลที่ 1) และเจ้าพระยาสุรสีหพิษณวาธิราชเคลื่อนทัพโจมตีเขมร

เมืองอยุธยาเกิดการก่อกบฏ พระยาอินทรอภัย (เจ้าเมืองอยุธยา) หลบหนีมากรุงธนบุรี สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงให้พระยาสรรค์ไปเมืองอยุธยาเพื่อสืบสวนหาตัวคนผิด

พระยาสรรค์เดินทางไปเมืองอยุธยา, ร่วมมือกับพวกกบฏ และเคลื่อนทัพโจมตีพระบรมมหาราชวังที่กรุงธนบุรี เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2325

สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงถูกจับกุม, ทรงถูกบังคับให้ผนวช และทรงถูกขังที่วัดอรุณราชวราราม (วัดแจ้ง) พระยาสรรค์สถาปนาตนเองเป็นกษัตริย์ เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2325

พระยาสุริยอภัย (พระราชนัดดา (หลาน) ในรัชกาลที่ 1) ทรงเคลื่อนทัพจากเมืองนครราชสีมาเพื่อสบทบกับนาย บุนนาค หลวงสุระ และพระยาสรรค์ เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2325

กรมขุนอนุรักษ์สงครามทราบข่าวเรื่องการก่อกบฏจึงเคลื่อนทัพต่อสู้กับพระยาสุริยอภัย แต่พ่ายแพ้และถูกจับกุม เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2325

สมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก (รัชกาลที่ 1) และเจ้าพระยาสุรสีหพิษณวาธิราชทรงทราบข่าวเรื่องการก่อกบฏจึงทรงถอยทัพกลับกรุงธนบุรี, ทรงต่อสู้กับพวกกบฏ และทรงจับกุมพระยาสรรค์

สมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก (รัชกาลที่ 1) ทรงสถาปนาพระองค์เป็น "พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1)" และทรงเป็นต้นราชวงศ์ "จักรี" เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2325

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงกล่าวหาว่า สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงเป็นต้นเหตุของความวุ่นวาย และทรงวิกลจริต

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงลงพระราชอาญาประหารชีวิตสมเด็จพระเจ้าตากสิน, พระบรมวงศานุวงศ์ในสมเด็จพระเจ้าตากสิน (ชาย) และขุนนางที่จงรักภักดีต่อสมเด็จพระเจ้าตากสินกว่า 50 ราย นอกนั้นถูกถอดยศทั้งหมด เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2325

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงแต่งตั้งเจ้าพระยาสุรสีหพิษณวาธิราชเป็น "สมเด็จพระมหาอุปราช กรมพระราชวังบวรสถานมงคล (สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท)", ทรงถอดยศพระโพธิวงศ์ พระรัตนมุนี (วังหงส์) ออกจาก "สมเด็จพระสังฆราช" และทรงคืนตำแหน่งให้กับสมเด็จพระสังฆราช (ศรี)

การศึกษาของพระบรมวงศานุวงศ์ในรัชกาลที่ 4

รัชกาลที่ 4 กับเจ้าฟ้าจันทรมณฑล
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงตรัสบอกแหม่มแอนนาว่า พระองค์ทรงสอนภาษาอังกฤษให้กับเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระองค์

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในปี พ.ศ. 2394 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้ แดน บีช บรัดเลย์ (หมอบรัดเลย์) เข้ามาสอนวิชาภาษาอังกฤษและวิทยาการสมัยใหม่กับพระบรมวงศานุวงศ์เป็นเวลา 3 เดือน

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้แหม่มมิชชันนารี 3 ราย (มิสซิส แมท ทูน (ภรรยาของหมอแมททูน), มิสซิส โจนส์ (ภรรยาของหมอโจนส์) และมิสซิส เฮ้าส์ (ภรรยาของหมอเฮ้าส์)) เข้ามาสอนวิชาภาษาอังกฤษและวิทยาการสมัยใหม่กับพระบรมวงศานุวงศ์ และสตรีฝ่ายในในพระบรมมหาราชวัง สัปดาห์ละ 2 วัน

มิสซิส แมททูน
(27 กรกฎาคม 2363 - 10 กุมภาพันธ์ 2428)

ข้อเท็จจริงของสถานที่ในภาพยนตร์

ภาพยนตร์มีสถานที่หลายแห่งปรากฏอยู่ สถานที่เหล่านี้ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของประเทศสยาม บางสถานที่มีอยู่จริง, บางสถานที่ยังคงเป็นปริศนา และบางสถานที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์ เนื่องจากในภาพยนตร์มีสถานที่หลายแห่ง ผู้เขียนจึงรวบรวมเฉพาะข้อมูลของสถานที่ในภาพยนตร์ที่เห็นว่ามีประโยชน์มาสรุปเพื่อให้เห็นภาพอย่างชัดเจน

บ้านพักของแหม่มแอนนา

บ้านพักของแหม่มแอนนา
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงพาแหม่มแอนนาและบุตรชายของเธอมาที่บ้านพักทรงยุโรปริมแม่น้ำเจ้าพระยา

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในประวัติศาสตร์สยามไม่ได้ระบุสถานที่พักของแหม่มแอนนาแต่อย่างใด สถานที่พักนี้จึงน่าจะเป็นเพียงจินตนาการของผู้สร้างภาพยนตร์เรื่องนี้เท่านั้น แต่ในหนังสือ “The English Governess at The Siamese Court” กล่าวถึงบ้านพักของแหม่มแอนนา

ในปี พ.ศ. 2405 แหม่มแอนนาและบุตรชายของเธออาศัยอยู่ในตึกรับรองที่หน้าวัดประยูรวงศาวาสซึ่งอยู่ในบริเวณบ้านพักของเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) ระยะหนึ่ง

แหม่มแอนนาและบุตรชายของเธอได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) ในการหาบ้านพักซึ่งอยู่ท้ายตลาดปลาแห่งหนึ่ง โดยมีลักษณะเป็นบ้านพักทรงยุโรปสร้างจากอิฐฉาบปูนสีขาว, มีรั้วเตี้ย, อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา, มีต้นไม้ใหญ่หลายต้นให้ร่มเงา และมีเฉลียงกว้างมองเห็นภาพทิวทัศน์อย่างชัดเจน

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว)

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว)
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

แหม่มแอนนาและบุตรชายของเธอนั่งรถลากเดิน ทางสู่พระบรมมหาราชวังผ่านหน้าวัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว)

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) เป็นวัดในพระบรมมหาราชวัง และไม่มีภิกษุจำพรรษาอยู่ (เนื่องจากมีแต่ส่วนพุทธาวาส ไม่มีส่วนสังฆาวาส)

ในปี พ.ศ. 2325 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงให้สร้างวัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) เพื่อเป็นวัดหลวง และเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต)

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) มีอาคารสำคัญและอาคารประกอบหลายหลัง โดยแบ่งกลุ่มอาคารออกเป็น 3 กลุ่มคือ

- **กลุ่มพระอุโบสถ :** อาคารประธานที่ประดิษฐานพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต), ศาลาราย, พระโพธิ์ธาตุพิมาน, หอราชพงศานุ สรณ์, หอพระคันธารราษฎร์, หอราชกรมานุสรณ์, หอระฆัง และวัด)
- **กลุ่มฐานไพที :** ปราสาทพระเทพบิดร, พระมณฑป, พระศรีรัตนเจดีย์, รูปปั้นสัตว์หิมพานต์, บุษบกพระราชลัญจกร, นครวัดจำลอง, พระสุวรรณเจดีย์ และพนมหมาก

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว)

- **กลุ่มอาคารประกอบอื่นๆ :** หอพระนาก, พระเศวตกุฎาคารวิหารยอด, หอมณเฑียรธรรม, พระอัษฎามหาเจดีย์, ยักษ์ทวารบาล และพระระเบียง (มีจิตรกรรมฝาผนังจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์เรียงต่อกันยาวตลอดฝาผนังทั้ง 4 ทิศ จำนวน 178 ห้อง)

ในปี พ.ศ. 2327 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงอัญเชิญพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต) จากวัดอรุณราชวราราม (วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร) มาประดิษฐานที่อาคารประธาน เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2327

ปัจจุบัน : วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) ประดิษฐานพระพุทธรูปสำคัญหลายองค์ (พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก, พระพุทธเลิศหล้านภาลัย และพระสัมพุทธพรรณี)

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) เปิดให้เข้าชมบางส่วนทุกวัน (ยกเว้นวันที่มีพระราชพิธีสำคัญ) ตั้งแต่เวลา 8.30 - 16.30 น. (นักท่องเที่ยวต้องแต่งกายสุภาพ)

นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมวัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว)-พระบรมมหาราชวัง และสามารถเช่าเครื่อง Personal Audio Guide (PAG) เพื่อฟังคำบรรยาย 8 ภาษา (อังกฤษ, ฝรั่งเศส, เยอรมัน, ญี่ปุ่น, จีนกลาง, รัสเซีย, สเปน และไทย)

	ชาวไทย (บาท)	ชาวต่างประเทศ (บาท)
ค่าเข้าชม (ไม่รวมเครื่อง PAG)	ฟรี	350
ค่าเช่าเครื่อง PAG (2 ชั่วโมง)	200	200

อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี (เขาวัง)

พระนครคีรี (เขาวัง)
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงแปรพระราชฐานไปพักผ่อนที่พระนครคีรี (จ.เพชรบุรี) หลังจากที่เจ้าฟ้าจันทรมณฑลสิ้นพระชนม์

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

พระนครคีรี (เขาวัง) เป็นพระราชวังอยู่ที่ อ.เมืองเพชรบุรี (จ.เพชรบุรี) พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่ประทับพักผ่อนอิริยาบท

ในปี พ.ศ. 2402 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้สร้างพระราชวัง, วัด และพระเจดีย์ใหญ่ขึ้นบนเขาสมณ (เขามไหศวรรย์) ซึ่งมีภูเขา 3 ยอดเพื่อใช้เป็นที่ประทับพักผ่อนอิริยาบท

ในปี พ.ศ. 2404 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เสด็จพระราชดำเนินมาประทับที่พระนครคีรีอย่างเป็นทางการ และเสด็จพระราชดำเนินมาประทับที่พระนครคีรีหลายครั้งในเวลาต่อมา

พระนครคีรี (เขาวัง) มีอาคารสำคัญและอาคารประกอบหลายหลัง โดยแบ่งกลุ่มอาคารออกเป็น 3 กลุ่มคือ

- **ยอดเขากลาง :** พระธาตุจอมเพชร
- **ยอดเขาตะวันออก :** วัดมหาสมณาราม (วัดพระแก้วน้อย), พระอุโบสถ, พระสุทธเสลเจดีย์, ศาลาและพระปรางค์แดง และหอระฆัง
- **ยอดเขาตะวันตก :** พระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์, พระที่นั่งปราโมทย์มไหสวรรย์, พระที่นั่งเวชยันต์วิเชียรปราสาท, พระที่นั่งราชธรรมสภา, พระตำหนักสันถาคารสถาน, หอพิมานเพชรมเหศวร, หอจตุเวทปริตพงษ์ และหอชัชวาลเวียงชัย (หอส่องกล้อง)

อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี (เขาวัง)

ในปี พ.ศ. 2411 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) สวรรคต พระนครคีรี (เขาวัง) ถูกปล่อยทิ้งร้าง และขาดการดูแล

ในปี พ.ศ. 2478 กรมศิลปากรสำรวจ และประกาศขึ้นทะเบียนพระนครคีรี (เขาวัง) เป็นโบราณสถานสำคัญของชาติในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2478

ในปี พ.ศ. 2496 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงมีพระราชดำริให้บูรณปฏิสังขรณ์พระนครคีรี เพื่อจัดตั้งเป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนครคีรี

ในปี พ.ศ. 2522 กรมศิลปากรประกาศให้พระนครคีรี (เขาวัง) เป็น “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนครคีรี” เมื่อวันที่ 27 สิงหา คม 2522

ในปี พ.ศ. 2532 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงพระราชนามว่า “อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี” และทรงให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร (พระราชโอรสในรัชกาลที่ 9) เสด็จพระราชดำเนินเพื่อทรงประกอบพระราชพิธีเปิด เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2532

ปัจจุบัน : อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี (เขาวัง) เปิดให้เข้าชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา 9.00 - 16.00 น. (นักท่องเที่ยวต้องแต่งกายสุภาพ)

	ชาวไทย (บาท)	ชาวต่างประเทศ (บาท)
ค่าเข้าชม (ไม่รวมรถรางไฟฟ้าขึ้น-ลง)	20	150
ค่าเข้าชม (รวมรถรางไฟฟ้าขึ้น-ลง)	50	180

พระที่นั่งอนันตสมาคมและพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท

พระที่นั่งอนันตสมาคม (หมู่พระอภิเนาวนิเวศน์)
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงใช้พระที่นั่งอนันตสมาคม (หมู่พระอภิเนาวนิเวศน์) เป็นที่ออกว่าราชการแผ่นดิน และที่จัดงานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำ

ข้อมูลในภาพยนตร์

แหม่มแอนนาและบุตรชายของเธอนั่งรถลากเดินทางสู่พระบรมมหาราชวังผ่านหน้าพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท

พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท
(Anna and The King)

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

● พระที่นั่งอนันตสมาคม (หมู่พระอภิเนาวนิเวศน์)

ในสมัยรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 4 - 5) พระที่นั่งอนันตสมาคมมี 2 แห่งคือ พระที่นั่งอนันตสมาคม (หมู่พระอภิเนาวนิเวศน์) และพระที่นั่งอนันตสมาคม (พระราชวังดุสิต)

พระที่นั่งอนันตสมาคม (หมู่พระอภิเนาวนิเวศน์)

- พระที่นั่งอนันตสมาคม (หมู่พระอภิเนาวนิเวศน์) เป็นพระที่นั่งสำคัญในหมู่พระอภิเนาวนิเวศน์

ในปี พ.ศ. 2395 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้สร้างหมู่พระอภิเนาวนิเวศน์ (พระที่นั่งอนันตสมาคม, พระที่นั่งบรมพิมาน, พระที่นั่งนงคราญสโมสร, พระที่นั่งจันทรทิพโยภาส, พระที่นั่งภาณุมาศจำรูญ, พระที่นั่งมูลมณเฑียร, หอเสถียรธรรมปริตร, หอราชฤทธิ์รุ่งโรจน์, หอโภชนสินลาศ, หอพระที่นั่งประพาศพิพิธภัณฑ์) เพื่อเสด็จออกว่าราชการแผ่นดิน, ที่ประทับ, หอพระปริตร (หอสวดมนต์), หอพระแสงศาสตราคม (หอเก็บอาวุธ), พิพิธภัณฑ์ และที่รับรองพระราชอาคันตุกะ

ในปี พ.ศ. 2400 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงใช้พระที่นั่งอนันตสมาคม (หมู่พระอภิเนาวนิเวศน์) เพื่อเสด็จออกว่าราชการแผ่นดิน และที่ประทับ

- พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท เป็นพระที่นั่งสำคัญในพระบรมมหาราชวัง

ในปี พ.ศ. 2418 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้รื้อพระที่นั่งและอาคารในหมู่พระอภิเนาวนิเวศน์ทั้งหมด และทรงให้สร้างพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท เพื่อใช้เสด็จออกว่าราชการแผ่นดิน, ที่ประทับ และที่รับรับรองพระราชอาคันตุกะ

พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

ในปี พ.ศ. 2549 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงให้จัดงานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำรับรองกษัตริย์ 25 ประเทศ และพระราชอาคันตุกะในงานพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบรอบ 60 ปี เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2549

พระที่นั่งอนันตสมาคม (พระราชวังดุสิต)

- **พระที่นั่งอนันตสมาคม (พระราชวังดุสิต)** เป็นพระที่นั่งสำคัญในพระราชวังดุสิต

ในปี พ.ศ. 2450 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้สร้างพระที่นั่งอนันตสมาคมในพระราชวังดุสิต และทรงให้ใช้ชื่อพระที่นั่งเดิมในหมู่พระอภิเนาวนิเวศน์เพื่อใช้เสด็จออกมหาสมาคม

ในปี พ.ศ. 2475 คณะราษฎรจัดประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเลือกพระยามโนปกรณ์นิติธาดาเป็น “ประธานกรรมการราษฎร” (นายกรัฐมนตรี) ในปี พ.ศ. 2549 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) เสด็จออกมหาสมาคม และทรงรับการถวายพระพรชัยมงคลในงานพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบรอบ 60 ปี เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2549

• พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท

พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท เป็นพระที่นั่งองค์ประธานในพระบรมมหาราชวัง

ในปี พ.ศ. 2332 พระที่นั่งอมรินทราภิเษกมหาปราสาทถูกฟ้าผ่าจนเกิดเพลิงไหม้ ส่งผลให้พระที่นั่งอมรินทราภิเษก มหาปราสาทได้รับความเสียหายอย่างหนัก พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงให้รื้อพระที่นั่งอมรินทราภิเษกมหาปราสาทที่ได้รับเสียหายอย่างหนัก และทรงให้สร้างพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท เพื่อใช้เสด็จออกว่าราชการแผ่นดิน และประกอบพระราชพิธีสำคัญ

พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท

ในปี พ.ศ. 2352 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) สวรรคต พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ทรงอัญเชิญพระบรมศพมาประดิษฐาน (ธรรมเนียมปฏิบัติในเวลาต่อมา)
ในปี พ.ศ. 2454 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก
ในปี พ.ศ. 2493 รัฐบาลไทยจัดงานพระราชพิธีฉัตรมงคล เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2493 (ธรรมเนียมปฏิบัติในเวลาต่อมา)
ในปี พ.ศ. 2551 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงอัญเชิญพระศพของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์มาประดิษฐาน

ปัจจุบัน : พระที่นั่งจักรีมหาปราสาทและพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาทเปิดให้เข้าชมบางส่วนทุกวัน (ยกเว้นวันที่มีพระราชพิธีสำคัญ) ตั้งแต่เวลา 8.30 - 16.30 น. (นักท่องเที่ยวต้องแต่งกายสุภาพ)
นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมพระบรมมหาราชวัง-วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) และสามารถเช่าเครื่อง Personal Audio Guide (PAG) เพื่อฟังคำบรรยาย 8 ภาษา (อังกฤษ, ฝรั่งเศส, เยอรมัน, ญี่ปุ่น, จีนกลาง, รัสเซีย, สเปน และไทย)

	ชาวไทย (บาท)	ชาวต่างประเทศ (บาท)
ค่าเข้าชม (ไม่รวมเครื่อง PAG)	ฟรี	350
ค่าเช่าเครื่อง PAG (2 ชั่วโมง)	200	200

ท่าเตียนและตลาดท่าเตียน

ท่าเตียนและตลาดท่าเตียน
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

แหม่มแอนนาและบุตรชายของเธอเดินทางสู่ประเทศสยามที่ท่าเตียน และขึ้นรถลากผ่านตลาดท่าเตียนเพื่อเดินทางสู่พระบรมมหาราชวัง

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ท่าเตียน

ท่าเตียนและตลาดท่าเตียน เป็นท่าเรือและตลาดการค้าขนาดใหญ่อยู่ที่เขตพระนคร (กรุงเทพ)

ในสมัยรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 1 - 4) บริเวณนี้เป็นที่ประทับของพระเจ้าลูกยาเธอและพระบรมวงศานุวงศ์

บริเวณนี้มีท่าเรือ, บ้านเรือน และสิ่งปลูกสร้างอยู่จำนวนมาก

ในปี พ.ศ. 2398 ตลาดท่าเตียนเกิดเพลิงไหม้ครั้งใหญ่ (วังจักรพงษ์-ท่าน้ำ) ส่งผลให้บ้านเรือนและสิ่งปลูกสร้างถูกทำลายอย่างหนัก

ตลาดท่าเตียน

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้บูรณปฏิสังขรณ์ใหม่และทรงให้จัดสร้างที่พักชาวต่างชาติ-ศาลต่างประเทศ

ในปี พ.ศ. 2416 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้ตัดถนนเลียบกำแพงพระบรมมหาราชวังด้านทิศตะวันตก (ถ.มหาราช) เริ่มตั้งแต่ปากคลองตลาด และเป็นจุดบรรจบของถนน 3 สาย (ถ.มหาราช, ถ.ราชินี และถ.มหาไชย)

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้สร้างอาคารพาณิชย์แบบยุโรป ส่งผลให้ท่าเตียนกลายเป็นท่าเรือขนส่งผู้คนและสินค้าที่สำคัญที่สุดในกรุงเทพ

ปัจจุบัน : ท่าเตียนมีท่าน้ำอยู่หลายท่า (ท่าพระจันทร์, ท่าช้าง) เป็นจุดรับส่งผู้คนที่ต้องการจะข้ามฟากไปฝั่งธนบุรี (ท่าน้ำวัดอรุณราชวราราม) และเป็นท่าเรือด่วนประจำแม่น้ำเจ้าพระยา

อาคารพาณิชย์ในตลาดท่าเตียนเกือบทั้งหมดถูกให้เอกชนเช่าเพื่อประกอบกิจการร้านอาหารที่มีชื่อเสียงและพระเครื่อง

นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางสู่ท่าเตียนและตลาดท่าเตียนทางเรือ, รถยนต์ และรถโดยสารประจำทางหลายสาย (3, 6, 9, 15, 32, 33, 53, 64, 65, 82, ปอ.6, ปอ.11, ปอ.39 และ ปอ.พ.8)

พระราชวังบางปะอิน

พระราชวังบางปะอิน
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงประกอบพระราชพิธีมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญที่พระราชวังบางปะอิน (จ.อยุธยา)

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

พระราชวังบางปะอิน เป็นพระราชวังอยู่ที่ อ.บางปะอิน (จ.อยุธยา) สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง (กษัตริย์อยุธยา) ทรงให้สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่ประทับพักผ่อนอิริยาบท และเป็นที่ระลึกถึงมารดา

ในปี พ.ศ. 2142 พระเอกาทศรถ (สมเด็จพระเอกาทศรถ-กษัตริย์อยุธยา) เสด็จทางชลมารคผ่านบางเลน (อ.บางปะอิน จ.อยุธยา) แต่ประสบกับพายุใหญ่พัดจนเรือพระที่นั่งล่ม

พระเอกาทศรถทรงว่ายน้ำขึ้นไปบนเกาะ (เกาะบ้านเลน), ทรงประทับอยู่กับชาวบ้าน, ทรงพบกับอำแดง อิน (หญิงชาวเกาะ) และทรงมีสัมพันธ์ลึกซึ้งกับอำแดง อิน

พระเอกาทศรถทรงพระราชทานพระธำมรงค์ให้กับอำแดง อิน ก่อนที่จะเสด็จกลับกรุงศรีอยุธยา อำแดง อิน ตั้งครรภ์ และคลอดพระราชโอรส (สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง) ในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 2148 สมเด็จพระนเรศวร (กษัตริย์อยุธยา) สวรรคต พระเอกาทศรถทรงขึ้นครองราชย์เป็น “สมเด็จพระเอกาทศรถ”

อำแดง อิน นำพระราชโอรส (สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง) และพระธำมรงค์เข้าเฝ้าสมเด็จพระเอกาทศรถที่พระบรมมหาราชวัง

สมเด็จพระเอกาทศรถทรงรับพระราชโอรส (สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง) เข้ารับราชการ พระราชโอรส (สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง) ทรงได้รับการเลื่อนพระยศเป็น “เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์” ในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 2172 สมเด็จพระเชษฐาธิราช (พระราชโอรสในสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม (กษัตริย์อยุธยา)) กับเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง) เกิดความขัดแย้ง

เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง) ทรงจับกุมสมเด็จพระเชษฐาธิราช, ทรงสำเร็จโทษสมเด็จพระเชษฐาธิราชโดยการประหารชีวิต และทรงแต่งตั้งพระอาทิตยวงศ์ (พระราชอนุชา (น้องชาย) ในสมเด็จพระเชษฐาธิราช) ขึ้นครองราชย์เป็น "สมเด็จพระอาทิตยวงศ์"

สมเด็จพระอาทิตยวงศ์ (กษัตริย์อยุธยา) ทรงถูกบีบให้สละราชสมบัติ (พระองค์ทรงครองราย์ 38 วัน) เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ทรงสถาปนาพระองค์เป็น "สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง"

ในปี พ.ศ. 2175 สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง (กษัตริย์อยุธยา) ทรงให้สร้างพระราชวังฤดูร้อนที่บางเลน (พระราชวังบางปะอิน) และทรงให้สร้างวัดที่สถานเกิดของอำแดง อิน (วัดชุมพลนิกายาราม)

ในปี พ.ศ. 2310 กรุงศรีอยุธยาถูกพม่าตีแตก, ถูกปล้นสะดม และถูกทำลายจนย่อยยับ เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2310 พระราชวังบางปะอินถูกทิ้งร้าง

ในปี พ.ศ. 2408 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เสด็จพระราชดำเนินผ่าน อ.บางปะอิน, ทรงให้บูรณปฏิสังขรณ์พระราชวังบางปะอิน-วัดชุมพลนิกายาราม และทรงให้ประกอบพระราชพิธีมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญที่พระราชวังบางปะอิน พระราชวังบางปะอินมีอาคารสำคัญและอาคารประกอบหลายหลัง โดยแบ่งกลุ่มอาคารออกเป็น 2 ส่วนคือ

พระราชวังบางปะอิน

- **เขตพระราชฐานชั้นนอก :** หอเหมมณเฑียรเทวราช (ศาลพระเจ้าปราสาททอง), พระที่นั่งไอศวรรย์ทิพยอาสน์, พระที่นั่งวโรภาษพิมาน และสภาคารราชประยูร
- **เขตพระราชฐานชั้นใน :** พระที่นั่งอุทยานภูมิเสถียร, หอวิฑูรทัศนา, พระที่นั่งเวหาศน์จำรูญ, พระตำหนักฝ่ายใน, หมู่พระตำหนัก, อนุสาวรีย์สมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ และอนุสาวรีย์ราชานุสรณ์

ปัจจุบัน : พระราชวังบางปะอินเปิดให้เข้าชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา 8.30 - 15.30 น. (นักท่องเที่ยวต้องแต่งกายสุภาพ)

	ชาวไทย (บาท)	ชาวต่างประเทศ (บาท)
ผู้ใหญ่	30	50
เด็ก, นิสิต-นักศึกษา, ภิกษุ-สามเณร	20	-

วัดมหาธาตุ (อุทยานประวัติศาสตร์ จ.สุโขทัย)

วัดมหาธาตุ
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4), เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เสด็จพระราชดำเนินหนีพวกกบฏผ่านวัดมหาธาตุ จ.สุโขทัย

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

วัดมหาธาตุ เป็นวัดสำคัญในสมัยสุโขทัยอยู่ที่ ต. เมืองเก่า (อ.เมือง จ.สุโขทัย) พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ (กษัตริย์สุโขทัย) ทรงให้สร้างวัดและปราสาทเพื่อเป็นวัดหลวง

ในปี พ.ศ. 1792 พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ทรงให้สร้างวัดมหาธาตุซึ่งประกอบด้วยเจดีย์แบบต่างๆ, ฐานวิหาร, ฐานโบสถ์ และซุ้มคูหาพระพุทธรูป

วัดมหาธาตุมีอาคารสำคัญและอาคารประกอบหลายหลัง โดยแบ่งกลุ่มอาคารออกเป็นหลายส่วนคือ

- **ตรงกลาง :** พระเจดีย์มหาธาตุ
- **รอบในพระเจดีย์มหาธาตุ :** พระปรางค์ 4 องค์ (ตั้งอยู่ 4 ทิศ) และเจดีย์ทรงปราสาทแบบศรีวิชัยผสมลังกา 4 องค์ (ตั้งอยู่บริเวณมุม 4 ทิศเป็นเจดีย์บริวารของพระเจดีย์มหาธาตุ)
- **รอบนอกพระเจดีย์มหาธาตุ :** เจดีย์ 8 องค์ (ฐานเดียวกัน), เจดีย์รายแบบต่างๆ 200 องค์, ฐานวิหารขนาดต่างๆ 10 แห่ง และซุ้มคูหาประดิษฐานพระพุทธรูป 8 ซุ้ม
- **ด้านตะวันออก :** วิหารพระศรีศากยมุนี

วัดมหาธาตุ (อุทยานประวัติศาสตร์ จ.สุโขทัย)

- **ด้านเหนือ :** ฐานโบสถ์ขนาดต่างๆ และสระน้ำ 3 สระ
- **ด้านตะวันตก :** สระน้ำ 1 สระ
- **กำแพงแก้วล้อมรอบบริเวณวัด 4 ด้าน**
- **ด้านนอกกำแพงแก้ว :** วัดศรีสวาย (ทิศใต้), วัดสระศรี (ทิศเหนือ), วัดตระพังเงิน (ทิศตะวันตก), หลักเมือง (ทิศตะวันตก), วัดชนะสงคราม (ทิศเหนือ), วัดตระพังทอง (ทิศตะวันออก), วัดใหม่ (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ), วัดตระกวน (ทิศเหนือ) และวัดต่างๆจำนวนมาก

ในปี พ.ศ. 2504 จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ (นายกรัฐมนตรี) ประกาศให้วัดมหาธาตุและอุทยานประวัติศาสตร์ จ.สุโขทัยได้รับการคุ้มครอง เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2504

ในปี พ.ศ. 2534 องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ขึ้นทะเบียนวัดมหาธาตุและอุทยานประวัติศาสตร์ จ.สุโขทัย เป็นมรดกโลก เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2534

ปัจจุบัน : วัดมหาธาตุ (อุทยานประวัติศาสตร์ จ.สุโขทัย) เปิดให้เข้าชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา 8.30 - 16.30 น. นักท่องเที่ยวสามารถนั่งรถประจำทาง (รถสองแถว) สายเมืองเก่าซึ่งจอดรอบบริเวณท่ารถใกล้ป้อมตำรวจ ตั้งแต่เวลา 6.00 - 18.00 น. (รถออกทุก 20 นาที)

	ชาวไทย (บาท)	ชาวต่างประเทศ (บาท)
ค่าเข้าชม	20	20
ค่าโดยสารรถประจำทาง (รถสองแถว)	5	5

ข้อเท็จจริงของสถานที่ที่ถูกกล่าวถึง

ภาพยนตร์มีสถานที่ที่น่าสนใจหลายแห่งที่ถูกกล่าวถึง สถานที่เหล่านี้ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของประเทศสยามและโลก บางสถานที่มีอยู่จริง, บางสถานที่ไม่ชัดเจน และบางสถานที่เป็นเพียงตำนาน เนื่องจากในภาพยนตร์มีสถานที่ที่น่าสนใจหลายแห่ง ผู้เขียนจึงรวบรวมเฉพาะข้อมูลของสถานที่ที่น่าสนใจในภาพยนตร์ที่เห็นว่ามีประโยชน์มาสรุปเพื่อให้เห็นภาพอย่างชัดเจน

ด่านพระเจดีย์สามองค์

พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปรึกษาเรื่องพม่า (Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตรัสบอกเจ้าพระยาศรีสุริยงวงศ์ (ช่วง) และแม่ทัพอาลักษณ์ว่า สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงเคยเคลื่อนทัพผ่านด่านพระเจดีย์สามองค์

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ด่านพระเจดีย์สามองค์ เป็นด่านสำคัญที่ประเทศสยาม-พม่าใช้เป็นเส้นทางเคลื่อนทัพเพื่อทำสงครามตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์อยู่ที่ ต.หนองลู (อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี)

ในปี พ.ศ. 2135 สมเด็จพระนเรศวร (กษัตริย์อยุธยา) ทรงให้พระยาจักรีเคลื่อนทัพโจมตีเมืองทวาย (พม่า) พระยาจักรีสามารถยึดเมืองทวาย และถอยทัพกลับกรุงศรีอยุธยาผ่าน ต.หนองลู จึงให้ก่อกองหินเป็นรูปเจดีย์ 3 กอง เพื่อเป็นที่ระลึก

ในปี พ.ศ. 2472 พระศรีสุวรรณคีรี (เจ้าเมืองสังขละบุรี (จ.กาญจนบุรี)) และประชาชนร่วมกันก่อสร้างพระเจดีย์ขนาดเล็กสามองค์แทนที่กองหินรูปเจดีย์ 3 กอง

• สมัยอยุธยา

ในปี พ.ศ. 2091 พระเจ้าตะเบ็งชะเวตี้ (กษัตริย์พุกาม) ทรงให้พระเจ้าแปร (เจ้าเมืองแปร) เคลื่อนทัพผ่านด่านพระเจดีย์สามองค์โจมตีอาณาจักรอยุธยา สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ (กษัตริย์อยุธยา) ทรงเคลื่อนทัพต่อสู้ และทรงทำยุทธหัตถีกับพระเจ้าแปร (เจ้าเมืองแปร) แต่ช้างพระที่นั่งของพระองค์พลาด สมเด็จพระสุริโยทัย (พระมเหสีในสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ) ทรงไสช้างเข้าขวางช้างของพระเจ้าแปรเพื่อปกป้องพระสวามี และทรงถูกพระเจ้าแปรฟันด้วยของ้าวจนสิ้นพระชนม์บนคอช้าง

ด่านพระเจดีย์สามองค์

สมเด็จพระมหาจักรพรรดิทรงถอยทัพกลับกรุงศรีอยุธยา พระเจ้าตะเบ็งชะเวตี้ทรงเคลื่อนทัพล้อมกรุงศรีอยุธยา

สมเด็จพระมหาจักรพรรดิทรงให้นำปืนใหญ่โจมตีกองทัพพุกามที่ล้อมกรุงศรีอยุธยาจนเสียชีวิตจำนวนมาก พระเจ้าตะเบ็งชะเวตี้จึงทรงมีพระราชบัญชาให้ถอยทัพกลับ

ในปี พ.ศ. 2129 พระเจ้านันทบุเรง (กษัตริย์พุกาม) ทรงเคลื่อนทัพโจมตีเมืองกำแพงเพชร เมืองกำแพงเพชรถูกตีแตก

พระเจ้าบุเรงนองทรงให้เคลื่อนทัพล้อมกรุงศรีอยุธยา แต่พระนเรศวร (สมเด็จพระนเรศวร) และพระเอกาทศรถ (สมเด็จพระเอกาทศรถ) ทรงเคลื่อนทัพกอบกู้เมืองกำแพงเพชรจึงทรงมีพระราชบัญชาให้ถอยทัพกลับผ่านด่านพระเจดีย์สามองค์

ในปี พ.ศ. 2133 พระเจ้านันทบุเรงทรงให้มังกะยอชวา (พระราชโอรสพระเจ้านันทบุเรง) ในเคลื่อนทัพผ่านด่านพระเจดีย์สามองค์โจมตีอาณาจักรอยุธยา

สมเด็จพระนเรศวร (กษัตริย์อยุธยา) ทรงเคลื่อนทัพต่อสู้ที่ลำน้ำท่าคอย (จ.สุพรรณบุรี) มังกะยอชวาทรงพ่ายแพ้ และทรงเกือบถูกจับจึงถอยทัพกลับ

ในปี พ.ศ. 2135 พระเจ้านันทบุเรงทรงให้มังกะยอชวาเคลื่อนทัพผ่านด่านพระเจดีย์สามองค์โจมตีอาณาจักรอยุธยาอีกครั้ง สมเด็จพระนเรศวรทรงเคลื่อนทัพต่อสู้ที่ทุ่งหนองสาหร่าย (จ.สุพรรณบุรี) มังกะยอชวาทรงถูกสังหารบนคอช้าง

สมเด็จพระนเรศวรทรงมีพระราชบัญชาประหารชีวิตแม่ทัพ 6 ราย (เนื่องจากพระองค์ทรงกริ้วที่แม่ทัพทั้งหกเคลื่อนทัพตามพระองค์ทำสงครามไม่ทัน) แต่สมเด็จพระวันรัตนทูลขอชีวิตแม่ทัพทั้ง 6 ราย

สมเด็จพระนเรศวรทรงให้แม่ทัพทั้งหกเคลื่อนทัพผ่านด่านพระเจดีย์สามองค์โจมตีเมืองทวาย, เมืองมะริด และเมืองตะนาวศรีเพื่อเป็นการแก้ตัว แม่ทัพทั้งหกสามารถยึดทั้งสามเมือง

ในปี พ.ศ. 2137 พระเจ้านันทบุเรงทรงทราบข่าวว่า พระยาโร (เมืองเมาะลำเลิง (พม่า)) แข็งข้อ, ทรงให้พระยาลาว (เจ้าเมืองเมาะตะมะ (พม่า)) เคลื่อนทัพจับตัวพระยาโรมาสำเร็จโทษ แต่พระยาโรทราบข่าวจึงเตรียมทัพเพื่อแข็งข้อ และส่งทูตเข้าเฝ้าสมเด็จพระนเรศวรเพื่อขอขึ้นกับอาณาจักรอยุธยา

สมเด็จพระนเรศวรทรงให้พระยาศรีไศลเคลื่อนทัพผ่านด่านพระเจดีย์สามองค์เพื่อปกป้องเมืองเมาะลำเลิง กองทัพอยุธยามาถึงเมืองเมาะลำเลิง (พม่า) ชาวเมืองเมาะตะมะต่างสมัครเป็นพรรคพวกจนพระยาลาวต้องทิ้งเมือง และถอยทัพกลับ

พระเจ้านันทบุเรงทรงให้พระเจ้าตองอู (เจ้าเมืองตองอู) เคลื่อนทัพโจมตีเมืองเมาะลำเลิง พระยาศรีไศลเคลื่อนทัพต่อสู้ พระเจ้าตองอูพ่ายแพ้จึงถอยทัพกลับ เมืองเมาะตะมะ, เมืองเมาะลำเลิง, เมืองขลิก, เมืองบัวเผื่อน และเมืองพสิมกลายเป็นเมืองขึ้นของอาณาจักรอยุธยา

ในปี พ.ศ. 2142 สมเด็จพระนเรศวรทรงเคลื่อนทัพผ่านด่านพระเจดีย์สามองค์โจมตีกรุงหงสาวดีเพื่อแก้แค้น (เนื่องจากพระสุพรรณกัลยา (พระเชษฐภคินี (พี่สาว) ในสมเด็จพระนเรศวร) ถูกพระเจ้านันทบุเรงสังหาร) พระเจ้าตองอูทูลเชิญพระเจ้านันทบุเรงให้เสด็จหนีไปเมืองตองอู (พม่า) สมเด็จพระนเรศวรทรงเคลื่อนทัพถึงกรุงหงสาวดีปรากฏว่า กรุงหงสาวดีกลายเป็นเมืองร้างจึงทรงมีพระราชบัญชาให้ทำลายกรุงหงสาวดีจนย่อยยับ

ในปี พ.ศ. 2146 สมเด็จพระเอกาทศรถ (กษัตริย์อยุธยา) ทรงเคลื่อนทัพผ่านด่านพระเจดีย์สามองค์โจมตีเมืองทวายและเมืองตะนาวศรี และทรงสามารถยึดทั้งสองเมือง

ในปี พ.ศ. 2165 พระเจ้าอังวะ (กษัตริย์พุกาม) เคลื่อนทัพโจมตีเมืองทวาย (พม่า) พระเจ้าทรงธรรม (กษัตริย์อยุธยา) ทรงเคลื่อนทัพผ่านด่านพระเจดีย์สามองค์กอบกู้ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ

ในปี พ.ศ. 2206 พระเจ้าอังวะทรงเคลื่อนทัพโจมตีมอญตอนใต้ แต่ชาวมอญหลบหนีเข้าสู่อาณาจักรอยุธยาจึงทรงเคลื่อนทัพเข้าสู่อาณาจักรอยุธยาผ่านด่านพระเจดีย์สามองค์ สมเด็จพระนารายณ์ (กษัตริย์อยุธยา) ทรงให้พระยาโกษาธิบดีเคลื่อนทัพต่อสู้กับพม่าที่เมืองไทรโยค (จ.กาญจนบุรี) และประสบความสำเร็จ

ในปี พ.ศ. 2207 สมเด็จพระนารายณ์ทรงให้เจ้าพระยาโกษาธิบดีเคลื่อนทัพผ่านด่านพระเจดีย์สามองค์โจมตีเมืองเมาะตะมะ ระหว่างทางเจ้าพระยาโกษาธิบดีเคลื่อนทัพโจมตีและยึดเมืองจิตกอง, เมืองสิเรียม, เมืองย่างกุ้ง, กรุงหงสาวดี และเมืองแปร ก่อนเคลื่อนทัพโจมตีเมืองพุกาม แต่ไม่ประสบความสำเร็จ

ในปี พ.ศ. 2310 พระเจ้ามังระ (กษัตริย์พุกาม) ทรงให้มังมหานรธาเคลื่อนทัพผ่านด่านพระเจดีย์สามองค์ และทรงให้เนเมียวสีหบดีเคลื่อนทัพผ่านค่ายบางระจันโจมตีอาณาจักรอยุธยา 2 ทาง (มังมหานรธาเคลื่อนทัพถึงกรุงศรีอยุธยาอย่างง่ายดาย แต่เนเมียวสีหบดีเสียเวลานานกว่าจะโจมตีค่ายบางระจันแตก) ทั้งสองล้อมกรุงศรีอยุธยาอยู่หลายเดือน

มังมหานรธาเสียชีวิตด้วยโรคไข้ป่า เนเมียวสีหบดีจึงรวมทัพและโจมตีกรุงศรีอยุธยา กรุงศรีอยุธยาถูกพม่าตีแตก, ถูกปล้นสะดม และถูกทำลายจนย่อยยับ เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2310

• สมัยธนบุรี

ในปี พ.ศ. 2318 พระเจ้ามังระ (กษัตริย์พุกาม) ทรงให้ปะกันหวุ่นเคลื่อนทัพผ่านด่านพระเจดีย์สามองค์ และทรงให้โปสุพลาเคลื่อนทัพผ่านเมืองเชียงใหม่โจมตีอาณาจักรธนบุรี ทั้งสองรวมทัพที่เมืองนครสวรรค์ สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงเคลื่อนทัพต่อสู้ ทั้งสองพ่ายแพ้และถอยทัพกลับผ่านด่านพระเจดีย์สามองค์

• สมัยรัตนโกสินทร์

ในปี พ.ศ. 2328 พระเจ้าปดุง (กษัตริย์พม่า) ทรงเคลื่อนทัพ 5 ทางผ่านด่านพระเจดีย์สามองค์, เมืองมะริด, เมืองทวาย, เมืองระแหง และเมืองเชียงใหม่โจมตีประเทศสยาม [*สงคราม 9 ทัพ*]

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงแบ่งกองทัพออกเป็น 4 กองทัพ (3 กองทัพเคลื่อนทัพผ่านเมืองนครสวรรค์, เมืองกาญจนบุรี, เมืองราชบุรี และ 1 กองทัพตั้งมั่นที่กรุงเทพ) ต่อสู้กับพม่า

สมเด็จพระบวรราชเจ้ามาหาสุรสิงหนาท (น้องชายของรัชกาลที่ 1) เคลื่อนทัพตั้งรับพระเจ้าปดุงที่ทุ่งลาดหญ้า (จ.กาญจนบุรี) และตัดเส้นทางเสบียงของพม่า ส่งผลให่พม่าขาดแคลนเสบียงอย่างหนัก

สมเด็จพระบวรราชเจ้ามาหาสุรสิงหนาทฉวยโอกาสโจมตีพระเจ้าปดุง พระเจ้าปดุงทรงพ่ายแพ้ และทรงถอยทัพกลับ

ในปี พ.ศ. 2329 พระเจ้าปดุงทรงเคลื่อนทัพผ่านด่านพระเจดีย์สามองค์โจมตีประเทศสยามอีกครั้ง [*สงครามท่าดินแดง*]

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) กับสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาททรงเคลื่อนทัพ 2 ทางโจมตีพม่า พระเจ้าปดุงทรงพ่ายแพ้ และทรงถอยทัพกลับอีกครั้ง

ในปี พ.ศ. 2367 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงให้เคลื่อนทัพผ่านด่านพระเจดีย์สามองค์เพื่อช่วยเหลืออังกฤษโจมตีพม่า [*สงครามอังกฤษ-พม่าครั้งที่ 1*]

ปัจจุบัน : พระเจดีย์สามองค์เป็นที่สักการะของชาวไทย-พม่า และเป็นด่านชายแดนทางการค้าที่สำคัญของประเทศไทย-พม่า

นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมพระเจดีย์สามองค์ และข้ามด่านพระเจดีย์สามองค์เข้าสู่ตลาดพญาตองซู (พม่า) ได้ทุกวัน ตั้งแต่เวลา 6.00 - 18.00 น.

	ชาวไทย (บาท)	ชาวต่างประเทศ (บาท)
ค่าผ่านชายแดนพม่า (คน)	25	10 (เหรียญสหรัฐ)
ค่าผ่านชายแดนพม่า (รถยนต์)	50	50

อาณานิคมอินเดีย

แหม่มแอนนาพูดเรื่องอาณานิคมอินเดีย
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

แหม่มแอนนาบอกบุตรชายของเธอว่า อินเดียคืออังกฤษ (เนื่องจากอินเดียเป็นอาณานิคมของอังกฤษ)

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

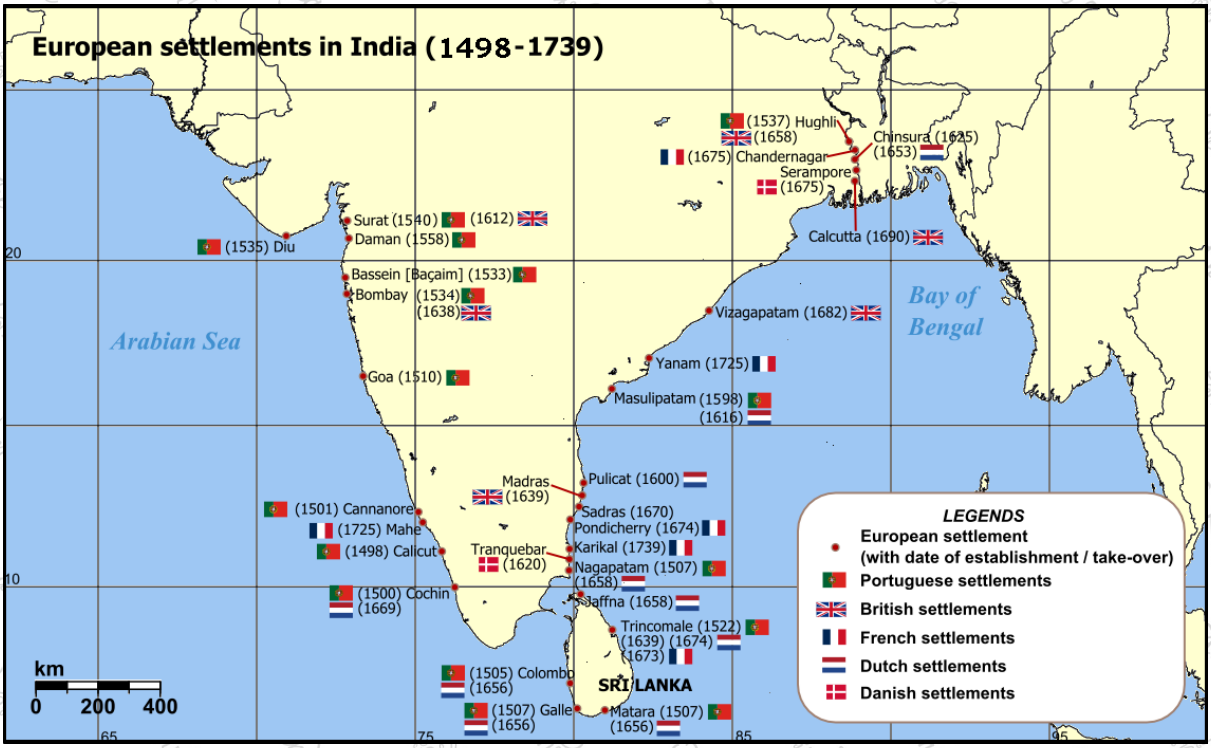

การแผ่อิทธิพลทางการค้าของชาติตะวันตกในอินเดีย (พ.ศ. 2041 - 2282)

อาณานิคมอินเดีย เป็นอาณานิคมที่สำคัญที่สุดของอังกฤษในเอเชีย ในยุคล่าอาณานิคมชาติตะวันตกหลายชาติพยายามแผ่อิทธพลทางการค้าในอินเดีย แต่ผู้เขียนพบว่ามีเหตุการณ์การล่าอาณานิคมอินเดียของอังกฤษที่น่าสนใจที่ควรจะกล่าวถึง

ในปี พ.ศ. 2143 สมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ 1 (กษัตริย์อังกฤษ) ทรงจัดตั้ง บริษัท บริติช อิสต์ อินเดีย จำกัด เพื่อแข่งขันทางการค้ากับฮอลันดา (เนเธอร์แลนด์) และฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2143 (ฮอลันดาก่อตั้งบริษัท ดัชท์ อิสต์ อินเดีย จำกัด (พ.ศ. 2145) และฝรั่งเศสก่อตั้งบริษัท เฟรนช์ อิสต์ อินเดีย จำกัด (พ.ศ. 2207) เพื่อแข่งขันทางการค้ากับอังกฤษในเวลาต่อมา)

อังกฤษ, ฝรั่งเศส, ฮอลันดา (เนเธอร์แลนด์) และเดนมาร์คพยายามขยายอิทธิพลทางการค้าทั่วอินเดีย (อินเดีย + ปากีสถาน + บังกลาเทศ) จนเป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งหลายครั้ง

ในปี พ.ศ. 2299 บริษัท บริติช อิสต์ อินเดีย จำกัด พยายามขยายอิทธิพลทางการค้าในเบงกอล (บังกลาเทศ) ซึ่งเป็นเขตอิทธิพลทางการค้าของฝรั่งเศส สร้างความไม่พอใจให้กับฝรั่งเศสอย่างมาก

ในปี พ.ศ. 2300 โมฮัมมัด สีราจัด ดอลา (สุลต่านเบงกอล-หุ่นเชิดของฝรั่งเศส) ทรงยึด "ป้อมวิลเลี่ยม (Fort William)" (ทรัพย์สินของบริษัท บริติช อิสต์ อินเดีย จำกัด) สร้างความไม่พอใจให้กับอังกฤษอย่างมาก อังกฤษเคลื่อนทัพโจมตีเบงกอลจนเกิดสมรภูมิเพลสเซย์ (Battle of Plassey) เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2300 สงครามยืดเยื้อถึง 6 ปี

ในปี พ.ศ. 2306 สงครามยุติลงโดยอังกฤษเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ โมฮัมมัด จาฟา อาลี ข่าน (สุลต่านเบงกอล) ทรงยอมคืน "ป้อมวิลเลี่ยม (Fort William)" ให้กับอังกฤษ อินเดียกลายเป็นอาณานิคมของอังกฤษ

ในปี พ.ศ. 2316 รัฐสภาอังกฤษออกกฎหมายหลายฉบับเพื่อควบคุมชาวอินเดียหลายล้านคน (เฉพาะแคว้นที่เป็นอาณานิคมของอังกฤษ) ให้อยู่ภายใต้การควบคุมของบริษัท บริติช อิสต์ อินเดีย จำกัด

ในปี พ.ศ. 2321 รัฐสภาอังกฤษออกกฎหมายให้อำนาจแก่รัฐสภาควบคุมนโยบายต่างๆของบริษัท บริติช อิสต์ อินเดีย จำกัด และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่บริหารระดับสูงสุดของบริษัทเป็น "ผู้สำเร็จราชการเมืองขึ้น"

ในปี พ.ศ. 2361 บริษัท บริติช อิสต์ อินเดีย จำกัด ปกครองอินเดียหลายแคว้น กษัตริย์แคว้นต่างๆในอินเดียทรงถูกบีบให้ยอมสวามิภักดิ์ และให้ยอมรับการเป็นอาณานิคมของอังกฤษ (กษัตริย์แคว้นใดที่ไม่ยอมจะทรงถูกยึดดินแดน กษัตริย์แคว้นใดที่ยอมยังทรงปกครองแคว้นเหมือนเดิม แต่อยู่ภายใต้การควบคุมของอังกฤษ)

ในปี พ.ศ. 2392 เจมส์ ดัลเฮาซี (ผู้สำเร็จราชการเมืองขึ้นของอังกฤษ) เคลื่อนทัพโจมตีและยึดแคว้นปัญจาบ, แคว้นอวาธะ และแคว้นต่างๆ 7 แคว้น และประกาศยกเลิก "พิธีสตี (सती)" (พิธีเผาตัวเองของผู้หญิงหม้ายชาวฮินดูเพื่อตายตามสามีที่เสียชีวิต) โดยอ้างว่าเป็นพิธีกรรมที่โหดร้าย สร้างความไม่พอใจให้กับชาวอินเดียอย่างมาก

ในปี พ.ศ. 2400 ชาวอินเดียติดอาวุธซึ่งทำงานให้กับบริษัท บริติช อิสต์ อินเดีย จำกัด ก่อกบฏ (กบฏซีปอย) อังกฤษปราบปรามอย่างหนัก และสามารถยึดครองอินเดียทั้งหมด

ในปี พ.ศ. 2401 รัฐสภาอังกฤษตรา "พระราชบัญญัติรัฐบาลแห่งอินเดีย (Government of India Act 1858)" เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2401 ส่งผลให้อินเดียกลายเป็นอาณานิคมของอังกฤษ

ปัจจุบัน : อินเดียได้รับเอกราชจากอังกฤษตั้งแต่ พ.ศ. 2490 และเป็นประเทศสำคัญในเอเชียอยู่ติดกับจีน, เนปาล, ภูฏาน, ปากีสถาน, พม่า และบังกลาเทศ

อินเดียเป็นประเทศประชาธิปไตยในระบอบสาธารรัฐ (Republic), แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 28 รัฐ (แต่ละรัฐมีรัฐบาลท้องถิ่นปกครองตนเอง) มีประธานาธิบดีเป็นประมุขแห่งสาธารณรัฐ และมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำสูงสุดของประเทศ

นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปอินเดียทางเครื่องบิน, เรือโดยสาร และรถยนต์ (นักท่องเที่ยวต้องได้วีซ่าจากสถานทูตอินเดียประจำประเทศไทยจึงจะสามารถเดินทางเข้าสู่อินเดีย)

จังหวัดที่ถูกกล่าวถึง

แหม่มแอนนากับเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง)
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พวกกบฏรายงานแม่ทัพอาลักษณ์ว่า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4), เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงทิ้งเรือพระที่นั่งที่ จ.ลพบุรี

ข้อมูลในภาพยนตร์

เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) บอกแหม่มแอนนาเรื่องที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4), เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) จะเสด็จพระราชดำเนินหนีพวกกบฏไป จ.หนองคาย

แม่ทัพอาลักษณ์กับพวกกบฏ
(Anna and The King)

แหม่มแอนนากับหลุยส์
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

ชาวบ้านที่ท่าเตียนบอกบุตรชายของแหม่มแอนนาว่า ชาวบ้านพบช้างเผือกที่ จ.ปราจีนบุรี

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

- **จังหวัดลพบุรี**

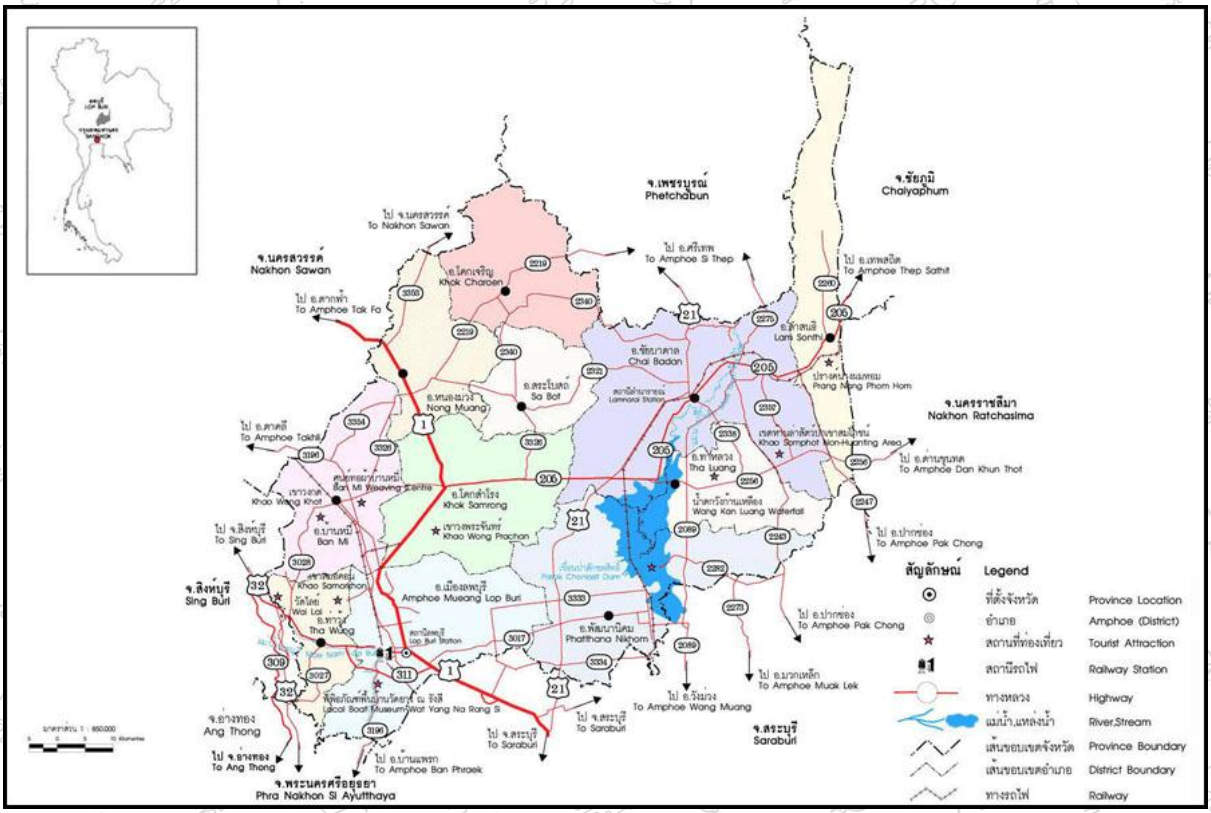

แผนที่ท่องเที่ยว จ.ลพบุรี

จังหวัดลพบุรี เป็นจังหวัดในภาคกลาง และอยู่ติดกับ จ.อยุธยา, จ.สระบุรี, จ.นครราชสีมา, จ.ชัยภูมิ, จ.เพชรบูรณ์, จ.นครสวรรค์, จ.อ่างทอง และ จ.สิงห์บุรี

ในปี พ.ศ. 1002 พระยากาฬวรรณดิศ (เจ้าเมืองตักกะศิลา (จ.ตาก)) ทรงให้ประชาชนอพยพไปที่เมืองละโว้ (จ.ลพบุรี), ทรงสถาปนาเมืองละโว้ (จ.ลพบุรี) เป็นราชธานีของอาณาจักรละโว้ และทรงสถาปนาพระองค์เป็น "พระยากาฬวรรณดิศ"

ในปี พ.ศ. 1206 สุกกทันตฤาษี (ลูกศิษย์ของสุเทวฤาษี) กับนายควิยะ (ราชทูตหริภุญไชย) เดินทางไปเมืองละโว้ (จ.ลพบุรี) เพื่อขอให้พระนางจามเทวี (ลูกศิษย์ของสุเทวฤาษี) ไปปกครองอาณาจักรหริภุญไชย นายอินตา (บิดาของพระนางจามเทวี) อนุญาต

ในปี พ.ศ. 1893 เจ้าชายวรเชษฐ์ (กษัตริย์ละโว้) ทรงให้ประชาชนอพยพหนีโรคอหิวาตกโรคจากเมืองละโว้ (จ.ลพบุรี) ไปเมืองอโยธยา (จ.อยุธยา) และทรงสถาปนาเมืองอโยธยา (จ.อยุธยา) เป็นราชธานีของอาณาจักรอยุธยา เมื่อวันที่ 3 เมษายน 1893

เจ้าชายวรเชษฐ์ทรงสถาปนาพระองค์เป็น "สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง)" และทรงแต่งตั้งพระราเมศวร (พระราชโอรสในสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1) ปกครองเมืองละโว้ (จ.ลพบุรี)

ในปี พ.ศ. 1913 ขุนหลวงพะงั่วทรงก่อกบฏ สมเด็จพระราเมศวร (พระราเมศวร) ทรงถูกบีบให้สละราชสมบัติ และเสด็จพระราชดำเนินหนีไปเมืองละโว้ (จ.ลพบุรี) ขุนหลวงพะงั่วทรงสถาปนาพระองค์เป็น "สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1"

ในปี พ.ศ. 2208 สมเด็จพระนารายณ์ (กษัตริย์อยุธยา) ทรงให้ปฏิสังขรณ์เมืองลพบุรีครั้งใหญ่ (เนื่องจากพระองค์ทรงเกรงว่า ฮอลันดา (เนเธอร์แลนด์) อาจจะโจมตีกรุงศรีอยุธยาจึงทรงให้บูรณปฏิสังขรณ์เมืองลพบุรีเป็นราชธานีแห่งที่ 2) และทรงให้สร้างพระบรมมหาราชวังและป้อมปราการเป็นแนวป้องกัน

สมเด็จพระนารายณ์ทรงประทับที่เมืองลพบุรีปีละ 8 - 9 เดือน และทรงให้คณะราชทูตและชาวต่างประเทศเข้าเฝ้าที่เมืองลพบุรีตลอดจนรัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์

ในปี พ.ศ. 2231 สมเด็จพระเพทราชา (กษัตริย์อยุธยา) ทรงย้ายราชธานีกลับกรุงศรีอยุธยา (เนื่องจากพระองค์ทรงระแวงฝรั่งเศสมากกว่าฮอลันดา)

ในปี พ.ศ. 2406 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้บูรณปฏิสังขรณ์เมืองลพบุรีอีกครั้ง, ทรงให้ซ่อมกำแพง-ป้อม-พระราชบรมมหาวัง และทรงให้สร้างพระที่นั่งพิมานมงกุฎ (พระนารายณ์ราชนิเวศน์)

ในปี พ.ศ. 2481 นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม (จอมพล ป. พิบูลสงคราม-นายกรัฐมนตรี) ให้สร้างเมืองลพบุรีตามรูปแบบตะวันตก (วงเวียนศรีสุริโยทัย) เพื่อเป็นเมืองทหารทางด้านตะวันตกของทางรถไฟของเมืองลพบุรีเก่า

ปัจจุบัน : จ.ลพบุรี เป็นจังหวัดท่องเที่ยวสำคัญ นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางสู่ จ.ลพบุรี ทางรถยนต์, รถไฟ และรถโดยสารประจำ

- **จังหวัดหนองคาย**

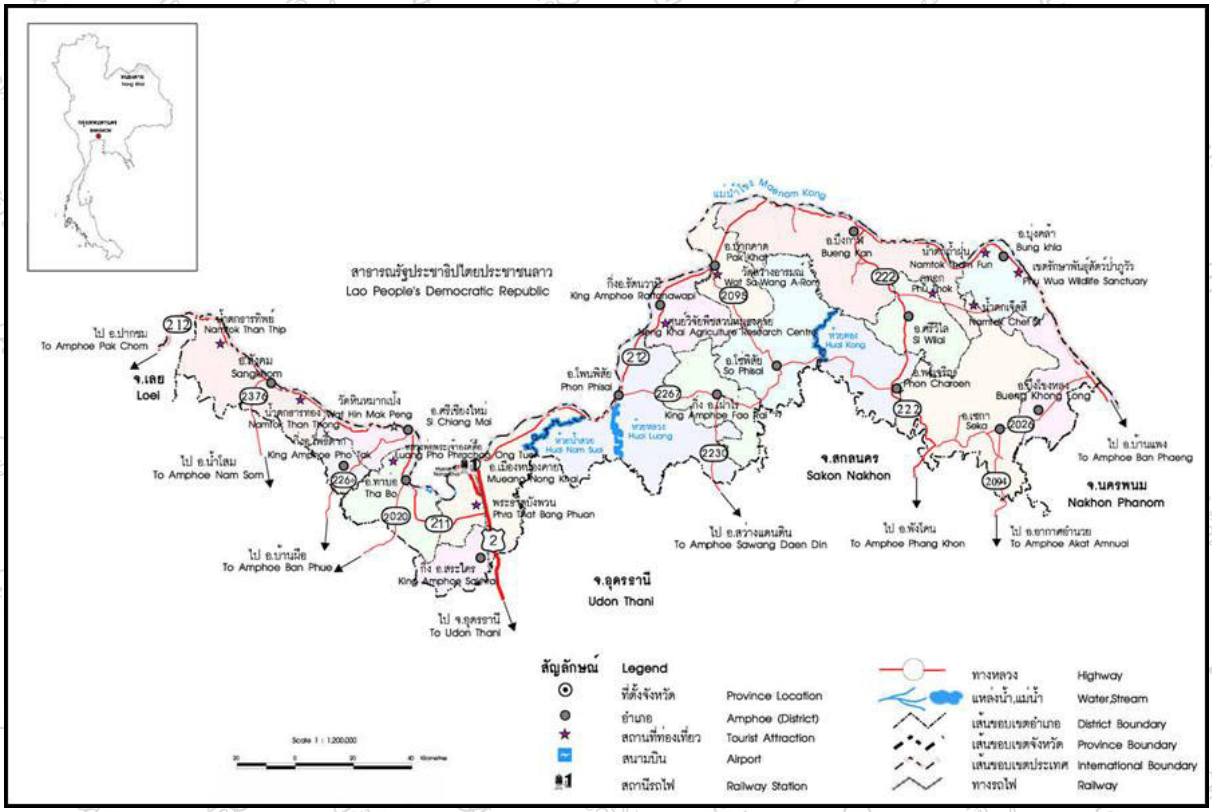

แผนที่ท่องเที่ยว จ.หนองคาย

จังหวัดหนองคาย เป็นจังหวัดชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตรงข้ามกับกรุงเวียงจันทน์ (ลาว) อยู่ริมแม่น้ำโขง และอยู่ติดกับ จ.เลย, จ.อุดรธานี, จ.สกลนคร และ จ.นครพนม

ในปี พ.ศ. 2368 พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 (กษัตริย์ล้านช้าง) เสด็จมาร่วมงานถวายพระเพลิงพระบรมศพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) เพื่อทรงสืบกำลังทหารของประเทศสยาม (ในยุคนั้นล้านช้างเป็นเมืองขึ้นของประเทศสยาม)

ในปี พ.ศ. 2369 เซอร์ จอห์น เบาว์ริง อัญเชิญพระราชสาส์นและเครื่องราชบรรณาการของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (กษัตริย์อังกฤษ) เข้ามาสู่ประเทศสยามเพื่อทำ “สนธิสัญญาเบาว์ริง (Bowring Treaty)” การเจรจายืดเยื้อหลายวันจนเกือบเกิดการพิพาท

พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 ทรงฉวยโอกาสเคลื่อนทัพโจมตีกรุงเทพผ่าน จ.นครราชสีมา โดยอ้างว่า พระองค์ทรงมีพระราชประสงค์ช่วยเหลือประเทศสยามทำสงครามกับอังกฤษ

พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 ทรงฉวยโอกาสที่เจ้าพระยากำแหงสงคราม (เจ้าพระยานครราชสีมา) และพระยาสุริยเดช (พระยาปลัดเมืองนครราชสีมา) ไปราชการที่เมืองขุขันธ์ (จ.ศรีสะเกษ) วางแผนหลอกพระยาพรหมภักดี (ยกกระบัตรเมืองนครราชสีมา) ขอเสบียง

พระยาพรหมภักดีหลงกลเปิดประตูเมือง พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 ทรงฉวยโอกาสยึดครองเมืองนครราชสีมา เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2369

เจ้าพระยากำแหงสงครามกับพระยาสุริยเดชทราบข่าวเรื่องพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 ทรงเคลื่อนทัพยึดเมืองนครราชสีมาในเวลาต่อมา

เจ้าพระยากำแหงสงครามนำกำลังส่วนมากไปรายงานข่าวที่กรุงเทพเพื่อขอให้เคลื่อนทัพกอบกู้เมืองนครราชสีมา พระยาสุริยเดชนำกำลังส่วนน้อยไปเมืองนครราชสีมาเพื่อหาทางกอบกู้เมืองนครราชสีมา

พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 ทรงเกรงว่า กรุงเทพจะเคลื่อนทัพกอบกู้เมืองนครราชสีมาจึงทรงมีพระบัญชาให้เพี้ยรามพิชัยกวาดต้อนชาวนครราชสีมาทยอยส่งกลับกรุงเวียงจันทน์เพื่อเตรียมทำสงครามใหญ่กับกรุงเทพ เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2369

พระยาสุริยเดชเคลื่อนทัพกลับเมืองนครราชสีมาเห็นกองทัพล้านช้างกวาดต้อนชาวนครราชสีมาเพื่อส่งกลับกรุงเวียงจันทน์จึงแสร้งสวามิภักดิ์ต่อพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3

พระยาสุริยเดชทูลอ้างว่า เขาอาสาช่วยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 ทำสงครามกับกองทัพสยาม พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 ทรงหลงกลจึงยอมให้พระยาสุริยเดชเดินทางไปกรุงเวียงจันทน์

พระยาสุริยเดช, คุณหญิงโม (ภรรยาของพระยาสุริยเดช) และชาวนครราชสีมาเดินทางไปกรุงเวียงจันทน์

พระยาสุริยเดชกับคุณหญิงโมพยายามถ่วงการเดินทาง และเดินทางไปทุ่งสัมฤทธิ์ (จ.นครราชสีมา) เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2369

คุณหญิงโมและชาวนครราชสีมาเตรียมอาหาร-เหล้าอย่างดีเลี้ยงดูกองทัพล้านช้างจนเพี้ยรามพิชัยและกองทัพล้านช้างเมามายจึงฉวยโอกาสโจมตีกองทัพล้านช้าง

อำแดง บุญเหลือ (หลานสาวของคุณหญิงโม) ใช้ดุ้นฟืนที่ติดไฟโยนเข้าไปในเกวียนที่มีดินระเบิด ส่งผลให้เกวียนระเบิดเพี้ยรามพิชัยและอำแดง บุญเหลือ เสียชีวิตทันที กองทัพล้านช้างแตกพ่ายถอยหนี

พระยาสุริยเดช, คุณหญิงโม และชาวนครราชสีมาตั้งค่ายอยู่ที่ทุ่งสัมฤทธิ์เพื่อเตรียมต่อสู้กับพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2369

พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 ทรงทราบข่าวว่า พระยาสุริยเดช, คุณหญิงโมและชาวนครราชสีมาต่อสู้จึงทรงให้เคลื่อนทัพโจมตีทุ่งสัมฤทธิ์ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงทราบข่าวเรื่องพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 ทรงก่อกบฏจึงทรงให้กรมพระราชวังบวรมหาศักดิพลเสพย์และเจ้าพระยาราชสุภาวดี (สิงห์ สิงหเสนี) เคลื่อนทัพกอบกู้เมืองนครราชสีมา

พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 ทรงให้เคลื่อนทัพโจมตีทุ่งสัมฤทธิ์อีกครั้ง แต่เจ้าราชวงศ์เหง้า (พระราชโอรสในพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3) ทรงทูลบอกพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 ว่า พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงทราบข่าวเรื่องการก่อกบฏ และทรงให้เคลื่อนทัพกอบกู้เมืองนครราชสีมา

พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 ทรงเกรงว่า พระองค์ทรงไม่สามารถต้านทานกองทัพจากกรุงเทพได้จึงทรงมีพระราชบัญชาให้ถอยทัพกลับกรุงเวียงจันทน์ และทำลายเมืองนครราชสีมา เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2369

กรมพระราชวังบวรมหาศักดิพลเสพย์และเจ้าพระยาราชสุภาวดีเคลื่อนทัพถึงเมืองนครราชสีมาปรากฏว่ากองทัพล้านช้างถอยทัพกลับกรุงเวียงจันทน์ และเมืองนครราชสีมาถูกทำลายจนย่อยยับจึงร่วมมือกับชาวนครราชสีมาฟื้นฟูเมืองนครราชสีมา

ใน พ.ศ. 2370 พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 ทรงร้องขอความช่วยเหลือจากจักรพรรดิมินหมาง (จักรพรรดิญวน) และทรงเตรียมทัพเพื่อต่อสู้กับกองทัพสยาม

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงให้เจ้าพระยาราชสุภาวดีเคลื่อนทัพโจมตีกรุงเวียงจันทน์

พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 กับจักรพรรดิมินหมางทรงวางแผนให้พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 กับเจ้าราชวงศ์เหง้าแสร้งยอมสวามิภักดิ์ เจ้าพระยาราชสุภาวดีหลงกลจึงยอมรับ

พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 กับเจ้าราชวงศ์เหง้าตลบหลังโจมตีกองทัพสยาม กองทัพสยามถอยร่นไปที่ชายหาดหน้าเมืองพร้าว (จ.หนองคาย) เจ้าพระยาราชสุภาวดีขอกำลังเสริมจากเมืองยโสธร พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 ทรงถอยทัพกลับกรุงเวียงจันทน์

เจ้าพระยาราชสุภาวดีเคลื่อนทัพโจมตีกรุงเวียงจันทน์ กรุงเวียงจันทน์ถูกตีแตก, ถูกปล้นสะดม และถูกทำลายจนย่อยยับ

พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 ทรงพาครอบครัวของพระองค์เสด็จหนีไปญวนแต่ทรงถูกจับกุม และทรงถูกส่งกลับกรุงเทพ เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2370

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงมีพระราชบัญชาให้ขังพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 และครอบครัวของพระองค์ในกรงเหล็ก 13 กรงประจานที่หน้าพระที่นั่งสุทไธสวรรย์

พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 และครอบครัวของพระองค์ทรงถูกทรมาน และทรงถูกแห่ประจานพระโลหิตไหลจนสิ้นพระชนม์จึงนำพระศพของทุกพระองค์ไปเสียบประจานที่วัดราชวรินทร์ (วัดสำเหร่)

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงแต่งตั้งคุณหญิงโมเป็น “ท้าวสุรนารี” เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2370

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงเห็นว่า กรุงเวียงจันทน์พินาศเกินกว่าจะบูรณปฏิสังขรณ์จึงทรงให้สร้างเมืองใหม่ขึ้นทางฝั่งขวาแม่น้ำโขงตรงข้ามกรุงเวียงจันทน์โดยการรวบรวมเมือง 4 เมือง (เมืองพร้าว, เมืองเวียงคุก, เมืองปะโค และเมืองปากห้วยหลวง)

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงแต่งตั้งท้าวสุวอเป็น “พระปทุมเทวภิบาล” (เจ้าเมืองหนองคาย) และทรงพระราชทานนามว่า “หนองคาย”

ในปี พ.ศ. 2550 นิตยสาร Moderm Maturity ฉบับเดือนพฤษภาคม-มิถุนายนจัดอันดับให้ จ.หนองคาย เป็นแหล่งพักผ่อนสำหรับผู้สูงอายุชาวอเมริกันที่ดีที่สุดอันดับ 7 ของโลก

ปัจจุบัน : จ.หนองคาย เป็นจังหวัดชายแดนสำคัญระหว่างประเทศไทย-ลาว นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางสู่ จ.หนองคาย ทางรถยนต์, รถไฟ และรถโดยสารประจำ

- **จังหวัดปราจีนบุรี**

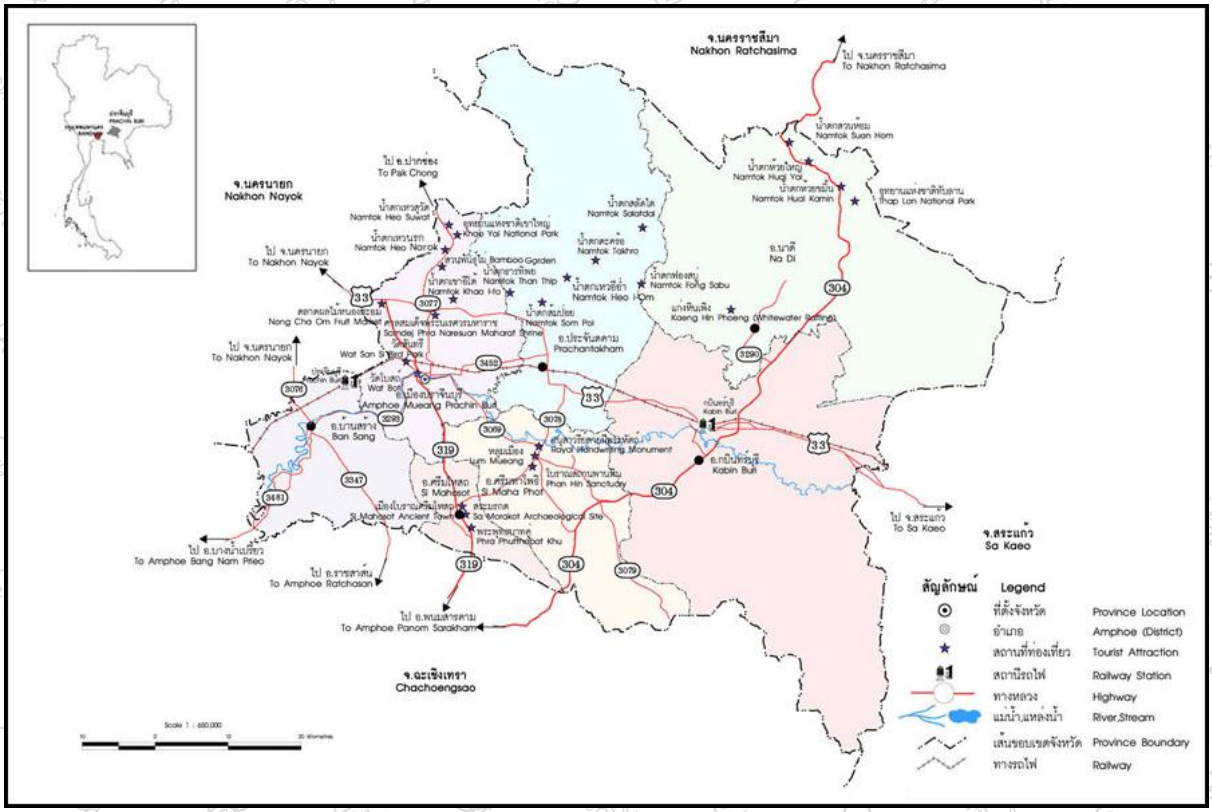

แผนที่ท่องเที่ยว จ.ปราจีนบุรี

จังหวัดปราจีนบุรี เป็นจังหวัดในภาคตะวันออก และอยู่ติดกับ จ.สระแก้ว, จ.ฉะเชิงเทรา, จ.นครนายก และ จ.นครราชสีมา

ในพุทธศตวรรษที่ 6 จ.ปราจีนบุรี เป็นเมืองท่าค้าเครื่องสังคโลกจากจีนที่สำคัญในดินแดนสุวรรณภูมิ (แหล่งโบราณคดีบ้านกระทุ่มแพ้ว (ต.กระทุ่มแพ้ว อ.บ้านสร้าง), บ้านหนองอ้อ (ต.ดงพระราม อ.เมือง) และบ้านดงชัยมัน (ต.ประจันตคาม อ.ประจันตคาม))

ในปี พ.ศ. 1997 สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (กษัตริย์สุโขทัย) ทรงปฏิรูปการปกครอง, ทรงให้แบ่งหัวเมืองชั้นใน-หัวเมืองชั้นนอนก-หัวเมืองประเทศราช และทรงแบ่งหัวเมืองออกเป็นชั้นเอก-โท-ตรี-จัตวา สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงลดฐานะ จ.ปราจีนบุรีเป็นหัวเมืองชั้นจัตวา และทรงแต่งตั้ง “ออกพระอุไทยธานี” เป็นเจ้าเมืองปราจีนบุรี

ในปี พ.ศ. 2091 พระเจ้าตะเบ็งชะเวตี้ (กษัตริย์พุกาม) ทรงเคลื่อนทัพโจมตีอาณาจักรอยุธยา สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ (กษัตริย์อยุธยา) ทรงเคลื่อนทัพต่อสู้

พระยาละแวก (เจ้าเมืองละแวก (กัมพูชา)) ฉวยโอกาสเคลื่อนทัพโจมตีเมืองปราจีนบุรี และกวาดต้อนชาวปราจีนบุรีกลับเขมรจำนวนมาก

สมเด็จพระมหาจักรพรรดิทรงเจรจาสงบศึกกับพระเจ้าตะเบ็งชะเวตี้ และทรงให้เคลื่อนทัพโจมตีเมืองละแวก พระยาละแวกนำเครื่องราชบรรณาการมาถวาย และยอมคืนชาวปราจีนบุรี

ในปี พ.ศ. 2129 พระเจ้าบุเรงนอง (กษัตริย์พุกาม) เคลื่อนทัพโจมตีเมืองกำแพงเพชร เมืองกำแพงเพชรถูกตีแตก สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชทรงให้เคลื่อนทัพกอบกู้เมืองกำแพงเพชร

พระยาละแวกฉวยโอกาสเคลื่อนทัพโจมตีเมืองปราจีนบุรีอีกครั้ง พระนเรศวร (สมเด็จพระนเรศวร) ทรงเคลื่อนทัพโจมตีเมืองละแวก (กัมพูชา) แต่ไม่ประสบความสำเร็จ (ในยุคนั้นเขมรเป็นเมืองขึ้นของอาณาจักรอยุธยา)

ในปี พ.ศ. 2133 สมเด็จพระนเรศวร (กษัตริย์อยุธยา) ทรงให้เคลื่อนทัพโจมตีเมืองละแวก (กัมพูชา) อีกครั้ง แต่ไม่ประสบความสำเร็จ

ในปี พ.ศ. 2136 สมเด็จพระนเรศวรทรงเคลื่อนทัพโจมตีเมืองละแวก (กัมพูชา) อีกครั้ง พระยาละแวกร้องขอความช่วยเหลือจากจักรพรรดิหมักคินคุง (จักรพรรดิญวน)

สมเด็จพระนเรศวรทรงเคลื่อนทัพโจมตีเมืองละแวก เมืองละแวกถูกตีแตก พระยาละแวกถูกจับกุม และถูกสำเร็จโทษประหารชีวิต

ในปี พ.ศ. 2310 พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน), ขุนนางที่จงรักภักดี และทหารประมาณ 500 คนตีฝ่าวงล้อมพม่าออกจากค่ายวัดพิชัยมุ่งตรงไปยังบ้านโพธิ์สังหาร (จ.อยุธยา), ทรงตั้งค่ายพักอยู่บ้านพรานนก (จ.ปราจีนบุรี) และทรงให้สะสมเสบียงอาหารเพื่อเดินทางสู่ จ.จันทบุรี

ในปี พ.ศ. 2416 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้พระปรีชากลการ (สำอาง อมาตยกุล) ทำเหมืองแร่ทองคำที่เมืองกบินทร์บุรี (จ.ปราจีนบุรี)

ในปี พ.ศ. 2419 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงแต่งตั้งพระปรีชากลการเป็น “ผู้ว่าราชการเมืองปราจีนบุรี”

ในปี พ.ศ. 2421 พระปรีชากลการถูกจับกุม ฐานฆาตกรรมและทารุณกรรมชาวกบินทร์บุรี เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2421

โทมัส ยอร์ช น็อกซ์ (พ่อตาของพระปรีชากลการ-กงสุลอังกฤษประจำประเทศสยาม) เข้าพบสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์เพื่อข่มขู่ให้ปล่อยพระปรีชากลการ (เนื่องจาก โทมัส ยอร์ช น็อกซ์ เชื่อว่า พระปรีชากลการถูกใส่ร้าย โดยสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์เป็นผู้อยู่เบื้องหลัง)

ในปี พ.ศ. 2422 สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์เร่งรัดคดี อังกฤษส่งเรือรบติดปืนใหญ่เดินทางสู่ปากแม่น้ำเจ้าพระยา เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2422

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้ราชทูตไปชี้แจงกับอังกฤษจนเป็นที่พอใจ พระปรีชากลการถูกลงโทษประหารชีวิต เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2422

ปัจจุบัน : จ.ปราจีนบุรี เป็นจังหวัดที่น่าสนใจ นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางสู่ จ.ปราจีนบุรี ทางรถยนต์, รถไฟ และรถโดยสารประจำ

เมืองบอมเบย์

รัชกาลที่ 4 กับแหม่มแอนนา
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงตรัสถามแหม่มแอนนาถึงชีวิตตอนที่แหม่มแอนนาอาศัยอยู่ในเมืองบอมเบย์

ข้อมูลในภาพยนตร์

เมืองมุมไบ (บอมเบย์) เป็นเมืองหลวงของรัฐมหาราษฏระ อยู่ภาคตะวันตกของอินเดีย และอยู่ติดกับเมืองนาวีมุมไบ-เมืองเธน

ในปี พ.ศ. 293 เมืองคาดิวาลี (ตอนเหนือของเมืองบอมเบย์) เป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรโมริยะ (อินเดีย) และเรียกชื่อเมืองว่า “มุมไบ” ตามชื่อเทพเจ้า “มุมบา (Mumbadevi)”

ในปี พ.ศ. 2077 โปรตุเกสพยายามแผ่อิทธิพลเข้าสู่แคว้นกุชราต พหาทูร ศาห (สุลต่านกุชราต) ทรงถูกบีบให้โปรตุเกสเข้าปกครองเมืองบอมเบย์ โปรตุเกสเรียกเมืองมุมไบว่า “บอมเบี่ยม (Bombaim)”

ในปี พ.ศ. 2204 แคทเธอรีนแห่งบราแกนซา (เจ้าหญิงโปรตุเกส) ทรงอภิเษกสมรสกับสมเด็จพระเจ้าชาร์ลส์ที่ 2 (กษัตริย์อังกฤษ)

โปรตุเกสยกเมืองบอมเบี่ยมเป็นสินเดิม (เงินที่ฝ่ายสตรีอินเดียมอบให้ฝ่ายชายเพื่อแต่งงาน) อังกฤษเรียกเมืองมุมไบว่า “บอมเบย์ (Bombay)”

ในปี พ.ศ. 2211 บริษัท บริติช อิสต์ อินเดีย จำกัดเช่าเมืองบอมเบย์ และสร้างท่าเรือน้ำลึกเพื่อใช้นำเข้า-ส่งออกสินค้า

ในปี พ.ศ. 2230 บริษัท บริติช อิสต์ อินเดีย จำกัดย้ายสำนักงานใหญ่ในอินเดียจากเมืองสุราดมาที่เมืองบอมเบย์ และเป็นสำนักงานใหญ่ของ “เขตปกครองพิเศษบอมเบย์ (Bombay Presidency)”

ในปี พ.ศ. 2360 อังกฤษเริ่มโครงการพัฒนาเมืองบอมเบย์โดยการสร้างถนนข้ามทะเลเชื่อมหมู่เกาะ 7 เกาะ (Hornby Vellard)

แผนที่ท่องเที่ยวเมืองมุมไบ (บอมเบย์)

ในปี พ.ศ. 2388 อังกฤษสร้างถนนข้ามทะเลเชื่อมหมู่เกาะ 7 เกาะสำเร็จ ส่งผลให้เมืองบอมเบย์มีพื้นที่เพิ่มขึ้นเป็น 438 ตารางกิโลเมตร

ในปี พ.ศ. 2396 อังกฤษเริ่มโครงการสร้างทางรถไฟเชื่อมต่อเมืองบอมเบย์กับเมืองเธน

ในปี พ.ศ. 2412 อังกฤษเปิดใช้คลองสุเอซ (อียิปต์) ส่งผลให้เมืองบอมเบย์กลายเป็นเมืองท่าที่ใหญ่ที่สุดในทะเลอาหรับ (Arabian Sea)

ในปี พ.ศ. 2490 อินเดียประกาศเอกราชจากอังกฤษ เมืองบอมเบย์กลายเป็นเมืองหลวงของรัฐบอมเบย์ และขยายอาณาเขตไปทางเหนือในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 2498 ราเจนดา ปราสาท (ประธานาธิบดีอินเดีย) ปฏิรูปการปกครอง ส่งผลให้รัฐบอมเบย์กลายเป็นส่วนหนึ่งของรัฐมหาราษฏระ

ในปี พ.ศ. 2503 รัฐมหาราษฏระปฏิรูปการปกครอง ส่งผลให้เมืองบอมเบย์กลายเป็นเมืองหลวงของรัฐมหาราษฏระ เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2503

ในปี พ.ศ. 2539 รัฐบาลท้องถิ่นของรัฐมหาราษฏระประกาศเปลี่ยนชื่อจากเมือง “บอมเบย์” เป็นเมือง “มุมไบ (Mumbai)”

ปัจจุบัน : เมืองมุมไบเป็นเมืองท่า และเป็นศูนย์กลางธุรกิจ-การบันเทิง (Bollywood)-การเงินที่สำคัญของอินเดีย

นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปเมืองมุมไบทางเครื่องบิน และเรือโดยสาร (นักท่องเที่ยวต้องได้วีซ่าจากสถานทูตอินเดียประจำประเทศไทยจึงจะสามารถเดินทางเข้าสู่อินเดียได้)

อาณาจักรอยุธยา

รัชกาลที่ 4 กับ เจ้าฟ้าจันจันทรมณฑล (Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงตรัสบอกแหม่มแอนนาว่า อยุธยาเป็นดินแดนบรรพบุรุษของชาวสยาม

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

อาณาจักรสุโขทัย-อาณาจักรอยุธยา (พ.ศ. 1893)

อาณาจักรอยุธยา เป็นอาณาจักรโบราณซึ่งต่อเนื่องมาจากอาณาจักรละโว้ โดยการย้ายราชธานีจากเมืองละโว้ (จ.ลพบุรี) มาสู่เมืองอโยธยา (จ.อยุธยา)

ในสมัยอยุธยา อาณาจักรสุโขทัยและอาณาจักรอยุธยาเป็นคนละอาณาจักร ผู้เขียนพบว่ามีเหตุการณ์การผนวกและการล่มสลายของ 2 อาณาจักรที่น่าสนใจที่ควรจะกล่าวถึง

ในปี พ.ศ. 1893 เจ้าชายวรเชษฐ์ (กษัตริย์ละโว้) ทรงอพยพประชาชนมาที่เมืองอโยธยา (จ.อยุธยา), ทรงสถาปนาเมืองอโยธยาเป็นราชธานีของอาณาจักรอยุธยา และทรงสถาปนาพระองค์เป็น "สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1" เมื่อวันที่ 3 เมษายน 1893 (เนื่องจากเมืองละโว้ (จ.ลพบุรี) เกิดโรคอหิวาตกโรคระบาด)

ในปี พ.ศ. 1914 สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1 (กษัตริย์อยุธยา) ทรงเคลื่อนทัพโจมตีอาณาจักรสุโขทัย (ตรงกับรัชสมัยของพระมหาธรรมราชาที่ 2 (กษัตริย์สุโขทัย)) และทรงสามารถยึดเมืองตาก, เมืองชากังราว (จ.กำแพงเพชร) และเมืองพระบาง (จ.นครสวรรค์)

ในปี พ.ศ. 1916 เมืองชากังราว (จ.กำแพงเพชร) แข็งข้อกับอาณาจักรอยุธยา สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1 (กษัตริย์อยุธยา) ทรงเคลื่อนทัพโจมตีเมืองชากังราว (จ.กำแพงเพชร) และทรงสามารถกอบกู้เมือง

ในปี พ.ศ. 1919 เมืองชากังราว (จ.กำแพงเพชร) แข็งข้อกับอาณาจักรอยุธยาอีกครั้ง สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1 (กษัตริย์อยุธยา) ทรงเคลื่อนทัพโจมตีเมืองชากังราว และทรงสามารถกอบกู้เมืองอีกครั้ง

ในปี พ.ศ. 1918 สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1 (กษัตริย์อยุธยา) เคลื่อนทัพโจมตีอาณาจักรสุโขทัย, ทรงจับกุมขุนสามแก้ว (เจ้าเมืองสองแคว (จ.พิษณุโลก)) และทรงสามารถยึดเมืองสองแคว (จ.พิษณุโลก)

ในปี พ.ศ. 1921 เมืองชากังราว (จ.กำแพงเพชร) แข็งข้อกับอาณาจักรอยุธยาอีกครั้ง สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1 (กษัตริย์อยุธยา) ทรงเคลื่อนทัพโจมตีเมืองชากังราว (จ.กำแพงเพชร)

พระมหาธรรมราชาที่ 2 (กษัตริย์สุโขทัย) ทรงเคลื่อนทัพต่อสู้แต่ทรงพ่ายแพ้ อาณาจักรสุโขทัยกลายเป็นเมืองขึ้นของอาณาจักรอยุธยา (กษัตริย์สุโขทัยทรงปกครองอาณาจักรสุโขทัยในฐานะประเทศราช)

ในปี พ.ศ. 1942 พระมหาธรรมราชาที่ 2 (กษัตริย์สุโขทัย) สวรรคต สมเด็จพระรามราชาธิราช (กษัตริย์อยุธยา) ทรงแต่งตั้งพญาไสสือไทย (พระราชโอรสในพระมหาธรรมราชาที่ 2) ทรงขึ้นครองราชย์เป็น "พระมหาธรรมราชาที่ 3 (กษัตริย์สุโขทัย)"

ในปี พ.ศ. 1962 พระมหาธรรมราชาที่ 3 (กษัตริย์สุโขทัย) สวรรคต พระยาบาลเมืองและพระยาราม (พระราชโอรสในพระมหาธรรมราชาที่ 3) ทรงแย่งชิงราชสมบัติ

สมเด็จพระนครินทรราธิราช (กษัตริย์อยุธยา) ทรงไกล่เกลี่ยพระยาบาลเมืองและพระยาราม, ทรงแต่งตั้งพระยารามราชปกครองเมืองศรีสัชนาลัย (จ.สุโขทัย) และทรงแต่งตั้งพระยาบาลเมืองเป็น "พระมหาธรรมราชาที่ 4 (กษัตริย์สุโขทัย)"

ในปี พ.ศ. 1989 พระมหาธรรมราชาที่ 4 (กษัตริย์สุโขทัย) สวรรคต สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 (กษัตริย์อยุธยา) ทรงแต่งตั้งพระยาเชลียง (พระราชนัดดา (หลาน) ในพระมหาธรรมราชาที่ 3) เป็น "พระยายุทธิษฐิระ" (พระยาสองแคว)

สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 (กษัตริย์อยุธยา) ทรงไม่แต่งตั้งใครเป็นกษัตริย์สุโขทัย สร้างความไม่พอพระทัยให้กับพระยายุทธิษฐิระอย่างมาก (เนื่องจากสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 ทรงมีพระราชประสงค์ผนวกอาณาจักรสุโขทัยเข้ากับอาณาจักรอยุธยา)

ในปี พ.ศ. 1991 สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 (กษัตริย์อยุธยา) สวรรคต สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (พระราชโอรสในสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 (กษัตริย์อยุธยา) และพระราชนัดดา (หลาน) ในพระมหาธรรมราชาที่ 3 (กษัตริย์สุโขทัย)) ทรงขึ้นครองราชย์เป็น "สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ" ส่งผลให้อาณาจักรสุโขทัยและอาณาจักรอยุธยาถูกผนวกเป็นอาณาจักรเดียวกัน

ในปี พ.ศ. 2004 พระยายุทธิษฐิระทรงแปรพักตร์ไปอยู่กับพระเจ้าติโลกราช (กษัตริย์ล้านนา) พระเจ้าติโลกราชทรงเคลื่อนทัพโจมตีกรุงสุโขทัย และทรงสามารถยึดกรุงสุโขทัย

พระเจ้าติโลกราชทรงแต่งตั้งพระยายุทธิษฐิระเป็น "พระราชโอรสบุญธรรม" และทรงให้ปกครองกรุงสุโขทัย, เมืองศรีสัชนาลัย, เมืองพะเยา, เมืองพร้าว, เมืองงาว และเมืองกาวน่าน

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงเคลื่อนทัพกอบกู้เมืองสุโขทัย-เมืองศรีสัชนาลัย (จ.สุโขทัย) และทรงสามารถกอบกู้ทั้งสองเมือง พระยายุทธิษฐิระทรงปกครองเมืองพะเยา, เมืองพร้าว, เมืองงาว และเมืองกาวน่าน

ในปี พ.ศ. 2022 พระเจ้าติโลกราชทรงถอดถอนพระยายุทธิษฐิระออกจากตำแหน่งเจ้าเมือง เหลือตำแหน่งพระราชโอรสบุญธรรม

ในปี พ.ศ. 2112 พระเจ้าบุเรงนอง (กษัตริย์พุกาม) ทรงวางแผนหลอกสมเด็จพระมหินทราธิราชให้รับพระยาจักรี (เชลยศึกซึ่งพม่าจับกุมมาจากสงครามช้างเผือก (พ.ศ. 2106)) เพื่อเป็นไส้ศึก

สมเด็จพระมหินทราธิราช (กษัตริย์อยุธยา) ทรงหลงกล และทรงแต่งตั้งให้ป้องกันกรุงศรีอยุธยา (เนื่องจากพระองค์ทรงไว้วางพระทัยในพระยาจักรี)

พระยาจักรีแอบเปิดประตูเมือง เพื่อให้กองทัพพุกามเคลื่อนทัพโจมตี กรุงศรีอยุธยาถูกตีแตก และถูกปล้นสะดม เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2112

พระเจ้าบุเรงนองทรงแต่งตั้งขุนพิเรนทรเทพ (พระชามาดา (บุตรเขย) ในพระมหาจักรพรรดิ) เป็น "สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช" (กษัตริย์อยุธยาทรงปกครองอาณาจักรอยุธยาในฐานะประเทศราช) และทรงนำพระนเรศวร (สมเด็จพระนเรศวร) ไปกรุงหงสาวดีเพื่อเป็นองค์ประกัน

ในปี พ.ศ. 2127 พระเจ้าอังวะ (เจ้าเมืองอังวะ (พม่า)) ก่อกบฏ พระเจ้านันทบุเรง (กษัตริย์พุกาม) ทรงเคลื่อนทัพปราบปรามพระเจ้าอังวะ และทรงมีพระราชบัญชาให้เมืองแปร, เมืองตองอู, เมืองเชียงใหม่ และกรุงศรีอยุธยาเคลื่อนทัพทัพช่วยเหลือ

พระนเรศวร (สมเด็จพระนเรศวร) ทรงเคลื่อนทัพอย่างช้าๆ (เนื่องจากพระองค์ทรงมีพระราชประสงค์ให้การปราบปรามพระเจ้าอังวะเสร็จสิ้นก่อน)

พระนเรศวรทรงเคลื่อนทัพถึงเมืองแครง (พม่า), ทรงเรียกประชุมแม่ทัพ-เจ้าเมือง-พระมหาเถร และทรงประกาศอิสรภาพ เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2127

กองทัพพุกามเคลื่อนทัพโจมตีอาณาจักรอยุธยาหลายครั้งในเวลาต่อมา แต่ไม่ประสบความสำเร็จ

ในปี พ.ศ. 2310 พระเจ้ามังระ (กษัตริย์พุกาม) ทรงให้มังมหานรธาและเนเมียวสีหบดีเคลื่อนทัพโจมตีอาณาจักรอยุธยา

กรุงศรีอยุธยาถูกพม่าตีแตก, ถูกปล้นสะดม และถูกทำลายจนย่อยยับ เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2310

ปราสาทคาเมล็อท

รัชกาลที่ 4 ตรัสเรื่องคาเมล็อทและเมอร์ลิน
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงตรัสบอก ไมครอฟท์ คินเคด เรื่องของปราสาทคาเมล็อท

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ในประวัติศาสตร์อังกฤษไม่มีประวัติของสถานที่นี้แต่อย่างใด แต่ในตำนานกษัตริย์อาเธอร์กับอัศวินโต๊ะกลมระบุเรื่องราวของสถานที่นี้ นักประวัติศาสตร์หลายคนเห็นว่า สถานที่นี้น่าจะเป็นปราสาทแคดบิวรี่ (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "ตำนานกษัตริย์อาเธอร์กับอัศวินโต๊ะกลม" ได้ใน "เกร็ดประวัติศาสตร์ที่ควรรู้"*)

- **ปราสาทคาเมล็อทในตำนาน**

- ปราสาทคาเมล็อทเป็นปราสาทที่ประทับของอาเธอร์, พระนางกวินีเวียร์ (พระมเหสีของอาเธอร์) และอัศวินโต๊ะกลม
- อาเธอร์ทรงให้จัดขบวนแห่โต๊ะกลม (รองรับอัศวิน 150 คน) ซึ่งเป็นของขวัญสมรส (ระหว่างพระองค์กับพระนางกวินีเวียร์) พระราชทานจากกษัตริย์เลเดแกรนซ์ (พระราชชนก

ปราสาทแคดบิวรี่

(บิดา) ของพระนางกวินีเวียร์) กลับปราสาทคาเมล็อท

- อาเธอร์กับพระนางกวินีเวียร์ทรงใช้โต๊ะกลมเป็นที่จัดประชุม, ทรงให้จัดงานเลี้ยงพระราชทานอัศวินในปราสาทคาเมล็อททุกปีเพื่อให้อัศวินเล่าเรื่องการผจญภัยและเหตุการณ์สำคัญตลอดปีที่ผ่านมา
- อัศวินโต๊ะกลมแตกแยกออกเป็น 2 ฝ่ายจากกรณี เซอร์ ลานสลอต (พระราชโอรสของกษัตริย์บัน) กับพระนางกวินีเวียร์ เซอร์ มอร์เดรด (พระราชโอรสของอาเธอร์กับ เลดี้ มอร์กอส) ฉวยโอกาสก่อกบฏและเผาทำลายปราสาทคาเมล็อทจนย่อยยับ

- **ปราสาทแคดบิวรี่**

ในปี พ.ศ. 2085 จอห์น เลแลนด์ (นักเขียน) เขียนหนังสือระบุว่า ป้อมบนเนินเขาแคดบิวรี่ (เมืองซอมเมอร์เซต อังกฤษ) คือ ปราสาทคาเมล็อต
ในปี พ.ศ. 2509 นักโบราณคดีขุดค้นป้อมบนเนินเขาแคดบิวรี่ และพบว่า ป้อมบนเนินเขาแคดบิวรี่คือปราสาทแคดบิวรี่ (Cadbury Castle)

ปัจจุบัน : นักประวัติศาสตร์เห็นว่า ปราสาทคาเมล็อทน่าเป็นปราสาทแคดบิวรี่ซึ่งอยู่บริเวณเนินเขาแคดบิวรี่ (เมืองซอมเมอร์เซต อังกฤษ)
นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปเมืองซอมเมอร์เซต (อังกฤษ) ทางเครื่องบิน และเรือโดยสาร (นักท่องเที่ยวต้องได้วีซ่าจากสถานทูตอังกฤษประจำประเทศไทยจึงจะสามารถเดินทางเข้าสู่อังกฤษได้)

ประเทศอังกฤษ

รัชกาลที่ 4 กับแหม่มแอนนา
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงตรัสถามแหม่มแอนนาเรื่องการเดินทาง
แหม่มแอนนาทูลตอบพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ว่าเธอและบุตรชายของเธอจะเดินทางกลับอังกฤษ

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

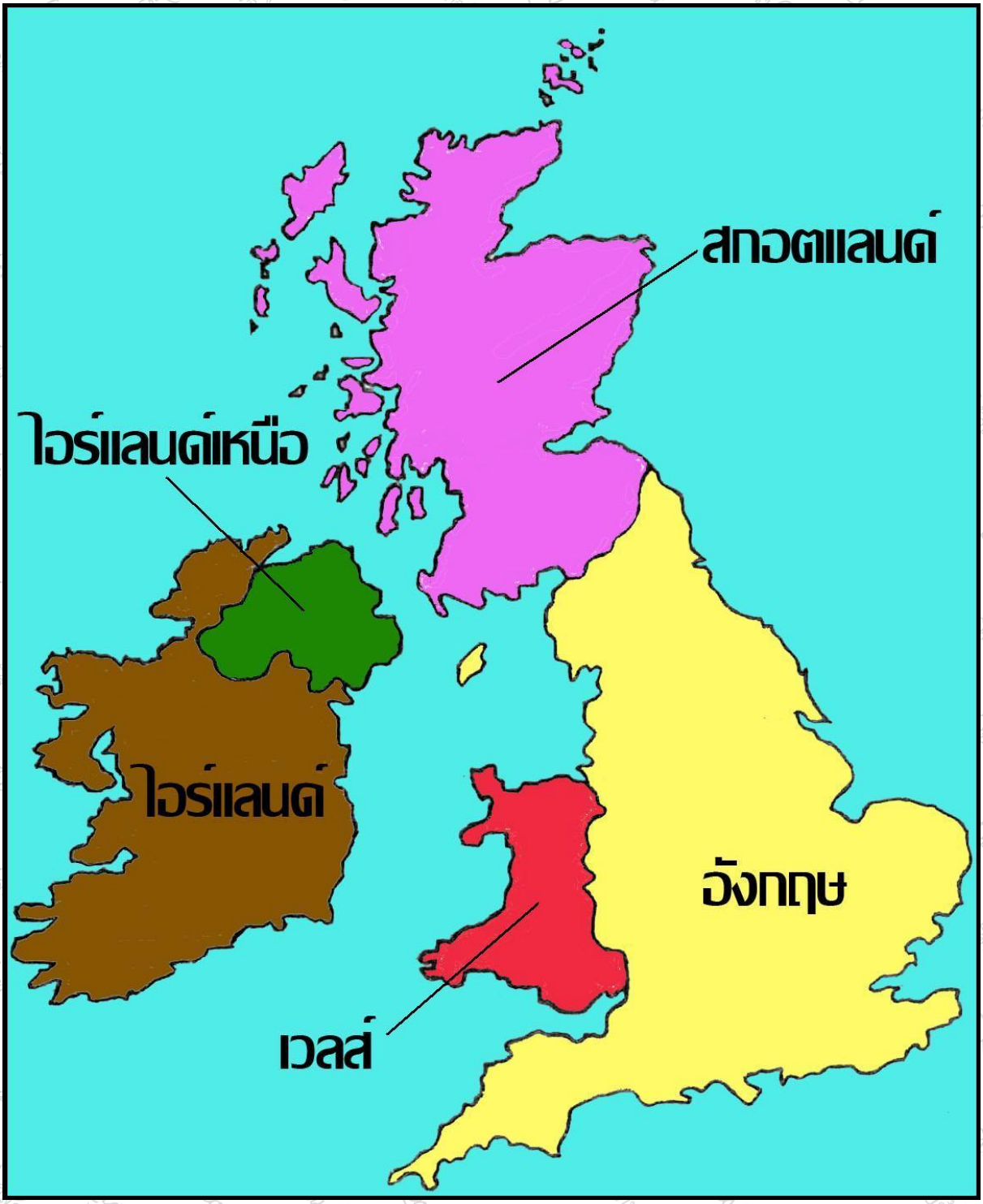

แผนที่สหราชอาณาจักร

ประเทศอังกฤษ เป็นประเทศในยุโรป อยู่บนเกาะบริเทนใหญ่ (Great Britain) ซึ่งอยู่ในมหาสมุทรแอตแลนติก (Atlantic Ocean)

ในปี พ.ศ. 218 พลีนี (นักสำรวจโรมัน) เดินทางไปเกาะบริเทนใหญ่ และพบว่า เกาะบริเทนใหญ่เป็นแหล่งดีบุกสำคัญ

ในปี พ.ศ. 488 จูเลียส ซีซาร์ (แม่ทัพโรมัน) เคลื่อนทัพโจมตีเกาะบริเทนใหญ่ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ

ในปี พ.ศ. 500 จักรพรรดิคลอดิอุสที่ 1 (จักรพรรดิโรมัน) ทรงเคลื่อนทัพโจมตีเกาะบริเทนใหญ่ และทรงยึดพื้นที่ส่วนใหญ่ของอังกฤษ, เวลส์ และบางส่วนของสกอตแลนด์

ในปี พ.ศ. 953 ชาวแซกซอน (เยอรมัน), ชาวแองโกล (อังกฤษ) และชาวจูทส์ (เยอรมัน) เคลื่อนทัพโจมตีเกาะบริเทนใหญ่ และยึดพื้นที่ส่วนใหญ่ของเกาะบริเทนใหญ่

ในพุทธศตวรรษที่ 11 อังกฤษแบ่งออกเป็น 7 อาณาจักร (นอร์ทธัมเบรีย (Northumbria), เมอร์เซีย (Mercia), แองเกลียตะวันออก (East Anglia), เอสเซ็กซ์ (Essex), เค้นท์ (Kent), ซัสเซ็กซ์ (Sussex) และเวสเซ็กซ์ (Wessex))

ในปี พ.ศ. 1409 กองทัพไวกิ้ง (เดนมาร์ก) เคลื่อนทัพโจมตีเกาะบริเทนใหญ่ (Great Heathen Army) และยึดนอร์ธัมเบรีย

ในปี พ.ศ. 1413 กองทัพไวกิ้งเคลื่อนทัพโจมตีแองเกลียตะวันออกและเมอร์เซีย และสามารถยึดทั้งสองอาณาจักรในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 1414 สมเด็จพระเจ้าอัลเฟรด (กษัตริย์เวสเซ็กซ์) ทรงเคลื่อนทัพโจมตีกองทัพไวกิ้ง อังกฤษแบ่งออกเป็น 2 ส่วน (แองโกล-แซกซอน (Anglo-Saxon-อังกฤษ) และเดนลอว์ (Danelaw-ไวกิ้ง))

ในปี พ.ศ. 1516 สมเด็จพระเจ้าเอ็ดการ์ (กษัตริย์แองโกล-แซกซอน) ทรงเคลื่อนทัพโจมตีเดนลอว์ และทรงรวบรวมอังกฤษสำเร็จ

เกาะบริเทนใหญ่แบ่งออกเป็น 4 อาณาจักร (อังกฤษ (England), เวลส์ (Wales), สกอตแลนด์ (Scotland) และไอร์แลนด์ (Ireland))

ในปี พ.ศ. 1559 พระเจ้าคานูท (พระราชโอรสในพระเจ้าสเวน ฟอร์คเบียร์ด) ทรงขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์อังกฤษ (พระองค์ทรงเป็นกษัตริย์เดนมาร์ก (พ.ศ. 1561) และกษัตริย์นอร์เวย์ (พ.ศ. 1571) เนื่องจากประเทศในยุโรปมักส่งพระราชโอรสและพระราชธิดาสมรสระหว่างกัน เมื่อใดที่กษัตริย์ของประเทศใดสวรรคตและไม่มีพระราชทายาท พระราชทายาทที่เกิดจากกษัตริย์ของประเทศอื่นสามารถทรงขึ้นครองราชย์ต่อ)

ในปี พ.ศ. 1573 พระเจ้าสเวน ฟอร์คเบียร์ด (กษัตริย์ไวกิ้ง) ทรงเรียกร้องเงินภาษีคุ้มครอง (Danegeld) เพิ่มเติม แต่พระเจ้าแอเธลเรดทรงปฏิเสธ

พระเจ้าสเวน ฟอร์คเบียร์ด ทรงเคลื่อนทัพโจมตีอังกฤษ พระเจ้าแอเธลเรดทรงเคลื่อนทัพต่อสู้ แต่ทรงพ่ายแพ้จึงทรงถูกเนรเทศไปฝรั่งเศส

ในปี พ.ศ. 1629 พระเจ้าวิลเลี่ยม (กษัตริย์อังกฤษ) ทรงเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็น “ระบอบศักดินาสวามิภักดิ์ (Feudalism-การแบ่งชนชั้นตามฐานะทางสังคม)”

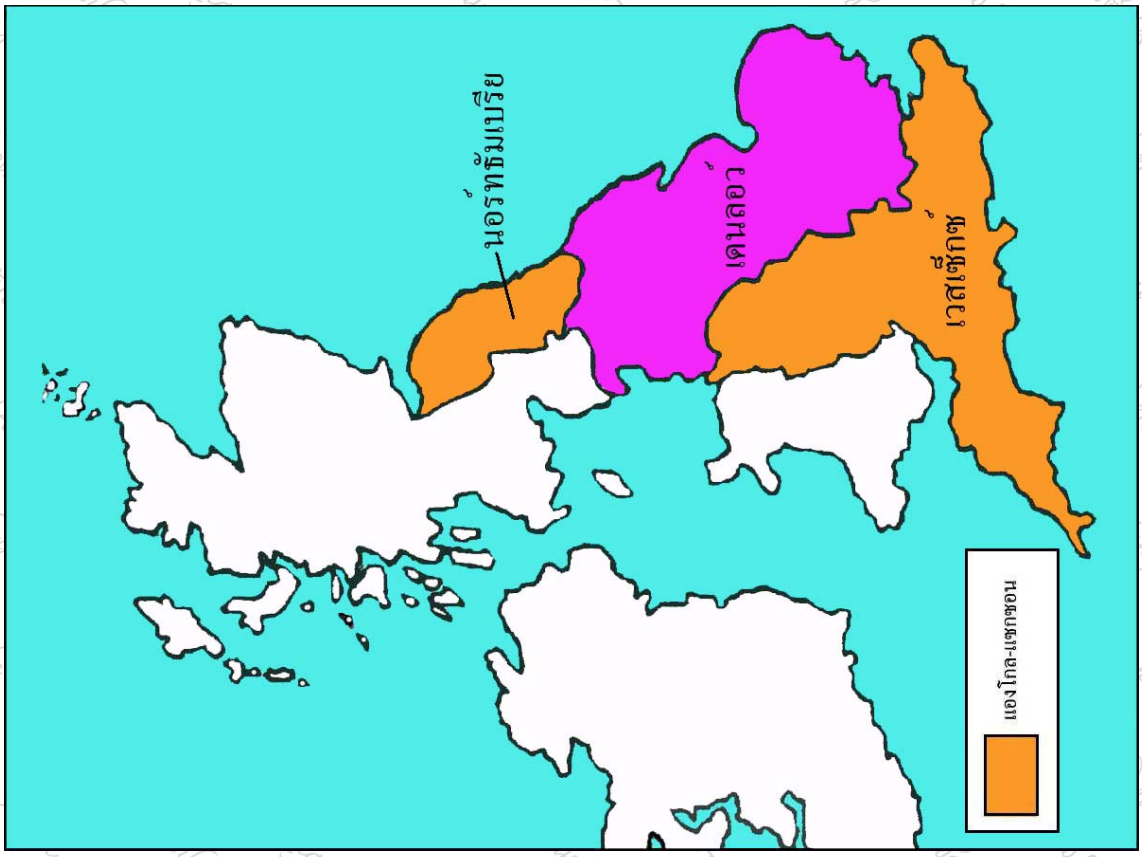

อาณาจักรแองโกล-เซกซอนและอาณาจักรเดนลอว์

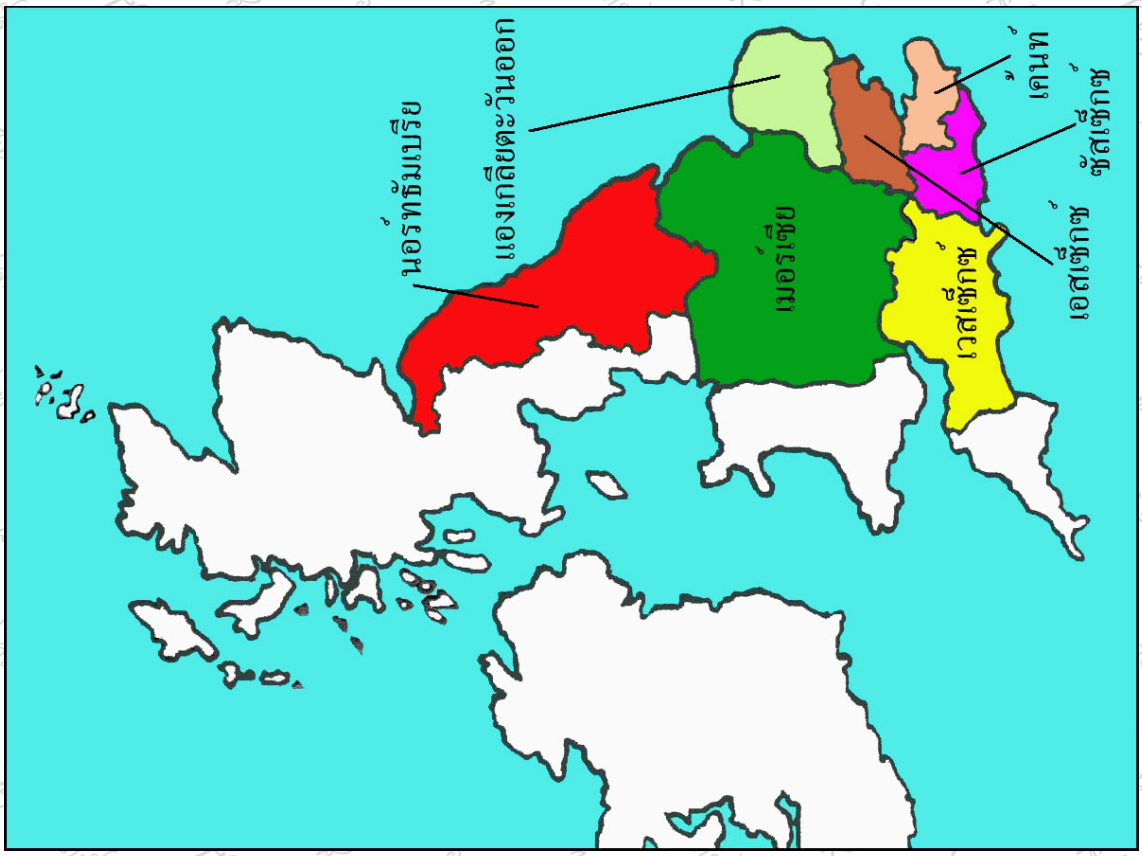

อังกฤษ 7 อาณาจักร

ในปี พ.ศ. 1697 พระเจ้าเฮนรีที่ 2 (กษัตริย์อังกฤษ) ทรงสมรสกับเอเลเนอร์แห่งอากีแตน (กษัตริย์แคว้นอากีแตน) ส่งผลให้แคว้นอากีแตนกลายเป็นของอังกฤษ (พระองค์ทรงปกครองดินแดนส่วนใหญ่ในฝรั่งเศสและไอร์แลนด์)

ในปี พ.ศ. 1758 พระเจ้าจอห์น (กษัตริย์อังกฤษ) ทรงเคลื่อนทัพกอบกู้เมืองนอร์มังดี (ฝรั่งเศส) แต่ไม่ประสบความสำเร็จ (ในยุคนั้นเมืองนอร์มังดีเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ) ส่งผลให้พระองค์ทรงถูกต่อต้านจากขุนนางอย่างมาก

พระองค์ทรงถูกกดดันจากขุนนาง และทรงถูกบีบให้ทำมหากฎบัตร (Magna Carta) ส่งผลให้พระองค์ทรงต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 1758

ในปี พ.ศ. 1779 พระเจ้าเฮนรีที่ 3 (กษัตริย์อังกฤษ) ทรงเคร่งครัดในศาสนาอย่างมาก และทรงโปรดปรานขุนนางต่างประเทศ สร้างความไม่พอใจให้กับขุนนางอังกฤษอย่างมาก

ซิโมน เดอ มงฟอร์ต (ขุนนางฝรั่งเศสในอังกฤษ) กับขุนนางก่อกบฏ (Second Barons' War) ส่งผลให้พระองค์ทรงถูกบีบให้ลดพระราชอำนาจ

ในปี พ.ศ. 1820 พระเจ้าเอ็ดวาร์ดที่ 1 (กษัตริย์อังกฤษ) ทรงเคลื่อนทัพโจมตีเวลส์ และประสบความสำเร็จ

ในปี พ.ศ. 1827 อังกฤษและเวลส์ร่วมกันออก "พันธะแห่งรุดดลัน (Statute of Rhuddlan)" ส่งผลให้เวลส์อยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษ เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 1827

ในปี พ.ศ. 1836 พระเจ้าเอ็ดวาร์ดที่ 1 ทรงเคลื่อนทัพโจมตีสกอตแลนด์ และประสบความสำเร็จ

ในปี พ.ศ. 1857 ชาวสกอตก่อกบฏ (War of Scottish Independence) พระเจ้าเอ็ดวาร์ดที่ 2 (กษัตริย์อังกฤษ) ทรงเคลื่อนทัพต่อสู้ แต่ทรงพ่ายแพ้ สกอตแลนด์สามารถประกาศอิสรภาพสำเร็จ

ในปี พ.ศ. 2068 พระเจ้าเฮนรีที่ 8 (กษัตริย์อังกฤษ) ทรงพยายามทำลายอิทธิพลของศาสนจักรในอังกฤษ โดยทรงประหารชีวิตที่ปรึกษาซึ่งเป็นบาทหลวง, เผาทำลายโบสถ์วิหาร (Dissolution of Monasteries) และทรงยึดทรัพย์ของศาสนจักรเข้ารัฐ สร้างความไม่พอใจให้กับประชาชนอย่างมากจนเกิดจลาจล พระเจ้าเฮนรีที่ 8 ทรงให้เคลื่อนทัพปราบปรามจลาจลอย่างราบคาบ (ในยุคนั้นศาสนจักรมีอิทธิพลมากในยุโรป)

ในปี พ.ศ. 2146 สมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ 1 (กษัตริย์อังกฤษ) สวรรคต และทรงไม่มีพระราชทายาท สมเด็จพระเจ้าเจมส์ที่ 6 (กษัตริย์สกอตแลนด์) ทรงสถาปนาพระองค์เป็น "สมเด็จพระเจ้าเจมส์ที่ 1 (กษัตริย์อังกฤษ)" (พระองค์ทรงเป็นกษัตริย์อังกฤษและสกอตแลนด์)

ในปี พ.ศ. 2185 พระเจ้าชาร์ลส์ที่ 1 (กษัตริย์อังกฤษ) ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะผนวกอังกฤษ, สกอตแลนด์ และเวลส์ แต่รัฐสภาคัดค้าน ส่งผลให้เกิดสงครามกลางเมืองอังกฤษครั้งที่ 1 สงครามยืดเยื้อถึง 4 ปี (เนื่องจากรัฐสภาเกรงว่า พระองค์จะผูกขาดอำนาจ และทรงฟื้นฟูระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์)

ในปี พ.ศ. 2189 พระเจ้าชาร์ลส์ที่ 1 ทรงพยายามฟื้นฟูระบอบศักดินาสวามิภักดิ์ และทรงนำทหารบุกรัฐสภาเพื่อจับกุมขุนนาง แต่ไม่ประสบความสำเร็จจึงเสด็จหนีไปสกอตแลนด์

ในปี พ.ศ. 2191 พระเจ้าชาร์ลส์ที่ 1 เสด็จหนีไปเกาะไวท์ (ไอร์แลนด์) และทรงถูกจับกุม เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2191

ในปี พ.ศ. 2192 พระเจ้าชาร์ลส์ที่ 1 ทรงถูกตัดสินให้มีความผิดฐานก่อกบฏ และทรงถูกประหารชีวิต เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2192 ส่งผลให้อังกฤษไร้กษัตริย์ (English Interregnum)

โอลิเวอร์ ครอมเวลล์ (ผู้บัญชาการทหารสูงสุด) จัดตั้งรัฐผู้พิทักษ์ (The Protectorate) เพื่อบริหารราชการแผ่นดิน และสถาปนาเครือจักรภพแห่งอังกฤษ (Commonwealth of England)

ในปี พ.ศ. 2202 กองทัพตัวอย่าง (New Model Army) ก่อกบฏ และสั่งยุบรัฐผู้พิทักษ์ ส่งผลให้การเมืองอังกฤษวุ่นวายอย่างหนัก

ในปี พ.ศ. 2203 จอร์จ มองค์ ดยุคแห่งอาลเบอมาร์ลที่ 1 (ข้าหลวงสกอตแลนด์) ก่อกบฏ, สั่งยุบรัฐสภายาว (Long Parliament) และจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่

พระเจ้าชาร์ลส์ที่ 2 (พระราชโอรสในพระเจ้าชาร์ลส์ที่ 1) เสด็จกลับอังกฤษ, ทรงยอมยกเลิกการฟื้นฟูระบอบศักดินาสวามิภักดิ์ และทรงได้รับการแต่งตั้งเป็น “พระเจ้าชาร์ลส์ที่ 2”

ในปี พ.ศ. 2232 รัฐสภาอังกฤษตรา “พระราชบัญญัติสิทธิ (Bill of Rights 1689)” ส่งผลให้กษัตริย์ทรงต้องอยู่ภาย ใต้อำนาจรัฐสภา, ถูกจำกัดการใช้จ่ายพระราชทรัพย์ และการควบคุมกองทัพ (เนื่องจากกษัตริย์ทรงขัดขวางการออกกฎหมายของรัฐสภาหลายครั้ง)

ในปี พ.ศ. 2250 อังกฤษและสกอตแลนด์ร่วมกันตรา “พระราชบัญญัติสหภาพ (Acts of Union 1707)” ส่งผลให้อัง กฤษและสกอตแลนด์ผนวกเป็นประเทศเดียว เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2250

ในปี พ.ศ. 2464 อังกฤษและไอร์แลนด์ร่วมกันทำ “สนธิสัญญาอังกฤษ-ไอร์แลนด์ (Anglo-Irish Treaty 1921)” รัฐบาลไอร์แลนด์จัดให้ประชาชนลงประชามติรวมประเทศกับอังกฤษ

ในปี พ.ศ. 2465 ชาวไอริช 26 จังหวัดลงประชามติไม่รวมประเทศกับอังกฤษ แต่ 6 จังหวัดลงมติรวมประเทศกับอังกฤษ ส่งผลให้ไอร์แลนด์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน (26 จังหวัดที่ไม่ต้องการรวมกับประเทศอังกฤษแยกออกมาสถาปนา “สาธารณรัฐไอร์แลนด์ (Republic of Ireland)” และ 6 จังหวัดที่ต้องการรวมตัวกลายเป็น “ไอร์แลนด์เหนือ (Northern Ireland)”)

ปัจจุบัน : สหราชอาณาจักร (อังกฤษ, สกอตแลนด์, เวลส์ และไอร์แลนด์เหนือ) เป็นประเทศสำคัญในยุโรป อยู่กลางทะเลเหนือ

อังกฤษเป็นประเทศประชาธิปไตยในระบอบปรมิตตาญาสิทธิราชย์ (Constitutional Monarchy-กษัตริย์ทรงต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย) และมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำสูงสุด

นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปอังกฤษทางเครื่องบิน และเรือโดยสาร (นักท่องเที่ยวต้องได้วีซ่าจากสถานทูตอังกฤษประจำประเทศไทยจึงจะสามารถเดินทางเข้าสู่อังกฤษได้)

ข้อเท็จจริงของสิ่งที่น่าสนใจในภาพยนตร์

ภาพยนตร์มีสิ่งที่น่าสนใจหลายสิ่งปรากฏอยู่ สิ่งที่น่าสนใจเหล่านี้ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของประเทศสยาม บางสิ่งมีอยู่จริง, บางสิ่งยังคงเป็นปริศนา และบางสิ่งไม่ตรงกับข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์ เนื่องจากในภาพยนตร์มีสิ่งที่น่าสนใจหลายอย่าง ผู้เขียนจึงรวบรวมเฉพาะข้อมูลของสิ่งที่น่าสนใจในภาพยนตร์ที่เห็นว่ามีประโยชน์มาสรุปเพื่อให้เห็นภาพอย่างชัดเจน

พระราชชายาและพระราชทายาทในรัชกาลที่ 4

พระราชชายาและพระราชทายาท
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ตรัสบอกกับแหม่มแอนนาว่า พระองค์ทรงมีพระชายา 23 พระองค์, พระสนม 42 คนและพระราชทายาท 58 พระองค์ (และกำลังจะทรงมีพระราชทายาทอีก 10 พระองค์)

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

พระราชชายาและพระราชทายาท เป็นภรรยาและลูกของกษัตริย์

ในปี พ.ศ. 2405 แหม่มแอนนาเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เพื่อรับตำแหน่งพระอาจารย์ของเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2405 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระราชทายาทในรัชกาลที่ 4

(รัชกาลที่ 4) ทรงมีพระราชทายาท 56 พระองค์ (มีพระชนชีพ 46 พระองค์ และสิ้นพระชนม์ 10 พระองค์), มีพระราชทายาทที่กำลังจะประสูติ 4 พระองค์

ในปี พ.ศ. 2411 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) สวรรคต, ทรงมีพระอัครมเหสี 1 พระองค์, พระมเหสี 2 พระองค์, เจ้าจอม (มารดา) 32 คน, พระราชโอรส 39 พระองค์ และพระราชธิดา 44 พระองค์ (พระราชทายาท 83 พระองค์)

● ลำดับชั้นของพระราชชายาและพระราชทายาทในรัชกาลที่ 4

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) มีการจัดลำดับชั้นของพระราชชายาเป็น 3 ลำดับชั้น (ไม่รวมนางห้าม) และพระราชทายาทเป็น 2 ลำดับชั้นคือ

พระอัครมเหสี : มี 1 พระองค์ (พระราชทายาทชั้นสมเด็จ) คือ

- **สมเด็จพระนางเจ้า โสมนัสวัฒนาวดี :** ทรงมีพระราชทายาท 1 พระองค์ (สมเด็จเจ้าฟ้าโสมนัส (สิ้นพระชนม์ในวันประสูติ))

พระมเหสี : มี 2 พระองค์ (พระราชทายาทชั้นสมเด็จ) คือ

- **สมเด็จพระเทพศิรินทราบรมราชินี :** ทรงมีพระราชทายาท 4 พระองค์ (สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ กรมขุนพินิตประชานาถ (รัชกาลที่ 5), สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจันทรมณฑล กรมหลวงวิสุทธิกระษัตริย์, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจาตุรนต์รัศมี กรมพระจักรพรรดิพงศ์ และสมเด็จพระราชปิตุลาบรมพงศาภิมุข เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช)
- **พระสัมพันธวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพรรณราย :** ทรงมีพระราชทายาท 2 พระองค์ (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรรณิการ์แก้ว กรมขุนขัตติยกัลยา และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจิตรเจริญ กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์)

เจ้าจอม (มารดา) : มี 32 คน (พระราชทายาทชั้นพระองค์เจ้า) คือ

- **เจ้าจอมมารดาน้อย :** มีพระราชทายาท 2 พระองค์ (พระองค์เจ้าชายนพวงศ์ วรองค์เอกอรรคมหามกุฎ ปรมุตมราโชรส และพระองค์เจ้าชายสุประดิษฐ วรฤทธิราชมหามกุฎ บุรุษยรัตนราชวโรรส)

- **เจ้าจอมมารดาแพ :** มีพระราชทายาท 5 พระองค์ (พระองค์เจ้าหญิงยิ่งเยาวลักษณ์ อรรคราชสุดา, พระองค์เจ้าหญิงพักตร์พิมลพรรณ, พระองค์เจ้าชายเกษมสันต์โสภาคย์, พระองค์เจ้าชายมนุษยนาคมานพ และพระองค์เจ้าหญิงบัญจบเบญจมา)
- **เจ้าจอมมารดาพึ่ง (ผึ้ง) :** มีพระราชทายาท 3 พระองค์ (พระองค์เจ้าชายทักษิณาวัฏ, พระองค์เจ้าชายคัคณางคยุคล และพระองค์เจ้าชายชุมพลสมโภช)
- **เจ้าจอมมารดาจันทร์ :** มีพระราชทายาท 4 พระองค์ (พระองค์เจ้าหญิงทักษิณชา นราธิราชบุตรี, พระองค์เจ้าหญิงมัณฑยาภาธร, พระองค์เจ้าชายสุขสวัสดิ์ และพระองค์เจ้าชายเกษมศรีศุภโยค)
- **เจ้าจอมมารดาเที่ยง :** มีพระราชทายาท 10 พระองค์ (พระองค์เจ้าหญิงโสมาวดีศรีรัตนราชธิดา, พระองค์เจ้าชายเสวตรวรลาภ, พระองค์เจ้าหญิงศรีนาคสวาดิ, พระองค์เจ้าชายกมลาสเลอสรรค์, พระองค์เจ้าหญิงกนกวรรณเลขา, พระองค์เจ้าหญิง, พระองค์เจ้าชายไชยานุชิต, พระองค์เจ้าหญิงแขไขดวง, พระองค์เจ้าชายจรูญฤทธิเดช และพระองค์เจ้าหญิงพวงสร้อยสอางค์)
- **เจ้าจอมมารดาตลับ :** มีพระราชทายาท 3 พระองค์ (พระองค์เจ้าหญิง, พระองค์เจ้าชายทวีถวัลยลาภ และพระองค์เจ้าชายกาพย์กนกรัตน์)
- **เจ้าจอมมารดาเอี่ยม :** มีพระราชทายาท 1 พระองค์ (พระองค์เจ้าศรีพัฒนา)
- **เจ้าจอมมารดาเกศ (เกษ) :** มีพระราชทายาท 1 พระองค์ (พระองค์เจ้าหญิงประภัศร)
- **เจ้าจอมมารดาสำลี :** มีพระราชทายาท 5 พระองค์ (พระองค์เจ้าชายแดง, พระองค์เจ้าหญิงเขียว, พระองค์เจ้าหญิงบุษบงเบิกบาน, พระองค์เจ้าหญิงสุขุมาลมารศรี และพระองค์เจ้าหญิงนภาพรประภา)
- **เจ้าจอมมารดากลิ่น (ซ่อนกลิ่น) :** มีพระราชทายาท 1 พระองค์ (พระองค์เจ้าชายกฤษดาภินิหาร)
- **เจ้าจอมมารดาบัว :** มีพระราชทายาท 5 พระองค์ (พระองค์เจ้าชายเฉลิมลักษณเลิศ, พระองค์เจ้าชายศรีสิทธิธงไชย, พระองค์เจ้าหญิงอรไทยเทพกัญญา, พระองค์เจ้าชายวัฒนานุวงศ์ และพระองค์เจ้าชายดำรงฤทธิ์)
- **เจ้าจอมมารดามาลัย (มาไลย) :** มีพระราชทายาท 2 พระองค์ (พระองค์เจ้าหญิง และพระองค์เจ้าหญิงเสมอสมัยหรรษา)
- **เจ้าจอมมารดาสังวาล :** มีพระราชทายาท 4 พระองค์ (พระองค์เจ้าชายทองกองก้อนใหญ่, พระองค์เจ้าชายทองแถมถวัลยวงศ์, พระองค์เจ้าชายเจริญรุ่งราศี และพระองค์เจ้าหญิงกาญจนากร)
- **เจ้าจอมมารดาเปี่ยม :** มีพระราชทายาท 6 พระองค์ (พระองค์เจ้าชายอุณากรรณอนันตนรไชย, พระองค์เจ้าชายเทวัญอุไทยวงศ์, พระองค์เจ้าหญิงสุนันทากุมารีรัตน์, พระองค์เจ้าหญิงสว่างวัฒนา, พระองค์เจ้าหญิงเสาวภาผ่องศรี และพระองค์เจ้าชายสวัสดิโสภณ)
- **เจ้าจอมมารดาเอม :** มีพระราชทายาท 1 พระองค์ (พระองค์เจ้าหญิงอนงค์นพคุณ)
- **เจ้าจอมมารดาหรุ่น :** มีพระราชทายาท 1 พระองค์ (พระองค์เจ้าหญิงอรุณวดี)
- **เจ้าจอมมารดาแก้ว :** มีพระราชทายาท 1 พระองค์ (พระองค์เจ้าหญิงวาณีรัตนกัญญา)

- **เจ้าจอมมารดาโหมด :** มีพระราชทายาท 2 พระองค์ (พระองค์เจ้าหญิงมณฑานพรัตน์ และพระองค์เจ้าชายจันทรทัตจุฑาธาร)
- **เจ้าจอมมารดาหุ่น (ท้าวทรงกันดาล) :** มีพระราชทายาท 1 พระองค์ (พระองค์เจ้าชายสวัสดิประวัติ)
- **เจ้าจอมมารดาดวงคำ :** มีพระราชทายาท 2 พระองค์ (พระ องค์เจ้าหญิงนารีรัตนา และพระองค์เจ้าหญิงประดิษฐาสารี)
- **เจ้าจอมมารดาเขียน :** มีพระราชทายาท 1 พระองค์ (พระองค์เจ้าชายวรวรรณากร)
- **เจ้าจอมมารดาชุ่ม :** มีพระราชทายาท 1 พระองค์ (พระองค์เจ้าชายดิศวรกุมาร)
- **เจ้าจอมมารดาเพ็ง :** มีพระราชทายาท 1 พระองค์ (พระองค์เจ้าหญิงนงคราญอุดมดี)
- **เจ้าจอมมารดาเหม :** มีพระราชทายาท 1 พระองค์ (พระองค์เจ้าชายศรีเสาวภางค์)
- **เจ้าจอมมารดาวาด :** มีพระราชทายาท 1 พระองค์ (พระองค์เจ้าชายโสณบัณฑิต)
- **เจ้าจอมมารดาห่วง :** มีพระราชทายาท 3 พระองค์ (พระองค์เจ้าหญิงบุษบันบัวผัน, พระองค์เจ้าชายไชยันตมงคล และพระองค์เจ้าหญิงเจริญกมลสุขสวัสดิ์)
- **เจ้าจอมมารดาหม่อมราชวงศ์แสง ปาลกะวงศ์ :** มีพระราชทายาท 1 พระองค์ (พระองค์เจ้าหญิงประสานศรีใส)
- **เจ้าจอมมารดาสุ่น :** มีพระราชทายาท 1 พระองค์ (พระองค์เจ้าหญิงประพาฬรัศมี)
- **เจ้าจอมมารดาแสง :** มีพระราชทายาท 1 พระองค์ (พระองค์เจ้าหญิงประไพศรีสอาด)
- **เจ้าจอมมารดาหว้า :** มีพระราชทายาท 1 พระองค์ (พระองค์เจ้าหญิงประพาฬรัศมี)
- **เจ้าจอมมารดาเชย :** มีพระราชทายาท 1 พระองค์ (พระองค์เจ้าหญิง)
- **เจ้าจอมมารดาพุ่ม :** มีพระราชทายาท 1 พระองค์ (พระองค์เจ้าหญิงพุทธประดิษฐา)
- **เจ้าจอมมารดาอิ่ม :** มีพระราชทายาท 1 พระองค์ (พระองค์เจ้าหญิง)

หมายเหตุ : ถ้าพระราชทายาทสิ้นพระชนม์ขณะทรงพระเยาว์จะไม่มีการตั้งพระนาม และจะเรียกพระนามว่า "พระองค์เจ้าหญิง" หรือ "พระองค์เจ้าชาย"

นักประวัติศาสตร์หลายคนเห็นว่า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงมีเจ้าจอมอีก 10 คนที่ไม่ได้ถูกบันทึกในประวัติศาสตร์ (รวมทั้ง "เจ้าจอมทับทิม") คือ

- เจ้าจอมทับทิม
- เจ้าจอมอิ่ม
- เจ้าจอมรุน
- เจ้าจอมวัน
- เจ้าจอมพร้อม
- เจ้าจอมเล็ก
- เจ้าจอมทับทิม
- เจ้าจอมหนูสุด
- เจ้าจอมหนูชี
- เจ้าจอมบุนนาค

นักประวัติศาสตร์หลายคนเห็นว่า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงมีพระราชทายาทอีก 1 พระองค์ที่ไม่ได้ถูกบันทึกในประวัติศาสตร์

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงพระราชนิพนธ์ "โคลงสี่สุภาพรายพระนามพระราชโอรสและพระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)"

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงระบุว่า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงมีพระราชทายาท 84 พระองค์ และทรงระบุพระราชทายาทพระองค์ที่ 84 ว่า

".....อรไทยเทพสร้อย กัญญา แลฤๅ
หญิงหนึ่งนามบปรา กฏไว้
สุดสิ้นพระชนมา ยุย่อม เยาว์แฮ
จึงบมีนามให้ เรียกรู้สืบมา ฯ"

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงไม่ระบุพระนามของเจ้าฟ้าหญิงพระองค์นี้ และชื่อของพระราชมารดาของเจ้าฟ้าหญิงพระองค์นี้ เจ้า ฟ้าหญิงพระองค์นี้จึงเป็นปริศนามาจนถึงทุกวันนี้ (เนื่องจากพระองค์ทรงสิ้นพระชนม์ขณะทรงพระเยาว์)

พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต)

พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต)
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงไหว้พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต) ระหว่างที่เจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกากำลังถูกประหารชีวิตด้วยการตัดศีรษะ

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต) เป็นพระพุทธรูปสำคัญซึ่งประดิษฐานอยู่ในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว)

พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต) เป็นพระพุทธรูปปางสมาธิ ประทับนั่งซ้อนพระบาทขวาบนพระบาทซ้าย วางพระหัตถ์ขวาบนพระหัตถ์ซ้าย ขนาดหน้าตักกว้าง 48.3 ซม. สูง (ฐานถึงยอดพระเศียร) 66 ซม. ประดิษฐานอยู่ในบุษบกทองคำ

พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต)

- **พระแก้วมรกตในตำนาน**

ในปี พ.ศ. 500 พระนาคเสนเถระ (ภิกษุอินเดีย) ปวารณาที่จะสร้างพระพุทธรูปเพื่อสืบต่อพระพุทธศาสนาถึงพุทธศักราช 5,000 จึงเลือกใช้แก้วมณีมาแกะสลักเป็นพระพุทธรูป

สมเด็จพระอมรินทราธิราช (พระอินทร์) และพระวิษณุกรรม (พระวิศวกรรม) ทรงจำแลงกายเป็นมนุษย์ และเสด็จไปกราบนมัสการพระนาคเสนเถระ

สมเด็จพระอมรินทราธิราชและพระวิษุกรรมทรงตรัสบอกพระนาคเสนเถระว่า ทั้งสองเป็นพ่อค้าไปพบแก้วรัตนโสภณมณีโชติ (แก้วที่มีรัตนายกดิลกเฉลิม 3,000 ดวง สีแดงสุกใส) ที่เขาวิบุลบรรพต (เขาเวฬุบรรพต) ซึ่งเหมาะที่จะนำมาแกะหลักเป็นพระพุทธรูป

สมเด็จพระอมรินทราธิราชและพระวิษุกรรมเดินทางไปเขาวิบุลบรรพต สมเด็จพระอมรินทราธิราชทรงให้พระวิษุกรรมเสด็จเข้าไปในถ้ำเพื่อนำแก้วรัตนโสภณมณีโชติออกมา

พระวิษุกรรมเสด็จออกมาจากถ้ำ และทรงทูลบอกสมเด็จพระอมรินทราธิราชว่า พวกยักษ์ที่เฝ้าแก้วรัตนโสภณมณีโชติไม่ยอมมอบให้

สมเด็จพระอมรินทราธิราชจึงเสด็จเข้าไปในถ้ำ และทรงตรัสขอแก้วรัตนโสภณมณีโชติจากพวกยักษ์

พวกยักษ์ทูลบอกสมเด็จพระอมรินทราธิราชว่า พวกยักษ์ไม่สามารถถวายแก้วรัตนโสภณมณีโชติ (เนื่องจากแก้วรัตนโสภณมณีโชติเป็นแก้วคู่บุญบารมีของพระบรมศุลีจอมไกรลาส (พระศิวะ) และเป็นแก้วชั้นมหาจักรพรรดิ)

สมเด็จพระอมรินทราธิราชทรงตรัสอธิบายพวกยักษ์ว่า พระองค์จะทรงนำแก้วรัตนโสภณมณีโชติไปแกะหลักเป็นพระพุทธรูปเพื่อสืบต่อพระพุทธศาสนาถึงพุทธศักราช 5,000

พวกยักษ์ประชุมและลงความเห็นว่า พวกยักษ์ไม่สามารถถวายรัตนโสภณมณีโชติ แต่จะถวายแก้วโลกาทิพยรัตตนายก (แก้วที่มีรัตนายกดิลกเฉลิม 1,000 ดวง สีเขียวทึบ (หยกอ่อน)) แทน

สมเด็จพระอมรินทราธิราชทรงให้พระวิษุกรรมทรงแกะสลักพระพุทธรูปถวายพระนาคเสนเถระที่วัดอโศการาม (เมืองปาฏลีบุตร อินเดีย)

พระนาคเสนเถระบอกบุญกับอุบาสก-อุบาสิกาเพื่อสร้างมหาวิหารใกล้กับวัดอโศการาม และถวายพระนามพระพุทธรูปว่า "พระพุทธรัตนพรรณมณีมรกต"

พระนาคเสนเถระบรรจุพระบรมสารีริกธาตุลงไปในพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกต 7 จุด (พระเมาลี (มวยผม), พระนลาฏ (หน้าผาก), พระอุระ (หน้าอก) พระหัตถ์ (มือ) ซ้าย-ขวา และพระเพลา (ขา) ซ้าย-ขวา)

พระนาคเสนเถระอัญเชิญพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกตมาประดิษฐานเหนือแท่นรัตนบัลลังก์ แต่เกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว

พระนาคเสนเถระพยากรณ์ว่า ถ้าต้องการให้พระพุทธรัตนพรรณมณีมรกตดำรงพระชันษาถึงพุทธศักราช 5,000 ควรจะอัญเชิญไปโปรดสรรพสัตว์ใน 5 ประเทศ (ลังกาทวีป (ศรีลังกา), กัมโพชะศรีอโยธยา (ขอม + เมืองอโยชณ + เมืองกำแพงเพชร), โยนะวิสัย (เมืองเชียงแสน), ปะมะหละวิสัย (ล้านช้าง) และสุวรรณภูมิ (รัตนโกสินทร์))

ในปี พ.ศ. 800 พระเจ้าศิริกิตติกุมาร (กษัตริย์ปาฏลีบุตร (อินเดีย)) สวรรคต พระตักละราชขึ้นครองราชย์สมบัติเป็น "พระราชตักละราช"

เมืองปาฏลีบุตร (อินเดีย) เกิดมหากลียุค (จลาจลภายในและข้าศึกภายนอกเคลื่อนทัพโจมตี) ประชาชนอัญเชิญพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกตลงเรือสำเภาเพื่อเสด็จหนีไปลังกาทวีป (ศรีลังกา)

พระเจ้ามหาเสนา (กษัตริย์ลังกาทวีป) ทรงรับรักษาพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกต และทรงอุปถัมภ์ค้ำชูพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี

ในปี พ.ศ. 1000 พระเจ้าอนุรุทธราชาธิราช (กษัตริย์พุกาม) ทรงให้พระอนุรุทธอัญเชิญพระราชสาส์นและเครื่องราชบรรณาการไปถวายพระเจ้าขัตติยศรีรามวงศ์ (กษัตริย์ลังกาทวีป) เพื่อขอคัดลอกพระไตรปิฎก และขออัญเชิญพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกตกลับอาณาจักรพุกาม

พระเจ้าขัตติยศรีรามวงศ์ทรงเกรงกลัวพระเจ้าอนุรุทธราชาธิราชจึงทรงยอมมอบพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกต

พระอนุรุทธทรงอัญเชิญพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกต-พระไตรปิฎกกลับอาณาจักรพุกาม แต่เรือสำเภา (เรือสำเภาพระที่นั่งของพระอนุรุทธ, เรือสำเภาขนพระไตรปิฎก 2 ลำ และเรือสำเภาอัญเชิญพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกต) เผชิญกับพายุใหญ่

เรือสำเภาพระที่นั่งของพระอนุรุทธและเรือสำเภาขนพระไตรปิฎก 1 ลำสามารถกลับถึงอาณาจักรพุกาม แต่เรือสำเภาขนพระไตรปิฎก 1 ลำ และเรือสำเภาอัญเชิญพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกตพลัดหลงเข้าสู่กรุงอินทปัตถ์ (กัมพูชา)

พระเจ้านารายณ์ราชสุริยวงศ์ (กษัตริย์อินทปัตถ์ (กัมพูชา)) ทรงให้อำมาตย์คุมเรือสำเภาทั้งสอง และพระไตรปิฎกถวายคืนพระเจ้าอนุรุทธ แต่ทรงไม่ถวายคืนพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกต

ในพุทธศตวรรษที่ 16 เมืองอินทปัตถ์ (กัมพูชา) เกิดมหากลียุค (พายุฝนใหญ่นานหลายเดือน) และพระเจ้าเสน่ห์ราช (กษัตริย์อินทปัตถ์) สวรรคต (เนื่องจากอุทกภัย) พระมหาเถระจึงอัญเชิญพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกตลงเรือสำเภาเสด็จหนีไปที่สูง

พระเจ้าอาทิตยราช (กษัตริย์หริภุญชัย (อโยชฌ-จ.ลำพูน)) ทรงทราบข่าวเรื่องพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกตจึงเสด็จไปอัญเชิญพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกตมาประดิษฐานในพระมหาเวชยันตปราสาท
เจ้าเมืองกำแพงเพชร (พระญาติในกษัตริย์หริภุญชัย) ทูลขอพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกตไปประดิษฐานที่เมืองกำแพงเพชร (วัดพระแก้วกำแพงเพชร อุทยานประวัติศาสตร์ จ.กำแพงเพชร) ในเวลาต่อมา
ในพุทธศตวรรษที่ 19 พระเจ้าพรหมทัศน์ (กษัตริย์หิรัญนครเงินยางเชียงแสน (จ.เชียงราย)) ทรงตรัสขอพระพุทธรัตน พรรณมณีมรกตจากพระยาญาณดิส (เจ้าเมืองกำแพงเพชร) ไปประดิษฐานที่เมืองเชียงแสน (จ.เชียงราย) พระยาญาณดิสยอมมอบพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกต
อาณาจักรล้านนา (ลาว) เคลื่อนทัพโจมตีอาณาจักรหิรัญนครเงินยางเชียงแสน พระมหาพรหม (กษัตริย์หิรัญนครเงินยางเชียงแสน) ทรงเกรงว่า พระพุทธรัตนพรรณมณีมรกตจะเกิดอันตรายจึงทรงให้พอกปูนพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกตจนทึบและลงรักปิดทองเสมือนพระพุทธรูปสามัญ และทรงให้เก็บไว้ในเจดีย์วัดป่าญะ (วัดพระแก้วงามเมือง จ.เชียงราย)
พระมหาพรหมและพระบรมวงศานุวงศ์ทรงอพยพประชาชนลงมาทางใต้ เมืองเชียงแสน (จ.เชียงราย) ถูกตีแตก และถูกผนวชเข้ากับอาณาจักรล้านนา

• พระแก้วมรกตในประวัติศาสตร์

ในปี พ.ศ. 1979 พระเจดีย์ในวัดป่าญะถูกฟ้าผ่าจนพังทลายจึงมีผู้พบพระพุทธรูปปูนปั้นลงรักปิดทองในเจดีย์ ประชาชนอัญเชิญพระพุทธรูปปูนปั้นลงรักปิดทองไปประดิษฐานที่หน้าพระประธานในวิหาร (วัดป่าญะ-จ.เชียงราย)
เจ้าอาวาส (วัดป่าญะ) พบว่า ปูนที่พระกรรณ (หู) ของพระพุทธรูปปูนปั้นลงรักปิดทองกะเทาะออกจนเห็นเนื้อแก้วสีเขียวจึงกะเทาะปูนออก และพบว่าเป็นพระแก้วสีมรกต
เจ้าเมืองเชียงรายทูลบอกพระเจ้าสามฝั่งแกน (กษัตริย์ล้านนา) เรื่องการพบพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกต พระเจ้าสามฝั่งแกนทรงให้อัญเชิญพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกตไปเมืองเชียงใหม่
ขบวนช้างอัญเชิญพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกตไปเมืองเชียงใหม่ แต่ขบวนช้างกลับเดินทางไปเมืองลำปาง 3 ครั้ง
พระเจ้าสามฝั่งแกนทรงให้อัญเชิญพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกตไปประดิษฐานที่วัดพระแก้วดอนเต้า (จ.ลำปาง)
ในปี พ.ศ. 2011 พระเจ้าติโลกราช (กษัตริย์ล้านนา) ทรงให้อัญเชิญพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกตไปเมืองเชียงใหม่ และทรงสร้างพระเจดีย์หลวงตามแบบโลหะปราสาท (วัดบุปผาราม) เพื่อเป็นที่ประดิษฐาน
ในปี พ.ศ. 2093 สมเด็จพระเจ้าอภัยพุทธบวรไชยเชษฐาธิราช (กษัตริย์ล้านช้าง) ทรงรวบรวมอาณาจักรล้านช้าง และทรงอัญเชิญพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกตไปประดิษฐานที่วัดพระแก้ว (เมืองหลวงพระบางลาว)

ในปี พ.ศ. 2103 สมเด็จพระเจ้าอภัยพุทธบวรไชยเชษฐาธิราชทรงให้อัญเชิญพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกตไปประดิษฐานที่วัดโลกยจุฬามณีศรีรัตนราม (กรุงเวียงจันทน์)

ในปี พ.ศ. 2321 สมเด็จพระเจ้าตากสิน (กษัตริย์ธนบุรี) ทรงให้สมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก (รัชกาลที่ 1) เคลื่อนทัพโจมตีอาณาจักรล้านช้าง และทรงให้อัญเชิญพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกตมาประดิษฐานที่วัดอรุณราชวราราม (กรุงธนบุรี)

ในปี พ.ศ. 2327 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงให้อัญเชิญพระพุทธรัตนพรรณมณีมรกตมาประดิษฐานที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2527

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงพระราชทานนามว่า “พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต)”

ในปี พ.ศ. 2327 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงให้สร้างเครื่องทรงถวายเป็นพุทธบูชาสำหรับฤดูร้อนและฤดูฝน

ในปี พ.ศ. 2379 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงให้สร้างเครื่องทรงถวายเป็นพุทธบูชาสำหรับฤดูหนาว และทรงให้สร้างเบญจา (แท่นซ้อน) 3 ชั้นหุ้มด้วยทองคำแกะสลักลายวิจิตรหนุนบุษบกทองบนฐานชุกชีให้สูงขึ้น

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี (คอร์ราโด เฟโรชี-อาจารย์ศิลปะอิตาเลียน) สรุปความเห็นว่า พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต) น่าจะถูกสร้างขึ้นในสมัยเชียงแสนตอนปลาย (เนื่องจากพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต) มีรูปแบบศิลปะก่อนเชียงแสนถึงศิลปะเชียงแสน)

ปัจจุบัน : เครื่องทรง 3 ฤดูของพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต) คือ

- **เครื่องทรงสำหรับฤดูร้อน :** เป็นเครื่องต้นประกอบด้วยมงกุฎพาหุรัด, ทองกร, พระสังวาล (ทำด้วยทองคำลงยาและประดับมณีต่างๆ) และจอมมงกุฎ (ทำด้วยทองคำลงยาประดับเพชร)
- **เครื่องทรงสำหรับฤดูฝน :** เป็นกาบหุ้มองค์อย่างห่มดอง (ทำด้วยทองคำแกะสลักลายพุ่มข้าวบิณฑ์) และกาบหุ้มพระเศียร (ศีรษะ) (ทำด้วยทองคำตั้งแต่ไรพระศก (ผม) ถึงจอมเมาลี (มวยผม), เม็ดพระศกลงยาสีน้ำเงินแก่ และพระลักษมีทำเวียนทักษิณาวรรตประดับมณีและลงยาให้เข้ากับเม็ดพระศก)
- **เครื่องทรงฤดูหนาว :** เป็นหลอดพลิ้วไหวเหมือนผ้าคลุมพระพาหา (ไหล่) ทำด้วยทองคำลงยาร้อยด้วยลวดทองเกลียว)

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) เสด็จพระราชดำเนินไปวัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) เพื่อทรงเปลี่ยนเครื่องทรงประจำฤดูให้กับพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต) ตามกำหนดวันคือ

- วันแรม 1 ค่ำ เดือน 4 เปลี่ยนเครื่องทรงฤดูหนาวเป็นเครื่องทรงฤดูร้อน
- วันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 เปลี่ยนเครื่องทรงฤดูร้อนเป็นเครื่องทรงฤดูฝน
- วันแรม 1 ค่ำ เดือน 12 เปลี่ยนเครื่องทรงฤดูฝนเป็นเครื่องทรงฤดูหนาว

ช้างเผือกในรัชกาลที่ 4

ช้างเผือก
(Deleted Scene)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4), เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงพบช้างเผือกที่ จ.หนองคาย หลังจากที่พระองค์ทรงปราบปรามพวกกบฏสำเร็จ

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

เจ้าพระยาปราบไตรจักร

ช้างเผือก เป็นช้างที่มีลักษณะต่างจากช้างธรรมดาทั่วไปซึ่งหาได้ยากจึงเชื่อกันว่าช้างเผือกเป็นสัตว์ที่เป็นมงคลแก่ผู้ที่เป็นเจ้าของ

ในตำราคชลักษณ์มีการแบ่งช้างออกตามลักษณะมงคลและลักษณะอัปมงคล ช้างที่มีลักษณะมงคลจะถูกคัดเลือกมาถวายเป็นช้างต้น (ช้างเผือก หรือช้างพระราชพาหนะ) เพื่อเป็นราชพาหนะของกษัตริย์ เมื่อใดที่มีผู้พบเห็นช้างมงคลจะไปแจ้งกับราชการเพื่อนำมาถวายกษัตริย์เป็นพระยาช้าง

ผู้ชำนาญคชลักษณ์จะเป็นผู้ตรวจสอบลักษณะของช้าง ถ้าตรวจพบเกินกว่าครึ่ง (ไม่จำเป็นต้องครบทั้งหมด) ถือว่าใช้ได้ (ผู้ชำนาญคชลักษณ์มักจะเน้นที่ปกกระพอง (ลอนศีรษะ), น้ำเต้า (รอยย่อขมับ), งา, ผิวกาย และหาง) โดยมีการแบ่งลำดับชั้นของช้างเผือกออกเป็น 3 ลำดับชั้นคือ

- **ช้างเผือกเอก :** ช้างสีสังข์ 1, ช้างทองเนื้อริน 1
- **ช้างเผือกโท :** ช้างสีบัวโรย 1
- **ช้างเผือกตรี :** ช้างสียอดตองตากแห้ง 1, สีแดงแก่ 1, สีแดงอ่อน 1, สีทองแดง 1, สีเมฆ (นิล) 1, สีดำ 1

กษัตริย์จะทรงเป็นผู้กำหนดว่า ช้างเผือกแต่ละเชือกจะอยู่ลำดับชั้นใด (ผู้ชำนาญคชลักษณ์ทำหน้าที่ทูลแนะนำกษัตริย์เพื่อประกอบพระบรมราชวินิจฉัย ถ้ามีลักษณะต้องตามตำราคชลักษณ์มากยิ่งอยู่ในลำดับชั้นสูง)

- **ช้างเผือกในตำราคชลักษณ์**

ลักษณะภายนอก : แบ่งออกเป็น 11 ลักษณะคือ

- **ผิว :** สีของผิวหนังอ่อนตามร่องตะเคียว (ซอกรักแร้, ซอกขา-บริเวณขาหนีบ และรอยย่นของคอ) มีสีออกสีดอกบัวแดง (อายุ 1 - 3 ปี) และสีของผิวมีสีน้ำตาลหม่น-สีโกมุท (ค่อนข้างขาว)
- **ขน** : สีของขนบริเวณหู-โตนด (ก้น)-บรรทัดหลัง (สันหลัง) โคนขนมีสีออกสีดำ และปลายขนมีสีออกใสเหมือนกับแก้วอยู่ข้างในตลอดเส้น-สีน้ำผึ้ง
- **หู :** หูไม่ฉีก-ไม่แหว่ง
- **หาง :** หางมีขน, ขนหางใสเหมือนกัน-สีน้ำผึ้ง (ต่างกับขนที่อยู่รอบตัว) และหางต้องไม่มีลักษณะไม่ดี (สั้น (ประมาณไม่เกินข้อพับของขาหลัง), ปัดปลอก (หางยาวประมาณข้อเท้าหลังของช้าง), บังคลอง (หางที่วางตัวเบนออกด้านซ้าย-ขวา), ปัดตลอด (หางยาวจรดพื้นดิน))
- **นัยน์ตา :** นัยน์ตาส่วนนอกมีสีขาวใหญ่-สดใส-ไม่ขุ่น, นัยน์ตาส่วนกลางมีสีที่ดี (สีม่วงอ่อน, ฟ้า, เทา) และนัยน์ตาส่วนในมีสีดำ-มีขนาดใหญ่
- **เพดานปาก :** เพดานปากมีสีเดียวกับสีผิวหนัง
- **อวัยวะเพศ :** แบ่งออกเป็น 2 แบบ
  - อัณฑโกส (อวัยวะเพศผู้) เวลาปัสสาวะมีสีชมพูหรือม่วง
  - กระสอบ (อวัยวะเพศเมีย) เก็บมิดชิด-เก็บหมด
- **เล็บ :** เล็บเรียบคล้ายฝาหอยแครง, ไม่แตก และมีสีที่ดี (สีขาว, สีชมพู)
- **ร่องตะเคียว :** บริเวณรักแร้ (เนื้ออ่อน) มีสีน้ำตาลขาว และไรเล็บลึกเข้าไปในเล็บมาก
- **ช่องแมงภู่ :** ต่อมน้ำมันภายนอกมีสีเดียวกับสีผิว ,ไม่มีปาน-รอยด่าง และต่อมน้ำมันลึก
- **งาหรือสนับงา :** งา-สนับงาแหวกลงไป (อายุน้อยกว่า 1 ปีหรือช้างพังจะไม่เห็น) และสีของผิวบริเวณงามีสีที่ดี (สีชมพู, สีขาว)

อากัปกิริยา : แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

- **เสียงร้อง :** เสียงร้องคล้ายเสียงแตร-เสียงสังข์ และเสียงดังก่อนค่อยๆหาย (ไม่ขาดช่วง)

- **กิริยามารยาท :** การเดิน-นอนมีกิริยาเรียบร้อย, ไม่กินน้ำ-อาหารร่วมกับช้างอื่น และอุจจาระของช้างเผือกจะมีกลิ่นหอม (เนื่องจากการเลือกกินอาหาร)

● ช้างเผือกในตำราพระคชลักษณ์และตำรานารายณ์ประทมสินธุ์

ในตำราพระคชลักษณ์และตำรานารายณ์ประทมสินธุ์แบ่งตระกูลของช้างเผือกออกเป็น 4 ตระกูล (ตามลำดับชั้นของช้าง) คือ

อิศวรพงศ์ : เป็นช้างในตระกูลพระศิวะ (พระอิศวร) (ช้างชาติกษัตริย์)

- **ตำราพระคชลักษณ์ :** หนังเนื้อดำสนิท, ผิวพรรณละเอียดเกลี้ยง, หน้าใหญ่, โขมดสูง, น้ำเต้ากลม, งวงเรียว, ปลายงางอนขึ้นเสมอกัน, ปากรูปหอยสังข์, คอกลม, ยามย่างยกอยู่ดูเป็นสง่า, หน้าสูงกว่าท้าย, ทรวงอกผึ่งผายใหญ่, เท้าใหญ่, ท้ายเหมือนสุกร, หลังเหมือนคันธนู, ผนฏท้องเป็นไปตามวงหลัง, ขาหน้าทั้งสองอ่อนเหมือนท้าวแขน, บาท (เท้า) และข้อหน้าหลังเรียวเหมือนดอกบัวกลม, หางเป็นข้อห่วง, สนับงาเห็นเป็น 2 ชั้น, ขมับเต็ม (ไม่พร่อง), หูใหญ่, ช่อม่วงข้างขวายาว และใบหูอ่อนนุ่มสรรพด้วยขนขึ้นมากกว่าข้างซ้าย
- **ตำรานารายณ์ประทมสินธุ์ :** เนื้อดำสนิท, ผิวเนื้อละเอียดเกลี้ยงงาทั้งสองใหญ่ขึ้นเสมอกัน, เท้าใหญ่, น้ำเต้ากลม, โขมดสูง, งวงเรียวเป็นต้นเป็นปลาย, ปากเหมือนพวยสังข์, คอกลม, เดินยกคอ, หลังเหมือนคันธนู, ท้ายเหมือนสุกร, ผนฏท้องตามวงหลัง, อกใหญ่หน้าสูงกว่าท้าย, เท้าทั้งสองอ่อน, เท้าหน้าหลังเรียวรัด, ฝักบัวกลม, หางเป็นข้อห่วง, สนับงาเป็น 2 ชั้น, ขมับเสมอ (ไม่พร่อง), หูใหญ่, ช่อม่วงยาว, ด้านขวามีใบหูอ่อนนุ่ม-ขนมากกว่าซ้าย และหน้าใหญ่
- **ลักษณะของช้าง 8 หมู่ในอสรพงศ์ :** อ้อมจักรพาล (อ้อมจักรวาล), กัณฑ์หัตถ์ (พทันธร), เอกทันต์, กาฬวกะหัตถี (กาฬทันตหัตถี), จตุรสก (จตุศก-จัครศก), โรมทันต์ (ทันตรำพาน), สีหชงค์ (สีหชงฆ์) และจุมปราสาท

พรหมพงศ์ : เป็นช้างในตระกูลพระพรหม (ช้างชาติพราหมณ์)

- **ตำราพระคชลักษณ์ :** เนื้อหนังอ่อน, ขนอ่อนละเอียด, เส้นเรียบ, หน้าใหญ่, ท้ายต่ำ, น้ำเต้าแฝด, ขนงคิ้วสูง, โขมดสูง, มีกระทั่วตัวเหมือนดอกกรรณิการ์, ขนหลังหู- ขนปาก-ขนริมตายาว, ขุมขนรวมกันเป็น 2 เส้น, อกใหญ่, งวงเรียวรัดดูงดงาม, งาใหญ่, งาปลาย-ต้นสมส่วน, งามีสีเหมือนดอกจำปา

- **ตำรานารายณ์ประทมสินทร์ :** เนื้ออ่อน, ขนอ่อนละเอียด, น้ำเต้าแฝด, ขนงคิ้วสูง, โขมดสูง, มีกระทั่วตัวเหมือนดอกกรรณิการ์, ท้ายต่ำกว่าหน้า, ขนหูยาวปกปาก, ขนตายาว, ขนขึ้นขุมละ 2 เส้น, อกใหญ่, งาเหมือนสีจำปา และงวงเรียวรัดเป็นต้น-ปลายสั้นงาม
- **ลักษณะของช้าง 10 หมู่ในพรหมพงศ์ :** ฉัททันต์ (ผิวสีขาวเหมือนสีเงิน, งาสีขาวเหมือนสีเงินยวง และหาง-เท้า-สันหลังสีแดง), อุโบสถ (ผิวสีเหลืองเหมือนสีทอง), เหมหัตถี (ผิวสีเหลือง และตา-เล็บเหมือนสีตัว), มงคลหัตถี (ผิว-ตา-เล็บสีม่วงเหมือนสีดอกอัญชัน และมีงางอนขึ้นไปด้านขวา), คันธหัตถี (ผิว-ตา-เล็บสีเหมือนสีไม้กฤษณา และมูล-ตัวช้างมีกลิ่นหอมดังกลิ่นไม้กฤษณา), ปิงคัล (ผิว-ตา-ตัวสีหมือนสีตาแมว), ดามพหัตถี (ลักษณะสูงใหญ่ และผิว-เล็บ-ตัวสีเหมือนสีทองแดงหล่อน้ำใหม่), บัณฑร (ผิวสีขาวเผือกเหมือนหนึ่งไกรลาศ และตา-เล็บเหมือนสีตัว), คังไคย (ผิวสีเหมือนสีน้ำไหล และตา-เล็บสีเหมือนสีตัว), กาลวกหัตถี (ผิวสีดำเหมือนสีปีกกา และตา-เล็บสีเหมือนสีตัว)
- **ช้างอัฏฐทิศในตระกูลพรหมพงศ์ :** ทิศบูรพา (ตะวันออก-ไอราพต (สีตัวเหมือนเมฆ)), ทิศอาคเนย์ (ตะวันออกเฉียงใต้-บุณฑริก (สีตัวเหมือนดอกอุบล)), ทิศทักษิณ (ใต้-พราหมณ์โลหิต (สีตัวเหมือนเลือด)), ทิศหรดี (ตะวันตกเฉียงใต้-กระมุท (สีตัวเหมือนดอกกระมุท)), ทิศประจิม (ตะวันตก-อัญชัน (สีตัวเหมือนดอกอัญชัญ)), ทิศพายัพ (ตะวันตกเฉียงเหนือ-บุษปทัณฑ์ (สีตัวเหมือนสีหมากสุก)), ทิศอุดร (เหนือ-เสาวโภม (สีตัวเหมือนหญ้าแพรกอ่อน)) และทิศอิสาน (ตะวันออกเฉียงเหนือ-สุประดิษฐ์ (สีตัวเหมือนเมฆสนธยา))

พิศณุพงศ์ (วิษณุพงศ์) เป็นช้างในตระกูลพระวิษณุ (พระนารายณ์) (ช้างชาติแพศย์)

- **ตำราพระคชลักษณ์ :** ผิวเนื้อหนังหนา, ขนเกรียนทรวงอก-คอ-สีข้าง-เท้าทั้งสี่ใหญ่, หาง-งวง-หน้ายาวใหญ่อย่างประหลาด, มีกระแดงที่หูเสมอกัน, ตาขุ่น, ขนเส้นใหญ่ และหลังราบ
- **ตำรานารายณ์ประทมสินธ์ :** ผิวเนื้อหนา, ขนเกรียน, อก-ข้าง-คอ-เท้าทั้งห้าใหญ่, หาง-งวง-หน้าใหญ่ยาว, มีกระหูแดงยาวเสมอกัน, ลูกจักษุ (ลูกนัยน์ตา) ขุ่น, ขนใหญ่ และหลังราบ

อัคนิพงศ์ เป็นช้างในตระกูลพระอัคนี (พระเพลิง) (ช้างชาติศูทร)

- **ตำราพระคชลัษณ์ :** ผิวเนื้อแดงกระด้าง, ขนที่หูหยาบ, หน้าเป็นกระแดงเหมือนดอกแววมยุรา, งาแดง, หลังแดง, หน้างวงแดง, สันหลังแดง, หน้างวงแดง, ผิวเนื้อไม่หม่น-ไม่ดำสนิท, ตะเกียบหูห่าง และหางเขินจักษุเหมือนสีน้ำผึ้ง
- **ตำรานารายณ์ประทมสินธุ์ :** ผิวเนื้อแดงกระด้าง, ตะเกียบหูห่างเขิน, หน้าเป็นกระแดงเหมือนต้นแววนกยูง, งาแดง, สันหลังแดง, หน้างวงแดง, ผิวเนื้อไม่หม่น-ไม่ดำสนิท และตาเหมือนสีน้ำผึ้ง

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงมีช้างต้น 15 เชือกคือ

1. เจ้าพระยาปราบไตรจักร
2. พระมหาศรีเศวตวิมลวรรณ
3. พระเศวตสุวรรณาภาพรรณ
4. พระเทวสยามมหาพิฆเนศวร
5. พระพิไชยนิลนัข
6. พระพิไชยกฤษณาวรรณ
7. พระวิมลรัตนกิริณี
8. พระวิสูตรรัตนกิริณี
9. พระศรีสกลกฤษณ์
10. พระยาไชยานุภาพ
11. พระบรมนัขสมบัติ
12. พระบรมคชรัตน
13. ช้างพังเผือกเอก (ล้มก่อนขึ้นระวาง)
14. ช้างพังเผือกเอก (ล้มก่อนขึ้นระวาง)
15. ช้างสีประหลาด (ล้มก่อนขึ้นระวาง)

ปัจจุบัน : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงสมโภชขึ้นระวางช้าง และทรงมีช้างต้น 11 เชือกคือ

1. พระเศวตอดุลยเดชพาหน
2. พระเศวตพาสุรคเชนทร์
3. พระเศวตศุทธวิลาส
4. พระวิมลรัตนกิริณี
5. พระศรีนรารัฐราชกิริณี
6. พระเทพวัชกิริณี
7. ขวัญเมือง (ยังไม่ได้ขึ้นระวาง)
8. ยอดเพชร (ยังไม่ได้ขึ้นระวาง)
9. วันเพ็ญ (ยังไม่ได้ขึ้นระวาง)
10. ทองสุก (ยังไม่ได้ขึ้นระวาง)
11. พังมด (ยังไม่ได้ขึ้นระวาง)

กระท่อมน้อยของลุงทอม

แหม่มแอนนากับเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

แหม่มแอนนาถวายหนังสือ “กระท่อมน้อยของลุงทอม (Uncle Tom’s Cabin)” ให้กับเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) เพื่อตอบคำถามเรื่องความแตกต่างระหว่างชนชั้น

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

หนังสือกระท่อมน้อยของลุงทอม

กระท่อมน้อยของลุงทอม เป็นหนังสือเกี่ยวกับการค้าทาสในสหรัฐอเมริกาซึ่งแต่งโดย แฮเรียต เบียเชอร์ สโตว์

ในปี พ.ศ. 2395 แฮเรียต เบียเชอร์ สโตว์ เริ่มเขียนบทความเป็นตอนๆลงในนิตยสารรายสัปดาห์ National Era เรื่อง "กระท่อมน้อยของลุงทอม (Uncle Tom's Cabin)" ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับประสบการณ์ครอบครัวของเธอที่เคยเป็นทาส เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2395

ในปี พ.ศ. 2403 ประธานาธิบดี อับราฮัม ลินคอล์น อ่านหนังสือ "Uncle Tom's Cabin" และเกิดแรงบันดาลใจที่จะเลิกทาส

ในปี พ.ศ. 2404 ประธานาธิบดี อับราฮัม ลินคอล์น เข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา

ประธานาธิบดี อับราฮัม ลินคอล์น ผลักดันนโยบายเลิกทาสจนนำไปสู่สงครามกลางเมืองอเมริกา สงครามยืดเยื้อถึง 4 ปี

ในปี พ.ศ. 2405 เจ้าจอมมารดากลิ่น (ซ่อนกลิ่น) แปลหนังสือเรื่อง "Uncle Tom's Cabin" เป็นภาษาสยามเป็นรายแรก

ในปี พ.ศ. 2408 สงครามกลางเมืองสหรัฐอเมริกายุติลงโดยสหรัฐอเมริกา (ฝ่ายเหนือ) เป็นฝ่ายได้รับชัยชนะและสามารถเลิกทาสสำเร็จ เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2408

ในปี พ.ศ. 2495 อ. สนิทวงศ์ (อุไร สนิทวงศ์) แปลหนังสือ "Uncle Tom's Cabin" เป็นภาษาไทยโดยตั้งชื่อว่า "กระท่อมน้อยของลุงทอม" โดยมีเรื่องย่อคือ

"อาเธอร์ เชลบี, เอมิลี เชลบี (ภรรยาของอาเธอร์) และ จอร์จ เชลบี (ลูกชายของอาเธอร์) เป็นชาวนาในเคนทักกี (สหรัฐอเมริกา) และเป็นเจ้าของทาส 3 คน (ทอม, เอลิซ่า (ภรรยาของทอม) และแฮร์รี่ (ลูกชายของทอม)

อาเธอร์ เชลบี ประสบปัญหาเรื่องหนี้สินและจำเป็นต้องขายทาส 2 คน (ทอมและแฮร์รี่) ให้กับพ่อค้าทาส สร้างความไม่พอใจให้กับ เอมิลี เชลบี และ จอร์จ เชลบี อย่างมาก (เนื่องจากทั้งสองรักและสัญญากับ เอลิซ่า ว่า พวกเขาจะไม่ขาย แฮร์รี่ ให้กับผู้อื่น)

เอลิซ่าบังเอิญได้ยิน อาเธอร์ เชลบี และ เอมิลี เชลบี พูดเรื่องการขายทอมและแฮร์รี่จึงตัดสินใจพาแฮร์รี่หลบหนี (เนื่องจากเธอกลัวที่จะต้องสูญเสียแฮร์รี่) และทิ้งจดหมายขอโทษ

ทอมถูกขายให้กับพ่อค้าทาสและถูกนำตัวไปอยู่บนเรือที่เดินทางบนแม่น้ำมิสซิสซิปปี เรือลำนั้นทอมพบกับ อีวา เซนต์แคลร์ (เด็กหญิงผิวขาว) และกลายเป็นเพื่อนกัน

อีวา เซนต์แคลร์ พลัดตกลงไปในแม่น้ำ ทอมจึงช่วยชีวิตของเธอ ออกัสติน เซนต์แคลร์ (บิดาของอีวา) จึงขอซื้อทอมจากพ่อค้าทาสเพื่อเป็นการตอบแทนบุญคุณ และพาทอมไปอยู่กับครอบครัวของตนเองที่นิวออร์ลีนส์ ทอมกับ อีวา เซนต์แคลร์ จึงสนิทสนมกันมากยิ่งขึ้น โดยมีพื้นฐานของศรัทธาในศาสนาคริสต์"

ปัจจุบัน : หนังสือ "กระท่อมน้อยของลุงทอม (Uncle Tom's Cabin)" ถูกแปลเป็นภาต่างๆมากกว่า 60 ภาษา และเป็นหนังสือที่ขายดีที่สุดเล่มหนึ่ง

เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช

เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เสด็จพระราชดำเนินโดยเรือพระที่นั่งอนันตนาคราชพาแหม่มแอนนาและบุตรชายของเธอไปบ้านพักแบบยุโรปริมแม่น้ำเจ้าพระยา

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช เป็นเรือพระที่นั่งบัลลังก์ในกระบวนพยุหยาตราชลมารค

เรือพระที่นั่งอนันตนาคราชเป็นเรือพระที่นั่งรอง ลำเรือภายนอกทาสีเขียว ท้องเรือภายในทาสีแดง ลำเรือยาว 42.95 เมตร กว้าง 2.95 เมตร ลึก 0.76 เมตร หัวเรือปิดทองประดับกระจก โขนเรือเป็นพญาอนันตนาคราช (นาค 7 เศียร)

เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช

เรือพระที่นั่งอนันตนาคราชกินน้ำลึก 0.31 เมตร กำลัง 3.02 เมตร บรรจุฝีพาย 54 คน นายท้าย 2 คน นายเรือ 2 คน คนถือธงท้าย 1 คน พลสัญญาณ 1 คน คนเห่เรือ 1 คน

ในปี พ.ศ. 2395 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้สร้างเรือพระที่นั่งอนันตนาคราชเพื่อใช้ในการเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค

ในปี พ.ศ. 2457 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ทรงให้สร้างเรือพระที่นั่งอนันตนาคราชลำใหม่แทนเรือพระที่นั่งเดิมที่ชำรุด และถูกสร้างเสร็จ เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2457

ในปี พ.ศ. 2515 ธนาคารแห่งประเทศไทยจัดพิมพ์ธนบัตรฉบับละ 20 บาท และอัญเชิญภาพของเรือพระที่นั่งอนันตนาคราชที่ด้านหลังของธนบัตร

ในปี พ.ศ. 2546 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงให้จัดขบวนเรือพระราชพิธี (ทอดบุษบก ไม่ทอดบัลลังก์กัญญา) ในการประชุมกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (APEC 2003) เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2546

ในปี พ.ศ. 2549 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงให้จัดขบวนเรือพระราชพิธี (ทอดบุษบก ไม่ทอดบัลลังก์กัญญา) ในงานพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบรอบ 60 ปี เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2549

ปัจจุบัน : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงใช้เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช (ทอดบุษบก ไม่ทอดบัลลังก์กัญญา) ในกระบวนพยุหยาตราชลมารค (ใหญ่) เพื่อเสด็จพระราชดำเนินถวายผ้าพระกฐินที่วัดอรุณราชวรารามเป็นประจำ

พระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์

พระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เสด็จออกว่าราชการแผ่นดินบนพระที่นั่งพุตานกาญจนสิงหาสน์

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

รัชกาลที่ 9 กับพระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์

พระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์ เป็นพระราชอาสน์ทองขนาดย่อมใช้เป็นพระราชเก้าอี้ และพระราชยานของกษัตริย์ พระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์เป็นสัญลักษณ์ของพระราชอาสน์ของพระศิวะ (พระอิศวร) บนเขาไกรลาสตามความเชื่อของศาสนาพราหมณ์

พระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์สร้างจากไม้สักหุ้มทองคำ ประดับอัญมณี มีลักษณะเหมือนเก้าอี้เพื่อใช้เป็นที่ประทับสำหรับพระมหากษัตริย์หลังจากพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

ในปี พ.ศ. 2325 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงให้สร้างพระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์เพื่อทรงใช้เป็นพระราชเก้าอี้ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก โดยแบ่งการใช้งานออกเป็น 2 ลักษณะคือ

รัชกาลที่ 9 กับพระที่นั่งราชยานพุดตานทอง

- **พระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์ :** ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก กษัตริย์จะทรงประทับอยู่บนพระที่นั่งซึ่งประดิษฐานบนยอดพระแท่น ฐานของพระแท่นประกอบด้วยสิงห์-ครุฑ-ยักษ์-เทพ (สัตว์ในป่าหิมพานต์และเขาไกรลาส), ด้านล่างของพระแท่นประกอบด้วยต้นไม้เงิน-ต้นไม้ทอง (ป่าหิมพานต์) และยอดของพระแท่นประดิษฐานพระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์, เครื่องราชกกุธภัณฑ์ และพระนพปฎลมหาเศวตฉัตร (หิมะบนยอดเขาไกรลาส)
- **พระที่นั่งราชยานพุดตานทอง :** ในการเสด็จพระราชดำเนิน กษัตริย์จะทรงประทับอยู่บนพระที่นั่งที่อยู่บนคานหามเพื่อเสด็จพระราชดำเนินไปประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

ในปี พ.ศ. 2493 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงใช้พระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์ในการประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2493

ปัจจุบัน : พระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์ประดิษฐานที่หน้าพระบรมสาทิศลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกย์ (รัชกาลที่ 1) ที่มุขกระสันตะวันออก พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

Daisy Bell

เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์กับพระราชทายาทในรัชกาลที่ 4
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระราชทายาทในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงขับร้องเพลง "Daisy Bell" เพื่อเป็นเกียรติให้กับชนชั้นสูง และนักการทูตชาวอังกฤษที่เข้าร่วมงานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำ

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

Daisy Bell เป็นเพลงโฟล์คซอง (Folk Song) ที่ได้รับความนิยมอย่างมากในสหรัฐอเมริกา และเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างจักรยานสำหรับ 2 คน (Tandem Bicycle) ในเวลาต่อมา

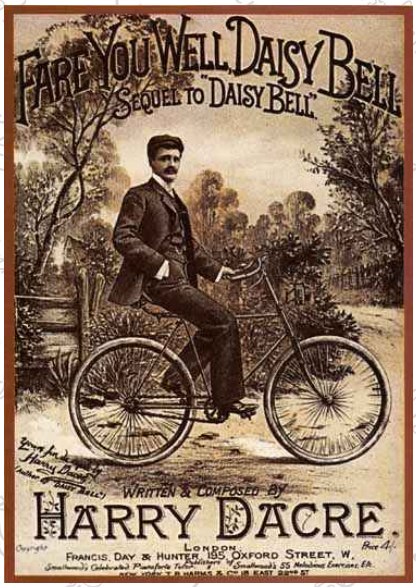

โปสเตอร์เพลง Daisy Bell

- **Daisy Bell ในประวัติศาสตร์**

ในปี พ.ศ. 2435 แฮร์รี่ ดาครี (นักประพันธ์เพลงอังกฤษ) อาศัยอยู่ในสหรัฐอเมริกานำเข้ารถจักรยาน 2 คันจากอังกฤษ วิลเลี่ยม เจโรม (เพื่อนของเขา) พูดติดตลกกับเขาว่า เขาควรลองประดิษฐ์รถจักรยานที่สามารถขี่ได้ 2 คน (เพื่อประหยัดเงินในการเสียภาษี) จึงเป็นแรงบันดาลใจในการแต่งเพลงนี้ (สามารถฟังเพลง "Daisy Bell" ขับร้องโดยวง Blur โดยคลิกที่ http://www.ijigg.com/songs/V244GBEFP0) โดยมีเนื้อร้องคือ

"There is a flower within my heart,
Planted one day by a glancing dart,
Whether she loves me or loves me not,
Yet I am longing to share the lot
Daisy, Daisy!
Planted by Daisy Bell!
Sometimes it's hard to tell;
Of beautiful Daisy Bell!

Daisy Daisy,
I'm half crazy,
It won't be a stylish marriage,
But you'll look sweet on the seat
We will go "tandem" as man and wife,
Ped'ling away down the road of life,
When the road's dark we can despise
There are bright lights in the dazzling eyes
I will stand by you in "wheel" or woe,
You'll be the bell which I'll ring, you know!
You'll take the lead in each trip we take,
I will permit you to use the brake,
Give me your answer do!
All for the love of you!
I can't afford a carriage,
Of a bicycle built for two !
Daisy, Daisy!
I and my Daisy Bell!
P'liceman and lamps as well;
Of beautiful Daisy Bell!
Daisy, Daisy!
Sweet little Daisy Bell!
Then if I don't do well;
My beautiful Daisy Bell!!!"

ในปี พ.ศ. 2504 IBM ทดสอบเครื่องคอมพิวเตอร์รุ่น 704 (IBM 704) ให้ส่งเสียงเพลงสังเคราะห์ (Synthesize Speech) โดยเลือกใช้เพลง Daisy Bell

- **Daisy Bell ในประเทศไทย**

ในปี พ.ศ. 2494 ไสล ไกรเลิศ นำเพลง Daisy Bell มาแต่งเนื้อร้องภาษาไทย, ตั้งชื่อเพลงว่า "สายลมเหนือ" และให้ วิเชียร ภู่โชติ ขับร้อง (สามารถฟังเพลง "สายลมเหนือ" ขับร้องโดย สุเทพ วงศ์กำแหงโดยคลิกที่ http://www.ijigg.com/songs/V244GB7APAD) โดยมีเนื้อร้องคือ

"พลิ้วลมลอยอยู่ ดอกบานแล้วดูโสภา แลสวยงามสง่า อยากเด็ดเจ้ามาไว้ชม
บุญน้อยจึงไม่สมภิรมย์ได้ เฉิดฉวีมีสง่าร้อยมาลัย
เด็ดไปเอาไว้เชย เจ้าเคยเอาไว้ชม กลัดเสียบผมชมต่างตาคราจากกัน
ฉันคอยเธออยู่ผ่านเลยฤดูเหมันต์ คอยหายใจสั่น ภาพเธอผ่องพรรณเย้าตา
คืนนี้จันทร์แจ่มฟ้านภาผ่อง สุขอย่างนี้มีเธออยู่รู้ใจปอง
พี่เชยปรางเนื้อทองเจ้ามองสะเทิ้นอาย หลบชะม้ายชายเนตรเมินเชิญพี่ชม
ลมเหนือโชยรักเอย เจ้าโรยร่วงหล่นใจหม่นทนระทม
ลมเหนือเยือนรักเอย เจ้าเตือนใจข่ม สุดหาใดข่มฤทัย
ลมพัดพามณฑาเจ้าหอมยังไม่สิ้น หอมเอยเพียงกลิ่นนวลเนื้อละไม
คนรักกันมาพลันห่างเหินเมินไปได้ ไม่เหลือเยื่อใยโอ้ใจเจ้าเอ๋ย"

ในปี พ.ศ. 2505 สุเทพ วงศ์กำแหง นำเพลง "สายลมเหนือ" มาขับร้องอีกครั้ง และอัดเสียงเป็นแผ่นเสียงอัลบั้ม "สายลมเหนือ"

ปัจจุบัน : เพลง Daisy Bell ถูกนำไปดัดแปลงเนื้อร้องและทำนองเป็นภาษาต่างๆทั่วโลกหลายภาษา และเป็นเพลงที่ได้รับความนิยมอย่างสูง

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องราชอิสริยาภรณ์
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

แม่ทัพอาลักษณ์สะพายเครื่องราชอิสริยาภรณ์เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดต่างๆ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ เป็นเหรียญ-ตราที่เป็นเครื่องประดับยศซึ่งกษัตริย์ทรงพระราชทานให้กับประมุขของรัฐ, พระบรมวงศานุวงศ์, ขุนนาง, ข้าราชการ และประชาชนเพื่อเป็นเกียรติ

ในปี พ.ศ. 2400 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้สร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามอย่างชาติตะวันตกเพื่อพระราชทานแก่พระบรมวงศานุวงศ์และขุนนางผู้ใหญ่ (เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตนราชวราภรณ์ (น.ร.))

ในปี พ.ศ. 2412 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้สร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันปีนที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก (ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.), ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.), ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.) และจัตุรถาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.)) และเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎสยาม (เครื่องราช

อิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย) (มหาวชิรมงกุฎ (ม.ว.ม.), ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.), ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.), ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.), จัตุรถาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.), เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.), เหรียญทองมงกุฎไทย (ร.ท.ม.) และเหรียญเงินมงกุฎไทย (ร.ง.ม.))

ในปี พ.ศ. 2416 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้สร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันปืนที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกเพิ่มเติม (เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.)) และเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า (ปฐมจุลจอมเกล้า (ป.จ.), ทุติยจุลจอมเกล้า (ท.จ.) และตติยาจุลจอมเกล้า (ต.จ.))

ในปี พ.ศ. 2425 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้สร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ (ม.จ.ก.)

ในปี พ.ศ. 2436 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้สร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าเพิ่มเติม (จตุตถจุลจอมเกล้า (จ.จ.))

ในปี พ.ศ. 2442 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้สร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าเพิ่มเติมสำหรับฝ่ายใน (ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ (ท.จ.ว.))

ในปี พ.ศ. 2443 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้สร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าเพิ่มเติม (ปฐมจุลจอมเกล้าวิเศษ (ป.จ.ว.))

ในปี พ.ศ. 2445 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้สร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันปืนที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกเพิ่มเติม (เหรียญทองช้างเผือก (ร.ท.ช.) และเหรียญเงินช้างเผือก (ร.ง.ช.))

ในปี พ.ศ. 2452 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้สร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันปืนที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกเพิ่มเติม (มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (ม.ป.ช.))

ในปี พ.ศ. 2454 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ทรงให้สร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตราวชิรมาลา (ว.ม.ล.) และตรารัตนวราภรณ์ (ร.ว.) (ปัจจุบันพ้นสมัยพระราชทาน)

ในปี พ.ศ. 2457 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ทรงให้สร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าเพิ่มเติม (ตติยจุลจอมเกล้า (ต.จ.))

ในปี พ.ศ. 2461 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ทรงให้สร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตราวัลลภาภรณ์ (ว.ภ.) (ปัจจุบันพ้นสมัยพระราชทาน) และเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์รามาธิบดี (เสนางคะบดี (ส.ร.), มหาโยธิน (ม.ร.), โยธิน (ย.ร.), อัศวิน (อ.ร.), เหรียญรามมาลา เข็มกล้ากลางสมร (ร.ม.ภ.) และเหรียญรามมาลา (ร.ม.))

ในปี พ.ศ. 2505 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงให้สร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นมงคลยิ่งราชมิตราภรณ์ (ร.ม.ภ.)

ในปี พ.ศ. 2530 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงให้สร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นสิริยิ่งรามกีรติ ลูกเสือสดุดีชั้นพิเศษ

ในปี พ.ศ. 2534 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงให้สร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ (ปฐมดิเรกคุณาภรณ์ (ป.ภ.), ทุติยดิเรกคุณาภรณ์ (ท.ภ.),

ตติยดิเรกคุณาภรณ์ (ต.ภ.), จตุตถดิเรกคุณาภรณ์ (จ.ภ.), เบญจมดิเรกคุณาภรณ์ (บ.ภ.), เหรียญทองดิเรกคุณาภรณ์ (ร.ท.ภ.) และเหรียญเงินดิเรกคุณาภรณ์ (ร.ง.ภ.))

- **เหรียญราชอิสริยาภรณ์**

ในสมัยรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 5 - 9) มีการสร้างเหรียญราชอิสริยาภรณ์เนื่องในโอกาสสำคัญ (สงคราม, การสมโภช, การเฉลิมพระชนมาพรรษา) โดยแบ่งออกเป็น 4 ชนิดคือ

เหรียญราชอิสริยาภรณ์อันเป็นบำเหน็จความชอบในความกล้าหาญ

- เหรียญในตระกูลเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีศักดิ์รามาธิบดี (เหรียญรามมาลาเข็มกล้ากลางสมร (ร.ม.ก.) และ เหรียญรามมาลา (ร.ม.))
- เหรียญกล้าหาญ (ร.ก.) (แพรแถบประดับช่อชัยพฤกษ์ และแพรแถบปกติ)
- เหรียญชัยสมรภูมิ (ช.ส.) (เหรียญชัยสมรภูมิ, เหรียญชัยสมรภูมิอินโดจีน, เหรียญชัยสมรภูมิสงครามมหาเอเชียบูรพา, เหรียญชัยสมรภูมิสงครามร่วมรบกับสหประชาชาติ ณ ประเทศเกาหลี และเหรียญชัยสมรภูมิการรบ ณ สาธารณรัฐเวียดนาม)
- เหรียญพิทักษ์เสรีชน (ส.ช.) (เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่1, เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ 2 ประเภทที่ 1 และเหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ 2 ประเภทที่ 2)
- เหรียญแบบอื่น (เหรียญราชนิยม (ร.น.), เหรียญปราบฮ่อ (ร.ป.ฮ.), เหรียญงานพระราชสงครามทวีปยุโรป (ร.ส.), เหรียญพิทักษ์รัฐธรรมนูญ (พ.ร.ธ.) และเหรียญศาสนติมาลา (ศ.ม.))

เหรียญราชอิสริยาภรณ์อันเป็นบำเหน็จความชอบในราชการแผ่นดิน

- เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา (ร.ม.ด.(ศ)) (เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ฝ่ายทหาร ตำรวจ และเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ฝ่ายพลเรือน)
- เหรียญช่วยราชการเขตภายใน (ช.ร.) (เหรียญช่วยราชการเขตภายในอินโดจีน และเหรียญช่วยราชการเขตภายในสงครามมหาเอเชียบูรพา)
- เหรียญลูกเสือสดุดี (เหรียญลูกเสือสดุดี ชั้นที่ 1, เหรียญลูกเสือสดุดี ชั้นที่ 2 และเหรียญลูกเสือสดุดี ชั้นที่ 3)
- เหรียญลูกเสือสรรเสริญ (เหรียญลูกเสือสรรเสริญ ชั้นที่ 1, เหรียญลูกเสือสรรเสริญ ชั้นที่ 2 และเหรียญลูกเสือสรรเสริญ ชั้นที่ 3)

- เหรียญแบบอื่น (เหรียญราชการชายแดน (ช.ด.), เหรียญจักรมาลา(ร.จ.ม.), เหรียญจักรพรรดิมาลา (ร.จ.พ.), เหรียญศารทูลมาลา (ร.ศ.ท.) และเหรียญบุษปมาลา (ร.บ.ม.))

เหรียญราชอิสริยาภรณ์อันเป็นบำเหน็จในพระองค์พระมหากษัตริย์

- เหรียญรัตนาภรณ์ (เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ 4 (ม.ป.ร.), เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ 5 (จ.ป.ร.), เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ 6 (ว.ป.ร.), เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ 7 (ป.ป.ร.), เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ 8 (อ.ป.ร.) และเหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ 9 (ภ.ป.ร.))
- เหรียญราชรุจิ (ร.จ.ท.) (เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ 5, เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ 6, เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ 7 และเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ 9)

เหรียญราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่ระลึก

- เหรียญบรมราชาภิเษก (ร.ร.ศ.) (เหรียญบรมราชาภิเษก รัชกาลที่ 6, เหรียญบรมราชาภิเษก รัชกาลที่ 7 และเหรียญบรมราชาภิเษก รัชกาลที่ 9)
- เหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (เนื่องในมหามงคลพระชนมพรรษาครบ 50 พรรษา, เนื่องในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ และเนื่องในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ)
- เหรียญเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (เนื่องในมหามงคลสมัยพระราชพิธีเฉลิมพระชนมายุ 60 พรรษา (5 รอบ), เนื่องในมหามงคลสมัยพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก, เหรียญกาญจนาภิเษก, เนื่องในมหามงคลสมัยพระราชพิธีเฉลิมพระชนมายุ 72 พรรษา (6 รอบ) และเหรียญพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี)
- เหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (เหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พระชนมายุ 84 พรรษา)
- เหรียญกาชาดสมนาคุณ (เหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้นที่ 1, เหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้นที่ 2 และเหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้นที่ 3)
- เหรียญกาชาดสรรเสริญ
- เหรียญที่ระลึก (เหรียญที่ระลึกในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศสหรัฐอเมริกา และทวีปยุโรป, เหรียญที่ระลึกพระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร, เหรียญที่ระลึกพระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี และเหรียญที่ระลึกสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี)

- เหรียญแบบอื่น (เหรียญสตพรรษมาลา (ส.ม.), เหรียญรัชฎาภิเศกมาลา (ร.ศ.), เหรียญประพาสมาลา (ร.ป.ม.), เหรียญราชินี (ส.ผ.), เหรียญทวีธาภิเศก (ท.ศ.), เหรียญรัชมงคล (ร.ร.ม.), เหรียญรัชมังคลาภิเศก (ร.ม.ศ.), เหรียญบรมราชาภิเษก (ร.ร.ศ.), เหรียญชัย (เหรียญนารายณ์บันฎาชัย) (ร.ช.), เหรียญงานฉลอง 25 พุทธศตวรรษ, เหรียญเฉลิมพระนคร 150 ปี (ร.ฉ.พ.), เหรียญรัชดาภิเษก และเหรียญสนองเสรีชน (ส.ส.ช.))

ปัจจุบัน : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้กับกษัตริย์-ผู้นำต่างประเทศในวโรกาสที่เดินทางสู่ประเทศไทยในฐานะพระราชอาคันตุกะส่วนพระองค์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้กับข้าราชการไทย-ประชาชนในงานพระราชพิธีฉัตรมงคล (5 พฤษภาคม) ทุกปี

ศาลพระภูมิ

ศาลพระภูมิ (ศาลเจ้าที่)
(Deleted Scene)

ข้อมูลในภาพยนตร์

หน้าบ้านพักของแหม่มแอนนามีศาลพระภูมิ (ศาลเจ้าที่) และมีการจุดธูป-เทียนบูชา

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ศาลพระภูมิ (ศาลเจ้าที่) เป็นศาลที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่สิงสถิตของเทพเจ้า-สิ่งศักดิ์สิทธิ์-ผีเจ้าที่ โดยแบ่งออกเป็น 3 แบบ (ไม่รวมศาลเพียงตาและศาลเทพเจ้า) คือ

- ศาลพระภูมิ, ศาลพระพรหม มีเสา 1 เสา (เนื่องจากพระภูมิและพระพรหมเป็นเทวดาขั้นหนึ่ง ศาลพระภูมิและศาลพระพรหมจึงมีลักษณะเหมือนเขาพระสุเมรุมาศวิมาน (ที่ประทับของพระศิวะ (พระอิศวร)))

- ศาลตายาย และศาลเจ้าที่เป็นที่สิงสถิตของผีเจ้าที่-วิญญาณ มี 4 เสา (เนื่องจากผีเจ้าที่เป็นชาวบ้าน ศาลเจ้าที่จึงมีลักษณะเหมือนบ้าน)
- ศาลตามโคนต้นไม้เป็นที่สิงสถิตของวิญญาณเร่ร่อน มี 6 - 8 เสา (นิยมตั้งศาลที่ทางสามแพร่ง, สถานที่ที่มีผู้เสียชีวิต)

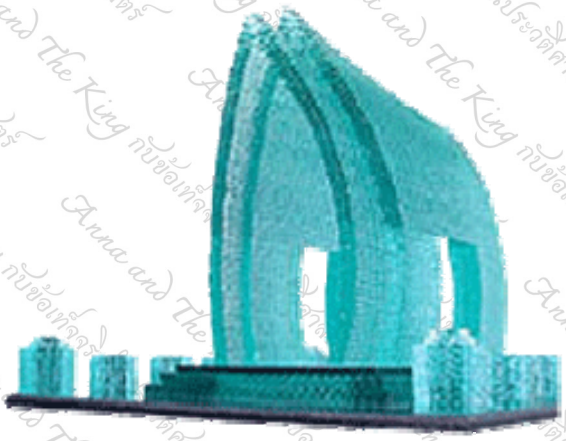

ศาลพระภูมิ

• ศาลพระภูมิในตำนาน

ท้าวทศราช (กษัตริย์พาลี) กับพระนางสันทรทุกเทวี (พระมเหสีในท้าวทศราช) ทรงปกครองพาลีอย่างไร้คุณธรรม และทรงกดขี่ประชาชนจนประชาชนได้รับความเดือดร้อน

ท้าวทศราชทรงมีพระราชโอรส 9 พระองค์ (พระชัยมงคล, พระนครราช, พระเทเพล (พระเทเพน), พระชัยศพน์ (พระชัยสพ), พระคนธรรพน์, พระธรรมโหรา (พระเยาวแผ้ว), พระเทวเถร (พระวัยทัต), พระธรรมมิกราช (พระธรรมมิคราช) และพระทาสธารา) และทรงแต่งตั้งพระราชโอรสทั้งเก้าไปปกครองเมืองต่างๆ

พระราชโอรสทั้งเก้าทรงมีพระปรีชาสามารถและอานุภาพอย่างมากจึงทรงเรียกร้องเครื่องเซ่นสังเวยจำนวนมากจากประชาชน ส่งผลให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก

พระศิวะ (พระอิศวร) ทรงทราบเรื่องจึงทรงให้พระนารายณ์ (พระวิษณุ) ทรงอวตารลงมาเกิดเป็นพราหมณ์เพื่อปราบท้าวทศราช

พระนารายณ์อวตารทรงเติบโตเป็นพราหมณ์น้อยเดินทางเข้าเฝ้าท้าวทศราช ท้าวทศราชทรงทอดพระเนตรพราหมณ์น้อยเกิดความเลื่อมใสจึงทรงตรัสถามพราหมณ์น้อยว่า พราหมณ์น้อยต้องการอะไรเป็นการบูชา พราหมณ์น้อยตรัสบอกท้าวทศราชว่า พระองค์ทรงขอที่เพียง 3 ก้าว ท้าวทศราชทรงตรัสรับปาก พราหมณ์น้อยจึงทรงขอให้ท้าวทศราชหลั่งน้ำอุทกธารา

พระศุกร์ (อาจารย์ของท้าวทศราช) รู้ทันอุบายของพราหมณ์น้อยจึงทรงจำแลงกายเป็นแมลงเข้าไปอุดรูน้ำอุทกธารา พราหมณ์น้อยทรงเห็นว่า น้ำอุทกธาราไม่ไหลจึงทรงใช้ปลายหญ้าคาแยงเข้าถูกพระเนตร (ดวงตา) ของพระศุกร์ พระศุกร์ทรงทนความเจ็บปวดไม่ไหวจึงทรงเหาะหนีไปน้ำอุทกธาราจึงไหลออกมา

พราหมณ์น้อยทรงสำแดงอิทธิฤทธิ์กลับคืนร่างเดิม (พระวรกายใหญ่โตกว่าปราสาท) ทรงก้าว 3 ก้าวกินพื้นที่เมืองพาลีทั้งหมด

ท้าวทศราชทรงทอดพระเนตรเห็นพระนารายณ์สำแดงอิทธิฤทธิ์จึงทรงก้มกราบขอขมา พระนารายณ์ทรงขับไล่ท้าวทศราช, พระนางสันทรทุกเทวี และพระราชโอรสทั้งเก้าไปอยู่นอกเขตป่าหิมพานต์

ท้าวทศราช, พระนางสันทรทุกเทวี และพระราชโอรสทั้งเก้าทรงพบกับความยากลำบากจึงเสด็จไปเข้าเฝ้าพระนารายณ์เพื่อขอพระราชทานอภัยโทษ
ท้าวทศราช, พระนางสันทรทุกเทวี และพระราชโอรสทั้งเก้าทรงแสดงความสำนึกผิด และทรงปวารณาพระองค์จะทรงตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรม
พระนารายณ์ทรงพระราชทานอภัยโทษ และทรงมีพระบรมราชานุญาตให้ท้าวทศราชและพระโอรสทั้งเก้าเสด็จกลับมาอยู่เมืองพาลี
ท้าวทศราชและพระโอรสทั้งเก้าทรงต้องประทับอยู่บนศาลที่มีเสา 1 เสาปักลงบนผืนดิน และทรงต้องปวารณาพระองค์อยู่ในศีลธรรมอย่างเคร่งครัด

ปัจจุบัน : ศาลพระภูมินิยมตั้งภายในรั้วบ้านเพื่อเป็นสิริมงคลแก่บ้าน และศาลเจ้าที่นิยมตั้งบริเวณริมถนนหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นที่สิงสถิตของวิญญาณ
ผู้ที่อาศัยอยู่ในบ้านต้องทำพิธีบูชาศาลพระภูมิในฐานะเจ้าของที่จึงจะประสบความสำเร็จ, มีความสุข และเจริญรุ่งเรือง
การตั้งศาลพระภูมิจะต้องประกอบพิธีกรรมทางศาสนาพราหมณ์หรือศาสนาพุทธเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่ผู้ที่อาศัยอยู่ในบ้าน
ผู้ตั้งศาลพระภูมิต้องดูปัจจัยต่างๆเพื่อประกอบการตั้งศาลพระภูมิ (สถานที่ตั้ง, ทิศมงคล, ทิศต้องห้าม, วันมงคล, เวลามงคล, วันต้องห้าม, ฤกษ์ต้องห้าม, ของมงคลใส่หลุม, ส่วนประกอบสำคัญของศาลพระภูมิและเครื่องประดับตกแต่ง) และต้องบูชาศาลพระภูมิด้วยเครื่องสังเวยต่างๆ

พระอรหันต์

เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) กับแหม่มแอนนา (Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) บอกแหม่มแอนนาว่า พระอรหันกำลังเตรียมสวดส่งวิญญานให้กับเจ้าฟ้าจันทรมณฑล

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

อรหันต์ เป็นอริยบุคคล (ภิกษุ-ฆราวาส) ชั้นสูงสุดที่สำเร็จธรรมวิเศษสูงสุดในพระพุทธศาสนา และสามารถละสังโยชน์ (กิเลส) 10 ประการ

● พระอรหันต์ในสมัยพุทธกาล

พระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับเหล่าปัญจวัคคีย์

80 ปีก่อนพุทธศักราช พระนางสิริมหามายา (พระมเหสีในพระเจ้าสุทโธทนะ-กษัตริย์โกศล) ทรงพระครรภ์แก่จึงทรงขอพระบรมราชานุญาตเสด็จกลับกรุงเทวทหะ (เมืองประสูติของพระนางสิริมหามายา) เพื่อเตรียมการประสูติ ระหว่างทางพระนางสิริมหามายาทรงประสูติเจ้าชายสิทธัตถะ ก่อนที่พระองค์สวรรคตในเวลาต่อมา

พระเจ้าสุทโธทนะ (กษัตริย์กบิลพัสดุ์ (อินเดีย)-พระราชชนก (บิดา) ในเจ้าชายสิทธัตถะ) ทรงให้จัดพระราชพิธีเฉลิมพระนามให้กับเจ้าชายสิทธัตถะ, ทรงอัญเชิญพราหมณ์ 108 ท่านมาประกอบพระราชพิธี และทรงคัดเลือกพราหมณ์ 8 ท่าน (รามะ, ธชะ, ลักขณะ, สุชาติมันตี, โภชะ, สุยามะ, โกณฑัญญะ และสุทัตตะ) เพื่อพยากรณ์พระชะตาของเจ้าชายสิทธัตถะ พราหมณ์ทั้งเจ็ด (รามะ, ธชะ, ลักขณะ, สุชาติมันตี, โภชะ, สุยามะ, และสุทัตตะ) ตรวจดูพระสรีระของเจ้าชายสิทธัตถะและพยากรณ์ว่า

- ถ้าเจ้าชายสิทธัตถะอยู่ครองฆราวาสจะได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ
- ถ้าเจ้าชายสิทธัตถะทรงผนวชจะได้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

พราหมณ์โกณฑัญญะ (โกณฑัญญมาณพ) ซึ่งมีอายุน้อยที่สุดพยากรณ์ว่า เจ้าชายสิทธัตถะจะทรงผนวช และจะทรงตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

พราหมณ์ทั้งเจ็ดสั่งเสียบุตรของพวกเขาให้ผนวชในพระศาสนาของเจ้าชายสิทธัตถะ หลังจากที่เจ้าชายสิทธัตถะทรงตรัสรู้ (เนื่องจากพวกเขาอายุมาก และไม่สามารถอยู่จนเจ้าชายสิทธัตถะตรัสรู้)

51 ปีก่อนพุทธศักราช เจ้าชายสิทธัตถะทรงเสพสุขอยู่ที่ปราสาท 3 ฤดู, ทรงชวนสารถีเสด็จประพาสอุทยาน, ทรงพบเทวทูตทั้งสี่ (คนแก่, คนเจ็บ, คนตาย และนักบวช) จึงทรงบังเกิดความสังเวช และทรงตัดสินพระทัยที่จะทรงผนวช

พราหมณ์โกณฑัญญะทราบว่า เจ้าชายสิทธัตถะทรงผนวชจึงเดินทางไปหาบุตรของพราหมณ์ทั้งเจ็ด และชักชวนให้บุตรของพราหมณ์ทั้งเจ็ดผนวช แต่มีบุตรของพราหมณ์ 4 ราย (วัปปะ, ภัททิยะ, มหานามะ และอัสชิ) ที่เห็นด้วย

พราหมณ์ทั้งห้า (ปัญจวัคคีย์) ผนวชโดยมีโกณฑัญญะเป็นหัวหน้า และหวังว่า เจ้าชายสิทธัตถะจะตรัสรู้ และจะสอนพวกเขาให้บรรลุพระสัพพัญญุตญาณ (ความเป็นผู้รู้หมดสิ้น)

เจ้าชายสิทธัตถะทรงประทับอยู่ใต้ต้นโพธิ์ใกล้แม่น้ำเนรัญชรา (อินเดีย) และทรงบำเพ็ญทุกกรกิริยาขั้นสุดท้าย (การทรมานกายโดยการลดอาหารทีละน้อยๆจนอดอาหาร) จนร่างกายซูบผอมเหลือแต่หนัง-เอ็นหุ้มกระดูกเป็นเวลา 6 พรรษา แต่ทรงไม่สามารถตรัสรู้

45 ปีก่อนพุทธศักราช พระอินทร์ทรงทราบว่า เจ้าชายสิทธัตถะทรงบำเพ็ญทุกกรกิริยาจึงเสด็จมาเข้าเฝ้า และทรงดีดพิณ 3 สายให้เจ้าชายสิทธัตถะทรงสดับ

- **วาระที่ 1 :** พระอินทร์ทรงดีดพิณสายที่ 1 (ขึ้นสายตึง) ปรากฏว่า สายพิณขาด
- **วาระที่ 2 :** พระอินทร์ทรงดีดพิณสายที่ 2 (ขึ้นสายหย่อน) ปรากฏว่า เสียงยืดยาดขาดความไพเราะ
- **วาระที่ 3 :** พระอินทร์ทรงดีดพิณสายที่ 3 (ขึ้นสายพอดี) ปรากฏว่า เสียงไพเราะกังวาน

เจ้าชายสิทธัตถะทรงสดับ และทรงทราบว่า การบำเพ็ญทุกขกิริยาเป็นการทรมาณตนให้ลำบากเป็นข้อปฏิบัติที่ตึงเกินไป และไม่ใช่หนทางตรัสรู้

เจ้าชายสิทธัตถะทรงเห็นว่า การบำเพ็ญเพียรทางสมาธิจิตไม่ควรตึงหรือหย่อนเกินไปจึงจะเป็นทางไปสู่อริยธรรม, ทรงสวยพระกระยาหารเพื่อให้พระวรกายคลายเวทนา และทรงบำเพ็ญเพียรต่อไป

เหล่าปัญจวัคคีย์เห็นว่า เจ้าชายสิทธัตถะทรงละความเพียรจึงหมดความเลื่อมใส และเบื่อหน่ายจึงไปอยู่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน (แคว้นกาสี อินเดีย)

นาง สุชาดา เลื่อมใสในเจ้าชายสิทธัตถะจึงให้สาวใช้นำข้าวมธุปายาส (ข้าวกวนหุงด้วยน้ำผึ้งหรือน้ำอ้อย) ใส่ถาดทองไปถวายเจ้าชายสิทธัตถะ

เจ้าชายสิทธัตถะทรงตั้งพระทัยที่จะปฏิบัติธรรมเพื่อตรัสรู้, ทรงอธิษฐานความเพียร, ทรงกำจัดมาร-พลมาร และทรงตรัสรู้เป็น “พระสัมมาสัมพุทธเจ้า” ในคืนวันวิสาขบุรณมี (วันเพ็ญเดือน 6)

เจ้าชายสิทธัตถะทรงพิจารณาว่า เหล่าปัญจวัคคีย์เป็นผู้มีอุปการะกับพระองค์อย่างมากจึงเสด็จไปป่าอิสิปตมฤคทายวันเพื่อสอนพวกเขา

เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จมาหาเหล่าปัญจวัคคีย์ เหล่าปัญจวัคคีย์เข้าใจว่า เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จมาหาเพื่อแสวงหาผู้อุปฐากจึงไม่ไหว้, ไม่ต้อนรับ และทูลบอกพระองค์ด้วยถ้อยคำไม่เคารพ

เจ้าชายสิทธัตถะทรงตรัสบอกเหล่าปัญจวัคคีย์ว่า พระองค์ทรงตรัสรู้เป็นพระอรหันต์ และทรงมีพระราชประสงค์ที่จะสั่งสอนอมตธรรม (ธรรมที่ไม่ตาย) เพื่อที่เหล่าปัญจวัคคีย์จะตรัสรู้เป็น “พระอรหันต์” แต่เหล่าปัญจวัคคีย์ไม่เชื่อ

เจ้าชายสิทธัตถะทรงพยายามอธิบายหลายครั้ง และทรงขอให้เหล่าปัญจวัคคีย์ตั้งใจฟังธรรมจนเหล่าปัญจวัคคีย์ยอมฟังเทศนาของพระองค์

เจ้าชายสิทธัตถะทรงแสดงธัมมจักกัปปวัตตนสูตร (ปฐมเทศนา) ให้กับเหล่าปัญจวัคคีย์ หลังจากที่พระองค์ทรงแสดงปฐมเทศนา พราหมณ์โกณฑัญญะตรัสรู้เป็นพระอรหันต์ในคืนวันอาสาฬหปุรณมี (วันเพ็ญเดือน 8)

พราหมณ์โกณฑัญญะทูลขอผนวช เจ้าชายสิทธัตถะทรงประทานเอหิภิกขุอุปสัมปทา (การผนวชเป็นภิกษุโดยพระสัมมาสัมพุทธเจ้า) ให้กับพราหมณ์โกณฑัญญะ

เจ้าชายสิทธัตถะทรงประทานเอหิภิกขุอุปสัมปทาให้กับเหล่าปัญจวัคคีย์ซึ่งตรัสรู้เป็นพระอรหันต์ในเวลาต่อมา (ภัททิยะ (วันแรม 1 ค่ำ เดือน 8), วัปปะ (วันแรม 2 ค่ำ เดือน 8), มหานามะ (วันแรม 3 ค่ำ เดือน 8) และอัสชิ (วันแรม 4 ค่ำ เดือน 8))

- **พระอรหันต์ในพุทธศาสนา**

ประเภทของพระอรหันต์

- **พระสุกขวิปัสสก :** ภิกษุหรือฆราวาสที่สำเร็จอรหันต์แต่ไม่มีญาณวิเศษ (รู้การทำอาสวะ (ความใคร่, ความเกิด, ความเห็นผิด และความไม่รู้ของมนุษย์) ให้สิ้น (อาสวักขยญาณ))
- **พระเตวิชชะ :** ภิกษุหรือฆราวาสที่สำเร็จอรหันต์ และสำเร็จวิชชา 3 (รู้ระลึกชาติ (บุพเพนิวาสานุสสติญาณ), รู้จุติและอุบัติของสัตว์ (จุตูปปาตญาณ) และรู้ทำอาสวะให้สิ้น (อาสวักขยญาณ))
- **พระฉฬภิญญะ :** ภิกษุหรือฆราวาสที่สำเร็จอรหันต์ และสำเร็จอภิญญา 6 (ตาทิพย์ (ทิพฺพจักขุ), หูทิพย์ (ทิพยโสต), แยกร่าง-จิต (อิทธิวิธี), ทายใจผู้อื่น (เจโตปริยญาณ), ระลึกชาติได้ (บุพเพนิวาสานุสสติญาณ) และญาณที่ทำให้อาสวะสิ้นไป (อาสวักขยะญาณ))
- **พระปฏิสัมภิทัปปัตตะ :** ภิกษุหรือฆราวาสที่สำเร็จอรหันต์ และสำเร็จปฏิสัมภิทา 4 (ความแตกฉานในอรรถ (อัตถปฏิสัมภิทา), ความแตกฉานในธรรม (ธัมมะปฏิสัมภิทา), ความแตกฉานในภาษา (นิรุตติปฏิสัมภิทา) และความแตกฉานในปฏิภาณไหวพริบ (ปฏิภาณปฏิสัมภิทา))

การสำเร็จอรหันต์

- **สังโยชน์ในพุทธศาสนา :** ภิกษุหรือฆราวาสจำต้องละสังโยชน์ (กิเลส) ที่ผูกมัดจิตใจของสัตว์ให้จมในวัฏฏะ (เกิด, แก่, เจ็บ และตาย) จึงจะสามารถสำเร็จอรหันต์ (สักกายทิฏฐิ (ความเห็นว่าร่างกายนี้เป็นของเรา), วิจิกิจฉา (ความสงสัยในคุณของพระรัตนตรัย), สีลัพพตปรามาส (ความถือมั่นศีลพรต), กามราคะ (ความติดใจในกามคุณ), ปฏิฆะ (ความกระทบกระทั่งในใจ), รูปราคะ (ความติดใจ

ในวัตถุ-รูปฌาน), อรูปราคะ (ความติดใจในอรูปฌาน-นามธรรม), มานะ (ความถือว่าตัวเป็นนั่นเป็นนี่), อุทธัจจะ (ความฟุ้งซ่าน) และอวิชชา (ความไม่รู้จริง))

- **ลำดับขั้นในการละสังโยชน์ :** ภิกษุหรือฆราวาสจำต้องละหรือลดสังโยชน์ตามลำดับขั้นจึงจะสามารถสำเร็จอรหันต์ โดยแบ่งออกเป็น 4 ลำดับขั้นคือ

- พระโสดาบัน : ผู้ที่ละสังโยชน์ 3 ประการแรก (สักกายทิฏฐิ, วิจิกิจฉา และสีลัพพตปรามาส)
- พระสกทาคามี : ผู้ที่ละสังโยชน์ 3 ประการแรก (สักกายทิฏฐิ, วิจิกิจฉา, สีลัพพตปรามาส) และลดสังโยชน์ 2 ประการต่อมา (กามราคะ และปฏิฆะ)
- พระอนาคามี : ผู้ที่ละสังโยชน์ 5 ประการแรก (ละสักกายทิฏฐิ, วิจิกิจฉา, สีลัพพตปรามาส, กามราคะ และปฏิฆะ)
- พระอรหันต์ : ผู้ที่ละสังโยชน์ 10 ประการ (ละสักกายทิฏฐิ, วิจิกิจฉา, สีลัพพตปรามาส, กามราคะ, ปฏิฆะ, รูปราคะ, อรูปราคะ, มานะ, อุทธัจจะ และอวิชชา)

- **วิธีสำเร็จอรหันต์ :** ภิกษุหรือฆราวาสสามารถเจริญวิปัสสนาอย่างเดียว หรือเจริญวิปัสสนาและสมถะกรรมฐานจึงจะสำเร็จอรหันต์ โดยแบ่งออกเป็น 2 แบบคือ

- พระวิปัสสนยานิก (เจริญวิปัสสนาก่อน และเจริญสมถะกรรมฐานจนได้ฌานในเวลาต่อมา)
- พระสมถยานิก (เจริญสมถะกรรมฐานจนได้ฌานก่อน และเจริญวิปัสสนาในเวลาต่อมา)

ปัจจุบัน : ประเทศไทยมีภิกษุในพุทธศาสนาประมาณ 400,000 รูป และพุทธศาสนิกชนที่เคร่งครัดในพุทธศาสนาประมาณ 400,000 รายจึงมีพระอรหันต์อยู่หลายพันราย

พระมหาสังข์

พระมหาสังข์
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงพระราชทานน้ำจากพระมหาสังข์รดบนพระเศียร (ศีรษะ) ของเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) เพื่อทรงประกอบพระราชพิธีผนวชเป็นสามเณรที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว)

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

พระมหาสังข์

พระมหาสังข์ เป็นเปลือกหอยสังข์ที่มีลักษณะเป็นมงคลซึ่งหาได้ยากจึงเชื่อกันว่าพระมหาสังข์เป็นสิ่งมงคล ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้สร้างพระมหาสังข์ 4 องค์คือ

- **พระมหาสังข์นาก :** เป็นสังข์เวียนขวาใช้ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกของพระองค์ และรัชกาลต่อมา
- **พระมหาสังข์งา :** เป็นสังข์เวียนขวาใช้ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกของพระองค์ และรัชกาลต่อมา
- **สังข์นคร :** เป็นสังข์เวียนซ้ายใช้พระราชทานน้ำพระพุทธมนต์
- **พระมหาสังข์ประจำพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร :** เป็นสังข์เวียนขวาใช้ถวายน้ำสรงพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต) เพื่อเปลี่ยนเครื่องทรงตามฤดูกาล

● หอยสังข์ในตำนาน

พระพรหมและพระเจ้าต่างๆร่วมกันสร้างโลก หลังจากที่สร้างโลกสำเร็จพระพรหมทรงบรรทมอย่างเหน็ดเหนื่อยปรากฏว่า จตุรเวท (ฤคเวทสํหิตา, ยชุรเวทสํหิตา, สามเวทสํหิตา และอถรวเวทสํหิตา) ไหลออกมาจากพระโอษฐ์ (ปาก) ของพระพรหม

สังข์อสูร (ยักษ์) เดินทางผ่านมาและเห็นจตุรเวทหลั่งไหลออกมาจากพระโอษฐ์ของพระพรหมจึงขโมยจตุรเวท (เนื่องจากสังข์อสูรต้องการจะทำลายจตุรเวท) แต่พระนารายณ์ทรงทอดพระเนตรเห็นสังข์อสูรขโมยจตุรเวทจึงทรงติดตามสังข์อสูรเพื่อเอาจตุรเวทกลับคืน

สังข์อสูรเห็นพระนารายณ์ติดตามมาจึงกลืนจตุรเวทลงในท้องของตนเอง, กระโดดลงมหาสมุทร และดำน้ำหายไป

พระนารายณ์ทรงจำแลงกายเป็นปลาใหญ่เพื่อดำน้ำ, ทรงจับกุมตัวสังข์อสูร และทรงถามหาจตุรเวท แต่สังข์อสูรนิ่งเฉยและไม่ตอบคำถาม

พระนารายณ์ทรงทราบว่า สังข์อสูรกลืนจตุรเวทลงในท้องของตนเองจึงทรงใช้พระหัตถ์ (มือ) บีบที่ปากของสังข์อสูร แต่สังข์อสูรยังคงไม่ยอมคืนจตุรเวท

พระนารายณ์ทรงล้วงพระหัตถ์เข้าไปในท้อง, ทรงดึงจตุรเวทออกจากท้องของสังข์อสูร และทรงสาบสังข์อสูรให้อยู่ในมหาสมุทร

- **หอยสังข์ในพิธีกรรม**

หอยสังข์เป็นสิ่งมงคลและใช้ในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ (เนื่องจากพราหมณ์เชื่อว่า ท้องของหอยสังข์เป็นที่บรรจุจตุรเวท, เปลือกของหอยสังข์มีรอยพระหัตถ์ของพระนารายณ์ และปากของหอยสังข์เป็นทางยาวซึ่งเกิดจากพระนารายณ์ทรงลากจตุรเวทออกมา)

หอยสังข์มีอยู่ 2 ชนิด (สังข์ทักษิณาวัฏ (สังข์เวียนขวา) และสังข์อุตราวัฏ (สังข์เวียนซ้าย)) โดยเชื่อว่า สังข์ทักษิณาวัฏเป็นหอยสังข์มงคลซึ่งจะก่อให้เกิดสิริสวัสดิ์

หอยสังข์ที่มีรอยพระหัตถ์ของพระนารายณ์ (ปากของหอยสังข์มีริ้ว 3 - 4 ริ้ว) ใช้เป็นสังข์บรรจุน้ำเทพมนตร์ถวายกษัตริย์

ประเทศไทยใช้หอยสังข์บรรจุน้ำพระพุทธมนต์หรือน้ำเทพมนตร์รดที่ศีรษะ-ฝ่ามือของผู้ที่ได้รับการประสาทพรเพื่อความเป็นสิริมงคลและเป็นเกียรติ

พราหมณ์บูชาพระเจ้าใช้หอยสังข์บรรจุน้ำเทพมนตร์ถวายกษัตริย์ในพระราชพิธีสรงมูรธาภิเษก (รดพระเศียร (ศีรษะ)) และใช้เป่าในงานพระราชพิธีกรรมหรืองานมงคลต่างๆ

ปัจจุบัน : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงใช้พระมหาสังข์เพื่อรดน้ำในงานพระราชพิธีต่างๆ และทรงมีพระมหาสังข์ 15 องค์คือ

- **พระมหาสังข์ทักขิณาวัฏ :** สร้างในรัชสมัยของรัชกาลที่ 1
- **พระมหาสังข์เพชรใหญ่ :** สร้างในรัชสมัยของรัชกาลที่ 1
- **พระมหาสังข์เพชรน้อย :** ไม่ปรากฏหลักฐานแน่นอนว่าสร้างในรัชสมัยใด
- **พระมหาสังข์ทอง :** สร้างในรัชสมัยของรัชกาลที่ 1
- **พระมหาสังข์เงิน :** สร้างในรัชสมัยของรัชกาลที่ 1
- **พระมหาสังข์นาก :** สร้างในรัชสมัยของรัชกาลที่ 4
- **พระมหาสังข์งา :** สร้างในรัชสมัยของรัชกาลที่ 4
- **พระมหาสังข์สัมฤทธิ์ :** ไม่ปรากฏหลักฐานแน่นอนว่าสร้างในรัชสมัยใด
- **พระมหาสังข์เดิม :** สร้างโดยบิดาของรัชกาลที่ 1
- **สังข์นคร :** สร้างในรัชสมัยของรัชกาลที่ 4
- **พระสังข์ข้างที่ :** ไม่ปรากฏหลักฐานแน่นอนว่าสร้างในรัชสมัยใด
- **สังข์พิธีของหลวง :** ไม่ปรากฏหลักฐานแน่นอนว่าสร้างในรัชสมัยใด
- **พระมหาสังข์พิธีพราหมณ์ :** สร้างในรัชสมัยของรัชกาลที่ 1
- **พระมหาสังข์ประจำพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร :** สร้างในรัชสมัยของรัชกาลที่ 4
- **พระมหาสังข์ทักษิณาวัตรสำหรับพราหมณ์ :** สร้างในรัชสมัยของรัชกาลที่ 1

ภิกษุณี

ภิกษุณี
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

เจ้าจอมทับทิมโกนศีรษะ และปลอมตัวเป็นภิกษุณีเพื่อหลบหนีออกจากพระบรมมหาราชวังไปกับพระครูปลัดใบฎีกา แต่ถูกจับกุมก่อนออกจากพระบรมมหาราชวัง

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ภิกษุณี เป็นนักบวชหญิงในพระพุทธศาสนาคู่กับภิกษุ (นักบวชชาย) ถือศีล 311 ข้อ ต่างจากแม่ชีซึ่งเป็นเพียงอุบาสิกา (พุทธศาสนิกชนหญิง) ซึ่งถือศีล 8 ข้อ

- **ภิกษุณีในสมัยพุทธกาล**

45 ปีก่อนพุทธศักราช เจ้าชายสิทธัตถะ (เจ้าชายกบิลพัสดุ์) ทรงตรัสรู้เป็น “พระสัมมาสัมพุทธเจ้า” ในคืนวันวิสาขบุรณมี (วันเพ็ญเดือน 6)
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ทรงอนุญาตให้มีภิกษุณี (เนื่องจากพระองค์ทรงเกรงว่า ภิกษุณีจะทำให้อายุของพระพุทธศาสนาไม่ยั่งยืน)
40 ปีก่อนพุทธศักราช พระมหาปชาบดีโคตมีเถรี (พระราชชนนี (มารดา) เลี้ยงในพระสัมมาสัมพุทธเจ้า) ทูลอ้อนวอนขอผนวชต่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึง 3 ครั้ง แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ
พระอานนท์ (พระราชโอรสในพระเจ้าอมิโตทนศากยราช (กษัตริย์ศากยวงศ์)) ทรงทูลขอร้องพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจนพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอนุญาต โดยมีเงื่อนไขว่า พระมหาปชาบดีโคตมีเถรีจะต้องรับเอาครุธรรม 8 ประการ (ข้อปฏิบัติที่หนักและยาก) ไปปฏิบัติคือ
- ภิกษุณีที่ผนวช 100 พรรษาต้องแสดงความเคารพพระภิกษุที่ผนวช 1 วัน
- ภิกษุณีจะอยู่ในวัดที่ไม่มีภิกษุไม่ได้

- ภิกษุณีต้องถามวันอุโบสถ (วันขึ้น 15 ค่ำและวันแรม 15 ค่ำ) และเข้ารับโอวาทจากภิกษุทุกกึ่งเดือน
- ภิกษุณีอยู่จำพรรษาต้องปวารณา (ยอมให้ว่ากล่าวตักเตือน) ในภิกษุ 2 ฝ่าย (ภิกษุและภิกษุณี)
- ภิกษุณีทำผิดพระวินัย-อาบัติสังฆาทิเศสต้องประพฤติมานัต (อยู่กรรม) ในภิกษุ 2 ฝ่าย (ภิกษุและภิกษุณี)
- ก่อนผนวชเป็นภิกษุณี ผู้หญิงจะต้องผนวชเป็น "สิกขมานา" (สามเณรีที่ต้องถือศีล 6 ข้ออย่างเคร่งครัดเป็นเวลา 2 ปี ถ้าศีลขาดแม้เพียงข้อเดียวจะต้องเริ่มนับเวลาใหม่) และต้องผนวชจากภิกษุ 2 ฝ่าย (ฝ่ายภิกษุณีและฝ่ายภิกษุ)
- ภิกษุณีต้องไม่ด่า หรือบริภาษ (ติเตียน) ภิกษุไม่ว่ากรณีใด
- ภิกษุณีไม่สามารถว่ากล่าวสั่งสอนภิกษุ แต่ภิกษุสามารถว่ากล่าวสั่งสอนภิกษุณี

ภิกษุณีธัมมนันทา
(6 ตุลาคม 2487 - ปัจจุบัน)

พระมหาปชาบดีโคตมีเถรียอมรับ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงทรงผนวชให้พระมหาปชาบดีโคตรมีเถรีเป็นภิกษุณี

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงวางหลักเกณฑ์ในการรับผู้ประสงค์จะผนวชเป็นภิกษุณีคือ

- ผู้หญิงต้องผนวชเป็น "สิกขมานา" ก่อนจึงจะสามารถผนวชเป็นภิกษุณี
- ผู้หญิงที่จะผนวชเป็นสิกขมานาต้องอายุ 18 ปีขึ้นไป (ผู้หญิงที่จะผนวชเป็นภิกษุณีต้องอายุ 20 ปีขึ้นไป)
- ผู้หญิงที่เคยแต่งงานมาก่อนจะผนวชเป็นสิกขมานาต้องอายุ 12 ปีขึ้นไป (เนื่องจากผู้หญิงที่แต่งงานได้เรียนรู้ความยากลำบากของชีวิต, รู้จักสุข-ทุกข์ และรู้จักสมุทัย-นิโรธ-มรรคจนนำไปสู่การบรรลุธรรม)

● ภิกษุณีในพุทธศาสนา

การผนวชเป็นภิกษุณี

- ♦ สิกขมานา (สามเณรี) ที่ถือศีล 6 ข้อครบ 2 ปีต้องผนวชในฝ่ายของภิกษุณี (พระปวัตตินีเป็นผู้ผนวช) ก่อนจึงไปเข้าพิธีผนวชในฝ่ายภิกษุ (พระอุปัชฌาย์เป็นผู้ผนวช) อีกครั้งจึงจะเป็นภิกษุณีโดยสมบูรณ์ (ผนวชในภิกษุ 2 ฝ่าย)
- ♦ ภิกษุณีอาศัยอยู่ในวัดร่วมกับภิกษุ แต่แยกส่วน (ในยุคนั้นภิกษุณีที่แยกไปอาศัยอยู่นอกเขตวัดมักจะถูกฆ่า และข่มขืนจึงต้องย้ายเข้ามาอยู่ในเขตวัด)
- ♦ ภิกษุณีต้องถือศีล 311 ข้อ (เนื่องจากผู้หญิงมีข้อปลีกย่อยในการดำรงชีวิตมากกว่าผู้ชาย)

การเสื่อมสูญและการฟื้นฟูภิกษุณีฝ่ายเถรวาท

ในปี พ.ศ. 234 พระเจ้าอโศก (อินเดีย) ทรงส่งพระธรรมทูต 9 สายไปสู่ประเทศต่างๆทั่วเอเชีย ภิกษุณีเดินทางจากศรีลังกาไปสืบสายในจีน, ไต้หวัน และประเทศต่างๆ

ในปี พ.ศ. 1754 ชาม อัดดิน อัลตูมิช (สุลต่านเตอร์กิส (แถบเอเชียกลาง)) ทรงเคลื่อนทัพโจมตีอินเดีย และทรงทำลายล้างพุทธศาสนาในอินเดียอย่างย่อยยับ (พระองค์ทรงให้สังหารภิกษุ-ภิกษุณี, ทรงให้เผาคัมภีร์ และทรงให้ทำลายวัดวาอาราม-มหาวิทยาลัยนาลันทา (มหาวิทยาลัยพุทธศาสนา))

ภิกษุและภิกษุณีบางส่วนหลบหนีไปอยู่ที่เนปาลและธิเบต ส่งผลให้พุทธศาสนาสูญสิ้นไปจากอินเดีย ภิกษุณีฝ่ายเถรวาทซึ่งถือศีลและข้อปฏิบัติที่ยุ่งยากไม่สามารถรักษาวงศ์ไว้ได้จนต้องสูญวงศ์ เหลือเพียงภิกษุณีฝ่ายมหายาน (อาจริยวาท) ที่ยังสืบทอดการผนวชภิกษุณีจนถึงปัจจุบัน

ในปี พ.ศ. 2531 ศรีลังกาฟื้นฟูภิกษุณีฝ่ายเถรวาทโดยการให้ภิกษุณีฝ่ายมหายานของจีนเป็นพระปวัตตินี (เนื่องจากภิกษุณีฝ่ายมหายานของจีนสืบวงศ์มาจากภิกษุณีฝ่ายเถรวาท)

คณะสงฆ์ไทยไม่ยอมรับภิกษุณีฝ่ายเถรวาทที่ผนวชมาจากศรีลังกา (เนื่องจากพระวินัยปิฎกเถรวาทกำหนดให้ภิกษุณีฝ่ายเถรวาทต้องได้รับการผนวชจากพระปวัตตินีฝ่ายเถรวาท)

ปัจจุบัน : ธัมมนันทา (รศ.ดร.ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์) เป็นภิกษุณีฝ่ายเถรวาทรูปแรกในประเทศไทยที่ผนวชจากการฟื้นฟูภิกษุณีในศรีลังกา โดยจำพรรษาอยู่ที่วัดทรงธรรมกัลยาณี (ต.พระประโทน จ.นครปฐม) และมีภิกษุณีหลายสิบรูปที่ผนวชมาจากศรีลังกา

พระมหาพิชัยมงกุฎ

พระมหาพิชัยมงกุฎ
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงปัดพระมหาพิชัยมงกุฎล้ม ขณะทรงโต้เถียงกับแหม่มแอนนาเรื่องการลงพระราชอาญาประหารชีวิตเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกาด้วยการตัดศีรษะ

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

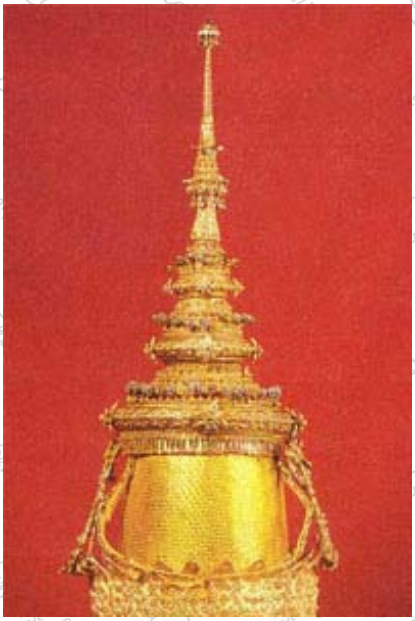

พระมหาพิชัยมงกุฎ

พระมหาพิชัยมงกุฎ เป็นเครื่องราชกกุธภัณฑ์ของกษัตริย์เพื่อใช้ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

พระมหาพิชัยมงกุฎทำด้วยทองคำลงยา ประดับนวรัตน์ สูง 51 ซ.ม. (ไม่รวมพระกรรเจียกจอน) หรือสูง 66 ซ.ม. (รวมพระกรรเจียกจอน) น้ำหนัก 7.3 กิโลกรัม

ในปี พ.ศ. 2325 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงให้สร้างเครื่องราชกกุธภัณฑ์ (พระนพปฎลมหาเศวตฉัตร, พระมหาพิชัยมงกุฎ, พระแสงขรรค์ชัยศรี (ดาบคม 2 ด้าน), ธารพระกร (ไม้เท้า), วาลวีชนี (พัด-แส้จามรี) และฉลองพระบาท (ร้องเท้า)) เพื่อใช้ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

ในปี พ.ศ. 2394 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้สร้างตราประจำรัชกาล และทรงอัญเชิญพระมหาพิชัยมงกุฎเป็นตราประจำรัชกาล (ตราประจำรัชกาลทำจากงาช้าง ลักษณะกลมรีรูปพระมหามงกุฎ อยู่ในเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ มีฉัตรปริวาร 2 ข้าง มีพานทอง 2 ชั้น วางพระแว่นสุริยกานต์ หรือเพชรข้างหนึ่ง (หมายถึงทรงผนวชเป็น “วชิรญาน”) อีกข้างหนึ่งวางสมุดตำรา (หมายถึงทรงศึกษาเชี่ยวชาญในอักษรศาสตร์และดาราศาสตร์))

ในปี พ.ศ. 2395 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้เสริมแต่งพระมหาพิชัยมงกุฎโดยนำเพชร (พระมหาวิเชียรมณี) จากเมืองกัลกัตตา (อินเดีย) มาประดับที่ยอดพระมหามงกุฎ

ในปี พ.ศ. 2458 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ทรงให้จัดตั้งทีมฟุตบอลทีมชาติ (คณะฟุตบอลสำหรับชาติสยาม) และทรงพระราชทาน “ตราพระมหาพิชัยมงกุฎ” ให้กับนักฟุตบอลทีมชาติสยามที่สนามสามัคยาจารย์สมาคม (โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย) เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2458

ปัจจุบัน : พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงสวมพระมหาพิชัยมงกุฎในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

ข้อเท็จจริงของสิ่งที่น่าสนใจที่ถูกกล่าวถึง

ภาพยนตร์มีสิ่งที่น่าสนใจที่ถูกกล่าวถึงหลายสิ่ง สิ่งที่น่าสนใจเหล่านี้ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของประเทศสยามและโลก เนื่องจากในภาพยนตร์มีสิ่งที่น่าสนใจที่ถูกกล่าวถึงหลายสิ่ง ผู้เขียนจึงทำการรวบรวมเฉพาะข้อมูลของสิ่งที่น่าสนใจที่ถูกกล่าวถึงในภาพยนตร์ที่เห็นว่ามีประโยชน์มาสรุปเพื่อให้เห็นภาพอย่างชัดเจน

ธงชาติสยาม

รัชกาลที่ 4 กับเจ้าฟ้าจันทรมณฑล
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

เจ้าฟ้าจันทรมณฑลทรงตรัสตอบพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ถึงความหมายของสีต่างๆบนธงชาติสยาม

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ธงชาติสยาม เป็นธงสี่เหลี่ยมผืนผ้าสีแดง มีรูปช้างเผือกหรือจักรอยู่ตรงกลางผืนผ้าซึ่งบ่งบอกถึงความเป็นชาติสยาม หรือธงสี่เหลี่ยมผืนผ้า 5 แถบสี

ในปี พ.ศ. 2228 สมเด็จพระนารายณ์ (กษัตริย์อยุธยา) ทรงใช้ผืนผ้าสีแดงเป็นธงชาติอยุธยาในเรือสินค้าของอยุธยา และทรงใช้ต้อนรับเรือสินค้าฝรั่งเศสที่เข้ามาทำการค้าในอาณาจักรอยุธยา

ในปี พ.ศ. 2325 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงให้เพิ่มรูปจักรสีขาวบนธงแดงเพื่อใช้เป็นธงเรือหลวง

ในปี พ.ศ. 2360 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ทรงให้เพิ่มรูปช้างเผือกอยู่ภายในรูปจักรเพื่อใช้เป็นธงเรือหลวง

ในปี พ.ศ. 2398 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้เปลี่ยนธงชาติ (ผืนผ้าสีแดง) และธงเรือหลวง (ผืนผ้าสีแดงมีรูปช้างเผือกและจักร) เป็น "ธงช้างเผือก" (ผืนผ้าสีแดงมีรูปช้างเผือกอยู่กลางธง)

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้ใช้ผืนผ้าสีน้ำเงินมีรูปช้างเผือกอยู่กลางธงที่หัวเรือหลวงและเรือเอกชนเพื่อใช้เป็นธงเกตุ

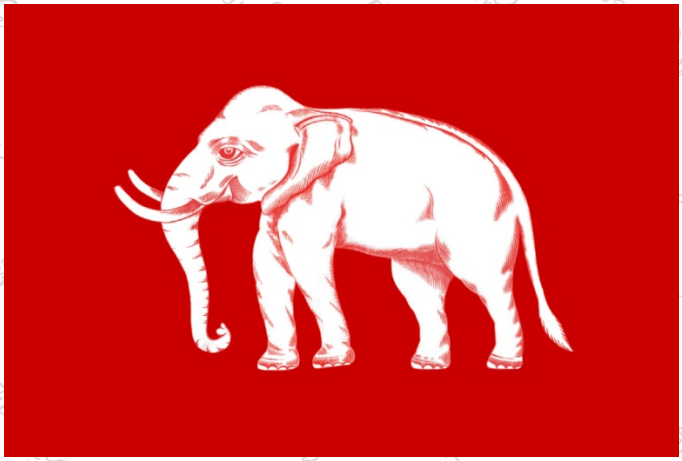

ธงชาติสยาม (ธงช้างเผือก)

ในปี พ.ศ. 2459 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ทรงให้เปลี่ยนธงชาติ (ธงช้างเผือก) เป็น "ธงค้าขาย" (ผืนผ้ารูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ลักษณะเหมือนธงชาติไทยในปัจจุบันแต่แถบสีน้ำเงินเป็นแถบสีแดง)

ในปี พ.ศ. 2460 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ทรงให้เปลี่ยนธงชาติ (ธงค้าขาย) เป็น "ธงไตรรงค์" (ผืนผ้ารูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ลักษณะเหมือนธงค้าขายแต่เปลี่ยนแถบสีแดงตรงกลางเป็นแถบสีขาบ (สีน้ำเงินปนม่วง))

ในปี พ.ศ. 2470 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 7) ทรงมีพระราชบัญชาให้องคมนตรีเสนอความเห็นเรื่องธงชาติไทย

คณะองคมนตรีแบ่งความคิดเห็นออกเป็น 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายที่เห็นว่าควรใช้ธงไตรรงค์ และฝ่ายที่เห็นว่าควรใช้ธงช้างเผือก

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 7) จึงทรงมีพระบรมราชวินิจฉัยให้ใช้ธงไตรรงค์เป็นธงชาติ เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2470

ในปี พ.ศ. 2479 พ.อ. พระยาพหลพลพยุหเสนา (นายกรัฐมนตรี) ตรา "พระราชบัญญัติธง พ.ศ. 2479" เพื่อรับรองธงไตรรงค์เป็น "ธงชาติสยาม"

ในปี พ.ศ. 2522 พล.อ. เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ (นายกรัฐมนตรี) ตรา "พระราชบัญญัติธง พ.ศ. 2522" เพื่อยกเลิกพระราชบัญญัติธง พ.ศ. 2479 และรับรองธงไตรรงค์เป็น "ธงชาติสยาม"

ปัจจุบัน : พระราชบัญญัติธง พ.ศ. 2522 ระบุว่า ธงชาติไทยมีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง 6 ส่วน ยาว 9 ส่วน

ธงชาติไทยด้านแบ่งกว้างเป็น 5 แถบตลอดความยาวของผืนธง ตรงกลางเป็นแถบสีน้ำเงินแก่ (พระมหากษัตริย์) กว้าง 2 ส่วน ต่อจากแถบสีน้ำเงินแก่ออกไปทั้ง 2 ข้างเป็นแถบสีขาว (ศาสนา) กว้างข้างละ 1 ส่วน ต่อจากแถบสีขาวออกไปทั้ง 2 ข้างเป็นแถบสีแดง (ชาติ) กว้างข้างละ 1 ส่วน (ธงไตรรงค์)

สัดหลวง

ไมครอฟท์ คินเคด เจรจาการค้า
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

ไมครอฟท์ คินเคด โต้เถียงกับพ่อค้าชาวสยามเรื่องราคาของสินค้าตามหน่วยวัดสัดหลวง (บุชเชิล)

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

สัดหลวง (บุชเชิล)

สัดหลวง (บุชเชิล) เป็นมาตราตวงของวัตถุแห้ง (ธัญพืช หรือผลิตผลทางการเกษตร) เริ่มใช้ในอังกฤษ และแพร่หลายเข้าสู่ประเทศสยาม
ในพุทธศตวรรษที่ 11 อังกฤษเริ่มใช้หน่วยวัดบุชเชิลในการตวงธัญพืชและผลิตผลทางการเกษตรซึ่งแตกต่างตามขนาดของถังบุชเชิลจึงมีการกำหนดขนาดมาตรฐานของถังไม้เป็นขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 18.5 นิ้ว สูง 8 นิ้ว
บุชเชิลของแต่ละประเทศมีมาตรฐานปริมาตรไม่เท่ากัน (อังกฤษ = 2219.35546 ลูกบาตรนิ้ว, สหรัฐอเมริกา = 2150.42 ลูกบาตรนิ้ว) โดยของประเทศสยามมีมาตรฐานปริมาตรต่างจากอังกฤษคือ

- **บุชเชิล**

มาตราบุชเชิล	1 บุชเชิล = 8 แกลลอน = 64 ทาวเวอร์ปอนด์

- **สัดหลวง**

มาตราสัดหลวง	1 สัดหลวง = 20 ทะนานหลวง

ในปี พ.ศ. 2418 หลายประเทศร่วมลงนามใน "สนธิสัญญาเมตริก (Treaty of The Meter)" เพื่อกำหนดใช้มาตรฐานเมตริกเป็นมาตรฐานสากลสำหรับการชั่ง, ตวง และวัด เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2418
ในปี พ.ศ. 2455 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ทรงร่วมลงนาม "สนธิสัญญาเมตริก" เพื่อใช้มาตรฐานเมตริกเป็นมาตรฐานสากลสำหรับการชั่ง, ตวง และวัด
ในปี พ.ศ. 2490 หลายประเทศร่วมกันจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization (ISO)) เพื่อกำหนดมาตรฐานสากลสำหรับการชั่ง, ตวง และวัด เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2490

ปัจจุบัน : องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐานกำหนดระบบเอสไอ (International System of Units (SI-ตัวย่อภาษาฝรั่งเศส)) เพื่อให้ทุกประเทศใช้เป็นมาตรฐานเดียวกันคือ

- น้ำหนัก (กิโลกรัม (kg))
- ความยาว (เมตร (m))
- อุณหภูมิอุณหพลวัต (เคลวิน (K))
- ความเข้มของการส่องสว่าง (แคนเดลา (cd))
- เวลา (วินาที (s))
- กระแสไฟฟ้า (แอมแปร์ (A))
- ปริมาณของสาร (โมล (mol))

บริษัท บริติช อิสต์ อินเดีย จำกัด

รัชกาลที่ 4 ทรงตรัสเรื่อง บริษัท บริติช อิสต์ อินเดีย จำกัด (Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงตรัสถาม ไมครอฟท์ คินเคด เรื่องการเป็นนักธุรกิจจาก บริษัท บริติช อิสท์ อินเดีย จำกัด

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

เครื่องหมายการค้า
บริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัด

บริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัด เป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นโดยรัฐสภาอังกฤษ มีจุดมุ่งหมายที่จะผูกขาดการค้ากับประเทศต่างๆระหว่างอินเดีย-จีน และมีราชวงศ์อังกฤษ (English Royal Charter) เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่

ในปี พ.ศ. 2143 สมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ 1 (กษัตริย์อังกฤษ) ทรงให้ตั้ง Governor and Compa ny of Merchants of London Trading into The East Indies และจัดตั้ง European East India Companies เพื่อผูกขาดการค้ากับประเทศต่างๆในอินเดียตะวันออก (รวมทั้งประเทศสยาม) เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2143

European East India Companies ดำเนินการจำหน่ายเครื่องเทศแข่งขันกับชาวยุโรปที่ทำการค้าก่อนหน้านี้ สร้างความไม่พอใจให้กับโปรตุเกสและฝรั่งเศสอย่างมาก

ในปี พ.ศ. 2155 อังกฤษและโปรตุเกสเกิดความขัดแย้งจากการค้าเครื่องเทศ ส่งผลให้เกิดสมรภูมิสวอลเลย์ (Battle of Swally) ระหว่างวันที่ 29 - 30 กันยายน 2155 สงครามยุติลงโดยอังกฤษเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ

ในปี พ.ศ. 2182 European East India Companies ขยายกิจการไปเมืองต่างๆทั่วอินเดีย (เมืองกัว, เมืองจิตตะกอง, เมืองสุราท, เมืองเจนไน, เมืองบอมเบย์ และเมืองกัลกัตตา)

ในปี พ.ศ. 2237 รัฐสภาอังกฤษตรากฎหมายอนุญาตให้บริษัทของอังกฤษสามารถตั้งบริษัททำการค้าในอินเดีย

ในปี พ.ศ. 2251 Governor and Company of Merchants of London Trading into The East Indies ควบรวบกิจการกับ European East India Companies และจัดตั้ง United Company of Merchants of England Trading to The East Indies (British East India Company)

ในปี พ.ศ. 2254 บริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัด (British East India Company) ขยายกิจการไปเมืองกว่างโจว (จีน) เพื่อทำการค้าใบชา

บริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัด จำหน่ายสินค้าหลายประเภทโดยมีสินค้าหลักคือ ฝ้าย, ไหม, สีย้อมคราม, ดินประสิว, ใบชา และฝิ่น

ในปี พ.ศ. 2300 โมฮัมมัด สีราจัด ดอลา (สุลต่านเบงกอล-หุ่นเชิดของฝรั่งเศส) ทรงยึด “ป้อมวิลเลี่ยม (Fort William)” (ทรัพย์สินของบริษัท บริติช อิสต์ อินเดีย จำกัด) สร้างความไม่พอใจให้กับอังกฤษอย่างมากจึงเคลื่อนทัพโจมตีเบงกอลจนเกิดสมรภูมิเพลสเซย์ (Battle of Plassey) เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2300 สงครามยืดเยื้อถึง 6 ปี

ในปี พ.ศ. 2306 สงครามยุติลงโดยอังกฤษเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ อังกฤษ, ฝรั่งเศส และสเปนทำ "สนธิสัญญาปารีส (Treaty of Paris 1763)" เพื่อยุติความขัดแย้งทางการค้า เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2306

ในปี พ.ศ. 2316 บริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัด ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องอย่างหนัก (เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการล่าอาณานิคม และยอดจำหน่ายสินค้าที่ตกต่ำ)

บริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัด พยายามส่งออกฝิ่นจากอินเดียสู่จีน จักรพรรดิเฉียนหลง (จักรพรรดิจีน) ทรงมีพระราชบัญชาห้ามจำหน่าย ส่งผลให้บริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัดลักลอบจำหน่ายฝิ่นผ่านเมืองกัลกัตตา (อินเดีย)

รัฐสภาอังกฤษตรา "พระราชบัญญัติใบชา (Tea Act 1773)" (กฎหมายยกเว้นภาษีส่งออกใบชาสู่ประเทศอาณานิคมของอังกฤษ) เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2316 สร้างความไม่พอใจให้กับประเทศอาณานิคมของอังกฤษอย่างมาก ส่งผลให้ประเทศอาณานิคมของอังกฤษคว่ำบาตรสินค้าของอังกฤษ

ในปี พ.ศ. 2356 รัฐสภาอังกฤษตรา "พระราชบัญญัติสิทธิพิเศษ (Charter Act 1813)" (กฎหมายผูกขาดการค้า) เพื่อบังคับใช้ในหลายแคว้นในอาณานิคมอินเดีย

ในปี พ.ศ. 2382 จักรพรรดิเต้ากวง (จักรพรรดิจีน) ทรงแต่งตั้งหลินเจ๋อสวีเป็น "ผู้ตรวจราชการ 2 มณฑล" เพื่อปราบปรามการค้าฝิ่น ส่งผลให้เกิดสงครามฝิ่นครั้งที่ 1 สงครามยืดเยื้อถึง 3 ปี

ในปี พ.ศ. 2385 สงครามยุติลงโดยอังกฤษเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ จักรพรรดิเต้ากวงทรงจำต้องทำ "สนธิสัญญานานกิง (Treaty of Nanking 1842)" เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2385 (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "สงครามฝิ่นกับบริ ษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัด" ได้ใน "จดหมายเหตุที่ควรรู้"*)

ในปี พ.ศ. 2399 เรือสินค้าอังกฤษถูกโจรสลัดบุกปล้น ธงสัญลักษณ์ของบริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัด ถูกทำลาย และกลาสีถูกจับ เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2399

จีนไม่ให้ความสนใจ-ความช่วยเหลือเท่าที่ควร สร้างความไม่พอใจให้กับอังกฤษอย่างมากจึงร่วมมือกับฝรั่งเศส, รัสเซีย และสหรัฐอเมริกาทำสงครามฝิ่นครั้งที่ 2 สงครามยืดเยื้อถึง 4 ปี

ในปี พ.ศ. 2400 ชาวอินเดียที่ทำงานในบริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัด ก่อกบฏ (กบฏซีปอย) อังกฤษปราบปรามอย่างรุนแรง ส่งผลให้บริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัด ได้รับความเสียหายอย่างหนัก

ในปี พ.ศ. 2403 สงครามยุติลงโดยอังกฤษ-ฝรั่งเศส-รัสเซีย-สหรัฐอเมริกาเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ จักรพรรดิเสียนเฟิง (จักรพรรดิจีน) ทรงแต่งตั้งเจ้าชายกง (พระราชอนุชา (น้องชาย) ในจักรพรรดิเสียนเฟิง) เป็นผู้แทนพระองค์ทำ "ข้อประชุมปักกิ่ง (Convention of Peking)" เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2403

ในปี พ.ศ. 2417 รัฐสภาอังกฤษตรา "พระราชบัญญัติถ่ายโอนหุ้นบริษัท อีสท์ อินเดีย จำกัด (East India Stock Dividend Redemption Act 1874)" เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2417 ส่งผลให้บริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัดต้องยกเลิกกิจการ

ข้อเท็จจริงของนวัตกรรมที่น่าสนใจ

ภาพยนตร์มีนวัตกรรมจากต่างประเทศที่น่าสนใจหลายสิ่งปรากฏอยู่ นวัตกรรมจากต่างประเทศที่น่าสนใจเหล่านี้ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของประเทศสยามและโลก เนื่องจากในภาพยนตร์มีนวัตกรรมที่น่าสนใจหลายอย่าง ผู้เขียนจึงทำการรวบรวมเฉพาะข้อมูลของนวัตกรรมที่น่าสนใจในภาพยนตร์ที่เห็นว่ามีประโยชน์มาสรุปเพื่อให้เห็นภาพอย่างชัดเจน

ดินปืน (ดินระเบิด)

ดอกไม้ไฟ
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

แหม่มแอนนา, หลุยส์, เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ช่วยกับยิงดอกไม้ไฟใส่พวกกบฏจนพวกเขาตกใจ และคิดว่าเป็นทหารอังกฤษ

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้ทหารเตรียมปืนเพื่อต่อสู้กับพวกกบฏ

ปืน
(Anna and The King)

ระเบิด
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

ทหารระเบิดสะพานไม้เพื่อไม่ให้แม่ทัพอาลักษณ์ใช้ปืนลอบปลงพระชนม์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ดินปืน (ดินระเบิด) เป็นสารประกอบทางเคมีที่ไวไฟและสร้างแก๊ส โดยแก๊สนี้จะไปขับดันกระสุนในปืนให้ยิงออกมา, สร้างเสียงดัง และสร้างแรงดันเพื่อทำลาย

400 ปีก่อนพุทธศักราช ชาวเอซีเรียน (อิรัก) ใช้กำมะถัน-ปิโตรเลียม-น้ำมันดินผสมกัน (ดินปืน) และทาที่หัวลูกศร เพื่อใช้จุดไฟเผาข้าศึก

ในปี พ.ศ. 119 ชาวกรีกใช้ดินปืนบรรจุใส่ท่อและจุดไฟ เพื่อใช้เป็นอาวุธในสมรภูมิดีเลี่ยม (Battle of Delium)

ในปี พ.ศ. 1035 ชาวนาจีนกวาดขี้ค้างคาว, เศษถ่าน และผงดินมารวมกัน และจุดไฟเผาจนเกิดเพลิงอย่างรวดเร็ว

ในพุทธศตวรรษที่ 13 ชาวจีนนำกำมะถัน, สารหนู, ดินประสิว และน้ำผึ้งเป็นส่วนผสมสำหรับการทำประทัด

ในพุทธศตวรรษที่ 15 ชาวจีนนำดินปืนมาประดิษฐ์พลุ เพื่อเฉลิมฉลองที่เมืองตุงหวง (จีน)

ในปี พ.ศ. 1462 ชาวจีนใช้ดินปืนในสงคราม เพื่อวางเพลิงเผาข้าศึก

ในปี พ.ศ. 1587 จางกงเหลียง, ติงตู้ และหยางหยุ่ยเต๋อ (นักประดิษฐ์จีน) เขียนหนังสือเกี่ยวกับการนำแร่ธาตุหลายชนิดผสมกันเป็นดินปืน-ระเบิดควัน

งานเฉลิมฉลองพลุที่เมืองตุงหวง

ในปี พ.ศ. 1610 จักรพรรดิเสินจง (จักรพรรดิจีน) ทรงมีพระราชบัญชาห้ามประชาชนจำหน่ายกำมะถัน และดินประสิวให้กับชาวต่างชาติ (เนื่องจากพระองค์ทรงเกรงว่า ชาวต่างชาติจะสามารถผลิตดินปืน)

ในปี พ.ศ. 1704 จักรพรรดิเกาจง (จักรพรรดิจีน) ทรงให้ใช้เรือขนดินปืนโจมตีข้าศึกในสมรภูมิไฉ่เจียะ (采石之战) และประสบความสำเร็จ

ปืนในรัชสมัยของกุบไลข่าน

ในปี พ.ศ. 1780 ชาวเปอร์เซียประดิษฐ์ปืนจากกระบอกไม้ไผ่ (มีขนาดใหญ่, น้ำหนักมาก และประสิทธิภาพการยิงต่ำ) เพื่อใช้ยิงลูกเหล็ก

ในปี พ.ศ. 1791 ชาวเปอร์เซียประดิษฐ์ปืนใหญ่ เพื่อใช้ทำสงครามที่เมืองเซบียา (สเปน)

ในปี พ.ศ. 1803 กุบไลข่าน (จักรพรรดิมองโกล-จีน) ทรงเคลื่อนทัพโจมตีเปอร์เซีย ชาวเปอร์เซียใช้ปืนใหญ่ต่อสู้กับกองทัพมองโกล

พระเจ้าอัลฟอนโซที่ 10 (กษัตริย์แคสไทล์ (สเปน)) ทรงให้ชาวอาหรับที่อาศัยอยู่ในประเทศผลิตปืน เพื่อทรงใช้ในสงคราม

ในปี พ.ศ. 1807 จักรพรรดิลี่จง (จักรพรรดิจีน) ทรงให้ประดิษฐ์ดอกไม้ไฟ เพื่อใช้เฉลิมฉลองในวันพระราชสมภพ (วันเกิด) ของคังเชงไทเฮา (พระราชชนนี (มารดา) ในจักรพรรดิลี่จง)

ในปี พ.ศ. 1814 กุบไลข่านทรงเคลื่อนทัพโจมตีจีน, ทรงใช้ดินปืนอัดในกระบอกไม้ไผ่เป็นอาวุธ, ทรงสามารถยึดจีน และทรงได้รับเทคโนโลยีการผลิตดินปืนจากจีน

มาร์โคโปโล (นักสำรวจอิตาลี) เดินทางไปมองโกล และได้เข้าเฝ้ากุบไลข่าน ก่อนที่ดินปืนจะเป็นสินค้าสำคัญสู่ยุโรปในเส้นทางสายไหม (Silk Road) ในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 1817 กุบไลข่านทรงนำดินปืนผลิตเป็นระเบิด, ทรงเคลื่อนทัพโจมตีญี่ปุ่น แต่ไม่ประสบความสำเร็จ

ในปี พ.ศ. 1822 กุบไลข่านทรงใช้ดินปืนผลิตอาวุธ เพื่อใช้ทำสงคราม และทรงสามารถขยายอาณาจักรมองโกลไปถึงยุโรปตะวันออก

จีนแทบไม่มีการพัฒนาการใช้ดินปืน (เนื่องจากขุนนางห่วงเรื่องความมั่นคง และเกรงว่า ดินปืนจะอยู่ในความครอบครองของพวกกบฏจึงเก็บเป็นความลับ)

ในปี พ.ศ. 1858 ชาวเบอร์กันเดียน (เยอรมนีตะวันออก) พยายามแยกตัวออกจากฝรั่งเศสจึงพัฒนาการหล่อโลหะ และสามารถประดิษฐ์ปืนใหญ่ที่มีขนาดเล็กลง-มีประสิทธิภาพการยิงสูงขึ้น

ในปี พ.ศ. 1869 ชาวอิตาลีพัฒนาการหล่อโลหะ และสามารถประดิษฐ์ปืนใหญ่-กระสุนปืนใหญ่ เพื่อตั้งไว้บนป้อมปราการ

ในปี พ.ศ. 1876 จักรพรรดิฮุ่ยจง (จักรพรรดิจีน) ทรงมีพระราชบัญชาห้ามประชาชนครอบครองอาวุธปืน (เนื่องจากพระองค์ทรงเกรงว่า พวกกบฏจะครอบครองอาวุธปืน)

ในปี พ.ศ. 1893 ชาวยุโรปพัฒนาปืนให้มีขนาดเล็กจนสามารถถือด้วยมือ มีความแม่นยำสูง เพื่อใช้ในสงคราม

ในปี พ.ศ. 1903 จักรพรรดิหงหวู่ (จักรพรรดิจีน) ทรงให้ตั้ง "หน่วยมังกรไฟ (火龍經)" เพื่อพัฒนาการทำสงคราม

หน่วยมังกรไฟพัฒนาการใช้ดินปืน, ระ เบิดแบบขว้าง, ระเบิดแบบแตกในอากาศ, ระเบิดผสมสารพิษ, จรวด และทุ่นระเบิดบก-ทะเล

ในปี พ.ศ. 1958 เจ้าชายเฮนรี่ (เจ้าชายโปรตุเกส) ทรงให้พัฒนาการต่อเรือจนสามารถติดตั้งเสากระโดงเรือ 3 ต้น (Caravel) และสามารถแล่นข้ามมหาสมุทรแอตแลนติก

ในปี พ.ศ. 1996 สุลต่านโมฮัมหมัดที่ 2 (สุลต่านเตอร์กิส (แถบเอเชียกลาง)) ทรงใช้ปืนระดมยิงถล่มกำแพงเมืองคอน สแตนติโนเปิล (โรมัน) และประสบผลสำเร็จ

ในปี พ.ศ. 2056 พระเจ้าเฮนรี่ที่ 8 (กษัตริย์อังกฤษ) ทรงให้พัฒนาการหล่อโลหะจนสามารถประดิษฐ์ปืนใหญ่ที่มีขนาดเล็กลงจนสามารถเคลื่อนย้ายด้วยรถม้า

ดินปืน (ดินระเบิด)

ในปี พ.ศ. 2057 พระเจ้าเฮนรี่ที่ 8 ทรงให้ติดตั้งปืนใหญ่บนเรือรบ (Mary Rose) เพื่อใช้ทำสงคราม

ในปี พ.ศ. 2082 เฟอร์เนา เมนเดส ปินโต (นักสำรวจโปรตุเกส) เดินทาง และนำเข้าปืน (ปืนคาบศิลา) สู่อาณาจักรอยุธยา (ตรงกับรัชสมัยของสมเด็จพระไชยราชาธิราช (กษัตริย์อยุธยา))

ในปี พ.ศ. 2091 พระเจ้าตะเบ็งชะเวตี้ (กษัตริย์พุกาม) ทรงให้พระเจ้าแปร (เจ้าเมืองแปร) เคลื่อนทัพโจมตีอาณาจักรอยุธยา

สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ (กษัตริย์อยุธยา) ทรงเคลื่อนทัพต่อสู้ และทรงใช้ปืนใหญ่ (ปืนใหญ่นารายณ์สังหาร) ต่อสู้กับกองทัพพุกามที่ล้อมกรุงศรีอยุธยา

ในปี พ.ศ. 2099 พระเจ้าอักบาร์ (กษัตริย์เดลลี (อินเดีย)) ทรงให้ทหารกว่า 4 ล้านคน (ส่วนมากมีปืนคาบศิลา) เคลื่อนทัพโจมตีอาณาจักรต่างๆ และทรงรวบรวมอาณาจักรอินเดีย

ในปี พ.ศ. 2131 พระเจ้าเฟลิเปที่ 2 (กษัตริย์สเปน) ทรงให้ จอห์น ฮอว์กินส์ (นักต่อเรืออังกฤษ) ต่อกองเรืออาร์มาดา (Spanish Armada) เพื่อทรงใช้แย่งชิงราชสมบัติอังกฤษ (ประกอบด้วยเรือรบ 350 ลำ เรียงเป็นแถวหน้ากระดาน และสามารถระดมยิงพร้อมกัน)

ในประวัติศาสตร์สยามไม่ได้ระบุเวลาและชื่อของบุคคลผู้นำเข้าดอกไม้ไฟแต่อย่างใด แต่ในตำนานลอยกระทง (สุโขทัย) ระบุว่า พระมหาธรรมราชาที่ 1 (กษัตริย์สุโขทัย) ทรงให้ใช้ดอกไม้ไฟในงานประเพณีลอยกระทง

ปัจจุบัน : ดินปืนถูกพัฒนาด้วยเทคโนโลยีที่ดีขึ้น และมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีส่วนผสมหลักคือ โปแตสเซียม ไนเตรท (KNO_3-ดินประสิว), ผงถ่านไม้ (C-คาร์บอน) และซัลเฟอร์ (S-กำมะถัน) ดินปืนถูกนำไปใช้ประโยชน์ในด้านสงคราม (ปืน, ระเบิด), ด้านบันเทิง (ประทัด, ดอกไม้ไฟ, พลุ) และประเพณี-ความเชื่อ (ประทัด (ขับไล่สิ่งชั่วร้าย), จรวด (ขอพรจากเทพเจ้า))

เรือกลไฟ

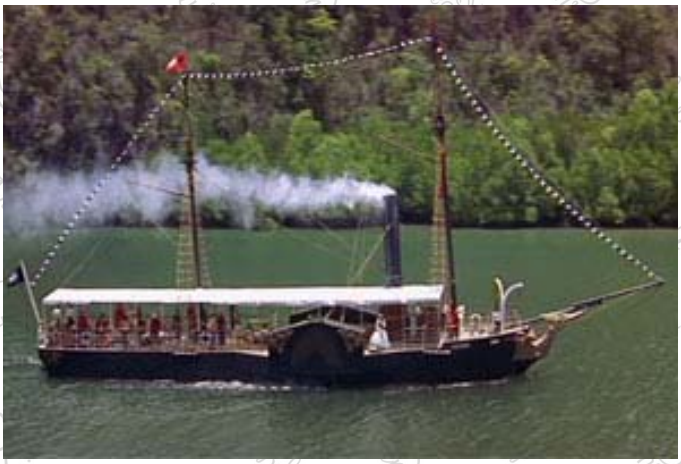

เรือกลไฟ
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4), เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เสด็จพระราชดำเนินหนีพวกกบฏโดยเรือกลไฟพระที่นั่ง โดยมีแหม่มแอนนาและบุตรชายของเธอติดตาม

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

เรือกลไฟ เป็นยานพาหนะทางน้ำที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานจากเครื่องจักรไอน้ำเพื่อบรรทุกคนหรือสิ่งของ
ในปี พ.ศ. 2233 เดอนี ปาแปง (นักประดิษฐ์ฝรั่งเศส) สร้างหม้อแรงดันไอน้ำและใช้แรงดันไอน้ำเพื่อขับเคลื่อนกระบอบสูบ

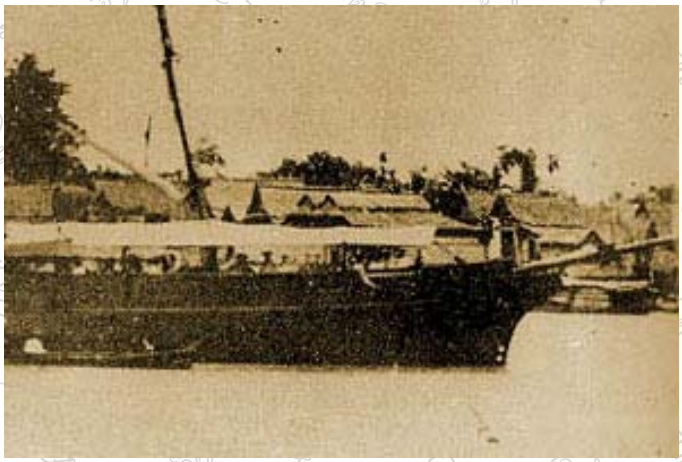

เรือกลไฟ

ในปี พ.ศ. 2241 โทมัส ซาเวรี่ (นักประดิษฐ์อังกฤษ) สร้างเครื่องจักรไอน้ำโดยใช้ทฤษฎีแรงดันไอน้ำ เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2241

ในปี พ.ศ. 2247 เดอนี ปาแปง อาศัยอยู่ที่เมืองคาสเซิล (เยอรมนี) ทดลองใช้พลังงานแรงดันไอน้ำเพื่อหมุนใบพัดเรือ

ในปี พ.ศ. 2250 เดอนี ปาแปง เดินทางไปอังกฤษ และหาผู้สนับสนุนทางการเงินเพื่อพัฒนาเครื่องจักรไอน้ำสำหรับเดินเรือ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ

ในปี พ.ศ. 2279 โจนาธาน ฮัลส์ (นักประดิษฐ์อังกฤษ) นำสิทธิบัตรเครื่องจักรไอน้ำของนิวโคเมน (นักประดิษฐ์อังกฤษ) มาพัฒนาสร้างเป็นเครื่องจักรไอน้ำสำหรับเรือ แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ

ในปี พ.ศ. 2306 วิลเลี่ยม เฮนรี่ (นักประดิษฐ์อเมริกัน) เดินทางไปอังกฤษ และพยามยามพัฒนาเครื่องจักรไอน้ำของ เจมส์ วัตต์ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ

ในปี พ.ศ. 2326 มากิส เดอร์ ฌวฟฟรอย ดับบอง (นักประดิษฐ์ฝรั่งเศส) ประดิษฐ์เรือกลไฟแบบกังหัน 2 ข้าง, ทดลองแล่นในแม่น้ำซาโอนน์ และแล่นเป็นเวลา 15 นาทีก่อนที่เครื่องจักรไอน้ำจะดับ

ในปี พ.ศ. 2327 เจมส์ รัมเซย์ (วิศวกรอเมริกัน) ประดิษฐ์เรือกลไฟแบบขับเคลื่อนหัวปั๊ม, ทดลองแล่นในแม่น้ำโปโตแมค และประสบความสำเร็จ

ในปี พ.ศ. 2331 วิลเลียม ซีมิงตัน (นักประดิษฐ์สกอตแลนด์) ทดลองเรือกลไฟลากจูง และประสบความสำเร็จ

ในปี พ.ศ. 2336 โรเบิร์ต ฟุลตัน (นักประดิษฐ์อเมริกัน) เสนอโครงการสร้างเรือกลไฟแก่รัฐบาลสหรัฐอเมริกา และรัฐบาลอังกฤษ รัฐบาลอังกฤษอนุญาตให้ทดลองเดินเรือ

ในปี พ.ศ. 2346 โรเบิร์ต ฟุลตัน ทดลองเรือกลไฟแล่นทวนน้ำ และประสบความสำเร็จ เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2346

ในปี พ.ศ. 2349 โรเบิร์ต ฟุลตัน สร้างเรือกลไฟโดยใช้เครื่องจักรไอน้ำของ เจมส์ วัตต์ เพื่อใช่ขนส่งคน และประสบความสำเร็จ

ในปี พ.ศ. 2350 เรือจักรแม่น้ำเหนือ (Clermont) แล่นจากนิวยอร์คสู่เมืองแอลบานี (สหรัฐอเมริกา) ใช้เวลา 20 ชั่วโมง และประสบความสำเร็จ เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2350

ในปี พ.ศ. 2379 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงให้สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนอิศเรศรังสรรค์ (พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว) ต่อเรือกลไฟเพื่อใช้ในราชการสงคราม สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนอิศเรศรังสรรค์ (พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว) ทรงต่อเรือพุทธอำนาจ (Fairy) และเรือราชฤทธิ์ (Sir Walter Scott) (เรือบาร์ก (Bark) ติดตั้งปืนใหญ่ลำละ 10 กระบอก)

ปัจจุบัน : เรือเดินสมุทรถูกพัฒนาให้มีขนาดใหญ่ขึ้น, บรรทุกน้ำหนักมากขึ้น, แล่นระยะทางไกลมากขึ้น และสามารถใช้พลังงานหลายอย่าง (น้ำมัน, ก๊าซ, นิวเคลียร์) ซึ่งแบ่งตามรูปแบบการใช้งาน (เรือขนส่งสินค้า, เรือโดยสาร, เรือสำรวจ, เรือประมง และเรือรบ)

แผนที่ประเทศสยาม

แผนที่ประเทศสยาม
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

แหม่มแอนนาคลี่แผนที่ประเทศสยามซึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงพระราชทานให้กับเธอเพื่อใช้ประกอบการสอน

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

แผนที่ประเทศสยาม เป็นรูปภาพ 2 มิติซึ่งจำลองประเทศสยาม และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ

ในปี พ.ศ. 586 ปอมโปนีอุส เมลา (นักภูมิศาสตร์โรมัน) เขียนแผนที่โลกจากคำบอกเล่าของนักภูมิศาสตร์ โดยเรียกทวีปเอเชียว่า “Chryse and Argyre (อาณาจักรทอง-เงิน)” (ในยุคนั้นนักภูมิศาสตร์ยุโรปยังไม่ได้เดินทางเข้าสู่ทวีปเอเชียจึงเขียนตามจินตนาการ)

ในพุทธศตวรรษที่ 17 แผนที่ทูริน (Turin Map) แบ่งโลกออกเป็น 3 ทวีป (ทวีปเอเชียอยู่ด้านบน, ทวีปยุโรปอยู่มุมซ้ายล่าง และทวีปแอฟริกาอยู่มุมขวาล่าง) แผนที่ทูรินแบ่งทวีปเอเชียออกเป็น 2 อาณาจักร(อาณาจักรทอง-มลายา (Malaya) และอาณาจักรเงิน-อารข่าน (Arakan)) (ในยุคนั้นผู้เขียนแผนที่เขียนแผนที่ตามคำบอกเล่าของนักภูมิศาสตร์ และความเชื่อทางศาสนา)

ในปี พ.ศ. 2026 บีทุส (บาทหลวงแอสทูเรีย (ตอนเหนือของสเปน)) เขียนแผนที่โลกจากคำบอกเล่าของ

แผนที่ประเทศสยาม

นักภูมิศาสตร์อื่นครอบคลุมถึงเอเชียอาคเนย์ระบุถึงเมืองนครศรีธรรมราช (Nago)

ในปี พ.ศ. 2097 โจวานนี่ บัดติสต้า รามูสซิโย่ (นักภูมิศาสตร์อิตาลี) ตีพิมพ์แผนที่โลก (Delle Navi Gationi et Viaggi) จากประสบการณ์การเดินทางของเขา และคำบอกเล่าของนักภูมิศาสตร์ (แผนที่มีลักษณะกลับหัวทิศเหนือเป็นทิศใต้)

แผนที่ Delle Navi Gationi et Viaggi ระบุถึงเมืองเชียงใหม่ (Lago de Chaimay) และทะเลสาบเชียงใหม่ (Lake of Singapamor) โดยระบุว่า ทะเลสาบเชียงใหม่เป็นต้นน้ำของแม่น้ำ 6 สาย โดย 3 สายไหลลงอ่าวเบงกอล และ 3 สายเป็นต้นน้ำของแม่น้ำเจ้าพระยา (ในยุคนั้นนักภูมิศาสตร์ยุโรปยังไม่ได้เดินทางเข้าสู่เมืองเชียงใหม่จึงเขียนตามจินตนาการ)

ในปี พ.ศ. 2111 อับราฮัม ออร์ทีเลียส (นักภูมิศาสตร์เบลเยี่ยม) เขียนแผนที่โลกโดยวางตำแหน่งอาณาจักรอยุธยาอยู่ตรงกลางของประเทศไทย และเรียกอาณาจักรอยุธยาว่า “Siam (เสียม)”

ในปี พ.ศ. 2112 เชคราดูส แมคกาตอร์ (นักภูมิศาสตร์ฝรั่งเศส) เขียนแผนที่โลกโดยวางตำแหน่งอาณาจักรอยุธยาอยู่ตรงบริเวณ จ.ชุมพร-อาณาจักรพุกาม (Brema) และเรียกอาณาจักรอยุธยาว่า “Sian (เสียน)”

ในปี พ.ศ. 2113 แฟเนา วาซ ดูราโด้ (นักภูมิศาสตร์โปรตุเกส) เขียนแผนที่โลกโดยวางตำแหน่งอาณาจักรอยุธยาอย่างถูกต้อง และเรียกอาณาจักรอยุธยาว่า “Sian (เสียน)”

ในปี พ.ศ. 2139 ลัมแบร์ต แอนเดรียส (นักภูมิศาสตร์เยอรมัน) เขียนแผนที่โลกโดยให้อาณาจักรอยุธยาอยู่ตรงกลาง มีอินเดีย, พุกาม, เขมร และเกาะสุมาตรา อยู่ล้อมรอบ และเรียกอาณาจักรอยุธยาว่า “Sian”

ในปี พ.ศ. 2226 ออลลัน แมนนีเซน มันเลท (นักภูมิศาสตร์ฝรั่งเศส) เขียนแผนที่อาณาจักรอยุธยา (Ivdia ov Sian) โดยเรียกอาณาจักรอยุธยาว่า “Sian”

ในปี พ.ศ. 2229 เลอ แปร์ ปลาซิส (นักภูมิศาสตร์ฝรั่งเศส) เขียนแผนที่อาณาจักรอยุธยา (Carte Du Royaume de Siam) จากคำบอกเล่าของ เดอ โชมองต์ (หนึ่งในคณะราชทูตที่เข้าเฝ้าสมเด็จพระนารายณ์ เมื่อปี พ.ศ. 2228)

แผนที่อาณาจักรอยุธยาวางตำแหน่งอาณาจักรอยุธยาอย่างถูกต้อง และเรียกอาณาจักรอยุธยาว่า “Siam”

ในปี พ.ศ. 2430 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้พระวิภาคภูวดล (เจมส์ ฟิตซ รอย แมคคาร์ธี-นักแผนที่ไอริช) จัดทำและพิมพ์แผนที่ประเทศสยาม

ปัจจุบัน : แผนที่โลกและแผนที่ประเทศไทยมีการใช้เทคโนโลยีภาพถ่ายดาวเทียม ส่งผลให้การทำแผนที่มีความละเอียดสูงมาก มีแบบ 2 มิติ และแบบ 3 มิติ

แผนที่โลกและแผนที่ประเทศไทยมีหลายแบบซึ่งแบ่งตามรูปแบบการใช้งาน (แผนที่ภาพถ่ายดาวเทียม, แผนที่ภูมิอากาศ, แผนที่ทรัพยากร) โดยแบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ

- แผนที่แบบกระดาษ : แผนที่ที่แสดงอยู่บนกระดาษ
- แผนที่แบบดิจิตอล : แผนที่ที่แสดงอยู่บนคอมพิวเตอร์ซึ่งมีทั้งแบบ Off-Line (CD-Rom) และแบบ On-Line (Google Earth, WikiMapia)

รถลาก

รถลาก
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

แหม่มแอนนาและบุตรชายของเธอนั่งรถลากจากท่าเตียนเดินทางสู่พระบรมมหาราชวังเพื่อรับตำแหน่ง "พระอาจารย์" ของเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

รถลาก

รถลาก (รถเจ๊ก) เป็นยานพาหนะทางบกที่มีล้อ 2 ล้อ ขับเคลื่อนด้วยแรงงานคนลาก ใช้บรรทุกคน-สิ่งของในเมือง

ในปี พ.ศ. 2250 ฝรั่งเศสเริ่มใช้รถลากรับส่งประชาชนบนถนนในกรุงปารีส

ในปี พ.ศ. 2376 อิสุมิ โยซุกิ (ช่างไม้ญี่ปุ่น) ประดิษฐ์รถลากขนาดเล็กใช้แรงงานคนสำหรับขนส่งสินค้าจากท่าเรือ (เนื่องจากรถลากด้วยแรงงานคนมีราคาถูกกว่ารถม้า)

ในปี พ.ศ. 2391 อัลเบิร์ต โทลแมน (ช่างเหล็กอเมริกัน) ประดิษฐ์รถลากเพื่อใช้รับ-ส่งมิชชันนารีที่แมสซาชูเซตส์ (สหรัฐอเมริกา)

ในปี พ.ศ. 2392 โจนาธาร สโคบี้ (มิชชันนารีอเมริกัน) อาศัยอยู่ในญี่ปุ่นประดิษฐ์รถลากเพื่อใช้รับส่งภรรยาของตนเองในเมืองโยโกฮามา (ญี่ปุ่น)

ในปี พ.ศ. 2405 ชาวจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศสยามนำเข้ารถลากเพื่อถวายให้กับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)

ในปี พ.ศ. 2406 พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้นำเข้ารถลากเพื่อพระราชทานให้กับพระบรมวงศานุวงศ์-ขุนนางผู้ใหญ่

ในปี พ.ศ. 2417 ฮ่องเชียง แซ่โหงว (ชาวจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศสยาม) นำเข้ารถลากเพื่อใช้เป็นรถโดยสารและบรรทุกสิ่งของในกรุงเทพ

ในปี พ.ศ. 2444 ชาวกรุงเทพนิยมใช้รถลากอย่างมาก แต่รถลากสร้างปัญหาการจราจรอย่างมาก (เนื่องจากรถลากไม่แข็งแรง, ไม่สะอาด, ไม่เป็นระเบียบ และไม่ปลอดภัย) ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุหลายครั้ง

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงตรา "พระราชบัญญัติรถลาก ร.ศ. 120" เพื่อควบคุมจำนวน, ความปลอดภัย, ความสะอาด และความเป็นระเบียบของรถลาก

ในปี พ.ศ. 2478 พ.อ. พระยาพหลพลพยุหเสนา (นายกรัฐมนตรี) ประกาศยกเลิกพระราชบัญญัติรถลาก ร.ศ. 120 ส่งผลให้รถลากถูกยกเลิก (เนื่องจากรถลากกีดขวางการจราจร)

ปัจจุบัน : รถลากถูกพัฒนาหลายรูปแบบ (แบบมีล้อ 2 - 3 ล้อใช้แรงงานคน, ไฟฟ้า, เครื่องยนต์ขับเคลื่อน) รถลากมีให้บริการในหลายประเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว, เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และใช้เป็นยานพาหนะเพื่อการโดยสาร โดยมีประเทศที่ใช้รถลากแบบใช้แรงงานคนคือ

- ฮ่องกง : ใช้เป็นยานพาหนะสำหรับการท่องเที่ยว
- อินเดีย : ใช้เป็นยานพาหนะเพื่อขนส่งคน และสิ่งของ
- มาดากัสการ์ : ใช้เป็นยานพาหนะเพื่อขนส่งคน และสิ่งของ
- แอฟริกาใต้ : ใช้เป็นยานพาหนะสำหรับการท่องเที่ยว

รถพระที่นั่ง

รถช้าง
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

แหม่มแอนนา, หลุยส์, เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เสด็จพระราชดำเนินไป จ. อยุธยาโดยรถช้าง

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) เสด็จพระราชดำเนินมาเยี่ยมแหม่มแอนนาที่บ้านพักของเธอ

รถยนต์
(Deleted Scene)

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

รถม้าพระที่นั่งของรัชกาลที่ 4

- **รถม้า**

ในประวัติศาสตร์สยามและหนังสือทั้งสองเล่มของแหม่มแอนนาไม่ได้ระบุการใช้แรงงานช้างเพื่อลากรถแต่อย่างใด รถช้างจึงน่าจะเป็นเพียงจินตนาการของผู้สร้างภาพยนตร์เรื่องนี้เท่านั้น แต่ผู้เขียนพบว่ามีรถที่ใช้แรงงานสัตว์ที่น่าสนใจที่ควรจะกล่าวถึง

รถม้า เป็นยานพาหนะทางบกที่มีล้อ 4 ล้อ ขับเคลื่อนด้วยแรงงานม้า ใช้บรรทุกคน-สิ่งของในเมืองและนอกเมือง

ในพุทธศตวรรษที่ 6 ชาวโรมันประดิษฐ์รถม้า (ไม่มีหลังคา) เพื่อใช้ขนส่งคน-สิ่งของ, บ่งบอกฐานะ และเพื่อใช้ทำสงคราม

ในพุทธศตวรรษที่ 21 ชาวยุโรปประดิษฐ์รถม้า (มีหลังคา) เพื่อใช้ขนส่งคน-สิ่งของ และใช้บ่งบอกฐานะ

ในปี พ.ศ. 2144 อังกฤษออกกฎหมายห้ามผู้ชายใช้รถม้า (ในยุคนั้นผู้ชายยุโรปที่ใช้รถม้ามักถูกมองเป็นพวกมีพฤติกรรมฝักใฝ่เพศชาย) แต่ถูกยกเลิกในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 2398 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้นำเข้ารถม้าจากยุโรปเพื่อทรงใช้เป็นการส่วนพระองค์ และพระราชทานให้กับพระบรมวงศานุวงศ์-ขุนนางผู้ใหญ่

ในปี พ.ศ. 2437 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงเปิดบริการรถไฟสายกรุงเทพ-อยุธยา เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2437

รถไฟได้รับความนิยมจากประชาชนอย่างมาก และมีการเพิ่มเส้นทางรถไฟหลายเส้นทางในเวลาต่อมา ส่งผลรถม้าเสื่อมความนิยมอย่างรวดเร็ว และถูกยกเลิกในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 2458 เจ้าบุญวาทย์มานิต (เจ้าเมืองลำปาง) ซื้อรถม้าจากกรุงเทพเพื่อใช้เป็นรถโดยสารและบรรทุกสิ่งของใน จ.ลำปาง

ในปี พ.ศ. 2495 เจ้าบุญส่ง ณ ลำปาง ได้รับการแต่งตั้งเป็น "นายกสมาคม" ของสมาคมรถม้าจังหวัดลำปาง (The Horse Carriage in Lampang Province) และส่งเสริมให้รถม้าเป็นรถโดยสาร และบรรทุกสิ่งของของจากสถานีรถไฟลำปางเข้าสู่ตัวเมือง

ในปี พ.ศ. 2501 จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ (นายกรัฐมนตรี) มอบเงินให้กับสมาคมรถม้าจังหวัดลำปาง และรับรถม้าเข้าไว้ในความอุปถัมภ์

ปัจจุบัน : ประเทศไทยมี จ.ลำปาง จังหวัดเดียวที่มีรถม้าให้บริการเป็นยานพาหนะรับส่งคนสำหรับการท่องเที่ยวใน จ.ลำปาง

- **รถยนต์**

รถยนต์ เป็นยานพาหนะทางบกที่มี 4 ล้อ ขับเคลื่อนด้วยพลังงานเครื่องยนต์ ใช้บรรทุกคน-สิ่งของในเมืองและนอกเมือง

ในปี พ.ศ. 2215 เฟอดินันด์ เวอบีสท์ (มิชชันนารีเบลเยี่ยม) อาศัยอยู่ในจีนประดิษฐ์รถยนต์กังหันไอน้ำขนาดเล็ก (ลักษณะคล้ายของเล่น ไม่สามารถบรรทุกคน-สิ่งของ) เพื่อถวายจักรพรรดิคังซี (จักรพรรดิจีน)

ในปี พ.ศ. 2312 นิโคลัส โจเซฟ คุกนอท (นักประดิษฐ์ฝรั่งเศส) ประดิษฐ์รถยนต์ 3 ล้อที่ใช้พลังงานจากเครื่องจักรไอน้ำ โดยดัดแปลงมาจากรถม้า

ในปี พ.ศ. 2344 ริชาร์ด ทริวิธีค (นักประดิษฐ์อังกฤษ) ประดิษฐ์หัวรถจักรไอน้ำ (Puffing Devil)

ในปี พ.ศ. 2349 ฟรองซัวร์ อิซาค เดอ คริวาซ์ (นักประดิษฐ์สวิสต์) ประดิษฐ์เครื่องยนต์แบบเผาไหม้ภายใน โดยใช้ส่วนผสมของไฮโดรเจนกับออกซิเจน

รถยนต์พระที่นั่งของรัชกาลที่ 5

ในปี พ.ศ. 2424 กุสต๊าฟ ทรูฟเว่ (วิศวกรไฟฟ้าฝรั่งเศส) ประดิษฐ์รถยนต์ 3 ล้อที่ใช้พลังงานไฟฟ้า
ในปี พ.ศ. 2428 คาร์ล เบนซ์ (วิศวกรเยอรมัน) ประดิษฐ์รถยนต์ที่ใช้เครื่องยนต์เบนซิน (Benz Patent Motor Wagen) โดยอาศัยการจุดระเบิดด้วยหัวเทียน (เครื่องยนต์ 4 จังหวะ)
ในปี พ.ศ. 2439 จอมพล เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสงชูโต) นำเข้ารถยนต์ที่ใช้เครื่องยนต์เบนซินจากยุโรป และให้พระยาอนุทูตวาที (เข็ม แสงชูโต-น้องชายของเขา) เป็นคนขับ (เนื่องจากเขาขับรถยนต์ไม่เป็น)
ในปี พ.ศ. 2440 รูดอล์ฟ ดีเซล (วิศวกรเยอรมัน) ประดิษฐ์เครื่องยนต์ดีเซล โดยดัดแปลงจากกลจักรคาร์โนต์ (Carnot's Cycle)
ในปี พ.ศ. 2447 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้นำเข้ารถยนต์จากยุโรปเพื่อทรงใช้เป็นการส่วนพระองค์

ปัจจุบัน : รถยนต์ถูกพัฒนาด้วยเทคโนโลยีที่ดีขึ้น และสามารถใช้พลังงานหลายอย่าง คือ
- น้ำมันที่ผลิตจากทรัพยากรหมุนเวียน (ไบโอดีเซล (Biodiesel) และแก๊สโซฮอล์ (Gasohol))
- ก๊าซปิโตรเลียม (ก๊าซธรรมชาติ (Natural Gas Vehicles-NGV), ก๊าซธรรมชาติอัด (Compressed Natural Gas-CNG) และก๊าซปิโตรเลียมเหลว (Liquefied Petroleum Gas-LPG))
- ก๊าซไฮโดรเจนเหลว (Liquid Hydrogen)
- ไฟฟ้า
- แสงอาทิตย์ (Solar Energy)

แว่นตา

แว่นตา
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

ลิงที่อาศัยอยู่ที่พระนครคีรี (จ.เพชรบุรี) แย่งฉลองพระเนตร (แว่นตา) ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ไปเล่น

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

แว่นตา

แว่นตา เป็นเลนส์ที่สวมอยู่ในกรอบ สำหรับใส่ข้างหน้าตาเพื่อปรับแก้การมองเห็น หรือปกป้องดวงตา

200 ปีก่อนพุทธศักราช ชาวอียิปต์เขียนหนังสือเกี่ยวกับการสร้างกระจกเลนส์

ในปี พ.ศ. 603 จักรพรรดิเนโร (จักรพรรดิโรมัน) ทรงใช้มรกตเป็นกระจกแว่นตาเพื่อทอดพระเนตรการต่อสู้ของนักต่อสู้ในสนามประลอง (Gladiator)

ในปี พ.ศ. 1418 อับบาส กาซิม อิบ ไฟนาส (นักประดิษฐ์อาหรับ) ประดิษฐ์กระจกเลนส์ไร้สีเพื่อใช้อ่านหนังสือ

ในพุทธศตวรรษที่ 17 ผู้พิพากษาศาลจีนใช้แว่นตาที่ทำจากแร่ควอทซ์ (หินเขี้ยวหนุมานสีเขม่า) เพื่อไม่ให้เห็นสีหน้าของคู่กรณี (เนื่องจากการสืบพยานในศาลสีหน้าของคู่กรณีอาจทำให้ผู้พิพากษาเกิดความลำเอียง)

ในปี พ.ศ. 1555 อาบู อาลี อัลฮัสซัน อิบ อัลฮัสซัน อิบ อัล เฮธัม (นักวิทยาศาสตร์เปอร์เซีย) พิมพ์หนังสือ "หนังสือแห่งแสง (**كتاب المناظر**)" ซึ่งกล่าวถึงการควบคุมแสงด้วยเลนส์นูน

ในปี พ.ศ. 1827 ซาลวิโน่ ดารมาเต (นักประดิษฐ์อิตาลี) สร้างแว่นตาแบบเลนส์คู่เพื่อใช้สวมใส่อ่านหนังสือ

ในปี พ.ศ. 2041 จิโรลาโม่ ซาโวนาโรล่า (บาทหลวงอิตาลี) สร้างเชือกคล้องแว่นตาเพื่อให้เกาะติดกับศีรษะอย่างมั่นคง

ในปี พ.ศ. 2270 เอ็ดเวิร์ด สกาเล็ต (ช่างแว่นตาอังกฤษ) สร้างขาแว่นตาสำหรับคล้องหลังใบหู 2 ข้างเพื่อให้เกาะติดกับศีรษะอย่างมั่นคง

ในประวัติศาสตร์สยามไม่ได้ระบุเวลาและชื่อของบุคคลผู้นำเข้าแว่นตาแต่อย่างใด แต่นักประวัติศาสตร์หลายคนเห็นว่า แว่นตาน่าจะนำเข้าสู่ประเทศสยามครั้งแรกในสมัยอยุธยา

ปัจจุบัน : แว่นตาถูกพัฒนาด้วยเทคโนโลยีที่ดีขึ้นเพื่อใช้แก้ไขปัญหาสายตา (สายตาสั้น (Myopia), สายตายาว (Presbyopia), สายตาเอียง (Astigmatism)) และใช้ประโยชน์ด้านต่างๆคือ

- ป้องกันดวงตา (ฝุ่น, สารเคมี, รังสี, เชื้อโรค)
- ป้องกันแสงแดด
- ดูภาพ 3 มิติ
- ผ่อนคลายตา
- ความสวยงาม

กล่องดนตรี

กล่องดนตรี
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

แหม่มแอนนาทูลบอกพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เรื่องกล่องดนตรี

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

กล่องดนตรี

กล่องดนตรี เป็นอุปกรณ์ที่สามารถสร้างเสียงดนตรีด้วยกลไกเครื่องจักรภายใน

ในพุทธศตวรรษที่ 14 บานู บูซา (นักประดิษฐ์เปอร์เซีย) ประดิษฐ์เครื่องดนตรีซึ่งใช้พลังงานน้ำหมุนกลไก

ในปี พ.ศ. 2339 อองตวน ฟาเวร์ (นักประดิษฐ์สวิสต์) ประดิษฐ์นาฬิกาเสียงดนตรีซึ่งใช้แท่งโลหะและลูกตุ้มเชื่อมโยงด้วยหมุดเหล็ก

ในปี พ.ศ. 2345 อองตวน ฟาเวร์ พัฒนาสิ่งประดิษฐ์ของตนเองให้มีขนาดเล็กลง และใส่ลงในกล่องยานัตถุ์ (Music Snuff Box)

ในปี พ.ศ. 2358 เดวิด เลอคูลเทร (นักประ ดิษฐ์สวิสต์) ประดิษฐ์กล่องดนตรีซึ่งใช้โลหะทรงกระบอกตรึงหมุด (Pinned Cylinder) และเพิ่มซี่เหล็กทำเสียงดนตรีออกเป็น 5 ซี่ (ลักษณะคล้ายหวี) เพื่อเพิ่มเสียงตัวโน้ต พี่น้องตระกูลนิโคล (นักประดิษฐ์สวิสต์) ก่อตั้งโรงงาน Nicole Freres เพื่อผลิตกล่องดนตรี, พัฒนาเทคนิคทำกล่องดนตรีโดยใช้ตัวควบคุมการทำงานของดนตรี 3 ตัว (ตัวเปลี่ยนเสียงเพลง, ตัวเริ่ม-หยุดเสียง และตัวหยุดเสียงทันที) และประดิษฐ์ตัวไขลานติดไว้ที่ด้านซ้ายของกล่องดนตรี

ในประวัติศาสตร์สยามไม่ได้ระบุเวลาและชื่อของบุคคลผู้นำเข้ากล่องดนตรีแต่อย่างใด แต่นักประวัติศาสตร์หลายคนเห็นว่า กล่องดนตรีน่าจะนำเข้าสู่ประเทศสยามครั้งแรกในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3)

ปัจจุบัน : กล่องดนตรีถูกพัฒนาให้ดีขึ้นและสวยงามขึ้นเพียงเล็กน้อย และถูกใช้เป็นของขวัญมากกว่าใช้งาน (เนื่องจากกล่องดนตรีถูกแทนที่ด้วยเครื่องเล่นดนตรีอื่น (CD, MP3 Player) ส่งผลให้กล่องดนตรีเสื่อมความนิยมอย่างมาก)

ซิการ์

ซิการ์
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงเสนอซิการ์ให้กับบุตรชายของแหม่มแอนนา แต่แหม่มแอนนาปฏิเสธ

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ซิการ์ เป็นมวนใบยาสูบแห้งซึ่งต้องจุดไฟเพื่อให้ใบยาสูบเกิดการเผาไหม้จนเกิดควันสำหรับการสูบ
ในพุทธศตวรรษที่ 15 ชาวเม็กซิโก, ชาวแคริเบียน (หมู่เกาะในทวีปอเมริกากลาง), ชาวอเมริกากลาง และชาวอินเดียนแดงนำใบยาสูบใส่ในไม้รวก และจุดไฟเผาเพื่อสูบ (Tobacum)

ซิการ์

ในปี พ.ศ. 2035 คริสโตเฟอร์ โคลัมบัส (นักสำรวจสเปน) ค้นพบทวีปอเมริกา, ทดลองสูบยาสูบ, พึงพอใจในรสชาติ และนำเข้าสู่ยุโรป

ในปี พ.ศ. 2042 อเมริโก เวสปุสซี่ (นักสำรวจอิตาลี) เดินทางไปเกาะเวเนสุเอลา และพบว่า ชาวเวเนสุเอลานิยมเคี้ยวใบยาสูบ

ในปี พ.ศ. 2073 ชาวยุโรปนำเข้าเมล็ดพันธุ์ยาสูบจากทวีปอเมริกามาปลูกที่เกาะฮิสแปนิโอลา (สเปน)

ในปี พ.ศ. 2103 จอง นิโคต์ กับ เซอร์ วอลเตอร์ ลาเรจ์ (ราชทูตฝรั่งเศสประจำสเปน) นำเข้าซิการ์ที่ใช้กระดาษมวน (บุหรี่) จากทวีปอเมริกาสู่ยุโรป

ในปี พ.ศ. 2130 สมเด็จพระสันตะปาปาซิกส์ตุสที่ 5 (พระสันตะปาปาอิตาลี) ทรงประกาศห้ามนักบวชสูบยาสูบ และทรงห้ามใช้ยาสูบในศาสนพิธี สร้างความไม่พอใจให้กับนักบวชอย่างมาก ส่งผลให้เกิดจลาจลอย่างหนัก

ในปี พ.ศ. 2147 สมเด็จพระเจ้าเจมส์ที่ 1 (กษัตริย์อังกฤษ) ทรงตั้งภาษียาสูบสูงมาก (เนื่องจากพระองค์ทรงเห็นว่า ยาสูบเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้สูบ และทรงมีพระราชประสงค์ที่จะนำเงินภาษีเป็นทุนสำหรับการล่าอาณานิคม)

ในปี พ.ศ. 2154 จอห์น โรลฟ์ (ชาวอเมริกัน) แต่งงานกับหญิงอินเดียนแดงเผ่าโพคาฮันตัส (Pocahontas) และชักจูงให้ชาวอินเดียนแดงเผ่าโพคาฮันตัสหันมาปลูกยาสูบรสอ่อน

ในปี พ.ศ. 2159 เซอร์ วอลเตอร์ ราเลจ์ (นักพฤกษศาสตร์อังกฤษ) ผสมพันธ์ยาสูบหลายพันธุ์จนได้ยาสูบพันธุ์ใหม่ซึ่งมีควันหอม, รสกลมกล่อม-นุ่มนวล และสูบอร่อย

ในปี พ.ศ. 2203 ชาวยุโรปส่งออกยาสูบสู่เปอร์เซีย, อินโดจีน, ญี่ปุ่น, จีน และชายฝั่งตะวันตกของทวีปแอฟริกา

ในปี พ.ศ. 2211 ชาวเปอร์เซียนำเข้ายาสูบสู่อาณาจักรอยุธยา (ตรงกับรัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์ (กษัตริย์อยุธยา))

ชาวเปอร์เซียนำเข้ายาสูบ 3 แบบ (แบบยาสูบมวนด้วยกระดาษ (บุหรี่), แบบยาสูบใส่ในปลายกล้องยาสูบ (ไปป์) และแบบยาสูบมวนขนาดใหญ่ (ซิการ์))

ปัจจุบัน : กระทรวงสาธารณสุขระบุว่า ซิการ์-บุหรี่ประกอบด้วยสารเคมีมากกว่า 4,000 ชนิด และมีสารเคมีหลายชนิดที่เป็นสารที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม (Mutagenic) และสารก่อมะเร็ง (Carcinogen)

รัฐบาลไทยตรา "พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535" เพื่อควบคุมการผลิต, การจำหน่าย และสถานที่สำหรับการสูบซิการ์-บุหรี่

พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 กำหนดให้ร้านค้าปลีกที่มีซิการ์หรือบุหรี่จำหน่าย ห้ามแสดงสินค้าโดยให้ติดกระดาษขนาด A4 ระบุข้อความว่า "ที่นี่มีบุหรี่ขาย" และห้ามจำหน่ายให้กับผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

แตร

แตร
(Deleted Scene)

ข้อมูลในภาพยนตร์

แหม่มแอนนานำแตรอังกฤษถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5)

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

แตรเดี่ยว

แตรเดี่ยว เป็นเครื่องดนตรีประเภทเป่าที่สามารถควบคุมระดับเสียงหลายระดับ

ในพุทธศตวรรษที่ 9 ชาวฮิบรูใช้เขาสัตว์เป็นแตรเป่าเพื่อใช้ส่งสัญญาณ (Shofar) โดยผู้เป่าเป็นผู้ควบคุมระดับลมที่เป่าออกจากปากเพื่อควบคุมระดับเสียง

ในพุทธศตวรรษที่ 20 ชาวฝรั่งเศสและเยอรมันดัดแปลงแตรโบราณเป็นฮอร์น (Horn) ทำจากทองเหลือง โดยผู้เป่าใช้มืออุดลำโพงเพื่อควบคุมระดับเสียง (เนื่องจากแตรฝรั่งเศสมีระดับเสียงสูงและใสกว่าแตรเยอรมันจึงได้รับความนิยมมากกว่า)

ในปี พ.ศ. 2054 อัลฟองโซ เดอร์ก (แม่ทัพโปรตุเกส) และคณะราชทูตอัญเชิญพระราชสาส์น และเครื่องราชบรรณาการของสมเด็จพระราชาธิบดีมานูเอลที่ 1 (โปรตุเกส) เข้าเฝ้าสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 (กษัตริย์อยุธยา) เพื่อเจริญสัมพันธไมตรีทางการค้า

คณะราชทูตฝรั่งเศสเดินทางสู่อาณาจักรอยุธยา และนำเข้าแตรฟันฟาร์ (Fanfare) ขนาดใหญ่เพื่อเป่าร้องแสดงสถานะ

ปัจจุบัน : เครื่องเป่าถูกพัฒนาด้วยเทคโนโลยีที่ดีขึ้น โดยมีท่อโค้ง (Crook) เพื่อลดความยาวของเครื่องเป่า และมีวาวล์บังคับเสียง (Perinet Valves) เพื่อปรับระดับเสียงหลายระดับ (B♭ alto, A, A♭, G, F, E, E♭, D, C, และ B♭ basso) โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

- กลุ่มเครื่องทองเหลือง (Brass Instruments) : แตรเดี่ยว (Bugle), คอร์เน็ท (Cornet), ฟลูเกิลฮอร์น (Flugelhorn), ยูโฟเนียม (Euphonium), ทูบา (Tuba), ซูซาโฟน (Sousaphone), ทรอมโบน (Trombone) และทรัมเป็ต (Trumpet)
- กลุ่มเครื่องลมไม้ (Woodwind Instruments) : บาสซูน (Bassoon), ดับเบิลบาสซูน (Double Bassoon), คลาริเน็ต (Clarinet), เบสคลาริเนต (Bass Clarinet), แซกโซโฟน (Saxophone), แตรอังกฤษ (English horn), โอโบ (Oboe), ฟลุต (Flute) และปิคโคโล (Piccolo)

แตรเดี่ยวถูกใช้เป็นเครื่องส่งสัญญาณสำหรับทหารและการเดินสวนสนาม โดยใช้ประกอบกับเครื่องดนตรีชนิดอื่น (กลอง)

ข้อเท็จจริงของการละเล่นและประเพณี

ภาพยนตร์มีการละเล่นและประเพณีหลายอย่างปรากฏอยู่ การละเล่นและประเพณีเหล่านี้ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของประเทศสยามและโลก บางสิ่งมีอยู่จริง และบางสิ่งไม่ตรงกับข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์ เนื่องจากในภาพยนตร์มีการละเล่นและประเพณีหลายอย่าง ผู้เขียนจึงทำการรวบรวมเฉพาะข้อมูลของการละเล่นและประเพณีในภาพยนตร์ที่เห็นว่ามีประโยชน์มาสรุปเพื่อให้เห็นภาพอย่างชัดเจน

ลอยกระทง

การลอยกระทง
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงลอยกระทงที่พระนครคีรี (จ.เพชรบุรี)

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

ลอยกระทง เป็นประเพณีตั้งแต่ยุคดึกดำบรรพ์เพื่อขอขมาธรรมชาติ, ขอให้พืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์ และความเชื่อต่างๆคือ

- เป็นการขอขมาพระแม่คงคาที่มนุษย์ได้ใช้น้ำ, ดื่มน้ำ และทิ้งสิ่งปฏิกูลลงในแม่น้ำ

การลอยกระทง

- เป็นการสักการะรอยพระพุทธบาทที่พระพุทธเจ้าทรงได้ประทับรอยพระบาทไว้หาดทรายแม่น้ำเนรัญชรา (อินเดีย)
- เป็นการลอยความทุกข์, ความโศก และโรคภัยไปกับแม่น้ำ
- เป็นการบูชาพระอุปคุต (ในภาคเหนือของประเทศไทยเชื่อว่า พระอุปคุตทรงสามารถปราบพญามาร)
- เป็นการบูชาพระเกศแก้วจุฬามณีบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์
- เป็นการต้อนรับพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในวันเสด็จกลับจากเทวโลก หลังจากที่พระองค์เสด็จจากโปรดพระพุทธมารดา

ในปี พ.ศ. 2390 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงให้ประดิษฐ์กระทงจากใบตองแทนวัสดุอื่น และทรงให้จัดการประกวดกระทง

ในปี พ.ศ. 2395 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงยกเลิกการประกวดกระทง, ทรงให้ตัดพิธีที่สิ้นเปลืองออก และทรงเปลี่ยนชื่อเป็น “ลอยกระทงประทีป”

● ลอยกระทงในตำนาน

- ตำนานพระสัมมาสัมพุทธเจ้า : ในสมัยพุทธกาลนาง สุชาดา ให้สาวใช้นำข้าวมธุปายาส (ข้าวกวนหุงด้วยน้ำผึ้งหรือน้ำอ้อย) ใส่ถาดทองไปถวายเจ้าชายสิทธัตถะ (พระสัมมาสัมพุทธเจ้า) ซึ่งทรงประทับอยู่ใต้ต้นโพธิ์ใกล้แม่น้ำเนรัญชรา (อินเดีย)

เจ้าชายสิทธัตถะทรงเสวย, ทรงนำถาดทองลอยน้ำ, ทรงตั้งสัตยาธิษฐานว่า ถ้าพระองค์สำเร็จเป็นพระพุทธเจ้าขอให้ถาดใบนี้ลอยทวนน้ำ และปรากฏว่าถาดทองใบนี้ลอยทวนน้ำไปจนถึงสะดือทะเล ก่อนที่จะจมลงถูกขนดหางของพระยานาค

พระยานาคตื่นขึ้น และทราบเรื่องจึงนำเหล่าเทพยดาเข้าเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระยานาคขอให้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประทับรอยพระบาทไว้บนฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา (เนื่องจากพวกเขาต้องการเดินทางมานมัสการ)

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประทับรอยพระบามบนหาดทรายริมแม่น้ำเนรัญชรา สาวใช้จึงนำความไปบอกนาง สุชาดา

นาง สุชาดา ทราบเรื่องจึงนำเครื่องหอม-ดอกไม้ใส่ถาดลอยน้ำ เพื่อนมัสการรอยพระพุทธบาทเป็นประจำทุกปี

- ตำนานพรหมณ์คณาจารย์ : เป็นพิธีทางศาสนาพราหมณ์เพื่อบูชาเทพเจ้าทั้งสาม (พระอิศวร, พระนารายณ์ และพระพรหม)

ก่อนที่จะลอยกระทงต้องมีการตามประทีป (ทีปาวลี) โดยกำหนดทางโหราศาสตร์อินเดีย (เมื่อพระอาทิตย์ถึงราศีพิจิก และพระจันทร์อยู่ราศีพฤกษ์) หลังจากที่บูชาเทพเจ้าทั้งสามครบกำหนดวันจึงนำโคมไฟไปลอยน้ำ

- ตำนานสุโขทัย : ท้าวศรีจุฬาลักษณ์ (นพมาศ-พระสนมเอกในพระมหาธรรมราชาที่ 1 (กษัตริย์สุโขทัย)) ประดิษฐ์กระทง โดยนำดอกโคทม (ดอกบัวกมุท-ดอกบัวที่บานเฉพาะวันเพ็ญเดือน 12) มาใส่เทียนประทีป เพื่อลอยไปถวายสักการะรอยพระพุทธบาท

ปัจจุบัน : วันลอยกระทงตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ตามปฏิทินจันทรคติ (ประมาณเดือนพฤศจิกายน) เป็นประเพณีสำคัญ ประชาชนนิยมลอยกระทงเพื่อขอขมาพระแม่คงคา-อธิษฐานขอพร และมีการละเล่นพลุ-ดอกไม้ไฟ

โขน

การแสดงโขน
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4), เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงทอดพระเนตรการแสดงโขน โดยมีแหม่มแอนนาและบุตรชายของเธอร่วมชม

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

โขน เป็นการแสดงนาฏศิลป์ชั้นสูงตั้งแต่สมัยอยุธยา เป็นการแสดงที่พัฒนามาจากการแสดงชักนาคดึกดำบรรพ์ กระบี่กระบอง และการแสดงหนังใหญ่ นิยมแสดงเรื่อง “รามเกียรติ์”

ในปี พ.ศ. 2236 เมอซิเออร์ เดอ ลาลูแบร์ (ราชทูตฝรั่งเศส) เขียนจดหมายเหตุ (จดหมายเหตุลาลูแบร์) ระบุว่า การแสดง

การแสดงโขนในสมัยรัชกาลที่ 4

โขนเป็นการแสดงที่ผู้แสดงต้องสวมหน้ากาก, ถืออาวุธ และเต้น-ออกท่าทางเข้ากับเสียงเครื่องดนตรี
ในสมัยอยุธยาผู้ฝึกหัดโขนต้องเป็นผู้มีบรรดาศักดิ์ชาย (ประชาชนฝึกหัดโขนไม่ได้) ส่วนละครผู้หญิงจะมีได้เฉพาะกษัตริย์ (ละครใน)
ในสมัยรัตนโกสินทร์ผู้ฝึกหัดโขนมักเป็นมหาดเล็ก-บุตรหลานข้าราชการ และมีการฝึกหัดโขนให้กับทหาร (เนื่องจากผู้ฝึกหัดโขนมีความคล่องแคล่วในการรบ)
ในปี พ.ศ. 2400 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงมีพระบรมราชานุญาตให้ผู้หญิงสามารถแสดงละคร ส่งผลให้เจ้าสำนักโขนนิยมใช้ผู้หญิงแสดงละครแทนผู้ชาย
เจ้าสำนักโขนนิยมให้ลูกหมู่ (ลูกของไพร่ที่ถูกเกณฑ์ให้ทำงานในกรมกองต่างๆ) และลูกทาสเป็นผู้ฝึกหัดโขน ส่งผลให้โขนเสื่อมความนิยมอย่างมาก (เนื่องจากประชาชนเห็นว่า ผู้แสดงโขนเป็นผู้ต่ำเกียรติ)

● ลักษณะบทโขน

- **บทร้อง :** เป็นบทโขนที่บรรจุเพลงไว้ตามอารมณ์ของเรื่อง, บทร้องแต่งเป็นกลอนบทละครเป็นส่วนใหญ่ และอาจมีคำประพันธ์ชนิดอื่น (โขนโรงใน และโขนฉาก)
- **บทพากย์ :** เป็นบทโขนทั่วไป, เดินเรื่องด้วยบทพากย์ซึ่งแต่งเป็นคำประพันธ์ชนิดกาพย์ฉบัง 16-กาพย์ยานี 11
- **บทเจรจา :** เป็นบทโขนที่แต่งเป็นร่ายยาว, รับ-ส่งสัมผัสกัน (ในอดีตเป็นการแสดงสด), ใช้ถ้อยคำสละสลวย, เนื้อถ้อยกระทงความถูกต้องตามเนื้อเรื่อง (สามารถใช้ถ้อยคำคมคาย, เหน็บแนม-เสียดสี และโต้ตอบอย่างเผ็ดร้อน) และมีสัมผัสแนบเนียน
  คนพากย์เป็นผู้ชายไม่ต่ำกว่า 2 คน (ทำหน้าที่พากย์และเจรจา) เพื่อโต้ตอบอย่างทันท่วงที หลังจากที่พากย์หรือเจรจาจบกระบวนความ คนพากย์และเจรจาต้องการจะให้ปี่พาทย์ทำเพลงให้ร้องบอก (บอกหน้าพาทย์) (ถ้าการแสดงโขนมีขับร้อง คนพากย์และเจรจาต้องทำหน้าที่บอกบทให้ถูกจังหวะ)

● ประเภทของโขน

- **โขนกลางแปลง :** เป็นการแสดงโขนบนพื้นดิน (กลางสนาม) ไม่มีโรงแสดงจึงนิยมแสดงตอนเคลื่อนทัพทำสงครามโดยมีวิวัฒนาการมาจากการเล่นชักนาคดึกดำบรรพ์ (การจัดกระบวนทัพ และการเต้นประกอบหน้าพาทย์) และอาจมีบทพาทย์และเจรจา (แต่ไม่มีบทร้อง)
- **โขนโรงนอก (โขนนั่งราว) :** เป็นการแสดงโขนในโรงมีหลังคา, ไม่มีเตียงสำหรับตัวโขนนั่ง (แต่มีราวพาดตามส่วนยาวของโรงตรงหน้าฉาก (ม่าน)), มีช่องทางให้ผู้แสดงเดินได้รอบราวแทนเตียง, มีการ

พากย์และเจรจา (แต่ไม่มีการร้อง) และมีปี่พาทย์บรรเลงเพลงหน้าพาทย์ 2 วงอยู่หัวโรง-ท้ายโรง (วงหัว-วงท้าย, วงซ้าย-วงขวา)

- **โขนหน้าจอ :** เป็นการแสดงโขนหน้าจอที่ขึงไว้สำหรับเล่นหนังใหญ่ โดยมีวิวัฒนาการมาจากการเล่นหนังใหญ่ (การเล่นหนังใหญ่มีการให้ตัวแสดงออกมาแสดงหนังจอแทนการเชิดหนังในบางตอน (หนังติดตัวโขน)) และมีการแขวะจอเป็นประตู 2 ข้าง (จอแขวะ)
- **โขนโรงใน :** เป็นการแสดงโขนที่นำศิลปะของละครในเข้ามาผสม, มีปี่พาทย์บรรเลง 2 วง, มีการเต้น, มีการพากย์-เจรจา, มีการนำเพลงขับร้อง-ประกอบกิริยาอาการตามแบบละครใน และมีการระบำรำฟ้อน
- **โขนฉาก :** เป็นการแสดงโขนที่เริ่มในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5), มีการสร้างฉากประกอบการแสดงบนเวที, มีการแบ่งเป็นชุด-เป็นตอน-เป็นฉาก, มีการจัดฉากประกอบตามท้องเรื่อง และมีการตัดต่อเรื่องใหม่ไม่ให้ย้อนไป-มา

ปัจจุบัน : กรมศิลปากรนิยมแสดงโขนเรื่อง “รามเกียรติ์” โดยจัดแสดงในโอกาสต่างๆ (เนื่องจากการแสดงโขนถูกแทนที่ด้วยภาพยนตร์ ส่งผลให้การแสดงโขนเสื่อมความนิยมอย่างมาก) คือ

- แสดงเป็นมหกรรมบูชา (งานถวายพระเพลิงพระบรมศพ, พระศพ, พระบรมอัฐิ, อัฐิของพระบรมวงศานุวงศ์, ศพของขุนนาง, ผู้ใหญ่เป็นที่เคารพนับถือ)
- แสดงเป็นมหรสพสมโภช (งานฉลองสิ่งมงคล (ปูชนียสถาน, ปูชนียวัตถุ, พระพุทธบาท, พระแก้วมรกต หรือพระอาราม), งานฉลองพระบรมวงศานุวงศ์ทรงผนวช, งานฉลองพระราชพิธีบรมราชาภิเษก, งานเฉลิมพระชนม์พรรษา, งานฉลองวันประสูติของพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง)

การมัดผมจุก

การมัดผมจุก
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงมัดผมจุก

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศกับพระราชพิธีโสกันต์

การมัดผมจุก เป็นประเพณีตั้งแต่สมัยสุโขทัยเพื่อเป็นที่อยู่ของขวัญและสิริมงคล เพื่อให้เด็กแข็งแรง, ฉลาดเฉลียว, มีไหวพริบ และเลี้ยงง่าย

ในสมัยอยุธยาเด็กทารกที่มีอายุ 1 เดือนกับ 1 วัน พ่อกับแม่จะจัดพิธีโกนผมไฟให้เด็กเพื่อเป็นการทำความสะอาดร่างกาย และโกนผมบนหัวเด็กเพื่อชำระล้างเอาไขมันและสิ่งสกปรกที่ติดมากับทารกตั้งแต่อยู่ในครรภ์

กะโหลกของเด็กทารกที่มีอายุ 1 เดือนบาง ถ้าโกนผมออกหมดอาจส่งผลให้เด็กทารกเจ็บป่วยจึงต้องเหลือผมบางส่วนบนศีรษะ (ผมส่วนนี้จะไม่ถูกโกนจนกว่าจะถึงเวลาโกนจุก) ผมบนศีรษะส่วนอื่นจะถูกโกนออกจนหมด โดยแบ่งการไว้ผมบนศีรษะบางส่วนออกเป็น 4 แบบ คือ

- **ผมจุก :** การไว้ผมตรงกลางกระหม่อมของศีรษะ, ปล่อยให้ยาว และเกล้าขมวดผมไว้เป็นจุกกลางศีรษะ
- **ผมแกละ :** การไว้ผมตรงแง่-ส่วนหักมุมของศีรษะ (อาจมี 1 - 3 แกละ), ปล่อยให้ยาว (อาจจะเกล้าหรือไม่เกล้าขมวดผม)
- **ผมโก๊ะ :** การไว้ผมตรงขวัญของศีรษะ, ปล่อยให้ยาว (อาจจะเกล้าหรือไม่เกล้าขมวดผม)
- **ผมเปีย :** ผมแกละ-ผมโก๊ะที่ปล่อยให้ยาว และถักเข้าด้วยกันจนเป็นเปีย

เด็กที่เล่นซุกซนจนผมจุกยุ่ง ผู้ใหญ่จะคลายจุกออก, หวีสางใหม่ให้เรียบร้อย, รูดด้วยขี้ผึ้ง-น้ำมัน (เพื่อให้หนีดจนติดกันเหนียวแน่น) และขมวดจุกเป็นปม (อาจมีการคล้องมาลัยรอบจุก, ประดับด้วยวัสดุมีค่า (เกี้ยวทองคำ, ปิ่นทองคำ) ตามแต่ฐานะ)

เด็กที่ผมยาวขึ้น ผู้ใหญ่จะกันรอบผมจุกที่เป็นผมยาวเพื่อให้เหลือไรผมเป็นวง และกันแนวผมระหว่างไรผมกับผมจุกให้เกลี้ยงเพื่อความสวยงาม

● พระราชพิธีโสกันต์

พระราชพิธีโสกันต์เป็นพระราชพิธีโกนจุกทางศาสนาพราหมณ์และศาสนาพุทธของพระบรมวงศานุวงศ์-ขุนนางผู้ใหญ่ (พระราชโอรสพระชนมายุ 13 พรรษา และพระราชธิดาพระชนมายุ 11 พรรษา) โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

- พระราชพิธีโสกันต์บนเขาไกรลาส (สำหรับพระราชทายาทชั้นเจ้าฟ้า)

- พระราชพิธีโสกันต์บนพระแท่น (สำหรับพระราชทายาทชั้นรองลงมา และขุนนางผู้ใหญ่)

ภิกษุเจริญพระพุทธมนต์ตอนบ่าย 3 วัน และช่วงเช้าของวันโสกันต์ (ประกอบพระราชพิธีที่พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท)

พระบรมวงศานุวงศ์ที่เข้าพระราชพิธีโสกันต์แต่งพระองค์เต็มพระยศอย่างพระราชกุมาร, โกนพระเกศา (ผม) รอบจุก, ล้างพระเศียร (ศีรษะ) ให้สะอาด และเกล้าจุกปักปิ่นใส่มาลัยรอบจุก-พระเกี้ยวตามลำดับพระยศ

พระบรมวงศานุวงศ์ที่เข้าพระราชพิธีโสกันต์ผัดพระพักตร์ (หน้า) และพระวรกาย (ตัว) ให้ขาวนวล และแต่งพระองค์ด้วยชุดที่ประกอบด้วยเครื่องเพชร-ของมีค่า

พระบรมวงศานุวงศ์ที่เข้าพระราชพิธีโสกันต์เสด็จขึ้นประทับพระราชยาน และทรงเข้าขบวนแห่ไปประกอบพระราชพิธี

พราหมณ์ 4 คนรดน้ำกลศ-น้ำสังข์, โปรยข้าวตอก-ดอกไม้, โหรโปรยข้าวเปลือก-ข้าวสารซึ่งใส่อยู่ในขันทองนำหน้า

เจ้าพนักงานภูษามาลา (ข้าราชบริพาร) ถอดพระเกี้ยวออก และแบ่งพระเกศาจุกเป็น 3 ปอย (แต่ละปอยผูกด้วยลวดเงิน-ลวดทอง-ลวดนาค)

เจ้าพนักงานภูษามาลาอัญเชิญสายสิญจน์ผูกปอยพระเกศาแต่ละปอยเข้ากับแหวนนพเก้า-ใบมะตูม (โหรลั่นฆ้องไชย, เป่าสังข์, แตร และประโคมปี่พาทย์)

หลังจากที่โสกันต์ พระบรมวงศานุวงศ์ที่เข้าพระราชพิธีโสกันต์เสด็จไปถวายภัตตาหารเพลแด่ภิกษุ, ถวายเครื่องไทยทาน และเสด็จไปสรงน้ำที่พระแท่นเชิงเขาไกรลาส (เสนาบดี 4 คน (ท้าวจตุโลกบาล) เดินเคียงเสลี่ยงไปสรงน้ำ)

พราหมณ์ถวายน้ำกลศ-น้ำสังข์, เสด็จเข้าไปในพลับพลาเปลื้องเครื่องและผลัดพระภูษา (ผ้านุ่ง), เสด็จขึ้นบนพระแท่นเชิงเขาไกรลาสเพื่อเข้าเฝ้าพระศิวะ (พระอิศวร) โดยมีผู้ที่สมมุติเป็นพระอิศวรจะเสด็จลงมารับที่กลางบันไดนาคขึ้นไปถึงพระแท่นเชิงเขาไกรลาส

พระศิวะ (พระอิศวร) ทรงประทานพร, ส่งเสด็จกลับลงจากพระแท่นเชิงเขาไกรลาส, เวียนรอบพระแท่นเชิงเขาไกรลาสจากซ้ายไปขวา 3 รอบ, ประกอบพิธีเวียนเทียนสมโภชเป็นอันเสร็จพิธี และวันรุ่งขึ้นอัญเชิญพระเกศาไปลอยในแม่น้ำ

ในปี พ.ศ. 2474 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 7) ทรงประกาศยกเลิกพระราชพิธีโสกันต์และการไว้ผมจุกของพระบรมวงศานุวงศ์

ปัจจุบัน : การมัดจุกถูกแทนที่ด้วยการไว้ทรงผมตามสมัยนิยม ส่งผลให้การมัดจุกเสื่อมความนิยมอย่างมาก พิธีโกนจุกจัดตามฐานะของเจ้าภาพ เด็กผู้ชายอายุ 11 - 13 ปี และเด็กผู้หญิงอายุ 9 - 11 ปีต้องโกนผมจุก (เนื่องจากเป็นผู้ใหญ่) และไม่สามารถวิ่งเล่นเหมือนเดิม โดยแบ่งงานออกเป็น 2 วันคือ

- วันที่ 1 : พิธีเรียกขวัญ
- วันที่ 2 : พิธีโกนจุก

พระราชพิธีทรงผนวช

การผนวชเป็นสามเณร
(Deleted Scene)

ข้อมูลในภาพยนตร์

เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) ทรงผนวชเป็นสามเณรที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) ช่วงที่แหม่มแอนนาเป็นพระอาจารย์ของพระองค์

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

การผนวช เป็นประเพณีตั้งแต่สมัยพุทธกาลเพื่อศึกษาพระธรรม นำพระธรรมมาเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติ และสืบต่อพระพุทธศาสนา

- **การผนวชในตำนาน**

ในสมัยพุทธกาล พญานาครู้สึกรังเกียจชาติกำเนิดของตนเอง และอยากเป็นมนุษย์จึงอยากบำเพ็ญเพียรเพื่อที่เป็นมนุษย์
พญานาคศรัทธาในพุทธศาสนาจึงจำแลงกายเป็นมนุษย์ และขอพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผนวชเป็นภิกษุเพื่อศึกษาพระธรรม
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอนุญาต และทรงให้พญานาคพักอาศัยอยู่ร่วมกับภิกษุในกุฏิ
ตอนกลางคืนภิกษุในกุฏิที่นอนร่วมกับพญานาคตื่นนอนกลางดึกและออกมาเดินจงกลม พญานาคเห็นภิกษุออกไปนอกกุฏิจึงนอนหลับโดยลืมตนคืนกายเป็นพญานาค
ภิกษุในกุฏิเดินกลับเข้ามาในกุฏิ, เห็นพญานาคนอนขดตัวจึงตกใจ และส่งเสียงร้องให้ภิกษุอื่นมาช่วย เหล่าภิกษุตื่นขึ้นมาดูพญานาค
พญานาคตื่นขึ้นมาและจำแลงกายเป็นมนุษย์ เหล่าภิกษุถามเหตุผลในการจำแลงกายของพญานาค พญานาคบอกเหล่าภิกษุว่า พญานาคต้องการบำเพ็ญเพียรเพื่อเป็นมนุษย์

เหล่าภิกษุไม่ไว้วางใจพญานาคจึงทูลร้องเรียนพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า อมนุษย์ไม่สมควรผนวชเป็นภิกษุ (เนื่องจากเหล่าภิกษุเกรงว่า พวกเขาจะได้รับอันตรายจากพญานาค)

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสบอกพญานาคว่า ผู้ที่จะผนวชเป็นภิกษุขอสงวนสำหรับมนุษย์, ทรงขอให้พญานาครักษาอุโบสถในวันที่ 14 (15), 8 แห่งปักษ์ และทรงขอให้พญานาคสึกออกไป ส่งผลให้พญานาครู้สึกเสียใจจนร้องไห้เสียงดังและยอมสึก

พญานาคทูลขอพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า ให้เรียกผู้ที่เตรียมตัวเพื่อจะผนวชว่า "นาค" เพื่อเป็นการระลึกถึงพญานาค พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอนุญาต

● พระราชพิธีทรงผนวช

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงจรด พระกรรไกรรัชกาลที่ 9

พระราชพิธีทรงผนวช เป็นพระราชพิธีเกี่ยวกับการผนวชทางศาสนาพุทธของกษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์

ก่อนพระราชพิธีทรงผนวช พระบรมวงศานุวงศ์ทรงแถลงพระราชดำริที่จะเสด็จออกทรงพระผนวชให้กับพระบรมวงศานุวงศ์-ผู้ที่เคารพนับถือ (ถ้ากษัตริย์ทรงผนวช พระองค์ทรงต้องแต่งตั้ง "ผู้สำเร็จราชการ" ระหว่างทรงผนวช)

พระบรมวงศานุวงศ์ที่เข้าพระราชพิธีทรงผนวชทรงเปลื้องเครื่องทรงที่หลังพระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว)

พระบรมวงศานุวงศ์ทรงจรดพระกรรบิด (กรรไกรโบราณ) เพื่อขริบพระเกศาของพระบรมวงศานุวงศ์ที่เข้าพระราชพิธีทรงผนวช เจ้าพนักงานภูษามาลา (ข้าราชบริพาร) เก็บพระเกศาในห่อผ้า

พระบรมวงศานุวงศ์ที่เข้าพระราชพิธีทรงผนวชทรงเครื่องอุปสัมปทาเปกขะ (ชุดขาวนาค), เสด็จพระราชดำเนินเข้าสู่พระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) ทางพระทวารเบื้องหลัง และทรงนมัสการพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต)-พระพุทธรูปสำคัญ

พระบรมวงศานุวงศ์ทรงถวายเครื่องบริขาร (ไตรครอง (สบง, ประคตเอว, อังสะ, จีวร, สังฆาฏิ, ผ้ารัดอก และผ้ากราบ) และบาตร)

พระบรมวงศานุวงศ์ที่เข้าพระราชพิธีทรงผนวชทรงเข้าสู่พิธีอุปสมบทกรรม และทรงเดินคุกเข่า-อุ้มผ้าไตร-พนมพระหัตถ์ (มือ) เข้าหาพระราชอุปัชฌาจารย์

พระราชพิธีทรงผนวชของรัชกาลที่ 9

พระราชอุปัธยาจารย์, พระกรรมวาจาจารย์ และภิกษุนั่งหัตถบาสล้อมพระบรมวงศานุวงศ์ที่เข้าพระราชพิธีทรงผนวช
พระบรมวงศานุวงศ์ที่เข้าพระราชพิธีทรงผนวชอุ้มบาตรเข้าหาพระราชอุปัธยาจารย์ และทรงกล่าวคำขอผนวช
พระราชอุปัธยาจารย์ทรงสวดมนต์, ทรงถวายโอวาท, ทรงสวดญัตติ, ทรงตรัสบอกอนุศาสน์ (กิจที่ควรทำ-ไม่ควรทำ) และทรงถวายพระสมณฉายา (ชื่อทางสงฆ์)
พระบรมวงศานุวงศ์ที่เข้าพระราชพิธีทรงผนวชทรงรับไทยธรรม-ดอกไม้-ธูป-เทียนจากพระบรมวงศานุวงศ์, ถวายจตุปัจจัยให้กับพระราชอุปัธยาจารย์ และทรงกรวดน้ำเพื่ออุทิศพระราชกุศล
พระราชอุปัธยาจารย์ทรงถวายบาตรคล้องคอ และทรงถวายจีวรให้กับพระบรมวงศานุวงศ์ที่เข้าพระราชพิธีทรงผนวช
พระบรมวงศานุวงศ์ที่เข้าพระราชพิธีทรงผนวชและพระราชอุปัธยาจารย์เสด็จพระราชดำเนินออกจากพระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) สู่วัดบวรนิเวศวิหารเพื่อทรงประทับ

- **ระหว่างทรงผนวช**

- พระบรมวงศานุวงศ์ที่เข้าพระราชพิธีทรงผนวชเสด็จพระราชดำเนินออกรับบิณฑบาตจากประชาชนทุกเช้า
- พระบรมวงศานุวงศ์ที่เข้าพระราชพิธีทรงผนวชเสด็จพระราชดำเนินไปยังวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เพื่อทรงมนัสการพระอัฐิ
- พระบรมวงศานุวงศ์ที่เข้าพระราชพิธีทรงผนวชเสด็จพระราชดำเนินลงพระอุโบสถเพื่อทรงสดับพระวินัย-พระธรรม
- พระบรมวงศานุวงศ์ที่เข้าพระราชพิธีทรงผนวชเสด็จพระราชดำเนินลงทำวัตรทุกเย็น

ปัจจุบัน : พระราชพิธีทรงผนวชของกษัตริย์สามารถจัดได้หลายครั้ง โดยแบ่งออกเป็น 2 ช่วงคือ
- ก่อนทรงขึ้นครองราชย์
- ระหว่างครองราชย์ (กษัตริย์ทรงต้องแต่งตั้ง “ผู้สำเร็จราชการ” ระหว่างทรงผนวช)

การหมอบคลาน

การหมอบคลาน
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

ขุนนางและข้าราชการสยามหมอบกราบพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ขณะที่คณะราชทูตฝรั่งเศสยืนเข้าเฝ้า

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

สมเด็จพระนารายณ์กับคณะราชทูตฝรั่งเศส

การหมอบคลาน เป็นประเพณีตั้งแต่สมัยสุโขทัยเพื่อแสดงความเคารพต่อกษัตริย์ โดยได้รับอิทธิพลมาจากลัทธิเทวนิยมของศาสนาพราหมณ์ (อินเดีย)

ลัทธิเทวนิยมของศาสนาพราหมณ์เชื่อว่า กษัตริย์สืบเชื้อสายมาจากเทพเจ้าเพื่อมาปกครองแผ่นดิน

ในปี พ.ศ. 1997 สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (กษัตริย์อยุธยา) ทรงปฏิรูปการปกครอง และทรงให้ข้าราชการหมอบคลานเวลาเข้าเฝ้าเพื่อเป็นการถวายความเคารพเหมือนเทพเจ้า

ในปี พ.ศ. 2228 คณะราชทูตฝรั่งเศสอัญเชิญพระราชสาส์นและเครื่องราชบรรณาการของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 (จักรพรรดิฝรั่งเศส) เข้าเฝ้าสมเด็จพระนารายณ์ (กษัตริย์อยุธยา) สมเด็จพระนารายณ์ทรงมีพระบรมราชานุญาตให้คณะราชทูตฝรั่งเศสยืนเข้าเฝ้าต่อหน้าพระพักตร์ตามธรรมเนียมตะวันตก

ในปี พ.ศ. 2416 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงตรา “ประกาศเลิกธรรมเนียมหมอบคลานเป็นโค้งศีรษะ” และเปลี่ยนเป็นการแสดงความเคารพด้วยวิธีอื่น

ปัจจุบัน : การเข้าเฝ้ากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการ-ขั้นตอนปฏิบัติบางอย่าง เพื่อความเหมาะสมคือ

- **การเข้าเฝ้าในที่รโหฐาน**

  - การเดินให้ถวายคำนับ 1 ครั้ง (ทางเดิน) และเดินไปยืนที่ตำแหน่งของตนเองให้ถวายคำนับอีก 1 ครั้ง

  - การยืนให้เป็นปกติเรียบร้อย, ห้ามเดินไป-มา, ห้ามเอามือไพล่หลัง, ห้ามเอามือเท้าเอว, ห้ามเอามือเท้าผนัง-เสา-สิ่งต่างๆ, ห้ามสูบบุหรี่ และห้ามหัวเราะเสียงดัง

  - การยืนให้ยืนเรียงตามลำดับบรรดาศักดิ์ (จากมากไปหาน้อย)

  - ขณะที่กษัตริย์เสด็จพระราชดำเนินเข้าสู่ท้องพระโรงหรือสถานที่ให้ยืน หลังจากที่กษัตริย์ทรงมีพระบรมราชานุญาตในนั่งจึงนั่ง

  - ขณะที่นั่งให้เป็นปกติเรียบร้อย, ห้ามนั่งยกเท้าขึ้นบนเก้าอี้, ห้ามนั่งไขว่ห้าง, ห้ามนั่งเหยียดเท้า, ห้ามนั่งตะแคงตัว และห้ามทำกิริยาหาความสบายให้กับตนเอง

  - การถวายบังคมทูลให้เดินเข้าไปต่อหน้าพระที่นั่ง, ถวายคำนับ และถวายบังคมทูล หลังจากที่ถวายบังคมทูลให้ถวายคำนับ และเดินถอยหลังกลับมายืนที่เดิม (ห้ามหันหลังให้กษัตริย์)

  - การถวายสิ่งของให้เดินถือสิ่งของ 2 มือเข้าไปต่อหน้าพระที่นั่ง, ถวายคำนับ และถวายสิ่งของต่อพระหัตถ์ หลังจากที่ถวายสิ่งของให้เดินถอยหลัง (ประมาณ 3 - 7 ก้าว), ถวายคำนับ และเดินถอยหลังกลับมายืนที่เดิม (ถ้ากษัตริย์ทรงมีพระราชดำรัสให้ยืนฟัง)

  - ขณะที่กษัตริย์ทรงลุกขึ้นยืนให้ยืนขึ้น และถวายคำนับ

  - ขณะที่กษัตริย์เสด็จพระราชดำเนินออกจากท้องพระโรงหรือสถานที่ให้ยืน (ห้ามหันหลังให้กษัตริย์)

- **การเสด็จพระราชดำเนินไปประทับสถานที่อื่น**

  - ขณะที่รอรับเสด็จ ห้ามนั่ง (ยกเว้นในที่ลับพระเนตร (ตา))

  - ผู้ที่ไม่ได้ถวายบังคมทูล ห้ามไม่ให้เดินผ่านหน้าพระที่นั่ง และข้าราชการที่ยืนรอรับเสด็จ

- **การเสด็จพระราชดำเนินทางสถลมารค (ทางบก)**

  - ขณะที่รอรับขบวนเสด็จให้ถวายคำนับ ห้ามดูขบวนเสด็จพระราชดำเนินบนชานเรือน-บนหน้าต่างเรือน-บนที่สูง

  - ผู้ที่ไม่ทราบขบวนเสด็จ แต่เพิ่งเห็นขบวนเสด็จให้ยืนขึ้น และถวายคำนับ

  - ผู้ที่ขี่ม้าหรืออยู่บนรถให้ม้า-รถหยุดรถริมทาง, ให้ถอดหมวก, ถวายคำนับอยู่บนม้า-รถ (ไม่ต้องลงจากม้า-รถ) หลังจากที่กษัตริย์เสด็จพระราชดำเนินผ่านไปจึงให้ม้า-รถเดินทาง

- **การเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค**

  - ขณะที่รอรับขบวนเสด็จให้ยืนขึ้น, ถวายคำนับอยู่บนเรือ-แพ (ถ้าเรือเล็กยืนไม่ได้ให้ถอดหมวก และถวายคำนับอยู่บนเรือ (ไม่ต้องยืน))

พระราชพิธีพระบรมศพ

การสวดพระอภิธรรม
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

แหม่มแอนนาเดินทางมาเยี่ยมเจ้าฟ้าจันทรมณฑลก่อนสิ้นพระชนม์ ภิกษุเตรียมการพระราชพิธีพระศพ

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

พระราชพิธีพระบรมศพ เป็นพระราชพิธีเกี่ยวกับพระศพทางศาสนาพราหมณ์และศาสนาพุทธของพระบรมวงศานุวงศ์ตามลำดับชั้น

- **การประดิษฐานพระบรมศพ**

การประดิษฐานพระบรมศพมักประดิษฐานไว้ที่วังที่ประทับ (กรณีวังที่ประทับนั้นไม่เหมาะสม-คับแคบอาจอัญเชิญพระบรมศพไปประดิษฐานในวังพิเศษ, วังกลาง หรือสถานที่มีเกียรติสูง

- **เครื่องประกอบพระราชอิสริยยศ**

เครื่องประกอบพระราชอิสริยยศ เป็นเครื่องใช้สำหรับประกอบพระราชพิธีพระบรมศพ มี 7 ชนิดคือ

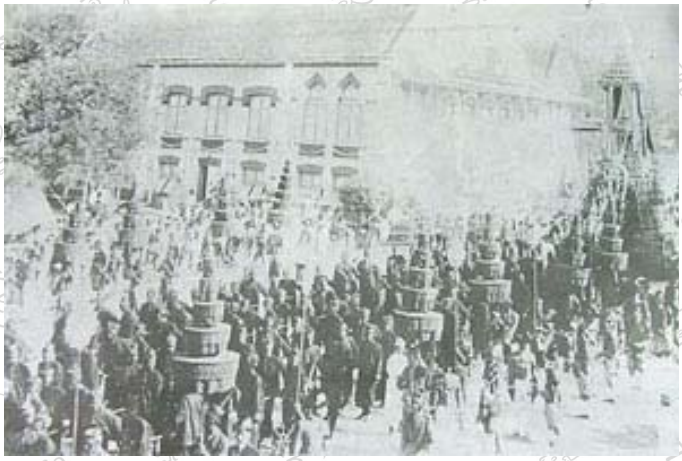

กระบวนแห่พระบรมศพของรัชกาลที่ 5

- เครื่องสิริมงคล (พระสังวาล, พระธำมรงค์, พระประคำทองคำ 108 เม็ด, พระสายดิ่ง และพระตะกรุดทองคำ)
- เครื่องศิราภรณ์ (เครื่องประดับพระเศียร) (พระมงกุฎ, พระชฎา และพระมาลา)
- เครื่องภูษณาภรณ์ (ฉลองพระองค์ครุย)
- เครื่องศัสตราวุธ (พระแสงต่างๆ)
- เครื่องราชูปโภค (พานพระขันหมาก, พระมณฑปรัตนกรันฑ์, พระสุวรรณศรีบัวแฉก และพระสุพรรณราช)
- เครื่องสูบ (ฉัตร (พระสัปตปฎลเศวตฉัตร หรือพระเบญจปฎลเศวตฉัตร), อภิรุมชุมสาย, บังสูรย์, บังแทรก, จามร, กลด และพัดโบก)
- พระโกศ (พระโกศทองใหญ่ หรือพระโกศทองน้อย)

● พระเมรุมาศ

พระเมรุมาศเป็นสถานที่ปลงพระบรมศพชั่วคราว มีลักษณะเหมือนภูเขา, ล้อมรอบด้วยภูเขา 7 ลูก (สัตตบริวรรณ), มณฑป 4 แห่ง, ปัดราชวัตรปักธง และศาลายกยอด (กุฎาคาร, ยอดแหลม หรือยอดปรางค์) โดยสมมุติเป็นเขาพระสุเมรุเพื่ออัญเชิญดวงพระวิญญาณเสด็จกลับเขาพระสุเมรุ (เนื่องจากศาสนาพราหมณ์เชื่อว่า เขาพระสุเมรุเป็นที่ประทับของเทพเจ้า และกษัตริย์ทรงสืบเชื้อสายมาจากเทพเจ้าเพื่อทรงปกครองแผ่นดิน)

● กระบวนแห่พระบรมศพ

เจ้าพนักงานภูษามาลา (ข้าราชบริพาร) นำน้ำหอม-น้ำดอกไม้เทศสรงพระบรมศพ และแต่งพระบรมศพ (ทรงพระภูษาพื้นขาวปักทองชั้นนอก, ทรงเครื่องต้น-เครื่องทรง และทรงฉลองพระองค์อย่างใหญ่)
เจ้าพนักงานภูษามาลานำผ้าห่มเบี่ยง (ผ้าขาวเนื้อดีรูปสี่เหลี่ยม) ห่อพระบรมศพอีกครั้งหนึ่ง และอัญเชิญพระบรมศพเข้าพระโกศลองใน
เจ้าพนักงานภูษามาลาอัญเชิญพระโกศลองในเข้าในพระโกศทอง, อัญเชิญพระโกศทองขึ้นบนเตียงหุ้มทอง, อัญเชิญเตียงหุ้มทองและพระโกศทองขึ้นบนพระแท่นแว่นฟ้า และอัญเชิญพระพุทธรูปประดิษฐานบนบุษบกเป็นประธาน
เจ้าพนักงานภูษามาลาจัดตั้งเครื่องราชูปโภค (พาน, พระสุพรรณบัฏถม, พานพระสำอาง, พระสุพรรณศรี, พระสุพรรณราช, พระเต้า, ครอบทอง, พระคนทีทอง, พานทองประดับ และเครื่องอุปโภคบริโภค) และอัญเชิญขึ้นพระราชยาน (ราชรถ หรือเรือพระที่นั่ง)

เจ้าพนักงานภูษามาลาจัดตั้งบังพระสูริย์-อภิรุม-บังแทรก-จามร-ทานตะวัน-พัดโบก, ตั้งพระแท่นแว่นฟ้าใน พระยี่ภู่, ปูลาดที่บรรทม, ตั้งพระเขนยกำมะหยี่ปักทอง และตั้งพระแท่นประดับ 2 พระองค์ กระบวนแห่พระบรมศพล้อมรอบด้วยพระสนม, นางกำนัล และการขับรำเกณฑ์ทำมโหรี (โหรลั่นฆ้อง, กลอง, แตร, สังข์, มโหรี และพิณพาทย์)

- **การพระราชทานพระเพลิง**

การพระราชทานพระเพลิงจะอัญเชิญพระโกศมาเปลื้องออกในหอเปลื้อง และอัญเชิญพระศพบรรจุลงในพระโกศสำหรับเผา (แกะสลักจากไม้จันทน์-ประดับทองคำเปลว) และใช้ไม้จันทน์หอม-ไม้อื่นเป็นฟืนในการเผาพระศพ

- **การแสดงมหรสพ**

ระหว่างพระราชทานพระเพลิงมีการแสดงมหรสพ (โขน, ละคร, หุ่น, หนัง, งิ้ว, มอญรำ, เทพทอง, โมงครุ่ม, ไต่ไม้, แพนรำ, ไต่ลวด และกายกรรม) เพื่อให้ผู้ร่วมงานชม

ปัจจุบัน : พระราชพิธีพระบรมศพปรับลดขนาดพระเมรุมาศและพิธีกรรม เพื่อความสะดวก-ประหยัดค่าใช้จ่าย และมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี (ลิฟท์, ล้อแม็ก)

กีฬาโครเกตและกีฬาคริกเก็ต

กีฬาโครเกต
(Deleted Scene)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงเล่นกีฬาโครเกตร่วมกับแหม่มแอนนา

ข้อมูลในภาพยนตร์

เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระราชทายาทในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงเล่นกีฬาคริกเก็ตร่วมกับบุตรชายของแหม่มแอนนา

กีฬาคริกเก็ต
(Anna and The King)

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

กีฬาโครเกตในสมัยรัชกาลที่ 5

- **กีฬาโครเกต**

กีฬาโครเกต เป็นกีฬาที่ผู้เล่นหลายคนใช้ไม้ตีลูกบอลให้ลอดเหล็กเสียบพื้นที่กำหนด ในปี พ.ศ. 2393 จอห์น แจ็คส์ (มิชชันนารีไอร์แลนด์) เป็นผู้เริ่มเล่นกีฬาโครเกต และแพร่เข้าสู่ยุโรปในเวลาต่อมา
ในปี พ.ศ. 2428 ชาวยุโรปนำเข้ากีฬาโครเกตสู่ประเทศสยาม

- **กฎและกติกาในการเล่นกีฬาโครเกต**

กติกาการทั่วไป

- **ลักษณะทั่วไป** : กีฬาโครเกตสามารถเล่นแบบเดี่ยว, 1 ทีม (1-3 คน) และ 2 ทีม (2-6 คน) เล่นในสนามหญ้ารูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาว 100 ฟุต กว้าง 50 ฟุต
  - การแข่งขันแบบเดี่ยว : ผู้เล่นใช้ลูกบอล 6 สี (สีน้ำเงิน, สีแดง, สีดำ, สีเหลือง, สีเขียว และสีส้ม)

- การแข่งขันแบบ 1 ทีม : ผู้เล่นสามารถเลือกเล่น 2 รูปแบบ (แบบลูกบอล 3 ลูก (สีน้ำเงิน, สีดำ และสีเขียว) หรือแบบลูกบอล 6 ลูก (สีน้ำเงิน, สีดำ, สีเขียว, สีแดง, สีเหลือง และสีส้ม))
- การแข่งขันแบบ 2 ทีม : ผู้เล่นสามารถเลือกเล่น 2 รูปแบบ (แบบลูกบอล 4 ลูก (ทีมที่ 1 ใช้ลูกบอลสีน้ำเงินและสีดำ และทีมที่ 2 ใช้ลูกบอลสีแดงและสีเหลือง) หรือแบบลูกบอล 6 ลูก (ทีมที่ 1 ใช้ลูกบอลสีน้ำเงิน, สีดำ และสีเขียว และทีมที่ 2 ใช้ลูกบอลสีแดง, สีเหลือง และสีส้ม))

- **กติกาการแข่งขัน :** ผู้เล่นใช้ตะลุมพุก (Mallet) ตีลูกบอลลอดห่วง (Wicket) จำนวน 9 อัน และอ้อมไม้หลัก (Final Stake) จำนวน 2 อัน ทีมใดได้จำนวน Bonus มากกว่าเป็นผู้ชนะ
- **กติกาการส่งผู้เล่นลงสนาม :** ทีมที่ 1 ส่งผู้เล่นลงสนามครั้งละ 1 คน ผู้เล่นทีมที่ 1 เล่นครบจำนวนผู้เล่น ทีมที่ 2 จึงจะส่งผู้เล่นลงสนาม

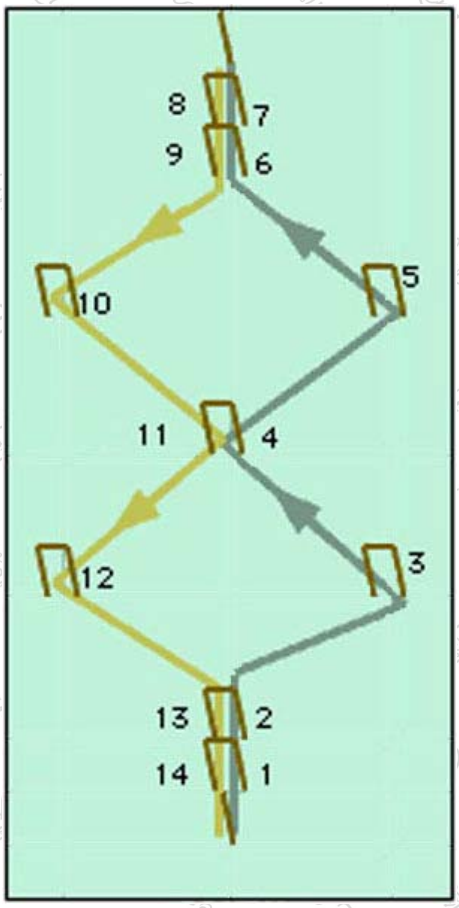

แผนผังการตีลูกบอลโครเกต

กติกาการให้คะแนน

- ผู้เล่นสามารถตีลูกบอล 2 แบบ (แบบตีลูกบอลของตนเองลอดห่วง (Run), แบบตีลูกบอลของตนเองไปโดนลูกบอลของผู้อื่นลอดห่วง (Roquet))
- ถ้าผู้เล่นตีลูกบอลของตนเองลอดห่วง ผู้เล่น (ทีม) จะได้ 1 Bonus
- ถ้าผู้เล่นตีลูกบอลของตนเองไปโดนลูกบอลของผู้อื่นลอดห่วง ผู้เล่น (ทีม) จะได้ 2 Bonus
- ผู้เล่นตีลูกบอลลอดห่วงจนครบ 14 ครั้งจึงจะเปลี่ยนผู้เล่นคนต่อไปในทีม

ปัจจุบัน : สหพันธ์กีฬาโครเกตโลก (World Croquet Federation (WCF)) มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงลอนดอน ประกอบด้วยสมาชิก 27 ประเทศ

กีฬาโครเกตถูกพัฒนาเป็น 2 แบบ (โครเกตและกอล์ฟโครเกต) และมีการจัดการแข่งขันระดับนานาชาติเป็นประจำทุกปีในประเทศของสมาชิก

กีฬาโครเกตถูกแทนที่ด้วยกีฬากอล์ฟ ส่งผลให้กีฬาโครเกตเสื่อมความนิยมอย่างมาก

กีฬาคริกเก็ต

- **กีฬาคริกเก็ต**

กีฬาคริกเก็ต เป็นกีฬาที่ผู้ขว้างลูกบอลขว้างลูกบอลใส่ไม้สนาม และผู้รักษาไม้สนามต้องใช้ไม้ตีลูกบอลออกไป

ในปี พ.ศ. 2141 ชาวอังกฤษตอนใต้เริ่มเล่นกีฬาคริกเก็ตเป็นชาติแรก โดยเรียกชื่อว่า “Creckett”

ในปี พ.ศ. 2433 ชาวสยามที่กลับจากการศึกษาที่อังกฤษนำกีฬาคริกเก็ตเข้าสู่ประเทศสยาม

ชาวสยามที่กลับจากการศึกษาที่อังกฤษจัดตั้ง “สมาคมคริกเก็ตกรุงเทพ (Bangkok City Cricket Club)” ที่กรุงเทพ

- **กติกาการเล่นกีฬาคริกเก็ต**

กติกาการทั่วไป

- **ลักษณะทั่วไป :** กีฬาคริกเก็ตแบ่งผู้เล่นออกเป็น 2 ทีม ทีมละ 11 คน เล่นในสนามหญ้ารูปไข่ (เกือบเป็นวงกลม) เส้นผ่าศูนย์กลาง 450 - 500 ฟุต

  การแข่งขันแบ่งเป็น 2 แบบ (20 Over, 50 Over (1 Over = การขว้างลูก 6 ครั้ง หรือผู้รักษาไม้สนามแพ้จนต้องออกจากสนาม))

  การแข่งขันจะแข่งจนกว่าจะครบจำนวนผู้รักษาไม้สนาม 9 คน แบ่งการแข่งขันออกเป็น 1 - 5 วัน (อาจมากกว่า 5 วัน)

- **กติกาการแข่งขัน :** ทีมที่ 1 และทีมที่ 2 ส่งผู้เล่นลงสนามคือ

  - ทีมที่ 1 : ประกอบด้วยผู้ขว้าง-รับลูกบอล (Bowler) 2 คน (คนขว้างลูกบอล 1 คนและคนรับลูกบอล 1 คน) และผู้เก็บลูกบอล (Fielders) 9 คน

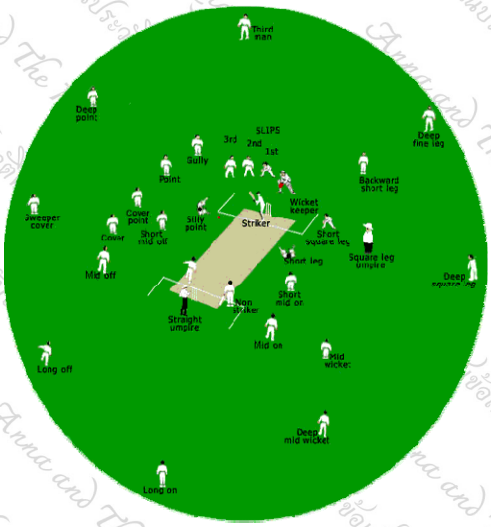

แผนผังสนามกีฬาคริกเก็ต

- ทีมที่ 2 : ประกอบด้วยผู้รักษาไม้สนาม (Batsman) 9 คน (ผู้รักษาไม้สนามปกป้องไม้สนาม (Wicket) ครั้งละ 1 คนโดยหมุนเวียนจนกว่าจะครบจำนวน) ทีมใดได้จำนวน Run มากกว่าเป็นผู้ชนะ

- **กติกาการส่งผู้เล่นลงสนาม :** ทีมที่ 2 ส่งผู้รักษาไม้สนาม (ยืนอยู่หน้าไม้สนามเพื่อป้องกันไม่ให้ไม้สนามถูกลูกบอล) 1 คนลงสนาม ทีมที่ 1 ส่งคนขว้างลูกบอล (ยืนอยู่หน้าผู้รักษาไม้สนามเพื่อขว้างลูกบอลเข้าหาไม้สนาม) 1 คน, คนรับลูกบอล (ยืนอยู่หลังผู้รักษาไม้สนามเพื่อรับลูกบอลจากคนขว้างลูก) 1 คน และผู้เก็บลูกบอล (ยืนอยู่รอบสนามเพื่อรับลูกบอลที่ผู้รักษาไม้สนามตีกระเด็นออกมา) 9 คนลงสนาม

กติกาการให้คะแนน

- คนขว้างลูกบอลต้องขว้างลูกบอลเข้าหาไม้สนามที่ผู้รักษาไม้สนามยืนป้องกันอยู่ โดยขว้างลูกบอลให้ตกลงพื้นก่อนถึงผู้รักษาไม้สนามในพื้นที่ที่กำหนด (ถ้าลูกบอลตกลงพื้นนอกพื้นที่ที่กำหนดก่อนถึงตัวผู้รักษาไม้ ทีมที่ 1 จะได้ 1 Run (Wide))
- ผู้รักษาไม้สนามต้องตีลูกบอลที่ถูกขว้างมาให้ออกไปให้ไกลที่สุด (ถ้าลูกบอลขว้างถูกไม้สนามหรือคนรับลูกบอลสามารถรับลูกบอลได้ถือว่า ผู้รักษาไม้สนามแพ้และต้องออกจากสนาม (Out))
- ถ้าลูกบอลกระเด็นข้ามเส้นขอบสนาม (Boundary) ทีมที่ 1 จะได้ 6 Run
- ถ้าลูกบอลกระเด็นตกอยู่ในเขตสนาม แต่ผู้เก็บลูกบอลไม่สามารถเก็บลูกบอลจนลูกบอลข้ามเส้นขอบสนามทีมที่ 1 จะได้ 4 Run
- ถ้าลูกบอลกระเด็นตกอยู่ในเขตสนาม, ผู้เก็บลูกบอลสามารถเก็บลูกบอล แต่ไม่สามารถนำลูกบอลกลับมาที่หลักก่อนที่ผู้รักษาไม้สนามจะวิ่งรอบสนามครบ 1 รอบ (Safe) ทีมที่ 1 จะได้ 1 Run
- ถ้าลูกบอลกระเด็นตกอยู่ในเขตสนาม, ผู้เก็บลูกบอลสามารถเก็บลูกบอล และสามารถนำลูกบอลกลับมาที่หลักก่อนที่ผู้รักษาไม้สนามจะวิ่งรอบสนามครบ 1 รอบ (Safe) ผู้รักษาไม้สนามแพ้และต้องออกจากสนาม
- คนขว้างลูกบอลขว้างลูกบอลเที่ยวละ 6 ครั้ง (เมื่อครบกำหนดต้องเปลี่ยนคนขว้างลูกบอลใหม่) ผู้รักษาไม้สนามจะพยายามอยู่ในสนามให้นานที่สุดเพื่อสะสม Run ไปเรื่อยๆจนกว่าจะออกจากสนาม (เนื่องจากไม่มีการจำกัด Over ของผู้รักษาไม้สนาม)

ปัจจุบัน : สมาพันธ์กีฬาคริกเก็ตสากล (International Cricket Council (ICC)) มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่เมืองดูไบ (สหรัฐอาหรับเอมิเรต) ประกอบด้วยสมาชิก 104 ประเทศ (รวมทั้งประเทศไทย)
กีฬาคริกเก็ตนิยมเล่นในหลายประเทศมีการแข่งขันในระดับประเทศ และระหว่างประเทศหลายรายการ แต่ไม่มีการแข่งขันในระดับสากล (โอลิมปิค, เอเชียนเกมส์)

วอลซ์

การเต้นวอลซ์
(Anna and The King)

ข้อมูลในภาพยนตร์

หลังงานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำมีการเต้นรำแบบตะวันตก (วอลซ์)
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงเต้นวอลซ์ร่วมกับแหม่มแอนนา

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

การเต้นวอลซ์

วอลซ์ เป็นจังหวะลีลาศประเภทบอลรูมของชาวตะวันตก
ในปี พ.ศ. 2123 มงตินี (นักปรัชญาฝรั่งเศส) เขียนหนังสือระบุว่า เขาเห็นการเต้นรำแบบเอาหน้าชิดกัน (วอลซ์) ที่เมืองออกสบูร์ก (เยอรมนี)
ในปี พ.ศ. 2433 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้สร้างศุลกสถาน (โรงภาษีร้อยชักสาม)
พระบาทสมเด็จพระจุล จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงใช้ศุลกสถานเป็นสถานที่จัดกิจกรรมของชาวตะวันตก (งานเลี้ยงรับรองชาวตะวันตก และการเต้นวอลซ์)

- **วิธีการการเต้นวอลส์**

- ฝ่ายชายเริ่มด้วยการถอยเท้าซ้ายไปข้างหลัง 1 ก้าวในจังหวะหนัก และเว้นจังหวะเสียงเบาลงอีก 2 จังหวะ จึงเริ่มก้าวเท้าขวาไปข้างหน้าอีกเป็นจังหวะแรกในจังหวะ “พ้ม”

- ฝ่ายหญิงเริ่มด้วยการก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า 1 ก้าวในจังหวะหนัก และเว้นจังหวะเสียงเบาลงอีก 2 จังหวะจึงเริ่มก้าวเท้าไปข้างหลังไปอีกเป็นจังหวะแรกในจังหวะ "พั่ม"
- จังหวะวอลซ์มีท่าเต้นหลายแบบ, ลำตัวจะขยับขึ้น-ลง (คล้ายลูกคลื่นในทะเล) ดูคล้ายล่องลอยอยู่บนฟลอร์, ใช้ส้นเท้าปลายเท้าขณะที่ก้าว และเอนตัว
- ดนตรีและจังหวะวอลซ์จะจับจังหวะเป็นแบบ 3/4 ซึ่งจะได้ยินเสียงเคาะจังหวะต่อเนื่องตลอดเพลง และมีความเร็ว-ช้าเท่ากันตลอดเพลง (ดนตรีของจังหวะวอลซ์บรรเลงด้วยความเร็ว 31 ห้องเพลงต่อ 1 นาที)
- การฟังจังหวะดนตรีให้สังเกตเสียงเบส และเสียงกลอง (เสียงพั่มจะตรงกับเสียงเบส และเสียงแท๊ก-แท๊กจะตรงกับเสียงกลอง)
- การจับคู่สามารถจับคู่ 2 แบบ (แบบบอลรูมปิด (Closed Ballroom) และแบบพรอมมิหนาด (Ballroom Promenade))

ปัจจุบัน : การเต้นวอลส์เป็นที่นิยมของชาวตะวันตก และนิยมเต้นวอลส์ในงานฉลองต่างๆโดยมีท่าทางการเต้นวอลส์ที่นิยมคือ

- โคลส เชนจ์ (Closed Change)
- รีเวิร์ส เทิร์น (Reverse Turn)
- วิสค์ (Whisk)
- แบค วิสค์ (Back Whisk)
- เอ๊าไซด์ เชนจ์ (Outside Change)
- แนชเชอรัล เทิร์น (Natural Turn)
- แนชเชอรัล สปิน เทิร์น (Natural Spin Turn)
- ซินโคเป็ต แชสเซ่ (Syncopated Chasse)
- วิงค์ (Wing)
- รีเวิร์ส คอร์เต้ (Reverse Corte)

พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ (Deleted Scene)

ข้อมูลในภาพยนตร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4), เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงประกอบพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ โดยมีแหม่มแอนนาและบุตรชายของเธอติดตามไปด้วย

ข้อมูลในประวัติศาสตร์

พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

พระราชพิธีมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ เป็นพระราชพิธีทางศาสนาพราหมณ์ ตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลาย เพื่อบำรุงขวัญและเตือนให้เริ่มเพาะปลูกพืชผล (โดยเฉพาะการทำนาข้าว)

ในปี พ.ศ. 2327 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงให้ผู้ที่สามารถยืนชิงช้า (พระราชพิธีตรียัมปวาย) เป็นพระยาแรกนาขวัญ (เจ้าพระยาพลเทพ, พระยาประชาชีพ และเจ้าพระยานิกรบดินทร์)

ในปี พ.ศ. 2366 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ทรงให้บรูณะปฏิสังขรณ์วัดอรุณราชวราราม และทรงให้ประกอบพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญที่ปรกหลังวัดอรุณราชวราราม

ในปี พ.ศ. 2395 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงมีพระราชดำริให้มีพิธีพุทธร่วมประกอบในพิธีด้วยเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ธัญพืชที่นำเข้ามาตั้งในมณฑลพิธีจากนั้นจึงนำไปไถ-หว่าน (พระราชพิธีพืชมงคล)

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้ประกอบพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญตามสถานที่ที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไป (ทุ่งส้มป่อย (จ.ตรัง), จ.อยุธยา และ จ.เพชรบุรี) ในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 2479 พระยาพหลพลพยุหเสนา (นายกรัฐมนตรี) ออกประกาศยกเลิกพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ (แต่มีพระราชพิธีพืชมงคล)

ในปี พ.ศ. 2503 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงให้ฟื้นฟูพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญอีกครั้ง

- **พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญในตำนาน**

พราหมณ์จัดประชุมผูกพรดอัญเชิญเทวรูปเข้าโรงพิธีที่ทุ่งละหาน, พระตำหนักห้าง และกำหนดฤกษ์พระราชพิธีไพศาขจรดพระนังคัล (พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ) ในวันอาทิตย์-เดือนหก (ประมาณเดือนพฤษภาคม)

กษัตริย์ทรงแต่งพระองค์เต็มพระยศ และเสด็จพระราชดำเนินโดยม้าพระที่นั่งไปที่ทุ่งละหาน เพื่อทรงทอดพระเนตรการประกอบพระราชพิธีไพศาขจรดพระนังคัล

พระอัครมเหสี-พระราชวงศานุวงศ์-พระสนม (เฉพาะที่ถูกคัดเลือก) ขึ้นรถประเทียบตามเสด็จพระราชดำเนิน ออกญาพลเทพธิบดีแต่งตัวอย่างลูกหลวงตามเสด็จด้วยกรรเชิงบังสูร
พราหมณ์เป่าสังข์, โปรยข้าวตอกนำหน้าจนถึงทุ่งละหาน และนำพระโคอุสภราช (พระนนที-วัวพระราชพาหนะของพระศิวะ (พระอิศวร)) เทียมไถทอง พระมหาราชครูพิธีมอบยามไถและประตัก (ไม้ปลายโลหะแหลมสำรับควบคุมสัตว์) ทอง
ออกญาพลเทพธิบดีไถที่หนึ่ง พระศรีมโหสถ (บิดาของนพมาศ) แต่งตัวเครื่องขาวอย่างพราหมณ์ถือไถหุ้มด้วยรัตกัมพล (ผ้าส่านแดง) และเทียมด้วยโคกระวิน (ห่วงคล้อง)
โหรพราหมณ์ลั่นฆ้องชัย, ประโคมเครื่องดนตรี, ออกเดินไถเวียนซ้ายไปขวา, ชี-พราหมณ์โปรยข้าวตอก-ดอกไม้ และเป่าสังข์นำหน้าไถ
ขุนบริบูรณ์ธัญญา (เจ้าพนักงานนาหลวง) แต่งตัวนุ่งเพลาะคาดรัดประคด (ผ้าคาดเอว), สวมหมวกสาน และถือกระเช้าโปรยธัญพืชตามทางไถจรดพระนังคัล 3 รอบ
พราหมณ์บรรเลงมหรสพโมงครุ่มหกคะเมนไต่ลวด, ลวดบ่วงรำแพน (แบบไก่ป่า) รอบปริมณฑลที่แรกนาขวัญ และปล่อยพระโคทั้งสามออกกินเสี่ยงทายของ 5 อย่าง (น้ำ, ถั่ว, งา, ข้าวเปลือก และข้าวโพด)
โหรพราหมณ์พยากรณ์ตามตำรับไตรเพท (ฤคเวท, ยชุรเวท และสามเวท) พระอัครมเหสีทรงมีพระบัญชาให้พระสนมเชิญเครื่องพระสุพรรณภาชน์มธุปายาส (โต๊ะเครื่องเสวย) ถวายกษัตริย์ ราชมัล (เจ้าพนักงาน) ยกมธุปายาส (ข้าวหุง) เลี้ยงขุนนาง

- **พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญในประวัติศาสตร์**

พราหมณ์กำหนดฤกษ์พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญตามตำราหาฤกษ์ (ศุภดิถี, บุรณฤกษ์, สมภเคราะห์ และห้ามเป็นวันผีเพลีย) ในเดือนหก โดยแบ่งออกเป็น 2 วันคือ

พระราชพิธีพืชมงคล (พิธีพุทธ)

พระยาแรกนาขวัญและนางเทพีทั้งสี่ร่วมประกอบพิธี และราชบัณฑิตอัญเชิญพระเต้าเทวบิฐ (เครื่องประน้ำพระพุทธมนต์)
กษัตริย์เสด็จพระราชดำเนินไปพระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) เพื่อทรงประกอบพระราชพิธีพืชมงคล (พิธีพุทธ) สำหรับธัญพืชที่จะนำไปใช้โปรยหว่านในการพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ และแจกจ่ายไปยังเกษตรกรทั่วประเทศ
กษัตริย์ทรงแต่งตั้ง “เจ้าพระยาจันทกุมาร (พระยาแรกนาขวัญ)” เป็นผู้แทนพระองค์พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ และทรงแต่งตั้ง “นางเทพี” เป็นผู้แทนพระมเหสีนั่งเสลี่ยงเงิน

พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ (พิธีพราหมณ์)

พระยาแรกนาขวัญและนางเทพีทั้งสี่ร่วมขบวน, แห่พระพุทธรูปออกจากวัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) สู่โรงพิธี และจุดเทียนบูชาพระพุทธรูป

กษัตริย์เสด็จพระราชดำเนินไปท้องสนามหลวงเพื่อทรงประกอบพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญโดยทรงให้พระยาแรกนาขวัญทำหน้าที่ไถ-หว่านธัญพืชที่ผ่านการประกอบพระราชพิธีพืชมงคล และทรงให้พราหมณ์เสี่ยงทายพระโคเพื่อพยากรณ์ผลผลิตในปีนั้น

เจ้าพระยาจันทกุมารถือคันไถเทียมด้วยโคอุสุภราช ออกญาพลเทพจูงโคไถ นางเทพีหว่านธัญพืชตามทางไถ 3 รอบ

พราหมณ์ปลดโคอุสุภราชให้กินของเสี่ยงทาย 7 สิ่ง (ข้าวเปลือก, ข้าวโพด, ถั่ว, งา, หญ้า, น้ำ และเหล้า) เพื่อพยากรณ์ ประชาชนเริ่มไถ่หว่านและทำนา (บางปีฝนไม่ตกต้องทำพิธีขอฝน)

พระยาแรกนาขวัญตั้งจิตอธิษฐานจับผ้า 3 ผืนคือ ผ้าลาย 6 คืบ, ผ้าลาย 5 คืบ และผ้าลาย 4 คืบ (ถ้าจับได้ผ้าที่กว้างน้ำจะน้อย ถ้าได้ผ้าที่แคบน้ำจะมาก) และนุ่งผ้าลายที่จับได้ทับผ้านุ่งของตนเอง

ราชบัณฑิตเชิญพระเต้าเทวบิฐประน้ำพระพุทธมนต์ไปด้านหน้า พราหมณ์เชิญพระพลเทพเป่าสังข์ พระยาแรกนาขวัญจับยามไถ

พระมหาราชครูพิธียื่นประตักด้านหุ้มด้วยรัตกัมพลไถโดยรี 3 รอบ และไถแปรโดยกว้าง 3 รอบ นางเทพีทั้งสี่หาบกระเช้าข้าวปลูก (กระเช้าทอง 2 คน และกระเช้าเงิน 2 คน) ไปให้พระยาแรกนาขวัญโปรยหว่าน และไถกลบ 3 รอบ

พระยาแรกนาขวัญปลดพระโคออกกินเลี้ยงของเสี่ยงทาย 7 อย่างคือ ข้าวเปลือก, ข้าวโพด, ถั่ว, งา,เหล้า, น้ำ และหญ้า (ถ้าพระโคกินสิ่งใดจะมีคำพยากรณ์)

ปัจจุบัน : วันพืชมงคลอยู่ในระหว่างเดือน 6 ตามปฏิทินจันทรคติ (ประมาณเดือนพฤษภาคม) ซึ่งจะเริ่มเข้าฤดูฝน (โบราณจารย์จะเป็นผู้วางหลักเกณฑ์ให้ประกอบพิธีในวันที่ดีที่สุดของแต่ละปีอันเป็นอุดมมงคลพระฤกษ์ตามตำราโหราศาสตร์)

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) เสด็จพระราชดำเนินไปประกอบพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญตามกำหนดวันคือ

- วันที่ 1 : พระราชพิธีพืชมงคล (พิธีพุทธ)
- วันที่ 2 : พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ (พิธีพราหมณ์)

เกร็ดประวัติศาสตร์ที่ควรรู้

เนื่องจากในภาพยนตร์ไม่ได้กล่าวถึงเกร็ดประวัติศาสตร์หลายอย่างซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านเกิดความไม่เข้าใจเนื้อหาในภาพยนตร์ ผู้เขียนเห็นว่า เกร็ดประวัติศาสตร์เหล่านี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์สยามและโลกจึงสรุปเกร็ดประวัติศาสตร์ที่สำคัญที่เห็นว่ามีประโยชน์เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจประวัติศาสตร์และภาพยนตร์อย่างชัดเจน

ธรรมยุตนิกาย

ตราธรรมยุตนิกาย

ธรรมยุตนิกาย เป็นนิกายหนึ่งของพุทธศาสนาในประเทศสยามฝ่าย "วิปัสสนาธุระ" เกิดขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) โดยมีพระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) ทรงเป็นผู้ก่อตั้ง

ในปี พ.ศ. 2372 พระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) เสด็จธุดงค์อยู่ใน จ.เพชรบุรี, ทรงสนทนาธรรมกับ ซาย ฉายา พุทฺธวํโส (ภิกษุมอญ), ทรงเลื่อมใสศรัทธาจึงทรงผนวชใหม่กับท่าน

พระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) เสด็จธุดงค์กลับมาที่กรุงเทพ, ทรงริเริ่มการเทศนาแบบปาฐกถาซึ่งเร้าอารมณ์ (พระองค์ทรงไม่ใช้การแสดงธรรมตามธรรมเนียมแบบเก่าตามคัมภีร์ซึ่งไม่มีชีวิตชีวา), ทรงตรัสวิจารณ์ภิกษุสยามว่า ภิกษุสยามหย่อนยานในพระธรรมวินัย, ไม่น่าเลื่อมใสศรัทธาเท่าภิกษุมอญ ส่งผลให้พระองค์และธรรมยุตนิกายได้รับความนิยมจากประชาชนอย่างมาก พระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) ทรงได้รับความนิยมจากประชาชน ส่งผลให้คณะสงฆ์สยามแตกแยกออกเป็น 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายที่สนับ สนุน และฝ่ายที่ไม่สนับสนุน (เนื่องจากคณะสงฆ์สยามเห็นว่า ธรรมยุตนิกายและมหานิกายแตกต่างกันตรงวัตรปฏิบัติเพียงเล็กน้อย (วิธีการครองผ้า, วิธีสวดมนต์ และวิธีลงอุโบสถสังฆกรรม) ไม่สมควรที่จะจัดตั้งเป็นนิกายใหม่)

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงไม่สนับสนุนธรรมยุตนิกาย (เนื่องจากพระองค์ทรงเกรงว่า พระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) จะทรงใช้ธรรมยุตนิกายเป็นเครื่องมือทางการเมืองสร้างศรัทธาจากประชาชนเพื่อแย่งชิงราชสมบัติจากพระองค์), ทรงไม่ยอมรับธรรมยุตนิกายเป็นนิกายหนึ่งในพุทธศาสนา ส่งผลให้พระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) ทรงต้องจำวัดร่วมกับคณะสงฆ์นิกายเดิมที่วัดราชาธิวาส (วัดสมอราย)

ในปี พ.ศ. 2379 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงถูกกดดันจากคณะสงฆ์ให้ทรงยอมรับธรรมยุตนิกายจึงทรงอาราธนาพระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) มาครองวัดบวรนิเวศวิหาร แต่ทรงไม่ยอมรับธรรมยุตนิกายเป็นนิกายหนึ่งในพุทธศาสนา

พระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) และภิกษุในธรรมยุตนิกายเสด็จออกจากวัดราชาธิวาสมาครองวัดบวรนิเวศวิหาร, ทรงปรับปรุงระเบียบแบบแผนในด้านการปฏิรูปทางพระพุทธศาสนาของธรรมยุตนิกายให้ภิกษุปฏิบัติ คือ

- พระองค์ทรงตั้งธรรมเนียมนมัสการพระเช้าค่ำ (ทำวัตรเช้า-ทำวัตรค่ำ) เป็นประจำ, ทรงพระราชนิพนธ์บทสวดเป็นภาษาบาลี-เป็นคาถา-เป็นจุณณียบท, ทรงรักษาศีลอุโบสถ และทรงแสดงพระธรรมเทศนาเวลา 9.00 น. และ 15.00 น. ในวันธรรมสวนะและวันอุโบสถเดือนละ 4 ครั้ง
- พระองค์ทรงปฏิรูปการเทศน์-การอธิบายธรรม, ทรงเริ่มการเทศนาด้วยฝีพระโอษฐ์ชวนให้ผู้ฟังเข้าใจง่ายจนเกิดศรัทธา, ทรงไม่เขียนหนังสือไว้เทศน์, ทรงอธิบายเนื้อหาของหลักธรรมที่ยุ่งยากซับซ้อนให้เข้าใจง่าย (เนื่องจากคณะสงฆ์ธรรมยุตนิกายเพิ่มบทสวดมนต์ภาษาสยาม ส่งผลให้ประชาชนนิยมฟังเป็นอย่างมาก)
- พระองค์ทรงกำหนดให้วันมาฆบูชาเป็นวันสำคัญทางศาสนาเพิ่มขึ้นจากวันวิสาขบูชา, ทรงพระราชนิพนธ์คำบูชา, ทรงวางระเบียบให้เดินเวียนเทียน-สดับพระธรรมเทศนา และทรงชักนำให้บำเพ็ญกุศลตามเทศกาลต่างๆ (ถวายสลากภัตร, ตักบาตรน้ำผึ้ง, ถวายผ้าจำนำพรรษา)
- พระองค์ทรงแก้ไขการรับผ้ากฐินให้ถูกต้องตามพุทธบัญญัติ (ซัก-ตัด-เย็บ-ย้อมให้เสร็จภายใน 1 วัน)
- พระองค์ทรงแก้ไขการขอบรรพชา-การสวดกรรมวาจาในอุปสมบทกรรมให้ถูกต้องยิ่งขึ้น (ระบุนามอุปสัมปทาและนามอุปัชฌายะซึ่งเป็นภาษาบาลีในกรรมวาจา) และทรงให้ถือหลักการออกเสียงให้ถูกฐานกรณ์ของอักขระตามหลักบาลีไวยากรณ์
- พระองค์ทรงวางระเบียบการครองผ้า (การนุ่งห่มจีวรของภิกษุ-สามเณร) ให้ปฏิบัติไปตามหลักเสขิยวัตร (ข้อปฏิบัติว่าด้วยมารยาท) ในพระวินัยเพื่อให้สุภาพเรียบร้อย (เนื่องจากภิกษุเปลี่ยนการครองจีวรจากห่มแหวกเป็นห่มคลุม (ห่มหนีบ) ตามแบบภิกษุมหานิกาย พระองค์จึงทรงให้เปลี่ยนกลับมาห่มแหวกเหมือนเดิม), ทรงวางระเบียบการกราบไหว้ของภิกษุ-สามเณร และทรงจัดระเบียบอาจารมารยาท (การสำรวมระวังกายและวาจา)
- พระองค์ทรงให้ภิกษุธรรมยุตนิกายศึกษาพระปริยัติธรรมให้แตกฉาน, ทรงสั่งสอนให้แยกระหว่างความเชื่อที่มีเหตุผลกับความเชื่อในสิ่งที่ไม่สามารถอธิบายได้, ทรงกำหนดการศึกษาในด้านวิปัสสนาธุระ (การบำเพ็ญวิปัสสนกรรมฐาน), ทรงให้ถือหลักว่าสิ่งใดที่สงสัย-น่ารังเกียจไม่ควรกระทำโดยเด็ดขาด และทรงให้เคารพพระวินัยอย่างเคร่งครัด
- พระองค์ทรงเห็นความสำคัญในการศึกษาหาความรู้สาขาอื่นๆ, ทรงศึกษาภาษาละติน-ภาษาอังกฤษจนทรงสามารถตรัส-เขียน-อ่าน-พูดอย่างคล่องแคล่ว, ทรงอนุญาตให้ภิกษุธรรมยุตนิกายเข้าศึกษาภาษาอังกฤษกับหมอแคสเวล (มิชชันนารีอเมริกัน)

พระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) ทรงให้พระลูกศิษย์ออกไปตั้งสำนักสาขาขึ้นที่วัดอื่น และทรงให้พระลูกศิษย์เอก (พระปุสสฺเทโว (สา ปุสฺสเทโว), พระศรีวิสุทธิวงศ์ (ฟัก โสภิโต), พระปลัดเรือง และพระปลัดทัด) อยู่ช่วยพระองค์ที่วัดบวรนิเวศวิหาร

ในปี พ.ศ. 2394 พระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) (เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง)) เลื่อมใสศรัทธาในพระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) จึงปฏิสังขรณ์วัดบุปผารามให้เป็นวัดธรรมยุตนิกาย ส่งผลให้พระองค์กับพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) สนิทสนมกันอย่างมาก (เนื่องจากเขาต้องการให้พระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) ขึ้นครองราชย์ตอจากรัชกาลที่ 3)

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) สวรรคต พระบรมวงศานุวงศ์และเหล่าขุนนางลงความเห็นให้ทูลเชิญพระ วชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) ทรงขึ้นครองราชย์

พระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) ทรงลาสิกขาบท, ทรงขึ้นครองราชย์เป็น “พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)” เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2394

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้พระปุสสฺเทโว (สา ปุสฺสเทโว) รับช่วงเผยแผ่ธรรมยุตนิกายต่อจากพระองค์

ในปี พ.ศ. 2445 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงตรา “พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ร.ศ.121” และทรงยกสถานะธรรมยุตนิกายให้เป็นนิกายที่ถูกต้องตามกฎหมาย

การพิจารณาคดีในสมัยรัชกาลที่ 1 - 4

ในสมัยรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 1 - 4) ประเทศสยามใช้วิธีการไต่สวนและลงโทษผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดอาญาแผ่นดินเหมือนในสมัยอยุธยา

● การพันธนาการ

เครื่องพันธนาการ เป็นเครื่องมือสำหรับจองจำผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดอาญาแผ่นดินเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อทรมาน โดยแบ่งออกเป็น 11 ชนิดคือ

- **ตรวน :** มีลักษณะเป็นเหล็กวงแหวน-ท่อน และใช้สวมข้อมือหรือข้อเท้าของผู้ถูกกล่าวหา (ไม่สามารถถอดออกได้) โดยแบ่งออกเป็น 2 แบบคือ
  - ♦ **ตรวนขาถ่าง :** มีลักษณะเป็นเหล็กท่อนวางระหว่างแข้ง และปลายมีวงแหวนสำหรับใส่ข้อเท้าทั้งสองข้างเพื่อทำให้ขากางเดินไม่สะดวก
  - ♦ **ตรวนขานกยาง :** มีลักษณะเป็นเหล็ก 2 ท่อนร้อยด้วยวงแหวนเพื่อเชื่อมให้เหล็ก 2 ท่อนติดกัน และปลายมีวงแหวนสำหรับใส่ข้อเท้านักโทษทำให้ขาถ่าง (คล้ายนกยาง)

ขื่อ

- **ขื่อ :** มีลักษณะเป็นไม้เนื้อแข็ง 4 อัน (คล้ายเสาสี่เหลี่ยม), มีความยาวพอประมาณ, ตัวไม้เจาะเป็นช่องทะลุตลอดขนาดพอใส่มือ-เท้า, มีลิ่มตอกบังคับไม่ให้ดึงมือ-เท้าออกมา และใช้สวมข้อมือหรือข้อเท้าของผู้ถูกกล่าวหา
- **คา :** มีลักษณะเป็นไม้แก่น 2 ท่อน, มีลิ่มตอกบังคับหัว-ท้าย และใช้สวมคอของผู้ถูกกล่าวหา แบ่งออกเป็น 2 แบบคือ
  - ♦ **คาไม้แก่น :** มีลักษณะเป็นไม้แก่น 2 ท่อนประกบกัน และมีความยาวประมาณ 125 เซนติเมตร (ผู้ถูกกล่าวหาไม่สามารถเอียงคอได้)
  - ♦ **คาไม้ไผ่ :** มีลักษณะเป็นไม้ไผ่ 2 ท่อน, เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2 นิ้ว, ตรงกลางลำไม้ไผ่มีไม้เนื้อแข็งยึดเป็นสลัก 2 อัน, ปลายไม้ไผ่หัว-ท้ายยึดด้วยไม้สลักติดกัน และมีความยาวประมาณ 3 เมตร
- **สมอบก :** มีลักษณะเป็นไม้เนื้อแข็งตรึงด้วยโซ่ (คล้ายสมอเรือ), ปลายโซ่มีวงแหวนวงเดียวไว้สวมข้อเท้าของผู้ถูกกล่าวหา, มีน้ำหนักมาก และใช้ร้อยเข้ากับตรวนของผู้ถูกกล่าวหาเพื่อให้เคลื่อนไหวลำบาก
- **เหล็กร้อย :** มีลักษณะเป็นเหล็กเส้นยาวขวางตลอดแนวห้องนอนติดกับไม้กระดานพื้นห้อง, ปลายของเหล็กร้อยสลักกุญแจ และใช้ร้อยเข้ากับตรวนของผู้ถูกกล่าวหาเพื่อป้องกันการหลบหนี (ผู้ถูกกล่าวหาสวมเฉพาะเวลานอนตอนกลางคืน)
- **เหล็กครอบเอว (โซ่บั้นเอว) :** มีลักษณะเป็นเหล็กวงกลม, เส้นผ่าศูนย์กลางพอสวมเอวผู้ถูกกล่าวหา, ใช้ปากเหล็กครอบเอวทั้งสองข้าง และมีรูเพื่อสลักย้ำให้ติดกันแน่น (บางครั้งอาจมีโซ่ล่ามจากเหล็กครอบเอวไปติดกับโซ่พวงคอและตรวนข้อเท้าของผู้ถูกกล่าวหา)
- **เหล็กครอบข้อเท้า :** มีลักษณะเป็นเหล็กวงแหวน, มีเหล็กยาวร้อยให้อยู่กับที่เพื่อป้องกันการหลบหนี และใช้สวมข้อเท้าของผู้ถูกกล่าวหาเวลานอน (ผู้ถูกกล่าวหาจะไม่สามารถพลิกตัว, ตะแคง และนอนคว่ำ)
- **กุญแจมือ (ตรวนแบบฝรั่ง) :** มีลักษณะเป็นเหล็กวงแหวน (คล้ายตรวน) มีกุญแจไข, ใช้สวมข้อมือของผู้ถูกกล่าวหา (สามารถถอดออกได้)
- **ตะโหงก :** มีลักษณะเป็นไม้ (คล้ายขื่อแต่ยาวกว่าประมาณ 3 เท่า) เพื่อป้องกันการหลบหนีระหว่างทาง (ผู้ถูกกล่าวหาสามารถเดินและใช้มือทำงาน)
- **กลัง (คลัง) :** มีลักษณะเป็นไม้กระบอก (ไม้ไผ่), มีโซ่หรือเชือกร้อยเข้ากลางกระบอก, ปลายโซ่โผล่ออกจากกระบอกทั้งสองข้าง และใช้สวมคอผู้ถูกกล่าวหา

- **โซ่พวงคอ :** มีลักษณะเป็นเหล็กห่วง-วงแหวน, มีโซ่ล่ามที่ข้อเท้า, ปลายโซ่มีวงแหวนสำหรับสวมกับตรวน, ใช้สวมคอผู้ถูกกล่าวหา 2 คนเข้าด้วยกัน, มีโซ่ยาวประมาณ 2 เมตร และปลายโซ่ทั้งสองข้างคล้องติดกับห่วงคอ

เบ็ดเหล็ก

● การไต่สวน (จารีตนครบาล)

เครื่องกรมกรณ์ เป็นเครื่องมือสำหรับทรมานผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดอาญาแผ่นดินให้เจ็บปวดเพื่อให้รับสารภาพ (จารีตนครบาล) โดยแบ่งออกเป็น 8 ชนิดคือ

- **ไม้บีบเล็บ :** มีลักษณะเป็นไม้เนื้อแข็ง 2 อัน, ปลาย 2 ข้างเป็นปุ่มและเรียวลง, ตอนกลางโป่ง, ปลายข้างหนึ่งยึดด้วยเชือก, ใช้บีบเล็บของผู้ถูกกล่าวหาด้วยการนำเชือกรัดขันปลายข้างหนึ่งให้แน่น และใช้ค้อนไม้เนื้อแข็งทุบลงไปตรงกลางที่วางเล็บ
- **ไม้บีบขมับ :** มีลักษณะเป็นไม้เนื้อแข็ง 2 อัน, ปลายข้างหนึ่งยึดด้วยเชือก, ปลายอีกข้างหนึ่งมีเชือกขัน, ตรงกลางมีปุ่ม 2 ปุ่ม และใช้บีบขมับของผู้ถูกกล่าวหาด้วยการนำเชือกรัดขันปลายข้างหนึ่งให้แน่น
- **ฆ้อนตอกเล็บ :** มีลักษณะเป็นค้อนไม้เนื้อแข็ง (ไม้แก่น), ปลายไม้แก่นแหลม และใช้ตอกไม้แก่นเข้าไปในเล็บของผู้ถูกกล่าวหา
- **หีบทรมาน :** มีลักษณะคล้ายหีบศพ (ขนาดพอดีกับตัวคน และไม่สามารถพลิก-ตะแคงตัวได้), ทำด้วยไม้เนื้อแข็ง, ที่ฝาปิดมีรูเจาะไว้ 2 รู, เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ½ นิ้ว, ใช้ใส่ผู้ถูกกล่าวหาในหีบทรมาน-ปิดฝา และวางนอน-ยืนกลางแดดจนผู้ถูกกล่าวหาร้อนอึดอัดแทบขาดใจ
- **ไม้ขาหย่าง :** มีลักษณะเป็นไม้กลม 3 ท่อน, ยาวท่อนละประมาณ 1.60 เมตร, ปลายมีเหล็กแหลมหุ้มเพื่อเสียบลงพื้นดินให้แน่น, ปลายของไม้ทั้งสามท่อนใช้เชือกมัดรวม, ใช้มัดผู้ถูกกล่าวหาบนไม้ขาหย่าง-แขวนห้อยไม่ให้เท้าหยั่งถึงพื้น และนำขึ้นรถแห่ประจาน
- **เบ็ดเหล็ก :** มีลักษณะเป็นตะขอเหล็กขนาด 4 หุน, ปลายแหลม (คล้ายเบ็ดตกปลา), มีรอกแขวนห้อยอยู่บนไม้ 3 ขา, ใช้เสียบทะลุคางของผู้ถูกกล่าวหาถึงใต้ลิ้น และชักรอกดึงคางของผู้ถูกกล่าวหาจนปลายเท้าลอยพ้นจากพื้นดินโดยไม่ให้คางหลุดจากเบ็ดเหล็ก
- **หวาย :** ทำจากหวาย 1 - 3 เส้นมัดรวมกัน และใช้หวดเฆี่ยนบนหลังของผู้ถูกกล่าวหาโดยนับเป็นยก (ยกละ 30 ที) แบ่งออกเป็น 3 แบบคือ
  - ♦ **หวายแช่น้ำแสบ (น้ำเกลือ) :** ทำจากหวาย 1 เส้น, เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร, ยาวประมาณ 1.10 เมตร และด้านมือจับมัดด้วยเปลือกหวายเส้น (ก่อนเฆี่ยนต้องแช่น้ำเกลือ)

- ♦ **หวายกระชากหนังกำพร้า :** ทำจากหวาย 3 เส้นมัดรวมกัน, เส้นผ่าศูนย์กลางเส้นละประมาณ 1 เซนติเมตร, ยาวประมาณ 1.25 เมตร และครึ่งปลายของหวายหุ้มด้วยเปลือกหวายขัด
- ♦ **หวายสามแนว :** ทำจากหวาย 3 เส้นมัดรวมกัน, เส้นผ่าศูนย์กลางเส้นละประมาณ 1 เซนติเมตร, ยาวประมาณ 1.25 เมตร และครึ่งหนึ่งของส่วนปลายปล่อยเปลือย

- **ตะกร้อช้างเตะ :** มีลักษณะทรงกลมทำด้วยหวายเส้นสานกันห่างๆเป็นแผง (แผงละ 13 เส้น), เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 80 เซนติเมตร, มีช่องขัดเสียบเหล็กแหลมลงไปช่องละ 6 - 9 ตัว, ใช้ใส่ผู้ถูกกล่าวหาในตะกร้อ และให้ช้างเตะให้กลิ้งไปกับพื้นดิน (เหล็กแหลมจะทิ่มแทงร่างของผู้ถูกกล่าวหา)

● การลงอาญา

การลงอาญาสำหรับผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดอาญาแผ่นดินที่ไม่ร้ายแรง โดยแบ่งออกเป็น 5 รูปแบบคือ

- **การลงโทษร่างกายให้เจ็บปวดทรมาน :** การเฆี่ยนด้วยหวาย, การทวนด้วยลวดหนัง, การจองจำ-พันธนาการด้วยเครื่องกรมกรณ์, การตัดมือ-เท้า, การตอกเล็บ, การควักนัยน์ตา, การแหวะปาก และการตัดลิ้นของผู้ถูกกล่าวหา
- **การประจาน :** การสักหน้า-ตัว, การแหวะหน้าผาก-แก้มของผู้ถูกกล่าวหา, การจองจำด้วยเครื่องพันธนาการเพื่อนำขึ้นรถแห่ประจาน
- **การปรับเงิน :** การปรับเงินของผู้ถูกกล่าวหาตามลักษณะของความผิด-ฐานันดรศักดิ์
- **การริบทรัพย์ (ริบราชบาตร) :** การริบทรัพย์สิน, เงิน-ทอง, ทาส และลูก-เมียของผู้ถูกกล่าวหา (ใช้ร่วมกับการประหารชีวิต)
- **การจำคุก :** การจำคุกผู้ถูกกล่าวหาโดยไม่มีกำหนดเวลา (เว้นแต่กษัตริย์จะทรงพระราชทานอภัยโทษ, มีพระบรมราชโองการเป็นอย่างอื่น)

● การประหารชีวิต

การประหารชีวิตสำหรับผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดอาญาแผ่นดินที่ร้ายแรง แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบคือ

การประหารชีวิตสำหรับโทษร้ายแรงทั่วไป

- ♦ **สำหรับกษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ :** ใช้ถุงกำมะหยี่คลุมศีรษะผู้ถูกกล่าวหา และใช้ท่อนไม้จันทร์ทุบศีรษะของผู้ถูกกล่าวหา
- ♦ **สำหรับขุนนางและประชาชน :** ใช้ดาบตัดศีรษะของผู้ถูกกล่าวหา

การประหารชีวิตสำหรับโทษกบฏ

นักประวัติศาสตร์หลายคนเห็นว่า การประหารชีวิตสำหรับโทษกบฏน่าจะใช้วิธีเหมือนในสมัยอยุธยา

- เปิดกะโหลกของผู้ถูกกล่าวหาออก และเอาคีมคีบก้อนเหล็กร้อนจนแดงใส่ลงไปในมันสมองจนมันสมองพุ่งฟู่ขึ้นเหมือนหม้อเคี่ยวน้ำ
- เฉือนปากของผู้ถูกกล่าวหาจนถึงใบหูทั้งสองข้าง, เฉือนเนื้อของผู้ถูกกล่าวหาตั้งแต่คอจนถึงท้ายทอยม้วนเข้าหากัน (รวมกับผม), เอาท่อนไม้สอดเข้าข้างละคน, โยกคลอนจนหนังศีรษะ-ผมหลุดออก และเอากรวด-ทรายหยาบขัดกะโหลกจนขาว
- เอาขอเกี่ยวปากของผู้ถูกกล่าวหาให้อ้า, เอาไฟใส่ในปาก, เอาสิ่วผ่าปากของผู้ถูกกล่าวหาจนถึงใบหูทั้งสองข้าง และเอาขอเกี่ยวปากให้อ้าจนเลือดไหลออกเต็มปาก
- เอาผ้าชุบน้ำมันพันให้ทั่วร่าง-พันนิ้วมือ 10 นิ้วของผู้ถูกกล่าวหาและจุดไฟ
- เฉือนเนื้อของผู้ถูกกล่าวหาให้เป็นริ้ว (ริ้วหนังหลุดห้อยลงมาถึงพื้น แต่ไม่ขาดออกจากตัว) ตั้งแต่ใต้คอลงไปถึงข้อเท้า, เอาเชือกผูกจองจำ และให้ผู้ถูกกล่าวหาเดินเหยียบริ้วหนังของตนเอง
- เฉือนเนื้อของผู้ถูกกล่าวหาให้เป็นริ้วตั้งแต่ใต้คอลงมาถึงเอว และเฉือนเนื้อของผู้ถูกกล่าวหาให้เป็นริ้วตั้งแต่เอวลงมาถึงข้อเท้า
- เอาห่วงเหล็กสวมข้อศอก-ข้อเข่าของผู้ถูกกล่าวหาทั้งสองข้าง, เอาหลักสอดในห่วงเหล็กขึงไว้กับพื้น (คล้ายขึงพรืด) และเอาไฟเผารอบร่างของผู้ถูกกล่าวหา
- เอาเบ็ดใหญ่เกี่ยวทั่วร่างของผู้ถูกกล่าวหา และเปิดเนื้อ-หนัง-เอ็นให้หลุดขาดออกมา
- เอามีดเฉือนเนื้อ-หนังของผู้ถูกกล่าวหาออกมาครั้งละ 1 ตำลึง (ประมาณ 37.429 กรัม) จนกว่าจะหมด, เอามีดสับทั่วร่างหนัง และเอาแปรงชุบน้ำกรดขูดเนื้อ-หนังจนลอกออกเหลือแต่กระดูก
- นำร่างของผู้ถูกกล่าวหานอนตะแคง, เอาเหล็กตอกช่องหูทะลุถึงพื้น และจับขาทั้งสองข้างหมุนเวียนไป-มา
- เอาลูกหินบดกระดูกของผู้ถูกกล่าวหาให้แหลก (อย่าให้หนังขาด), รวบผมยกขึ้นห้อยจนเนื้อกองเป็นลอม และพับห่อเนื้อ-หนัง-กระดูก (ป่นละเอียด) วางไว้เช็ดเท้า
- เคี่ยวน้ำมันให้เดือด และราดศีรษะของผู้ถูกกล่าวหาลงมาถึงพื้น
- ขังสุนัขร้ายให้อดอาหารหลายวัน และปล่อยออกมากัดกินเนื้อ-หนังของผู้ถูกกล่าวหาจนเหลือแต่กระดูก
- เอาขวานผ่าอกของผู้ถูกกล่าวหา และแหกออก
- ขุดหลุมฝังร่างของผู้ถูกกล่าวหาระดับเอว, เอาฟางคลุมร่าง, จุดไฟเผาจนหนังไหม้ และใช้เหล็กไถจนหนังหลุดออกเป็นริ้ว
- แทงร่างของผู้ถูกกล่าวหาด้วยหอกทีละน้อย

- เชือดเนื้อของผู้ถูกกล่าวหาออกมาทอดน้ำมัน และให้ผู้ถูกกล่าวหากินเนื้อของตัวเอง
- เอาตะบองสั้น-ยาว หรือหวายที่มีหนามตีร่างของผู้ถูกกล่าวหา

กฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ

กฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ เป็นกฎหมายอาญาสำหรับลงโทษสำหรับผู้ที่กระทำการหมิ่นประมาท, ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายต่อกษัตริย์, พระบรมวงศานุวงศ์ หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ในปี พ.ศ. 2395 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงออก "ประกาศห้ามมิให้กราบบังคมทูลทัก อ้วน ผอม ดำ ขาว" (ในยุคนั้นประชาชนมักติว่า พระองค์ทรงชรา)

ในปี พ.ศ. 2442 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงตรา "พระราชกำหนดลักษณะหมิ่นประมาท ร.ศ.118" กำหนดลักษณะการกระทำที่เป็นการหมิ่นประมาทด้วยการพูดหรือเขียนถ้อยคำเท็จออกโฆษณาต่อพระผู้เป็นเจ้า, พระอัครมเหสี, พระบรมโอรสาธิราช และพระเจ้าแผ่นดินต่างประเทศ โดยมาตรา 4 บัญญัติว่า

"ผู้ใดหมิ่นประมาทพระผู้เป็นเจ้าซึ่งดำรงสยามรัฐมณฑล ฤาสมเด็จพระอรรคมเหษี ฤาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชก็ดี ฤาสมเด็จพระมหากระษัตราธิราชเจ้า ผู้ครองเมืองต่างประเทศ ฤามหาประธานาธิบดีผู้ครองเมืองต่างประเทศ ซึ่งมีทางพระราชสัมพันธมิตร ไมตรีอันสนิทด้วยกรุงสยามก็ดี โดยกล่าวเจรจาด้วยปาก ฤาเขียนด้วยลายลักษณอักษร ฤากระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในที่เปิดเผย ท่ามกลางประชุมชนทั้งหลาย ด้วยกายวาจาอันมิบังควร ซึ่งเปนที่แลเห็นได้ชัดว่าเปนการหมิ่นประมาทแท้ ท่านว่าผู้นั้นกระทำผิด"

"เมื่อพิจารณาเปนสัตย์ว่า ผู้นั้นกระทำผิดต่อข้อห้ามดังเช่นกล่าวมานี้แล้ว ก็ให้จำคุกไว้ไม่เกินกว่า 3 ปี ฤาให้ปรับเปนเงินไม่เกินกว่า 1,500 บาท ฤาทั้งจำคุกและปรับด้วย"

"แต่ถ้าในเมืองต่างประเทศของสมเด็จพระมหากระษัตราธิราชเจ้า ฤามหาประธานาธิบดีซึ่งถูกหมิ่นประมาทนั้น ไม่มีกฎหมายห้ามและลงโทษคนในบังคับของเมืองต่างประเทศนั้น ไม่มีกฎหมายห้ามและลงโทษคนในบังคับของเมืองต่างประเทศนั้น ในการหมิ่นประมาทพระผู้เปนเจ้า ซึ่งดำรงค์สยามรัฐมณฑล โดยกล่าวเจรจาด้วยปาก ฤาเขียนด้วยลายลักษณอักษร ฤากระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ในที่เปิดเผยท่ามกลางประชุมชนทั้งหลายด้วยกายวาจาอันมิบังควร ซึ่งเปนที่แลเห็นได้ชัดว่าเปนการหมิ่นประมาทแล้วก็ห้ามมิให้ฟ้อง และมิให้ลงโทษแก่ผู้หมิ่นประมาท สมเด็จพระมหากระษัตราธิราชเจ้า ฤามหาประธานาธิบดีผู้ครองเมืองต่างประเทศตามมาตรานี้เหมือนกัน"

ในปี พ.ศ. 2451 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงตรา "กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127" และทรงยกเลิกพระราชกำหนดลักษณะหมิ่นประมาท ร.ศ.118 โดยมาตรา 98 และ 100 บัญญัติว่า

มาตรา 98 : *"ผู้ใดทนงองอาจ แสดงความอาฆาฏมาดร้าย หรือหมิ่นประมาทต่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ดี สมเด็จพระมเหษีก็ดี มกุฎราชกุมารก็ดี ต่อผู้สำเร็จราชการแผ่นดินในเวลารักษาราชการต่างพระองค์สมเด็จ*

พระเจ้าอยู่หัวก็ดี ท่านว่าโทษของมันถึงจำคุกไม่เกินกว่า 7 ปี แลให้ปรับไม่เกินกว่า 5,000 บาทด้วยอีกโสดหนึ่ง"

มาตรา 100 : *"ผู้ใดทะนงองอาจ แสดงความอาฆาตมาดร้าย หรือหมิ่นประมาทต่อพระราชโอรส พระราชธิดา ในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่ว่ารัชชกาลหนึ่งรัชชกาลใด ท่านว่าโทษของมันถึงจำคุกไม่เกินกว่า 3 ปี และให้ปรับไม่เกินกว่า 2,000 บาทด้วยอีกโสดหนึ่ง"*

ในปี พ.ศ. 2477 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงแก้ไขยกเลิกมาตรา 100 ในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127

ในปี พ.ศ. 2499 จอมพล ป. พิบูลสงคราม (นายกรัฐมนตรี) ตรา "ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499" เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2499 โดยมาตรา 112 บัญญัติว่า

"ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี"

ในปี พ.ศ. 2519 พล.ร.อ. สงัด ชลออยู่ (นายกรัฐมนตรี) ออกประกาศ "คำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 41" เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2519 [*6 ตุลามหาวิปโยค*] โดยข้อ 1 ระบุให้แก้ไขประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 112 เป็น

"ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 ปีถึง 15 ปี"

กฎหมายตราสามดวง

ตราพระราชสีห์ประจำตำแหน่ง สมุหนายก

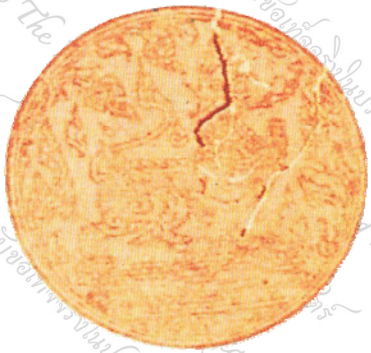

ตราพระคชสีห์ประจำตำแหน่ง สมุหพระกลาโหม

ตราบัวแก้วประจำตำแหน่ง กรมท่าโกษาธิบดี

กฎหมายตราสามดวง เป็นประมวลกฎหมายที่เกิดจากการรวบรวมกฎหมายเก่าตั้งแต่สมัยอยุธยา (เนื่องจากกรุงศรีอยุธยาถูกทำลายย่อยยับ เมื่อปี พ.ศ. 2310 จนเหลือกฎหมายเก่าเพียง 1 ใน 10 จึงมีกฎหมายหลายส่วนที่คัดลอกมาอย่างไม่ถูกต้อง)

ในปี พ.ศ. 2451 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงประกาศยกเลิกกฎหมายตราสามดวง และทรงประกาศใช้ "กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127"

ในปี พ.ศ. 2468 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ทรงประกาศใช้ "ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2468" และทรงประกาศยกเลิกกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2468 (เนื่องจากมีการประกาศใช้กฎหมายลักษณะอาญาแทนในเวลาต่อมา)

• สมัยอยุธยา

ในสมัยอยุธยามีการตรากฎหมายสารบัญญัติกำหนดสิทธิ-หน้าที่ของประชาชน, วิธีบัญญัติเกี่ยวกับการพิจารณาตัดสินอรรถคดี และกฎหมายปกครองแผ่นดิน (รวมทั้งสิ้น 1,603 บท) โดยแบ่งออกเป็นรัชสมัยคือ

- **สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ :** มีการตรากฎหมายศักดินาข้าราชการฝ่ายพลเรือน-ทหาร-ข้าราชการหัวเมือง, กฎหมายลักษณะอาญาหลวง (เพิ่มเติม), กฎหมายลักษณะกบฏศึก และกฎมณเฑียรบาล
- **สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง :** มีการตรากฎหมายลักษณะอุทธรณ์, กฎหมายพระธรรมนูญ, กฎหมายลักษณะทาษ (ทาส), พระราชกำหนดว่าด้วยค่าธรรมเนียมศาล, กฎหมายลักษณะเบ็ดเสร็จว่าด้วยเช่ายืมทรัพย์, กฎหมายลักษณะอาญาหลวง (เพิ่มเติม), กฎหมายลักษณะมฤดก (มรดก) และกฎหมายลักษณะกู้หนี้
- **สมเด็จพระนารายณ์ :** มีการตรากฎหมายลักษณะรับฟ้อง (เพิ่มเติม), กฎ 36 ข้อว่าด้วยคดีความฟ้องร้อง, พระราชกำหนดว่าด้วยการฟ้องคดี และพระราชกำหนดห้ามมิให้ซ่องเสพเมถุนธรรมกับชาวต่างประเทศ
- **สมเด็จพระเพทราชา :** มีการตรากฎหมายลักษณะมูลคดีวิวาท, กฎ 36 ข้อว่าด้วยจารีตนครบาล, กฎหมายลักษณะตระลาการ (ตุลาการ) (เพิ่มเติม) และพระราชกฤษฎีกาให้จัดคนสังกัดใน จ.พัทลุง
- **สมเด็จพระเจ้าท้ายสระ :** มีการตรากฎ 36 ข้อเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความในศาล และพระราชกำหนดต่างๆ
- **สมเด็จพระเจ้าบรมโกศ :** มีการตรากฎหมายลักษณะมูลคดีวิวาท, กฎหมายลักษณะโทษ (เพิ่มเติม) และพระราชกำหนดต่างๆ

• สมัยรัตนโกสินทร์

ในปี พ.ศ. 2347 อำแดง ป้อม ฟ้องหย่านาย บุญศรี (ช่างเหล็กหลวง) นาย บุญศรี ต่อสู้คดีโดยอ้างว่า อำแดง ป้อม ลักลอบเป็นชู้กับนาย ราชาอรรถ

ศาลหลวงพิพากษาให้นาย บุญศรี-อำแดง ป้อม หย่าขาดจากกัน และนาย บุญศรี ต้องแบ่งสินรสครึ่งหนึ่งให้อำแดง ป้อม สร้างความไม่พอใจให้กับนาย บุญศรี อย่างมากจึงถวายฎีกาต่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1)

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงเห็นว่า คำพิพากษาของศาลไม่ยุติธรรมจึงทรงมีพระราชบัญชาให้ชำระกฎหมาย

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงให้ชำระกฎหมายเก่า และทรงให้รวบรวมเป็นประมวลกฎหมาย (กฎหมายตราสามดวง)

ในปี พ.ศ. 2348 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงให้ประทับตรา 3 ดวง (ตราพระราชสีห์ (สมุหนายก), ตราพระคชสีห์ (สมุหพระกลาโหม) และตราบัวแก้ว (โกษาธิบดี)) ทุกเล่ม และทรงให้เก็บที่ห้องเครื่อง 1 ชุด, หอหลวง 1 ชุด และศาลหลวง 1 ชุด โดยแบ่งออกเป็น 2 ฉบับคือ

- **ฉบับหลวง :** เป็นกฎหมายต้นฉบับ (มีตรา 3 ดวงประทับ และมีอาลักษณ์สอบทาน 3 ราย) เขียนเสร็จเมื่อปี พ.ศ. 2348 มี 3 ชุด (ชุดละ 41 เล่ม) รวมทั้งสิ้น 123 เล่ม (ปัจจุบันเหลืออยู่ 79 เล่ม (กระทรวงยุติธรรม 38 เล่ม และหอสมุดแห่งชาติ 41 เล่ม))
- **ฉบับรองทรง :** เป็นกฎหมายชุดเดียวกับฉบับหลวง (ไม่มีตรา 3 ดวงประทับ และมีอาลักษณ์สอบทาน 2 ราย) เขียนเสร็จเมื่อปี พ.ศ. 2350 มี 3 ชุด (ชุดละ 41 เล่ม) รวมทั้งสิ้น 123 เล่ม (ปัจจุบันเหลืออยู่ 18 เล่ม (หอสมุดแห่งชาติ 17 เล่ม และพิพิธภัณฑ์อัยการไทย (สำนักงานอัยการสูงสุด) 1 เล่ม))

มาร์กาเร็ต แลนดอน

มาร์กาเร็ต แลนดอน มีชื่อจริงว่า "มาร์กาเร็ต เดอโรที มอร์เทนสัน" เกิดที่เมืองโซเมอร์ (วิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา) เป็นบุตรสาวครอบครัวที่เคร่งครัดในศาสนาคริสต์

มาร์กาเร็ต แลนดอน
(7 กันยายน 2446 - 4 ธันวาคม 2536)

ในปี พ.ศ. 2464 เธอจบการศึกษาจาก Evanston Township High School (สหรัฐอเมริกา)

ในปี พ.ศ. 2470 เธอจบการศึกษาจาก Wheaton College (สหรัฐอเมริกา)

เธอเดินทางสู่ประเทศสยามเพื่อเผยแผ่ศาสนาคริสต์ นิกายโปรเตสแตนต์ ที่ จ.ตรัง

ในปี พ.ศ. 2480 เธอเดินทางออกจากประเทศสยามกลับสหรัฐอเมริกา และเริ่มวิจัยงานเขียนของ แอนนา เลียวโนเวนส์

ในปี พ.ศ. 2485 เธอและครอบครัวของเธอเดินทางไปวอชิงตัน ดี ซี (สหรัฐอเมริกา)

เคนเนธ แลนดอน (สามีของเธอ) เป็นสมาชิกของ United States Department of State ส่งผลให้เธอมีโอกาสพูดคุยกับผู้เชี่ยวชาญด้านเอเชียอาคเนย์

ในปี พ.ศ. 2487 เธอดัดแปลง-เพิ่มเติมเนื้อหาจากหนังสือ “The Romance of The Harem” และ “The English Governess at The Siamese Court” และตั้งชื่อหนังสือของเธอว่า “Anna and The King of Siam”
หนังสือของเธอกลายเป็นหนังสือขายดีทั้งในยุโรปและสหรัฐอเมริกา, มีการตีพิมพ์มากกว่า 20 ภาษา แต่หนังสือของเธอถูกโจมตีอย่างหนักว่ามีเนื้อหาบิดเบือนประวัติศาสตร์
ในปี พ.ศ. 2536 เธอเสียชีวิตอย่างสงบด้วยโรคชรา เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2536 ขณะมีอายุ 90 ปี 2 เดือน

บทบาทของแหม่มแอนนาในราชสำนักสยาม

ในประวัติศาสตร์สยามระบุว่า แหม่มแอนนามีบทบาทเป็น “พระอาจารย์” ของเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) แต่ความจริงแหม่มแอนนามีบทบาทมาก กว่านั้น

● ด้านการศึกษา

- แหม่มแอนนาสอนเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) วิชาภาษาอังกฤษ, วิทยาศาสตร์เบื้องต้น, วรรณคดีอังกฤษ และขนบธรรมเนียมอังกฤษ ส่งผลให้เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) ทรงทันสมัย, ทรงรอบรู้ความเป็นไปของชาติตะวันตก และทรงมีพระราชประสงค์ที่จะปฏิรูปประเทศสยามให้มีความทันสมัยเทียบเท่าชาติตะวันตก
- แหม่มแอนนาสอนหนังสือเรื่อง “Uncle Tom’s Cabin (กระท่อมน้อยของลุงทอม)” ซึ่งเป็นหนังสือที่กล่าวถึงชีวิตของทาสผิวดำที่ต้องเผชิญกับชะตากรรมต่างๆมากมายซึ่งสะท้อนให้เห็นชีวิตที่ไม่เท่าเทียมกัน และความรันทดของพวกทาส ส่งผลให้เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) ทรงมีแรงบันดาลพระทัยในการเลิกทาสในเวลาต่อมา (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง “การเลิกทาสและระบบไพร่ในสมัยรัชกาลที่ 5” ได้ใน “จดหมายเหตุที่ควรรู้”*)

● ด้านการเมือง

- แหม่มแอนนารับตำแหน่ง “ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาต่างประเทศ” ประจำราชสำนักสยาม เธอใช้ตำแหน่งที่ของเธอตีสนิทกับบุคคลที่มีอำนาจ และวิ่งเต้นให้กับคนที่เธอต้องการช่วยเหลือผ่านทางพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)-บุคคลที่มีอำนาจ บทบาทของเธอจึงเปรียบเสมือน “นักเจรจาประจำราชสำนัก (Lobbyist)”

- แหม่มแอนนามักเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับบุคคลที่มีอำนาจและอิทธิพลต่อประเทศสยาม (โทมัส ยอร์ช น็อกซ์ (กงสุลอังกฤษประจำประเทศสยาม), กาเบรียล โอบาเรต์ (กงสุลฝรั่งเศสประจำประเทศสยาม), เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง), แดน บีช บรัดเลย์ (หมอบรัดเลย์) และเซอร์ จอห์น เบาว์ริง (ราชทูตอังกฤษ)) สร้างความขุ่นเคืองใจให้กับพวกเขาหลายครั้ง
- แหม่มแอนนาขัดแย้งกับรัชกาลที่ 4 และบุคคลที่มีอำนาจ (การขอขึ้นเงินเดือน และการขโมยหนังสือสำคัญจากห้องสมุด) ส่งผลให้เธอต้องเดินทางออกจากประเทศสยาม เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2410

ตำนานกษัตริย์อาเธอร์กับอัศวินโต๊ะกลม

กษัตริย์อาเธอร์กับอัศวินโต๊ะกลม

ตำนานกษัตริย์อาเธอร์กับอัศวินโต๊ะกลม : เป็นตำนานเกี่ยวกับกษัตริย์อังกฤษโบราณที่ดัดแปลงมาจากประวัติศาสตร์ยุโรป

ในประวัติศาสตร์อังกฤษไม่มีประวัติของบุคคลนี้แต่อย่างใด นักประวัติศาสตร์หลายคนเห็นว่า บุคคลนี้น่าจะมีพื้นฐานมาจาก อาร์ตูริอุส

- **อาเธอร์ในตำนาน**

เวอร์ติเกิร์ม (กษัตริย์ไบรตัน) ทรงเคลื่อนทัพโจมตีบริทเทน และทรงขับไล่เจ้าชายอูเธอร์ เพนดรากอน และเจ้าชายแอมโบรเชียส เพนดรากอน (รัชทายาท)

เจ้าชายอูเธอร์ เพนดรากอน, เจ้าชายแอมโบรเชียส เพนดรากอน และพ่อมดเมอร์ลินถูกขับไล่ไปเมืองบริททานี เจ้าชายแอมโบรเชียสสิ้นพระชนม์ในเวลาต่อมา

หลายปีต่อมา กอร์เลียส (ดยุกแห่งคอร์นวอลล์-กษัตริย์ไบรตัน) ทรงเคลื่อนทัพต่อสู้กับกองทัพแซกซัน และทรงถูกสังหารในสมรภูมิ

อูเธอร์ เพนดรากอน ทรงพบกับพระนางอีเจอร์น่า (พระมเหสีของกอร์เลียส) และทรงพอพระทัยจึงทรงร้องขอให้พ่อมดเมอร์ลินช่วยเหลือ

พ่อมดเมอร์ลินใช้เวทมนต์จำแลง อูเธอร์ เพนดรากอน ให้เหมือนกอร์เลียส, ทรงมีสัมพันธ์สวาทกับพระนางอีเจอร์น่า และทรงปกครองอาณาจักรไบรตัน

อูเธอร์ เพนดรากอน กับพระนางอีเจอร์น่า ทรงให้กำเนิดพระราชโอรส (อาเธอร์)

โหรหลวงทูลพยากรณ์ว่า อาเธอร์จะทรงสังหาร อูเธอร์ เพนดรากอน ส่งผลให้ อูเธอร์ เพนดรากอน ทรงมีพระราชบัญชาให้ประหารชีวิตอาเธอร์

พ่อมดเมอร์ลินแอบขโมยอาเธอร์หลบหนี และนำอาเธอร์ไปฝากไว้กับ เซอร์ เอคเตอร์ กับภรรยา ทั้งสองเลี้ยงดูอาเธอร์อย่างดี

อูเธอร์ เพนดรากอน ทรงเคลื่อนทัพต่อสู้กับกองทัพข้าศึก, ทรงได้รับบาดเจ็บสาหัส, ทรงปักดาบเอ็กซ์คาลิเบอร์ (Excalibur) ในแท่นหินหน้าโบสถ์แห่งหนึ่ง และทรงประกาศว่า ใครที่สามารถดึงดาบเล่มนี้ขึ้นจากแท่นหิน ผู้นั้นจะปกครองเกาะอังกฤษทั้งหมด

หลายปีต่อมา บิชอปไบรซ์ (เจ้าอาวาสโบสถ์คริสต์) จัดการประลองระหว่างอัศวินเพื่อหาผู้ที่จะเป็นกษัตริย์ เซอร์ เอคเตอร์ พา เซอร์ เคย์ (บุตรชายของเขา) และอาเธอร์เดินทางมาร่วมการประลอง

เซอร์ เคย์ ลืมนำดาบออกมาจากที่พักจึงสั่งให้อาเธอร์เดินทางกลับไปที่พักเพื่อนำดาบมา อาเธอร์รีบเดินทางกลับที่พักเพื่อนำดาบของ เซอร์ เคย์ มา แต่ที่พักถูกปิด ส่งผลให้อาเธอร์ไม่สามารถนำดาบออกมา

อาเธอร์เดินทางไปลานประลองอีกครั้ง ระหว่างทางเขาเห็นดาบปักอยู่ในแท่นหินที่หน้าโบสถ์จึงดึงดาบขึ้นมา และนำไปให้กับ เซอร์ เคย์

เซอร์ เคย์ เห็นดาบเอ็กซ์คาลิเบอร์จึงอ้างว่า เขาเป็นผู้ดึงดาบเอ็กซ์คาลิเบอร์ขึ้นจากหิน แต่ เซอร์ เอคเตอร์ ไม่เชื่อ และพยายามคาดคั้นความจริงจาก เซอร์ เคย์

เซอร์ เคย์ สารภาพว่า อาเธอร์เป็นผู้ดึงดาบเล่มนี้ขึ้นจากแท่นหิน เซอร์ เอคเตอร์ จึงคุกเข่าต่อหน้าอาเธอร์ และสารภาพว่า อาเธอร์ไม่ใช่ลูกของเขา

อาเธอร์ทรงขึ้นครองราชย์เป็น “กษัตริย์อาเธอร์”, ทรงปกครองเมืองคาเมล็อท และทรงแต่งตั้ง เซอร์ เคย์ เป็น “อัศวิน” อันดับที่ 1

กษัตริย์ลอท (กษัตริย์ลอทเธียน) และกษัตริย์ 10 แคว้นทรงคัดค้านการขึ้นครองราชย์ของอาเธอร์ โดยทรงอ้างว่า ทุกพระองค์ทรงไม่สามารถยอมรับเด็กหนุ่มที่ไม่มีชาติกำเนิดที่แน่ชัดเป็นกษัตริย์ (แม้ว่าพ่อมดเมอร์ลินจะรับรอง)

พระนางมอร์กอส (พระมเหสีของกษัตริย์ลอท-น้องสาวต่างมารดาของอาเธอร์) และพระราชโอรส 4 พระองค์ (กาเวน, อักกราเวน, กาเฮอริส และกาเร็ธ) ทรงเข้าเฝ้าอาเธอร์, ทรงแกล้งถวายข่าวของกษัตริย์ลอทเพื่อทรงสืบกำลังทหารของอาเธอร์

อาเธอร์ทรงพอพระทัยพระนางมอร์กอส, ทรงกักขังพระนางมอร์กอส, ทรงมีสัมพันธ์สวาท และทรงให้กำเนิดพระราชโอรส (มอร์เดรด) สร้างความไม่พอพระทัยให้กับกษัตริย์ลอทอย่างมาก

อาเธอร์ทรงพระสุบินว่า กริฟฟิน (Griffin-สัตว์ในตำนาน, มีหัว-ปีกเป็นนกอินทรี และมีตัวเป็นสิงโต) และงูยักษ์โจมตีเมืองคาเมล็อท

อาเธอร์ทรงต่อสู้กับกริฟฟิน-งูยักษ์อย่างยากลำบาก เมืองคาเมล็อทถูกทำลายย่อยยับ

พ่อมดเมอร์ลินทูลพยากรณ์ว่า อาเธอร์ทรงมีสัมพันธ์สวาทกับน้องสาวต่างมารดาของพระองค์ และพระราชโอรสที่ประสูติจะสร้างความพินาศให้กับเมืองคาเมล็อท

พ่อมดเมอร์ลินทูลแนะนำว่า อาเธอร์ควรจะประหารพระราชโอรส และเด็กทุกคนที่กำเนิดในวันเดียวกับวันประสูติของพระราชโอรส

อาเธอร์ทรงมีพระราชบัญชาให้จับมอร์เดรด-เด็กทุกคนที่กำเนิดในวันเดียวกับวันประสูติของพระราชโอรสใส่เรือ และทรงให้นำเรือไปปล่อยให้ลอยในทะเล

เรือลอยอยู่ในทะเล และประสบอุบัติเหตุชนกับหินโสโครกจนล่ม เด็กทุกคนในเรือจมน้ำเสียชีวิต (ยกเว้นมอร์เดรด) มอร์เดรดเติบโต และเป็นอัศวินโต๊ะกลมในเวลาต่อมา

พ่อมดเมอร์ลินพยายามโน้มน้าวจนกษัตริย์บัน (กษัตริย์เบนวิค) และกษัตริย์บอร์ (กษัตริย์กัลล์-พระราชเชษฐา (พี่ชาย) ของกษัตริย์บัน) ทรงยอมเป็นพันธมิตร และทรงสามารถปราบปรามกษัตริย์ที่คัดค้านสำเร็จ

อาเธอร์, กษัตริย์บัน และกษัตริย์บอร์ทรงเคลื่อนทัพช่วยเหลือกษัตริย์เลเดแกรนซ์ต่อสู้กับกองทัพแซกซันและทรงพบรักกับเจ้าหญิงกวินีเวียร์ (พระราชธิดาของกษัตริย์เลเดแกรนซ์)

อาเธอร์ทรงอภิเษกสมรสกับเจ้าหญิงกวินีเวียร์ กษัตริย์เลเดแกรนซ์ทรงพระราชทาน "โต๊ะกลม" เป็นของขวัญ (รองรับอัศวิน 150 คน) อาเธอร์ทรงให้จัดขบวนแห่โต๊ะกลมกลับปราสาทคาเมล็อท

พ่อมดเมอร์ลินใช้เวทมนต์วิเศษเสกให้เก้าอี้ทุกตัวมีชื่อเจ้าของเก้าอี้เป็นตัวอักษรสีทองปรากฏขึ้นเมื่อเจ้าของเก้าอี้ปรากฏตัว แต่มีเก้าอี้ตัวหนึ่งปรากฏอักษรว่า "เก้าอี้มหันตภัย (Siege Perilous)"

พ่อมดเมอร์ลินพยากรณ์ว่า เมื่อใดที่เจ้าของเก้าอี้ตัวนี้ปรากฏตัวเมืองคาเมล็อทจะถึงจุดจบ และใครที่ไม่ใช่เจ้าของเก้าอี้ตัวนี้มานั่งเก้าอี้ตัวนี้จะถูกไฟเผาจนตาย

อาเธอร์ทรงใช้โต๊ะกลมเป็นที่จัดประชุม, ทรงให้จัดงานเลี้ยงพระราชทานอัศวินทุกปี และทรงให้อัศวินเล่าเรื่องการผจญภัยและเหตุการณ์สำคัญตลอดปีที่ผ่านมา

จักรพรรดิลูเซียส (จักรพรรดิโรม) ทรงส่งพระราชสาส์นเพื่อขอให้อาเธอร์ทรงยอมสวามิภักดิ์ และทรงขอให้อาเธอร์ต้องส่งเครื่องราชบรรณาการให้กับโรม แต่อาเธอร์ทรงปฏิเสธ

อาเธอร์ทรงเคลื่อนทัพต่อสู้กับกองทัพโรม และทรงปราบยักษ์ที่ยอดเขาเซนต์มิเชล (Saint Michel Mountain) ซึ่งจับพระบรมวงศานุวงศ์ของพระองค์เพื่อขอแลกเปลี่ยนกับพระนางกวินีเวียร์

เซอร์ ลานสลอต (พระราชโอรสของกษัตริย์บัน) ต่อสู้ร่วมกับอาเธอร์และ เซอร์ เคย์ (พี่ชายของอาเธอร์) เขาช่วยเหลือ เซอร์ เคย์ จนได้รับการไว้วางพระราชหฤทัยจากอาเธอร์อย่างมาก

อาเธอร์ทรงแต่งตั้ง เซอร์ ลานสลอต เป็น "อัศวินประจำพระองค์" ของพระนางกวินีเวียร์ ส่งผลให้ เซอร์ ลานสลอต กับพระนางกวินีเวียร์สนิมสนมกันอย่างมาก

ไลเน็ทเดินทางไปปราสาทคาเมล็อท และขอให้อาเธอร์ทรงพระราชทานอัศวินเพื่อช่วยเหลือลีออนเนส (น้องสาวของไลเน็ท) จากอัศวินอันธพาล

เซอร์ กาเร็ธ (น้องชายของ เซอร์ กาเวน) ซึ่งปลอมตัวเป็นเด็กรับใช้ในครัวอาสาช่วยเหลือ อาเธอร์ทรงมีพระบรมราชานุญาตให้ เซอร์ กาเร็ธ ไปช่วยเหลือลีออนเนส สร้างความไม่พอใจให้กับไลเน็ทอย่างมาก

เซอร์ กาเร็ธ กับไลเน็ทเดินทางไปช่วยเหลือลีออนเนส ไลเน็ทดูถูกเหยียดหยาม เซอร์ กาเร็ธ ตลอดทาง แม้ว่า เซอร์ กาเร็ธ จะสามารถช่วยเหลือไลเน็ทหลายครั้ง

เซอร์ กาเร็ธ สามารถช่วยเหลือลีออนเนสสำเร็จ ไลเน็ทยอมรับความสามารถของเขา และได้แต่งงานกับลีออนเนสในเวลาต่อมา

เซอร์ มาฮัลท์ อัญเชิญพระราชสาส์นของจักรพรรดิลูเซียสเพื่อขอให้กษัตริย์มาร์ก (กษัตริย์แองกวิช) ทรงยอมสวามิภักดิ์ และทรงขอให้กษัตริย์มาร์กต้องส่งเครื่องราชบรรณาการให้กับโรม

เซอร์ ทริสแทรม (พระราชโอรสของกษัตริย์เมลีโอดัส) ต่อสู้กับ เซอร์ มาฮัลท์ จนได้รับชันชนะ และ เซอร์ มาฮัลท์ เสียชีวิตในเวลาต่อมา

เซอร์ ทริสแทรม ได้รับบาดเจ็บสาหัสจึงเดินทางไปรักษาตัวที่ไอร์แลนด์ โดยได้รับการช่วยเหลือจากกษัตริย์มาร์กอย่างดี

เซอร์ ทริสแทรม เปลี่ยนชื่อตนเองเป็น “แทรมทริส” (เนื่องจากเขาไม่ต้องการให้ใครทราบว่า เขาคือผู้สังหาร เซอร์ มาฮัลท์) และพบรักกับเจ้าหญิงไอซอด (พระราชธิดาของกษัตริย์ไอร์แลนด์)

เมื่อชาวไอริชรู้ว่า เขาคือ เซอร์ ทริสแทรม เซอร์ ทริสแทรม จึงเดินทางกลับแองกวิช และได้รับการต้อนรับอย่างดีจากกษัตริย์มาร์ก

เซอร์ ทริสแทรม ช่วยเหลือกษัตริย์มาร์กหลายครั้ง และได้รับความนิยมจากชาวแองกวิชอย่างมาก สร้างความริษยาให้กับกษัตริย์มาร์ก

กษัตริย์มาร์กทรงให้ทหารไปสังหาร เซอร์ ทริสแทรม แต่ไม่ประสบความสำเร็จจึงทรงเนรเทศ เซอร์ ทริสแทรม

เซอร์ ทริสแทรม เดินทางไปสถานที่ต่างๆหลายแห่ง ก่อนที่จะเป็นอัศวินโต๊ะกลมในเวลาต่อมา

เซอร์ บาลิน ต่อสู้กับกษัตริย์เพลเลส (กษัตริย์คอร์เบอนิค) ที่ปราสาทคอร์เบอนิค จนดาบแห่งความทุกข์ระทม (The Dolorous Stroke) หัก

เซอร์ บาลิน หลบหนีเข้าไปในห้องที่ประดิษฐาน “จอกศักดิ์สิทธิ์ (The Holy Grail)” และหยิบทวนต่อสู้กับกษัตริย์เพลเลส ส่งผลให้ห้องที่ประดิษฐานจอกศักดิ์สิทธิ์พังทลาย และ เซอร์ บาลิน ติดอยู่ในซากปรักหักพัง พ่อมดเมอร์ลินช่วยเหลือ เซอร์ บาลิน ออกมาจากซากปรักหักพัง และบอก เซอร์ บาลิน ว่า โจเซฟแห่งอาริมาเธีย ใช้จอกศักดิ์สิทธิ์รองรับพระโลหิตของพระเยซูที่ไหลออกมาตอนที่พระเยซูถูกตรึงอยู่บนไม้กางเขน กษัตริย์เพลเลสทรงเป็นทายาทของ โจเซฟ แห่ง อาริมาเธีย จึงทรงเป็นผู้รักษาจอกศักดิ์สิทธิ์

พ่อมดเมอร์ลินบอก เซอร์ บาลิน ว่า ทวนที่ เซอร์ บาลิน ใช้ต่อสู้กับกษัตริย์เพลเลสคือ ทวนที่ทหารลองกัสใช้สังหารพระเยซู และการพังทลายของห้องที่ประดิษฐานจอกศักดิ์สิทธิ์ ส่งผลให้จอกศักดิ์สิทธิ์สูญหาย

พ่อมดเมอร์ลินบอกให้อัศวินโต๊ะกลมออกตามหาจอกศักดิ์สิทธิ์ อัศวินโต๊ะกลมอาสาตามหาจอกศักดิ์สิทธิ์ (เนื่องจากเชื่อว่า ใครที่ครอบครองจอกศักดิ์สิทธิ์จะมีอายุยืน และอาณาจักรจะพบความสงบสุข)

พ่อมดเมอร์ลินกล่าวว่า ใครที่สามารถครอบครองจอกศักดิ์สิทธิ์ ผู้นั้นจะสามารถนั่งเก้าอี้มหันตภัยอย่างปลอดภัย

พ่อมดเมอร์ลินพยากรณ์ว่า อัศวินโต๊ะกลมที่บริสุทธิ์ 3 คนจะค้นพบจอกศักดิ์สิทธิ์ แต่มีอัศวินโต๊ะกลม 1 คนที่สามารถครอบครองจอกศักดิ์สิทธิ์

กษัตริย์บอร์, เซอร์ เพอร์ซิวาล (พระราชโอรสของกษัตริย์เพลินอร์) และ เซอร์ กาลาฮาด (บุตรชายของ เซอร์ ลานสลอต) เดินทางค้นหาจอกศักดิ์สิทธิ์จนถึงปราสาทของฟิชเชอร์คิง (Fisher King)

ฟิชเชอร์คิงได้รับบาดเจ็บที่ขา กษัตริย์บอร์และ เซอร์ เพอร์ซิวาล ทรงไม่สนพระทัยที่จะช่วยเหลือฟิชเชอร์คิง แต่ เซอร์ กาลาฮาด สงสารจึงช่วยรักษาคิงฟิชเชอร์จนหาย

คิงฟิชเชอร์ตอบแทน เซอร์ กาลาฮาด ด้วยการมอบจอกศักดิ์สิทธิ์ให้กับ เซอร์ กาลาฮาด

กษัตริย์บอร์, เซอร์ เพอร์ซิวาล และเซอร์ กาลาฮัดนำจอกศักดิ์สิทธิ์เดินทางกลับปราสาทคาเมล็อท สร้างความยินดีให้กับอัศวินโต๊ะกลมอย่างมาก

เซอร์ ลานสลอต ผิดหวังจากการค้นหาจอกศักดิ์สิทธิ์จึงเดินทางกลับปราสาทคาเมล็อท และแอบมีสัมพันธ์สวาทกับพระนางกวินีเวียร์

พระนางกวินีเวียร์ทรงให้จัดงานเลี้ยงพระราชทานเพื่อเฉลิมฉลองให้กับการค้นพบจอกศักดิ์สิทธิ์

เซอร์ ไพเนลล์ แอบวางยาพิษในผลไม้เพื่อจะฆ่า เซอร์ กาเวน (เนื่องจากเขาแค้นที่ เซอร์ กาเวน สังหารญาติของเขา) แต่ เซอร์ แพททริช เผลอหยิกผลไม้ไปกินจึงเสียชีวิต

เซอร์ อักกราเวน (พี่ชายของ เซอร์ กาเร็ธ) กับ เซอร์ มอร์เดรด (พระราชโอรสของอาเธอร์กับพระนางมอร์กอส) ทราบความสัมพันธ์ชู้สาวของ เซอร์ ลานสลอต กับพระนางกวินีเวียร์ และเล่าเรื่องให้กับอัศวินโต๊ะกลม ส่งผลให้อัศวินโต๊ะกลมรู้สึกระแวงในพระนางกวินีเวียร์

เซอร์ อักกราเวน กับ เซอร์ มอร์เดรด ทูลยุยงอาเธอร์เรื่องความสัมพันธ์ชู้สาวของ เซอร์ ลานสลอต กับพระนางกวินีเวียร์

อาเธอร์ทรงมีพระราชบัญชาให้จับกุม เซอร์ ลานสลอต แต่ เซอร์ ลานสลอต ต่อสู้จนสังหาร เซอร์ อักกราเวน และอัศวิน 12 คน เซอร์ มอร์เดรด ได้รับบาดเจ็บและหลบหนี

อาเธอร์ทรงมีพระราชบัญชาให้ประหารชีวิตพระนางกวินีเวียร์ด้วยการเผาทั้งเป็น เซอร์ ลานสลอต ต่อสู้เพื่อช่วยเหลือเจ้าหญิงกวินีเวียร์สำเร็จ และสังหาร เซอร์ กาเร็ธ และ เซอร์ กาเฮอริส (พี่ชายของ เซอร์ กาเร็ธ)

อัศวินโต๊ะกลมแตกความคิดเห็นออกเป็น 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายที่สนับสนุนอาเธอร์ กับฝ่ายที่สนับสนุน เซอร์ ลานสลอต ส่งผลให้เกิดสงครามกลางเมือง และ เซอร์ มอร์เดรด ฉวยโอกาสก่อกบฏ ปราสาทคาเมล็อทถูกทำลายจนย่อยยับ

อาเธอร์เคลื่อนทัพต่อสู้กับ เซอร์ มอร์เดรด และทรงสังหาร เซอร์ มอร์เดรด แต่พระองค์ทรงได้รับบาดเจ็บสาหัส อัศวินโต๊ะกลมเสียชีวิตเกือบทั้งหมด (ยกเว้น เซอร์ เบดิเวียร์)

อาเธอร์ทรงประชวรใกล้สวรรคต, ทรงมีพระราชบัญชาให้ เซอร์ เบดิเวียร์ นำดาบเอ็กซ์คาลิเบอร์ไปทิ้งที่ทะเลสาบแห่งมนตรา

เซอร์ เบดิเวียร์ นำดาบเอ็กซ์คาลิเบอร์เดินทางไปทะเลสาบแห่งมนตรา และนำดาบเอ็กซ์คาลิเบอร์โยนลงไปในทะเลสาบ

เลดี้ ออฟ เดอะ เลค (Lady of The Lake) ยื่นแขนขึ้นจากทะเลสาบเพื่อรับดาบเอ็กซ์คาลิเบอร์ และกวัดแกว่งไปมา 3 ครั้ง ก่อนที่จะนำดาบเอ็กซ์คาลิเบอร์ลงสู่ใต้ทะเลสาบ

อาเธอร์ทรงตรัสบอก เซอร์ เบดิเวียร์ ว่า พระองค์จะเสด็จไปรักษาพระองค์ที่เกาะอวาลอน (Avalon) ด้วยแพกัญชา โดยมีเทพธิดา, นางฟ้า และ มอร์แกน เลอ เฟย์ ร่วมเดินทาง

● อาเธอร์ในประวัติศาสตร์

ในพุทธศตวรรษที่ 11 อาณาจักรโรมันปกครองอังกฤษ ชาวโรมันต้องต่อสู้กับไอร์แลนด์, สกอตแลนด์ และแซกซอน (เยอรมัน) ที่พยายามเคลื่อนทัพโจมตีหลายครั้ง

ในปี พ.ศ. 1013 อาร์ตูริอุส (อาเธอร์) เป็นเด็กที่เกิดจากครอบครัวอังกฤษ-โรมัน อูเธอร์ เพนดรากอน (กษัตริย์ไบรตัน) ทรงแต่งตั้งอาร์ตูริอุสเป็น "แม่ทัพ" ในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 1059 อาร์ตูริอุสเคลื่อนทัพปราบปรามพวกกบฏในสมรภูมิคามเลนน์ (Battle of Camlann) อาร์ตูริอุสสามารถฆ่ามอร์เดรต แต่ได้รับบาดเจ็บสาหัส และเสียชีวิตในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 1697 สมเด็จพระเจ้าเฮนรีที่ 2 (กษัตริย์อังกฤษ) เสด็จเยี่ยมเยียนประชาชน และทรงพบกับวณิพกเฒ่าเวลส์

วณิพกเฒ่าเวลส์ทูลบอกสมเด็จพระเจ้าเฮนรีที่ 2 ว่า พระศพของกษัตริย์อาเธอร์ถูกฝังอยู่ที่ลานหน้าวิหารกลาสตันบิวรี่ (Glastonbury Tor-เมืองซอมเมอร์เซต อังกฤษ) โดยอยู่ระหว่างกลางของพีระมิด 2 แห่ง และทรงถูกฝังลึก 16 ฟุต

สมเด็จพระเจ้าเฮนรีที่ 2 ทรงเลื่อมใสในพระปรีชาสามารถของกษัตริย์อาเธอร์จึงทรงแจ้งข่าวให้เจ้าอาวาสแห่งวิหารกลาสตันบิวทรี่ทราบ

เจ้าอาวาสแห่งวิหารกลาสตันบิวทรี่ทูลปฏิเสธข่าวนี้ และทูลบอกสมเด็จพระเจ้าเฮนรีที่ 2 ว่า ข่าวนี้เป็นเรื่องเหลวไหล (เนื่องจากบริเวณของวิหารกลาสตันบิวทรี่ไม่มีพีระมิด)

ในปี พ.ศ. 1727 วิหารกลาสตันบิวรี่เกิดเพลิงไหม้ใหญ่จนวิหารพังทลาย เจ้าอาวาสและบาทหลวงหลบหนีออกมาอย่างหวุดหวิด เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 1727

สมเด็จพระเจ้าเฮนรีที่ 2 ทรงให้บูรณปฏิสังขรณ์วิหารกลาสตันบิวรี่ การบูรณปฏิสังขรณ์วิหารกลาสตันบิวรี่ใช้เวลาถึง 7 ปี

บาทหลวงรูปหนึ่งมรณภาพจึงนำศพของท่านมาฝังที่ลานหน้าวิหารระหว่างไม้กางเขน 2 อัน (ไม้กางเขนตั้งอยู่บนฐานหินอ่อนซึ่งมีลักษณะคล้ายปิรามิด)

บาทหลวงช่วยกันขุดหลุมเพื่อฝังศพของท่านจนถึงความลึก 7 ฟุต พบแผ่นหินรูปไม้กางเขนซึ่งสลักข้อความภาษาละตินว่า "ณ ที่นี้คือสถานที่ฝังพระศพของกษัตริย์อาเธอร์ผู้เรืองนามแห่งเกาะอวาลอน (Hic jacet sepultus inclitus rex Arturius in insula Avalonia)"

บาทหลวงเร่งขุดจนถึงความลึก 16 ฟุต และพบโลงไม้โอ๊กขนาดใหญ่ ภายในโลงไม้โอ๊กขนาดใหญ่บรรจุโครงกระดูก 2 โครง

- **โครงกระดูกที่ 1 :** เป็นโครงกระดูกบุรุษร่างสูงใหญ่ซึ่งโครงกระดูดหลายแห่งแตกหัก (คล้ายถูกกระแทกจนได้รับบาดเจ็บสาหัส) และมีปอยผมสีทองซึ่งแหลกละเอียดเป็นผุยผง
- **โครงกระดูกที่ 2 :** เป็นโครงกระดูกสตรีซึ่งมีขนาดเล็กกว่า

จีราลดัส แคมเบรนซิส (นักประวัติศาสตร์เวลส์) เห็นโครงกระดูกและไม้กางเขนยืนยันว่า ไม้กางเขนสลักข้อความภาษาละตินว่า "กวินีเวียร์ (Wenneveria-พระมเหสีของอาเธอร์)"

ในปี พ.ศ. 2213 วิลเลียม แคมเดน (นักสะสมโบราณวัตถุอังกฤษ) เผยแพร่ภาพเหมือนของไม้กางเขน และเรียกพระนามของกษัตริย์อาเธอร์ว่า "อาร์ตูริอุส (Arturius)"

ในปี พ.ศ. 2506 ราเลจห์ แรดฟอร์ด (นักโบราณคดีอังกฤษ) ขุดสุสานกษัตริย์อาเธอร์ที่กลาสตันบิวรี่อีกครั้ง และยืนยันว่า ในยุคนั้นมีการขุดลานหน้าวิหารลึกถึง 16 ฟุตจริง

จาก "สยาม" สู่ "ไทย"

- **สยาม**

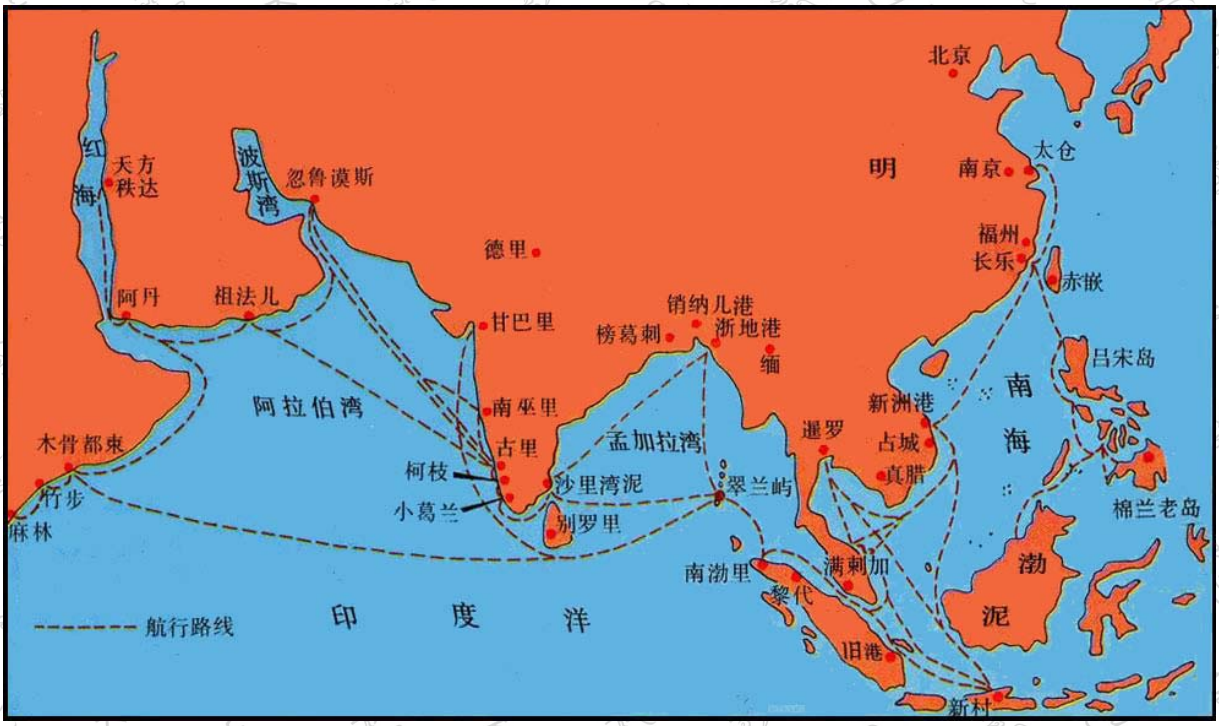

แผนที่เส้นทางเดินเรือของชาวจีนในอดีต

สยาม เป็นชื่อที่ชาวต่างชาติเรียกดินแดนและประชาชนไทย ไม่ปรากฏที่มาแน่ชัด นักประวัติศาสตร์หลายคนเห็นว่า ชื่อนี้อาจเป็นชื่อที่เรียกเพี้ยนมาจากคำว่า "เสี่ยม" หรือ "เสียม" ในภาษาจีนแต้จิ๋ว

ในพุทธศตวรรษที่ 4 ชาวจีน (ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนแต้จิ๋ว) เข้ามาทำการค้าในดินแดนสุวรรณภูมิ และเรียกดินแดนสุวรรณภูมิว่า "กิมตั้งก๊ก (金陈国-จีนแต้จิ๋ว)"

ในพุทธศตวรรษที่ 5 พื้นที่ส่วนใหญ่ในดินแดนสุวรรณภูมิเป็นของอาณาจักรฟูนัน (ขอม) ก่อนที่จะแยกตัวออกเป็นอาณาจักรต่างๆ (อาณาจักรจามปา, อาณาจักรเจนละ, อาณาจักรลังกาสุกะ และอาณาจักรตามพรลิงค์) ในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 1002 พระยากาฬวรรณดิศ (เจ้าเมืองตักกะศิลา (จ.ตาก)) ทรงให้ประชาชนอพยพไปสร้างเมืองละโว้ (จ.ลพบุรี), ทรงสถาปนาเมืองละโว้เป็นราชธานีของอาณาจักรละโว้ และทรงสถาปนาพระองค์เป็น "พระยากาฬวรรณดิศ"

ชาวจีนเรียกอาณาจักรละโว้ว่า "หล่อโต่วก๊ก (罗斛国-จีนแต้จิ๋ว)" (คำว่า "ก๊ก (国-จีนแต้จิ๋ว)" แปลว่า "ประเทศ")

ในปี พ.ศ. 1781 พ่อขุนศรีนาวนำถุม (เจ้าเมืองเชลียง (จ.สุโขทัย)) ทรงรวบรวมเมืองต่างๆในลุ่มแม่น้ำยม-แม่น้ำน่าน, ทรงตั้งกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี, ทรงประกาศเอกราชจากอาณาจักรละโว้ และทรงสถาปนาพระองค์เป็น "พ่อขุนศรีนาวนำถุม" ชาวจีนเรียกอาณาจักรสุโขทัยว่า "เสี่ยมก๊ก (暹国-จีนแต้จิ๋ว)"

ในปี พ.ศ. 1762 พระเจ้าชัยวรมันที่ 7 (กษัตริย์ขอม) สวรรคต, อาณาจักรขอมเริ่มเสื่อมอำนาจ ส่งผลให้อาณาจักรละโว้ประกาศเอกราชจากอาณาจักรขอมในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 1893 เจ้าชายวรเชษฐ์ (กษัตริย์ละโว้) ทรงให้ประชาชนอพยพหนีโรคอหิวาตกโรคจากเมืองละโว้ (จ.ลพบุรี) ไปเมืองอโยธยา (กรุงศรีอยุธยา), ทรงสถาปนาเมืองอโยธยาเป็นราชธานีใหม่, ทรงเรียกอาณาจักรละโว้ใหม่ว่า "อาณาจักรอยุธยา" และทรงสถาปนาพระองค์เป็น "สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง)" (ชาวจีนเรียกอาณาจักรอยุธยาว่า "หล่อโต่วก๊ก (罗斛国-จีนแต้จิ๋ว)" เหมือนเดิม)

ในปี พ.ศ. 1921 สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1 (กษัตริย์อยุธยา) ทรงเคลื่อนทัพโจมตีอาณาจักรสุโขทัย พระมหาธรรมราชาที่ 2 (กษัตริย์สุโขทัย) ทรงต่อสู้ แต่ทรงพ่ายแพ้

อาณาจักรสุโขทัยกลายเป็นเมืองขึ้นของอาณาจักรอยุธยา (กษัตริย์สุโขทัยทรงปกครองอาณาจักรสุโขทัยในฐานะประเทศราช)

ในปี พ.ศ. 1991 สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (กษัตริย์อยุธยา) ทรงขึ้นครองราชย์ และทรงผนวกอาณาจักรสุโขทัยเข้ากับอาณาจักรอยุธยา

ชาวจีนเรียกอาณาจักรอยุธยาใหม่ (อาณาจักรสุโขทัย + อาณาจักรอยุธยา) ว่า "เสี่ยมล้อก๊ก (暹罗国-(เสี่ยม + หล่อโต่ว))"

ในปี พ.ศ. 2054 อัลฟองโซ เดอร์ก (แม่ทัพโปรตุเกส) และคณะราชทูตอัญเชิญพระราชสาส์น และเครื่องราชบรรณาการของสมเด็จพระราชาธิบดีมานูเอลที่ 1 (กษัตริย์โปรตุเกส) เข้าเฝ้าสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 (กษัตริย์อยุธยา) เพื่อเจริญสัมพันธไมตรีทางการค้า

ชาวตะวันตกเดินทางสู่อาณาจักรอยุธยาเพื่อทำการค้า-เผยแผ่ศาสนาคริสต์ ชาวตะวันตกเรียกอาณาจักรอยุธยาว่า "เสียม (Siam)"

ในปี พ.ศ. 2310 กรุงศรีอยุธยาถูกพม่าตีแตก, ถูกปล้นสะดม และถูกทำลายจนย่อยยับ เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2310

ในปี พ.ศ. 2311 พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานี และทรงสถาปนาพระองค์เป็น "พระศรีสรรเพชญ์ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน)" เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2311 (ชาวจีนอาณาจักรธนบุรีเรียกว่า "เสี่ยมล้อก๊ก (暹罗国-จีนแต้จิ๋ว)" เหมือนเดิม)

ในปี พ.ศ. 2325 สมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก (รัชกาลที่ 1) ทรงสถาปนากรุงเทพเป็นราชธานี และทรงสถาปนาพระองค์เป็น "พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1)" เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2325 (ชาวจีนเรียกรัตนโกสินทร์ว่า "เสี่ยมล้อก๊ก (暹罗国-จีนแต้จิ๋ว)" เหมือนเดิม)

ในปี พ.ศ.2398 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้ใช้คำว่า "สยาม" เป็นชื่อประเทศแทนชื่อประเทศว่า "กรุงศรีอยุธยา" (ในยุคนั้นประชาชนเรียกรัตนโกสินทร์ว่า "กรุงศรีอยุธยา" เหมือนเดิม)

- **ไทย**

ไทย เป็นชื่อที่ตั้งขึ้นใหม่เพื่อเรียกดินแดนและประชาชนไทย โดยอ้างอิงถึงชื่อที่ชาวพื้นเมืองเรียกชื่อของเผ่าพันธุ์ตนเอง

ในปี พ.ศ. 2482 นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม (จอมพล ป. พิบูลสงคราม-นายกรัฐมนตรี) ดำเนินนโยบายชาตินิยม

นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม เห็นว่า ชาวพื้นเมืองบริเวณนี้เรียกตัวเองว่า "ไทย" ตั้งแต่สมัยอยุธยา (ไทยใหญ่, ไทยลื้อ) ซึ่งมีความหมายว่า อิสรภาพ, เสรีภาพ, ใหญ่ หรือยิ่งใหญ่ จึงออก "ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรัฐนิยม ฉบับที่ 1 เรื่อง การใช้ชื่อประเทศ ประชาชนและสัญชาติ" เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2482

ประกาศฉบับนี้เปลี่ยนชื่อประเทศ, ประชาชน และสัญชาติจากคำว่า "สยาม" เป็น "ไทย", เปลี่ยนชื่อประเทศภาษาอังกฤษจากคำว่า "Siam" เป็น "Thailand " และเปลี่ยนชื่อประชาชนและสัญชาติภาษาอังกฤษจากคำว่า "Siamese" เป็น "Thai" สร้างความไม่พอใจให้กับชาวจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศสยามอย่างมาก (เนื่องจากชาวจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศสยามรู้สึกถูกแบ่งแยก)

นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม แก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2475 เปลี่ยนชื่อ "สยาม" เป็น "ไทย" เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2482

ในปี พ.ศ. 2488 นาย ทวี บุณยเกตุ (นายกรัฐมนตรี) แก้ไขกฎหมายเปลี่ยนชื่อประเทศ, ประชาชน และสัญชาติ โดยเปลี่ยนชื่อประเทศภาษาไทยกลับมาเป็นคำว่า "สยาม", เปลี่ยนชื่อประเทศภาษาอังกฤษกลับมาเป็นคำว่า "Siam" และเปลี่ยนชื่อประชาชนและสัญชาติภาษาอังกฤษกลับมาเป็นคำว่า "Siamese" เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2488 (เนื่องจากชาวตะวันตกนิยมใช้คำว่า "Siam" และ "Siamese")

ในปี พ.ศ. 2490 พล.ท. ผิน ชุณหะวัณ (ผู้บัญชาการทหารบก) และคณะทหารแห่งชาติก่อรัฐประหารยึดอำนาจจากรัฐบาล พล.ร.ต. ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ (นายกรัฐมนตรี) เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2490

คณะทหารแห่งชาติแต่งตั้งนาย ควง อภัยวงศ์ (หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์) เป็น "นายกรัฐมนตรี" เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2490

นาย ควง อภัยวงศ์ แก้ไขกฎหมายเปลี่ยนชื่อประเทศ, ประชาชน และสัญชาติเป็นคำว่า "ไทย" (แต่ชื่อประเทศภาษาอังกฤษใช้คำว่า "Siam" และชื่อประชาชนและสัญชาติภาษาอังกฤษใช้คำว่า "Siamese" เหมือนเดิม)

ในปี พ.ศ. 2491 พรรคประชาธิปัตย์ชนะการเลือกตั้งได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุดในสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2491

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงแต่งตั้งนาย ควง อภัยวงศ์ เป็น "นายกรัฐมนตรี" อีกครั้ง เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2491

น.อ. กาจ กาจสงคราม (รองหัวหน้าคณะทหารแห่งชาติ) และคณะทหารแห่งชาติยื่นคำขาดให้นาย ควง อภัยวงศ์ ลาออกจากตำแหน่งนายก รัฐมนตรี เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2491

คณะรัฐมนตรีมีมติให้นาย ควง อภัยวงศ์ พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และมีมติให้ จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้ง เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2491 *[ปฏิวัติเงียบ]*

จอมพล ป. พิบูลสงคราม (นายกรัฐมนตรี) แก้ไขกฎหมายเปลี่ยนชื่อประเทศภาษาอังกฤษจากคำว่า "Siam" เป็นคำว่า "Thailand" และชื่อประชาชนและสัญชาติภาษาอังกฤษจากคำว่า "Siamese" เป็นคำว่า "Thai" อีกครั้ง

ในปี พ.ศ. 2501 พล.อ. สฤษดิ์ ธนะรัชต์ (ผู้บัญชาการทหารบก) ก่อรัฐประหารยึดอำนาจจากรัฐบาลของ พล.ท. ถนอม กิตติขจร เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2501

ในปี พ.ศ. 2502 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงแต่งตั้ง พล.อ. สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็น "นายกรัฐมนตรี" เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2502

พล.อ. สฤษดิ์ ธนะรัชต์ แต่งตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญจำนวน 240 คน และแต่งตั้ง พล.อ. สุทธิ์ สุทธิสารรณกร เป็น "ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ" เพื่อทำหน้าที่เป็นสภาร่างรัฐธรรมนูญและสภาผู้แทนราษฎร (เนื่องจากเขาต้องการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2495)

ในปี พ.ศ. 2506 พล.อ. สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ถึงแก่อสัญกรรมด้วยโรคไตพิการเรื้อรัง เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2506 ขณะมีอายุ 55 ปี 5 เดือน รวมระยะเวลาครองตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนาน 5 ปี 1 เดือน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงแต่งตั้ง พล.อ. ถนอม กิตติขจร เป็น "นายกรัฐมนตรี" อีกครั้ง เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2506

ในปี พ.ศ. 2511 สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญแตกความคิดเห็นออกเป็น 2 คือ ฝ่ายที่เห็นควรใช้คำว่า "ไทย" และฝ่ายที่เห็นควรใช้คำว่า "สยาม" (แต่สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญส่วนมากเห็นว่าควรใช้คำว่า "ไทย")

พล.อ. ถนอม กิตติขจร ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2511 โดยใช้คำว่า "ไทย" เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2511

ปริศนาการสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าตากสิน

ในประวัติศาสตร์สยามระบุว่า สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงถูกประหารชีวิต เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2325 (บางข้อมูลระบุช่วงระหว่างวันที่ 6 - 10 เมษายน 2325) แต่นักประวัติศาสตร์แตกความคิดเห็นออกเป็น 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายที่เห็นว่าพระองค์สวรรคตจริง และฝ่ายที่เห็นว่าพระองค์ไม่ได้สวรรคตจริง

สมเด็จพระเจ้าตากสินกับการวิกลจริต

- **ฝ่ายที่เห็นว่าไม่ได้สวรรคตจริง :** สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงแกล้งวิกลจริต
- **ฝ่ายที่เห็นว่าสวรรคตจริง :** สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงวิกลจริตจริง (เนื่องจากพระองค์ทรงปฏิบัติพระกรรมฐานอย่างหนัก และมีข่าวลือว่า พระองค์ทรงถูกวางพระโอสถโดยรัชกาลที่ 1)

หนี้สินของสมเด็จพระเจ้าตากสิน

- **ฝ่ายที่เห็นว่าไม่ได้สวรรคตจริง :** อาณาจักรธนบุรีมีหนี้สิน (กู้จากจีน) ที่เกิดจากการทำสงครามจำนวนมาก สมเด็จพระเจ้าตากสินจึงทรงแกล้งถูกประหารชีวิตเพื่อที่ประเทศสยามไม่ต้องชดใช้หนี้สิน
- **ฝ่ายที่เห็นว่าสวรรคตจริง :** อาณาจักรธนบุรีมีหนี้สิน (กู้จากจีน) ที่เกิดจากการทำสงครามมาจำนวนมาก แต่ไม่น่าเกินวิสัยที่ประเทศสยามจะสามารถชำระหนี้ (เนื่องจากรัชกาลที่ 1 ทรงย้ายราชธานีจากกรุงธนบุรีมากรุงเทพซึ่งต้องใช้เงินจำนวนมาก)

ความสนิทสนมระหว่างสมเด็จพระเจ้าตากสินกับรัชกาลที่ 1

- **ฝ่ายที่เห็นว่าไม่ได้สวรรคตจริง :** สมเด็จพระเจ้าตากสินกับพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงสนิทสนมกันมากจึงไม่น่าทรงถูกประหารชีวิตจริง
- **ฝ่ายที่เห็นว่าสวรรคตจริง :** สมเด็จพระเจ้าตากสินกับพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงสนิทสนมกันมาก แต่สมเด็จพระเจ้าตากสินมักทรงโทสะร้ายซึ่งอาจสร้างความไม่พอพระทัยให้กับพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) หลายครั้งคือ

- สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงลงพระราชอาญาโบยพระราชวรินทร์ (รัชกาลที่ 1) 30 ที ฐานย่อหย่อนในการรบกับพระเจ้าฝาง (เจ้าเมืองพิษณุโลก) (พ.ศ. 2313)

- สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงลงพระราชอาญาโบยเจ้าพระยาจักรี (รัชกาลที่ 1) 50 ที ฐานบกพร่องต่อหน้าที่จนทำให้กระดาษทองที่ปิดพระเมรุของสมเด็จพระพันปีหลวง (อำแดง นกเอี้ยง-มารดาของสมเด็จพระเจ้าตากสิน) หลุดร่วงเสียหายเกือบหมดหลังจากที่ฝนตกอย่างหนัก (พ.ศ. 2318)
- สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงลงพระราชอาญาโบยเจ้าพระยาสุรสีหพิษณวาธิราช (น้องชายของรัชกาลที่ 1) 60 ที ฐานคลานเข้าเฝ้าโดยไม่ได้ขอพระบรมราชานุญาต (เนื่องจากพระองค์ทรงบำเพ็ญพระกรรมฐานที่ตำหนักแพ) (พ.ศ. 2321)
- สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงลงพระราชอาญาประหารชีวิตเจ้าจอมมารดาฉิมใหญ่ (พระราชธิดาในรัชกาลที่ 1) ฐานลักลอบเป็นชู้ (พ.ศ. 2322)

รัชกาลที่ 1 กับการประหารชีวิตสมเด็จพระเจ้าตากสิน

- **ฝ่ายที่เห็นว่าไม่ได้สวรรคตจริง :** พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงไม่มีพระราชประสงค์ที่จะประหารชีวิตสมเด็จพระเจ้าตากสิน
- **ฝ่ายที่เห็นว่าสวรรคตจริง :** พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงมีพระราชบัญชาให้จับกุมสมเด็จพระเจ้าตากสิน-เจ้าฟ้ากรมขุนอินทรพิทักษ์ (พระราชโอรสในสมเด็จพระเจ้าตากสิน) ที่เมืองพุทไธเพชร (กัมพูชา) (เจ้าฟ้ากรมขุนอินทรพิทักษ์, พระยากำแหงสงคราม และทหารองครักษ์จำนวน 5 คนเสด็จหนีออกจากเมืองพุทไธเพชร (กัมพูชา) แต่ทรงถูกจับกุมที่ป่าใน ต.เขาน้อย (จ.สระบุรี) และทรงถูกส่งกลับกรุงธนบุรี) และทรงมีพระราชบัญชาให้ประหารชีวิตสมเด็จพระเจ้าตากสิน, เจ้าฟ้ากรมขุนอินทรพิทักษ์, พระบรมวงศานุวงศ์ในสมเด็จพระเจ้าตากสิน (ชาย) และขุนนางที่จงรักภักดีต่อสมเด็จพระเจ้าตากสินกว่า 50 ราย เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2325

ปริศนาของผู้ที่ถูกประหารชีวิต

- **ฝ่ายที่เห็นว่าไม่ได้สวรรคตจริง :** ผู้ที่ถูกประหารชีวิตไม่ใช่สมเด็จพระเจ้าตากสิน แต่เป็นพระราชภาตา (ลูกพี่ลูกน้อง) ต่างมารดาซึ่งมีหน้าคล้ายคลึงกับพระองค์
- **ฝ่ายที่เห็นว่าสวรรคตจริง :** ผู้ที่ถูกประหารชีวิตเป็นสมเด็จพระเจ้าตากสินจริง

รัชทายาทของสมเด็จพระเจ้าตากสิน

- **ฝ่ายที่เห็นว่าไม่ได้สวรรคตจริง :** สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงมีพระราชประสงค์สละราชสมบัติให้กับพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1)

- **ฝ่ายที่เห็นว่าสวรรคตจริง :** สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงมีพระราชประสงค์ให้เจ้าฟ้ากรมขุนอินทรพิทักษ์ทรงขึ้นครองราชย์ต่อจากพระองค์ (เนื่องจากสมเด็จพระเจ้าตากสินทรงแต่งตั้งเจ้าฟ้ากรมขุนอินทรพิทักษ์เป็น "เจ้าครองนครเขมร" หลังจากที่เขมรกลายเป็นเมืองขึ้นของอาณาจักรธนบุรีเพื่อเป็นการทดลองงาน (พ.ศ. 2324))

สมเด็จพระเจ้าตากสินกับความมั่นคงของประเทศสยาม

- **ฝ่ายที่เห็นว่าไม่ได้สวรรคตจริง :** สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงแกล้งถูกประหารชีวิตเพื่อไม่ให้ประเทศสยามแตกแยก (ขุนนาง-ประชาชนแตกความคิดเห็นออกเป็น 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายที่ต้องการให้ประ หารชีวิตพระองค์ และฝ่ายที่ไม่ต้องการให้ประหารชีวิตพระองค์)
- **ฝ่ายที่เห็นว่าสวรรคตจริง :** การสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าตากสิน ส่งผลให้ความมั่นคงของประเทศสยามได้รับผลกระทบอย่างมากคือ

- เมืองตะนาวศรีและเมืองมะริดแข็งข้อและขอขึ้นกับพม่า (พ.ศ. 2325)
- พระเจ้าปดุง (กษัตริย์พม่า) ทรงฉวยโอกาสเคลื่อนทัพโจมตีประเทศสยามจนเกือบทำให้ประเทศสยามเสียเอกราช (พ.ศ. 2328) [*สงคราม 9 ทัพ*]

ข่าวเรื่องการมีพระชนชีพของสมเด็จพระเจ้าตากสิน

- **ฝ่ายที่เห็นว่าไม่ได้สวรรคตจริง :** ข่าวเรื่องที่สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงถูกปล่อยอย่างลับๆ, เสด็จพระราชดำเนินทางเรือสำเภาไปประทับที่เขาขุนพนม (จ.นครศรีธรรมราช) และทรงผนวชเป็นภิกษุอยู่ในถ้ำจนสวรรคต ขณะทรงมีพระชนมายุ 91 พรรษา (พ.ศ. 2368) เป็น "ข่าวจริง"
- **ฝ่ายที่เห็นว่าสวรรคตจริง :** ข่าวเรื่องที่พระองค์ทรงมีพระชนชีพอยู่เป็น "ข่าวลือ" (เนื่องจากรัชกาลที่ 5 ทรงมีพระราชประสงค์ลดกระแสความไม่พอใจต่อราชวงศ์จักรีของขุนนาง-ประชาชนที่จงรักภักดีต่อสมเด็จพระเจ้าตากสิน)

ความรักระหว่างรัชกาลที่ 4 กับแหม่มแอนนา

ในประวัติศาสตร์สยามจะระบุว่า แหม่มแอนนาได้รับตำแหน่งเป็น "พระอาจารย์" และ "ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาต่างประเทศ" แต่นักประวัติศาสตร์หลายคนเห็นว่า ความรักระหว่างพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) กับแหม่มแอนนาอาจมี "ความเป็นไปได้" และ "ความเป็นไปไม่ได้"

เอกาเทรินา อิวานอฟนา เดนิตสกายา (หม่อมคัทริน)
(9 พฤษภาคม 2429 - 3 มกราคม 2503)

- **ความเป็นไปได้**

- **ชาวตะวันตกที่แต่งงานกับชาวสยาม :** โคนสตันตินอส เกราคิส (ชาวกรีก) เดินทางสู่อาณาจักรอยุธยา, เข้ารับราชการในสมเด็จพระนารายณ์, ได้เลื่อนตำแหน่งเป็น "เจ้าพระยาวิไชเยนทร์ (ออกญาวิไชเยนทร์)" และมีภรรยาชาวโปรตุเกส (ดอญ่า มารี กีมาร์ (ท้าวทองกีบม้า))-ชาวสยามหลายคน
- **พระบรมวงศานุวงศ์ที่แต่งงานกับชาวตะวันตก :** สมเด็จพระราชอนุชาธิราช เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ (เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ) ทรงอภิเษกสมรสกับ เอกาเทรินา อิวานอฟนา เดนิตสกายา (หม่อมคัทริน (ชาวรัสเซีย))

- **ความเป็นไม่ไปได้**

- พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) กับแหม่มแอนนามีอายุห่างกัน 27 ปี (ตอนที่แหม่มแอนนาเดินทางสู่ประเทศสยาม รัชกาลที่ 4 ทรงมีพระชนมายุ 58 พรรษา และแหม่มแอนนามีอายุ 31 ปี)
- พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงจ้างแหม่มแอนนาเพื่อมาเป็น "พระอาจารย์" และ "ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาต่างประเทศ" แม้ว่าแหม่มแอนนาจะได้เข้าเฝ้าบ่อยครั้ง แต่ก็อยู่ในฐานะ "นายจ้าง" กับ "ลูกจ้าง"

ความสนิทสนมระหว่างรัชกาลที่ 4 กับเจ้าฟ้าจันทรมณฑล

ในประวัติศาสตร์สยามมีพระประวัติของเจ้าฟ้าจันทรมณฑลน้อยมาก (เนื่องจากพระองค์สิ้นพระชนม์ขณะทรงพระเยาว์) แต่ในหนังสือ "The English Governess at The Siamese Court" ระบุว่า

- พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงโปรดปราณพระองค์มาก และทรงอุ้มพระองค์เกือบตลอดเวลาที่เสด็จพระราชดำเนินไปสถานที่ต่างๆ
- พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงเสียพระทัยอย่างมาก หลังจากที่เจ้าฟ้าจันทรมณฑลสิ้นพระชนม์

- พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้จัดพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพเจ้าฟ้าจันทรมณฑล ระหว่างวันที่ 16 - 21 กุมภาพันธ์ 2407

จาก "สนธิสัญญาเบอร์นี" สู่ "สนธิสัญญาเบาว์ริง"

● สนธิสัญญาเบอร์นี

สนธิสัญญาเบอร์นี (Burney Treaty) เป็นสนธิสัญญาทางทางการค้าฉบับแรกของประเทศสยามที่ทำกับอังกฤษในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

การทำสนธิสัญญาเบอร์นี

อังกฤษเห็นว่า การค้าระหว่างอังกฤษกับประเทศสยามไม่เป็นธรรม (เนื่องจากการเก็บภาษีซ้ำซ้อน และการผูกขาดโดยพระคลังสินค้า)
ในปี พ.ศ. 2369 เฮนรี่ เบอร์นี อัญเชิญพระราชสาส์น และเครื่องราชบรรณาการของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (กษัตริย์อังกฤษ) เข้ามาสู่ประเทศสยามเพื่อทำ "สนธิสัญญาเบอร์นี (Burney Treaty)"
เฮนรี่ เบอร์นี และรัฐบาลสยามใช้เวลาเจรจา 5 เดือนจึงสามารถตกลงสำเร็จ และทำสนธิสัญญาเบอร์นี เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2369

สนธิสัญญาเบอร์นี (ฉบับภาษาสยาม)

สนธิสัญญาเบอร์นีแยกออกเป็น 2 ฉบับ (สนธิสัญญาทางพระราชไมตรี 14 ข้อ และสนธิสัญญาทางการค้า 6 ข้อ) โดยมีสาระสำคัญคือ

◆ รัฐบาลสยามอนุญาตให้พ่อค้าอังกฤษทำการค้ากับชาวสยามอย่างเสรี, กระสุนปืน-ดินปืนต้องขายให้กับรัฐบาลสยามเท่านั้น (ถ้ารัฐบาลสยามไม่ต้องการต้องนำกลับ) และห้ามพ่อค้าอังกฤษซื้อข้าวเพื่อส่งออกนอกประเทศ

◆ รัฐบาลสยามเก็บภาษีจากพ่อค้าอังกฤษอัตราเดียวตามความกว้างของปากเรือ (จังกอบ) เรือที่บรรทุกสินค้ามาให้คิดราคาตามความกว้างของปากเรือวาละ 1,700 บาท เรือที่ไม่ได้บรรทุกสินค้ามาให้คิดตามความกว้างของปากเรือวาละ 1,500 บาท

- เรือสินค้าอังกฤษที่เข้ามาทำการค้ากับประเทศสยามต้องทอดสมออยู่นอกสันดอนปากแม่น้ำเจ้าพระยา ผู้บังคับการเรือจะต้องให้คนนำบัญชีรายชื่อสินค้า-อาวุธยุทธภัณฑ์ที่บรรทุกมาแจ้งแก่เจ้าเมืองปากน้ำ (จ.สมุทรปราการ)
- เจ้าพนักงานสยามมีสิทธิที่จะตรวจสินค้าในเรือสินค้าอังกฤษ และให้นำสินค้าประเภทอาวุธยุทธภัณฑ์ฝากที่เมืองปากน้ำ (จ.สมุทรปราการ) จึงจะอนุญาตให้เรือสินค้าอังกฤษเดินทางสู่กรุงเทพ
- พ่อค้าอังกฤษ, ผู้บังคับการเรือ และลูกเรือที่เข้ามาทำการค้าในประเทศสยามต้องปฏิบัติตามกฎหมายสยามทุกประการ

สนธิสัญญาเบอร์นีกับผลกระทบต่อประเทศสยาม

สนธิสัญญาเบอร์นีบังคับให้รัฐบาลสยามต้องลดรายการสินค้าผูกขาดโดยพระคลังสินค้า และเปิดโอกาสให้พ่อค้าอังกฤษเข้ามาทำการค้ากับชาวสยามอย่างเสรี ส่งผลให้รัฐบาลสยามมีรายได้ลดลง

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงให้เพิ่มการจัดเก็บภาษีอากร (บ่อนเบี้ย หวย ก.ข., ภาษีเบ็ดเสร็จ (เก็บของลงสำเภา), ภาษีพริกไทย, ภาษีฝาง, ภาษีไม้แดง, ภาษีเกลือ, ภาษีน้ำมันมะพร้าว, ภาษีน้ำมัน, ภาษีกะทะ, ภาษีต้นยาง, ภาษีได้ชัน, ภาษีฟืน, ภาษีจาก, ภาษีกระแซง, ภาษีไม้ไผ่ป่า, ภาษีไม้รวก, ภาษีไม้สีสุก, ภาษีไม้ค้างพลู, ภาษีไม้ต่อเรือ, ภาษีไม้ซุง, ภาษีฝ้าย, ภาษียาสูบ, ภาษีปอ, ภาษีคราม, ภาษีเนื้อแห้ง, ภาษีปลาแห้ง, ภาษีเยื่อเคย, ภาษีน้ำตาลทราย , ภาษีน้ำตาลหม้อ, ภาษีน้ำตาลอ้อย, ภาษีสำรวจ, ภาษีเตาตาล, ภาษีจันอับ-ไพ่-เทียนไขเนื้อ-ขนม, ภาษีปูน, ภาษีเกวียน-โค และเรือจ้างทางโยง)

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงให้มีการประมูลการจัดเก็บภาษีอากร (เจ้าภาษีนายอากร) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเป็นชาวจีน ส่งผลให้ชาวจีนเริ่มมีบทบาทในระบบราชการของสยามมากขึ้น

เจ้าภาษีนายอากรไม่สามารถทำให้รายได้จาการจัดเก็บภาษีของท้องพระคลังเพิ่มขึ้น (เนื่องจากการฉ้อราษฎร์บังหลวง, ชาวจีนมีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจ, การเอื้อประโยชน์ให้กับธุรกิจการค้าของชาวจีน และชาวจีน-ขุนนางสยามเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน)

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงให้เจ้าภาษีนายอากรเป็นผู้ผูกขาดสินค้าหลายอย่าง ยกเว้นสินค้าที่มีค่ามาก (นอแรด, งาช้าง และดีบุก) พระคลังสินค้าจะเป็นผู้ผูกขาดสินค้า

ขุนนางผู้ใหญ่นิยมแต่งเรือสินค้า และฝากสินค้ากับเรือสินค้าไปซื้อ-ขายกับต่างประเทศ ส่งผลให้พ่อค้าอังกฤษไม่พอใจและกล่าวหาว่า รัฐบาลสยามเก็บค่าจังกอบ-แย่งทำการค้า, เจ้าภาษีนายอากรผูกขาดสินค้า-เก็บภาษีทางอ้อม และไม่ปฏิบัติตามสนธิสัญญา

พ่อค้าอังกฤษเรียกร้องให้อังกฤษแก้ไขสนธิสัญญาเบอร์นีด้วยเหตุผลหลายประการ (พระคลังสินค้าผูกขาดการค้าสินค้าอยู่หลายอย่าง, อัตราภาษีปากเรือสูงเกินไป, รัฐบาลสยามเก็บค่าธรรมเนียมอื่นนอกจากภาษีปากเรือ และกระบวนการยุติธรรมของประเทศสยามโหดร้าย-ไม่ยุติธรรม)

ในปี พ.ศ. 2393 เซอร์ เจมส์ บรูค อัญเชิญพระราชสาส์น และเครื่องราชบรรณาการของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียเข้ามาสู่ประเทศสยามอีกครั้งเพื่อขอแก้ไขสนธิสัญญาเบอร์นี โดยมีสาระสำคัญคือ

- อังกฤษต้องการให้รัฐบาลสยามยกเลิกระบบการผูกขาดการค้าโดยพระคลังสินค้า
- อังกฤษขอให้รัฐบาลสยามลดภาษีปากเรือ (จังกอบ) จากวาละ 1,700 บาทเหลือ 500 บาท และห้ามเก็บค่าธรรมเนียมอื่น
- อังกฤษขอให้กงสุลอังกฤษเข้ามาร่วมพิจารณาคดีที่เกิดกับคนในบังคับอังกฤษ

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงพระประชวรอย่างหนักจึงทรงให้ขุนนางผู้ใหญ่เป็นผู้เจรจา

รัฐบาลสยามเห็นว่า ข้อตกลงในสนธิสัญญาเบอร์นีมีความเหมาะสม, อังกฤษได้รับผลประโยชน์จำนวนมาก และการที่รัฐบาลสยามยอมแก้ไขสนธิสัญญาเบอร์นีอาจทำให้ชาติอื่นถือเป็นแบบอย่างทำตามอังกฤษ ส่งผลให้การเจรจาไม่ประสบความสำเร็จ

เซอร์ เจมส์ บรูค เดินทางกลับสิงคโปร์ และเสนออังกฤษใช้กำลังทหารบีบบังคับให้รัฐบาลสยามยอมแก้ไขสนธิสัญญาเบอร์นี แต่อังกฤษไม่เห็นชอบ

● สนธิสัญญาเบาว์ริง

สนธิสัญญาเบอว์ริง (Bowring Treaty) เป็นสนธิสัญญาทางทางการค้าฉบับที่ 2 ของประเทศสยามที่ทำกับอังกฤษในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

การทำสนธิสัญญาเบาว์ริง

ในปี พ.ศ. 2398 เซอร์ จอห์น เบาว์ริง อัญเชิญพระราชสาส์นและเครื่องราชบรรณาการของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (กษัตริย์อังกฤษ) เข้ามาสู่ประเทศสยามเพื่อทำ “สนธิสัญญาเบาว์ริง (Bowring Treaty)” เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2398

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงเห็นว่า ประเทศสยามไม่สามารถหลีกเลี่ยงการแก้ไขสนธิสัญญาเบอร์นีจึงทรงยอมให้มีการเจรจา

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงแต่งตั้งข้าหลวง 5 ราย (พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท, สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ), สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาพิชัยญาติ, เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) และเจ้าพระยารวิวงศ์) เป็นผู้เจรจาแก้ไขสนธิสัญญากับ เซอร์ จอห์น เบาว์ริง (อังกฤษกำหนดแบบแผนการทำสนธิสัญญาหลังสงครามฝิ่นครั้งที่ 2 ว่า การทำสนธิสัญญากับประเทศตะวันออกต้องทำเหมือนกันทั้งหมด)

อังกฤษขอให้รัฐบาลสยามยกเลิกภาษีผูกขาดโดยพระคลังสินค้า-เปลี่ยนเป็นเก็บภาษีพิกัดตามจำนวน (ร้อยละจากจำนวนสินค้า), จำกัดอัตราภาษีศุลกากร และรัฐบาลสยามต้องยอมให้คนในบังคับของอังกฤษทำการค้ากับชาวสยามอย่างเสรี (ยกเว้นฝิ่นและอาวุธยุทธภัณฑ์)

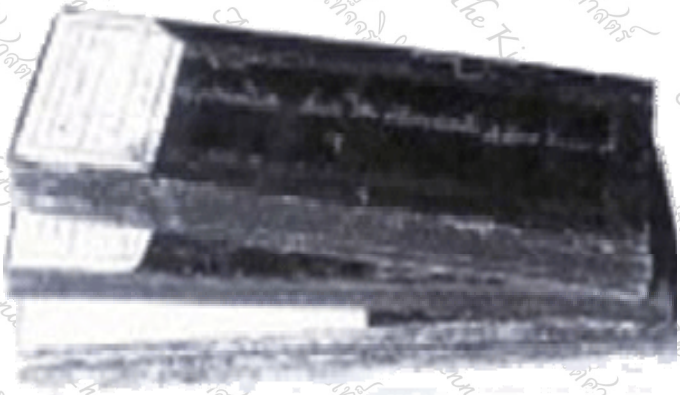

สนธิสัญญาเบาว์ริง (ฉบับภาษาสยาม)

รัฐบาลสยามเห็นว่า ชาวนาสยามปลูกข้าวพอเลี้ยงประชาชนในประเทศเท่านั้น (ถ้าให้ชาวต่างชาติซื้อข้าวอย่างเสรีอาจทำให้เกิดการขาดแคลน), การอนุญาตให้ชาวตะวันตกเข้ามาค้าขายแข่งกับชาวสยามอาจทำให้พ่อค้า-ขุนนางผู้ใหญ่ที่ทำการค้าต้องขาดทุน และการยกเลิกภาษีผูกขาดอาจส่งผลกระทบต่อรายได้แผ่นดิน ส่งผลให้การเจรจาประสบปัญหาอย่างมาก

รัฐบาลสยามจำต้องทำ "สนธิสัญญาเบาว์ริง (Bowring Treaty)" เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2398 โดยมีสาระสำคัญคือ

- รัฐบาลสยามกับอังกฤษจะมีสันติภาพและมิตรภาพชั่วนิรันดร์, คนในบังคับของฝ่ายหนึ่งที่เข้าไปอยู่ในอาณาเขตอีกฝ่ายหนึ่งจะต้องได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลืออย่างดี และอนุญาตให้ทำการค้าได้อย่างเสรี (แต่รัฐบาลสยามสงวนสิทธิ์ที่จะห้ามการส่งออกข้าว, เกลือ และปลา ถ้าเห็นว่าสินค้าเหล่านี้อาจเกิดการขาดแคลน)
- รัฐบาลสยามยอมให้อังกฤษตั้งสถานกงสุลอังกฤษในกรุงเทพ, ให้กงสุลอังกฤษมีอำนาจพิจารณาตัดสินคดีความซึ่งคนในบังคับของอังกฤษเป็นจำเลยทั้งคดีแพ่งและอาญา และคดีที่คนในบังคับของอังกฤษเป็นโจทก์กับชาวสยามเป็นจำเลยให้ขึ้นศาลไทย (แต่อนุญาตให้กงสุลอังกฤษเข้าไปนั่งฟังการพิจารณาคดีด้วย)
- รัฐบาลสยามอนุญาตให้คนในบังคับของอังกฤษอาศัยเป็นการประจำและถือกรรมสิทธิ์ที่ดินในประเทศสยามภายในอาณาเขตจำกัดคือ

  - กรุงเทพและอาณาเขตที่ห่างกำแพงพระนครออกไป 200 เส้น (ประมาณ 4 ไมล์อังกฤษ) อนุญาตให้คนในบังคับของอังกฤษเช่าที่ดิน (ซื้อได้เมื่อมาอยู่นานกว่า 10 ปี หรือได้รับอนุญาตจากรัฐบาลสยาม)
  - อาณาเขตห่างกำแพงพระนครเกิน 200 เส้น แต่อยู่ในรัศมีที่เรือแจวไปถึงภายใน 24 ชั่วโมง อนุญาตให้คนในบังคับของอังกฤษซื้อ-เช่าที่ดิน
  - อาณาเขตนอกรัศมีที่เรือแจวไปถึงภายใน 24 ชั่วโมง ไม่อนุญาตคนในบังคับของอังกฤษซื้อ-เช่า
- รัฐบาลสยามต้องยกเลิกภาษีค่าปากเรือ (จังกอบ) และเปลี่ยนเป็นเก็บภาษีขาเข้า (รัฐบาลสยามเก็บภาษีสินค้าขาเข้าร้อยละ 3 ของราคาสินค้า (ยกเว้นฝิ่นและเงินแท่งจะปลอดภาษี แต่ฝิ่นต้องขายให้แก่

เจ้าภาษีฝิ่นเท่านั้น)), สินค้าขาออกให้เก็บภาษีครั้งเดียวตามอัตราที่กำหนดไว้ในภาคผนวกต่อท้ายสนธิสัญญา (สินค้า 64 รายการ (51 รายการไม่ต้องเสียภาษีภายในประเทศ, 13 รายการไม่ต้องเสียภาษีขาออก))

- รัฐบาลสยามต้องอนุญาตให้คนในบังคับของอังกฤษมีเสรีภาพในการนับถือศาสนา
- คนในบังคับของอังกฤษที่ประสงค์จะอาศัยในประเทศสยามต้องลงทะเบียนที่สถานกงสุลอังกฤษในกรุงเทพ
- สิทธิพิเศษทางการค้าที่รัฐบาลสยามอนุมัติให้กับประเทศอื่นจะต้องให้กับอังกฤษ
- สนธิสัญญาฉบับนี้บอกเลิกไม่ได้, ไม่มีกำหนดอายุเวลา และแก้ไขเมื่อทั้งสองฝ่ายตกลงยินยอมเท่านั้น

สนธิสัญญาเบาว์ริงกับผลกระทบต่อประเทศสยาม

- รัฐบาลสยามต้องยกเลิกการเก็บภาษีค่าปากเรือ (จังกอบ) และเปลี่ยนเป็นเก็บภาษีขาเข้า ส่งผลให้รัฐบาลสยามต้องสูญเสียรายได้แผ่นดินจำนวนมาก
- รัฐบาลสยามต้องชดเชยผลประโยชน์ของพระบรมวงศานุวงศ์, ขุนนางผู้ใหญ่ และพ่อค้า โดยการกระจายการควบคุมภาษีให้ขึ้นอยู่ในกระทรวงต่างๆเพื่อให้เจ้ากระทรวงได้รับส่วนแบ่งจากเงินภาษีอากรจากกระทรวงที่ตนเองควบคุม (ในยุคนั้นยังไม่มีกรมสรรพากร เจ้าภาษีนายอากรจะเป็นผู้เก็บภาษีจากประชาชน, นำส่งให้กับเจ้ากระทรวง-ขุนนางผู้ใหญ่ เจ้ากระทรวง-ขุนนางผู้ใหญ่นำส่งเป็นรายได้แผ่นดินตามอัตราที่กำหนด ส่วนที่เหลือถือเป็นรายได้ของเจ้ากระทรวง-ขุนนางผู้ใหญ่)
- รัฐบาลสยามต้องป้องกันไม่ให้เกิดการขาดแคลนข้าว โดยการปฏิรูปการเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร, ปรับปรุงระบบชลประ ทาน (ขุดคลองมหาสวัสดิ์-คลองภาษีเจริญ), เพิ่มเส้นทางคมนาคม และขยายพื้นที่กสิกรรม (เนื่องจากชาวตะวันตกเข้ามาซื้อข้าวจำนวนมาก)
- รัฐบาลสยาม-พระบรมวงศานุวงศ์-ขุนนางผู้ใหญ่ต้องหารายได้จากการค้าเสรีรูปแบบใหม่ และหารายได้จากการให้สัมปทานหรือการผูกขาดของเจ้าภาษีอากร (ฝิ่นและบ่อนเบี้ย)
- รัฐบาลสยามต้องเสียสิทธิสภาพนอกอาณาเขต (Extraterritoriality) ให้กับคนในบังคับของอังกฤษ
- รัฐบาลสยามต้องยกเลิกการผูกขาดการค้าของพระคลังสินค้า

ในปี พ.ศ. 2461 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ทรงส่งกองทัพสยามไปช่วยฝ่ายมหาอำนาจไตรภาคี (Triple Entente-อังกฤษ, ฝรั่งเศส และรัสเซีย) ทำสงครามกับไตรพันธมิตร (The Triple Alliance-เยอรมนี, ออสเตรีย-ฮังการี และอิตาลี) ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1

สงครามโลกครั้งที่ 1 ยุติลงโดยมหาอำนาจไตรภาคีเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ อังกฤษตอบแทนประเทศสยามโดยการประกาศยกเลิก “สนธิสัญญาเบาว์ริง (Bowring Treaty)”

ปริศนาการมีตัวตนของเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกา

ในประวัติศาสตร์สยามไม่มีชื่อของเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกา แต่นักประวัติศาสตร์แตกความคิดเห็นออกเป็น 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายที่ไม่เชื่อว่าตัวตนจริง และฝ่ายที่เชื่อว่ามีตัวตนจริง

ปริศนาข่าวเรื่องการปลอมตัวเป็นสามเณรของเจ้าจอมทับทิม

- **ฝ่ายที่ไม่เชื่อว่ามีตัวตน :** ข่าวเรื่องที่สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (สา ปุสฺสเทโว) ทรงยอมรับว่า เจ้าจอมทับทิมปลอมตัวเป็นสามเณรเข้าไปอยู่ในวัดราชประดิษฐ์จริงเป็น “ข่าวลือ” (เนื่องจากไม่มีหลักฐาน)
- **ฝ่ายที่เชื่อว่ามีตัวตน :** ข่าวเรื่องที่สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (สา ปุสฺสเทโว) ทรงยอมรับว่า เจ้าจอมทับทิมปลอมตัวเป็นสามเณรเข้าไปอยู่ในวัดราชประดิษฐ์เป็น “ข่าวจริง”

การประหารชีวิตในเขตพระราชฐาน

- **ฝ่ายที่ไม่เชื่อว่ามีตัวตน :** เขตพระราชฐานเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์จึงไม่เคยมีการประหารชีวิตใครในเขตพระราชฐาน (ถ้าประชาชนเสียชีวิตในเขตพระราชฐานต้องมีการสมโภชเพื่อล้างอาถรรพ์)
- **ฝ่ายที่เชื่อว่ามีตัวตน :** ในหนังสือ “The Romance of The Harem” ระบุว่า แหม่มแอนนาทนเห็นการทรมานเจ้าจอมทับทิมไม่ได้จนเป็นลม ดังนั้นเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกาอาจไม่ได้ถูกประหารชีวิตในเขตพระราชฐาน แต่อาจถูกประหารชีวิตที่อื่น (เนื่องจากแหม่มแอนนาไม่ได้เห็นการประหารชีวิตเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกา)

การประหารชีวิตด้วยการเผาทั้งเป็นของเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกา

- **ฝ่ายที่ไม่เชื่อว่ามีตัวตน :** ในหนังสือ “The Romance of The Harem” ระบุว่า เจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกาถูกประหารชีวิตด้วยการเผาทั้งเป็น แต่ในสมัยรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 1 - 5) ไม่มีการประหารชีวิตด้วยการเผาทั้งเป็น (แต่มีการประหารชีวิตหลายรูปแบบ (การตัดศีรษะ, การทุบด้วยท่อนไม้จันทร์, การใส่ตะกร้อหวายให้ช้างแตะ, การโบย, การขังกรงประจาน))
- **ฝ่ายที่เชื่อว่ามีตัวตน :** ในสมัยรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 1 - 5) ไม่มีหลักฐานการประหารชีวิตด้วยการเผาทั้งเป็น แต่ในสมัยอยุธยาเคยมีการนำผ้าชุบน้ำมันพันทั่วร่างกายของนักโทษและจุดไฟเผา

ประจักษ์พยานการประหารชีวิตของเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกา

- **ฝ่ายที่ไม่เชื่อว่ามีตัวตน :** ไม่มีใครเห็นการประหารชีวิตด้วยการเผาทั้งเป็นของเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกา
- **ฝ่ายที่เชื่อว่ามีตัวตน :** ในหนังสือ "The Romance of The Harem" ระบุว่า แหม่มแอนนาทนเห็นการทรมานเจ้าจอมทับทิมไม่ได้จนเป็นลม ดังนั้นเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกาอาจไม่ได้ถูกประหารชีวิตด้วยการเผาทั้งเป็นแต่อาจถูกประหารชีวิตด้วยวิธีอื่น (เนื่องจากแหม่มแอนนาไม่ได้เห็นการประหารชีวิตเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกา)

การลาออกจากการเป็น "เจ้าจอม (มารดา)"

- **ฝ่ายที่ไม่เชื่อว่ามีตัวตน :** ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เจ้าจอม (มารดา) คนใดที่ประสงค์จะลาออกเพื่อไปสมรสกับผู้อื่นสามารถที่จะกราบบังคมทูลลาออก
- **ฝ่ายที่เชื่อว่ามีตัวตน :** ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) มีกฎหมายที่อนุญาตให้เจ้าจอมสามารถลาออกเพื่อไปสมรสกับผู้อื่น แต่เจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกาถูกจับฐานลักลอบเป็นชู้ซึ่งเป็นความผิดร้ายแรงจึงต้องถูกลงโทษประหารชีวิต

ข่าวเรื่องการประหารชีวิตของเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกา

- **ฝ่ายที่ไม่เชื่อว่ามีตัวตน :** ในยุคนั้นการประหารชีวิตเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกาถือเป็นข่าวใหญ่ แต่ไม่มีข่าวนี้ปรากฏในหนังสือพิมพ์
- **ฝ่ายที่เชื่อว่ามีตัวตน :** ในยุคนั้นการจัดเก็บเอกสารและหนังสือพิมพ์ไม่มีระเบียบแบบแผน ส่งผลให้หนังสือพิมพ์จำนวนมากสูญหาย (หอสมุดแห่งชาติมี Bangkok Calendar (หมอบรัดเลย์), Siam Repository (หมอสมิธ) และหนังสือราชกิจจานุเบกษาไม่ครบ (หนังสือราชกิจจานุเบกษาของรัชกาลที่ 5 หายไป 5 ปี))

ปริศนาคำสั่งห้ามสตรีเข้าไปด้านในของวัดราชประดิษฐ์

- **ฝ่ายที่ไม่เชื่อว่ามีตัวตน :** คำสั่งห้ามสตรีเข้าไปด้านในของวัดราชประดิษฐ์ (กุฎิของภิกษุสามเณร) จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากมักมีภิกษุและสามเณรที่ประพฤติผิดศีลลักลอบสมสู่กับสีกา

- **ฝ่ายที่เชื่อว่ามีตัวตน :** คำสั่งห้ามสตรีเข้าไปด้านในของวัดราชประดิษฐ์จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากคดีเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกา

ปริศนาพระเจดีย์สูงชะลูดในวัดสระเกศ

- **ฝ่ายที่ไม่เชื่อว่ามีตัวตน :** พระเจดีย์คู่สูงชลูดในวัดสระเกศ (ข้างโบสถ์ด้านตะวันออก) เป็นที่บรรจุอัฐิกระดูกลิงและสุนัขทรงเลี้ยงของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)
- **ฝ่ายที่เชื่อว่ามีตัวตน :** พระเจดีย์คู่สูงชลูดในวัดสระเกศเป็นที่บรรจุอัฐิของเจ้าจอมทับทิมกับพระครูใบฎีกาปลัด

ปริศนาศาลเจ้าจอมทับทิม

- **ฝ่ายที่ไม่เชื่อว่ามีตัวตน :** ศาลเจ้าจอมทับทิม (กรมแผนที่ทหาร ถ.กัลยาณไมตรี) เป็นศาลเพียงตาของบุคคลอื่น
- **ฝ่ายที่เชื่อว่ามีตัวตน :** ศาลเจ้าจอมทับทิมเป็นศาลเพียงตาของเจ้าจอมทับทิม (เนื่องจากศาลหันหน้าไปทางทิศใต้ (วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมารามซึ่งพระครูปลัดใบฎีกาเคยจำพรรษา) และตั้งอยู่บนพื้นที่ลานประหารของเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกา (สวนเก่านอกกำแพงพระบรมมหาราชวังทิศตะวันออก))

ประวัติศาสตร์สยามกับเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกา

- **ฝ่ายที่ไม่เชื่อว่ามีตัวตน :** เจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกาไม่มีในประวัติศาสตร์สยาม ทั้งสองเป็นเพียงตัวละครในหนังสือ “The Romance of The Harem” เท่านั้น
- **ฝ่ายที่เชื่อว่ามีตัวตน :** เจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกาไม่มีทายาท และไม่มีความสำคัญในประวัติศาสตร์จึงไม่ถูกบันทึกอยู่ในประวัติศาสตร์สยาม

บริษัท หลุยส์ ตี เลียวโนเวนส์ (ประเทศไทย) จำกัด

บริษัท หลุยส์ ตี เลียวโนเวนส์ (ประเทศไทย) จำกัด เป็นบริษัทที่ก่อตั้งขึ้นโดย หลุยส์ เลียวโนเวนส์ เพื่อดำเนินกิจการสัมปทานไม้สัก ก่อนที่จะเปลี่ยนมาเป็นตัวแทนนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ

LOUIS T. LEONOWENS
SINCE 1905

เครื่องหมายการค้า
บริษัท หลุยส์ ดี เลียวโนเวนส์ (ประเทศไทย) จำกัด

ในปี พ.ศ. 2448 หลุยส์ เลียวโนเวนส์ ก่อตั้งบริษัท หลุยส์ โทมัส เลียวโนเวนส์ (ประเทศไทย) จำกัด เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2448 เพื่อดำเนินกิจการสัมปทานไม้สัก

ในปี พ.ศ. 2454 บริษัท หลุยส์ โทมัส เลียวโนเวนส์ (ประเทศไทย) จำกัด ร่วมมือกับ Denny, Matt & Dickson (อังกฤษ) เพื่อจัดตั้งโรงเลื่อย, ท่าเรือ, รถยก และโก ดังสินค้า

ในปี พ.ศ. 2463 บริษัท หลุยส์ โทมัส เลียวโนเวนส์ (ประเทศไทย) จำกัด บริจาคไม้สักเพื่อใช้ในการบูรณะเสาชิงช้า (บริษัท หลุยส์ โทมัส เลียวโนเวนส์ (ประเทศไทย) จำกัด ใช้เสาชิงช้าเป็นเครื่องหมายการค้าของบริษัทในเวลาต่อมา)

ในปี พ.ศ. 2499 บริษัท หลุยส์ โทมัส เลียวโนเวนส์ (ประเทศไทย) จำกัด ปรับเปลี่ยนการดำเนินธุรกิจเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าจากต่างประเทศ หลังจากที่สัมปทานไม้สักสิ้นสุดลง

ในปี พ.ศ. 2508 บริษัท หลุยส์ โทมัส เลียวโนเวนส์ (ประเทศไทย) จำกัด เปิดโรงงานผลิตรถแทรกเตอร์เพื่อการเกษตร

ในปี พ.ศ. 2529 บริษัท หลุยส์ โทมัส เลียวโนเวนส์ (ประเทศไทย) จำกัด รวมกิจการกับ Muller & Phipps (ประเทศไทย), เปลี่ยนชื่อเป็น “บริษัท หลุยส์ ตี เลียวโนเวนส์ (ประเทศไทย) จำกัด” และเป็นสมาชิกของกลุ่ม Getz (สหรัฐอเมริกา)

บริษัท หลุยส์ ตี เลียวโนเวนส์ (ประเทศไทย) จำกัด ดำเนินกิจการเป็นตัวแทนผลิตและนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเพื่อจำหน่ายในประเทศไทยหลายอย่าง (เคมีภัณฑ์ที่ใช้ในอุตสาหกรรม, วัสดุก่อสร้าง, อุปกรณ์-เครื่องมือช่าง, ผลิตภัณฑ์เพื่อการเกษตร และอาวุธปืน)

ปัจจุบัน : บริษัท หลุยส์ ตี เลียวโนเวนส์ (ประเทศไทย) จำกัด เป็นบริษัทจำกัดตามกฎหมายอังกฤษ (ไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลในประเทศไทย)

ปีเตอร์ รีด กรีนเวลล์ เป็นผู้รับมอบอำนาจดำเนินกิจการในประเทศไทยและมาเลเซีย (แต่เขามอบอำนาจช่วงให้ ดักลัส เกรแฮม เฟรเซอร์ เป็นตัวแทนช่วง)

ที่อยู่	177/1 อาคาร บียูไอ ชั้น 10 ถ.สุรวงศ์ แขวงสุริยวงศ์ เขตบางรัก กรุงเทพ 10500
โทรศัพท์	0-2206-9500, 0-2237-7040
แฟกซ์	0-2206-9599, 0-2236-7471

แอนนากับพระเจ้ากรุงสยาม

แอนนากับพระเจ้ากรุงสยาม เป็นหนังสือที่แปลมาจากหนังสือ “Anna and the King of Siam” ของ มาร์กาเร็ต แลนดอน (นักเขียนอเมริกัน) โดยในประเทศไทยมีผู้นำหนังสือเล่มนี้มาแปล-จัดพิมพ์เพื่อจำหน่าย และจัดแสดงเป็นละครเวทีคือ

แอนนากับพระเจ้ากรุงสยาม
(อ.สนิทวงศ์)

- **หนังสือ**

- **อ.สนิทวงศ์ (อุไร สนิทวงศ์) :** แปลหนังสือ “Anna and the King of Siam” เป็นภาษาไทยความยาว 684 หน้าโดยตั้งชื่อว่า “แอนนากับพระเจ้ากรุงสยาม” และจัดพิมพ์เพื่อจำหน่ายจำนวน 2 ครั้ง (พ.ศ. 2508 และ พ.ศ. 2513)

- **กัณหา แก้วไทย :** แปลหนังสือ “Anna and the King of Siam” เป็นภาษาไทยความยาว 637 หน้าโดยตั้งชื่อว่า “แอนนากับพระเจ้ากรุงสยาม” และจัดพิมพ์เพื่อจำหน่ายจำนวน 1 ครั้ง (พ.ศ. 2542)

แอนนากับพระเจ้ากรุงสยาม
(กัณหา แก้วไทย)

แอนนากับพระเจ้ากรุงสยาม

- **ละครเวที**

ในปี พ.ศ. 2509 หนังสือ "แอนนากับพระเจ้ากรุงสยาม" ถูกนำมาสร้างเป็นละครเวทีโดยใช้ชื่อเดียวกับหนังสือ โดยมี ดอกดิน กัญญามาลย์ แสดงเป็น พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) และ สุพรรณ บูรณพิมพ์ แสดงเป็นแหม่มแอนนา

ข้อตกลงการจ้างงานของแหม่มแอนนา

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงทำข้อตกลงจ้างแหม่มแอนนาเป็น "พระอาจารย์" ให้กับเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) โดยมีสาระสำคัญคือ

- แหม่มแอนนาจะได้รับเงินเดือน เดือนละ 100 เหรียญสิงคโปร์
- แหม่มแอนนาจะได้อาศัยอยู่บ้านพักสร้างด้วยอิฐแบบยุโรปนอกพระบรมมหาราชวัง
- แหม่มแอนนาต้องสอนวิชาภาษาอังกฤษ, วิชาวิทยาศาสตร์เบื้องต้น, วิชาวรรณคดีอังกฤษ และวิชาขนบธรรมเนียมอังกฤษ (ห้ามสอนศาสนาคริสต์)
- แหม่มแอนนาต้องแบ่งการสอนเป็น 2 ช่วงคือ
  - **ช่วงเช้า :** แหม่มแอนนาสอนเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และพระราชทายาทในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)
  - **ช่วงบ่าย :** แหม่มแอนนาสอนเจ้าจอม (มารดา) ที่ยังสาว

จดหมายเหตุที่ควรรู้

เนื่องจากในภาพยนตร์ไม่ได้กล่าวถึงเหตุการณ์หลายอย่างซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านเกิดความไม่เข้าใจในภาพยนตร์ ผู้เขียนเห็นว่า เหตุการณ์เหล่านี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์สยามและโลกจึงสรุปเหตุการณ์ที่สำคัญที่เห็นว่ามีประโยชน์เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจประวัติศาสตร์และภาพยนตร์อย่างชัดเจน

วิบากกรรมก่อนการขึ้นครองราชย์ของรัชกาลที่ 4

ในปี พ.ศ. 2330 พระองค์เจ้าทับ (รัชกาลที่ 3) ทรงพระราชสมภพ และทรงเป็นพระราชโอรสลำดับที่ 1 ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) กับสมเด็จพระศรีสุราลัย (พระมเหสี) (รัชกาลที่ 2 ทรงโปรดปรานเจ้าจอมมารดาเรียมอย่างมาก และทรงแต่งตั้งเจ้าจอมมารดาเรียมเป็น "สมเด็จพระศรีสุราลัย")

ในปี พ.ศ. 2347 เจ้าฟ้ามงกุฎ (รัชกาลที่ 4) ทรงพระราชสมภพ และทรงเป็นพระราชโอรสลำดับที่ 2 ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) กับสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี (พระอัครมเหสี)

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ทรงมีพระราชประสงค์ให้เจ้าฟ้ามงกุฎ (รัชกาลที่ 4) ทรงขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์ตามโบราณราชประเพณี (เนื่องจากเจ้าฟ้ามงกุฎ (รัชกาลที่ 4) ทรงประสูติจากพระอัครมเหสี และเจ้าฟ้าชายราชกุมาร (พระราชทายาทลำดับที่ 1) สิ้นพระชนม์ในวันประสูติ)

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
(24 กุมภาพันธ์ 2310 - 21 กรกฎาคม 2367)

ในปี พ.ศ. 2356 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ทรงแต่งตั้งพระองค์เจ้าทับ (รัชกาลที่ 3) เป็น "กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์"

กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ (รัชกาลที่ 3) ทรงพระปรีชาสามารถด้านการปกครอง-กฎหมาย-เศรษฐกิจ-การค้า และทรงแต่งสำเภาหลวงไปค้าขายกับจีนนำเงินตราเข้าประเทศสยามเป็นจำนวนมาก

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ทรงฝักใฝ่กวีนิพนธ์-ศิลปะ-ดนตรีอย่างมากจนไม่สนพระทัยว่าราชการแผ่นดิน

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ทรงมอบหมายให้กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์กำกับดูแลกรมท่า, กรมพระคลังมหาสมบัติ และกรมพระตำรวจ

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
(31 มีนาคม 2330 - 2 เมษายน 2394)

ในปี พ.ศ. 2360 สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาเสนานุรักษ์ (วังหน้า) สิ้นพระชนม์ เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2360

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ทรงไม่แต่งตั้งใครดำรงตำแหน่งวังหน้า กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ (รัชกาลที่ 3) จึงทรงกำกับดูแลวังหน้าเพิ่มเติม (ในยุคนั้นตำแหน่ง "วังหน้า" เป็นตำแหน่งสำคัญมาก ใครกำกับดูแลวังหน้าเปรียบเสมือนเป็น "รัชทายาท")

ในปี พ.ศ. 2365 เจ้าฟ้ากรมหลวงพิทักษมนตรี (ว่าที่กรมวัง) สิ้นพระชนม์

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ทรงไม่แต่งตั้งใครดำรงตำแหน่งกรมวัง กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ (รัชกาลที่ 3) จึงทรงกำกับดูแลกรมวังเพิ่มเติม

ในปี พ.ศ. 2367 เจ้าฟ้ามงกุฎ (รัชกาลที่ 4) ทรงผนวชเป็นพระภิกษุที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และทรงได้รับพระนามฉายาว่า "วชิรญาโณ"

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ทรงพระประชวร กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ (รัชกาลที่ 3) ทรงมีพระราชบัญชาให้ทหารล้อมพระบรมมหาราชวังเพื่ออารักขาความปลอดภัย และทรงห้ามไม่ให้ใครเข้า-ออก ส่งผลให้พระบรมวงศานุวงศ์และขุนนางไม่สามารถเข้าเยี่ยมพระอาการของพระองค์

พระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) ทรงตรัสถามกรมสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส (เจ้าอาวาสวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร) เรื่องที่พระองค์จะทรงลาสิกขาบทเพื่อเรียกร้องสิทธิที่จะทรงขึ้นครองราชย์ แต่กรมสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรสทรงทูลแนะนำไม่ทรงควรลาสิกขาบทเพื่อความปลอดภัย พระองค์จึงทรงตัดสินพระทัยที่จะดำรงสมณเพศ

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) สวรรคตอย่างปริศนา เหล่าขุนนางทูลเชิญกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ทรงขึ้นครองราชย์เป็น "พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3)" เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2367 (นักประวัติศาสตร์หลายคนเห็นว่า พระองค์ทรงถูกปลงพระชนม์ด้วยพระโอสถพิษ เนื่องจากพระอาการของพระองค์ทรุดลงอย่างรวดเร็วจนสวรรคต หลังจากที่พระองค์ทรงเสวยพระโอสถของสมเด็จพระศรีสุราลัย)

ในปี พ.ศ. 2369 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงทำ "สนธิสัญญาเบอร์นี (Burney Treaty)" เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2369 สร้างความไม่พอใจให้กับพระบรมวงศานุวงศ์และขุนนางอย่างมาก (เนื่องจากพวกเขาเห็นว่า พระองค์ทรงยอมอ่อนข้อให้กับอังกฤษมากเกินไป)

ในปี พ.ศ. 2375 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงแต่งตั้งเจ้าฟ้าจุฑามณี (พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว-พระราชอนุชา (น้องชาย) ในรัชกาลที่ 4) เป็น "สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนอิศเรศรังสรรค์" เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2375

ในปี พ.ศ. 2393 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงแต่งตั้งจมื่นไวยวรนาถภักดีศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) เป็น "พระยาศรีสุริยวงศ์"

สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนอิศเรศรังสรรค์ (พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว) กับสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ) กุมอำนาจกองทัพเกือบทั้งหมด ส่งผลให้ทั้งสองมีอิทธิพลอย่างมาก

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงมีพระราชประสงค์ให้ "พระองค์เจ้าอรรณพ" (พระราชโอรสในรัชกาลที่ 3) ขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์จึงทรงพระราชทานพระประคำทองคำของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ให้กับพระองค์เจ้าอรรณพ (เนื่องจากพระประคำทองคำเป็นสัญลักษณ์แห่งการสืบราชสมบัติ)

ขุนนางที่ไม่ต้องการให้พระองค์เจ้าอรรณพทรงขึ้นครองราชย์แอบสับเปลี่ยนนำพระประคำทองคำองค์ปลอมไปถวาย (เนื่องจากพวกเขาเกรงว่า พระองค์เจ้าอรรณพจะทรงอ่อนข้อต่อชาติตะวันตกยอมทำสนธิสัญญาที่อาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของพวกเขา)

ในปี พ.ศ. 2394 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงพระประชวรอย่างหนัก พระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) เกรงว่า สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนอิศเรศรังสรรค์ (พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว) จะทรงขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์จึงวางแผนปฏิสังขรณ์วัดบุปผารามให้เป็นวัดธรรมยุตนิกาย พระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) ต้องการให้พระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) ทรงขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์ (เนื่องจากพระองค์ทรงผนวชเป็นภิกษุมานานจึงทรงไม่มีกองทัพอยู่ในมือที่จะมาต่อต้านเขา)

สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนอิศเรศรังสรรค์ (พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว) ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะทรงขึ้นครองราชย์ แต่พระองค์ทรงเกรงพระทัยพระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4)

สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนอิศเรศรังสรรค์ (พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว) เสด็จไปหาพระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) ที่วัดบวรนิเวศวิหาร เพื่อตรัสถามพระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) ว่า พระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะทรงขึ้นครองราชย์หรือไม่

พระวชิรญาโณ (รัชกาลที่ 4) ทรงตรัสตอบสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนอิศเรศรังสรรค์ (พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว) ว่า พระองค์มีพระราชประสงค์ที่จะทรงขึ้นครองราชย์ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนอิศเรศรังสรรค์ (พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว) จึงทรงยอมถอย

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) สวรรคต พระบรมวงศานุวงศ์และเหล่าขุนนางลงความเห็นให้ทูลเชิญพระวชิรญาโณทรงขึ้นครองราชย์เป็น "พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)" เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2394 (หลังจากที่รัชกาลที่ 4 ทรงขึ้นครองราชย์ พระองค์เจ้าอรรณพเสด็จออกจากพระบรมมหาราชวัง และไม่มีใครทราบข่าวของพระองค์)

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงแต่งตั้งสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนอิศเรศรังสรรค์เป็น "พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว" เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2394

พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระเกียรติยศเป็นพระเจ้าแผ่นดินพระองค์ที่ 2 เหมือนพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) โดยมีเหตุผลหลายอย่างคือ

- เพื่อปกป้องประเทศสยามจากการคุกคามของชาติตะวันตก (พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปรีชาสามารถด้านการทหารอย่างมาก)
- เพื่อคานอำนาจกับสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ) และพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง)
- เพื่อความสงบสุขของราชสมบัติของพระองค์ (พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระดวงชะตาแรง และทรงต้องเป็นกษัตริย์ราชสมบัติของรัชกาลที่ 4 จึงจะปลอดภัย)

ในปี พ.ศ. 2398 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงแต่งตั้งพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) เป็น "เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์" (สมุหพระกลาโหม) หลังจากที่สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ) ถึงแก่พิราลัย

วิกฤตการณ์วังหน้า

ในปี พ.ศ. 2408 พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวสวรรคต พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงไม่แต่งตั้งใครดำรงตำแหน่งวังหน้า ส่งผลให้เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) เป็นผู้กุมอำนาจกองทัพเกือบทั้งหมด

พระบรมวงศานุวงศ์และขุนนางผู้ใหญ่เกรงว่า เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) อาจเป็นอันตรายต่อราชสมบัติจึงทูลเตือนพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) แต่พระองค์ไม่ทรงปักใจเชื่อ และทรงปฏิบัติพระองค์ต่อเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) อย่างปกติ

ในปี พ.ศ. 2410 เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) ทูลบอกพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ให้ทรงแต่งตั้งพระองค์เจ้ายอดยิ่ง (พระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว) เป็น "กรมพระราชวังบวรสถานมงคล" (วังหน้า) (เนื่องจากเขาต้องการลดความหวาดระแวงของพระบรมวงศานุวงศ์และขุนนางผู้ใหญ่)

กรมพระราชวังบวรวิไชยชาญ
(6 กันยายน 2381 - 28 สิงหาคม 2428)

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงไม่เห็นชอบ (เนื่องจากรัชกาลที่ 4 ทรงเห็นว่า เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) ทรงมีพระชนมายุ 12 พรรษาจึงมีความเสี่ยงในการครองราชย์สมบัติ)

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงแต่งตั้งพระองค์เจ้ายอดยิ่งเป็น "กรมหมื่นบวรวิไชยชาญ" และไม่ทรงแต่งตั้งใครเป็น "กรมพระราชวังบวรสถานมงคล"

ในปี พ.ศ. 2411 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงประชวรใกล้สวรรคต

เหล่าพระบรมวงศานุวงศ์และขุนนางเห็นว่า กรมหมื่นบวรวิไชยชาญสมควรได้รับการแต่งตั้งเป็น “กรมพระราชวังบวรสถานมงคล”

กรมขุนวรจักรธรานุภาพ (พระราชโอรสในรัชกาลที่ 2) ทรงคัดค้าน โดยทรงอ้างว่า การแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งกรมพระราชวังบวรสถานมงคลเป็นพระราชอำนาจของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) (เนื่องจากกรมขุนวรจักรธรานุภาพทรงอยากได้รับตำแหน่งเป็น “กรมพระราชวังบวรสถานมงคล”)

เหล่าพระบรมวงศานุวงศ์และขุนนางแต่งตั้งกรมหมื่นบวรวิไชยชาญเป็น “กรมพระราชวังบวรวิไชยชาญ” (วังหน้า) ก่อนที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) สวรรคต 1 วัน

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) สวรรคต พระบรมวงศานุวงศ์และเหล่าขุนนางลงความเห็นให้เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ทรงขึ้นครองราชย์เป็น “พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5)” และแต่งตั้งให้เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) เป็น “ผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน” เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2411

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงไม่มีพระราชอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดิน (เนื่องจากเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) มีอำนาจเด็ดขาดในการบริหารราชการแผ่นดินตลอดเวลาที่เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน สร้างความไม่พอพระทัยให้กับรัชกาลที่ 5 หลายครั้ง)

ในปี พ.ศ. 2416 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงมีพระชนมายุครบ 20 พรรษา เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) จึงลาออกจากตำแหน่ง “ผู้สำเร็จราชการการแผ่นดิน”

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงแต่งตั้งเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) เป็น “สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง)”

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงตั้งหอรัษฎากรพิพัฒน์เพื่อดึงอำนาจในการเก็บภาษีอากรมาอยู่ที่พระองค์ (ในยุคนั้นยังไม่มีกรมสรรพากร เจ้าภาษีนายอากรจะเป็นผู้เก็บภาษีจากประชาชน, นำส่งให้กับเจ้ากระทรวง-ขุนนางผู้ใหญ่ เจ้ากระทรวง-ขุนนางผู้ใหญ่นำส่งเป็นรายได้แผ่นดินตามอัตราที่กำหนด ส่วนที่เหลือถือเป็นรายได้ของเจ้ากระทรวง-ขุนนางผู้ใหญ่) สร้างความไม่พอใจให้กับพระบรมวงศานุวงศ์-ขุนนางอย่างมาก (เนื่องจากพวกเขาต้องสูญเสียรายได้จากการจัดเก็บภาษีจำนวนมาก)

กรมพระราชวังบวรวิไชยชาญทรงไม่พอพระทัยกับการตั้งหอรัษฎากรพิพัฒน์อย่างมาก (เนื่องจากกรมพระราชวังบวรวิไชยชาญมีรายได้จากการเก็บภาษีถึง 1 ใน 3 ของรายได้แผ่นดิน)

ในปี พ.ศ. 2417 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงตรา“พระราชบัญญัติพิกัดเกษียณอายุลูกทาส-ลูกไท” เพื่อทยอยเลิกทาสให้หมดไปจากประเทศสยาม เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2417 สร้างความไม่พอใจให้กับพระบรมวงศานุวงศ์-ขุนนางมากขึ้น (เนื่องจากพวกเขาต้องสูญเสียทาสจำนวนมาก)

กรมพระราชวังบวรวิไชยชาญทรงไม่พอพระทัยพระราชบัญญัติพิกัดเกษียณอายุลูกทาส-ลูกไทอย่างมากจึงทรงซ่องสุมทหาร-อาวุธจำนวนมากเพื่อเตรียมก่อกบฏ

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงทราบข่าวเรื่องการเตรียมก่อกบฏของกรมพระราชวังบวรวิไชยชาญจึงทรงวางแผนให้คนไปประเบิดตึกดินในพระบรมมหาราชวังจนเกิดเพลิงไหม้

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้คนไปบอกกรมพระราชวังบวรวิไชยชาญให้นำทหารมาช่วยดับเพลิงเพื่อจะจับกุมในข้อหาก่อกบฏ

กรมพระราชวังบวรวิไชยชาญทรงรู้ทันแผนการจึงทรงไม่ยอมไปดับเพลิง โดยทรงอ้างว่า พระองค์ทรงประชวรด้วยพระโรครูมาติซั่ม (โรคข้ออักเสบชนิดหนึ่ง)

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงกล่าวหากรมพระราชวังบวรวิไชยชาญว่า กรมพระราชวังบวรวิไชยชาญทรงยิงปืนใหญ่เข้ามาในพระบรมมหาราชวังเพื่อหวังที่จะยึดวังหลวง

กรมพระราชวังบวรวิไชยชาญทรงพาครอบครัวของพระองค์ลงเรือเสด็จหนีไปสถานกงสุลอังกฤษประจำประเทศสยามในตอนกลางคืน (กรมพระราชวังบวรวิไชยชาญทรงสนิทสนมกับ โทมัส ยอร์ช น็อกซ์ กงสุลอังกฤษประจำประเทศสยามอย่างมาก)

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงขอให้ เซอร์ แอนดรู คล็าค (ผู้ว่าราชการสิงคโปร์) ช่วยไกล่เกลี่ยกับกงสุลอังกฤษเพื่อให้ส่งตัวกรมพระราชวังบวรวิไชยชาญคืนมา แต่โทมัส ยอร์ช น็อกซ์ ไม่ยอม เหตุการณ์ยืดเยื้อเกือบ 2 อาทิตย์จึงทรงเชิญสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์จาก จ. ราชบุรี มาช่วยไกล่เกลี่ย

ฝรั่งเศสฉวยโอกาสส่งเรือรบติดปืนใหญ่เข้าสู่ปากแม่น้ำเจ้าพระยา และส่งตัวแทนเข้ามาเจรจากับโทมัส ยอร์ช น็อกซ์ โดยเสนอวิธีแก้ปัญหาด้วยการแบ่งประเทศสยามออกเป็น 2 ส่วนคือ

- **ส่วนที่ 1 :** ตั้งแต่กรุงเทพถึงเชียงใหม่ให้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงปกครอง
- **ส่วนที่ 2 :** ตั้งแต่กรุงเทพลงไปถึงภาคใต้ให้กรมพระราชวังบวรวิไชยชาญปกครอง

อังกฤษรู้ทันแผนการของฝรั่งเศสที่หวังจะยึดภาคตะวันออก (ส่วนที่ 1) ซึ่งอุดมสมบูรณ์-มีทำเลค้าขายดีกว่าไปเป็นอาณานิคมของตนเอง และยกภาคใต้ (ส่วนที่ 2) ซึ่งอุดมสมบูรณ์น้อยกว่า-ทำเลค้าขายสู้ภาคตะวันออกไม่ได้ให้เป็นอาณานิคมของอังกฤษจึงปฏิเสธ

อังกฤษยอมคืนกรมพระราชวังบวรวิไชยชาญและครอบครัวของพระองค์ให้กับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) โดยกำหนดเงื่อนไขว่า ห้ามทำร้ายพระองค์และครอบครัวของพระองค์

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงคืนตำแหน่งให้กรมพระราชวังบวรวิไชยชาญ (รัชกาลที่ 5 ทรงจัดสรรงบประมาณให้กับวังหน้า และทรงโอนทหารปืนใหญ่-ทหารเรือของวังหน้าเป็นรวมกับกองทัพ โดยเหลือทหารรักษาพระองค์ของวังหน้า 200 คน)

การเลิกทาสและระบบไพร่ในสมัยรัชกาลที่ 5

ในสมัยรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 1 - 5) ประเทศสยามมีการกำหนดการใช้แรงงานจากประชาชน 2 แบบ (ทาสและไพร่) โดยไม่ได้รับค่าจ้าง กษัตริย์, พระบรมวงศานุวงศ์ และขุนนางผู้ใหญ่ได้รับการยกเว้น

● ระบบทาส

ประเภทของทาส

- **ทาสสินไถ่ :** ทาสที่ขายตัวเอง-ถูกขายให้แก่นายทาส (เนื่องจากความยากจน และต้องทำงานให้นายทาสจนกว่าจะหาเงินมาใช้แทนเงินราคาขายจึงจะหลุดจากการเป็นทาส)
- **ทาสในเรือนเบี้ย :** ทาสที่เกิดจากพ่อ-แม่ที่เป็นทาส (ไม่สามารถไถ่ถอนตนเองจากการเป็นทาส)
- **ทาสที่ได้รับมาด้วยมรดก :** ทาสที่ตกเป็นมรดกจากนายทาส (นายทาสคนเดิมเสียชีวิต และมอบทาสเป็นมรดกให้กับนายทาสคนต่อไป)
- **ทาสท่านให้ :** ทาสที่ได้มาจากผู้อื่น
- **ทาสที่ช่วยมาจากโทษทัณฑ์ :** ทาสที่นายทาสช่วยเหลือในการชำระค่าปรับ (เนื่องจากกระทำความผิดและถูกลงโทษปรับ แต่ไม่สามารถชำระค่าปรับ)
- **ทาสที่เลี้ยงไว้เมื่อเกิดทุพภิกขภัย :** ทาสที่ไม่สามารถเลี้ยงตัวเอง (เนื่องจากหมดตัวจากภัยธรรมชาติ, สงคราม, ข้าวยากหมากแพง)
- **ทาสเชลย :** ทาสที่แม่ทัพนายกองได้มาจากเชลยสงคราม

การหลุดพ้นจากการเป็นทาส

- ทาสสามารถหาเงินมาไถ่ถอนตนเอง (ยกเว้นทาสในเรือนเบี้ยและทาสเชลย)
- ทาสผนวชเป็นภิกษุโดยได้รับความยินยอมจากนายทาส
- ทาสที่ไปทำสงครามและถูกจับเป็นเชลย แต่สามารถหลบหนีออกมา
- ทาสที่แต่งงานกับนายทาส หรือลูก-หลานของนายทาส
- ทาสที่แจ้งกับราชการว่า นายทาสเป็นกบฏ และผลการสืบสวนเป็นความจริง

● ระบบไพร่

ผู้ชายที่ไม่ได้เป็นทาส (อายุ 18 - 60 ปี) มีหน้าที่รับใช้แรงงานให้กับราชการปีละ 6 เดือน (เดือนเว้นเดือน) โดยไม่ได้รับค่าจ้าง โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

- **ไพร่หลวง :** ไพร่ที่ถูกเกณฑ์ให้ทำงานในกรมกองต่างๆ โดยขุนนางที่กำกับกรมกองเป็นผู้ดูแลบังคับบัญชา (ส่วนใหญ่เป็นงานใช้แรงงานเพื่อสร้างถนน, สร้างวัด, ทำสงคราม)

- **ไพร่ส่วย :** ไพร่หลวงที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องถูกเกณฑ์ให้ทำงานในกรมกองต่างๆ โดยการเสียเงิน (เงินค่าราชการ), สิ่งของ, ผลผลิตต่างๆที่ราชการต้องการ (ของป่า, ดินประสิว, ดีบุก, ฝาง)
- **ไพร่สม :** ไพร่หลวงที่กษัตริย์พระราชทานให้กับพระบรมวงศานุวงศ์-ขุนนาง (ไพร่สมเป็นไพร่ของพระบรมวงศานุวงศ์-ขุนนางจึงมีเหมือนเป็น "ไพร่ส่วนตัว" และสามารถโอนย้ายให้กับผู้อื่น)

● การเลิกทาสและระบบไพร่

ในปี พ.ศ. 2417 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงตรา "พระราชบัญญัติพิกัดเกษียณอายุลูกทาส-ลูกไท" เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2417 โดยมีสาระสำคัญคือ

- ลูกทาส (ทาสในเรือนเบี้ย) ที่เกิดตั้งแต่ พ.ศ. 2411 (ปีที่รัชกาลที่ 5 ทรงขึ้นครองราชย์) ผู้ชายมีค่าตัว 8 ตำลึง, ผู้หญิงมีค่าตัว 7 ตำลึง โดยลดค่าตัวลงทุกปี และเมื่ออายุ 21 ปีให้พ้นจากความเป็นทาส
- ทาสเชลยและทาสน้ำเงิน (ทาสที่ขายตัวเอง, ทาสที่นายทาสไถ่ตัว) ให้พ้นจากความเป็นทาสเมื่ออายุ 60 ปี

ในปี พ.ศ. 2421 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงตรา "พระราชบัญญัติยกเลิกการเกณฑ์แรงงานไพร่" ส่งผลให้ประชาชนไม่ต้องถูกเกณฑ์เป็นไพร่

ในปี พ.ศ. 2448 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงตรา "พระราชบัญญัติทาส ร.ศ. 124" เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2448 โดยมีสาระสำคัญคือ

- ห้ามซื้อ-ขายทาส และห้ามทาสที่พ้นจากความเป็นทาสกลับมาเป็นทาส
- ห้ามทาสที่จะเปลี่ยนนายทาสใหม่ทำกรมธรรม์ขึ้นค่าตัวมากกว่าจำนวนค่าตัว
- ให้ลูกทาสทั้งหมดพ้นจากความเป็นทาส
- ให้นายทาสลดค่าตัวทาสคนละ 4 บาทต่อเดือน ตั้งแต่เดือนเมษายน 2448 จนกว่าจะหมดค่าตัว
- ให้ทาสทั้งหมดพ้นจากความเป็นทาส ตั้งแต่วันที่ 11 มกราคม 2454

การเจริญสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศในสมัยรัชกาลที่ 4

ในปี พ.ศ. 2395 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้คณะราชทูตสยามอัญเชิญพระราชสาส์น และเครื่องราชบรรณาการไปถวายจักรพรรดิเสียนเฟิง (จักรพรรดิจีน)

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงแต่งตั้งสมณทูตสยาม (คณะสงฆ์) เดินทางไปลังกาทวีป (ศรีลังกา)

ในปี พ.ศ. 2398 เซอร์ จอห์น เบาว์ริง และคณะราชทูตอังกฤษอัญเชิญพระราชสาส์น และเครื่องราชบรรณาการของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (กษัตริย์อังกฤษ) เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) และทำ "สนธิสัญญาเบาว์ริง (Burney Treaty)" เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2398

คณะราชทูตสยามเข้าเฝ้าสมเด็จพระราชินีนาถวิคตอเรีย

มิสเตอร์ ฮาริ ปักส์ และคณะราชทูตอังกฤษอัญเชิญพระราชสาส์นและเครื่องราชบรรณาการของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) อีกครั้ง

ในปี พ.ศ. 2399 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงทำสนธิสัญญาทางการค้ากับสหรัฐอเมริกา, ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น

ในปี พ.ศ. 2400 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้พระยามนตรีสุริยวงศ์ (ชุ่ม) อัญเชิญพระราชสาส์น และเครื่องราชบรรณาการไปถวายสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย

ในปี พ.ศ. 2401 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงทำสนธิสัญญาทางการค้ากับเดนมาร์ก และแอนซิเอติก (ออสเตรีย)

ในปี พ.ศ. 2402 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงทำสนธิสัญญาทางการค้ากับโปรตุเกส

ในปี พ.ศ. 2403 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงทำสนธิสัญญาทางการค้ากับฮอลันดา (เนเธอร์แลนด์) และปรัสเซีย (เยอรมนี)

ในปี พ.ศ. 2404 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงให้เจ้าพระยาศรีพิพัฒน์รัตนราชโกษา (แพ) อัญเชิญพระราชสาส์น และเครื่องราชบรรณาการไปถวายจักรพรรดินโปเลียนที่ 3 (จักรพรรดิฝรั่งเศส) เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2404

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงทำสนธิสัญญาทางการค้ากับปรัสเซีย

คณะราชทูตรัสเซียอัญเชิญพระราชสาส์นและเครื่องราชบรรณาการของพระเจ้าซาร์อเล็กซานเดอร์ที่ 2 (กษัตริย์รัสเซีย) เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) และทำสนธิสัญญาทางการค้า

ในปี พ.ศ. 2405 เจ้าเมืองเบตาเวีย (เนเธอร์แลนด์) และคณะราชทูตฮอลันดาอัญเชิญพระราชสาส์น และเครื่องราชบรรณาการของสมเด็จพระราชาธิบดีวิลเลี่ยมที่ 3

คณะราชทูตสยามเข้าเฝ้าจักรพรรดินโปเลียนที่ 3

(กษัตริย์เนเธอร์แลนด์) เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) และทำสนธิ สัญญาทางการค้ากับฉบับใหม่

คณะราชทูตปรัสเซีย (เยอรมนี) อัญเชิญพระราชสาส์นและเครื่องราชบรรณาการของสมเด็จพระราชาธิบดีเฟดเดอริคที่ 1 (กษัตริย์เยอรมนี) เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) และทำสนธิสัญญาทางการค้าฉบับใหม่

คณะราชทูตสวีเดน (สวีเดน + นอร์เวย์) อัญเชิญพระราชสาส์นและเครื่องราชบรรณาการของพระเจ้าชาร์ลที่ 15 (กษัตริย์สวีเดน + นอร์เวย์) เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้า อยู่หัว (รัชกาลที่ 4) และทำสนธิสัญญาทางการค้าฉบับใหม่

ในปี พ.ศ. 2406 จักรพรรดินโปเลียนที่ 3 (จักรพรรดิฝรั่งเศส) ทรงถวายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ "ลิจอง ดอนเนอร์" และกระบี่ให้กับพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2406 ประธานาธิบดี อับราฮัม ลินคอล์น (ประธานาธิบดีอเมริกา) ถวายกระบี่ (เพื่อตอบแทนในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงพระราชทานช้าง)

ในปี พ.ศ. 2410 คณะราชทูตโปรตุเกสอัญเชิญพระราชสาส์น และเครื่องราชบรรณาการของพระเจ้าหลุยส์ที่ 1 (กษัตริย์โปรตุเกส) เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เพื่อเจริญสัมพันธไมตรี

คณะราชทูตเบลเยี่ยมอัญเชิญพระราชสาส์น และเครื่องราชบรรณาการของสมเด็จพระเจ้าเลียวโพลด์ที่ 2 (กษัตริย์เบลเยี่ยม) เข้าเฝ้าพระองค์ และทำสนธิสัญญาทางการค้ากับประเทศสยาม

ในปี พ.ศ. 2411 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงทำสนธิสัญญาทางการค้ากับสวีเดน (สวีเดน + นอร์เวย์), เบลเยี่ยม และอิตาลีฉบับใหม่

วิกฤตการณ์ ร.ศ. 112

ในปี พ.ศ. 2436 ฝรั่งเศสส่งเรือรบติดปืนใหญ่เข้าสู่แม่น้ำโขง (ทุ่งเชียงคำ (ลาว)) และปักธงชาติฝรั่งเศสที่ทุ่งเชียงคำโดยอ้างว่า ทุ่งเชียงคำเป็นดินแดนของฝรั่งเศส (เนื่องจากแคว้นสิบสองจุไทยขอขึ้นกับฝรั่งเศส)

ชาวทุ่งเชียงคำบุกรุกเข้าไปทำลายธงชาติฝรั่งเศส และทำร้ายร่างกายเจ้าพนักงานฝรั่งเศส (เนื่องจากชาวทุ่งเชียงคำไม่พอใจการประกาศดินแดนของฝรั่งเศส)

ฝรั่งเศสเกรงว่า ชาวสยามจะต่อต้านฝรั่งเศสจึงส่งเรือรบติดปืนใหญ่ 2 ลำเข้าสู่แม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อคุ้มกันเรือสินค้าฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2436

อังกฤษเกรงว่า ฝรั่งเศสจะยึดประเทศสยามเป็นอาณานิคมของตนเองจึงส่งเรือรบติดปืนใหญ่ 2 ลำเข้าสู่อ่าวไทยเพื่อข่มขู่ฝรั่งเศส

เรือรบติดปืนใหญ่ฝรั่งเศสเคลื่อนถึงป้อมพระจุลจอมเกล้า ป้อมพระจุลจอมเกล้าส่งสัญญาณถาม แต่เรือรบติดปืนใหญ่ฝรั่งเศสไม่ตอบ

พระยาชลยุทธโยธิน (อังเดร ดู เปลซิส เดอ ริเชอลิเออ-ผู้บัญชาการทหารเรือสยาม) ยิงปืนใหญ่ 3 นัดเพื่อเตือน แต่ถูกเรือสินค้าฝรั่งเศสจนเกยตื้น

เรือรบฝรั่งเศสจึงยิงปืนใหญ่ตอบโต้ถูกเรือรบ "มกุฎราชกุมาร" เสียหาย ทั้งสองมีทหารได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตหลายราย เรือรบฝรั่งเศสทอดสมอหน้าสถานทูตฝรั่งเศสในกรุงเทพ

นายพล ช็อง มารี โอกุสต์ ปาวี (แม่ทัพฝรั่งเศส) ยื่นข้อเรียกร้องให้รัฐบาลสยามตอบภายใน 48 ชั่วโมง เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2436 โดยมีสาระสำคัญคือ

- ให้ประเทศสยามชดใช้ค่าปฏิกรรมสงครามจำนวน 3 ล้านฟรัง โดยส่งเช็คให้สถานทูตฝรั่งเศสที่กรุงเทพ
- ให้ประเทศสยามยกดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง (อาณาจักรล้านช้าง) และเกาะต่างๆในแม่น้ำโขงให้กับฝรั่งเศส
- ให้ประเทศสยามถอนทัพออกจากฝั่งแม่น้ำโขง และไม่สร้างสถานที่สำหรับทหารภายในรัศมี 25 กิโลเมตร

สมเด็จกรมพระยาเทววงศ์วโรปการ (เสนาบดีกระทรวงต่างประเทศ) ยอมรับข้อเรียกร้องข้อ 1 และ 3 แต่ไม่ยอมรับข้อ 2 โดยอ้างว่า ฝรั่งเศสไม่มีสิทธิอันชอบธรรมที่จะเรียกร้องดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง สร้างความไม่พอใจให้กับฝรั่งเศสอย่างมาก

นายพล ช็อง มารี โอกุสต์ ปาวี เคลื่อนเรือรบติดปืนใหญ่ 3 ลำปิดอ่าวไทย อังกฤษสงวนท่าทีไม่เข้าข้างฝ่ายใด ส่งผลให้เรือสินค้าไม่สามารถเดินทางเข้า-ออก เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2436

นายพล ช็อง มารี โอกุสต์ ปาวี เคลื่อนเรือรบติดปืนใหญ่ไป จ.จันทบุรี เพื่อยึด จ.จันทบุรี และ จ.ตราด เป็นตัวประกัน

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงมีพระราชบัญชาให้กองทัพสยามที่ตั้งมั่นอยู่ที่ป้อมปากน้ำแหลมสิงค์ (จ.จันทบุรี) ห้ามต่อสู้ (เนื่องจากพระองค์ทรงเกรงว่า เหตุการณ์จะบานปลายจนเป็นเหตุให้ชาติตะวันตกเข้าแทรกแซง) ส่งผลให้ฝรั่งเศสสามารถเข้ายึด จ.จันทบุรี และ จ.ตราด อย่างง่ายดายโดยปราศจากการต่อสู้ เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2436

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงถูกบีบให้ทำข้อตกลงยอมยกฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงและเกาะต่างๆในแม่น้ำโขงให้กับฝรั่งเศส และทรงยอมจ่ายค่าปฏิกรรมสงครามจำนวน 2 ล้านฟรัง-เงินไทย 1 ล้านบาท เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2436

ในปี พ.ศ. 2438 กบฏอั้งยี่ออกปล้นสะดมชาวจันทบุรีอย่างหนัก ฝรั่งเศสเคลื่อนทัพปราบปรามกบฏอั้งยี่ สงครามยืดเยื้อถึง 2 ปี

ในปี พ.ศ. 2440 ฝรั่งเศสปราบปรามกบฏอั้งยี่อย่างราบคาบ ส่งผลให้ชาวจันทบุรีและตราด (ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนและญวน) สมัครเป็นคนในบังคับของฝรั่งเศสจำนวนมาก

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) เสด็จประพาสยุโรปครั้งที่ 1 และทรงดำเนินกุศโลบายเรียกร้องความเห็นใจจากหลายชาติในยุโรป (อังกฤษ, เยอรมนี และรัสเซีย) เพื่อกดดันฝรั่งเศสให้ยอมคืน จ.จันทบุรี และ จ.ตราด

ในปี พ.ศ. 2447 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงทำ "สนธิสัญญาฝรั่งเศส-สยาม (Franco-Siamese Treaty 1904) ฉบับที่ 2" โดยทรงยอมยกฝั่งขวาแม่น้ำโขง-พื้นที่ตั้งแต่เกาะใต้แหลมสิงห์ถึงเมืองประจันตคีรีเขต (เกาะกง กัมพูชา) ให้กับฝรั่งเศส และทรงให้ฝรั่งเศสเช่าที่ทำท่าเรือที่ จ.หนองคาย, จ.มุกดา หาร และปากน้ำมูล (จ.อุบลราชธานี) เพื่อแลกกับการถอนทัพออกจาก จ.จันทบุรี และ จ.ตราด เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2446

ฝรั่งเศสยอมคืน จ.จันทบุรี แต่ไม่ยอมคืน จ.ตราด และให้คนในบังคับของฝรั่งเศส (ชาวจันทบุรี) ทยอยย้ายออกจาก จ.จันทบุรี ไปอยู่ที่ จ.ตราด

ในปี พ.ศ. 2450 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงทำ "สนธิสัญญาฝรั่งเศส-สยาม (Franco-Siamese Treaty 1907) ฉบับที่ 3" โดยทรงยอมยกมณฑลบูรพา (เมืองเสียมราฐ, เมืองพระตะบอง และเมืองศรีโสภณ) ให้กับฝรั่งเศสเพื่อแลกกับการถอนทัพออกจาก จ.ตราด และยกเลิกการให้สิทธิสภาพนอกอาณาเขต (Extraterritoriality) กับคนในบังคับของฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2449

ฝรั่งเศสยอมคืน จ. ตราด และเกาะหลายเกาะ, ยอมยกเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขตของคนในบังคับของตนเอง และให้คนในบังคับของตนเอง (ชาวจันทบุรีและชาวตราด) ทยอยย้ายออกจาก จ.ตราด ไปอยู่ที่เมืองประจันตคีรีเขต (เกาะกง กัมพูชา) เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2450

การสถาปนาอาณาจักรธนบุรี

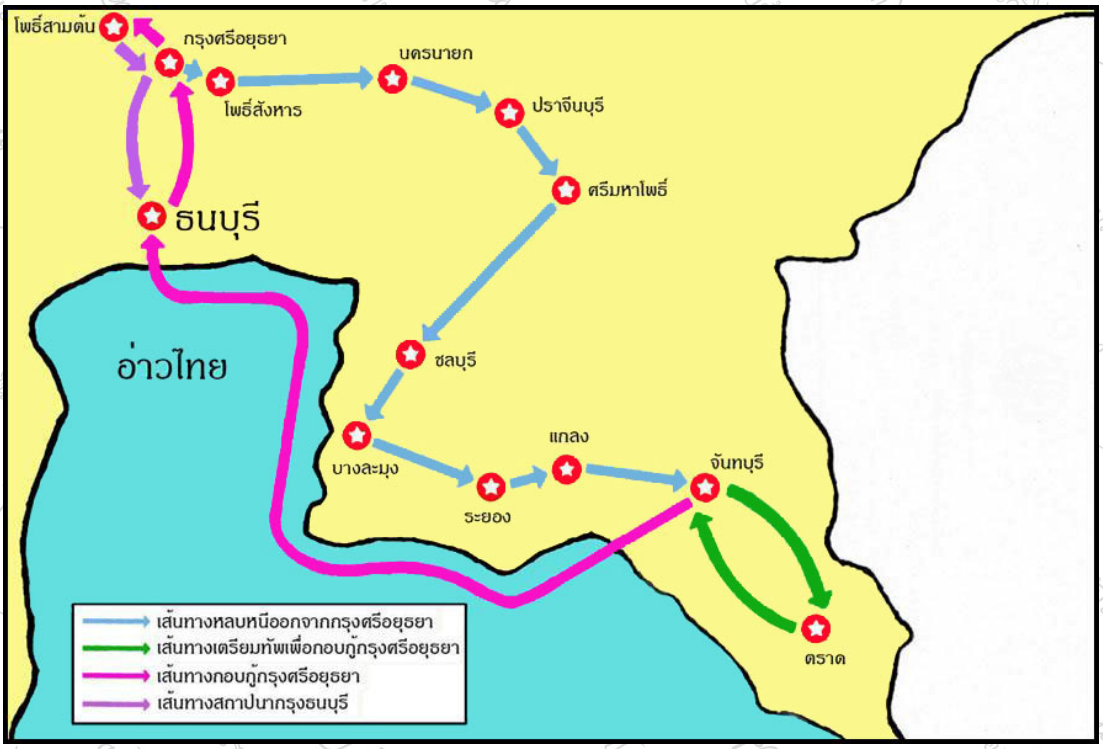

แผนที่เส้นทางการสถาปนาอาณาจักรธนบุรี (พ.ศ. 2310)

ในปี พ.ศ. 2310 พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน), ขุนนางที่จงรักภักดี และทหารประมาณ 500 นายตีฝ่าวงล้อมพม่าออกจากค่ายวัดพิชัยมุ่งตรงไปยังบ้านโพธิ์สังหาร เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2310

พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงต่อสู้กับพม่าจนกองทัพพม่าแตกหนี, ทรงเคลื่อนทัพไปตั้งค่ายที่บ้านพรานนก และทรงให้ทหารของพระองค์สะสมเสบียงอาหาร

กองทัพพม่าเดินทางจาก จ.ปราจีนบุรี สวนทางมาพบทหารของพระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ที่กำลังสะสมเสบียงอาหารจึงโจมตี และติดตามมาที่บ้านพรานนก

พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงให้ทหารของพระองค์ซุ่มอยู่สองข้างทาง และทรงขี่ม้าเคลื่อนทัพโจมตีพม่าจนกองทัพพม่าพ่ายแพ้

ทหารของพระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ซึ่งซุ่มอยู่สองข้างทางโจมตีจนกองทัพพม่าถอยทัพ ส่งผลให้ประชาชนเกิดความศรัทธา และสมัครเป็นพรรคพวกจำนวนมาก

พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงให้ประชาชนไปเกลี้ยกล่อมหัวหน้านายซ่องของพวกเขาให้สวามิภักดิ์ (หัวหน้านายซ่องที่ยอมสวามิภักดิ์นำช้าง-ม้า-พาหนะ-เสบียงอาหาร-ศาสตราวุธมาถวาย หัวหน้านายซ่องที่ไม่ยอมสวามิภักดิ์พระองค์ทรงปราบปรามจนราบคาบ)

พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงเคลื่อนทัพโจมตีเมืองนครนายก, ทรงเคลื่อนทัพสู่นาเริง (จ.นครนายก)-ด่านกบแจะ-ลำน้ำปราจีนบุรี และทรงตั้งค่ายอยู่ชายดงศรีมหาโพธิ์ (จ.ปราจีนบุรี) โดยกองทัพพม่าที่ตั้งทัพอยู่ที่ปากน้ำเจ้าโล้ (จ.ฉะเชิงเทรา) เคลื่อนทัพตามมา

พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงเคลื่อนทัพโจมตีกองทัพพม่าที่ท้องทุ่ง และทรงแกล้งถอยหนีเข้าสู่ช่องพงแขม (จ.ปราจีนบุรี) ซึ่งตั้งปืนใหญ่รออยู่

กองทัพพม่าหลงกลติดตามมาจึงถูกทหารของพระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ระดมยิง และตีกระหนาบเข้ามาจนกองทัพพม่าแตกพ่าย

พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงเคลื่อนทัพผ่าน จ.ชลบุรี-บ้านหัวทองหลาง-พานทอง-บางปลาสร้อย-บ้านนาเกลือ-นาจอมเทียน-ทุ่งไก่เตี้ย-บางละมุง-สัตหีบ-หินโด่ง-น้ำเก่าจนถึงเมืองระยอง เจ้าเมืองระยองยอมอ่อนน้อม และทูลเชิญพระองค์เข้าไปในเมือง

พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะรวบรวมเมืองชายทะเลตะวันออก (บางละมุง, จ.ชลบุรี, จ.จันทบุรี และ จ.ตราด) เพื่อกอบกู้อาณาจักรอยุธยา

พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงเคลื่อนทัพจากเมืองระยอง เข้าสู่เมืองแกลง (จ.ระยอง) จนถึงบางกระจะ (จ.จันทบุรี) และทรงเห็นว่าเมืองจันทบุรีเหมาะที่จะใช้เป็นที่ตั้งฐานทัพ (เนื่องจาก จ.จันทบุรีเป็นเมืองใหญ่, มีกำลังคน-เสบียงอาหารบริบูรณ์ และมีชัยภูมิเหมาะสม)

พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงเคลื่อนทัพมาถึงเมืองจันทบุรี และทรงเกลี่ยกล่อมเจ้าเมืองจันทบุรีให้ยอมสวามิภักดิ์ แต่เจ้าเมืองจันทบุรีไม่ยอม

พระยาวชิรปราการทรงเตรียมทัพเพื่อโจมตีเมืองจันทบุรี (พระองค์ทรงใช้จิตวิทยาในด้านการรบกับทหารของพระองค์เพื่อต้องการรบให้ชนะ โดยสั่งให้ทุบหม้อข้าว-หม้อแกงเพื่อไปกินอาหารมื้อเช้าในเมือง ถ้าตี

เมืองไม่ได้ต้องอดตาย), ทรงบัญชาให้ทหารของพระองค์ลอบเข้าไปอยู่ตามสถานที่ที่วางแผน และทรงให้คอยฟังสัญญาณเข้าตีเมืองพร้อมกัน

พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงขี่ช้างพังคีรีบัญชร, ทรงให้ยิงปืนสัญญาณ, ทรงให้ทหารของพระองค์เข้าตีเมืองพร้อมกัน และทรงไสช้างเข้าพังประตูเมืองจนประตูเมืองพัง

ทหารของพระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) บุกเข้าเมือง เจ้าเมืองจันทบุรีพาครอบครัวของตนเองลงเรือหนีไปเมืองบันทายมาศ (เวียดนาม) และทรงสามารถยึดเมืองจันทบุรี เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2310

พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงเคลื่อนทัพสู่เมืองตราด เจ้าเมืองตราด-ชาวตราดเกรงกลัวจึงยอมอ่อนน้อม

พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงเห็นว่า ปากน้ำเมืองตราดมีเรือสำเภาจีนมาทอดทุ่นหลายลำ จึงทรงเรียกนายเรือ (ชาวจีน) มาพบเพื่อขอให้ช่วยเหลือ แต่พวกนายเรือขัดขืน

พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงเคลื่อนเรือรบเข้าล้อมสำเภาจีน, ทรงโจมตี, และทรงสามารถยึดเรือสำเภาจีน-ทรัพย์สิน-สิ่งของจำนวนมาก

พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงเคลื่อนทัพกลับเมืองจันทบุรี, ทรงรวบรวมทหาร-เสบียงอาหาร และทรงวางแผนการรบเพื่อกอบกู้อาณาจักรอยุธยา

พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงให้ต่อเรือรบ, ทรงให้รวบรวมเครื่องศัตราวุธ-ยุทธภัณฑ์ และทรงให้ฝึกทหารเพิ่มเติมเป็นเวลา 3 เดือน

จักรพรรดิเฉียนหลง (จักรพรรดิจีน) ทรงให้เคลื่อนทัพโจมตีพม่า พม่าเคลื่อนทัพต่อสู้ ส่งผลให้กองทัพพม่าถอนทัพบางส่วนจากกรุงศรีอยุธยากลับพม่า

พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงเคลื่อนทัพทางน้ำ (เนื่องจากพระองค์ทรงเห็นว่า การเคลื่อนทัพทางบกล่าช้า, ทหารของพระองค์อาจเหนื่อยล้า, พม่าอาจทราบข่าวการเคลื่อนทัพก่อนที่พระองค์จะทรงเคลื่อนทัพถึงกรุงศรีอยุธยา และพม่าชำนาญเฉพาะการบนบก)

พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงเคลื่อนทัพเรือจากเมืองจันทบุรีสู่ปากแม่น้ำเจ้าพระยา และทรงเข้าโจมตีพม่าที่เมืองธนบุรี

นาย ทองอิน (เจ้าเมืองธนบุรี-ชาวอยุธยาที่เข้าพวกกับพม่า) เคลื่อนทัพต่อสู้ แต่พ่ายแพ้ พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงสามารถยึดเมืองธนบุรี

พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงเคลื่อนทัพโจมตีกรุงศรีอยุธยา, ทรงเข้ายึดค่ายโพธิ์สามต้น (จ.อยุธยา) โดยที่พม่าไม่ทันรู้ตัว และทรงสามารถกอบกู้อาณาจักรอยุธยา เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2310

พระยาวชิรปราการ (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ทรงเห็นว่า กรุงศรีอยุธยาพินาศเกินกว่าจะบูรณปฏิสังขรณ์จึงทรงให้รวบรวมประชาชน-ทรัพย์สินมาที่เมืองธนบุรี และทรงตั้งกรุงธนบุรีเป็นราชธานี

ในปี พ.ศ. 2311 แม่ทัพ, นายกอง, ขุนนาง, ข้าราชการ, สมณะพราหมณาจารย์ และประชาชนทูลเชิญพระยาวชิรปราการทรงขึ้นครองราชย์เป็น “พระศรีสรรเพชญ์ (สมเด็จพระบรมราชาที่ 4)” เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2311

สงครามฝิ่นกับบริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัด

หลินเจ๋อสวี
(30 สิงหาคม 2328 - 22 พฤศจิกายน 2393)

ในปี พ.ศ. 2316 บริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัด พยายามขยายอิทธิพลทางการค้า โดยการส่งออกฝิ่นจากอินเดียสู่จีน

จักรพรรดิเฉียนหลง (จักรพรรดิจีน) ทรงมีพระราชบัญชาห้ามจำหน่ายฝิ่น

บริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัดลักลอบจำหน่ายฝิ่นสู่จีนผ่านเมืองกัลกัตตา (อินเดีย) ส่งผลให้การเสพฝิ่นในจีนระบาดอย่างหนักในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 2382 จักรพรรดิเต้ากวง (จักรพรรดิจีน) ทรงแต่งตั้งหลินเจ๋อสวีเป็น "ผู้ตรวจราชการ 2 มณฑล" เพื่อปราบปรามการค้าฝิ่น

หลินเจ๋อสวีปราบปรามการค้าฝิ่นในมณฑลกวางตุ้ง (จีน), จับผู้ค้าฝิ่น (ชาวจีน) จำคุก, ประหารชีวิต, เสียบประจาน และพยายามฟื้นฟูสุขภาพชาวจีนที่เลิกสูบฝิ่น

หลินเจ๋อสวีสั่งห้ามเรือจากต่างประเทศที่บรรทุกฝิ่นเข้ามาในจีน และประกาศให้ชาวต่างชาติที่มีฝิ่นในครอบครองส่งมอบฝิ่นให้รัฐบาลจีน

หลินเจ๋อสวีนำฝิ่นที่ยึดจากผู้ค้าฝิ่นประมาณ 1,400 ตันมาละลายกับกรดน้ำส้ม และเททิ้งลงทะเล สร้างความไม่พอใจให้กับบริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัด และชาวต่างชาติอย่างมาก

บริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัดและชาวต่างชาติลักลอบจำหน่ายฝิ่นสู่จีนผ่านเกาะฮ่องกง-เกาะมาเก๊า (จีน) อีกครั้ง

หลินเว่ยซี่ (ชาวจีน) ถูกกลาสีเรืออังกฤษและอเมริกันฆ่าตายที่เมืองเกาลูน (จีน) กลาสีเรืออังกฤษและอเมริกันหลบหนีขึ้นเรือสินค้าตนเอง

หลินเจ๋อสวีสั่งอังกฤษและสหรัฐอเมริกาให้ส่งตัวกลาสีที่ก่อคดีฆาตกรรมมาพิจารณาคดีที่ศาลจีน แต่กัปตันชาร์ลส์ เอลเลียต (กัปตันเรืออังกฤษ) ปฏิเสธ โดยอ้างว่า กระบวนการยุติธรรมของจีนโหดร้าย-ไม่ยุติธรรม (ในยุคนั้นจีนใช้วิธีพิจารณาคดีด้วยการทรมานจำเลย)

หลินเจ๋อสวีขับไล่ชาวอังกฤษออกจากเกาะมาเก๊า ชาวอังกฤษในเกาะมาเก๊าเดินทางไปเกาะฮ่องกง กัปตันชาร์ลส์ เอลเลียต ขอความช่วยเหลือจากบริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัด

บริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัดส่งเรือรบติดปืนใหญ่เดินทางไปเกาะฮ่องกงและโจมตีจีน จีนเคลื่อนทัพต่อสู้ ส่งผลให้เกิดสงครามฝิ่นครั้งที่ 1 สงครามยืดเยื้อถึง 3 ปี

ในปี พ.ศ. 2383 เรือรบติดปืนใหญ่อังกฤษเดินทางเข้าสู่ปากแม่น้ำจูเจียง และยึดเมืองกวางซู (จีน)-เมืองท่าริมทะเล

จักรพรรดิเต้ากวงทรงตำหนิหลินเจ๋อสวีอย่างรุนแรง, ทรงปลดหลินเจ๋อสวีออกจากตำแหน่ง, ทรงเนรเทศหลินเจ๋อสวีไปเมืองซินเจียง (จีน) และทรงให้แม่ทัพฉีซานเคลื่อนทัพต่อสู้กับอังกฤษ แต่พ่ายแพ้

ในปี พ.ศ. 2385 อังกฤษยึดเมืองนานกิง (จีน) สงครามยุติลงโดยอังกฤษเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ จักรพรรดิเต้ากวงทรงจำต้องทำ "สนธิสัญญาณานกิง (Treaty of Nanking 1842)" ส่งผลให้จีนต้องเสียสิทธิสภาพนอกอาณาเขต (Extraterritoriality) ให้กับคนในบังคับของอังกฤษ, อนุญาตให้บริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัด จำหน่ายฝิ่นอย่างเสรี และอังกฤษได้รับสิทธิพิเศษทางการค้าที่รัฐบาลจีนมอบให้กับประเทศอื่น เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2385

ในปี พ.ศ. 2399 ออกุสต์ ชาเดอแลง (ครูสอนศาสนาคริสต์ฝรั่งเศส) ถูกประหารชีวิตโดยการตัดศีรษะ ฐานเผยแผ่ศาสนาคริสต์ เมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2399 (ในยุคนั้นการเผยแผ่ศาสนาคริสต์ในจีนเป็นสิ่งผิดกฎหมาย)

เรือสินค้าของบริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัดถูกโจรสลัดปล้น, ธงสัญลักษณ์ของบริษัท บริติช อีสท์ อินเดีย จำกัดถูกทำลาย และกลาสีถูกจับ เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2399

ทั้งสองเหตุการณ์จีนไม่ให้ความสนใจ-ความช่วยเหลือเท่าที่ควร สร้างความไม่พอใจให้กับอังกฤษและฝรั่งเศสอย่างมาก

อังกฤษและฝรั่งเศสนำเรือรบติดปืนใหญ่โจมตีพระราชวังฤดูร้อน (圓明園) จนย่อยยับ จักรพรรดิเสียนเฟิง (จักรพรรดิจีน) เสด็จหนีไปเมืองเรอเหอ (จีน) ส่งผลให้เกิดสงครามฝิ่นครั้งที่ 2 สงครามยืดเยื้อถึง 4 ปี

ในปี พ.ศ. 2401 จักรพรรดิเสียนเฟิงทรงจำต้องทำ "สนธิสัญญาเทียนจิน (Treaty of Tientsin 1858)" กับฝรั่งเศส, รัสเซีย และสหรัฐอเมริกา ส่งผลให้จีนต้องเปิดท่าเรือ 11 แห่ง และอนุญาตให้ฝรั่งเศส-รัสเซีย-สหรัฐอเมริกาจำหน่ายฝิ่นอย่างเสรี

ในปี พ.ศ. 2403 สงครามยุติลงโดยอังกฤษ-ฝรั่งเศส-รัสเซีย-สหรัฐอเมริกาเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ จักรพรรดิเสียนเฟิงทรงแต่งตั้งเจ้าชายกง (พระราชอนุชา (น้องชาย) ในจักรพรรดิเสียนเฟิง) เป็นผู้แทนพระองค์ทำ "ข้อประชุมปักกิ่ง (Convention of Peking)" กับอังกฤษ, ฝรั่งเศส และรัสเซีย เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2403 ส่งผลให้จีนต้องเสียเมืองเกาลูน (จีน), ต้องชดใช้ค่าปฏิกรรมสงครามให้กับอังกฤษ 3 ล้านออนซ์ (เงิน) และฝรั่งเศส 2 ล้านออนซ์ (เงิน)

อาณานิคมอินโดจีน-ฝรั่งเศส

ในปี พ.ศ. 2387 อังกฤษและฝรั่งเศสทำ "ข้อตกลงสมานฉันท์ ฉบับที่ 1 (Entente Cordiale I)" (ข้อตกลงแบบหลวมๆ โดยตกลงกันว่า ทั้งสองประเทศจะไม่แย่งดินแดนกัน แต่ไม่มีข้อบังคับอย่างชัดเจน)

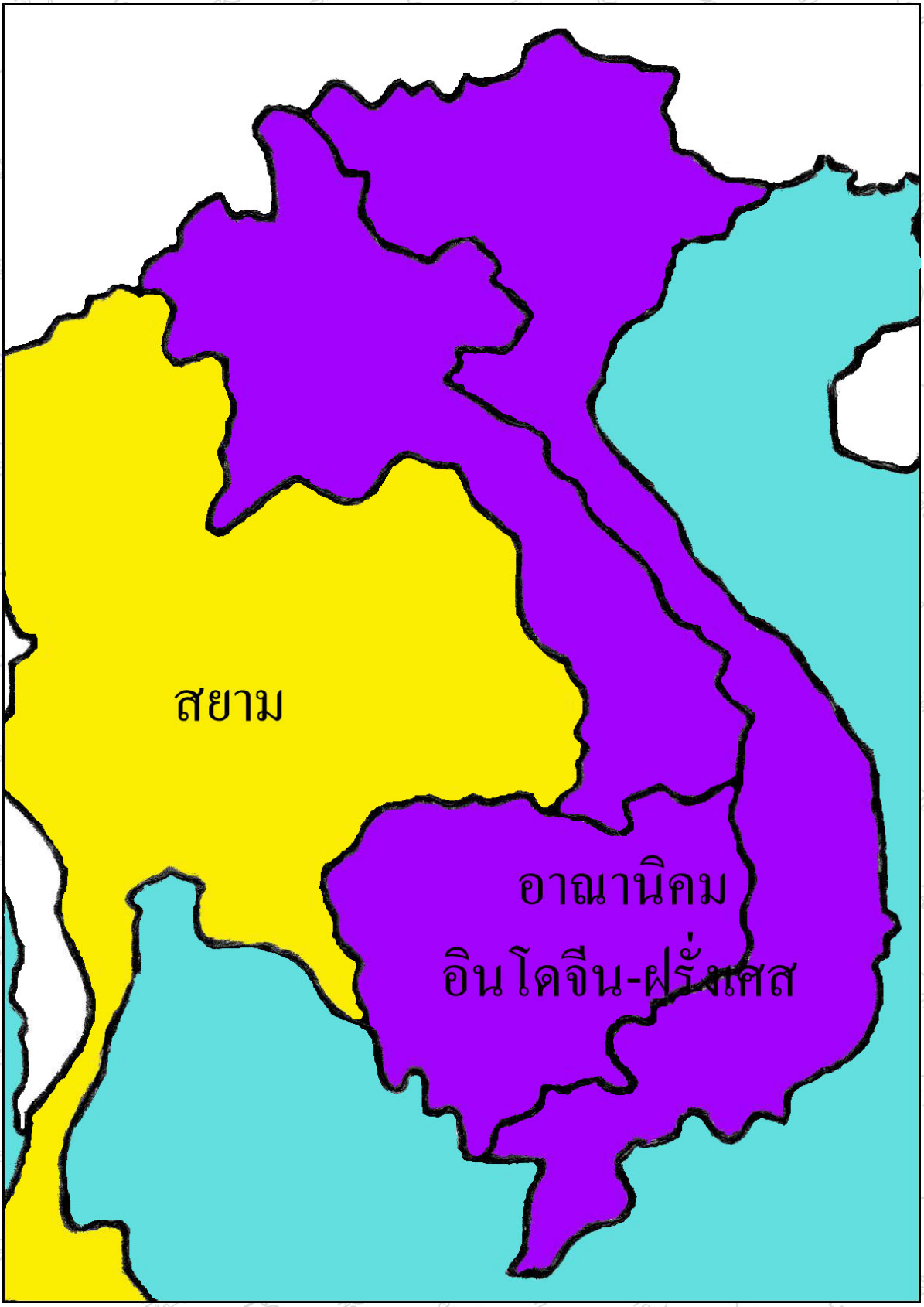

อาณานิคมอินโดจีน-ฝรั่งเศส (พ.ศ. 2456)

ในปี พ.ศ. 2399 สมเด็จพระหริรักษ์รามาธิบดี (กษัตริย์เขมร) ทรงแอบส่งพระราชหัตถเลขาไปถวายจักรพรรดิโปเลียนที่ 3 (ฝรั่งเศส) เพื่อขอให้ฝรั่งเศสคุ้มครองเขมรจากประเทศสยาม (ในยุคนั้นเขมรเป็นเมืองขึ้นของประเทศสยาม)

ในปี พ.ศ. 2406 พลเรือเอก กรองดิแยร์ นำเรือรบของฝรั่งเศสติดปืนใหญ่เข้าสู่เมืองอุดงมีชัย (กัมพูชา) เพื่อขอเปิดเจรจากับเขมร และทำข้อตกลงคุ้มครองเขมรจากประเทศสยาม โดยไม่ได้รับความยินยอมจากประเทศสยาม เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2406

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงแอบทำสนธิสัญญาลับระหว่างประเทศสยาม-เขมร (กษัตริย์เขมรต้องได้รับแต่งตั้งจากประเทศสยาม) เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2406

ในปี พ.ศ. 2410 พลเรือเอก กรองดิแยร์ นำเรือรบของฝรั่งเศสติดปืนใหญ่เข้าสู่แม่น้ำเจ้าพระยาบีบบังคับให้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงยกเลิกสนธิสัญญาลับระหว่างประเทศสยาม-เขมร

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงยอมประกาศยกเลิกสนธิสัญญาลับระหว่างประเทศสยาม-เขมร และทรงยอมรับการเข้าครอบครองเขมรของฝรั่งเศส เพื่อแลกกับการที่ฝรั่งเศสยอมคืนเสียมราฐ-พระตะบองให้กับประเทศสยาม เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2410

ในปี พ.ศ. 2425 ออตโต ฟอน บิสมาร์ก (นายกรัฐมนตรีปรัสเซีย (เยอรมนี)) สถาปนา "ไตรพันธมิตร (The Triple Alliance)" (เยอรมนี, ออสเตรีย-ฮังการี และอิตาลี) เพื่อสนับสนุนจักรวรรดิเยอรมัน (German Empire) สร้างความกังวลให้กับอังกฤษ, ฝรั่งเศส และรัสเซียอย่างมาก (เนื่องจากทั้งสามเกรงว่า ไตรพันธมิตรจะโจมตีประเทศของตนเอง)

ในปี พ.ศ. 2428 จักรพรรดิห่ามงี (จักรพรรดิญวน) ทรงนำประชาชนต่อสู้กับฝรั่งเศส แต่ทรงพ่ายแพ้ ญวนกลายเป็นประเทศในอาณานิคมของฝรั่งเศส

ในปี พ.ศ. 2431 ฝรั่งเศสเริ่มขยายอาณานิคม (เขมร + ญวน) มาทางตะวันตก (แคว้นสิบสองจุไท, อาณาจักรล้านช้าง) เพื่อสถาปนา "อาณานิคมอินโดจีน-ฝรั่งเศส (French Indochina)"

ในปี พ.ศ. 2436 เรือรบติดปืนใหญ่ฝรั่งเศสและเรือรบติดปืนใหญ่สยามยิงปืนใหญ่ใส่กันหลายนัด ทั้งสองมีทหารได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตหลายราย อังกฤษสงวนท่าทีไม่เข้าข้างฝ่ายใด (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "วิกฤตการณ์ ร.ศ. 112" ได้ใน "จดหมายเหตุที่ควรรู้"*)

ฝรั่งเศสยื่นข้อเรียกร้องให้ประเทศสยามปฏิบัติหลายข้อ ส่งผลให้ประเทศสยามต้องเสียดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง (อาณาจักรล้านช้าง) และต้องชดใช้ค่าปฏิกรรมสงครามจำนวนมาก

ในปี พ.ศ. 2440 สมเด็จพระจักรพรรดิไทโช (จักรพรรดิญี่ปุ่น) ทรงให้เคลื่อนทัพโจมตีจีน และทรงขยายจักรวรรดิญี่ปุ่น (Empire of Japan) เข้าสู่เกาหลี และเอเชียอาคเนย์ในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 2441 อังกฤษและฝรั่งเศสพยายามขยายอาณานิคมในทวีปแอฟริกา อังกฤษต้องการสร้างเส้นทางรถไฟจากกรุงเคปโคโลนี (กรุงเคปทาวน์-แอฟริกาใต้) ถึงกรุงไคโร (อียิปต์) (Cape to Cairo Railway) ขณะที่ฝรั่งเศสต้องการขยายอาณานิคมจากเซเนกัลถึงซูดาน ส่งผลให้ทั้งสองต้องเผชิญหน้ากันที่เมืองฟาโชดา (เมืองโคดอก ซูดาน)

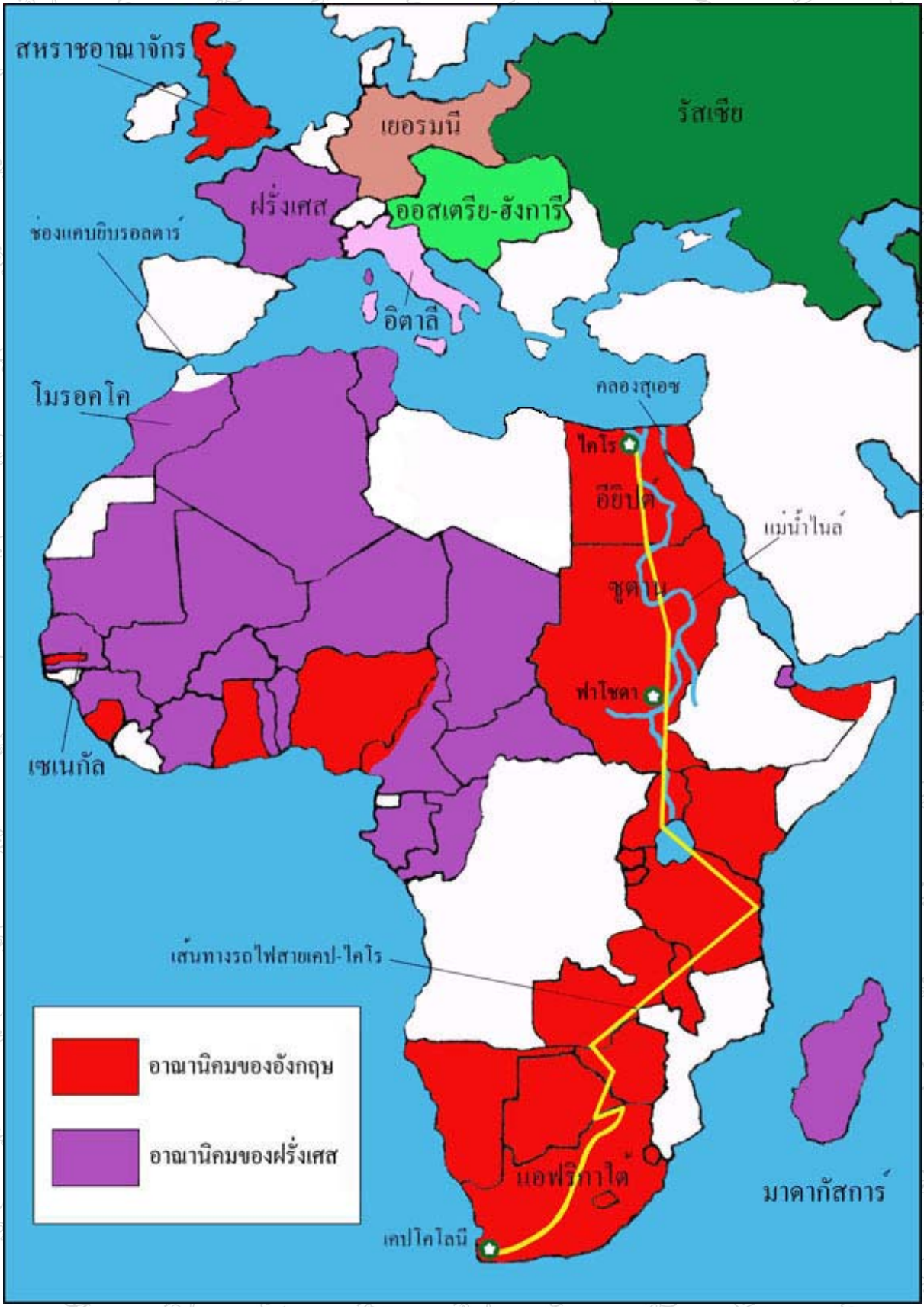

อาณานิคมของอังกฤษ-ฝรั่งเศสในทวีปแอฟริกา (พ.ศ. 2462)

อังกฤษและฝรั่งเศสเคลื่อนทัพโจมตีเมืองฟาโชดา ฝรั่งเศสสามารถยึดเมืองฟาโชดาก่อนอังกฤษ เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2441 สร้างความไม่พอใจให้กับอังกฤษอย่างมาก

อังกฤษและฝรั่งเศสตั้งทัพที่เมืองฟาโชดา และไม่ยอมถอยทัพจนเกือบเกิดสงคราม (เนื่องจากอังกฤษเกรงว่าฝรั่งเศสจะสร้างเขื่อนกั้นแม่น้ำไนล์ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการชลประทานของอียิปต์-อาณานิคมของอังกฤษ) ฝรั่งเศสกังวลเรื่องความเป็นพันธมิตรของรัสเซีย และไม่อยากมีข้อพิพาทกับอังกฤษ (เนื่องจากฝรั่งเศสเกรงว่า เยอรมนีจะโจมตีฝรั่งเศสจึงจำเป็นต้องรักษาพันธมิตร) จึงยอมถอนทัพออกจากเมืองฟาโชดา เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2441

ในปี พ.ศ. 2442 อังกฤษและฝรั่งเศสลงนามใน "อนุสัญญาฟาโชดา (Fashoda Syndrome)" เพื่อยุติข้อพิพาท เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2442

ในปี พ.ศ. 2447 อังกฤษและฝรั่งเศสลงนามใน "ข้อตกลงสมานฉันท์ ฉบับที่ 2 (Entente Cordiale II)" เพื่อยุติข้อพิพาทเรื่องการล่าอาณานิคมในเอเชีย-แอฟริกา โดยมีสาระสำคัญคือ

- อังกฤษอนุญาตให้ฝรั่งเศสสามารถส่งเรือรบผ่านคลองสุเอซ (อียิปต์-อาณานิคมของอังกฤษ) และฝรั่งเศสอนุญาตให้อังกฤษส่งเรือรบผ่านช่องแคบยิบรอลตาร์ (โมรอคโค-อาณานิคมของฝรั่งเศส)
- อังกฤษและฝรั่งเศสยอมยุติข้อพิพาทในมาดากัสการ์ (อาณานิคมของฝรั่งเศส) และหมู่เกาะนิวเฮอบริดส์ (วานูอาตู-อังกฤษและฝรั่งเศสร่วมกันปกครอง)
- อังกฤษและฝรั่งเศสตกลงให้ประเทศสยามเป็นรัฐกันชน (Sphere of Influence)

ในปี พ.ศ. 2457 อาร์คดุยค ฟรานซ์ เฟอร์ดินานด์ (รัชทายาทออสเตรีย-ฮังการี) และโซเฟีย ดัชเชสแห่งโฮเฮนเบิร์ก (พระชายา) ทรงถูกลอบปลงพระชนม์ด้วยอาวุธปืนโดย กัฟรีโล ปรินซีป (ชาวเซอร์เบีย) เพื่อแก้แค้นที่ออสเตรีย-ฮังการีโจมตีเซอร์เบีย เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2457 สร้างความไม่พอใจให้กับไตรพันธมิตรอย่างมากจนเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1

อังกฤษ, ฝรั่งเศส และรัสเซีย สถาปนา "มหาอำนาจไตรภาคี (Triple Entente)" เพื่อต่อสู้กับไตรพันธมิตร สงครามยืดเยื้อถึง 4 ปี

ในปี พ.ศ. 2461 สงครามโลกครั้งที่ 1 ยุติลงโดยมหาอำนาจไตรภาคีเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2461 (ฮังการีแยกออกจากออสเตรีย-ฮังการี และโปแลนด์แยกออกจากเยอรมนีในเวลาต่อมา)

ในปี พ.ศ. 2462 ไตรพันธมิตรถูกบีบให้ทำ "สนธิสัญญาแวร์ซายส์ (Treaty of Versailles 1919)" เพื่อยุติสงครามโลกครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2462

ไตรพันธมิตรต้องชดใช้ค่าปฏิกรรมสงคราม (War Reparations) กว่า 269,000 ล้านมาร์กเยอรมัน, ถูกปลดอาวุธ, ถูกจำกัดดินแดน และถูกยึดสัมปทานในประเทศต่างๆ สร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจให้กับไตรพันธมิตรอย่างมาก

ในปี พ.ศ. 2463 มหาอำนาจไตรภาคียอมลดค่าปฏิกรรมสงครามลงเหลือ 132,000 ล้านมาร์กเยอรมัน

ในปี พ.ศ. 2472 สหรัฐอเมริกาและยุโรปประสบภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ (Great Depression) ส่งผลให้ตลาดหุ้น, สถาบันการเงิน และธุรกิจต่างๆล้มละลายจำนวนมาก ก่อนที่จะลุกลามไปทั่วโลกในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 2474 เยอรมนีและออสเตรียประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างหนัก ส่งผลให้ทั้งสองประกาศพักชำระค่าปฏิกรรมสงคราม เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2472 สร้างความไม่พอใจให้กับฝรั่งเศสอย่างมาก

ในปี พ.ศ. 2477 อดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (หัวหน้าพรรคสังคมนิยมชาตินิยมกรรมกรเยอรมนี (Nazi Party)) เข้ารับตำแหน่ง "ประธานาธิบดี" ต่อจากประธานาธิบดีพอล ฟอน ฮินเดนบวร์ก เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2477

อดอล์ฟ ฮิตเลอร์ ควบตำแหน่งประธานาธิบดี, นายกรัฐมนตรี และผู้บัญชาการทหารสูงสุดในเวลาต่อมา สร้างความกังวลให้กับอังกฤษและฝรั่งเศสอย่างมาก

ในปี พ.ศ. 2478 อดอล์ฟ ฮิตเลอร์ ประกาศยกเลิกสนธิสัญญาแวร์ซายส์, ปฏิเสธการจ่ายค่าปฏิกรรมสงคราม และจัดตั้งกองทัพอากาศ

ในปี พ.ศ. 2479 เยอรมนีและอิตาลีทำ "อักษะโรม-เบอร์ลิน (Rome-Berlin Axis)" เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2479 เพื่อเป็นพันธมิตร

เยอรมนีและญี่ปุ่นทำ "สนธิสัญญาต่อต้านองค์การคอมมิวนิสต์สากล (Anti-Comintern Pact)" เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2479 (เนื่องจากทั้งสองต่อต้านการขยายอิทธิพลลัทธิคอมมิวนิสต์ของรัสเซียและจีน)

ในปี พ.ศ. 2482 เยอรมนีและรัสเซียเคลื่อนทัพโจมตีโปแลนด์ โปแลนด์เคลื่อนทัพต่อสู้ แต่พ่ายแพ้ โปแลนด์กลายเป็นเมืองขึ้นของเยอรมนีและรัสเซีย

ในปี พ.ศ. 2483 เยอรมนี, อิตาลี และญี่ปุ่นร่วมมือกันเป็นฝ่ายอักษะ (Axis Powers) เยอรมนีพยายามเชิญชวนรัสเซียเข้าร่วม แต่รัสเซียปฏิเสธในเวลาต่อมา

อังกฤษ, รัสเซีย และสหรัฐอเมริการ่วมมือกันเป็นฝ่ายสัมพันธมิตร (Allies) เพื่อต่อต้านการขยายอำนาจของฝ่ายอักษะ (จีนและฝรั่งเศสเข้าร่วมในเวลาต่อมา) ส่งผลให้เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 สงครามยืดเยื้อถึง 5 ปี

ญี่ปุ่นเคลื่อนทัพโจมตีอินโดจีนของฝรั่งเศส อินโดจีนของฝรั่งเศสกลายเป็นเมืองขึ้นของจักรวรรดิญี่ปุ่น (ในยุคนั้นอินโดจีนของฝรั่งเศสเป็นอาณานิคมของรัฐฝรั่งเศส (État Français))

คณะนิสิตและนักศึกษาเดินขบวนเรียกร้องให้รัฐบาลไทยทวงคืนดินแดนฝั่งขวาของแม่น้ำโขงคืนจากฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2483

ในปี พ.ศ. 2484 จอมพล ป. พิบูลสงคราม (นายกรัฐมนตรี) ให้เคลื่อนทัพโจมตีลาว-กัมพูชา (อาณานิคมฝรั่งเศส) และสามารถเข้ายึด จ.นครจัมปาศักดิ์, จ.ลานช้าง, จ.เสียมราฐ และ จ.พระตะบอง (เนื่องจากฝรั่งเศสถูกโจมตีอย่างหนักจากฝ่ายอักษะ) *[ยุทธนาวีเกาะช้างและสงครามอินโดจีน]*

จอมพล ป. พิบูลสงคราม ตรา "พระราชบัญญัติจัดการปกครองดินแดนที่ประเทศไทยได้คืนจากประเทศฝรั่งเศส พ.ศ. 2484" เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2484 (เนื่องจากเขาต้องการผนวกจังหวัด 4 จังหวัดที่ได้มาคืนจากฝรั่งเศสเข้ากับประเทศไทย)

ญี่ปุ่นเคลื่อนทัพโจมตีหลายจังหวัด (จ.ปัตตานี, จ.สงขลา, จ.นครศรีธรรมราช, จ.สุราษฎร์ธานี, จ.ชุมพร, จ.ประจวบคีรีขันธ์) และเคลื่อนทัพสู่กรุงเทพในเวลาต่อมา

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช (อัครราชทูตไทยประจำสหรัฐอเมริกา) ไม่ยอมส่งคำประกาศสงครามให้กับสหรัฐอเมริกา และร่วมมือกับคณะราษฎรจัดตั้งขบวนการเสรีไทย (Thai Freedom) เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2484

สหรัฐไทยเดิม

จอมพล ป. พิบูลสงครามทำข้อตกลงเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2484 สร้างความไม่พอใจให้กับประชาชนอย่างมาก

จอมพล ป. พิบูลสงคราม ให้เคลื่อนทัพเพื่อร่วมมือกับญี่ปุ่นโจมตีเมืองพานและเมืองเชียงตุง (เนื่องจากญี่ปุ่นเกรงว่า จีนจะเคลื่อนทัพโจมตีกองทัพญี่ปุ่นในประเทศไทยจากทางทิศเหนือ) และเคลื่อนทัพโจมตีกลันตัน, ตรังกานู, ไทรบุรี และปะลิสในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. 2486 จอมพล ป. พิบูลสงคราม ออก "ประกาศรวมกลันตัน ตรังกานู ไทรบุรี ปะลิส เชียงตุง และเมืองพาน เข้าในราชอาณาจักรไทย" เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2486 (เนื่องจากเขาต้องการผนวกเมือง 6 เมืองที่ได้มาคืนจากอังกฤษเข้ากับประเทศไทย) *[สหรัฐไทยเดิม]*

ในปี พ.ศ. 2488 สหรัฐอเมริกาส่งเครื่องบินทิ้งระเบิดปรมาณูที่ญี่ปุ่น (เมืองฮิโรชิมา (6 สิงหาคม 2488) และเมืองนางาซากิ (9 สิงหาคม 2488))

สมเด็จพระจักรพรรดิฮิโรฮิโต (จักรพรรดิญี่ปุ่น) ทรงประกาศยอมแพ้สงคราม เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2488 ส่งผลให้ประเทศไทยต้องยอมแพ้สงคราม

นาย ควง อภัยวงศ์ (นายกรัฐมนตรี) ออก "ประกาศสันติภาพ" เพื่อยกเลิกข้อตกลงเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2488

เวียดนาม, กัมพูชา และลาว (อินโดจีนของฝรั่งเศส) เคลื่อนทัพกอบกู้ดินแดนจากกองทัพญี่ปุ่น ส่งผลให้กองทัพญี่ปุ่นต้องถอนทัพกลับญี่ปุ่น

อังกฤษและฝรั่งเศสไม่ยอมรับประกาศสันติภาพ และเรียกร้องให้ประเทศไทยชดใช้ค่าปฏิกรรมสงคราม ส่งผลให้นาย ควง อภัยวงศ์ ถูกบีบให้ลาออกจากตำแหน่ง "นายกรัฐมนตรี" เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2488

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล (รัชกาลที่ 8) ทรงแต่งตั้ง ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช เป็น "นายกรัฐมนตรี" เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2488

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช พยายามเจรจากับอังกฤษและฝรั่งเศส โดยยอมคืนดินแดนที่ได้มาจากอังกฤษและฝรั่งเศส ส่งผลให้ประเทศสยามไม่ต้องชดใช้ค่าปฏิกรรมสงคราม

จักรพรรดิบ๋าวได๋ (จักรพรรดิเวียดนาม-หุ่นเชิดของฝรั่งเศส) ทรงสละราชสมบัติ และทรงแต่งตั้งโฮจิมินห์เป็น "ประธานาธิบดี" เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2488

โฮจิมินห์ประกาศเอกราชจากฝรั่งเศส สร้างความไม่พอใจให้กับฝรั่งเศสอย่างมาก ส่งผลให้เกิดสงครามประกาศเอกราช สงครามยืดเยื้อถึง 9 ปี

ในปี พ.ศ. 2489 รัฐบาลสยามยอมคืนดินแดนที่ได้มาจากอังกฤษและฝรั่งเศสให้กับอังกฤษและฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2489

ในปี พ.ศ. 2492 ขบวนการลาวอิสระเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อกอบกู้เอกราชจากฝรั่งเศส ฝรั่งเศสยอมให้อิสรภาพกับลาวบางส่วน (เนื่องจากฝรั่งเศสทำสงครามกับกองทัพเวียดนามอย่างหนัก)

ในปี พ.ศ. 2496 พระบาทสมเด็จพระนโรดมสีหนุ (กษัตริย์กัมพูชา) ทรงใช้ "ยุทธการเจ้าเพื่อเอกราช" เพื่อกดดันฝรั่งเศส ฝรั่งเศสยอมให้อิสรภาพกับกัมพูชา เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2496

ในปี พ.ศ. 2497 ฝรั่งเศสเคลื่อนทัพต่อสู้กับกองทัพเวียดนามที่เมืองเดียนเบียนฟู แต่พ่ายแพ้ ฝรั่งเศสยอมเปิดเจรจากับประเทศในอาณานิคมของฝรั่งเศสที่กรุงเจนีวา (สวิตเซอร์แลนด์)
ลาว, กัมพูชา และ เวียดนามร่วมลงนามใน "สนธิสัญญาเจนีวา (Geneva Agreements of 1954)" และประกาศเอกราชอย่างเป็นทางการจากฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2497

การเสียดินแดนในสมัยรัชกาลที่ 1 - 5

ในสมัยรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 1 - 5) ประเทศสยามใช้รูปแบบการปกครองเหมือนสมัยอยุธยา โดยแบ่งเมืองออกตามความสำคัญ (หัวเมืองชั้นนอก, หัวเมืองชั้นโท และหัวเมืองชั้นตรี)
ประเทศสยามมีเมืองขึ้น 474 เมือง (ในยุคนั้นเมืองต่างๆมีขนาดเล็ก-อ่อนแอจึงต้องขอเป็นเมืองขึ้นของอาณาจักรใหญ่เพื่อความปลอดภัย โดยต้องส่งเครื่องบรรณนาการ, ไพร่พลให้กับอาณาจักรใหญ่เพื่อแลกกับการคุ้มครองจากการรุกรานของอาณาจักรอื่น)
เมืองขึ้นมีเจ้าเมืองเป็นผู้ปกครองเมืองซึ่งมีอำนาจสิทธิขาดเสมือนเป็นกษัตริย์ของเมือง เมืองขึ้นที่อยู่ใกล้กับอาณาจักรอื่น (พม่า, เวียดนาม และจีน) มักไปขอขึ้นกับอาณาจักรอื่น เมื่อประเทศสยามต้องเผชิญกับสงคราม หรือการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง (เนื่องจากประเทศสยามมักกดขี่, ขูดรีดภาษี และเกณฑ์ไพร่พลเพื่อใช้แรงงาน-ทำสงครามหลายครั้ง)
ในปี พ.ศ. 2329 อับดุล ละโมคุรัมซะ (สุลต่านไทรบุรี-เมืองขึ้นของประเทศสยาม) ทรงร้องขอความคุ้มครองจากอังกฤษเพื่อป้องกันการรุกรานของแคว้นสลังงอร์ โดยแลกกับการให้เช่าเกาะปีนัง-มณฑลเวลเลสเลย์ (Wellesley) นับเป็นจุดเริ่มต้นของเขตอารักขาของอังกฤษ-การเสียดินแดนของประเทศสยาม
ในปี พ.ศ. 2369 แคว้นในมลายูที่เป็นเมืองขึ้นของประเทศสยามหลายแคว้นขอขึ้นกับอังกฤษเพื่อแลกการให้ความคุ้มครองจากประเทศสยาม
ในปี พ.ศ. 2405 จักรพรรดิตึดึ๊ก (จักรพรรดิญวน) ทรงจำต้องทำ "สนธิสัญญาไซ่ง่อน (Treaty of Saigon 1862) ฉบับที่ 1" ส่งผลให้ญวนต้องสูญเสียภาคใต้ 6 เมืองให้กับฝรั่งเศส นับเป็นจุดเริ่มต้นของอาณานิคมอินโดจีน-ฝรั่งเศส
ในปี พ.ศ. 2406 เขมร (เมืองขึ้นของประเทศสยาม) ขอขึ้นกับฝรั่งเศสเพื่อแลกการให้ความคุ้มครองจากประเทศสยาม
ในปี พ.ศ. 2428 พม่ากลายเป็นประเทศในอาณานิคมของอังกฤษ และญวนกลายเป็นประเทศในอาณานิคมของฝรั่งเศส ส่งผลให้ทั้งสองประเทศมีอิทธิพลในเอเชียอาคเนย์มากขึ้น
ในปี พ.ศ. 2437 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงตั้งมณฑลเทศาภิบาลเพื่อดึงอำนาจการปกครองมาอยู่ที่พระองค์ สร้างความไม่พอใจให้กับเมืองขึ้นอย่างมาก (เนื่องจากพระองค์ทรงมีพระราชประสงค์ป้องกันการขอขึ้นกับอาณาจักรอื่นของเมืองขึ้น)

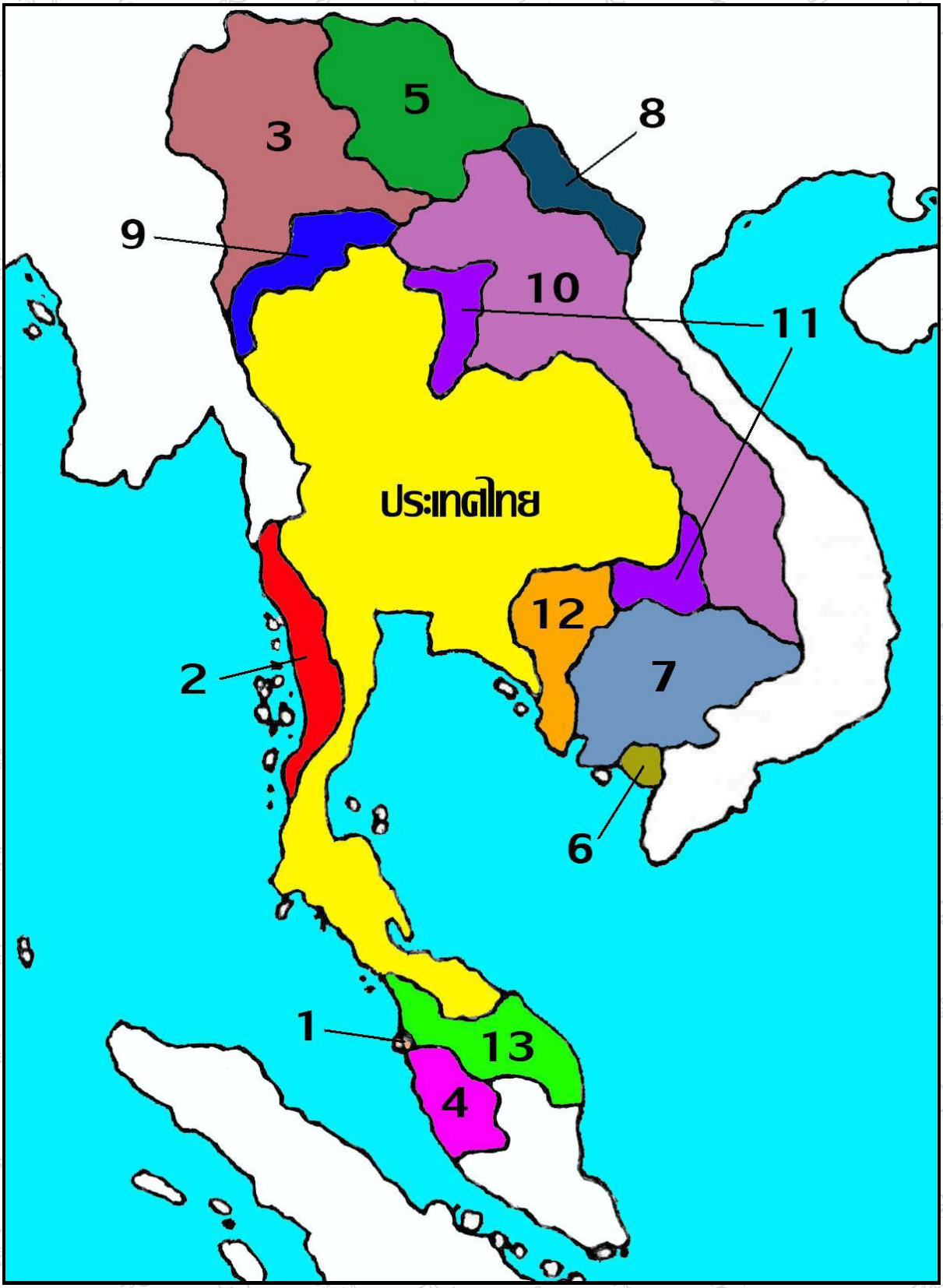

การเสียดินแดนในสมัยรัชกาลที่ 1 - 5

1. เกาะหมาก (เกาะปีนัง) และพื้นที่ฝั่งตรงข้ามเกาะหมากให้กับอังกฤษ (พ.ศ. 2329)

ในปี พ.ศ. 2329 อับดุล ละโมคุรัมซะ (สุลต่านไทรบุรี (มาเลเซีย)) ทรงถูกแคว้นสลังงอร์รุกรานจึงทรงขอความคุ้มครองจากกัปตัน ฟราซิสไลท์ (กัปตันเรืออังกฤษ)

อังกฤษส่งเรือรบติดปืนใหญ่เข้าสู่น่านน้ำเกาะปีนังเพื่อคุ้มครองเกาะปีนัง และทำสัญญาเช่าเกาะปีนังปีละ 6,000 เหรียญสิงคโปร์ โดยไม่ได้รับความยินยอมจากประเทศสยาม (เมืองไทรบุรีเป็นเมืองขึ้นของประเทศสยาม) เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2329

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงให้เคลื่อนทัพสู่ภาคใต้เพื่อข่มขู่ อับดุล ละโมคุรัมซะ ให้ทรงยอมรับการเป็นเมืองขึ้นของประเทศสยามเหมือนในสมัยอยุธยา โดยอยู่ภายใต้การปกครองของเจ้าอุปราช (พัฒน์) (เจ้าพระยานครศรีธรรมราช)

อับดุล ละโมคุรัมซะ ทรงไม่ยินยอม และทรงขอความช่วยคุ้มครองจากอังกฤษอีกครั้ง แต่อังกฤษปฏิเสธโดยอ้างว่า อังกฤษตกลงเช่าเพียงเกาะปีนัง

อับดุล ละโมคุรัมซะ ทรงไม่พอพระทัยจึงทรงพยายามบอกเลิกสัญญา แต่อังกฤษไม่ยอมจึงเคลื่อนเรือรบติดปืนใหญ่เข้าสู่เมืองไทรบุรีเพื่อข่มขู่

อับดุล ละโมคุรัมซะ ทรงถูกบีบให้เช่าพื้นที่ฝั่งตรงข้ามเกาะปีนัง (มณฑลเวลเลสเลย์ (Wellesley)) เพิ่มเติม และเพิ่มค่าเช่าเป็นปีละ 10,000 เหรียญสิงคโปร์ (เนื่องจากอังกฤษจำเป็นต้องอาศัยอาหารจากเมืองไทรบุรี และเพื่อป้องกับเกาะปีนังจากการปิดล้อม)

2. เมืองมะริด, เมืองทวาย และเมืองตะนาวศรีให้กับพม่า (พ.ศ. 2336)

ในปี พ.ศ. 2334 มังสัจจา (เจ้าเมืองทวาย (พม่า)) แข็งข้อกับพุกาม (เมืองทวายเป็นเมืองขึ้นของพุกาม) และส่งเครื่องราชบรรณาการเพื่อขอขึ้นกับประเทศสยาม

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงให้สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท (น้องชายของรัชกาลที่ 1) เคลื่อนทัพคุ้มครองเมืองมะริด, เมืองทวาย และเมืองตะนาวศรี เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2334

พระเจ้าปดุง (กษัตริย์พุกาม) ทรงให้เคลื่อนทัพเรือเพื่อปิดล้อมเมืองมะริด, เมืองทวาย และเมืองตะนาวศรี ส่งผลให้ชาวมะริด, ชาวทวาย และชาวตะนาวศรีได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก

ในปี พ.ศ. 2336 พระเจ้าปดุงทรงเคลื่อนทัพโจมตีเมืองทวาย มังสัจจาแปรพักต์เข้าข้างพุกาม และเปิดประตูเมือง เมืองมะริด, เมืองทวาย และเมืองตะนาวศรีถูกตีแตก เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2336

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงให้สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท เคลื่อนทัพกอบกู้เมืองมะริด, เมืองทวาย และเมืองตะนาวศรี แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ

3. เมืองแสนหวี, เมืองเวียงพง และเมืองเชียงตุงให้กับพม่า (พ.ศ. 2368)

ในปี พ.ศ. 2347 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงให้พระบรมราชานุราชาธิบดีศรีสุริยวงศ์ (พระเจ้ากาวิละ-เจ้าเมืองเชียงใหม่) เคลื่อนทัพโจมตีเมืองเชียงแสน (จ.เชียงราย), ทรงให้เจ้ามหาขนาน (พระราชอนุชา (น้องชาย) ในพระบรมราชานุราชาธิบดีศรีสุริยวงศ์) เกลี้ยกล่อมเจ้าเมืองเชียงตุง (พม่า), ทรงให้เจ้าบุรีรัตน์เคลื่อนทัพโจมตีเมืองมหิยังคบุรี (เมืองแสนหวี (พม่า)) และทรงสามารถยึดทั้งสามเมือง

ในปี พ.ศ. 2368 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงให้พระบริรักษ์ภูเบศร์ (น้อย) เคลื่อนทัพผ่านเมืองไทรบุรี (มาเลเซีย) โจมตีแคว้นสลังงอร์ (มาเลเซีย)

เมืองแสนหวี, เมืองเวียงพง และเมืองเชียงตุงเห็นว่า ประเทศสยามทำสงครามติดพันจึงไม่ยอมส่งเครื่องราชบรรณาการ และขอขึ้นกับพุกาม

4. เมืองเปรัคให้กับอังกฤษ (พ.ศ. 2369)

ในปี พ.ศ. 2364 พระบริรักษ์ภูเบศร์ (น้อย) (เจ้าพระยานครศรีธรรมราช) เก็บภาษีอาหารที่ส่งออกสู่เกาะปีนังและมณฑลเวลเลสเลย์ (Wellesley) สูง ส่งผลให้อาหารที่นำเข้าสู่เกาะปีนังมีราคาสูงจนชาวอังกฤษและชาวไทรบุรีได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก

จอห์น ครอเฟิด (ราชทูตอังกฤษ) เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) เพื่อขอให้พระองค์ทรงคืนเมืองไทรบุรี (มาเลเซีย) ให้กับ ตนกู ปะแงรัน (สุลต่านไทรบุรี)

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ทรงปฏิเสธโดยอ้างว่า อังกฤษทำผิดขั้นตอน สร้างความไม่พอใจให้กับอังกฤษอย่างมาก (เนื่องจาก ตนกู ปะแงรัน ต้องเป็นฝ่ายร้องทุกข์ ไม่ใช่อังกฤษ)

ในปี พ.ศ. 2368 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงให้พระบริรักษ์ภูเบศร์ (น้อย) เคลื่อนทัพผ่านเมืองไทรบุรีโจมตีแคว้นสลังงอร์ (มาเลเซีย)

โรเบิร์ต ฟุลเลอตัน (ข้าหลวงอังกฤษประจำเกาะปีนัง) ส่งเรือรบติดปืนใหญ่เข้าสู่ปากน้ำเมืองตรังเพื่อข่มขู่พระบริรักษ์ภูเบศร์ (น้อย) ต้องระงับการเคลื่อนทัพผ่านเมืองไทรบุรี

ในปี พ.ศ. 2369 เฮนรี่ เบอร์นี อัญเชิญพระราชสาส์น และเครื่องราชบรรณาการของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (กษัตริย์อังกฤษ) เข้ามาสู่ประเทศสยามเพื่อทำ “สนธิสัญญาเบอร์นี (Burney Treaty)” โดยมีสาระสำคัญคือ

- อังกฤษสัญญากับประเทศสยามว่า อังกฤษจะไม่แทรกแซงเมืองตรังกานู-เมืองกลันตัน และยอมรับการมีอำนาจเหนือเมืองไทรบุรี
- ประเทศสยามสัญญากับอังกฤษว่า ประเทศสยามจะไม่เก็บภาษีอาหารที่ส่งออกสู่เกาะปีนังและมณฑลเวลเลสเลย์ และยอมรับการเช่าเกาะปีนัง-มณฑลเวลเลสเลย์

ชาวอังกฤษไม่พอใจสนธิสัญญาเบอร์นีอย่างมาก (เนื่องจากพวกเขาเห็นว่า เฮนรี่ เบอร์นี ยอมอ่อนข้อให้กับประเทศสยามมากเกินไป)

โรเบิร์ต ฟุลเลอตัน ส่งเรือรบติดปืนใหญ่เข้าสู่แคว้นเปรัค และยุยงสุลต่านเปรัคให้ทำข้อตกลงกับอังกฤษเพื่อแลกกับการให้ความคุ้มครองจากประเทศสยาม

สุลต่านเปรัคทรงตกลงทำข้อตกลงกับอังกฤษ, ทรงปลดข้าราชการที่จงรักภักดีต่อประเทศสยาม และทรงให้กองทัพสยามถอนออกจากแคว้นเปรัค

5. เมืองสิบสองปันนาให้กับจีน (พ.ศ. 2398)

ในปี พ.ศ. 2390 เจ้าแผ่นดินมหาวัน (กษัตริย์สิบสองปันนา) สวรรคต เจ้าสาระวัน (พระราชโอรสในเจ้าแผ่นดินมหาวัน) และเจ้ามหาขนาน (พระปิตุลา (อา) ในเจ้าแผ่นดินมหาวัน) ทรงแย่งชิงราชสมบัติ เจ้ามหาขนานทรงขึ้นครองราชย์เป็น “เจ้าแผ่นดินมหาขนาน”

เจ้าสาระวันกับหม่อมมหาไชย (พระมาตุลา (น้าชาย) ในเจ้าแผ่นดินสาระวัน) เสด็จหนีไปจีน ทั้งสองทรงร่วมมือกับเจ้าเมืองหนองแส (เมืองฮุนหนำ จีน), ทรงเคลื่อนทัพโจมตีแคว้นสิบสองปันนา และทรงสังหารเจ้าแผ่นดินมหาขนาน

เจ้าเมืองหนองแสแต่งตั้งเจ้าสาระวันเป็น “เจ้าแผ่นดินสาระวัน” และแต่งตั้งออลนาวุธ (พระราชอนุชา (น้องชาย) ในเจ้าแผ่นดินสาระวัน) เป็น “เจ้าอุปราช” (มหาอุปราช)

หม่อมหน่อคำ (พระราชโอรสในเจ้าแผ่นดินมหาขนาน) เสด็จหนีไปพม่า, ทรงร่วมมือกับพระเจ้าอังวะ (เจ้าเมืองอังวะ (พม่า)) เพื่อแย่งชิงราชสมบัติจากเจ้าแผ่นดินสาระวัน

เจ้าแผ่นดินสาระวันกับหม่อมหน่อคำทรงแย่งชิงราชสมบัติ ทั้งสองทรงผลัดกันแพ้-ชนะหลายครั้ง หม่อมมหาไชยเสด็จหนีไปชายแดน จ.น่าน

เจ้าแผ่นดินสาระวันกับเจ้ามหาอุปราชทรงชนะ หม่อมหน่อคำทรงถูกสังหารโดยขุนนาง เจ้าแผ่นดินสาระวันทรงขึ้นครองราชย์อีกครั้ง

แคว้นสิบสองปันนายากจนลงอย่างมาก (เนื่องจากเจ้าแผ่นดินสาระวันกับหม่อมหน่อคำทรงใช้จ่ายพระราชทรัพย์จำนวนมากเพื่อติดสินบนให้กับเจ้าเมืองหนองแส และพระเจ้าอังวะ)

เจ้าแผ่นดินสาระวันทรงเก็บภาษีเพื่อชดเชยพระราชทรัพย์ที่ลดลงจำนวนมาก ส่งผลให้ชาวสิบสองปันนาไม่พอใจอย่างมากจนเกิดการจลาจล

เจ้าอุปราชเสด็จหนีไปเมืองหลวงพระบาง (ลาว-เมืองขึ้นของประเทศสยาม) พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงให้การอุปการะเจ้าอุปราชอย่างดี

ในปี พ.ศ. 2394 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) สวรรคต เจ้าฟ้ามงกุฎทรงขึ้นครองราชย์เป็น “พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)”

เจ้าแผ่นดินสาระวันทรงให้ท้าวพระยาคุมเครื่องราชบรรณาการเข้ามาถวายพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เพื่อขอขึ้นกับประเทศสยาม และขอให้เจ้าอุปราชและหม่อมมหาไชยเสด็จกลับแคว้นสิบสองปันนา พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงมีพระบรมราชานุญาต

ในปี พ.ศ. 2395 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงมีพระราชดำริที่จะผนวกเมืองเชียงตุง (พม่า) และแคว้นสิบสองปันนา (จีน) เข้ากับอาณาจักรสยาม

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงฉวยโอกาสที่พม่าทำสงครามกับอังกฤษครั้งที่ 2 ทรงแต่งตั้งให้พระเจ้าน้องยาเธอกรมหลวงวงศาธิราชสนิท (แม่ทัพใหญ่) และเจ้าพระยายมราช (ทัพหน้า) เคลื่อนทัพโจมตีเมืองเชียงตุง (พม่า) แต่ไม่ประสบความสำเร็จ

ในปี พ.ศ. 2398 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงแต่งตั้งให้พระเจ้าน้องยาเธอกรมหลวงวงศาธิราชสนิท (แม่ทัพใหญ่) และเจ้าพระยายมราช (ทัพหน้า) เคลื่อนทัพโจมตีเมืองเชียงตุง (พม่า) อีกครั้ง แต่ไม่ประสบความสำเร็จ

เจ้าแผ่นดินสาระวันทรงเกรงว่า พม่าจะเคลื่อนทัพโจมตีแคว้นสิบสองปันนา และประเทศสยามไม่สามารถให้ความคุ้มครองจึงทรงขอขึ้นกับจีน

6. เมืองบันทายมาศให้กับฝรั่งเศส (พ.ศ. 2405)

ในปี พ.ศ. 2325 องเชียงสือ (เจ้าชายญวน) เสด็จหนีพวกกบฏ (กบฏไกเซิน) ออกจากญวนมาอาศัยอยู่ในประเทศสยาม พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ทรงให้การอุปการะองเชียงสืออย่างดี

ในปี พ.ศ. 2330 องเชียงสือทรงหลบหนีออกจากประเทศสยามโดยไม่ได้กราบบังคมทูลลาพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) และเสด็จกลับญวนเพื่อทรงกอบกู้ญวนจากพวกกบฏ

ในปี พ.ศ. 2333 องเชียงสือทรงปราบปรามพวกกบฏสำเร็จ และทรงทูลขอพระราชทานอภัยโทษจากพระบาท สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1)

องเชียงสือทรงทูลขอให้เมืองบันทายมาศ (เวียดนาม) อยู่ในความดูแลของญวน (เนื่องจากเมืองบันทายมาศอยู่ห่างไกลจึงปกครองยาก แต่เป็นเมืองขึ้นของประเทศสยาม)

ในปี พ.ศ. 2345 องเชียงสือทรงสถาปนาพระองค์เป็น “จักรพรรดิยาล็อง (จักรพรรดิญวน)” และทรงส่งเครื่องราชบรรณาการมาให้ประเทศสยามอย่างสม่ำเสมอ

ในปี พ.ศ. 2363 จักรพรรดิยาล็องสวรรคต มินหมาง (พระราชโอรสในจักรพรรดิยาล็อง) ทรงขึ้นครองราชย์เป็น “จักรพรรดิมินหมาง”

ในปี พ.ศ. 2370 จักรพรรดิมินหมางทรงแอบให้ความช่วยเหลือพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชที่ 3 (กษัตริย์ล้านช้าง) ต่อสู้กับประเทศสยาม สร้างความไม่พอพระทัยให้กับพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) อย่างมาก (ในยุคนั้นล้านช้างเป็นเมืองขึ้นของประเทศสยาม)

ในปี พ.ศ. 2376 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ทรงให้เจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) เคลื่อนทัพโจมตีญวน สงครามยืดเยื้อถึง 13 ปี

ในปี พ.ศ. 2389 จักรพรรดิเธียวตรี (จักรพรรดิญวน) ทรงยอมสงบศึก, ทรงให้เมืองบันทายมาศเป็นเมืองขึ้นของประเทศสยามอีกครั้ง และทรงส่งเครื่องราชบรรณาการมาให้ประเทศสยามอย่างสม่ำเสมออีกครั้ง

ในปี พ.ศ. 2401 ฝรั่งเศสส่งเรือรบติดปืนใหญ่เข้าสู่น่านน้ำดานัง (เวียดนาม) โจมตีภาคใต้ของญวน สงครามยืดเยื้อถึง 2 ปี

ในปี พ.ศ. 2403 สงครามยุติลงโดยฝรั่งเศสเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ

ในปี พ.ศ. 2405 จักรพรรดิตึ๊ก (จักรพรรดิญวน) ทรงทำ "สนธิสัญญาไซ่ง่อน (Treaty of Saigon 1862) ฉบับที่ 1" ส่งผลให้ญวนต้องสูญเสียภาคใต้ 6 เมือง (รวมทั้งเมืองบันทายมาศ) ให้กับฝรั่งเศส

7. อาณาจักรเขมรให้กับฝรั่งเศส (พ.ศ. 2410)

ในปี พ.ศ. 2399 สมเด็จพระหริรักษ์รามาธิบดี (กษัตริย์เขมร) ทรงแอบส่งพระราชหัตถเลขาไปถวายจักรพรรดิโปเลียนที่ 3 (ฝรั่งเศส) เพื่อขอให้ฝรั่งเศสคุ้มครองเขมรจากประเทศสยาม และทรงร้องขอเมืองที่ญวนยึดไปจากเขมรคืน (ในยุคนั้นเขมรเป็นเมืองขึ้นของประเทศสยาม)

ในปี พ.ศ. 2404 กงต์ เดอ กาสเตลโน (กงสุลฝรั่งเศสประจำประเทศสยาม) ส่งจดหมายถึงพระยาพระคลังเรียกร้องสิทธิที่จะติดต่อโดยตรงกับเขมร แต่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงปฏิเสธเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2404

ในปี พ.ศ. 2406 พลเรือเอก กรองดิแยร์ นำเรือรบของฝรั่งเศสติดปืนใหญ่เข้าสู่เมืองอุดงมีชัย (กัมพูชา) เพื่อขอเปิดเจรจากับเขมร เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2406

สมเด็จพระนโรดมพรหมบริรักษ์ทรงทำข้อตกลงกับฝรั่งเศสเพื่อปกป้องราชบัลลังก์ และพระราชอำนาจในการปกครองประเทศของพระองค์กับฝรั่งเศส โดยไม่ได้รับความยินยอมจากประเทศสยาม

สมเด็จพระนโรดมพรหมบริรักษ์ทรงส่งพระราชหัตถเลขาถึงพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) โดยทรงทูลอ้างว่า พระองค์ทรงถูกฝรั่งเศสบีบบังคับให้ทำข้อตกลงฉบับนี้

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงทำสนธิสัญญาระหว่างประเทศสยาม-เขมร (กษัตริย์เขมรต้องได้รับแต่งตั้งจากประเทศสยาม) เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2406

ในปี พ.ศ. 2410 พลเรือเอก กรองดิแยร์ นำเรือรบของฝรั่งเศสติดปืนใหญ่เข้าสู่แม่น้ำเจ้าพระยาบีบบังคับให้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงยกเลิกสนธิสัญญาระหว่างประเทศสยาม-เขมร

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงยอมประกาศยกเลิกสนธิสัญญาระหว่างประเทศสยาม-เขมร และทรงยอมรับการเข้าครอบครองเขมรของฝรั่งเศส เพื่อแลกกับการที่ฝรั่งเศสยอมคืนเสียมราฐ-พระตะบองให้กับประเทศสยาม เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2410

8. แคว้นสิบสองจุไทย ให้กับฝรั่งเศส (พ.ศ. 2431)

ในปี พ.ศ. 2393 หงซิ่วฉวน (หัวหน้ากบฏจีน) ก่อกบฏ (กบฏไท่ผิง) จักรพรรดิเสียนเฟิง (จักรพรรดิจีน) ทรงเคลื่อนทัพปราบปรามพวกกบฏ แต่พ่ายแพ้

ในปี พ.ศ. 2399 กบฏไท่ผิงขยายอาณาเขตครอบคลุมมณฑณหนานจิง, มณฑลเจียงซี, มณฑลอันฮุย และพื้นที่ส่วนใหญ่ของมณฑลหูเป่ย

ในปี พ.ศ. 2407 จักรพรรดิถงจื้อ (จักรพรรดิจีน-หุ่นเชิดของซูสีไทเฮา) ทรงให้เคลื่อนทัพปราบปรามกบฏไท่ผิง กบฏไท่ผิงพ่ายแพ้ และแตกกระจาย หงซิ่วฉวนทำอัตวินิบาตกรรม

กบฏไท่ผิงหลบหนีซ่อนตัวตามป่าเขาในมณฑลต่างๆของจีนและเมืองตังเกี๋ย (เวียดนาม) จักรพรรดิตึ๊ดึ๊ก (จักรพรรดิญวน) ทรงให้เคลื่อนทัพปราบปรามกบฏไท่ผิง

กบฏไท่ผิงพ่ายแพ้ และถอยร่นมาตั้งมั่นอยู่ชายแดนแคว้นสิบสองจุไท กบฏไท่ผิงเคลื่อนทัพโจมตี และปล้นสะดมแคว้นสิบสองจุไทหลายครั้ง

ในปี พ.ศ. 2418 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้เคลื่อนทัพปราบปรามกบฏไท่ผิง สงครามยืดเยื้อถึง 12 ปี

ในปี พ.ศ. 2427 ท้าวคำฮัก (กษัตริย์สิบสองจุไทย) ทรงถูกกบฏไท่ผิงโจมตีจนต้องเสด็จหนีมาอาศัยอยู่ในประเทศสยาม พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงให้การอุปการะท้าวคำฮักอย่างดี

ในปี พ.ศ. 2428 พระยาราชวรานุกูลถูกกบฏไท่ผิงยิงได้รับบาดเจ็บ และกองทัพสยามขาดแคลนเสบียงอาหาร จึงต้องถอยร่นมาตั้งทัพที่ จ.หนองคาย

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงแบ่งกองทัพออกเป็น 2 กองทัพ, ทรงให้พระเจ้าน้องยาเธอกรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคม (กองทัพฝ่ายใต้) ทรงเคลื่อนทัพปราบปรามกบฏไท่ผิงที่เมืองพวน (ลาว) และทรงให้พระอมรวิไสยสรเดช (โต) เคลื่อนทัพปราบปรามกบฏไท่ผิงที่ทุ่งเชียงคำ (ลาว)

จักรพรรดิห่ามงี (จักรพรรดิญวน) ทรงนำประชาชนต่อสู้กับฝรั่งเศส แต่ทรงพ่ายแพ้ ญวนกลายเป็นประเทศในอาณานิคมของฝรั่งเศส

กบฏไท่ผิงเคลื่อนทัพโจมตีเมืองตังเกี๋ย (เวียดนาม) หลายครั้ง ฝรั่งเศสกับประเทศสยามเคลื่อนทัพปราบปรามกบฏไท่ผิง สงครามยืดเยื้อถึง 2 ปี

ในปี พ.ศ. 2430 กบฏไท่ผิงพ่ายแพ้ และถูกปราบปรามจนราบคาบ ฝรั่งเศสตั้งทัพอยู่ที่เมืองไล (ลาว) โดยไม่ยอมถอนทัพกลับ

ท้าวคำฮักทรงเห็นว่า กบฏไท่ผิงถูกปราบปรามราบคาบจึงกราบบังทูลลาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) เพื่อเสด็จกลับแคว้นสิบสองจุไทย และขอขึ้นกับฝรั่งเศส

ฝรั่งเศสไม่ยอมคืนแคว้นสิบสองจุไทยให้กับประเทศสยามโดยอ้างว่า แคว้นสิบสองจุไทยเคยเป็นเมืองขึ้นของญวน และแต่งตั้ง “แดววันลอง” ปกครองแคว้นสิบสองจุไทย

ในปี พ.ศ. 2431 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงถูกบีบให้ทำข้อตกลงยอมยกแคว้นสิบสองจุไทยให้กับฝรั่งเศส แคว้นสิบสองจุไทยกลายเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2431

9. ฝั่งซ้ายแม่น้ำสาละวิน ให้กับประเทศอังกฤษ (พ.ศ. 2435)

ในปี พ.ศ. 2416 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงทำ "สนธิสัญญาเชียงใหม่ (Treaty of Chiang Mai 1873) ฉบับที่ 1" กับอังกฤษ เพื่อให้อังกฤษช่วยป้องกันการปล้นสะดมของผู้ร้ายบริเวณชาย แดนเมืองเชียงใหม่ และยินยอมให้คนในบังคับของอังกฤษขึ้นศาลเชียงใหม่ในคดีแพ่ง (โดยความสมัครใจ) เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2416

ในปี พ.ศ. 2425 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงทำ "สนธิสัญญาเชียงใหม่ (Treaty of Chiang Mai 1882) ฉบับที่ 2" กับอังกฤษ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของ "สนธิสัญญาเชียงใหม่ (Treaty of Chiang Mai 1873) ฉบับที่ 1" เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2425 (เนื่องจากเจ้าเมืองเชียงใหม่ไม่มีอำนาจเต็มในบริหารราชการ และการตัดสินคดี)

ในปี พ.ศ. 2428 อังกฤษไม่พอใจคำพิพากษาของศาลหลุดดอ (ศาลพม่า) ที่ให้อายัดไม้จากบริษัทของอังกฤษที่ได้รับสัมปทานในภาคเหนือ (เนื่องจากไม่ได้ชำระภาษี) และพิพากษาให้ชำระภาษี-ค่าปรับ ส่งผลให้เกิดสงครามอังกฤษ-พม่าครั้งที่ 3

สงครามยุติลงโดยอังกฤษเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ พม่ากลายเป็นประเทศในอาณานิคมของอังกฤษ เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2428

ในปี พ.ศ. 2435 อังกฤษส่งคณะราชทูตเดินทางสู่กรุงเทพเพื่อแจ้งเรื่องการปักปันดินแดนพม่า-สยาม โดยอ้างว่าฝั่งซ้ายแม่น้ำสาระวินเคยเป็นของพม่า

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงไม่ยินยอม และทรงอ้างว่า อังกฤษละเมิด "สนธิสัญญาเชียงใหม่ (Treaty of Chiang Mai 1882) ฉบับที่ 2"

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงยอมยกดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำสาละวินให้กับอังกฤษ เพื่อแลกกับเมืองเชียงแขง (เชียงแขงขอขึ้นกับพม่าอีกครั้งในเวลาต่อมา) เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2435

10. ฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง (อาณาจักรล้านช้าง) ให้กับฝรั่งเศส (พ.ศ. 2436)

ในปี พ.ศ. 2435 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงยอมยกฝั่งซ้ายแม่น้ำสาละวินให้กับอังกฤษ สร้างความไม่พอใจให้กับฝรั่งเศสอย่างมาก (เนื่องจากฝรั่งเศสเกรงว่า อังกฤษจะแทรกแซงการสถาปนา "อาณานิคมอินโดจีน-ฝรั่งเศส (French Indochina)")

ในปี พ.ศ. 2436 ฝรั่งเศสส่งเรือรบติดปืนใหญ่ขึ้นมาทางแม่น้ำโขงเข้าสู่ทุ่งเชียงคำ (ลาว) และปักธงชาติฝรั่งเศสที่ทุ่งเชียงคำ สร้างความไม่พอใจให้กับชาวทุ่งเชียงคำอย่างมาก

ฝรั่งเศสส่งเรือรบติดปืนใหญ่ 2 ลำคุ้มกันเรือสินค้าฝรั่งเศสเข้ามาถึงปากน้ำ เรือรบติดปืนใหญ่ฝรั่งเศสแล่นถึงป้อมพระจุลจอมเกล้า ป้อมพระจุลจอมเกล้าส่งสัญญาณถามแต่เรือรบติดปืนใหญ่ฝรั่งเศสไม่ตอบจึงยิงปืนใหญ่ 3 นัดเพื่อเตือน (*อ่านข้อมูลเพิ่มเติมเรื่อง "วิกฤตการณ์ ร.ศ. 112" ได้ใน "จดหมายเหตุที่ควรรู้"*)

เรือรบฝรั่งเศสจึงยิงปืนใหญ่ตอบโต้ ทั้งสองมีทหารได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตหลายราย เรือรบฝรั่งเศสทอดสมอหน้าสถานทูตฝรั่งเศสในกรุงเทพ

นายพล ช็อง มารี โอกุสต์ ปาวี (แม่ทัพฝรั่งเศส) ยื่นข้อเรียกร้องให้ประเทศสยามตอบภายใน 48 ชั่วโมงโดยให้รัฐบาลสยามชดใช้ค่าปฏิกรรมสงคราม, ยกดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงให้ฝรั่งเศส และให้ประเทศสยามถอนทัพออกจากฝั่งแม่น้ำโขง เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2436

รัฐบาลสยามยอมรับข้อเรียกร้องข้อ 1 และ 3 แต่ไม่ยอมรับข้อ 2 สร้างความไม่พอใจให้กับฝรั่งเศสอย่างมาก จึงเคลื่อนเรือรบติดปืนใหญ่ 3 ลำปิดอ่าวไทย เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2436

นายพล ช็อง มารี โอกุสต์ ปาวี เคลื่อนเรือรบติดปืนใหญ่ไป จ.จันทบุรี และสามารถเข้ายึด จ.จันทบุรี และ จ.ตราด อย่างง่ายดายโดยปราศจากการต่อสู้ เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2436

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงถูกบีบให้ทำข้อตกลงยอมยกฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงและเกาะต่างๆในแม่น้ำโขงให้กับฝรั่งเศส และทรงยอมจ่ายค่าปฏิกรรมสงครามจำนวน 2 ล้านฟรัง และเงินไทย 1 ล้านบาท เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2436

11. ฝั่งขวาแม่น้ำโขง และพื้นที่ตั้งแต่เกาะใต้แหลมสิงห์ลงจนถึงเมืองประจันตคีรีเขต (เกาะกง) ให้กับฝรั่งเศส (พ.ศ. 2446)

ในปี พ.ศ. 2436 นายพล ช็อง มารี โอกุสต์ ปาวี เคลื่อนเรือรบติดปืนใหญ่เข้ายึด จ.จันทบุรี และ จ.ตราด อย่างง่ายดายโดยปราศจากการต่อสู้ (เนื่องจากรัชกาลที่ 5 ทรงเกรงว่า เหตุการณ์จะบานปลายจนเป็นเหตุให้ชาติตะวันตกเข้าแทรกแซง) เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2436

ในปี พ.ศ. 2440 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) เสด็จประพาสยุโรปครั้งที่ 1 และทรงดำเนินกุศโลบายเรียกร้องความเห็นใจจากหลายชาติในยุโรป (อังกฤษ, เยอรมนี และรัสเซีย) เพื่อกดดันฝรั่งเศสให้ยอมคืน จ.จันทบุรี และ จ.ตราด

ในปี พ.ศ. 2446 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงทำข้อตกลงยอมยกฝั่งขวาแม่น้ำโขง-พื้นที่ตั้งแต่เกาะใต้แหลมสิงห์ลงจนถึงเมืองประจันตคีรีเขต (เกาะกง กัมพูชา) ให้กับฝรั่งเศส และให้ฝรั่งเศสเช่าเพื่อทำท่าเรือที่ จ.หนองคาย, จ.มุกดาหาร และปากน้ำมูล (จ.อุบลราชธานี) เพื่อแลกกับการถอนทัพออกจาก จ.จันทบุรี และ จ.ตราด เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2446

ในปี พ.ศ. 2447 ฝรั่งเศสยอมคืน จ.จันทบุรี แต่ไม่ยอมคืน จ.ตราด และให้คนในบังคับของฝรั่งเศส (ชาวจันทบุรีและชาวตราด) ทยอยย้ายออกจาก จ.จันทบุรี ไปอยู่ที่ จ.ตราด จนหมด เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2447

12. มลฑลบูรพา (เมืองพระตะบอง, เมืองเสียมราฐ และเมืองศรีโสภณ) ให้กับฝรั่งเศส (พ.ศ. 2449)

ในปี พ.ศ. 2431 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงยกเลิกวิธีพิจารณาโทษตามแบบจารีตนครบาล (การไต่สวนพิจารณาคดีด้วยการทรมานจำเลย) เพื่อยกเลิกการให้สิทธิสภาพนอกอาณาเขต (Extraterritoriality) กับชาติตะวันตก (เนื่องจากชาติตะวันตกมักอ้างว่า กระบวนการยุติธรรมของประเทศสยามโหดร้าย-ไม่ยุติธรรมจึงไม่ยอมรับ)

ในปี พ.ศ. 2436 นายพล ช็อง มารี โอกุสต์ ปาวี เคลื่อนเรือรบติดปืนใหญ่เข้ายึด จ.จันทบุรี และ จ.ตราด อย่างง่ายดายโดยปราศจากการต่อสู้

ในปี พ.ศ. 2440 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) เสด็จประพาสยุโรปครั้งที่ 1 และทรงดำเนินกุศโลบายเรียกร้องความเห็นใจจากหลายชาติในยุโรป (อังกฤษ, เยอรมนี และรัสเซีย) เพื่อกดดันฝรั่งเศสให้ยอมคืน จ.จันทบุรี และ จ.ตราด

ในปี พ.ศ. 2447 ฝรั่งเศสและคนในบังคับของฝรั่งเศส (ชาวจันทบุรีและชาวตราด) ทยอยย้ายออกจาก จ.จันทบุรี ไปอยู่ที่ จ.ตราด เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2447

ในปี พ.ศ. 2449 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงทำข้อตกลงยอมยกมณฑลบูรพา (เมืองเสียมราฐ, เมืองพระตะบอง และเมืองศรีโสภณ) ให้กับฝรั่งเศสเพื่อแลกกับการถอนทัพออกจาก จ.ตราด และการให้สิทธิสภาพนอกอาณาเขตกับคนในบังคับของฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2449

ในปี พ.ศ. 2450 ฝรั่งเศสยอมคืน จ. ตราด และเกาะหลายเกาะ, ยอมยกเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขตกับคนในบังคับของตนเอง และให้คนในบังคับของตนเอง (ชาวจันทบุรีและชาวตราด) ทยอยย้ายออกจาก จ.ตราด ไปอยู่ที่เมืองประจันตคีรีเขต (เกาะกง กัมพูชา) เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2450

13. เมืองกลันตัน, เมืองตรังกานู, เมืองไทรบุรี และเมืองปริส ให้กับอังกฤษ (พ.ศ. 2452)

ในปี พ.ศ. 2437 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงปฏิรูประบบราชการโดยให้เมืองต่างๆเปลี่ยนเป็นมณฑลเทศาภิบาล (การปกครองส่วนภูมิภาคโดยเลียนแบบการปกครองของอังกฤษในอินเดีย, พม่า และมาเลเซียซึ่งต้องถอดถอน “เจ้าเมือง” และแต่งตั้ง “ผู้ว่าราชการมณฑล” แทน สร้างความไม่พอใจให้กับเจ้าเมืองต่างๆอย่างมาก)

อังกฤษยุยงสุลต่าน 7 แคว้นในมลายูไม่ให้ยอมรับการปฏิรูประบบราชการของประเทศสยาม ส่งผลให้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงมีพระราชบัญชาปลด ตนกู อับดุล กาเดร์ (สุลต่านปัตตานี) ออกจากตำแหน่ง ฐานขัดพระบรมราชโองการ

ในปี พ.ศ. 2440 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงทำสนธิสัญญาลับกับอังกฤษเพื่อให้อังกฤษรับประกันความมั่นคง และไม่แทรกแซงการปกครองแคว้นในมลายู (เมืองขึ้นของประเทศสยาม) โดยรัฐบาลสยามสัญญาว่า รัฐบาลสยามจะไม่ให้ชาวต่างชาติเช่า หรือถือกรรมสิทธิ์ที่ดินตั้งแต่ ต.บางตะพาน (จ.ประจวบคีรี ขันธ์) ลงมา เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2440

ในปี พ.ศ. 2442 อังกฤษอ้างสนธิสัญญาลับฉบับนี้เพื่อขัดขวางการให้สัมปทานเหมืองแร่กับชาติตะวันตกและการสร้างทางรถไฟสายใต้ (กรุงเทพ-เพชรบุรี)

ในปี พ.ศ. 2452 เอ็ดเวิร์ด เฮนรี่ สโตรเบล (ชาวอเมริกา-ที่ปรึกษาราชการแผ่นดินของสยาม) ทูลแนะนำพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ให้ยกเมืองกลันตัน, เมืองตรังกานู, เมืองไทรบุรี และเมืองปริสให้เป็นอาณานิคมของอังกฤษเพื่อแลกกับการยกเลิกการให้สิทธิสภาพนอกอาณาเขตกับคนในบังคับของอังกฤษ และการกู้เงินเพื่อสร้างทางรถไฟสายใต้

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงเห็นชอบ (เนื่องจากพระองค์ทรงเห็นว่า แคว้นในมลายูปกครองยาก) อังกฤษยอมยกเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขตกับคนในบังคับของตนเอง และยอมให้กู้เงิน-สร้างทางรถไฟสายใต้

เหตุผลที่ภาพยนตร์ถูกห้ามฉาย

นิตยสาร FLICKS ฉบับที่ 136 (ประจำวันที่ 5-11 พฤษภาคม 2549) คอลัมน์ THAIFLICKSISSUE (วิกฤษ ศิษย์พยายาม) สรุปเหตุผลที่รัฐบาลและคณะกรรมการพิจารณาคำขออนุญาตถ่ายทำภาพยนตร์ตัดสินใจห้ามฉายภาพยนตร์เรื่องนี้ในประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็น 33 ข้อคือ

1. ภาพยนตร์พยายามแสดงให้เห็นว่า ประตูพระบรมมหาราชวังเป็นสีทองทั้งหมด แต่ความจริงประตูพระบรมมหาราชวังเป็นสีแดง
2. แหม่มแอนนาและบุตรชายของเธอนั่งรถลากจากท่าเรือมาที่พระบรมมหาราชวังผ่านหน้าพระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) แต่ความจริงกษัตริย์-ประชาชนไม่สามารถนั่งรถผ่านหน้าพระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว)
3. ภาพยนตร์พยายามแสดงให้เห็นว่า วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) มีภิกษุจำพรรษา แต่ความจริงวัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) ไม่มีภิกษุจำพรรษา
4. คำพูดของหลุยส์ตอนที่อยู่ในตำหนักอาศัยค่อนข้างดูถูกพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) โดยการนำเอาพระองค์ไปเปรียบเทียบกับพ่อของตนเองซึ่งดูไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง
5. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงเปิดประตูให้แหม่มแอนนา แต่ความจริงในพระบรมมหาราชวังมีข้าราชบริพารเปิดประตูให้
6. จำนวนพระราชทายาทในภาพยนตร์ไม่ตรงกับความจริง ภาพยนตร์บอกว่า พระองค์มีพระราชทายาททั้งหมด 68 พระองค์ (พ.ศ. 2405) แต่ความจริงมี 56 พระองค์ (มีพระชนชีพ 46 พระองค์ และสิ้นพระชนม์ 10 พระองค์) อีกทั้งตลอดเรื่องเจ้าจอมมารดาเที่ยง, พระราชโอรส และพระราชธิดาถูกทำให้ดูต่ำต้อยกว่าแหม่มแอนนา
7. เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) และหลุยส์ชกต่อยกัน แหม่มแอนนาโยนแผนที่ประเทศสยามซึ่งมีพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ซึ่งดูไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง
8. เจ้าจอมทับทิมถวายตัวในห้องพระบรรทมของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) มีพระพุทธรูปที่จุดเทียนบูชาดูราวกับว่า พระองค์ต้องการให้พระพุทธรูปมองดูการกระทำซึ่งดูไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง
9. ภิกษุกวาดลานหน้าปราสาทเทพบิดร แต่ความจริงวัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) ไม่มีภิกษุจำพรรษา
10. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงว่าราชการแผ่นดินร่วมกับพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว, เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) และแม่ทัพอาลักษณ์ มีบุ้งกี๋วางอยู่หลังกำแพงแก้วซึ่งดูไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง

11. แหม่มแอนนาสอนให้ข้าราชบริพารรู้จักจักวิธีรินไวน์ดูราวกับว่า ข้าราชบริพารมีสติปัญญาต่ำต้อย
12. แหม่มแอนนาไปหาเจ้าจอมทับทิมซึ่งห่มจีวรเป็นพระภิกษุณี, โกนผมแต่ไม่โกนคิ้ว แต่ความจริงภิกษุณีต้องโกนคิ้วเช่นเดียวกับภิกษุ
13. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงปัดพระมหาพิชัยมงกุฎล้ม แต่ความจริงพระมหาพิชัยมงกุฎเป็นสิ่งสูงค่ามาก กษัตริย์ไม่อาจทำล้ม
14. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงนั่งเรือพระที่นั่งอนันตนาคราชไปส่งแหม่มแอนนาที่บ้านพักมีการสบตาเหมือนพระเอกส่งนางเอกซึ่งดูไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง
15. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) เสด็จพระราชดำเนินไปในพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ พระองค์ทรงช้าง, ทรงสูบซิการ์เหมือนในภาพยนตร์จีน และทรงชักชวนให้หลุยส์สูบซิการ์จนถูกแหม่มแอนนาต่อว่าดูไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง
16. แม่ทัพอาลักษณ์กำลังจะยิงพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว เขากล่าวว่า เขาจะโค่นล้มราชวงศ์จักรีถือเป็นการแสดงความอาฆาตมาดร้ายต่อกษัตริย์และราชวงศ์
17. การแสดงโขนใช้ดนตรีจีน แต่ความจริงต้องใช้วงปี่พาทย์ซึ่งประกอบด้วยเครื่องดนตรีไทยชนิดต่างๆ ครบชุด
18. การประหารชีวิตเจ้าจอมทับทิมกับพระครูปลัดใบฎีกามีการตัดศีรษะทั้งสองหน้าพระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) แต่ความจริงไม่เคยมีการประหารชีวิตใครต่อหน้าพระอุโบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว)
19. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงขอโทษแหม่มแอนนาต่อหน้าขุนนาง แต่ความจริงไม่มีกษัตริย์พระองค์ใดขอโทษใครต่อหน้าขุนนาง
20. พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงต้องพระแสงปืนจนพระโลหิตกระจาย และสวรรคตที่ริมแม่น้ำเป็นฉากที่ดูรุนแรงเกินไป
21. บทสนทนาหลายบทใช้คำราชาศัพท์ไม่ถูกต้อง เช่น ตอนที่แหม่มแอนนาสนทนากับเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5) ใช้คำว่า “พระองค์” แต่ความจริงต้องใช้คำว่า “ทูลกระหม่อม”
22. ภาพยนตร์พยายามแสดงให้เห็นว่า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงดูอ่อนแอและทรงต้องฟังแหม่มแอนนาซึ่งดูไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง
23. แหม่มแอนนาสามารถอยู่ใต้พระมหาเศวตฉัตรของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) แต่ความจริงไม่มีใครสามารถอยู่ใต้พระมหาเศวตฉัตรได้นอกจากพระบรมวงศานุวงศ์
24. แหม่มแอนนาสามารถนั่งข้างพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) และมีข้าราชบริพารเชิญพัดโบกให้ แต่ความจริงไม่มีใครสามารถให้ข้าราชบริพารเชิญพัดโบกได้นอกพระบรมวงศานุวงศ์
25. แม่ทัพอาลักษณ์กล่าวหาว่า ราชวงศ์จักรีถูกควบคุมโดยขุนนาง, ประหารชีวิตสมเด็จพระเจ้าตากสิน และพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงยอมรับว่าสมเด็จพระเจ้าตากสินทรงถูกหักหลังจริงซึ่งดูไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง

26. ภาพยนตร์ใช้นักแสดงชาติอื่นแต่งตัวเลียนแบบภิกษุ และพูดภาษาไทยไม่ชัด
27. ภาพยนตร์พยายามแสดงให้เห็นว่า เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (รัชกาลที่ 5), เจ้าจอม (มารดา) และเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง) ให้ความเคารพต่อแหม่มแอนนาอย่างมากซึ่งดูไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง
28. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงผูกระเบิดที่สะพาน และทรงต่อสายฉนวนด้วยพระองค์เอง แต่ความจริงกษัตริย์ทรงทำไม่ได้
29. แหม่มแอนนาพูดถึงสามีของตนเอง และทูลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ว่าตอนนี้เธอไม่คิดถึงสามีของเธอดูราวกับว่า เธอบอกรักพระองค์ซึ่งดูไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง
30. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงโอบกอดแหม่มแอนนา และทรงใช้พระปราง (แก้ม) ของพระองค์มาแนบที่แก้มของแหม่มแอนนาต่อหน้าสาธารณชนซึ่งดูไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง
31. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงตรัสขอบคุณแหม่มแอนนาที่ทำให้แผ่นดินสยามรักษาเอกราชซึ่งดูไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง
32. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ทรงจูบพระโอษฐ์ (ปาก) ของเจ้าฟ้าจันทรมณฑลต่อหน้าพระราชอาคันตุกะซึ่งไม่ใช่ธรรมเนียมของประเทศสยาม และดูไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง
33. ภาพยนตร์ยกย่องแหม่มแอนนาราวกับว่า ถ้าไม่มีแหม่มแอนนาประเทศสยามอาจตกเป็นอาณานิคมของประเทศอื่นซึ่งดูไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง

นานาทัศนะคติ

หนังสือทั้งสองเล่มของแหม่มแอนนาเขียนเรื่องราวและมุมมองของเธอต่อประเทศสยาม ก่อนที่นาง มาร์กาเร็ต แลนดอน จะนำเนื้อหาจากหนังสือทั้งสองเล่มของแหม่มแอนนามาแต่งเพิ่มเติม และตั้งชื่อว่า "Anna and The King of Siam" นักประวัติศาสตร์และนักเขียนหลายคนต่างแสดงความคิดเห็นและมุมมองต่อหนังสือของแหม่มแอนนา และนาง มาร์กาเร็ต แลนดอน หลายอย่าง

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ (พระราชโอรสในรัชกาลที่ 4) ทรงประทานข้อคิดเห็นในเรื่องที่แหม่มแอนนาเขียนว่า

"... แหม่มแอนนาอาจมีความจำเป็นต้องหาเงินมาเลี้ยงลูก จึงปรุงแต่งเรื่องราวขึ้นให้มีรสชาติพอที่จะขายสำนักพิมพ์ได้ ตอนที่นางสอนหนังสืออยู่ในราชสำนักสยามก็มิได้มีอิทธิพลมากมายขนาดที่พระเจ้าอยู่หัวจะต้องไปใส่พระทัยรับฟัง เป็นได้ว่า สิ่งที่นางเขียนออกมาก็คือเรื่องที่ต้องการถวายความเห็นเป็นการย้อนหลัง เพราะจริงๆ แล้วไม่เคยมีโอกาสได้พูดเลย"

ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช

ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช อดีตนายกรัฐมนตรีและนักเขียนแสดงความเห็นว่า

"หนังสือฝรั่งที่แหม่ม เลียวโนเวนส์ เขียนไว้เมื่อ 80 ปีมาแล้ว หนังสือเรื่องนั้น เป็นเรื่องที่แหม่มแกยกเมฆขึ้นเป็นอันมาก บรรจุข้อความและเรื่องราวต่างๆ ที่แหม่มในสมัยพระนางวิกตอเรียจะพึงยกเมฆได้ เพื่อให้หนังสือนั้นขายได้สตางค์

ถ้าจะหาความจริงจากหนังสือเล่มนี้แล้วก็มีน้อยเต็มที เพราะแหม่ม เลียวโนเวนส์ แต่งขึ้นเป็นเรื่องครึ่งจริงครึ่งนวนิยาย เป็นต้นว่า พระนางสุนาถวิสมิตรา นั้นก็ไม่มีตัวจริงในประวัติศาสตร์ เจ้าจอมทับทิมและพระปลัดที่ถูกเผาทั้งเป็นนั้นก็ไม่มีอีก แม้แต่พระเจดีย์ที่อ้างว่าสร้างเป็นอนุสรณ์ของคนทั้งสองนั้นก็ไม่เคยมี แต่คนจริงๆ ก็ปรากฏอยู่ในหนังสือนี้ไม่น้อย เป็นต้นว่า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและคุณจอมมารดาเที่ยง คุณจอมมารดากลิ่น เมื่อหนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือครึ่งจริงครึ่งหลอก หรือเป็นนวนิยายที่แต่งขึ้น

โดยใช้ชื่อคนจริงๆ อย่างที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงยากที่จะแยกออกได้ว่า ตรงไหนจริงตรงไหนหลอก ถ้าจะอ่านก็ต้องถือว่าจริงทั้งเรื่องหรือหลอกทั้งเรื่อง สุดแล้วแต่ใจ

อย่างไรก็ตาม หนังสือนี้ต้องถือว่าแสดงความจริงเป็นหลักฐานอยู่อย่างหนึ่ง ความจริงนั้นก็คือลักษณะอาการของคนไทยที่ฝรั่งนึกว่าเราเป็นหรือควรจะเป็น ถ้าแหม่ม เลียวโนเวนส์ จดจำเอาคนไทยจริงๆ ไปเขียน ฝรั่งที่อ่านอาจหมดความสนใจก็ได้ เพราะคนไทยจริงๆ นั้นคงไม่ผิดจากฝรั่งในขณะนั้นเท่าใดนัก แต่คนไทยของแหม่ม เลียวโนเวนส์ เป็นคนไทยชนิดพิสดารมีความเป็นอยู่ยอกย้อนผิด มนุษย์ธรรมดาสามัญ หนังสือของแหม่ม เลียวโนเวนส์ จึงได้รับความสนใจ มีผู้อ่านบ้าง"

อ.สนิทวงศ์ (อุไร สนิทวงศ์)

อ.สนิทวงศ์ (อุไร สนิทวงศ์) ผู้แปลหนังสือ "Anna and The King of Siam" แสดงความคิดเห็นว่า

"...มีอะไรหลายๆ อย่างที่ มาร์กาเรต แลนดอน เขียนคาดเคลื่อนจากความเป็นจริง อาทิเช่น ขนบธรรมเนียมบางอย่างของชาวไทย พระลักษณะนิสัยและพระราชจริยาวัตรของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ตลอดจนการใช้ทาสในสมัยนั้น หนังสือเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ มาร์กาเรต แลนดอน เขียนขึ้นเพื่อให้เราอ่านเล่นสนุกๆ มีเรื่องอ้างอิงประวัติศาสตร์ของประเทศไทยสมัยโบราณและเรื่องที่เป็นจริง บ้าง เรื่องที่แต่งขึ้นเองตามความคิดเห็นของหล่อน"

ครูอบ ไชยวสุ

ครูอบ ไชยวสุ นักเขียนแสดงความคิดเห็นว่า

"... เป็นเรื่องบรรยายถึงเหตุการณ์ตามทัศนะ ตามความรู้เห็นของแหม่มแอนนา เลียวโนเวนส์ ด้วยสำนวนของแหม่มเอง ซึ่งคงจะมีความคลาดเคลื่อนได้มากๆ ทั้งข้อเท็จจริงและนามผู้เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ ซึ่งเห็นด้วยสายตาของชาวต่างประเทศที่เข้ามาอยู่ในประเทศสยามในเวลาอันน้อย ทั้งได้เพิ่มเติมตกแต่งขึ้นให้เป็นเรื่องราวสนุกสนานไม่จืดชืดอีกด้วย จึงจะถือเอาเป็นหลักฐานประกอบการค้นคว้าอ้างอิงย่อมไม่ได้ หรือได้ก็ไม่มาก จะยอมให้เป็นได้อย่างดีก็เพียงนวนิยาย ซึ่งมีฉาก มีลักษณะบุคคล มีพฤติการณ์ ในสมัยที่ล่วงมาแล้ว 100 กว่าปีของเมืองไทยเท่านั้น"

ขอขอบคุณ

หนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนรวบรวมและค้นคว้าข้อมูลจากหลายแหล่ง ทั้งหนังสือและอินเตอร์เน็ต ถ้าผู้อ่านต้องการแหล่งอ้างอิงหรือรายละเอียดของข้อมูลมากกว่าในหนังสือเล่มนี้ ผู้อ่านสามารถค้นคว้าและหาข้อมูลเพิ่มเติมได้จากหนังสือและเว็บไซต์เหล่านี้ (เนื่องจากหนังสือและเว็บไซต์มีจำนวนมาก ผู้เขียนจึงขอสรุปเพียงชื่อหนังสือและชื่อเว็บไซต์ที่สำคัญเท่านั้น)

• หนังสือ

- The English Governess at The Siamese Court, Anna Leonowens
- The Romance of The Harem, Anna Leonowens
- Bombay Anna, Susan Morgan
- Uncle Tom's Cabin, Harriet Beecher Stowe
- Aronson, Theo. Queen Victoria & The Bonapartes. London, พ.ศ. 2415
- Statiscal Year Book of Kingdom of Siam, พ.ศ. 2459
- หนังสือพิมพ์ Illustrated Times. London, 6 ธันวาคม พ.ศ. 2399
- หนังสือพิมพ์ Illustrated London News. 6 มีนาคม พ.ศ. 2401
- หนังสือพิมพ์ Le Monde Illustre. 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2404
- ประวัติศาสตร์รัตนโกสินทร์ในพระราชพงศาวดารอยุธยา, (สถาบันไทยคดีศึกษา ธรรมศาสตร์ (คำอธิบายของรัชกาลที่ 4 ที่ให้ไว้แก่ เซอร์ จอห์น เบาว์ริง)), นิธิ เอียวศรีวงศ์
- ข้อมูลประวัติศาสตร์สมัยบางกอก (ภาควิชาประวัติศาสตร์ ม.ศรีนครินทรวิโรฒน์ ประสานมิตร), ศาสตราจารย์ขจร สุขพานิช
- ประวัติศาสตร์ญวน-ไทย ในเรื่องเขมร-ลาว (รวบรวมจากเอกสารกระทรวงต่างประเทศรัฐบาลฝรั่งเศส), พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพนาง เจิม ชุมสาย ณ อยุธยา วันที่ 18 เมษายน 2522, ม.ล. มานิจ ชุมสาย
- ประชุมพงศาวดารเล่ม 3 เรื่องไทยรบพม่า, กรมพระยาดำรงราชานุภาพ
- จดหมายเหตุความทรงจำ (คุรุสภา), กรมหลวงนรินทรเทวี
- พระมหากษัตริย์ไทย, ประกอบ โชประการ ประยุทธ สิทธิพันธ์และสมบูรณ์ คนฉลาด
- พระบรมราชจักรีวงศ์ (โรงพิมพ์เสาวภาค), สิริ เปรมจิตต์
- "ประเด็นวิกลจริต" , วิทยาสารปีที่ 22 ฉบับที่ 32 (22 สิงหาคม 2514), ศาสตราจารย์ ขจร สุขพานิช
- "อภินิหารบรรพบุรุษ" (สมุดข่อยพบในสมัยรัชกาลที่ 7), อินทุจันทร์ยง (เรียบเรียง)
- หนังสือโคลงดั้นเฉลิมพระเกียรติ รัชกาลที่ 2, พระยาตรัง
- ราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 4, เจ้าพระยาทิพากรวงศ์

- "พระราชประวัติในรัชกาลที่ 4" (สิริ เปรมจิตต์ เรียบเรียง) พระบรมราชจักรีวงศ์ (โรงพิมพ์เสาวภาค), สมเด็จพระมหาสมณะเจ้ากรมพระยาปวเรศอริยาลงกรณ์
- พระจอมเกล้าเจ้ากรุงสยาม เล่มต้น, ประยุทธ สิทธิพันธ์
- พระเจ้ากรุงสยาม (โรงพิมพ์ ส.สง่า), ส.ธรรมยศ
- "กริสโวลด์, เอ.บี. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พระจันทร์, 2511), แปลโดย ม.จ.สุภัทรดิศ
- หนังสือไทยต้องจำ, (กรมศิลปากร)
- ลำดับสกุลเก่า ภาค 4, (กรมศิลปากร)
- "ตอบปัญหาหัวใจ" (โรงพิมพ์สยามรัฐ, 2522), ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช
- โครงกระดูกในตู้, ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช
- ตำนานวังหน้า ประชุมพงศาวดารเล่ม 11 (คุรุสภา), กรมดำรงราชานุภาพ
- พระราชประวัติสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ เล่ม 6 (คุรุสภา), อุทุมพร
- ขัตติยราชปฏิพันธ์ พงศาวดารกระซิบ (ประพันธ์สาสน์), บรรเจิด อินทจันทร์ยง (เรียบเรียง)
- เจ้าฟ้าจุฬามณี (แพร่พิทยา), โสมทัต เทเวศร์
- "เจ้าจอมแว่น" พงศาวดารกระซิบ (ประพันธ์สาสน์), บรรเจิด อินทุจันทร์ยง (เรียบเรียง)
- "ฟ้าอาภร (แปลกพักตร์ อาลักษณ์เดิม)" วารสารศิลปวัฒนธรรม ปีที่ 2 ฉบับที่ 8 (มิถุนายน 2524), ล้อม เพ็งแก้ว
- สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ เล่ม 1 (แพร่พิทยา), ณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม
- พระยาสุริยานุวัตร เศรษฐวิทยา เล่ม 3, พิมพ์ที่ระลึกงานศพ นาง กุณฑลี วรศะวิน 25 พฤษภาคม 2519
- "กฎพระสงฆ์", กฎหมายตราสามดวง เล่ม 4
- การฟื้นฟูพุทธศาสนาในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์), อัจฉรา กาญจโนมัย
- ประวัติคณะสงฆ์ไทยกับธรรมยุตกประหาร (มณีกรวิทยาการพิมพ์), กี ฐานิสสร
- ไขปริศนาปัญหาภิกษุณี (เปรียญธรรมสมาคมแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี, 2544), นาวาเอก ทองย้อย แสงสินชัย
- สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) เล่ม 1 (คุรุสภา), ฉันทิชัย
- "คำปรารภ" พระราชนิพนธ์และพระนิพนธ์ (เรื่องเดิม), ม.จ. จงจิตรถนอม ดิศกุล
- "พระราชกำหนดใหม่ เรื่อง โทษลักพาคนในพระราชวัง" กฎหมายตราสามดวง เล่ม 5 (คุรุสภา)
- "ประกาศ พรบ.ลักษณะลักพา ปีฉลูศัปตศก" ประชุมประกาศ รัชกาลที่ 4 ปี 2405-2408 (คุรุสภา), พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)
- "ประกาศพระราชทานอนุญาตให้ข้าราชการฝ่ายในทูลลาออกนอกราชการได้" ประชุมประกาศ รัชกาลที่ 5 ปี 2405-2408 (คุรุสภา)
- "ประกาศห้ามมิให้กราบบังคมทูลทัก อ้วน ผอม ดำ ขาว" ประชุมประกาศ รัชกาลที่ 4 (คุรุสภา), พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)
- พระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ประวัติศาสตร์ญวน-ไทย ในเรื่องเขมร-ลาว (รวบรวมจากเอกสารกระทรวงต่างประเทศรัฐบาลฝรั่งเศส) พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพนางเจิม ชุมสาย ณ อยุธยา วันที่ 18 เม.ย. 2522, ม.ล. มานิจ ชุมสาย

- ลายพระหัตถ์สมเด็จพระปิตุจฉาเจ้าสุขุมาลมารศรี พระอัครราชเทวีถึงจอมพล สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิตพิมพ์ในงานพระเมรุเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธ์ (2493)
- พระเจ้ากรุงสยาม (โรงพิมพ์ ส.สง่า, 2495), ส. ธรรมยศ
- จดหมายคิงมงกุฎ ถึง แอนนา เมื่อครูแหม่มเล่นบทนักเจรจาความเมือง (ศิลปวัฒนธรรม 1 เมษายน 2547), ปรามินทร์ เครือทอง
- "พระราชหัตถเลขาถึงเจ้าจอมมารดาผึ้ง ปีเถาะ 2398", พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)
- "จดหมายถึงกรมหมื่นมเหศวรศิววิลาศ" (ลูกหม่อมน้อย-ผู้เขียน) พระราชหัตถเลขา, พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)
- "จดหมายถึงพระยามนตรีสุริยวงศ์" พระราชหัตถเลขา, พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)
- "จดหมายถึงพระยามนตรีสุริยวงศ์" พระราชหัตถเลขา, พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)
- "พระบรมราโชวาท" พระราชทานในพระเจ้าลูกเธอพระราชหัตถเลขา (มงกุฎราชวิทยาลัย), พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)
- "พระบรมราโชวาทถึงเจ้าฟ้าวชิรุณหิศ", พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)
- เอกสารในหอจดหมายเหตุแห่งชาติ เลขที่ กษ 3.1/12, พระยาวงศานุประพัทธิ์ ทูลรัชกาลที่ 5 วันที่ 18 สิงหาคม ร.ศ. 128
- เอกสารสมัยรัชกาลที่ 5 เลขที่ ม 2.25/3 Mr. Henry M. Jones (of the British Legation) To Prince พ.ศ. 2435
- เอกสารสมัยรัชกาลที่ 5 เลขที่ ม 2.25/39 กรมดำรงทูลกรมสมมติ อมรพันธ์ 25 กันยายน ร.ศ. 122
- เอกสารสมัยรัชกาลที่ 5 เลขที่ ม 2.25/36 และ ม 2.25/35 การโต้ตอบของกรมดำรงกรมสมมติอมรพันธ์และกรมหมื่นปราจิณกิติบดี ร.ศ.122 และ ร.ศ. 126
- เอกสารสมัยรัชกาลที่ 5 ก.ย. 3.1/3 ฎีการาษฎร ร.ศ. 109 และเอกสาร ร.5 ก.ย. 3.1/12 เจ้าพระยาวงศานุประพัทธิ์ ทูลรัชกาลที่ 5 ร.ศ. 128
- เอกสารสมัยรัชกาลที่ 6 หมายเลข บ. 17/11 พระยาวิสุทธิ์ สุริยศักดิ์ ทูลรัชกาลที่ 6 วันที่ 4 มีนาคม ร.ศ. 130
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (นานมีบุ๊คส์)
- "ระบบเศรษฐกิจไทย" 1851-1910 (สร้างสรรค์), ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และสุธี ประศาสน์เศรฐ
- ต้นกำเนิดชนชั้นนายทุนในประเทศไทย (2398-2453) (สร้างสรรค์), สิริลักษณ์ ศักดิ์เกรียงไกร
- ฝรั่งที่เกี่ยวข้องกับสยาม 1 (สายธาร), เอนก นาวิกมูล
- ขุนนางชาวสยาม 1 (แสงดาว), เอนก นาวิกมูล
- ขุนนางชาวสยาม 2 (แสงดาว), เอนก นาวิกมูล
- คู่มือนิทรรศการเรื่อง "แผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช", กรมศิลปากร
- บันทึกไว้ในประวัติศาสตร์แผ่นดินที่เสียไป ประวัติศาสตร์จารึกด้วยน้ำตา ความสูญเสียที่คนทั้งชาติต้องข่มขื่น (อนิเมทกรุ๊ป) , นาวาเอก วิพันธุ์ ชมะโชติ
- การเสียดินแดนของไทยในยุคล่าอาณานิคมของประเทศมหาอำนาจตะวันตก (กรมยุทธการทหารบก)
- กษัตริย์อาเธอร์และอัศวินโต๊ะกลมในนวนิยายเรื่องอะคอนเนกติคัต แยงกี อิน คิง อาเธอร์ส คอร์ต ของมาร์ก ทเวน และนวนิยายเรื่องเดอะวันส์ แอนด์ ฟิวเจอร์ คิง ของที.เอช.ไวต์ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), สุธินี แจ่มอุทัย

- **อินเตอร์เน็ต**

- www.google.com
- www.kingmongkut.com
- www.prachatai.com
- www.blogspot.com
- www.dek-d.com
- www.mof.go.th
- www.krisdika.go.th
- www.correct.go.th
- www.chartthai.or.th
- www.tru.ac.th
- www.kalender-365.de
- www.wangdermpalace.com
- www.bangkokdock1957.com
- www.praruttanatri.com
- www.fullbooks.com
- www.osknetwork.com
- www.alittlebuddha.com
- www.nongkhai.go.th
- www.excise.go.th
- www.sakulthai.com
- www.cseas.ncnu.edu.tw
- www.dailynews.co.th
- www.kunpra.tv
- www.beautifuloptic.com
- www.oknation.net
- www.msrogers.com
- www.wikipedia.com
- www.pantip.com
- www.bloggang.com
- www.oknation.com
- www.sanook.com
- www.mod.go.th
- www.royin.go.th
- www.bunnag.in.th
- www.kru.ac.th
- www.kmutt.ac.th
- www.louist.co.th
- www.kkwit.net
- www.khunnamob.info
- www.quikpal.com
- www.thai-archaeology.info
- www.vcharkarn.com
- www.geocities.com
- www.thai-tour.com
- www.panyathai.or.th
- www.cabinet.thaigov.go.th
- www.siamsport.com
- www.nbk.rmutp.ac.th
- www.seedang.com
- www.schq.mi.th
- www.railway.co.th
- www.o2blog.com